

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

ÂŞIK ŞEMŞİR

-Hayatı

-Sanatı

-Şiirleri

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan

Faruk TOYDEMİR

Danışman

Yrd.Doç.Dr.Zeynelâbidin MAKAS

Samsun-1990

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	I-III
Giriş.....	1-6

I. BÖLÜM

Âşık Şemşir'in Hayatı.....	8
Âşık Şemşir'in Yaşadığı Yöre ve Bu Yörenin Bazı Özellikleri.....	9-10

II. BÖLÜM

Âşık Şemşir'in Sanatı:

a) Âşık Şemşir'de VATAN.....	12-17
b) " " İNSAN.....	18-26
c) Âşık Şemşir'in SEVGİ DÜNYASI..	27-34
ç) Âşık Şemşir'de TABİAT.....	35-46
d) " " KAHRAMANLIK....	47-51
e) " " DİĞER MEVZU- LAR.....	52-63

III. BÖLÜM

ŞİİRLERİ:

1-Koşmalar

a) 8'li koşmalar.....	65-266
b) 11'li koşmalar.....	268-922

2. TECNİSLER.....	924-967
3. DİVANİLER.....	969-990
4. MUHAMMESLER.....	992-1028
5. MÜSEDESLER.....	1030-1039
6. DEYİŞMELER.....	1041-1055
7. DİĞER ŞİİRLERİ:	
a) Cinaslı Bayatılar.....	1057-1061
b) " Tapmacalar.....	1062-1063
c) " Rübailer.....	1064-1070
d) Diğlerleri.....	1071-1073

IV. BÖLÜM

Şahıs Adları.....	1075-1077
Yer Adları.....	1078-1080
Harita.....	1082
Lügatçe.....	1083-1102
Kaynaklar	1103

ÖNSÖZ

Türk Edebiyatı, tarihî gelişimi içerisinde incelendiğinde, belli devirlerin yanında, muhtelif coğrafî sahalarda da ortaya çıkar. Bu değişik sahalarda ortaya konulan edebî mahsûller, bazı farklılıklar gösterse de bu edebiyatların temel malzemesi olan dilin Türkçe olması itibariyle bir birlik söz konusudur. Bu birlik, tarihte, geleneklerde, inançlarda da devam etmektedir.

Fakat, her yıl yüzlerce kitap yayımlanan ülkemizde, kardeş edebiyatların eserlerinden kaç tanesi yer almaktadır? Batılı yayınlar, seviyesine bakılmaksızın yarış halinde tercüme edilirken, kaçımız bu diğer Türk ellerinin eserleriyle temasa geçebiliyoruz? Bütün bu gibi sorular cevaplarını aramaktadır.

Şüphesiz, batı edebiyatından tercüme edilen eserler, büyük faydalar sağlayacaktır. Ancak, Anadolu dışında gelişen Türk dünyasındaki diğer eserleri de Türkiye Türkçesine kazandırmak en az bu kadar önemlidir. Zîrâ, bugün bir Cengiz Aytmatov, bir Olcas Süleymanof, dünya edebiyatındaki yerlerini çoktan almışlardır. Kaldı ki, biz bu sanatçı ve eserlerinin dünya çapında bir ün kazanmasını bekleyemeyiz. Dolayısıyla bu gibi çalışmalar, sadece akademik seviyedeki

çalışmalarla sınırlı kalmamalı, devletin ilgili kuruluşları bu çalışmalara biraz daha ilgi göstermeli; hatta bunun ötesinde bu konu bir devlet politikası haline getirilmelidir.

İşte, bütün bu düşüncelerden hareketle, Fuzûlî, Nesimî, Nizâmî, Samed Vurgun, Bahtiyar Vahapzâde, vb. büyük şâirler yetiştirmiş Azerbaycan edebiyatının âşıklık geleneği sanatçılarından Âşık Şemşir'i, tezime konu olarak seçtim. Çalışmamda nasıl bir yol izlediğimi, giriş kısmında belirttim. Ancak burada şöyle bir soru akla gelebilir: Bu kadar çok metinden, bunun birkaç misli bir ince leme ortaya konulabilirdi! Böyle bir düşünce, bir noktaya kadar haklıdır.

Fakat biz, burada herşeyden önce, Âşık Şemşir'in basılmış şiirlerini ve bunun dışında kalmış birkaç şiirini, bir araya getirip inceleyerek âşığın sanatının en belirgin ve göze çarpan özelliklerini gözler önüne getirmeye çalıştık. Gayem, bir ilmî çalışmanın yanında Anadolu okuyucusunun Azerî edebiyatının eserleriyle daha fazla tanışmalarına vesile olabilmektir. Bu çalışma, bu gayeye yürüyen bir adım olabilecekse, kendimi bahtiyar sayarım. Hatalarımızın olduğu muhakkaktır. Bu yönde gelecek te nkitlere açık olarak, şimdiden teşekkür ederim.

Çalışmalarım boyunca beni teşvik eden ve hiç

bir yardımını esirgemeyen değerli hocam, Yrd. Doç. Dr. Zeynelâbidin Makas'a; ayrıca, bilgi, resim ve şiir kitaplarının teminiyle beraber, manevî destek ve yardımlarını da gördüğüm, Azerbaycan'ın yetiştirdiği günümüz büyük şâirlerinden Memmed Aslan'a da burada şükranlarımı sunarım.

Samsun, Haziran-1990

Faruk TOYDEMİR

GİRİŞ

I

Azerbaycan halk edebiyatının en zengin ve en kuvvetli kolunu teşkil eden Âşık Edebiyatı, Anadolu'da olduğu gibi kaynağını çok eski ozanlık geleneğinden alır. Oğuzların eski şâiri olan "ozanlar" Azerbaycan halkı arsında da büyük rağbet görüyordu. Ozanların halkın duygularını, zevklerini, heyecanlarını dile getirirken kullandıkları kopuz, Azerbaycan âşık edebiyatında 16. yüzyıldan sonra yerini telli saza bırakmıştır.

Hiç şüphe yok ki, âşık, devraldığı gelenekleri ve faaliyetleri yönünden "ozan"la birçok ortak noktaya sahiptir. Çünkü âşık da ozan gibi halkın sözcüsü durumdadır. Azerbaycan bölgesinde âşıklara verilen "varsag", "dede", "ağsaggal", "yanşag", "ozan", gibi isimler de bunu göstermektedir.

Azerbaycan âşıklık geleneğinin ilk temsilcisi olarak Kurbanî'yi görüyoruz. Kurbanî gibi onun halefleri Tufargan'lı Abbas, Hasta Kasım, Âşık Valeh, Dellek Murad vb. şâirlerin eserlerinde bazı tarikatların ve dîni inanışların izlerini görmek mümkündür.

17-19. yüzyıllar arası orta dönem âşık edebiyatında ise, konular biraz değişiklik göstererek felekten, dünyadan şikâyet, dert, hüznün, tabiat, güzellik, aşk ve sevgi şeklinde gelişmiştir. Bu arada aynı devirlerde

âşıkların birçoğu çalıp söyledikleri şiirlerin yanında halk hikâyelerinin musannifi olarak da halk arasında ilgi görürler.

Azerbaycan âşık edebiyatının dallanıp budaklanması ile birlikte başta komşu milletlerden Ermeni, Gürcü, ve Dağıstan âşıkları olmak üzere Anadolu âşıklarına da büyük tesirleri olduğu görülmektedir. Bunlardan Azeri Türkçesiyle şiir söyleyen Ermeni âşıkların sayısı oldukça fazladır.

Fakat, bunun karşısında Azeri âşıklarının da Anadolu'da büyük ün yapmış Karacaoğlan, Âşık Şenlik vb. âşıklara ilgi duydukları ve onlardan etkilendikleri görülür. Bazı Azeri âşıklar (Kurbanî, Tufarganlı Abbas, Hasta Kasım, Âşık Alı, Âşık Elesger vb.) Anadolu'yu gezip görme imkanı bulmuşlar ve birçok âşıkla karşılaşmış ilişki kurabilmişlerdir.

Azerbaycan âşıklık geleneğinde yetişen âşıkları birtakım coğrafi bölgelere göre ayırırsak 19. asırda yaşayan âşıklar arasında Gökçeli âşıklar önemli bir yer tutar. Bunlardan Âşık Alı, bu kolun ilk temsilcisi olarak bilinir. Elesger ise, şiiriyle bu edebi muhitte zirveye ulaşmıştır. Bunların yanında Almemmed, (Âşık Elesger'in babası) Şâir Mehmet Hüseyin, Âşık Muharrem, Âşık Musa, Mirza Beyler, Şâir Aydın, Âşık Aziz, Şâir Mehmet, (Elesger'in küçük kardeşi) Usta Abdullah, Beşir (Elesger'in büyük oğlu) Şâir Abdülazim gibi yüzlerce âşık yetişmiştir.

Süphesiz, Azerbaycan'da âşıklık geleneği bu bölgelerle sınırlı kalmamıştır. Özellikle "Gazah-To-vuz" bölgesinde Çoban Efgan, Heyyat Mirza, Şâir Semed, Şâir Veli, Bozalğanlı Âşık Hüseyin, Elimerdanlı Âşık Necef; Karabağ'da, Âşık Peri, Mirzecan Mededov, Âşık Mahmut; Seki'de, Molla Cuma; Şirvan'da Padarlı Abdullah, Mirza Bilâl; Şemkir'de Şemkirli Âşık Hüseyin, Yahya Bey Dilgem, Karacaemirli Âşık Kasım, Âşık Penah Seyfelli; Zagatala'da Varhiyanlı Âşık Mehmet; Derbend'de Âşık Recep, Âşık Ahmet; Abşeron'da, Âşık Cevat, Âşık Hasan; Borçalı'da Şâir Nebi; gibi âşıklar bu geleneği halka sevdirdikleri gibi, halk hikâyeciliği geleneğini de devam ettirmişlerdir.

Diğer bir bölge olarak, Kelbecer'de Ağdaban'lı Kurban, Âşık Bestî ve bizim ele alıp incelediğimiz Âşık Şemşir, geçen asrın sonundan asrımıza kadar âşıklık geleneğinde çok güzel örnekler vermişler ve Azerbaycan âşık edebiyatının gelişmesinde önemli bir yer almışlardır.

II

Bu şekilde gelişim gösteren Azerbaycan âşıklık geleneği içerisinde son devir âşıklarından sayabileceğimiz Âşık Şemşir'in hayatı, yaşadığı yöre ve bu yöreye ait bazı özellikleri ihtiva eden bilgileri ayrı bir bölümde verdik.

Ancak, burada onun yaşadığı yörenin ve selef-
lerinin sanatına olan tesirini belirtmekte fayda gö-
rüyöruz.

Âşık Şemşir, âşıklık sanatını, babası Gurban
ve Âşık Elesger'den öğrenmiştir. Bunu;

Şemşir bu dövrandan olmadı küskün,
Ustadım Gurban'dı, babası miskin.

mısralarında açıkça ifade etmektedir. Yine bir başka
şiiirinde;

Sevgi, mehebbetin pervanesiyem,
Bir ala gözlünün dîvânesiyem,
Şemşir'em Gurban'ın nîşânesiyem,
Böyük âşıkların defteriyem men.

diyerek üstadlarını zikretmiştir.

Diğer bir üstadı Âşık Elesger için ise, şu
mısraları söylemiştir:

Üreyimde istek dahı sen oldun,
Senetimin gıblegâhı sen oldun.
İdrakımın mehri, mahı sen oldun,
Fikrim, zikrim, bir baratım, Elesger.

Samimi şekilde söylediği mısralardan da anla-
şılıyor ki, Âşık Şemşir bu üstadlarından etkilendiği
gibi, onlara gönülden de bağlanmıştır.

Âşık Şemşir'in yaşadığı yöre ise, coğrafî ya-
pı itibariyle dağlık bir bölgedir. Yaylaları, şifalı

suları ve tabii güzellikleri yalnız kendi şiirinde değil, ilgili bazı ansiklopedilerde de belirtilmektedir. Dolayısıyla Şemşir'in sanatına bu güzellikler çokca tesir etmiş ve;

Dağ obası edir arana gûzar

Men dağlar oğluyam, gedebilmirem.

mısralarını da bu tesir altında söylemiştir.

III

Tezimize konu olarak aldığımız Âşık Şemşir'le ilgili bu çalışmamızda önce Âşığın Azerbaycan'da kitap halinde basılmış şiirlerini temin ettik. Kitaplarında yer almayan birkaç şiirini de bunlara dahil ederek Kiril harflerinden Türkiye Türkçesinde kullanılan harflere aktardık. Bunu yaparken az da olsa Türkiye Türkçesi yönünde bazı değişiklikler oldu: Meselâ; açıb> açıp, güvvet>kuvvet, sé'r>şiir, yarag>silah, sümük> kemik... gibi. Bu değişiklikler yapılırken de veznin ve kâfiyenin bozulmamasına dikkat edildi. Bunların dışında kelimelerin anlamlarını değiştirmeye yönelik herhangi bir müdahaleyi uygun görmedik. Dolayısıyla metinler burada aslına sadık kalmak suretiyle yer almıştır. Ancak biz, şiirleri sıralarken basılı kitaplarda olduğu gibi değil, kâfiyelenişlerindeki alfabetik sıraya göre tanzim ettik.

Âşık Şemşir'in hayatıyla ilgili bilgilerin yanında, metinlerin anlaşılmasına ışık tutabileceği i-

nancıyla yaşadığı yöreye ait bazı bilgileri vermeyi de uygun gördük.

Âşığın sanatı ile ilgili bölümde ise, şiirlerden aldığımız parçaları konu itibariyle bir sınıflamaya tâbi tutarak metinlerden hareketle âşığın sanatı hakkında bilgiler vermeye çalıştık. Daha sonra da şiirleri şeklî husûsiyetlerine göre sıraladık.

Son kısımda ise, metinlerde geçen yer adları, şahıs adları, alfabetik sırayla yer almıştır. Bunlara ilaveten âşığın yaşadığı bölgeyi gösteren bir harita ve anlaşılmasında güçlük çekilebileceğini tahmin ettiğimiz kelimeler için bir de lügatçe ekledik.

Burada şunu da belirtmek isteriz: Lügatçede yer alan kelimeler, daha çok Azeri Türkçesine ait ya da yabancı kökenli olmakla beraber Azeri Türkçesinde yaygınca kullanılan kelimelerdir. Bunların yanında anlaşılmasında zorluk çekilen Arapça ve Farsça kelimeler ilgili lügatlerde bulunabileceği için buraya tekrar almayı uygun görmedik.

Âşık ŞEMŞİR (1965)

Âşık ŞEMŞİR (1965)

Âşık Şemşir'in Ağdaban

I. B Ö L Ü M

ÂŞIK ŞEMŞİR'İN HAYATI

ÂŞIK ŞEMŞİR'İN YAŞADIĞI YÖRE ve
BU YÖRENİN BAZI ÖZELLİKLERİ

a) Âşık Şemşir'in Hayatı:

Son asır Azerbaycan âşıklarından olan Âşık Şemşir, 1893 yılında Azerbaycan'ın Kelbecer bölgesi, Demircidam köyünde doğmuştur. Şiir sanatına 1910 yılında başlamıştır. Âşık Şemşir saz çalmayı ve şiir sanatını babası Gurban ve Âşık Elesger'den öğrenmiştir. Samed Vurgun da yakın dostudur.

Şiir sanatına başladığı ilk yıllarda sosyal haksızlıklardan söz etmiş, daha sonraları aşk, tabiat, vatan, siyaset gibi konularda şiirler söylemiştir. Azerbaycan tabiatının güzelliklerini terennüm eden koşma, tecnis, muhammes, üstadnâme, dîvânî vs. türlerinde yazdığı şiirler oldukça akıcı ve canlıdır. Vatan konusunda söylediği şiirler de önemli bir yer tutar. Ayrıca üç destanının olduğu da çeşitli kaynaklarda yer almaktadır.

Âşık Şemşir, katıldığı yarışmalardan çeşitli armağanlar kazanmıştır. Ayrıca, hizmetlerinden dolayı "Şeref Nişanı" ile taltif edilmiştir. Azerbaycan yazıcılar cemiyetinin de üyesidir.

Azerbaycan'ın bu âşık yürekli şâiri, geride birçok eser bırakarak 10 Şubat 1980'de 87 yaşında vefat etmiştir. Kendi vasiyeti üzerine Delidağ üzerinde bir yere defnedilmiş olup, mezarının halen orada olduğu bilinmektedir.

b) Âşık Şemşir'in Yaşadığı Yöre ve Bu Yörenin Bazı Özellikleri:

Âşık Şemşir'in doğup büyüdüğü ve ömrünün sonuna kadar yaşadığı yer, SSCB içinde yer alan Azerbaycan Cumhuriyeti, Kelbecer bölgesi (ilçesi) dir. Kendi eliyle yaptığı evi ise, Ağdaban köyündedir.

Kelbecer bölgesi, 1930 yılında kurulmuş olup batıda Ermenistan Cumhuriyeti ile sınırdır. Merkezi Kelbecer şehridir. Şehir başkent Bakü'ye 458 km. olup İstisu yolu kenarındadır. Bölgeye bağlı 1 şehir, 1 kasaba, 122 kend (köy) vardır.

Bölgenin tabii yapısı genelde dağlıktır. Yeraltı kaynakları olarak civa (Şorbulag, Ağyatag); mineral sular (İstisu, Bağırsag) bulunmaktadır.

Arazisinin birçok yerinde kışları soğuk ve kurak geçen dağlık tundra iklimi hakimdir.

En büyük çayı, Terter çayıdır. Lebçayı, Tutgunçay ise, onun kollarıdır. Gölleri; Ala Göller, Zalha Gölü vs. göllerdir.

Halkın başlıca geçim kaynağı, hayvancılık ve tütüncülüktür. Tütünden başka arpa, buğday da ekilmektedir. Mineral suları şişeleme tesisleri vardır. Nakliyat ise, karayolu ile yapılmaktadır.

Bölgede çeşitli seviyelerde (yüksek okul hariç)

eğitim veren okullar vardır. Ayrıca "medeniyet evi" diye adlandırılan sosyal faaliyetler için yerler, kulüpler, kütüphaneler halka hizmet vermektedir. "Yenilik" adlı bir gazete de yayımlanmaktadır. Yerel radyo, 1965 yılından beri faaliyet göstermektedir. Bunlardan başka sağlık hizmetleri için çeşitli yerlerde hastaneler ve sanatoryumlar da mevcuttur.

II. B Ö L Ü M

ÂŞIK ŞEMŞİR'İN SANATI

- a) Âşık Şemşir'de VATAN
- b) " " İNSAN
- c) Âşık Şemşir'in SEVGİ DÜNYASI
- ç) Âşık Şemşir'de TABİAT
- d) " " KAHRAMANLIK
- e) " " DİĞER MEVZULAR

a) Âşık Şemşir'de VATAN:

Azerbaycan'ın Kelbecer bölgesi, Demirçidam köyünde dünyaya gelen Âşık Şemşir;

Doğulduğum Demirçidam,

Sene menden boldu salam.

diyerek, doğduğu yerle ilgili bilgileri bize, kendi mısralarında vermektedir.

Kelbecer bölgesi, Azerbaycan içerisinde yüce dağları, coşkun çayları, canlı tabiatı ve şifalı suları ile bilinir. Âşık, bu güzellikleri, şiirinde sık sık ifade etmiştir:

Hestelere derman olan,

Tebib bulaglı Kelbecer.

Âşık Şemşir'in kendi eliyle yaptığı evi ise, Ağdaban köyündedir. Âşık, yaşadığı bu yerle ilgili şiirler de söylemiştir:

Şemşir görse gulag dinci,

Yazar nerme nazik inci.

Le'l Bakı'nın uzag küncü

Ağdaban'dı elim benim.

diyên âşık, tam anlamıyla bir Azerbaycan şâiridir. Şiirlerinin büyük bir bölümü burcu burcu Azerbaycan kokar. Kelbecer, Ağdaban, Bakü, Merdekan, mısralarında çokça yer alır:

Şefâkâr golusan Azerbaycan'ın
 Elini tutursan milyon insanın.
 Hezer nefesidi senin dermanın,
 Ehsen bele ada, sana, Merdekan.

Bütün Türk illerinde "Ana Vatan" duygusu ha-
 kimdir. Bu duygu, Âşık Şemşir'in mısralarında da çok
 canlı şekilde ifadesini bulmuştur:

Ana vatan meni hele
 Yahşı sahlar gucağında.

sözleri, insanoğlunun ana karnından itibaren, annesi-
 nin korumasına olan güveninin aynı şekilde, vatan için
 de söz konusu olduğunu bize çok açık bir biçimde anla-
 tır. Vatana ana diye sığınan âşık;

Döşlerinden süd emmişem
 Ana gucaglı Kelbecer

derken ise, bu duyguyu en müşahhas şekilde gözler önü-
 ne getirmiştir. Bu güzel ifade ile Kelbecer'in şifâlı
 suları ile üzerinde yaşayan insanlara hayat verişi,
 ana kucagındaki bir çocuğun anne sütü ile ihyâ edili-
 şine benzetilmiştir.

Şemşir üçün sensen ana,
 Atasan merd-i merdana.
 Meftunam Azerbaycan'a
 Meylim dönmez gayri yana.

Bu dördlükte şâir, ana-ata dediği vatana aynı

zamanda âşık olduğunu ve meyil verdiğini belirtiyor. Türk töresinde ise, ataya, anaya yüz çevirmek, âsilik yapmak hiç hoş karşılanmaz. Dolayısıyla âşık Azerbaycan'a verdiği ahdi de dile getiriyor.

Vatanı anaya benzeten şâir, bununla da kalmaz; ona göre vatan, atadan, anadan daha mukaddestir. Gerktiğinde herşey terkedilmeli, fakat vatan, mutlaka korunmalıdır:

Atadan, anadan şirindi vatan
 Ana keşiyine gedirsen, oğlum.
 Âzâd ölkemizi gorumag için
 Sevine sevine gedirsen oğlum.

Türk geleneğinde yer alan askere, "düğüne bayrama gider gibi" gitme adeti, Âşık Şemşir'in bu dizelerinde de kendini göstermektedir. Çünkü, hürriyetin bir bedeli vardır ve bunu herkes isteyerek paylaşmalıdır.

Âşık Şemşir'in Azerbaycan'a olan düşkünlüğü bütün şiirlerinde kendini gösterir. Onun dünyasından Azerbaycan'ı aldığınızda geriye pek bir şey kalmaz. Âşık, en güzel duygularını, en yüce dileklerini hep Azerbaycan için dile getirmiştir:

Sene salamım var eller adından
 Ey ana yurdumuz, şen Azerbaycan!

Gör oğlun, uşağın ne behtiyardı,
Doğupdu üstüne gün Azerbaycan.

Bu mısralar, onun Azerbaycan için taşıdığı duyguların çok güzel bir ifadesidir. Âşık Şemşir, ülkesinin bütün elleri adına Azerbaycan'ı selâmlayarak onun bütünlüğüne olan güvenini anlatmaktadır. "Doğupdu üstüne gün" dediği ülkesinin geleceği için ise, çok iyimserdir. Âşığın bütün bu iltifatları boşuna değildir. Tüm güzellikleri, zenginlikleri ve bereketi ile Azerbaycan bunu hak etmiştir:

Neft bulagların gurlayır, daşır,
Coşgun çaylar kimi heddinden aşır,
Hüsnüne inci tek min söz yaraşır,
Anam Azerbaycan, can Azerbaycan.

Bu güzel ülkeyi "inci gibi bin söz" söyleyecek olanlar ise, âşıklardır, şâirlerdir. Âşık Şemşir de onlardan biri olarak, bu mısralarda gizli bir tevazu ile vatan için "Senin güzelliğine, inci dizer gibi, bin söz söylemek yaraşır; fakat, bizim söylediklerimiz bile senin güzelliklerini anlatmaya yetmiyor" demek istemektedir.

Vatanını bu kadar seven âşığın gurbetin acısını da hissettiği muhakkaktır. O, mısralarında bazı atasözleri ve tezat sanatından faydalanarak "gurbet duygusu"nu canlı bir şekilde ifade etmiştir:

Bu misal mahalda, elde ayandı:
 Tülkü öz yerinde şirdi, aslandı,
 Garğa vatanında tülek terlandı,
 İgid gurbet elde bel bükür ağlar.

Yine bir başka şiirinde;

Cenneti var eyler garib bikese,
 Öz yurdunun boş tikani şirindi.

mısralarıyla vatan ile gurbet arasındaki farklılığı,
 çarpıcı bir şekilde ifade etmiştir.

Doğduğu yere, vatanına böyle sıkı-sıkıya bağ-
 lı olan âşık, birlikte yaşadığı insanlara, komşularını-
 na da aynı şekilde bağlıdır:

Min dogguz yüz beşde yuva salanlar
 Köçür gohum gardaş, el Ağdaban'dan.
 Bu yerde yurd salıp gocalan da var,
 Üzölmür üreyi, bil, Ağdaban'dan.

Âşık, yaşadığı yer olan Ağdaban'dan göçenlere
 sitem etmektedir. Çünkü vatan, sadece doğup büyüdülen
 bir arazi parçası değil; aynı zamanda toprak, insan ve
 çevre unsurlarıyla öröülü bir yerdir. İnsan, orada gö-
 nültaşlarıyla birlikte teneffüs ettiğı havada mutludur.
 Bu yüzden Şemşir, aynı şiirinde komşularına şöyle ses-
 lenir:

Gonşunun köçmesi yaman çetindi
 Ölsen de ayrılma gel Ağdaban'dan.

Âşık Şemşir, ömrünün son günlerini geçirdiği Ağdaban'dan ölürken de ayrılmak istemez ve buradan ayrılanların davranışlarını da anlamsız bulur:

Gocalıg el verir, azalır ömür
 Yâd elde ölene kimse can demir.
 Şemşir bu merama uzaşabilmir
 El çekir ehl-i dil Ağdaban'dan.

Gurbette kimsesiz bir şekilde ölüm, acıdır. Âşık, ölürken de vatanında yakınlarıyla, sevdikleriyle birlikte olmak ister.

Bize şâir Memmed Aslan tarafından nakledilen bilgilere göre; Âşık Şemşir, sağlığında yakınlarına öldüğünde, kendisini Ağdaban'daki Delidağ üzerinde bir yere defnetmelerini vasiyet eder. Kendisi 1980 yılı Şubat ayında hastalanır. Şubat ayı ise, bu yörede kışın en şiddetli geçtiği aylardandır. Dolayısıyla yakınları endişeye düşerler. Fakat, öldüğü gün beklenilenin aksine, yazdan kalma bir gün olarak geçer ve rahatça dilediği yere defnedilir. Mezarı halen oradadır.

b) Âşık Şemşir'de İNSAN:

Âşık Şemşir'in şiirinde insan unsuru da önemli bir yer tutar. İnsanı değişik boyutlarıyla, değişik tutum ve davranışlarıyla ele alan şâir;

Sen torpagdan yaranıpsan
Torpag oğlu torpag insan.

derken, şiire İslâmî düşünceleri de sokmaktadır. Yine bir başka şiirinde de insanın yaratılışından bazı izler vardır:

Hezret Adem uzun iller yaşadı,
Dünyadan cavan mı, goca mı getdi.
Hevva ana dohsan oğul getirdi,
Adı bu dağlardan uca mı getdi.

Âşık Şemşir'de insan fikri, faydalı, olgun, sözüne sadık vb. olumlu davranışları bulunan insan fikridir. Bu yönüyle âşığın çizdiği "insan tipi", tasavvufta da yer alan, "insan-ı kâmil" fikrine yaklaşmıştır:

Merdde seha gördüm, igidde hüner
Merdler ölkesini firavan ister.
Me'rifet düşünür sahib-i defter
Âlimler, ârifler size âşigem.

Âşık, ülkesinin kalkınmasından, güçlenmesinden yanadır. Bunu sağlayacak olanlar ise, marifetli, hüner-

li kişilerdir. Âlimler, ârifler ise, bir memleketin geleceği için gerekli olan ilmin ve irfanın öğreticileridir.

Bir toplumda olumlu tiplerin yanında, olumsuz tipler de bulunmaktadır.Şemşir, bu tipleri her fırsatta yermiştir:

Davayı özüne o gezir satın,
Sinemi yandırır sözü horyatın.
Hâinin, hebisin, bicin, bedzatin,
Gaçıram, gurtarmır yaham elinden.

Yine bir başka şiirinde;

Adam var bed günde gelir kâra
Dostuna can gıyır düşende dara
Adam var düz yoldan çıhır kenara
Eteyi tikanlı koldan yapışır.

demektedir. Bu mısralarda da görüldüğü gibi; Şemşir, insanlığın karşısına dikilen bu olumsuz tiplerden, hayırsız kişilerden yaka silkmektedir. Onların ağzından çıkan her söz âşığı yaralar, üzer. Âşık, dostuna, memleketine hâinlik eden; insanların zayıf anlarını, kötü günlerini fırsat bilen, yolunu sapıtmış kişileri, en çıplak şekilde toplumun gözleri önüne sererek, insanların bu tiplere karşı uyanık olmalarını ister. Aynı konuda bir başka şiirinde de şu karşılaştırmayı yapmıştır:

Merdden heyir gelér, nâ-merdden zerer
 Kelmesi ağıdı, nefesi zeher.
 Nâ-kes hegigeti çepine çeker
 Eyer eyriliye yol garışdırar.

Âşığın dünyasındaki ideal insan tipi ise, da-
 ima faydalı insan tipi ile beraber, İslâm felsefesin-
 de yer alan "eşref-i mahlûkat" fikrinin izlerini de
 taşır. Bu mânâda ele aldığı insanda büyük bir güç,
 kudret gördüğü gibi, ona büyük sorumluluklar da yük-
 ler:

Senden gayri hikmet var mı dünyada,
 İnsanın kudreti, insan elleri.
 Dağları yerinden sensen oynadan
 Dünyanın hikmeti insan elleri.

Bu mısralardan da anlaşılıyor ki, insan bir
 hikmet üzere yaratılmış olup, tabiattaki canlıların
 en kudretlisidir. Çünkü o, akı, zekâsı sayesinde di-
 ğer canlılara ve eşyaya hükmeder.

Âşığın çizdiği bütün bu insan tipinin temelini-
 de ise, "hayırlı evlat" fikri yer almaktadır. Bunun
 için Şemşir, şiirlerinde bu konuyla da çokça ilgi-
 lenmiştir:

Çoh çetindi bî-namusla dolanmag,
 İster kişi olsun, ya gadın olsun.
 Yaradandan ne pul iste, ne de mal,
 Goy teki hayırlı övladın olsun.

Hayırlı evlat, mensubu olduğu aile için olduğu kadar, bütün toplum ve memleketin geleceği için de önemlidir. Zîrâ, çocuk, memleketin gelecekteki en büyük güvencesidir. Para ve mal ise, insanlar için sadece bir araçtır. Memleketi ve insanlığı yükseltecek olanlar, -kadın veya erkek olsun- hayırlı evlatlardır. Âşık, hayırlı evlat kavramını ise, şu çizgilerle belirler:

Övlad getmelidir ata dalınca,
 Cesedinde damla ganı galınca.
 Şemşir inanmışdı öz kamâlinca,
 Şen ölkemiz gerek nura boyana.

Ülkenin geleceğinin güvencesi olan evlat, ülkesinin aydınlanması için çalışmalı; aynı zamanda atalarına da mugayir düşmemelidir. Çünkü, binanın inşası için yapılacak şey, atılan temelin üzerine daha görkemli eserler inşa etmek olmalıdır.

Hayırlı evlat fikrini ele alan şâir, asâlet kavramına da yer vermiştir. Zîrâ, neslin bozulmaması aslın temizliğine bağlıdır:

Esil mirvaridi, özü simuzer,
 Pakize bir övlad esline benzer.
 Ata gezen dağı, oğlu da gezer,
 Unutmayıp itibarı gelipdi.

Evlat hayırsız olursa, milleti ve ülkesi için zararlı neticelerin ortaya çıkmasına sebep olur. Âşık Şemşir, bu felâketi de şiirinde çok çarpıcı şekilde gözler önüne sermiştir:

Oğulun gicgahı, atın gulası,
 Bunlar dostu ne düşmanı tanımaz.
 Sahibini tutmalıdı düşme it,
 Sen yüz de deyesen tanı, tanımaz.

Âşık bütün sorumluluğu sadece evlatlara yüklemez. Vatanın ve milletin bekası için ataların yapması gereken davranışları da şu mısralarında dile getirmiştir:

Kamâllılar huş üstüne huş goyar,
 Övladına bir hayırlı iş goyar.
 Zay süd emen ata yurdun boş goyar
 Hürmet bilmez adı, sanı tanımaz.

Özet olarak Âşık Şemşir'in bütün bu mısralarda çizdiği insan tipi, atalarına, vatanına bağlı, aslı temiz, ülkesine faydalı, gayretli bir insan tipidir, diyebiliriz.

Şemşir'de evlat kavramı, kız-erkek ayrımı yapılmaksızın ele alınmıştır. Yukarıdaki mısralarda erkek evladına büyük sorumluluklar yükleyen âşık, kız evladına da yaratılışı itibariyle daha hissî yaklaşmıştır:

Sen yadıma düşen zaman
Kalbim titrer eser gızım.

Bir başka şiirinde ise;

Aşkın me'nâsını duymayan gıza
Besleme kalbinde mehebbet oğlum.

diyerek, kızda bulunması gereken en önemli özelliği dile getirmiştir. Eski Türk medeniyetindeki törelerden beri, Türk toplumunda kadın erkek ayrımı yapılmamış, bir sınıflamaya tâbi tutulmamıştır. Ancak, er kişi, yurt savunmasında daha önemli rol oynamış; kadın ise, yuva içinde huzuru sağlayıcı, analık duygusu ağır basan unsur olarak görülmüştür. Şemşir'de de bu durum farklı değildir. Erkek, gücün, kudretin timsali olurken; kadın, güzelliğin, zerâfetin timsali olarak ortaya çıkar. Şu dördlük de buna güzel bir örnektir:

Azerbaycan gızı diline gurban,
Seslenende me'nâ, dil şirin oldu.
La'l bülbülü dile getirdin inan
Danışdığın ne var gel, şirin oldu.

mısralarında Azeri Türk kızının dilinin şirin ve şakraklığını ifade eden âşık, aynı zamanda Azerbaycan Türkçesinin söyleyiş güzelliğini de anlatmaktadır. Bu kız konuştuğunda, kelimelerin mânâsı zenginleşir, lal bülbülün sesi açılır, bütün tabiat daha canlı ve

şirin bir hâl alır.

Âşık Şemşir, şiirlerinde kadının değerini de yer yer vurgulamıştır. Ona göre kadın, erkeğin bir parçası, hayatın bir tamamlayıcısıdır:

Ömür yoldaşdı kadın kişiye,

O goymazdı yüreğimi üşüye.

Sözleriyle âşık, kadının insan hayatındaki yerini ve yuvasına kattığı sıcaklığı hissettirir.

Şemşir, haskallığı sırasında kaldığı bir hastanede tanıdığı ve tedavisini gördüğü Cemile adlı hekimin, insanlara nasıl şefkat ve deva dağıttığını ise, şöyle dile getirmiştir:

Goy sensiz olmasın bu tebibhana

Gocalara bala, körpeye ana.

Şefâlı ellerin ohşar loğmana

Sen ki varsan bu hünerde Cemile.

Cemil adlı hekim, görevine bağlı olduğu kadar, insanlara da candan, yürekten davranmaktadır. Âşık, onun bu yakınlığını, hastaneye düşen yaşlıların kızı, çocukların anası şeklinde ifade etmektedir. Onun hekimliği ise, çaresiz dertlere deva bulan ve halk arasında efsaneleşmiş ünlü Lokman hekime benzetilmiştir.

Kadının birçok görevleri arasında en önemlisi ve en mukaddesi, şüphesiz, "analık görevi" dir. Dolayısıyla "analık duygusu", kadının en kuvetli yönüdür,

diyebiliriz. Âşık Şemşir, küçük yaşta annesiz kaldığı için, "ana hasreti"ni sık sık dile getirmiştir. Onun bu konudaki mısralarında, annenin çocuk için önemi ve annesizliğin, insan hayatında yarattığı boşluk, çok duygulu bir dille ifade edilmiştir:

Anasız balanın kim çeker nazın

Vahtsız yetim goydu bu halıg meni.

Soruşursan; âşığ neden gocaldın?

Uşagken gocaltdı analık meni.

Anasız kalan çocuklar, bir tarafı eksik gibidirler; nazlarını çeken kimse yoktur. Oysa naz, çocukluğun en belirgin davranışlarından biridir. Üvey anne ise, hiçbir zaman ananın yerini tutmayacağı gibi, çoğu zaman itip-kakıcı durumundadır. Çünkü, kendi kanı ve canından olmayan çocuklara yürekten, candan yaklaşmayacaktır. İnsan hayatının en hassas dönemi olan çocuklukta ise, bu davranışlar kapanmaz yaralar açacak ve bu burukluk, insanın ilerki yıllarında da kendini hissettirecektir. Âşık da âdete vakitsiz yaşlanmayı buna bağlamaktadır. Bu yüzden, yer yer anasına da sitem etmektedir:

Alışırım şamlar kimi

Düşende her sözün ana.

Yohsa meni yetim goydun

Bile bile özün ana.

Şemşir'de "anne özlemi" ;

Geldi heyalıma analı çağlar,
 Anasız sineme çekelip dağlar.
 Gördüm ki, dalaşır decel uşaglar
 Dillegende anam yadıma düştü.

mısralarında oldukça hisli bir şekilde kendini hissettirmektedir. Âşık, yüreğindeki ezikliği, annesini her hatırlayışında duymaktadır. Sokakta haylaz çocukların itişip-kakıştıklarını, birbirlerine çeşitli şeyler söylediklerini gören âşık, hemen kendisindeki bu eksikliği hissetmiştir. Zîrâ, çocuklar bir arada oynarken, öksüz olanlar, hep boynu büküktür; diğerleri ise, her türlü haylazlığı, şımarıklığı yaparlar. Çünkü arkalarında kendilerini koruyacak birileri vardır. Öksüzler, yetimler ise, haklı bile olsalar, seslerini çıkaramaz; sadece, diğerlerini seyretmekle yetinirler. Çünkü onlar savunmasız ve korumasızdırlar.

c) Âşık Şemşir'in SEVGİ DÜNYASI:

Sazşâirlerinin dünyasında sevgi, büyük bir yer tutmaktadır. Zîrâ onlar, söyledikleri güzel şiirlerin yanısıra, bazı halk hikayelerinin de musannifi durumundadırlar. Halk hikayeleri ise, halkın zevkine ve muhayyilesine hitab eden en güzel, en dramatik aşk ve kahramanlık serüvenlerini ihtiva ederler. Sazşâirlerinin, âşık kahvelerinde, bazı nüfuzlu kişilerin konaklarında, düğünlerde çalıp-söyleme ve buralarda bir muhabbet dünyası yaratma özellikleri de vardır. Âşık Şemşir de bunlardan biri olarak, birçok şiirinde bizleri, bu sevgi ve muhabbet dünyasında yaşatır:

Dünya varı mehebbetdi

Unudulsa zelâletdi.

mısraları, âşığın dünyasında, sevginin ne denli yer aldığı açık bir ifadesidir. Tasavvuf felsefesinde de dünya bir sevgi üzerine yaratılmıştır, denilmektedir. Sevgi, aynı zamanda insanı insan yapan, onu diğer canlılardan ayıran niteliklerin başında gelir. Sevgisiz bir hayat ise, zelîl bir hayat olacağından, anlamsız ve boştur. Şâire göre her derdin çaresi, sevgidir, sevgilidir:

İsteklisen mehribanım

Sensen tebib-i loğmanım

Sağalar mı heste canım

Etmese çara gözlerin.

Bu dörtlükte âşık, sevgilisinin Lokman hekim gibi, her derdin devası olduğu kanaatini taşıtmaktadır. Âşığa deva olan bir başka unsur ise, sevgilinin gözleridir; yani, moral tedavidir. Meşhr halk hikâyelerinde de çaresiz dertlere düşen âşıklar, sevgilinin bir dokunuğu, bir sözü veya yürekte bir bakışıyla canlanmış ve çare bulmuşlardır.

Sevginin gözden başlayıp kalbe indiğini vurgulayan şu iki mısra da dikkate değerdir:

Gz göze bahmasa mehriban olmaz,
Sevip sevilmeyen bir insan olmaz.

Bu mısralar aynı zamanda bize, sevgisiz yaşamanın insanlığa yakışmadığını da anlatmaktadır.

Âşıkların yürekleri ve bunu anlatan dizeleri, daha ziyade gzele ve güzelliklere yönelmiştir. Onun için en seçkin sözler hep gzeller için söylenir:

Söz gzele, gzel sze lâıyđı,
Dastan desem gaşa-göze lâıyđı.

Gzelde kaş ve göz, estetik çizgilerin en çarpıcı şekilde belirdeği yerlerdir. Dolayısıyla âşık, bir kaş, bir göz için destan yazabileceğini, bunun da bir gzele lâıyık olduğunu ifade etmektedir. Nitekim, "kaş ile göz, gerisi söz" şeklinde bir deyimimiz de mevcuttur.

Sevgili bütün bu güzellikleri ile âşığın, gece rüyâsını, gündüz hulyâsını süsleyen bir unsurdur.

Âşık Şemşir , bu duyguyu aşağıdaki mısralarında gayet mükemmel bir şekilde dile getirmiştir:

Geceler yuhundan olursan irag,
Kalbinde şö'lesen, gözümde çirag.

mısralarında, gecesi gündüzüyle âşığın bütün dünyasını dolduran sevgili, aynı zamanda onun kalbinde bir parıltı ve gözüne ışık verendir.

Sevgiliye olan düşkünlüğünü, bazen de dîvân şâirlerinin üslûbuyla anlatan Âşık Şemşir, tabiatıyla onlardan daha açık bir ifade tarzı kullanmıştır:

Gel meni zülfüne bağla sen, güzel!
Öldürüp üstümde ağla sen, güzel!
Bir demir şiş ile dağla sen, güzel!
Çek sinem üstüne bu dağı göyçek!

Âşık, sevgiliye yürekten bağlıdır. Fakat sevgili, bir naz ve aldırılmazlık içindedir. Bu ise, âşığa işkence vermektedir. Diğer taraftan bu işkence, bu eziyet, âşığa haz verir. Sevgiliye kavuşmanın kolayca mümkün olmayacağını anlayan Âşık Şemşir, sonunda ölüm de olsa, sevgiliden gelecek bir tepkiyi, olumlu veya olumsuz bir cevabı beklemektedir.

Âşık Şemşir, birçok şiirinde sevgiliyi idealize eder. Ona göre güzel, kusursuz olmalı; hûrilere, perilere, meleklerle benzemelidir. Semâvî güzellikleri olan sevgilinin, mekanı da buna uygundur:

Ne var, ne yoh meskânında
 A cennetden gelen gözel?
 Hûri, periler yanında
 Pâk hürmeti olan gözel.

Bu güzel benzetmeleriyle sevgiliyi yücelten Âşık Şemşir, netice itibariyle bir halk şairi, bir saz şâiri olduğu için sevgilisini yer yer somutlaştırır; onu, etiyle kemiğiyle hissedilen ve ayakları yere değen bir sevgili haline getirip yaşayan niteliklerini de dizelerine geçirir:

Gel pullu şahmat oynayag
 Sen buhagdan, men dodagdan.

şeklinde dile getirdiği canlı ifadeler, yine "dedim, dedi" biçiminde söylediği bir başka dörtlükte de ilgi çekicidir:

Dedim, atma mene müjgân ohunu,
 Dedi, goynum verir enber gohunu;
 Dedim, âşığ harda alsın yuhunu,
 Dedi, sevgilinin sinesidir bu.

Ona göre, âşığın en çok rahat edeceği, huzur bulacağı yer, şüphesiz sevgilinin sinesidir ve âşık, hep bunun özlemini çeker. Bir başka şiirinde ise, sevgilinin sinesini, dünyevî dertlerin bittiği, her türlü tasadan uzak olan cennete benzetir:

Sen ey gülden gözel, alagöz perim,
 Ağ sinen cennet-i rizvana deyer.

Bu sevgi dünyasında "ayrılık", söz konusu âlemin ayrılmaz bir parçası, tamamlayıcısı, bir elemanıdır. Bu iki zıt varlıktan "hicran, firkat" duygusu da şâirin dizelerinde kendini hissettirir:

Ayrılığdan hanı var mı bir çetin,
Menem yükü altda derdin, möhnetin.
Bu hicranın, bu ferag ü firgetin
Al-yaşılı sende, sarısı mende.

Ayrılık, âşık için en acı duygudur. Fakat âşık, bu sıkıntıyı çekmeye mecburdur ve bu yüzden sararıp solmaktadır. Ancak, ayrılık da âşık için gereklidir; âşık onsuz da yapamaz. Sevgili ise, bir vürdumduymazlık içinde, adeta ayrılıktan habersiz, gününü gün etmektedir. Zîrâ, hicran bu ilişkinin bir meyvesi ise, al-yeşili sevgiliye, sarısı hep âşığa düşer.

Âşığın dünyasında, muhabbetle hicran duygusu yanyana yer alır derken, üçüncü bir unsur olarak da "vefâ" prensibini dahil etmek gerekir. Çünkü, fizikî olarak ayrılık kaçınılmaz olsa da mânâda ahde vefâ şarttır:

Sen deme Şemşir'e deli, görende,
Soruş ehvalını, beli, görende.
Göz yumuram yâd gözeli görende,
Sene mehebbetim var üreyimde.

Âşığın sevgilisi tektir ve başka güzeller onu pek ilgilendirmez. Âşık Şemşir, bu duyguyu birçok şiirinde vurgularken, sevgiye vefâyı sadece anlatmamış; onu, bizzat kendi hayatında da yaşamıştır. Hanımı Güllü için söylediği şu mısralar, bu konuda güzel bir misâldir:

Aşkımla bâgisen, ey can-feşânım,
Süsenim, reyhanım, gülüm, gülşenim.
Mirvari kelmelim, hoş danışanım,
Senle getdi o avazlı günlerim.

Âşık Şemşir'in sevgi dünyası, sadece sevgili ile sınırlı değildir. O, tabiattaki diğer güzelliklere de meftundur. Dolayısıyla çevresindeki herşeyi ve herkesi sever:

Bülbülem bağında gül meni sevdir
Ârif olan ehl-i dil meni sevdir
Men eli sevirem, el meni sevdir
Şemşir kimi mehribana tohunma.

Âşığın gönlündeki sevgi halkası, bütün çevresine yayılmıştır. İnsaniyla, tabiatıyla tüm Azerbaycan elini seven şâirin, bu sevgiye karşılık görmesi ve kendisini anlayan gönüldaşlarının bulunması, onu rahatlatmaktadır. Şâir, aynı duyguyu başka mısralarında da söyle dile getirmiştir:

Mehebbetle ehl-i dile âşığam
Bahar bülbülyem güle âşığam.

Sevgi, bir muhabbet ortamında olursa değerlidir. Bu yüzden Âşık Şemşir'in şiirlerinde "ehl-i dil" kavramı sıkça yer alır. Zîrâ, ehl-i dil olmayanın yanında sevgi çiçeği açmaz; birbirini anlamayan insanlar arasında muhabbet nağmeleri yükselmez. Şâir, burada aynı zamanda edebiyatımızda muhabbetin işareti olan gül-bülbül imajını da çok güzel ifâde etmiştir. Bülbülün güle olan tutkunluğu, tabiattaki aşkın çok canlı ve mütenâsip anlatımıdır.

Âşık Şemşir'in yüreğindeki sevgi çiçeği, ömrünün son demlerinde dahi hiç solmamış, tazeliğini hep korumuştur:

Menim üreyimde yuva salıpsan,
Heyalımda teze gönçe galıpsan.

Aynı mahiyetteki şu mısraları da karısı Güllü için söylemiştir:

Şemşir gelip birgün geder
Deme sürdü ömür heder
Öz sevgilim feğan eder
Yâda salar Güller meni.

Burada kendi diliyle ifâde ettiği gibi, diğer şiirlerinden, geride bıraktığı eserlerinden ve yaşayışından da anladığımız kadarıyla Âşık Şemşir, heder bir ömür sürmemiştir. O, hayatın her anını dolu dolu yaşamış; sevmiş, sevilmiş ve kendinden sonrakilere bir sevgi mirası bırakmıştır.

Dünyanın bir sevgi üzerine kurulduğu ifâde edilir, demiştik. Âşıklar ise, bu dünyanın zirvesinde yer almışlar ve bu sevgi dünyasını bizlere en güzel şekilde anlatmışlar ve anlatmaya devam etmektedirler.

Âşık Şemşir, dünyanın ve insan hayatının ne olduğunu, daha doğrusu ne olması gerektiğini şu dörtlükte ne güzel bir ifâdeyle özetlemiştir:

Dünya malı bu dünyada galandı,
Çohlarının tacı tahtı talandı.
Doğrulugdan gayri ne var yalandı,
Mehebbet vefâlı dostdu demişler.

ç) Âşık Şemşir'de TABİAT:

Âşıkların ve sazşâirlerinin çoğu tabiatla iç-içedir ya da tabiatı içlerinde hissetmişlerdir. (Âşık Veysel vb. âşıklar gibi.) Zîrâ, sözkonusu âşıkları, diğer şâirlerden ayıran en belirgin özelliklerin başında, onların bir mektep, medrese ve saray civarından ziyâde, tabiatın içinde yetişmiş olmaları gelir.

Âşık Şemşir, vatanı olan Azerbaycan'ın Kelbecer bölgesinde yaşamıştır. Kelbecer yöresi, coğrafi yapı itibariyle dağlık bir araziye sahiptir. Ayrıca buradaki yaylalar, şifâli sular, bu bölgenin tabii güzelliğini, daha da canlı hale getirmektedir. İşte bu güzellikler içinde yaşayan şâir, âşık yüreğine kulak vererek, birbirinden güzel koşmalar, tecnisler, muhammesler, dîvânîler vücûda getirmiştir.

Âşık Şemşir'i etkileyen tabiat güzelliklerinin başında ise, dağlar gelir. Dağlar, yüceliği ve heybeti ile âdeta âşığı büyüler:

Dağ obası edir arana güzar,
Men dağlar oğluyam, gedebilmirem.
Dağlar kimi gözel cennet harda var,
Ne bir kes dememiş, ne de bilmirem.

Bu dörtlükte âşıktaki dağ imajını en iyi şekilde bulabilmekteyiz. Kendini "dağların oğlu" olarak

niteleyen âşık, bir evlâdın ataya sadakâti gibi ondan ayrılamayacağını da söylüyor. Dağların bu güzelliği cennete benzetilirken, böyle bir yerin tasvirinin de kolay olmadığı anlatılıyor.

Dağların heybeti ve güzelliğinden böylesine etkilenen âşık, esasen ilk şiirlerini dağlar için söylediğini şöyle ifade eder:

Elim kalem tutup şiir yazandan
İbtida demişem söz bu dağlara.
Hörmetli tutmuşam ata-anadan,
Olup mehebbetim yüz bu dağlara.

Muhabbetini herşeyden fazla dağlara besleyen Şemşir, bir başka koşmasında ise, ilk ilhamı yine dağlardan aldığını söylemektedir:

Ezel başdan böymüşem
Men de dağlar sinesinde.
Cavanlığda ilham aldım,
Murov, Goşgar sinesinde.

Dağlar sinesinde büyüdüğünü ifade eden âşığın, bu tabiat parçasına olan yakınlığı, onun sanatına da tesir etmiştir. Nitekim bunu yukarıdaki mısralarda kendisi de belirtmektedir. Ve bu tesir, onun ömrü boyunca devam edecek; dolayısıyla tabiat konusu, şiirlerinde büyük ağırlık kazanacaktır. İşte bu güzel şiirlerinde birinde şöyle söylemektedir:

Heç bahmırsan Çiçekli'den beri sen,
 Gel bah çemengâhlı bizim dağlara.
 Türlü sedef kesim zerli şiiirden,
 Ressam olum goy men düzüm dağlara.

Artık şiir sanatının inceliklerine vâkıf olan şâir, bu güzellikleri nasıl tasvir edeceğini dile getirir. Bir ressam gibi dağları görüntülemeye çalışan şâirin fırçası, boyası ise, sedef ve altın değerinde kelimelerden örülü şiiirdir. Aynı şiiirinde, dağlar için yazdığı, söylediği şiiirler hakkında da şunları demektedir:

Sansız, saysız tecnis, tehnis varımdı,
 Bu yollar ezelden hub güzârımdı.
 Bir neçe kitap da yâdigârımdı,
 Şiiirden düşüpdü izim dağlara.

Kudreti ve heybeti ile âşığın gönlündeki yerini alan dağlar için söylenmiş birçok şiiirinden güzel bir misâl:

Bu dağların şövketi var, şanı var,
 Kudret sengerlidi, adı, şanı var,
 Göy gölü, şefâlı Naftalan'ı var,
 Şefâ tapır oğul, gızı Kepez'in.

Bu heybetli ve yüce dağların kış mevsimi boyunca nasıl bir hâl aldığını ise âşık, şöyle dile getirir:

Beş ay gucağında gış galır gonag
 Gartal küskün olur, keklik bî-damag.
 Boran yağır, aman vemir boğanag.
 Maral salabilmir iz bu dağlara.

Beş ay kış geçiren dağlarda yuvalanan kuşlar, buradaki birçok nimetlerden mahrum kaldıkları için, küskün ve isteksiz hâldedirler. Yine, ceylan gibi hareketli hayvanlar, kar ve fırtına yüzünden adım atamaz durumdadırlar. Âşık, bir taraftan dağların bu geçitvermez yüceliğini dile getirirken, diğer taraftan da buradaki durgunluğa üzülmemektedir. Şemşir, âdeta baharın gelmesini ve tabiatın uyanmasını beklemektedir. Aşağıdaki dörtlük de sanki bu bekleyişin sonunda söylenmiş bir karşılamadır:

Nebatât yuhudan oyanır indi,
 Güneş tamaşaya dayanır indi,
 Âlem al-yaşıla boyanır indi,
 Feslin serencâmı mübârek olsun.

Tabiatın uyanmasıyla birlikte başlayacak bu bahar faslı, bu al-yeşil tablo ve bu serencâm, nasıl bir hâl alacaktır? Âşık, bu canlı tabloyu aşağıdaki dörtlüklerde şöyle ifâde etmiştir:

Keklikler daşında gezir balalı,
 Köksü sıh meşeli, çiçek talalı,
 Sinesi sünbüllü, güllü, lalalı,
 Var bizim yerlerin nece dağları.

Tabiattaki bu mütenâsip canlılık, şâirin diğer şiirlerinde de kendini gösterir:

Meleşir mi guzu, gülür mü çoban?

Yene oynayır mı dağlarda duman?

Gelen gonagları edir mi mehman?

İşret yığıncağı ne heyaldadı.

Bu dörtlükteki "kuzuların meleşmesi, çobanın gülmesi" baharla birlikte gelen hareketliliğin, sevincin ve neşenin tabii bir anlatımıdır. "Dağlarda dumanın oynaması" ise, teşhis sanatı ile beraber, ince bir tevriyeli söyleyişi de ihtiva eder. Zîrâ, dumanın oynaması, bir kımıldama ve hareket olarak onun en tabii hâlidir; ancak, diğer unsurlarla birlikte düşünüldüğünde, bu oynayış, aynı zamanda baharın gelmesine duyulan bir sevincin, hareket hâlinde gösterilmesidir. Burada her iki anlam da kastedilmiştir.

Yine, dağların gelen misâfirleri ağırlaması ve onun bütün bu ahvâliyle işret yığıncağı durumunda olması, âşığın dağlara yönelttiği ne güzel bir benzetmedir!

Azerbaycan'da yetişen birçok şâir, buranın tabii güzellikleri ve dağları için, çeşitli şiirler söylemişlerdir. Âşık Şemşir, bir dörtlüğünde bunları da dile getirmektedir:

Elesger su içip Daşbulağında,

Gardaşı gurbanla Murov dağında,

Adı meclislerde el yığnağında,
Ohuyurlar yana yana bu yerde.

Şemşir, kendisi gibi, bu iki büyük selefinin de şiir için ilhamı bu dağlardan aldıklarını hissettirmektedir.

Burada yeri gelmişken Âşık Elesger'in de dağlar için söylediği şu dörtlüğü almayı uygun gördük:

Deste deste gelir eller,
Methini eyleyir diller,
Her dalınca şen bülbüller
Hoş geçer günlerin dağlar

Şemşir, bir başka koşmasında da baharın gelmesiyle tabiattaki canlıların arzuladıkları şeylere kavuşmalarını anlatır:

Gül hesretin çeken bülbül
Yaz geldi bağlar başına...
Uçup gonar tülek terlan
Dumanlı dağlar başına...

mısralarıyla bülbüllere yazın geldiğini müjdeleyen âşık, diğer bir şiirinde de bu mevsimde dağlarda oluşan zengin görünümü anlatmaktadır:

Nurlu yağış yere saçır,
Memesinden elik gaçır.
Lâle, nergiz, çiçek açır
Yeddi renkli bizim dağlar.

Âşık, bu mısralarında da kelimelerle, insanı tabiatla kucaklaştıran bir resim çizmiştir. Şemşir, bu bereketli yerlerdeki dağ-elik arasındaki ilişkiyi güzel bir teşbih sanatıyla anne ile yavrusu arasındaki ilişkiye benzetmiştir.

Âşık Şemşir, bazen de içini dolduran, ona moral veren bu dağlardan ayrı kalmıştır:

Bellerden bahırdım heste çağımda
Gözüme görünür Gence dağları.
Murov'u, Kepez'i, deli Goşgar'ı
Gören şefâlanar mence dağları.

Fakat, burada söylediğine göre, hasta haliyle dağlara ulaşamasa da onları uzaktan görmek bile kendisi için, bir şifâ ve moral kaynağıdır. Âşık dağlara olan bu hasretini başka şiirlerinde de çok güzel ifâde etmiştir:

Gönlüm arzuladı eli uzagdan
Oyraglar yadıma düşdü, ne düşdü...
Kepez, Murov, Ağdaş, Gonur, Tahtadüz
O dağlar yadıma düşdü, ne düşdü...

Yine aynı şiirinde;

Yelligez'in o al-yaşıl sinesi
Çobanın mahnısı, guzunun sesi,
Hemze çemeninin ter benövşesi,
Yaylaglar yadıma düşdü, ne düşdü...

mısralarıyla, dağlara , yaylalara ve onların kucağın-
daki tabii güzelliklere olan düşkünlüğünü dile getir-
miştir.

Âşık Şemşir'in şiirlerinde, dağlar gibi, onun
bir parçası olan "yaylalar" da çokça yer almıştır:

Rövnag aldın bu bahardan,
Açıpsan, gül, lala, yaylag.
Te'rif aldın senetkârdan,
Bir yâdigâr gala yaylag.

Yaylalar, bilindiği gibi dağlık bölgelerin,
insan yaşantısına en uygun olan yerleridir. Çünkü in-
sanlar, yazın engin yerlerin bunaltıcı sıcağından ka-
çarak, geçici şekilde yüksek yaylalara yerleşirler.
İşte, insan ihtiyaçları için birçok nimetleri üzerin-
de bulunduran bu yaylalar, âşıklardan en güzel tarif-
lerini almışlardır. Bu tasvirler, âşığın şiir dünya-
sında âdeta sınırsızdır:

Yazın, yayın oğlan vahtı
Can dermanı buz bulagdı,
Tahtadüz, Haçbulag'dı
Engüzeli yaylagların.

İnsanı cezbeden soğuk sulu pınarıyla, temiz
havasıyla âbâd olmuş bu yaylaları tasvir eden şu dört-
lük de bizi tarif edilen dünyaya götürür:

Âbâd olur yaylağları
 Hubanların oylağları
 Çohdu soyug bulagları
 Serin, havalı dağların.

Tabiatı anlatımda, her türlü tasvirden, tarif-
 ten faydalanan şâir, çok güzel benzetmeler de yapmış-
 tır:

Yerin perileri, yerin meleyi
 Dağlara behş edir yaşıl köyneyi
 Açılır benövşe, nergiz çiçeyi
 Elvan edir yaylağları indice.

Çeşitli çiçeklerin açmasıyla türlü renklere
 boyanan yaylalar, bu güzellikleri nereden almıştır?
 Âşığa göre, yerin perileri, yerin melekleri bu güzel-
 liği dağlara bahşetmiştir. Periler, melekler ise, da-
 ha çok cennette bulunur. Âşık, güzel bir istiara ile
 tabiatı, bütün güzelliklerin hâkim olduğu cennete
 benzetmiştir.

Âşık Şemşir, tabiatın güzelliklerinden biri
 olan "göller"i de şiirlerinde tasvir etmiştir:

Bedirbey dağının gucağındasan
 Meftunam seyrine çihalı, göller.
 Te'bim deryalar tek gaynadı, daşdı
 Gözüm celâlına bahalı, göller.

Âşık, insanın tabiat karşısında etkilenişini, yüreğinde kıpırdanmalar meydana gelmesini, dağ içerisindeki bu güzel gölün tasviriyle mükemmel bir şekilde dile getirir. Aynı şiirinin bir başka dörtlüğünde ise;

Lâleli, yaylaglı, çemenli, düzlü,
Gonaglı-garalı, novbahar üzlü,
Yastı güneyleri güllü nergizli,
Karanfil bezekli yahalı göller.

mısralarıyla da yine bu güzel gölleri, bütün yeşilliği ve türlü çiçekleri ile bizlere görüntülemeye çalışır.

Tabiatın içerisinde insan ve diğer canlılar, bu güzelliklerin birer parçası ve tamamlayıcısı durumundadırlar. Şâir, bunu ihmal etmemiş; bilakis, bu unsurları şiirlerinde iç-içe işlemiştir:

Bağlar inci düzür bağ düymesini
Her hilkat gözleyir öz vedesini
Ucaldır bağçada bülbül sesini
Gayada keklikden hoş avaz gelir.

Bağ-bülbül, kaya-keklik gibi unsurları bir arada bulunduran mütenâsip anlatımıyla âşık, tabiatteki bu uyumu, bir sevinç, neşe ve canlılık tablosu içerisinde ifâde etmiştir.

Aynı görünüm bir başka şiirinde de;

Bahsa ondördünde aya, gözeldi,
 Ner yanında güzel maya gözeldi.
 Gartala, kekliye gaya gözeldi,
 Terlan dağa, ceyran düze yaraşır.

mısralarıyla dile getirilmiştir. Ayın ondördüyle birlikte tabiatta beliren güzellik, bu manzaranın içerisindeki kekliğin kayadan bakışı, terlan kuşunun dağda uçuşu, ceyranın düzde kaçıışı, bu dörtlükte şiir sanatının inceliği ile anlatılmış ve tablolaştırılmıştır. Bu tablo ile anlatılan tabiatın yaratılışındaki uyum, şüphesiz, tabiatın içinde yer alan insan için de geçerlidir. Bunun için şâir; "Ner yanında güzel maya gözeldi" mısraında, güzel kadının bu güzelliğinin, ancak erkeğinin yanında değer kazanacağı görüşündedir.

Âşık Şemşir'e göre, bir insan olarak "sevgili" de tabiatın bir parçası ve estetik yönüyle bu güzelliğin bir tamamlayıcısı durumundadır:

Deli dağ döşüne düzüp gül, çemen,
 Sen gören garanfil açılıp hemen.
 Piltan, yelgetiren, şehli yasemen,
 Ahtarır dilparlı bulaglar seni.

Burada çeşitli çiçekler, yeşillikler, pınarlar, tabiatı donatan, bezeyen unsurlardır. Şâire göre, çiçekler, sevgiliyi aramaktadırlar; sevgili görüldüğünde ise, açılarak değişik hâller alırlar. Âdeta bu tabii

güzellik, bir tamamlayıcısını beklemektedir. Bu söyleyişte bir kişileştirmenin yanında, "çiçeklerin açılıp canlanması"nın, sevgiliyi görmeye bağlanmasıyla, bir hüsn-i talil sanatı da yapılmıştır.

Yine aynı sanatla, âşığın menekşe için söylediği şu dörtlükte de bir tabiat hâdisesi, çok güzel anlatılır:

Sendeki ne işve, ne erk-i nazdı,
Boynunu bükmesen meger olmaz mı?
Bele gödek ömrü kim sene yazdı?
Kim gıyardı açıp-sola benövşe.

Menekşe tabii yapısı itibariyle boynu büküktür. Açılmış hâliyle ömrü kısa olup, görünüşü baygın bakışa benzetilir. Şâir, menekşenin bütün bu özelliklerini, onu kişileştirme suretiyle ondaki işve, naz ve kendini beğenmişliğe bağlar.

d) Âşık Şemşir'de KAHRAMANLIK:

"Kahramanlık" konusu, âşık edebiyatında eskiden beri çokça işlenen konulardan birisidir. Özellikle, asker ocaklarında yetişen sazşâirleri ile daha çok göçeri durumunda olan ve ağalara, beylere, padişah fermanlarına karşı isyanları dile getiren âşıkların şiirlerinde bu mevzû ön plana alınmıştır.

Öyle ki, hikâyeler tasnif edilirken, aşk hikâyeleri ve kahramanlık hikâyeleri diye iki ana bölüme ayrılır. Her iki türde sazşâirlerinin saz çalışmaları, şiir söyleyişleri ayrı bir havada terennüm edilir ve ayrı bir ezgiyle söylenir. Koşmalar bile, kahramanlık koçaklaması, güzellemesi adıyla anılır; ceng-i mısri, Köroğlu güzellemesi, debr-i cengî adlarıyla anılan saz havaları vardır.

Âşık Şemşir ise, bu mânâda olmasa da bu kahramanlık edâsını içerisinde hissederek şiirler söylemiştir:

Goç Koroğlu söyle harda döyülmüş,
Ona te'rif çoh dastanlar deyilmiş.
Misri gılinc kesmek için eyilmiş
Nâ-hag gana çeksen bir de eyilmez.

Köroğlu, Anadolu, Azerbaycan, Orta Asya ve hattâ diyebiliriz ki, Türklerin yaşadığı her yerde ün salmış, yiğitliğin sembolü olmuş bir kişidir. Şemşir'in de

söylediği gibi, onun için birçok destanlar söylenmiş, âdeta efsânevî bir kişilik kazanmıştır. Yiğitliği ile Türk insanının gönlündeki yerini alan Köroğlu, her zaman "hak" için dövüşmüş ve bunun için hiçbir yerde mağlûp olmamıştır. Hak uğruna savaşılan Köroğlu'nun elindeki mısırî kılıç kesmek için o eğik hâlini almıştır. Âşık Şemşir'e göre, o kılıç, haksızlık için kullanılmak niyetiyle yaptırılırdı, o eğik ve keskin hâlini almayacaktı. Nitekim, Köroğlu'nun o eşsiz kılıcının yapılışının, halk arasında efsânevî bir hikâyesi vardır.

Âşık Şemşir, memleketinin yiğitlerini, Köroğlu edâsıyla dile getirirken, şiirlerinde yer yer "yiğitlik, koçaklık, mertlik...vb." kavramları zikretmiş ve onda aranan özelliklerden bahsetmiştir:

Adına deyerler zenen
İgidde ilgar olmasa.

mısraları, söz vermenin ve bu sözde durmanın yiğit insanın vasıflarından olduğunu anlatmaktadır. Yine, yiğit kişinin husûsiyetlerinden söz eden bir dörtlük:

Govgalı olmasa igidin başı
O gereksiz başa dünya dar olsun
Tereggi, tenezzül gezir yanaşı,
Çetindi uyuşup barabar olsun.

sözleriyle âşık, halk şiiri geleneğindeki, "yiğit kavgasız olmaz" prensibine yer vermektedir. Hayatta her türlü güzelliklerin yanında, haksızlıklar, kavga, mü-

cadele de yer almaktadır. Gerçek kahraman ise, hayattaki bu kavga ve mûcâdelelerden kaçmayan insandır.

Âşık, bir başka dörtlüğünde;

Gesemsiz söyleyim sene, gel inan,

Terlandan azmayıp ala sağsağan.

Bir cansız uygudu düşmensiz insan,

İnsanda goçaglıg gerek var olsun.

diyerek, düşmansız insanı, bir cansız uykuya benzetir ve yiğitliğin insan için gerekliliğinden söz eder. Düşman, insanı tehdit edici bir unsur olmakla beraber, aynı zamanda, insanın her an uyanık kalmasını sağlayan bir uyarıcıdır. Dolayısıyla insan, çalışmalı, gayretli olmalı ve kendisini bekleyen tehdit ve tehlikelere karşı tedbir almalıdır ki, insanca yaşamının tadına varabilsin.

Âşık Şemşir, bir diğer şiirinde de nâmert ve yiğit gibi iki zıt kişiliği karşılaştırır:

Nâmerd olan dostlug eder var günde,

Igid olan dâda yeter her günde.

Şemşir, sen de merdi çağır dar günde,

Sığınasan merd insana, gözeldi.

Âşığa göre, nâmert var günün, yiğit dar günün, hattâ, her günün dostudur ve böyle de olmalıdır. Bunun için dostluklar, mert insanlarla kurulmalı ve dar günde de yardım onlardan istenmelidir.

Şemşir, yiğitler için;

İgid olan dözer derde

Gorhmaz, susmaz göyde, yerde.

Goçag oğul cebhelerde

Peykan ohdan sapar geder.

mısralarını söylerken, onun mücâdeleci, savaşçı kişiliğini gözler önüne getirmektedir. Bu yiğit kişiler derde, davaya göğüs gererek mücâdele ederken, çeşitli silahların öldürücü tesiri, onları korkutmaz.

Âşık, iş başa düştüğünde, yiğit kişilerin üzerine düşen görevleri şöyle anlatır:

Dava günü merd iyide

Berk de birdi, boş da birdi.

Günün yahşı geçen zaman

Yay da birdi, gış da birdi.

Mert kişiler, davanın içine girdiklerinde, şartların müsâit olup olmadığını düşünmezler. Onlar, sadece yapması gerekenleri düşünerek, zafere ulaşmaya çalışırlar.

Bütün bu kahramanlıklar, ne için yapılacaktır? Âşık, aşağıdaki dörtlüğünde bunu da şöyle açıklar:

Naşı her belâya olacag düçar

Edavet ahtaran galacag naçar

Kim gaza-kaderden davadan gaçar?

Âzâd öz elinde yaşar deyerler.

Yiğidin başına her belâ gelebilir. Bunu bile-
rek tedbirli olmalıdır. Aksi takdirde çeşitli sebep-
ler aramak, bahaneler göstermek, ancak bir çaresizlik
olabilir. Davadan, kaza ve kaderden kaçmaya çalışmak
ise, çözüm değildir. Çünkü, kaza ve kadere inananlar,
kaçışın hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini bilirler. Kal-
dı ki, hür insan, kendi vatanında, kendi toprağında
yaşar, ya da hürriyet için savaşıyor orada ölür. Kor-
kaklar ise, davadan kaçarak toprağını, hürriyetini,
kaybeder; sonuç olarak, başkalarının hâkimiyeti altın-
ta sığıntı olarak yaşarlar.

"Böyle bir akıbete uğramamak için ne yapmalı?"
sorusunu da âşık, şu dörtlükte cevaplar:

Peleng de pişikden edir itiyat
Sayıglıg igidi sahlar salamat
Düşmenin oyagsa sular kimi yat
Yatanlar oyansın heberdâr olsun.

Kaplan bile kediye karşı tedbirlidir. Çünkü,
tehlikenin büyüğü, küçüğü olmaz. Kaldı ki, silah de-
nen âlet, insanlar arasındaki fizikî güç farklılıkları
da ortadan kaldırmıştır. Nitekim, Köroğlu'nun
şu mısraları da akla gelmektedir:

Tüfek icad oldu, mertlik bozuldu
Eğri kılıç kında paslanmalıdır.

Sonuç olarak âşık, herkesin uyanık bulunması-
nı, hâlâ uyuyanlar varsa haberdâr olmalarını ister.

e) Âşık Şemşir'de DİĞER MEVZÛLAR:

DİL:

Âşık Şemşir, ana diline çok düşkündür. Şiirlerinde kullandığı dil, Azeri Türkçesinin en güzel örneğidir. Âşığın bütün şiirleri gözden geçirildiğinde, gereksiz ve anlaşılmaz kelimelere pek rastlanılmaz. Onun bu dili bu kadar güzel kullanması, bir halk şâiri olmasının yanında dil üzerinde gösterdiği titizlikten de ileri gelir, kanaatindeyiz. Zîrâ, ana diline olan tutkunluğunu, şu dörtlükte görmek mümkündür:

Bahırsan gurguya, her işi ince,
Ele bil ki, bahar açıp indice.
Öz ana dilimiz baldan şirince,
Şekerdi, şerbetdi diller içinde.

diyên şâir, aynı zamanda büyük bir dil milliyetçisi olduğunu da ortaya koymaktadır.

Âşığın, "insan" konusunda ele aldığımız şu dörtlülüğü, dil konusunda da güzel bir misâldir:

Azerbaycan gızı, diline gurban,
Seslenende me'nâ, dil şirin oldu.
Lal bülbülü dile getirdin inan,
Danışdığın ne var gel, şirin oldu.

mısralarında, Azeri Türk kızının konuşmasıyla tabiatın değişik bir hâl alması, şirinleşmesi, aynı zamanda bu dilin de şirinliğine ve söyleyiş güzelliğine dâir bir

işarettir.

Şemşir, Azeri Türkçesini çok iyi kullandığını ve bu dille dillerde dolaşan çok güzel şiirler yazdığını da şu dörtlükte ifâde etmektedir:

İtmez, rüzigârda galdı nişanam,
 Ellerin diline düşen dastanam.
 İstekli olana şirinzebanam,
 Şemşir'in diline dil çatabilmez.

ŞİİR-SANAT:

Âşık Şemşir, şiirde boş sözlere yer verilmesini istemez. Ona göre şiirde her söz, bir altın değerinde olmalı ve herkesçe benimsenip dillerde dolaşmalıdır:

Me'nâlı söz bir gızıldı,
 Şiir sayılmaz her şiir.
 Şiir var ki, şeker kimi,
 Dile düşüp gezer şiir.

Her şiirin, şiir sayılamayacağını söyleyen âşık, iyi şiir-kötü şiir arasındaki farkı da şu şekilde belirlemeye çalışır:

Şiir var ki, dili laldı,
 Yetişmeyip hele galdı
 Şiir var ki, yaşıl-aldı,
 Yeri göyü bezer şiir.

Aynı şiirinin bir başka dörtlüğünde ise, bu konudaki görüşlerini şöyle özetler:

Şiir gövher yığnağıdı,
Halgın işret bulağıdı.
Men getsem de o bâgidi
Dünya ile geder şiir.

Âşığın ifâdesine göre, herkes şiirle uğraşır, ondan zevk almaya, birşeyler kapmaya çalışır; fakat, herkes şiir yazamaz, söyleyemez. Çünkü o bir "cevher yığnağı"dır ve her kelimesi, ayrı bir değerdedir. Bu mahiyetteki şiir ise, dünya var oldukça yaşayacaktır; tıpkı, diğer sanat eserleri gibi. Tâbir yerindeyse, "merkep ölürse semeri, insan ölürse eseri" şeklindeki sözümüz de bunu anlatmaktadır.

Şemşir, ustasız sanatın, sanat olmayacağı inancındadır. Özellikle âşıklık geleneğindeki usta-çırak ilişkisini şu mısralarında vurgulamaya çalışır:

Senden ders almağa diyar-be-diyar
Gezerem elimde şam-çırağ seni.

Âşık, şiir sanatında izlediği yolu, bulunduğu yeri ise, şu dörtlükte ifâde etmeye çalışır:

Şemşir'em, çemenden, gülden yazıram,
Nece geçmiş uzun ilden yazıram.
Elin âşığıyam, elden yazıram,
Kim bu güzel dünyasını beyenmez.

DOSTLUK-ARKADAŞLIK:

Âşık Şemşir, insanlar arasındaki dostluklara büyük önem verir ve insana arkadaşlık yapacak kişinin seçilmesinde de aynı titizliğin gösterilmesini ister:

Kimle yoldaş oldun soruş bil adın

Ona süd veripdi gör hansı gadın.

şeklindeki âşığın sözleri, arkadaş seçiminde uyulması gereken prensipler açısından çok mânidârdır. Zîrâ, âşığa göre sadece kişiyi tanımak önemli değil; asâletini araştırmak da gereklidir. Burada halkımız arasında rağbet gören "bana arkadaşını söyle, sana kim olduğunu söyleyim" sözü akla gelmektedir.

Şemşir'de dostluk anlayışı, karşılıklı anlayış ve güven esasına dayalıdır:

Şemşir'in sözünü sahla yâdigâr,

Bizde sedâget de mehebbet de var.

Bütün hestelere sağlıg arzular,

Menem, derin merd insana mehriban.

diyen şâir, dost insanlar arasında sadâkât, muhabbet ve iyi niyet olması gerektiği görüşündedir. Sevgi ise ancak, sevgiden anlayan mert insanlara karşı beslenmelidir.

Âşık Şemşir, sadece insanlar arasındaki değil, milletler arasındaki dostluklara da önem verir:

Suren senin talebini anladım,
 Ermenisen müselmanı mehriban.
 Yoldaşdı, gardaşdı milletlerimiz
 Nece övladına ana mehriban.

mısralarında şâir, mensûbu bulunduğu milletin, diğer milletlere olan yaklaşımını ve iyi niyetini dile getirir.

Âşık, bu kadar önem verdiği dostluğa ihânet edenleri affetmez:

Özgeler malından maya tutanlar,
 Halal mayasına haram gatanlar,
 Yahşı dostu mala, pula satanlar
 Alçaglar, nâ-danlar getdi mi, getdi.

CEMIYET ÂDÂBI:

Âşık Şemşir, insanın toplum içindeki davranışlarına çok dikkat etmesini ister. Zîrâ, toplum içinde yapılacak yersiz bir davranış, o insanın değerini düşüreceği gibi, meclisin huzurunu da bozacaktır:

Âlimin yanında göster adamlığ,
 Ârif meclisinde eyleme hamlığ.
 Görürsen kuvvetin yoh bir tutamlığ,
 Gel danışma yekehana, ne lâzım.

Âşığa göre, insan toplum içindeki yerini bilmeli, üzerine düşmeyen konuşma ve davranışlardan kaçınmalıdır. Aksi hâlde, yapacağı bir hamlık, o insa-

57
nın cemiyet içinde bir hiç olduğunu ortaya koyacaktır.

Şemşir, bir başka şiirinde ise;

Ehl-i hâl yanında az danış, az gül

Bir kelmen deryadan olmasa derin.

İgidler içinde er kimi dolan,

Namus tacın olsun olmasa da erin.

mısralarıyla, meşhur atasözümüz, "Söz gümüşse, sükût altındır." mânâsında bir davranışın, cemiyet içinde en uygun davranış şekli olacağı inancındadır.

YALAN-RİYÂ:

Şâirin hiç sevmediği davranışlardan biri de "yalan"dır. Zîrâ yalan, söyleyenini yılan gibi sokar; sonuçta ise, zararı gören yine yalan söyleyenin kendisidir:

Vaht olur bir yalan danışır insan

Yalan ilan kimi çalır adamı.

Âşık, hoşlanmadığı davranışları bir başka şiirinde de;

Şemşir dostlug dedi, bir de hegiget,

Hebis, hâine iblise le'net!

Sene bî-heyânın etdiyi hürmet

Meşede çürümüş oduna deymez.

sözleriyle dile getirir. Âşığa göre, bu gibi olumsuz davranışlara sahip kişilerin hürmet ve iltifatlarına

aldanılmamalı; çünkü bu gibi riyâkâr kişilerin hürmet-
lerinin gerçekte hiçbir değeri yoktur.

Şemşir, sözüne sâdık olmayan bu insanları bir
başka şiirinde de şöyle niteler:

Seytanın öz anasıdı
Sözüne möhkem olmayan.
Ele bil yurd gargasıdı
İtibarı cem olmayan.

DÜNYANIN FÂNİLİĞİ-FELEKTEN ŞİKÂYET:

Birçok şâir, şiirlerinde yer yer dünyanın fâ-
nilliğinden dem vurmuş, felekten şikâyet etmiştir. Şem-
şir'de de durum böyledir:

Bir kese galmayan dünyanın malı,
Şah-i Süleyman'a galmadı, yoh yoh.
Dağ Yunis'in zengin gızıl anbarı,
Ahır bir insana galdı mı yoh yoh.

Ona göre dünya malının fazlaca bir önemi yok-
tur. Nitekim, geçmişte efsânevî zenginliklere sahip o-
lan kişilerin malından, mülkünden bir iz kalmamıştır.

Gızıldan gümüşden anbar yığanlar,
Onlardan nişâne bir tike mi var.
Goyup sapandına atdı ruzigâr,
Hezine yığanlar getdi mi, getdi.

sözleri de dünya malının fâniliğine işâret etmektedir.

Dünya malına itibar etmeyen âşığın, zaman zaman da felekten şikâyet etteğini görürüz:

Te'rif dedim min meleğe

Un oldum düşdüm elege

Kim ki inandı felege

Felek onu yıhdi ahı.

Âşık, hayatta uğradığı şanssızlıkların, kalbinde duyduğu buruklukların sebebi olarak da feleği görür:

Ne bais olmuşdu ey çarh-ı felek,

Vurmusan üstüne yara kalbimin?

Günahım ne olmuş, de biz de bilek,

Saldın şüşesine gara kalbimin.

Yaşadığımız dünyada, insan hayatının neşeli, zevkli yanları olduğu gibi, hüznü, kederli yanları da olacaktır. Âşık, neşeyi, sevinci mısralarında çok canlı bir şekilde dile getirirken, hayatın diğer yönünü de sitemkârâne bir şekilde ifâde etmiştir:

Toyu da yas edersen, pozursan birden,

Kimse baş açmadı bu acı sirden.

Şikâyetim çohdu senden, ömürden,

Yazıp mahallara yaymışam, dünya.

Dünyadan, felekten şikâyet eden âşık, sevinci birden acıya dönüştüren dünya hâlini, şiir sanatının verdiği imkânlarla bütün ellere yaydığını ifâde etmektedir.

İHTİYARLIK:

Âşık Şemşir, şiirlerinden anladığımızı göre, hayatı seven, yaşamaya doymayan bir şâirdir, kanaatindeyiz. Zîrâ, şiirlerinde hayatın canlılığını, sevinci, neşeyi sık sık hissettirir. Fakat, mukadderdir ki, ihtiyarlık gelip çatar. Âşık, ömrünün son demlerinde söylediği şiirlerinde, önceleri yaşlılığa karşı koymuş, onu kabullenememiştir:

Baş eymirem gocalığa hele men,
Şemşir'em kalbimi ner sahlamışam.

şeklinde bu başkaldırıcı dile getirmiştir. Fakat sonraları, geriye dönüp gençlik yıllarını hatırlayarak ilk itiraflarını şöyle ifâde eder:

Hanı dağ dösünde yuhu yatdığım,
Cüyüre, ceyrana gülle atdığım.
Cıdır meydanında at oynatdığım
Daha menden çoh uzagdı, gocaldım.

Âşığın bu dizelerinde de söylediği gibi, insan yaşlanıp geleceğe yönelik ümitlerini kaybettikçe geriye dönerek geçmişteki hatıralarıyla avunmaya çalışır.

Şemşir, diğer bir şiirinde ise;

Ahşamın güneşi dağlar başından
Geriye gayıtmaz yahar eylenez

diyerek, gençliğin bir daha geri gelmeyeceğini kabul eder.

Âşık Şemşir, yaşlılığın tesiriyle vücûdunda meydana gelen yorgunluğu ise, hekim redifli koşmasının bir dörtlüğünde şöyle ifâde etmiştir:

Gan durur bedende goca yaşımda
 Alışıp yanıram öz ataşımda;
 Ağrı gezir küreyimde, başımda,
 Sağdı bes canımın harası, hekim.

Burada şâir, yaşlılığı gönlünde hissettiği gibi, fizikî olarak vücûdunda da hissetmeye başlamıştır; artık hekimin elinden de birşey gelmeyeceğini bilmektedir. Onun asıl korktuğu şey, ölüm değil, yaşlanıp miskin bir hâl almaktır:

Ölüm hagdı, felâketdi gocalmag
 Dehşetdi insanı pis güne salmag.

mısraları, burada bizlere hemen Yahya Kemâl'i ve onun şu mısralarını hatırlatmaktadır:

Ölmek değildir ömrümüzün en feci işi;
 Müşkül budur ki, ölmeden evvel ölür kişi.

Âşığın yine son günlerinde yazdığı, fakat şiir kitaplarında yer almayan bir şiirini de Gökçeli Âşık Hacı'nın sesinden kaydedilmiş bir kasetten buraya naklettik. Bu şiirden aldığımız dörtlükler, ömrünün son zamanlarını yaşayan bir insanın psikolojisinin, şâirâne bir şekilde yansıtılmasına güzel bir misâdir:

Yâr da mene bahmır indi yâr kimi
 Govrulmuşam şahda vurmuş bar kimi.
 Heste üçün getirilmiş nar kimi
 Eriyip ocağa ahıram evde.

Âşığın evde geçirdiği bu son günlerini anlatışı dahi o kadar canlı, o kadar akılcıdır ki, âşıkâne bir ifâdeyle söylediği bu mısraları dinlerken yürekten ince bir sızı duyulur, kanaatindeyiz:

Şemşir'em ağardı saçım saggalım
 Gocalıg el verip garişip halım
 Bir yorgun ovçuyam gaçdı maralım
 Tüfengi doldurup çahıram evde.

ÖLÜM:

Âşık Şemşir'in "ölüm" mevzuunda söylemiş olduğu şiirler sayıca azdır, diyebiliriz. Bu şiirlerinden de anladığımıza göre o, ölüm konusunda İslâm inancına bağlı bir düşüncenin sahibidir. Ölüm mukadder bir gerçek, bu dünya için kaçınılmaz bir sonudur. Dolayısıyla âşık, bu konuda teslimiyetçidir ve onun anlayışında, "hasta yatan değil, vadesi yeten ölür." Bu veciz söz, şiirinde şu şekilde yer almıştır:

Yatan ölmez, yeten öler
 Bir misâl var atalardan.

Şemşir, ölümünden iki yıl önce söylediği şu mısralarda, insanın öldüğünde geride neler bırakması

gerektiğini şöyle ifade eder:

Rehme mürvete gel, yahşı ad ele
 Derdi gamı ayır menden yad ele
 Şemşir, ağlatma, güldür, şâd ele,
 Garib öldü Ağdaban'lı deyerler.

Âşık, ölümün insana dakika dakika, saniye saniye yaklaşmasını ise şu mısralarda dile getirir:

Çöküp bedenime ne yaman ağrı,
 Belki vaht yetişip, ve'de mi gelir?
 Döyünür saat tek vuran üreyim,
 Derd elinden zerbe-zede mi gelir?

Kendini "dağların oğlu" olarak vasıflayan ve öldüğünde de "Delidağ döşüne" gömülmesini vasiyet eden bu âşık yürekli şâirimiz, âdetâ öldükten sonraki hâlini bile gözleri önüne getirebilmektedir:

Ecel başım üstde çekende ezan,
 Solup ömür bağım olacag hezan.
 Tapılmaz o günde şiirimi yazan,
 Dağlar nâle çeker, Şemşir'siz dağlar.

Öldüğünde dahi dağlardan ayrılmak istemeyen Âşık Şemşir, -"Vatan" konusunda genişçe ifade ettiğimiz gibi- vasiyeti üzerine Delidağ üzerinde bir yere defnedilmiştir.

III. B Ö L Ü M

Ş İ İ R L E R İ

1- KOŞMALAR

a) 8'li Koşmalar

AĞLAYANA

Ne teskinlik vermek olar,
Bala deyip ağlayama.
Nece deyim bah dünyaya
Felek gözün bağlayana.

Gaçmæg olmaz ölüm hagdı,
O ki hagdı, ne uzagdı.
Çara yohdu çatsa vahtı
Gem gelbini dağlayana.

Şemşir yazsın sen de, beli,
Derd insanı edir deli.
Büküler atanın beli,
Üz dönderse oğlu yana.

KELBECER

Hestelere derman olan
 Tebib bulaglı Kelbecer.
 İstisu'yu seda salam,
 Sedli-soraglı Kelbecer.

Gedir bilen, yol sahlayan,
 Dostlar için gül sahlayan.
 Yayda ağır el sahlayan,
 Serin yaylaglı Kelbecer.

Gözünde var ehd-i vefâ,
 Aşk-ı işret, zevk ü sefâ,
 Gelen burda tapar şefâ,
 Büyük sınağlı Kelbecer.

Yahşı keçir her ehvalı,
 Yadındadı dost heyalı,
 Çaylar kimi ahır balı,
 Sarı gaymaglı Kelbecer.

Murov, Gonur, Deli dağa,
 Heste gelen çihır sağa,
 Tamam beş ay yaylanmağa
 Olur gonaglı Kelbecer.

Şemşir için yandırdı şe'm,
Goymadı ki haldan düşem...
Döşlerinden süd emmişem,
Ana gucağlı Kelbecer.

TORPAG ÜSTÜNE

Mecnun kimi ha gözledim,
 Gelmedin bulag üstüne.
 Gözel, bü dağlı sinemin
 Bir de çekdin dağ üstüne.

Meni yorup bu heyallar,
 Deyişmişdi sende hallar.
 Lala kimi goşa hallar
 Düzülüp yanag üstüne.

Goyma canım cefâlansın,
 Belke zevk-i sefâlansın.
 Zülûfünü sal şefâlansın
 Bu hete naçag üstüne.

Keçen günü yadına sal,
 Ehvalımı gel heber al.
 Şehd-i şerbet süzülüp bal
 Necib dil, gonag üstüne.

Şemşir'i şad eyle, gülek,
 A sevgili huri-melek.
 Çohlarını yıhıp felek
 Bu gara torpag üstüne.

İNSAN

Sen torpagdan yaranıpsan,
 Torpag oğlu torpag insan.
 Ya da çiçek, payız hezan,
 A saralmış yarpag insan.

Gör dünyada yahşı emel,
 Haram yola can atma gel,
 Tutar seni, yıhar ecel,
 Olar mı göz gırpmag, insan?

Gisas alma oba-elden,
 El salmasın seni dilden.
 Halkın malın alma elden,
 Olma hele garpag insan.

Her yaşıl, al beyenmeyen,
 Hem tirme-çal beyenmeyen,
 Bahalı mal beyenmeyen
 Kabre gedir çılpag insan.

Köçer bir gün otağından,
 Düşer servi budadından
 Ömrü ölüm gabağından
 Bir yol var mı sarpa insan?

O ki, tamam oldu tarih
Dar mezar içinde varıg.
Bu cahanda biz olmarıg
Tale ile ortag, insan.

Şair, bir vaht terlam kimi.
Dağa çöktün duman kimi,
Kaş galaydın cavan kimi
Gocalırsam ancag, insan!

MENDEN

Gocalmışam tutmur dilim,
 Uca dağlar kúsme menden.
 Ayrılığa nece dözüm,
 Göy yaylaglar kúsme menden.

Göyde bulud tohuşanda,
 Boyhac piltan gohuşanda,
 Daşda keklik ohuşanda,
 Gözel çağlar kúsme menden.

Gün keçirip dolan el-el,
 Ömrün sanın birce sen bil.
 Budaglarda sarı bülbül,
 Yaşıl bağlar, kúsme menden.

İstisu'yun gür çağları,
 Yazın, yayın hoş ayları.
 El-obanın sarayları,
 Ağ otağlar, kúsme menden.

şemşir oldun kalbi temiz,
 Siliner mi saldığın iz?
 Nazlı canan galsa mensiz,
 Gözüm ağlar, kúsme menden.

LALASI

Sen ne güzel yarınıpsan,
 Yanagların dağ lalası.
 Buhagların gırmızı gül,
 Yaylagların ağ lalası.

Camalın, büllûr, şüşedi,
 Tehran'daki fil güşedi.
 Dodagların benövşedi,
 Teze bağça-bağ lalası.

Sevgi ahır-ezel olur.
 Mehebbetsiz hezel olur.
 Nece göyçek, güzel olur.
 Bezekli bulag lalası.

Bağlanıp ilgar behine,
 Deyip seherin mehine.
 Belenip bahar şehine,
 Üreyimin, bah, lalası.

Şemşir, ağlama aheste,
 Mecnûn oldun, Leyli sesde.
 Açılıpdı sinen üste,
 Kalbimin ancag lalası.

GUCAĞINDA

Layla deyir, o Cabbar'ım,

Mene dağlar gucağında.

Istisu'yun sadık oğlu,

Niye ağlar gucağında?

Çoh bahmışam o Göy göle,

Vesf eledim düşdü dile.

Ana veten meni hele,

Yahşı sahlar gucağında.

Bağ salanlar derer barı,

Şemşir gözler düz ilgarı.

Kâmil olan senetkârı

El gucağlar gucağında.

ÜREYİMDE

Çohdur senin mehebbetin
Dağlar benim üreyimde.
Solmaz gızıl güller açıp
Bağlar benim üreyimde.

Kalbimde kin, ne keder var,
Dosta ülfet, hoş nezer var.
Nâ-kâm âşık ne geder var
Ağlar benim üreyimde.

Yaylag olmaz yaylağım tek,
Sinen düzen, zirven yüksek
El-obaya yüz min istek,
Dağlar benim üreyimde.

SALAMAT GAL

Ömr eledim gezdim sizde,
 Ay aran, dağ, salamat gal.
 Alay gurdum Tahtadüz'de,
 Yelli yaylag, salamat gal.

Doğulduğum Demirçidam,
 Sene menden boldu salam.
 İçdiyim su, yediyim tam,
 Goşa bulag salamat gal.

Gızılğüney, o hoppandaş,
 Boz tepede sahladım baş.
 Ana vatan, gel halallaş,
 Durma uzag, salamat gal.

Behbudallar, Plovyalı,
 Yayda geyir yaşıl, alı.
 Çiyeleyi, beçebalı.
 Gözel ovlag, salamat gal

Söyüdlü'den ahan çaya,
 Üstüne gelir ağ maya.
 Çal, çeper, seslenen gaya,
 Ana torpag, salamat gal.

Ehl-i diller gezer meni,
Dindirsin gül yasemeni.
Kible bulag, olmaz seni
Heç unutmag salamat gal.

Heyalım ahtardı neyi,
Kuzey yeri, Gır güneyi.
Ağdaşın gum biçeneyi
Min bir oymag, salamat gal.

Ongöz bulag, Gabag gılinc,
Şemşir âzâd, gulağı dinc.
Sende yedim şirin pirinc,
Bal ile yağ, salamat gal.

BAŞINA

Gül hesretin çeken bülbül,
 Yaz geldi bağlar başına...
 Uçup gonar tülek terlan
 Dumanlı dağlar başına...

Endelibler yaz ahtarar,
 Ovçu ördek, gaz ahtarar,
 Cavan ağlar gız ahtarar,
 Geler bulaglar başına.

Göyerçinler, garanguşlar
 Bahar çağı yuva hoşlar;
 Turağaylar, sığırçınlar
 Gonar budaglar başına.

Durna öter gatar gatar,
 Sesinde ney, dilinde tar,
 Halg deyer olsun bahtavar,
 Gelen gonaglar başına

Yardan yaralıdı sinem,
 Derdli aşig Şemsir menem;
 Bu nâ-insaf nazlı senem
 Atır bucağlar başına.

BULAGDAN

Abasından ney bitirdi,
 Getmedi Mecnûn bulagdan.
 Esli-Kerem nef görmedi,
 Alışıp oda yanmagdan.

Mende beyin-bas galmadı,
 Getdi galemgaş, galmadı.
 Gözlerimde yaş galmadı,
 Canım çıhdı ağlamagdan.

Gözü humar, çenesi ağ,
 Gaşı gelem, laleyanag
 Gel pullu şahmat oynayag
 Sen buhagdan, men dodagdan.

El-ayağım esir benim,
 Elacımı kesir benim.
 Daha meylim küsür benim,
 Baldan, yağdan, gayğamagdan.

Gözel, sende mürvet hanı?
 Şemşir'in çıhmır mı canı?
 Sedegene bir bûseni
 Esirgeme gel gonagdan.

GELİP

Garabağ'dan bir cüd sona,
 Bizim bulağa hoş gelip.
 Pervazlanıp, ganad çalıp,
 Uçup bu dağa hoş gelip.

Birisi cennet barıdı,
 Deyirsen yaz nubarıdı.
 Biri terlan tavarıdı,
 Gözel ovlağa hoş gelip.

Bu kalemgaş, bu mahcemâl,
 Gözünde nur, üzünde hal,
 Bu tebessüm, bu teze bal
 Dile, dodağa hoş gelip.

Biri güneş, biri aydı,
 Biri yazdı, biri yaydı.
 Bir-birine yahşı taydı,
 Olup elage hoş gelip.

Ecep gelip hoşa maral,
 Yaşa ceyran, yaşa maral.
 Minbeşirden goşa maral,
 Köçüp yaylağa hoş gelip.

Mende pakdı temiz ürek,
Bu gurgunu pozma felék.
Şemşir sazla desin görek
Gözel gonağa hoş gelip.

AYRILANDA

Çetin dözüp dayanaram
 Dağlar, sizden ayrılında.
 Nale çekip sızıldaram,
 Bağlar, sizden ayrılında.

Görünür Çöplü, Sarı dağ.
 Garşı duran Gözlü bulag.
 Gözüm sizden düşse uzag
 Ağlar, sizden ayrılında.

Yazılısan dastanımda,
 Boy çekipsen her yanımda.
 Saralmaz mı bostanımda?
 Tağlar, sizden ayrılında?

Ovçu çihdi şikârıma,
 Şemşir'em gelin kârıma.
 Çekilmez mi ciyarıma?
 Dağlar, sizden ayrılında.

DAĞLARIN

Yazda bezenir halı tek,
Yaşılı, alı dağların.
Guzu meler yaylağında,
Hoş keçir halı dağların.

Var nergizi, benevşesi,
Eteyinde göy memesi,
Olur oynamag peşesi
Elli, obalı dağların.

Bulag üste gelir nazla,
Gız senekle, âşık sazla,
Bülbülü ohur avazla,
Gözel, sefâlı dağların.

Abad olur yaylaqları,
Hubanların oylaqları,
Çohdu soyug bulagları,
Serin, havalı dağların.

Gayalarda keklik sekir,
Bulud galhır, yağış tökür.
Sinesine duman çökür,
Güllü, lalalı dağların.

Sarıyer'e, Haçbulag'a
 Oba köçür yaylamağa
 Aranlardan bizim dağa
 Gelir mahalı dağların.

Çobanları çalır tütek,
 Göy tepeler güzel, göyçek,
 Gölünde çalhanır ördek
 Çayı sonalı dağların.

Keçir yazı, gelir yayı,
 Şırıltıyla ahır çayı,
 Seyyadına çatır payı
 Halal mayalı dağların.

Yarpağa şeh düşür seher,
 Her gucağı behişt teher,
 Bineleri olup şeher,
 Artıp celâli dağların.

Payız çöle düşüp girov,
 Goşgar, Kepez, Çilyez, Murov...
 Şemşir, gezir köksünde ov
 Hündür gayalı dağların.

MENİM

Gel başına dönüm gelin,
 Halım yaman haldı benim.
 Dörd-beş ayı keçdi ilin,
 Gözüm yolda galdı benim.

Didarımdan seller ahar,
 Üreyimi oda yahar
 Ağ üzüne kimler bahar
 Canımı derd aldı benim.

Yanılmışam ohuşumu,
 Çıhamıram yohuşumu,
 Gözlerime bahışımı,
 Felek ayrı saldı benim.

Sirr sözümü sene açım,
 Hicr elinden hara kaçım,
 Hesretinden üzüm, başım,
 Gara saçım çaldı, benim.

Şemşir'e istekli gülüm,
 Ehvâlini desem bilim.
 Bülbül kimi öten dilim
 Ele bil ki, galdı benim.

OLMAZ

İstekli yar arasında
 Demişler yalan olmaz.
 Menim kimi heç bir kesin
 Mehebbeti kalan olmaz.

Elemirem gorhu, hede,
 Incimirem senden ne de.
 Onbeş güne verip ve'de,
 Gedip üç ay galan olmaz.

Unutmuram canan , seni,
 Ahtarırım her an seni.
 Gocalıgda, inan, seni,
 Menden gayri alan olmaz.

Daha bizi sal yada gel,
 A gamzeli, nazlı gözel.
 Neçe çekim men senden el,
 Sen tek geşeng olan olmaz

Gış dolanıp yetişir yaz,
 Şemşir ağlar elinde saz.
 Şehriyar'dan, menden geyraz,
 Seni yada salan olmaz.

SAZIM

Göyneksizdi soyug deyip,
 Yaman hestehaldı sazım.
 Derde galdı, hala yandı,
 Özün derde saldı sazım.

Belke verim ter dermanı,
 Hezm elemir her dermanı.
 Tapılmadı bir dermanı,
 Ne günlere galdı sazım...

Küsüp perde dodagları,
 Dağıyıp bend-calagları.
 Yaman batıp gulagları,
 Hemişelik laldı sazım.

Sökdüyüm dörd beş gün idi...
 Günde mene iş günüdü,
 Gocalığı gış günüdü,
 Çoh bozardı, soldu sazım.

Şemşir seni nece atsın,
 Sensiz sesi hara çatsın...
 Yorgun düşüp, goyun yatsın
 Belke durup çaldı sazım.

ALACAG MI

Hüsnü güzel, boynu göyçek,
 Bahışın can alacag mı?
 Bu sitemden, besdi, el çek
 Bize rehmin olacag mı?

Goy dolanım, yar, başına,
 Bah kalbimin telâşına.
 Yene meni ateşine,
 Humar gözün salacag mı?

Senin var mı intizarın,
 Söyle kimdi vefâdârın.
 Güle ohşar yanagların,
 Gören o da solacag mı?

Şemşir desin eşit sözü,
 Sensen ayın, günün özü.
 Yarın humar bahan gözü
 Gören mensiz dolacag mı?

BİLMEDİM

Alışmışam, can, a gardaş,
 Ne günlere galıpsanmış.
 Gözlerimden süzüldü yaş,
 Canım oda salıpsanmış.

Tanıyırım hünerini,
 Ferâsetli teperini.
 Ferhat kimi düserini
 Gayalara çalıpsanmış.

Cavanlığda pervaz oldun,
 Haçın, Gargar, Araz oldun.
 Le'l ahtaran gevvâs oldun,
 Deryalara dalıpsanmış.

Ovlağındı laçın yurdu,
 Seyyâd kalbin tor gururdu.
 Ahır seni felek vurdu,
 Sen ne yazıg olupsanmış.

Şemşir gelipdir eline,
 Müştâg olupdur diline.
 Heyif, bilmezdim eline
 Sen hasa da alıpsanmış.

İNCİK OLMA

Oğlum bırak derdi-gemi,
 Sen ağıllı, kamallısan.
 Ferâsetin çohdu hemi,
 Derin derya misallısan.

Âh u nâlen dağı delir,
 Zeif bedenin incelir.
 Günde yüz-yüz mektup gelir,
 Büyük elli, mahallısan.

Gözyaşını süzme daha,
 Üreyimi üzme daha.
 Âsimânı gezme daha,
 Sen de derin hayallısan.

Gel usanma şirin candan,
 Sırr öğrenme âsimândan;
 incik olma bu zamandan,
 Bilmişem ki, ne hallısan.

Kamallı gızsan yegin bil,
 Gorhma kalbin gülecek, gül.
 Yaşadacag seni bu dil,
 Çünkü necip heyallısan.

Elde dâstân, dilde carsan,
Her gönülde özün varsan.
Mehâretli füsunkârsan,
Deme ki, sen zavallısan.

Bağda bülbül, gül senindi,
Yagut, yemen, le'l senindi.
Şemşir baban, bil, senindi,
Gör ne canlı-celâllısan.

BAHA-BAHA

Ne*galıpsan yorgan altda
 Goca gartal, baha-baha.
 Yaraşar mı bele yatmag
 Sene bu hal baha-baha.

Ahtarırsan insanı sen,
 Elesger'i, Gurban'ı sen.
 Sen ki, dağlar terlanısan,
 Dur ganad çal baha-baha.

Ölsem eger yarım ağlar,
 Hezan olar sebze bağlar.
 Buz bulaglar, göy yaylaglar,
 Salamat gal baha-baha.

Gelip çatıp bahar yazın
 Niye ötmür telli sazın.
 Hanı şirin, hoş avazın,
 Olupsan la'l baha-baha.

Zebanımda olan ezber,
 Kalbim seni her an ister.
 Bu günümde gele Ganber
 Terlanmisâl baha-baha.

Canım heste gör ne müddet,
 Sadıg derdim bilmir elbet.
 Gel a Behmen, gel, a Memmed,
 Soruş ehvâl baha-baha.

Şâmil meni gezer, beli,
 Hebib, Eyyûb bilse geli.
 Talib'in övladı Eli,
 Yadına sal baha-baha.

Çaylar kimi daşar geler,
 Duzlu neğme goşar geler.
 Mehdihan da aşar geler
 Neçe dağ, yol, baha-baha.

Görse meni bu çetinde
 Ganı donar Esed'in de.
 Elgemen'in cesedin de,
 Yanar tongal baha-baha.

Bülbül kimi gül âşığı,
 Gözel lehce dil âşığı.
 Bele yatmaz el âşığı
 Gezer mahal baha-baha.

Şemşir gelse ellerine,
 Hena yahar ellerine.
 Onda gülüm tellerine,
 Vurar siğal baha-baha.

OLUR

Usta bizi gemnen ayır,
 Gara saçım göy-çal olur.
 Ele ki, elim darayır,
 Onda yaman pis hâl olur.

Tutmur calag, ne cenbere,
 Bir ustalığ edir here.
 Aparamagdan Kelbecer'e
 Yazığ canım hambal olur.

Bu zalımı yola getir,
 Behteverere meni yetir.
 Seni görür dil-dil ötür,
 Meni görür kar-lal olur.

Gırmışam ayag-başını,
 Mühteser atdım daşını.
 Dedim düzeldim işini,
 Bahıram ki gangal olur.

Şemşir, yuhum olup haram,
 İmdâd eyle, yohdu çaram
 reten deyir senetkâram,
 Heresi bir dellâl olur.

TORPAG

Helg olandan sen olmusan
Bize ata, ana, torpag.
Sen kudretten yaranıpsan,
Çatdın ada, sana, torpag.

Bir yuvasan insanlara,
Bac vermedim tufanlara.
Baş eymedim ne hagana,
Ne sultana, hana, torpag.

Hörmet sende, servet sende,
Şan, mücâet, şöhret sende.
Bir tükenmez dövlet sende,
Çatdın şövkət, şana, torpag.

Şemşir âşık olup sene,
Anam kimi görün mene.
El uzat kadir bilene
Yaşat, yetir sona, torpag.

GANDIRSAN MI?

A derdbilmez, aşk oduna
 Heç alışıp yandırсан mı?
 Söyle görüm bu dünyadan
 Sen de bir şey gandırсан mı?

Guzugulağı, İstiot, bibar,
 Heresinin bir tamı var.
 Düşünürsen sevgi, ne yâr,
 Söz, sohbet de anırsan mı?

Ne büyüksen ne çağasan,
 Ne yol, ne de iz bilirsen.
 Ne düz kelme, söz bilirsen,
 Özün insan sanırsan mı?

Ağzın eyri, burnun çere,
 Dodagların bir çembere.
 Şemşir'i ezme, heyvere,
 Zülmünden utanırsan mı?

ELE BELE

Men neyleyim ala gangal,
 Gohuyanda ele bele.
 Ârif sözden metleb duysun
 Ohuyanda ele bele.

Yanıp şişde oldug kabab,
 Can bu zülme elemez tab,
 Sualıma yohdur cavab,
 Soruşanda ele, bele.

İşleriniz tamam oyun,
 Ne mal galdı, ne de goyun,
 Gurdlar yeyip, tutar toyun
 Bah bu yanda ele bele.

Men sizi inandırırım,
 Dağı, taşı yandırırım,
 Sözü gizli gandırırım
 Balabanda ele bele

Varlı yeyir, fağır bahır,
 Her kim dinse oda yahır,
 Son nefese çatdıg ahır
 Çihmir can da ele bele

Gel sözümü salma lafa,
Zalim gelmez heç insafa,
Görünmeyip bele cefâ,
Hakk divanda ele bele.

CANIM

Gel derdini eleme faş,
 Döz möhnete dayan canım.
 Gözlerinden ahıtma yaş,
 Gam oduna yanan canım.

Ağrıyanda beden, kürek,
 Sıhılmaz mı ondâ ürek.
 Bele hicri çeken gerek
 Var ne atan, anan, canım.

Meclislerde düşür besin,
 İsteyisen her bir kesin.
 Dağa yaylım salan sesin,
 Niye olup yalan, canım.

Başımda huş ele cemdi,
 Gur nefesim neden kemdi.
 Bais kimdi, derd-i gemdi
 Senin fikrin, inan, canım.

Payız olcag düşür yarpag,
 Ecel goymaz bir göz gırpag.
 Bir gün sene gara torpag,
 Olmalıdı mekân, canım.

Verme meylin mûsibete,,

Salma özün eziyyete.

Peyvend kimi zelâlete,

Demedim ha calan, canım.

Şemşir, dayan sen ki dağsan,

Dost yanında üzü ağsan.

Ne kadar ki indi sağsan.

Ye, iç kef çek dolan canım.

BİLMEDİN

Cismim senin hicranından
Alışdı, yandı, bilmedin.
Âh ü nâlem bülend olup
Arşa dayandı; bilmedin.

Könül çıhıp ağır yükden,
Dil âh ü zâr söylemekden,
Neler çekip köhnelikden,
O ne zamandı, bilmedin.

Nâ-merdlikden elini çek,
Elimizden iste kömek,
Şemşir'i de ara tek-tek
Derdi nihandı, bilmedin.

MERDEKAN'A

Deli dağın oğlu âşığı
Gonag gelip Merdekan'a.
Her yanında var yaraşığı,
Ehsen bele ada, sana.

Şefâ çohdu bele yerde,
Derman vardır her bir derde.
Çiyelekli derelerde,
Şeh düşüpdü baldırğana.

Seher serin yel esende,
Belenirdin güle sen de.
Gelipsen mi dile sen de,
Dönüp neğmekâr ozana?

Şemşir için sensen ana,
Atasan merd ü merdana.
Meftunam Azerbaycana,
Meylim dönmez gayri yana.

MERDEKAN

Çohdan beri ele dayag
Sensen olan, a Merdekan.
Tebib olup loğmanlara,
Çıgır salan a Merdekan.

Heyir çihıp merd elinden,
İnsan sağ gelir derinden.
Hesteleri derd elinden
Oldun alan, a Merdekan.

Büsatının yohdu kemi,
Şemşir'in kaıbisem hemi.
Işıklı ay, güneş kimi
Yolunda yan, a Merdekan.

103

İSTİSU'DA

Garşımıza çıhdı eceb
Bir canalın İstisu'da.
Bilmirem ne ahtarır
Bu evyıhan İstisu'da.

Ya melekdi, göyden gelip,
Gardaş inan İstisu'da.
Taladı gönlüm evini
Goydu viran İstisu'da.
Gıya bahır min can alır
Di gel dayan İstisu'da

Dodagları dağ çiçeyi
Yanagları lâle kimi.
Hüsnü kudretin kalemi
Yazılıp gebâle kimi.

Gözlerimin ahdı yaşı,
Süsüldü şelâle kimi.
Hilâl gaşı humar gözü
Yaranıp piyâle kimi.
Görüşe göyden mi gelip
Hûri gılman İstisu'da.

Bed-nezer kem bahmasın,
 Camalına gözel canın.
 Tellerine toz gonmasın
 Bu ehl-i dil derd gananın.
 Mısır'dan Kenan'a gelip.
 Berâberi Züleyha'nın.

Nezeri sıhdı kalbimi
 Gabâğında aşhananın
 Dayanıp tüstüm âsimâna,
 Menem yanan İstisu'da.

Yanağı bahar güneşi,
 Bu ne celâldı, behtever.
 Canım cesedden ayrılıp
 Yanında galdı, behtever.

Mende olan ihtiyarı
 Elimden aldı behtever.
 Rengim hezana dönüp
 Solup, saraldı behtever.
 Çağırın hekim Hebib'i
 Öldüm aman İstisu'da.

He heyaldı eylemisen,
Kül başına, ay gocalıg.
Eğidenler goy demesin,
Ağlın olup zay gocalıg.
Şemşir'in gaddini eyip
Elemisen yay, gocalıg.

Gözellerden çatar sene
Daha çetin pay gocalıg.
Aklımı bağdan alıp,
Nice miyan İstisu'da.

GELİN

Başına çoh dolanmışam,
 Ay canımı alan gelin.
 Gocalmışam, halım yohdur,
 Dur başıma dolan gelin.

Teze derde düşdüm nece,
 Gerarım yoh gündüz, gece,
 Nâz ile bahıp indice
 Meni oda salan gelin.

Bu gözellik sende ki, var,
 Görenler çekir intizar,
 Adın demirem el duyar,
 Filan gızı, filan gelin.

Ateşinde menem yanan,
 Âşığın sözüne inan.
 Sene gurban olsun anan,
 Bir de güzel halan, gelin.

Âşık Şemşir yazıg, yetim,
 Yetim deyil mehebbetim,
 Çalar seni ilan, gelin.

YANAN MENİ

Bir dermansız derde düştüm,
 Çoh incidir, inan, meni.
 Bu möhnete bir de düştüm,
 Gezer kalbi yanan meni.

Dözmür derde heste canım,
 Yaradana var gümanım.
 Yola düzülse karvanım
 Çetin görer canan meni.

Aldanma nâdan sözüne,
 Bahma her alçag gözüne.
 Getirer mi dehr üzüne?
 Bir de çerh-i zaman meni.

Şi'rimi sahla yâdigâr
 Gödek ömre vefâ mı var?
 Yada salır, hey arzular
 Gedirbilen, ganan meni.

Bu murazım düzelse ger
 Şemşir onda ne gem çeker.
 Merd ağama ele nöker
 Büyük gadir olan benim.

GÖZLERİNE

Nişangâham, ay odlu göz
 Helvet çahan gözlerine.
 Güc gelir mi çarpaşacag söz?
 O çahaşan gözlerine...

Sırrı yada bildirme gel,
 Men ölmüşü öldürme gel,
 Yohluğumu bildirme gel,
 Evler yıhan gözlerine.

Mehebbeti verme bada,
 Sehralara salma sedâ.
 İcâze ver olum fedâ
 Çeşmek tahan gözlerine.

Nezerinden kaçsam uzag
 Şemşir'i ahtarar ferag.
 Gurban olum a baldodag
 Meni çalan gözlerine.

GEDER

Koroğlutek Gırat minen,
 Dağa-daşa çapar geder.
 İskender kimi zülmetden
 Ahtardığın tapar geder.

İgid olan dözer derde,
 Gorhmaz, susmaz göyde-yerde.
 Goçag oğul cephelerde
 Peykan ohdan sapar geder.

Daş atanlar garanlığa,
 Doğru çıhmaz bir anlığa.
 Çay bağlasan şoranlığa
 Gün vurandan hopar geder.

Mö'teber ol itibarda,
 Gaçma yoldaş galsa darda.
 Halgı çağır olsan harda
 Kömeyine apar geder.

Düzdü ehl-i dilin sözü,
 Şemşir sevir bilin sözü.
 Bir olarsa elân sözü
 Uca dağlar gopar geder.

GOCALIGDA

Teeccübem bu ne işdi
Meni tapdı gocalıgda.
Köhne gönlüm şeher saldı,
Gara yapdı gocalıgda.

Yay gününde gezirem gar,
May ayında şamama, nar.
Tezedennen ha söyle yar,
Guru kardı gocalıgda.

Herkes tapar baratını,
Gösterer öz isbatını.
Şemşir de aşkın atını
Minip çapdı gocalıgda.

GARALANDIM

Nâdan sözü almaz kimi
Kesde meni yaralandım.
Budaglarım tahta oldu,
Peyvend teki aralandım.

El içinde dastan idim,
Merd ürekli aslan idim.
Men ki dolu bostan idim,
Ne tez soldum, uralandım

Şemşir, gönlün, gözün tohdu,
İkbâl payı sene çohdu.
A bî-vefâ, yalan yohdu
Bu işinden garalandım.

ARALIDI

Men kalbimi sene verdim,
 Senin kalbin garalıdı.
 Goşa vuran üreyimiz,
 Birazcana aralıdı

Olmaz bele insan yazıg,
 Tekce menem inan-yazıg.
 Ateşinde yanan yazıg,
 Hoç demirsen aralıdı.

Deli dağdı benim dağım,
 Kepez, Murov'du ovlağım.
 Garabağ'dan ovladığım,
 Kelbecer'in maralıdı.

Müştag oldum şirin dile,
 Yıhma meni, güle-güle.
 Kesdin möhnet baltasile,
 Bağrım hele paralıdı.

Şemşir seni sevir çohdan,
 Seni var isteyir yohdan.
 Müjganların atan ohdan,
 Bah gör sinem yaralıdı.

ARALANDI

Mühennetin gelişinden
 Meylin menden aralandı.
 Bir zeherli acı sözden,
 Kalbim şan-şan yaralandı.

Heyalım düştü derine,
 Sen bah getir nezerine.
 Sinemin ağ defterine,
 Gam od saldı garalandı.

Boyun melek, sözün göyçek,
 Dodağın gül, benövşe tek.
 Sarınıp bir vuran ürek,
 Gılinc ile paralandı

Şemşir'em artıp ferağım,
 Ziyâlı çeşm-i cırağım.
 Bol bostanım, barlı bağım,
 Hezan oldu uralandı.

GÖZLERİN

İndi mensiz ağlayır gan
O güzel, gara gözlerin.
Murov'dan aşanda duman,
Bahar dağlara gözlerin.

İsteklisen, mehribanım,
Olan tebib-i loğmanım
Sağalar mı heste canım?
Etmese çara gözlerin.

Ayrılmazdı özü menden,
Dönmez dostun üzü menden.
Aldı doğru sözü menden,
Düzdü ilgara gözlerin.

Şemşir halal metleb iste,
Daha düşme gayri gesde,
Ne zamandı sinem üste,
Vurup bir yara gözlerin

GELİN

Azerbaycan maralısan,
 A gaşları gara gelin.
 Goy el bilsin haralısan,
 Gedergisen hara gelin.

Senin cismin sim ü zerdi,
 Hüsnün mah-i münevverdi,
 Dodagların bal, şekerdi,
 Gaşların mehpara gelin.

Yanıp bağrım olup, kabab,
 Dil möhnete getirmir tab.
 Bir bûse ver ele savab,
 Meni yetir vara gelin.

Şemşir yanar ocağında,
 Pervâne tek çırağında.
 Goy can verim gucağında,
 Elim deysin nara gelin

YAŞIDI

Göçüp payız, düşende gış,
 Gezmeye aran yahşıldı.
 Gayaları üşütme
 Dağda gar, boran yahşıldı.

Senetkârın diner tarı,
 Halal bağın uçmaz barı.
 Doğru yolu, düz ilgarı
 Düzeldip guran yahşıldı.

Yaşadacag hoş âdeti
 Seâdetin selteneti.
 Her peşeni, her seneti
 Kâmil bacaran yahşıldı.

Şemşir, dostla ucalıpsan,
 Babalardan güç alıpsan,
 Saç ağarıp, gocalıpsan
 Bes indi haran yahşıldı.

NİGÂR SENİ

Kalbim dönür perişâna,
Heste gördüm, Nigâr seni.
Möhtac eleyip dermana
Bu tebâbli diyar seni.

Şeker ezmiş dil üstüne,
Bülbülsen gon gül üstüne.
Sefer etsen gel üstüne,
Gören sona sayar seni.

Lilparlı düz, adı Tahta,
Meclis gurag Daşbulag'da,
Yayda lala, gışda şahta
Gel, sanarığ bahar seni.

Dağlar kimi çiçeklisen,
Tovuzdan da bezeklisen.
Mey-mezeli, heneklisen,
Şemşir görüp, ay yar, seni.

BARIŞMAZ MI?

Erk eleyip bir-birinden
Küsen dostlar barışmaz mı?
Aralıgda ezel günden
Var itibarsız, barışmaz mı?

Dünya varı mehebbetdi,
Unudulsa zelâletdi.
Dostu satan heletdi,
Gohum gınar, barışmaz mı?

Düz ilgarlı sadık nöker,
Ilgarından el mi çeker?
Şemşir'i sen ansan eger,
İnsafı var, barışmaz mı?

MENDİL

Bahar sene geldi gonag,
 Eridir buz, garı Mendil.
 Al geyinip üzü yene,
 Gülür bize sarı Mendil.

Doymam çoban tüteyinden,
 Göy meşeli ateşindən.
 Yay olanda çiçeyinden,
 Şire çekir arı, Mendil.

Senden almasa kuvveti,
 Coşmaz gönül mehebbeti.
 Sahlayarsan mal-devleti,
 Çoh calalı, varı, Mendil.

Nergizinde var yaraşığı,
 Aç kolunu biz sırdaşığı,
 Senden ayrı düşen âşığı
 Çeker âh ü zârı Mendil.

Yağış yağıp sel gelende,
 Dost elinde gül gelende,
 Şemşir'i sen el gelende
 Bir yâda sal barı, Mendil

DÜŞMÜŞEM

Olmaz bele oyun, kelek
 Men de azara düşmüşem.
 Bir nâ-kesin kavgasından
 Çoh âh ü zâra düşmüşem.

Olmaz bundan kadir bilen,
 Bir fasıgdı-üze gülen.
 Ne geden var, ne de gelen,
 Niye avara düşmüşem.

Vicdanına yohdu güman,
 İnsaf, mürvet bilmez, inan.
 Heç tanımaz ilgar, iman,
 Gör gelip hara düşmüşem.

Fitneler yağır gözünden,
 Şemşir, onun gaç özünden,
 Uşüyürem her sözünden,
 Sanki mağara düşmüşem.

ARAYANIN

Dersi var mı üstâdından,

Menim ilmim arayanın.

Eli gerek tebib olsun

Sınıg gönül sarıyanın.

Bülbül gonar gül başına,

Men dolanım el başına.

Görüm olsun gül başına,

Tek başını goruyanın.

Uyma bu dünya malına,

Şemşir, güven ikbâlına.

Bu cahanda hoş halına,

Öz bahtından yarıyanın.

SINESİNDE

Ezel başdan böymüşem,
Men de dağlar sinesinde.
Cavanlıgda ilham aldım,
Murov, Goşgar sinesinde.

Gezdim meşe talasını,
Derdim gözel lalasını,
Menim kimi balasını
Öpüp-gucar sinesinde.

Bezeklîdir yaylağları,
Füsunkârdır oylağları,
Yarpızlı buz bulagları
Ahar, daşar sinesinde.

Görüşüne eller gelir,
Âşık Şemşir deyip-güler,
Meşesinde cüyür meler,
Ceyran gaçar sinesinde.

KÖNÜL

Neden susdun, ne sâkitsen

Deryakimi daşan gönül.

Yohsa daha gocalıpsan,

Karlı dağlar aşan gönül.

Semâları sen gezirdin,

Behiştlerden gül üzündün,

Yıldızlardan hal düzürdün,

Olurdun kehkeşân, gönül.

Çohgaynadın, dolmadın mı?

Metlebini almadın mı?

Şemşir'le sen olmadın mı?

Ele şiir goşan gönül.

BAŞINDA

Payız iken, uca Murov,
Tez görünür gar başında.
Yene yıldırım çahnaşır
Uçur dumanlar başında.

Et eyinde otlar elik,
Daşlarında seker keklik.
Galmalıdı hemişelik
Senin bahtavar başında.

Şemşir, etme fikir, heyal
Metlebini halaldan al.
Gocalsan da akl-ı kamâl
Azalmayıp, var başında.

OLMASA

Adına deyerler zenen,
Yiğitde ilgar olmasa.
Bağban küser öz bağından,
Bağçasında bar olmasa.

Derdsizler, inan, ağlamaz,
Yarasız insan ağlamaz.
Şeyda bülbül gan ağlamaz,
Gül üstünde har olmasa.

Şemşir, olup nelér sene,
Düzler yohuş geler sene.
Derdbilmezler güler sene,
İşden heberdâr olmasa.

KEÇER

Kerpici olmayan damın
 Üste damcı damar geçer.
 Gevvas deryada geşt eyler,
 Daşgın çaya cumar geçer.

Gaç üzünden sallabaşın,
 Kalbi hâin, bağı daşın,
 Nâ-necibin yeme aşın,
 Ağzına zehrimar geçer.

Dâd elinden bedemelin,
 Gayğısını çekmez elin.
 Can verenin tutmaz elin,
 Deyer "Sende ne var"keçer.

Le'net satgına, oğraca,
 Te'ne vurar yalavaca.
 Rehm etmez yohsula, aca,
 Uzag bahar, kenar geçer.

Merdâneler varsa harda
 Olsun eli heyr-i kârda.
 Nâmerd seni görse darda
 Gözlerini yumar geçer.

Şemşir, senden ötmez yandan,

Sedâgetli mehribandan.

Dava günü, inan, candan

Kalbi sene yanar keçer.

DEMEDİM Mİ?

El-obanı goyma virân
 Merdimazar demédim mi?
 Gırhına varmaz guduran
 Sen ol kenar, demedim mi?

Elini çek nâ-hag gandan,
 Zülm ötüp âsimândan.
 Tez düşersen nerdivandan,
 A zülmkâr, demedim mi?

Niye olupsan ejdahı,
 Beşerin nedi günâhı.
 Yerde galmaz halgın âhı,
 Adâlet var, demedim mi?

Veteninden aralılar,
 Ağlar günü garalılar.
 Sızıldeşir yaralılar
 Sen öl gurtar, demedim mi?

Sen de ağlar galacagsan,
 Saralıp, hem solacagsan.
 Yurdu viran olacagsan,
 Vahtın çatar demedim mi?

Divan tutma ereblere,
Gan boyanıp tepe, dere.
Bir erzim var erenlere,
Behtin yatar demedim mi?

Şemşir'in var, bilin, gücü,
Yarğan salar selin gücü.
Yağı düşmen, elin gücü
Daşın atar demedim mi?

ÇIHAR DARDAN

Yatan ölmez, yeten öler
 Bir misâl var atalardan.
 Ağlayanlar güler bir gün,
 Müşkül olan çihar dardan.

Sensen bu dünyanın acı
 Tanımırsan ana-bacı.
 Sözlerin zeherden acı,
 Tesirlidi zehrimardan.

Tap üzüne guldur tayı
 Verim apar le'net payı.
 Me'rifetsiz ganmaz ayı
 Geldin golpun kahalardan.

A bî-edeb, kamalı kem,
 Çoh vurursan özünden dem.
 Ömrüm boyu incimişem,
 Senin kimi bî-ilgardan.

Bil Şemşir'in üreyini,
 Dizinin merd direyini.
 Metlebini, dileyini,
 İster büyük kirdigârdan.

CAR ETMEZ Mİ?

Yahşı dostun acı sözü
 Derd ehline kâr etmez mi?
 Od vurup yandırdı bizi
 Gen dünyanı dar etmez mi?

Salamların söyüşdü mü?
 El-ayağın uyuşdu mu?
 Sağ ol dedin, döyüşdü mü?
 Adam namus, ar etmez mi?

Bülbül idim, gül içinde,
 Ehl-i ârif dil içinde.
 Bele mektup el içinde
 Ohuyanı har etmiz mi?

Beyenmedin dost balını,
 Elemedin سوالını.
 Anlamadım heyalını,
 Merd sözünü car etmiz mi?

Şan-şan olar göz yarası
 Heç söner mi köz yarası
 Sağalar mı söz yarası,
 Şemşir âh ü zâr etmez mi?

BAŞINA

Gözlü bulag, Laçın dağı,
 Ne tez yağıp gar başına.
 Payızın bu oğlan çağı
 Ağ yağış yağar başına.

Hele solmayıp güllerin,
 Gamzelidi gözellerin
 Firavandı şenellerin
 Senin bahtavar başına.

Aldatmasın Murov seni,
 Yandırmasın alov seni.
 Basmasın gar, girov seni
 Bu algışım var başına.

Hâinlerden sahlama iz,
 Boyun göyçek havan temiz.
 Açılacak lala, nergiz
 Gelende bahar başına.

Sende gezdim ezel günden,
 Gocalmışam, küsme menden.
 Dizi tutmur, bahır genden
 Şemşir senetkâr başına.

GELİPSEN

Hoş gelipsen şahta baba.
 Bize umudvar gelipsen.
 Payına ehsen, merhaba,
 Hurcununda gar gelipsen.

Goy biz uçag sen ver ganat,
 Derdi gamı kenara at.
 Kömek ele imdâda çat
 Halga kömekdâr gelipsen.

Teze aldığ beşâreti,
 Şâd heberî işâreti.
 Gırmag üçün heşâreti
 Yahşı sebebkar gelipsen.

Payız keçdi, çemen soldu,
 Demirem ki, senden oldu.
 Yuvasına gaçdı doldu
 Tamam murûmar gelipsen.

Gülekle de boran da, gar da
 Elindedi olsan harda.
 Toplamağa garsaglarda
 Uçurtmağa tar gelipsen.

Emirlisen altı aya,
 Buz sepirsen göle, çaya.
 Dağ başında galır yaya
 Yığmağa anbar gelipsen.

At minipsen kağızdan ag,
 Garaldıpsan ne gaşgabag.
 Doluhupsan, yağırsan yağ,
 Sen ki, bahtavar gelipsen.

Seni tebrik edem gerek,
 Torpağa can, dağa göynek
 Köküne su çeker çiçek
 Çoh heyryn çatar gelipsen.

Uğurlu ol, Şahta baba,
 Ziyankârı gova-gova.
 El üşüden soyug hava
 Eleyipsen car gelipsen.

Şemşir elde saz gelende,
 Ohuyup avaz gelende.
 Yaylaglara yaz gelende,
 Köhlenin gaçar gelipsen.

SESİNİ

Bugün mene açıldı yaz,
Eşitdim bahar sesini.
Nur yüzünü görse gözüm,
Ölüp, gucaglar sesini.

Arzumanım senden hemin,
İsteklisi üreyimin.
Eşideydim saatda min
Senin ümidvâr sesini.

Görüşmeyin varsa çemi,
Gel kalbimden ayır gamı.
Analar, atalar kimi
Meylim ahtarar sesini.

Gönlüm çatdı murazına,
Kür govuşdu Araz'ına.
Sandım bülbül avazına,
Sesime ohşar sesini.

Genber, Elif yanımdadı,
Mehebbetim ganımdadı.
Vugarın efkârımdadı,
Şemşir tez duyar sesini.

AZALDI MI?

GörüŖe gelmedi, güzel,
 İtibârın azaldı mı?
 Mühkem idin bundan ezel
 Düz ilgarın azaldı mı?

EŖitmiŖem ucalıpsan,
 Vezifeden bac alıpsan.
 Gelsen deyek gocalıpsan,
 Candan kanın azaldı mı?

Gönül dönmür ehl-i dilden,
 Bî-karardı neçe ilden.
 Mehebbeti attın elden,
 İhtiyarın azaldı mı?

A kalbimin nevbaharı,
 Adına demirem garı.
 Derde, geme olag yarı,
 AŖkın varın azaldı mı?

Hakikâtle sevdim seni,
 Lebleri gövher me'deni.
 ŖemŖir'em unuttun meni,
 İntizârın azaldı mı?

NECE DEYİM

Gadağandı söz soruşmag,
 Nece deyim haralısan
 Men bir hestâ, sen canı sağ.
 Deme kalbi karalısan.

Lehcen şirin sözün göyçek,
 Libasından özün göyçek.
 Gaşın galem, gözün göyçek,
 Hicran çekme saralısan.

Sen âşıglı yaralısan,
 Nur-ışıklı yaralısan.
 Yaraşıglı yaralısan,
 Azerbaycan maralısan.

Sen gelince oda yandım,
 Bir meleksen indi gandım.
 Elindeyim sayalandım,
 Haralıyam, oralısan.

İl gezmişem ezellerden,
 Bâde içdim düz ellerden.
 Öğrun bahan gözellerden
 Şemşir, ne çoh yaralısan.

SENİ

Gel bu derde dayan, canım,

Almasın intizâr seni.

Bu ev te'rifler evidi,

Bürümesin gubar seni.

Bu gözelin kirpâyi oh,

Üreyinin kederi yoh.

Loğman gelir, darıhma çoh,

O, gezip ahtarar seni.

Şemşir, senin kalbin çiçek,

Hey te'rif yaz ele gerek.

Yaşatmışdı indiyedek,

Namus, geyret, bu ar seni.

GELDİN

Gardaşımın yâdigârı
 Bizi ahtar, ara geldin.
 Unutmadım itibarı
 Düz oldun ilgara geldin.

Çıhag Tahta yaylağına,
 Bahag Ceyran bulağına.
 Belki şâir sorağına
 Çemenli dağlara geldin.

Sığınmışdım yahşı merde
 El atdı iş düşen yerde.
 Bu gocalıg kimi derde
 Var mı sende çara, geldin.

Ders alıpsan dür kamaldan,
 Bar götürdün o calaldan.
 Goca Şemşâr düşüp haldan
 Bu günümde kâra geldin.

SAGGAL

Seni gahdılar başıma,
 Tez ağardın gära saggal.
 Indi bir bah gözyaşına
 Vurdun mene yara, saggal.

Seni gördüm, ağlım azdı,
 Devranını kimler pozdu.
 Yüz reng vursam, yine bozdu,
 Yohdur sene çara, saggal.

Mene etdin çoh yamanlıg,
 Dayanmadan ta bir anlıg.
 Hanı, göster o cavanlıg,
 Gönderipsen hara, saggal.

Olupsan sen humar kimi,
 Ağarıpsan ağ gar kimi
 Her bir tükün şahmar kimi
 İster adam vura saggal.

Şemşir derdi nece deyir,
 Gündüz deyir, gece deyir,
 Kim ki görür, goça deyir,
 Çekir meni dara saggal.

TUTANDAA

Ölümünü salsın yada
Ölene sağ yas tutanda.
Ağrısını düşür başa,
İnsanı heras tutanda.

Yarğan düşse dağ serinden,
Daş silkiner kederinden.
Düşmelidi keserinden
Misri gılinc pas tutanda.

Kimse üçün danışma şer,
Dada çatar er oğlu er.
Şemşir, işin tapar teher
Sözün bir esas tutanda.

VURAR

Behtever varsa dünyada,
Dövrənini başa vurur.
Ömrün daşgın sürmesini
Hem göze, hem gaşa vurur.

Ovçu ağlar keçende ov,
Daha almaz gılincı sov.
Guru yanar galhar alov
Gığılcımı yaşa vurur.

Gülme derden ohuyana,
Alovlanıp ohu yana.
Bahsa merdin gözü yana
Güllesini boşa vurur.

Şemşir, derde nece dözek,
Müşkül üçün ne bir bezek.
Derd üz verse yanar ürek.
Dalğasını yaşa vurur.

145

YAŞIM MENİM

Hesteliyi unut daha,
Vefâlı gardaşım benim.
Düşende herden yadıma
Gözden ahır yaşım benim.

Derd-i gemden meylini çek,
Açılsın kalbinde çiçek.
Sen olurdun eden kömek
Ağrıyanda başım benim.

Şemşir'in olsan yanında
Seni anan zamanında.
Hele tongal var canımda,
Sönmeyip ataşım benim.

OYAN

Meni gözden niye saldın,
 Terlan bahtım yatma, oyan.
 Min bir pâk adın aşkına
 Meni ucuz satma, oyan.

Bele dememişdin ezel,
 Günlerin keçirdi gözel.
 Hicran yatsın, sen özün gel,
 Derd-gemi oyatma, oyan.

El-obada hürmetim var,
 Sene külli minnetim var.
 Indi yaman zilletim var,
 Senetkârı atma, oyan.

And verirem çörek-duza,
 Göyde olan cem yıldıza.
 Bu istekli aramıza
 Dava-dalaş gatma, oyan.

Bah bu erz-i iltimasa,
 Gen düşün geder yarasa.
 Günümü dönderme yasa,
 Şemşir'i aldatma, oyan.

GELMEDİN

Ve'de verdin onbeş güne,
 Neçe ay oldu, gelmedin.
 Gözüm yaşı ruhsârıma
 Ahdı, çay oldu, gelmedin.

Eşitmirem göftârını,
 Görmürem nûr didârı.
 Niye pozdun ilgarını,
 Ehdin zay oldu, gelmedin.

Aşkın salıp kalbime iz,
 Hesretinden deliyik biz.
 Gözel, sensiz meclisimiz
 Çoh golay oldu, gelmedin.

Yahşı mı çatmısan kana,
 Sen şam oldun, şen pervana.
 Mecnûn'a, Şeyh Sen'an'a,
 Şemşir tay oldu, gelmedin.

MEN DE

Gözel dövran goy yaşayag
Günde sen de, günde men de.
Aralığa sülhü goyag
Günde sen de, günde men de.

Ellere hörmet besleyek
Hamını birge sesleyek.
İnsanı âzâd isteyek
Günde sen de, günde men de.

Şemşir, di gel te'rif goşag,
Deryâ kimi aşp-daşag.
Yağılardan uzaglaşag,
Menle sen de, senle men de.

GÖRÜNÜR

Var günümde çokdu dostum,
 Dar günümde az görünür.
 Asan işde deyir menem,
 Çetin işde vaz görünür.

Hanı o halal süd emen,
 Soragında Mecnûn'am men.
 Ahtardığım odu hemen,
 Ehdine taraz görünür.

Zatı gırırğ keçir üzden,
 Uzaglaşır heyli bizden.
 Yaman günde itir gözden,
 Gışda kaçır, yaz görünür.

Şemşir, sözün var mı bir de.
 Mehebbetin göyde, yerde.
 Menâm canım yahşı merde.
 Olup cannügâz görünür.

ŞEMŞİR'I

Çağır gelsin düşüp yada,
 Dağlar goca Şemşir'i.
 Adı ele salıp seda,
 Tanıdıp uca Şemşir'i.

Bu bülbüllü, güllü bağlar,
 Senden ayrı gözüm ağlar.
 Ağır eller, goca dağlar,
 Unudar nece Şemşir'i.

Boynun büken benövşeler,
 Sizde nedi endişeler.
 Bu cüyürlü göy meşeler,
 Tanıyar bunca Şemşir'i.

Oba gezip bu ehl-i hâl,
 Cavablıdı verse suâl.
 Çohdan tanıyıpdı mahâl,
 Yohsa indice Şemşir'i

Nâmerd ile edip dava,
 Çoh düşüpdü gar, girova.
 Ovçu aparıp Murov'a,
 Gızılarhac'a Şemşir'i.

UÇURAM MEN

Üreyimin her sirrini
 Dağlar sene açıram men.
 Şerbet kimi sularından
 Ahşam-seher içirem men.

Merd gurtarar merdi dardan,
 Bu çovğundan, boran, gardan,
 Daşgın çaydan, deryalardan
 Dost yolunda keçirem men.

Sahlamışam düz ilgari,
 Neye lâzım dünya varı.
 Unutmuram yahşıları,
 Yamanlandan seçirem men.

Gocalsam da var gümanım,
 Terlan kimi havalanım,
 Goy düzölsün söz karvanım,
 Senden sene göçürem men.

Şemşir doymur yaylağından,
 Göy yarpızlı bulağından,
 Guşlar kimi budağından
 Hənsi yana uçuram men.

SEN

Bileceksen gohum nedi
Yahşı-yaman seçende sen.
Galmalısan dostdan geri
İlgarımdan kaçanda sen.

Ârif gerek metleb gana,
Peymânı bilme, efsana.
Kalbim döner perişana
Gelip kenar keçende sen.

Serinde cem sahla kamâl,
Şemşir'i de geydine gol.
Meni de bir yâdına sal
Daşbulag'dan içinde sen.

MEN

Günahsızızı döymek olmaz,
 Bele işden keçerdim men.
 Bileydim sen zülümkârsan,
 Baş götürüp geçardım men.

Merdin eli düzelden iş
 Meydan açar olar geniş.
 Kalbinize olsam tanış
 Meylinizi seçerdim men.

Sizi yahın dost saydım,
 Vesfinizi ele yaydım.
 Yerinizde men olsaydım
 Yürek sözüm açardım men.

Küsme merdin az aşından,
 Dadma nâmerd lavaşından.
 Sen deseydin keç başından,
 Ganadlanıp uçardım men.

Namus, geyret, arım ki, var,
 Mehâretim, kârım ki, var.
 Münâsibce varım ki, var,
 Yolunuzda saçardım men.

Şemşir görendi uzağı,
 Üreyime çekdin dağı.
 Sen mene göndersen ağı

Serhat demin i . . .

GÜNLER

Hanı Gurban, hanı Helil,
 Yada düşdü keçen günler.
 Ceh-ceh vurup bağda bülbül,
 Daldan dala uçan günler.

Merd üzülmez gatarından,
 Gönül düşmez vügarından.
 Vefâlı dost ilgarından,
 İnan olmaz kaçan günler.

İndi möhnet, gusse azdı,
 İnsanoglu serefrâzdı.
 Gış dolanıp, bahar, yazdı,
 Keçipdi duman-çen, günler.

Âşık, dilek dîle hagdan,
 Şahin bahtım düşme tahtdan.
 Olacag mı Daşbulag'dan,
 Şemşir bir de keçen günler.

MENİ

Usanmışam öz canımdan,
 Gam veripdi, bada meni.
 Yaralandım ayağımdan,
 Saldı yanar oda meni.

Tez gocaldır gam insanı,
 Çağırma hekim, loğmanı.
 Çatdırdı çerhin dövranı
 Bir pâk, temiz ada meni.

Şemşir çekir ne cefâdır,
 Bir görüşmek min sefâdır
 O yar nece bî-vefâdır
 Daha salmır yada meni.

YADA MENİ

Ey meni helg eden Huda,
 Sen özün sal yada meni.
 Bağışla öz keremine,
 Böyük olan ada meni.

Var mı mentek bir sitemli
 Gözü yaşlı, eli çemli,
 Yaradıpsan derdli-gemli
 Niye bu dünyada meni.

Ne zamandan yaralıyam
 Cesed candan yaralıyam.
 Yaranandan yaralıyam,
 Alışdırdın oda meni.

Olan hökme emire bah,
 Batan sese, cemire bah.
 Bu ilgarsız ömüre bah.
 Ne tez verir bada meni.

Şemşir'e verdin baratı,
 Bağışladın köhlen atı.
 Boğazıma çalma çatı,
 Utandırma, huda, meni.

GELİN

Bir el sahla, gırma bizi
 Bırak gedek, sarı gelin.
 Sızıldıgır yaralarım
 Ne vaht gelek sarı, gelin.

Hava soyug, canım heste,
 Sen benimle durma gesde,
 Beş saatdı ayag üste
 Oldum helek, sarı gelin.

Ureyinde var ne yanıg,
 İnsaf ele, biz de canıg...
 Bahma mene donug-donug,
 Ay daş ürek sarı gelin.

Sen özünü saldın dile,
 Sert dinirsen niye bele?
 Tepinirsen, dur çah, çöle,
 Esir külek, sarı gelin.

Şemşir cana gelip yene,
 Fe dille yalvarım sene
 Bir işini salsın mene
 Çerh-i felek, sarı gelin.

DURAR KÖMEK

Ağılsıza bel bağlama,
 Bir gün geçer, galarsan tek.
 Salar seni derde, geme,
 Heyasızdan elini çek.

Bed emeller olmaz fağır.
 Harayına esil çağır.
 Yükün olar dağdan ağır,
 Olarsan altında helek.

Bî-namusdan kenar gezsən,
 Felâkete yetişmezsen.
 Merdimazar başın ezsen,
 Felek sene durar kömek.

Olsa hagga mehebbetin,
 Gün-günden artar hürmetin.
 Halal durar ganın, etin,
 Haramhoru başından ek.

Şemşir, itirme defteri,
 El gezirsən çohdan beri.
 sevme her yeten leçeri
 Heyâsızdan olmaz melék.

DAĞLAR

Gış olanda ağ bürüner
 Buz göynekli bizim dağlar.
 At oynadar şahta baba,
 Gar-ürekli bizim dağlar.

Göller guba yaz olanda,
 Gönül serefrâz olanda,
 Bahar gelip yaz olanda
 Gül-çiçekli bizim dağlar.

Nurlu yağış yere saçır,
 Memesinden elik kaçır.
 Lâle, nergiz çiçek açır,
 Yeddi renkli bizim dağlar.

Şiş gayalı terlan atlı,
 Nur direkli, yel ganadlı
 Saf moruglu, garağatlı,
 Çiyelekli bizim dağlar.

Tarlaları sulandırır,
 Seli çaylar bulandırır,
 Ağır eller dolandırır
 Gen etekli bizim dağlar.

Al bezekli, güzel yaylı
Behişt donlu, cennet paylı.
Başı elvan kelağaylı
Min bezekli bizim dağlar.

Torağaylar uçur göye,
Şirin nağme deye-deye.
Şemşir'i unudar neye,
Dost ürekli bizim dağlar.

BİR DE

Harabata geden karvan
 İnanmıram gele bir de.
 Sarayından geçen insan
 Çetin geçer el bir de.

Dostdan uzag ara düşdü,
 Sinem üste yara düşdü.
 Bülbül uçdu, hara düşdü,
 Gelip gonmaz güle bir de.

Az galıram oda yanam,
 Men ezelden mehribanam.
 Dostum, sensiz perişanam,
 Üzüm haçan güle bir de.

Aramızda var idi sirr,
 Kime deyim onu bir-bir.
 Daha tapmaz seni Şemşir
 Gezir bile-bile bir de.

DAĞA

Uşag iken vurulmuşam,
Goşgar, Murov, Deli dağa.
İstisu'yu ana sandım,
Ata dedim, beli, dağa.

Dağın daşı, düzü kudret,
Bulagların gözü kudret.
Barat verip özü kudret,
Çemen, çiçek, gülü dağa.

Şemşir, sen bu gözel çağda
Behterversen aran, dağda.
Çoh gezmisen Garabağ'da,
Bağlamısan beli dağa.

OLMAYAN

Şeytanın öz anasıdı
 Sözüne möhkem olmayan
 Ele bil yurd gargaşadı
 İtibarı cem olmayan.

Aşna tutma her nâ-dandan,
 Bî-ilgardı, öter yandan.
 Dost yolunda keçer candan
 Sehâveti kem olmayan.

Şemşir, elde emin dolan,
 Metahını var çoh alan.
 Danışmaz bir kelme yalan
 Üreyinde gem olmayan.

NÖKERİYEM

Bu ne gamdı men çekirem,
Men ki, eli nökeriyem.
Onda çohdu rehm-i kerem
Onun, beli, nökeriyem.

Zelîli nardan gurtaran,
İnsanı dardan gurtaran.
Çağıranda uzaglardan
Dada geli, nökeriyem.

Şemşir, çağır gırhlar cemin,
İmdad ele erş-i zemin.
Bu bî-vefâ ömr-i kemin
Bütün ili nökeriyem.

BERDE, SENDE

Her bir temkin, gözellik var,
 Berde, sende, Berde, sende.
 Üreyimde artdı vügar,
 Bir de sende, bir de sende.

Ömrü uzun kadim şehir,
 Adın dilde olup ezber.
 Gümüş telli, gül âb ü ter
 Zerif açıp zer de sende.

Lâyiglisin şerâfetde
 Şöhretin var vilâyetde.
 Yükselipsen tebâbetde,
 Yohdu derman derde sende.

Sahlayırsan büyük mahal,
 Bu ad sene olsuh halal.
 Sene Kür'den geldi kanal,
 Görüşdünüz Kür de, sen de.

Sarı buğda, üzüm bağı,
 Âleme salıp sorağı.
 Dövrümüzün bu şen çağı,
 Ad verilir merde sende.

Isteyenler şadımanı,
Hüsnün cennet, rizvandı.
Nur düştü, göz ışıklandı,
Yoh garanlıg perde sende.

Fesli bahar, teze yazsan,
Hoş dileksen, bir muradsan.
Şemşir'i de unutmazsan,
Sözü düşen yerde sen de.

DAĞLAR

Hemiſe bergerâr olur
 Hemen yerler, hemen dağlar.
 Baſınız ağ buluddadı,
 Göylere baſ çeken dağlar.

Ne Nadir var, ne Iskender...
 Kim yaſadı baſa geder?
 Sene gonag gelen, geder,
 Bî-vefâsan neden , dağlar.

Neçe-neçe Rüstem-i Zal,
 Teymür, Œeddâd, Behram, Salsal.
 Emdi, gezdi köksünde bal,
 Hanı o bal emen dağlar.

Köhne gurdsan, o zamandan
 Neler geçdi imtahandan.
 Bir niſâne Süleyman'dan
 Varsa göster, de sen, dağlar!

Gözelliyin gelmez baſa,
 Kalbim senden dönmür hâſâ...
 Bezenirsen al-gumaſa,
 Ehmer, yagut, yemen, dağlar!

Suyun serin, havan temiz,
Gucağında gezirik biz,
Bir terefin lale , nergiz,
Bir terefin çemen, dağlar.

Guzu meler eteyinde,
Arı sızlar çiçeyinde,
Çobanların tüteyinde,
Mahnılardır öten, dağlar!

Eteklerin yaşıl yaylag,
Derelerin serin bulag,
Şemşir deyir sirbir olag
Mehmanam size men, dağlar.

SÖYLE GÖRÜM

Söyle görüm, çohlu buzlug,
 Dağlar hemen yerinde mi?
 Sarı nergiz ter benövşe,
 Çiçek, çemen yerinde mi?

Memmedcefer, Elik yatan,
 Gurban, Garaş, Külek atan.
 Buludlar başı çatan
 Oruc düşen yerinde mi?

Göy şaharı herden-herden
 Titreyerdi ürek çerden.
 Gaynayır mı derelerden,
 Çişkinli çen yerinde mi?

Ohuyur mu daşda keklik?
 Herden sıhır meni teklik.
 Alhandaki gül-çiçeklik,
 Danış, de sen, yerinde mi?

Açılır mı dağda lala,
 Arı sızlaşır mı bala.
 Ver cavabım bu suala,
 Gözel vatan yerinde mi?

Yazdım sözü bir nişana
Teselli ver perişana.
Yene de çay garışana
Gelip, geden yerinde mi?

Şemşir için mehribanam,
Müntezirdi heste canım.
Ala gözlü güller hanım,
O gül beden yerinde mi?

ENDİ

Bizim dağdan bulag üste
 Gördüm ki, beş nefer endi,
 İkisi ahşam dağında,
 Uçü de lap seher endi.

Biri geşeng, adı Nübar,
 Biri Nazgül, biri Bulgar,
 Biri fanar-memesi nar,
 Gör goynunda neler endi.

Biri sanki göy göğerçin,
 Biri terlan, biri laçın,
 Ağ üzüne töküp saçın
 Biri şerbet-şeker endi.

Güller düzüp sinesine,
 Cennet benzer nefesine
 Elin goyup memesine,
 Biri belde kemer endi.

Şemşir, vesf et, yaz bu geder,
 Dost adını eyler ezber,
 Bir terefden geldi Menzer,
 Bir terefden Semer endi

Şİ'R

Manalı söz bir gızıldı,
 Şi'r sayılmaz her şi'r.
 Şi'r var ki, şeker kimi,
 Dile düşüp gezer şi'r.

Te'bim coşar, sakit durmaz,
 Hökm eleyer-dayanma, yaz.
 Ovgatımı eler nâ-saz,
 Üreyimi dıder şi'r.

Şi'r gövher yığnağıdı,
 Halgın işret bulağıdı.
 Men getsem de o bâgidi,
 Dünya ile geder şi'r.

Kömür ipek boyaglamaz,
 Sözü ârif ayaglamaz.
 Şâir olan sayaglamaz,
 Yazmaz hedyan, heder şi'r.

Şi'r var ki, dili laldı,
 Yetişmeyip hele kaldı.
 Şi'r var ki, yaşıl-aldı,
 Yeri göyü bezer şi'r.

Firdevsi var mı gel görek
Şemşir, onlardan öyrenek.
Nizâmi tek, Fuzûli tek,
Yazan var mı şeker şi'r.

ZERERDİ Mİ?

Goca bahsa gül camala,
 Heyirdi mi, zererdi mi?
 Meni saldın sen ne hala,
 O da büyük hüner_di mi?

Üzün aydı-salır ışığ,
 Hüsnüne heyran galmışığ.
 Sene meftun olan âşığ,
 Bir deli dengeser di mi?

Kirpiklerin çahır tek-tek,
 Men yazığı etdin helek.
 Özge yarı te'riflemek,
 Goca Şemşir, hederdi mi?

OĞUL

Merd olsa ata yurdunun
 Boş goyup göçmez her oğul.
 Kârsız olup ad batıran
 El gözünden düşer, oğul.

Namus bilmez, ar gözleme.
 Ne de yoldaş, yar gözlemez.
 Gapısında var gözlemez,
 Garaçından bedter oğul.

Sey danışar, dil sahlamaz,
 Hâkim goysan el sahlamaz,
 Hezne versen pul sahlamaz.
 Baş gahıncı heder oğul.

Şere çapar nâ-temiz gan,
 Bitmiş işe gatar ziyan.
 Atasını tanımayan
 Olup hansı beşer, oğul.

Bir misal var çohdan beri,
 İnsan töker zehmet teri.
 Anlamayan heyri, şeri
 Bir gün evden iter, oğul.

Şemşir haray uman günde
Haggi diler haman günde.
Yahşı igid yaman günde
Geler dada yeter, oğul.

GARİP

Heste canım gel darıhma,
 Gedip çatar kende garip.
 Sağın düz ehd-i peymâna,
 Pisikme dar günde garip.

Gohum-gardaş, elim hanı
 Olum vetenin gurbanı,
 Çağır gelsin Rübabeni
 O da garip, men de garip.

Gözlerimin ahır yaşı,
 Şemşir olmaz, nâ-dan, naşı,
 Bacı çoh sever gardaşı,
 Men de garip, sen de garip.

HEÇ

Ahtarmadın gonağını
 Küsüp geder dedi mi heç?
 Mecnun kimi bu dağları
 Düşüp gezer dedin mi heç?

Ne sultanam, ne de beyem,
 İstemirem kalbe deyem.
 And içirdim sevgiliyem,
 Sözü heder dedin mi heç?

Doğru oldu benim andım,
 Ilgarsıza çoh inandım.
 Aşk oduna az mı yandım?
 Bir bu kadar dedin mi heç?

İnsaf üçün yohdu kemin,
 O zülkâr senden hemin.
 Senin hicrin, derdin, gemin,
 Canım üzer dedin mi heç?

Yad olupsan niye bele,
 Dastan oldun düştün dile.
 Ömrümüzü gayçı ile
 Felek keser dedin mi heç?

Baş açmadım niyyetinden,
 İnanmadım bietinden.
 Şemşir senin firgetinden
 Zar-zar eser dedin mi heç?

MENİ DERDE SALAN GÖZEL

Meni derde salan gözel
 Gören işden heberdi mi?
 Ya dünya gelmir eynine,
 Yohsa menden beterdi mi?

Pirine var mı bieti?
 Doğrudu mu düz niyyeti?
 Onun aşkı, mehebbeti,
 Var mı, yohsa hederdi mi?

Kerem'i yandıran oda
 Heç meni salar mı yada?
 Aslı kimi olsa o da
 İlgarı terk ederdi mi?

Sabr u kararım kesen,
 Belke, zalım, tekce sensen.
 Bî-vefâlıg elemesen
 Şemşir sensen küserdi mi?

GIZIM

Bahar gelir elinde gül
Bağda bülbül öter gızım.
Dağda keklik gaggıldaşar,
Sesi sene yeter gızım.

Geder gemler, endişeler,
Yarpaglanar sıh meşeler.
Seher şehli benövşeler,
Lala, nergiz, gül der, gızım.

Şemşir'e sen doğru inan,
Nece ki, berhegdi guran.
Sen yadıma düşen zaman
Kalbim titrer, eser gızım.

AYRILIR

Bir halallıg alıp dağın
 Deresinden ayrılıram.
 Teze geldim görüşüne,
 Hevesinden ayrılıram.

Göreydim Ceyran bulağın,
 Gezeydim Tahta yaylağın.
 Garaarhac, Delidağ'ın
 Sinesinden ayrılıram.

Hesretiyem bu dağların,
 Şirin, şerbet bulagların.
 Ağ sürülü ovlagların
 Bilesinden ayrılıram.

Sözü yana-yana dedim,
 Galacag nişana dedim.
 İstisu'ya ana dedim,
 Memesinden ayrılıram.

Daşgın tebin olup serin,
 Şemşir, sözde mana derin.
 Hoş neğmeli keklüklerin
 Ney sesinden ayrılıram.

OLUR

Yazmag, pozmag, mahnı demek
Menim ancag işim olur.
Söz kalbimde boğanag tek,
Birden eşim-eşim olur.

Sevirem dostun merdini,
Hoşlamıram nâmerdini.
Çekirem elin derdini,
Gam ile güleşim olur.

Şemşir'em bir baratım var,
Üstad verip Gırat'ım var.
Namus, arım, geyretim var,
Kıymetde dörd-beşim olur.

SENDEN

Ürek kimi nefes alır,
 Gözel Bakı, Hezer senden.
 Sözüñ, şi'rin bezeyisen,
 Kim elâni üzer senden.

Le'den barat alalısan,
 Kalbimizin galasısan.
 Sen güneşin balasısan,
 Haçan kenâr gezer senden.

Sende şöhret, sende kudret,
 Sende hikmet, sende hörmüt.
 Bu seâdet, bu tebiet
 Heç kesmesin nezer senden.

Şemşir'em aşkınla durdum,
 Halay çekdim, karvan vurdum.
 Atam, anam, doğma yurdum,
 Ay hüsnünü bezer senin.

ZARAFAT

Ürek deyir bah gözel,
 Dizimde gir yohdu ahı.
 O cavanlig düşmez ele,
 İndi goca vahtdı ahı.

Şirin desen düzelir söz,
 Köhne derdi tezeler söz,
 Gönül açan mezeli söz,
 Üreyimde çohdu ahı.

Bu derd yere, göye sıgar?
 Heyalımda bilsen ne var,
 Hele ki istiklidi yar,
 Dönse canım çıhdı ahı.

Bu gerdişin rehmine bah,
 Bir heyir vermir ağlamag.
 Hettim olupdu gardan ağ,
 Menim derdim çohdu ahı.

Hemkâr âşık yan halıma,
 Sözün var mı sualıma?
 Gızlar gülür saggalıma,
 Gözüm yaşı ahdı ahı.

Te'rif dedim min meleye,
Un oldum düŕdüm eleye.
Kim ki inandı feleye,
Felek onu yıhdı ahı.

Çoh sevirdi inan meni,
Bilirdi mehriban meni.
Neden çerh-i dövran meni,
Ateşine yahdı ahı?

Şemşir gadag ver diline,
Hansı nef çatıp eline.
Ta bahmıram gız-geline,
Gözüm, gönlüm tohdu ahı.

A GARDAŞIM

Evezimden ahşam-sabah,
Bah dağlara, a gardaşım.
Daş bulagdan soruş meni
Çih dağlara a gardaşım.

Dolan dağı terlan kimi,
Yeniyetme cavan kimi.
Bir kesilmez leysan kimi
Ah dağlara a gardaşım.

Bulag üste nan yemişem,
Meclis gurmağ olup peşem.
Şemşir'em, te'rif demişem
Çoh dağlara, a gardaşım.

KELBECER'İN

Esel çekir çiçeyinden,
 Yazda arı, Kelbecer'in.
 Yüz bir çeşme car eyleyip,
 Yaylağları Kelbecer'in.

Benövşesi, dağ lâlesi,
 Süde benzer şelâlesi,
 Sanki şerbet piyâlesi,
 Bulagları Kelbecer'in.

Gız gatarı yollar boyu,
 Eksik olmaz eller toyu,
 Loğman kimi İstisu'yu,
 Can medârı Kelbecer'in.

Hava temiz, yeri cennet,
 Yaranandan beri cennet,
 Gülü âb ü teri cennet,
 Çemenzârı Kelbecer'in.

Var hüsnünde nurdan nigâb,
 Şemşir, yazıp bağla kitâb,
 Min suala verir cavab,
 Dilâyârı Kelbecer'in.

VAR MI?

Dostum, gamın ayağına,
 Yıhılmağın nefi var mı?
 Nezilip iyne gözüne,
 Tahılmağın nefi var mı?

Günün keçir neş'eli, hoş,
 Kotanına keçmesin daş.
 Tüfeng olsa heznesi boş,
 Çahmağın bir nefi var mı?

Gelek işin harasına,
 Deyme kalbim yarasına,
 Yahşı dostun arasına,
 Sohulmağın nefi var mı?

Şemşir, er oğlu er kimi,
 Meydana yeri ner kimi.
 Yazda pişen pencer kimi
 Sıhılmağın nefi var mı?

GURBAN OLUM

Danış söndür ateşimi
 Dillerine gurban olum.
 Özün gel sil gözyaşımı,
 Elllerine gurban olum.

Heyâlı şad, üreyi şen,
 Bahtına hoş zaman düşen.
 Hilâl gaşında seyrişen,
 Tellerine gurban olum.

Sen ağlatma güldür meni,
 Derd ehline bildir meni.
 Lâyık görsen öldür meni,
 Fe'lllerine gurban olum.

Sene gurban kim demişdi,
 Gürre atdığı mene düşdü.
 Yarpagları al gümüşdü,
 Güllerine gurban olum.

Birdi arzu, birdi fikir,
 Onçün sevir seni Şemşir.
 Üreyi bir, çöreyi bir
 Elllerine gurban olum.

OĞLAN

Aldım indi yoldaşlardan
 Sorağını, eziz oğlan.
 Teze gurduğun bulağı
 Unutmuram hergiz, oğlan.

Maraglıyam, dur gel gerek,
 Seâdetdi gözel görmek.
 Etrâfıma bezek-düzek,
 Düzüp lâle, nergiz, oğlan.

Heyran oldum necip ada,
 Ucal seni bu dünyada.
 Esli-nesli halalzada
 Haram yoldan perhiz oğlan.

Gözel oldu bize görüş.
 Noksanı yoh olsa teftiş.
 Pozulmazdır gördüğü iş,
 Gızılgülünden temiz oğlan.

Şemşir çatdı hoş güzâra,
 Ehsen bu düz itibâra.
 Algış sene, yoldaşlara
 Ürekleri pâk, düz oğlan.

GELİN

Uşaglar meni tekleyir,
 Gel, başına dönüm, gelin!
 Gamlar meni yedekleyir,
 Bil, başına dönüm, gelin!

Sürmeni çek kalem kaşa,
 Ağ buhağa hoş yaraşa.
 Üzünde var goşa-goşa
 Hal, başına dönüm, gelin!

Yoncumaram her gadına,
 Düşmüşem hicran oduna;
 Sen meni tez-tez yadına
 Sal, başına dönüm, gelin!

Yar yarından el mi çekir?
 Bu möhnetim belim büker,
 Gel gaşında olum nöker,
 Gul, başına dönüm, gelin!

Bu Mecnûn'u salma dağa,
 Uç terlan tek bizim dağa,
 Süzülüp gaymag dodağa
 Bal, başına dönüm, gelin!

Bil ki, sensiz bu dünyada
Her zehmetim gider bada.
Bülbülünden düşmez cidâ
Gül, başına dönüm, gelin!

Yad oğluna verme sirin,
Sahla nihan, deme birin.
Sen gaydına bu Şemşir'in
Gal, başına dönüm, gelin!

OĞRUSU

Oğru var ki, ev oğrusu,
 Oğru var ki, çöl oğrusu.
 Bildiyini doğru danış,
 Olma hedyan dil oğrusu.

Halal söze gatma haram,
 Haram ile yohdu aram.
 Oğruya şi'r satmaram,
 A tamahkâr pul oğrusu.

Hiyle ile yaz min kitab,
 Zerre kadar olmaz cavab.
 Bir doğruya vermez cavab,
 Yüz mân fitne-fe'l oğrusu.

Şemşir, belésinden haşa,
 Gondarmalar çatmaz başa.
 Bir gün ohun deyer daşa,
 Kalbi eyri, el oğrusu.

ÜZERSEN

Me'rifetli bağçasından,
 Körpe balam, gül üzersen.
 Ele bağ sal saralmasın,
 Bar getirer bol üzersen.

Dersini unutma barı,
 Ayag götür ilme sarı.
 Olsan şi'r heveskârı,
 Tez mektebden el üzersen.

Gözün humar, gaşın gara
 Boyun benzer gargıllara
 Telini aheste dara,
 Şaha deyer, tel üzersen.

Terlan kimi çalıp ganad,
 Ohu yetiş metlebe çat.
 Tutileri goyarsan mat,
 Bülbüllerden dil üzersen.

Şemşir gözler ismetini,
 Gazanıp el hürmetini.
 Çeksen ana zehmetini,
 Süd gölünde bil üzersen.

SEN GELENDE

Zimistânım bahar oldu,
Gül açıldı sen gelende.
Süsmüş lal kar bülbüllerden
Dil açıldı sen gelende.

Vefâlısan olma atgın,
Nur camalın olmaz tutgun
Sensiz oldum nutgu battın,
Bil, açıldı sen gelende.

Sen şö'lesen bebeyime,
Cismimde can köyneyime.
Üreyinden üreyime
Yol açıldı sen gelende.

Şemşir, sen bah keskin bahta,
Düştü püşkün güzel vahta,
Yaza döndü acı şahta,
İl açıldı sen gelende.

GÖZEL

Ne var, ne yoh meskânında
Acennetden gelen gözel?
Hûri, periler yanında
Pâk hürmeti olan gözel.

Hansı melek yoldaşısan,
Hadimsen, ya yüzbaşısan,
Kimler ile yanaşısan,
Behiştde yurd salan gözel?

Şemşir başladı dastana,
Çatmalısan ada, sana.
Bir ses salıpsan cahana,
Hamı deyir: Filan gözel.

BİZİMKİDİR

Vatanına âşık olan
Zengin eller bizimkidir.
Yiğitleren te'rifini
Yazan eller bizimkidir.

Bah bu yaylag, bah bu aran,
Gül besleyen goca bağban,
Ağ pampıglı geniş Muğan,
Geniş çöllere bizimkidir.

Senet çohdur eller için,
Söz azaddır diller için,
Sülhü seven eller için
Asan yollar bizimkidir.

Âşık Şemşir, heyalın şâd,
Daha oldun gamdan âzâd,
Âzâd olsun beşeriyet,
Deyen diller bizimkidir!

MENİM

Yene düşüp, a Zelimhan,
Merdekana yolum benim.
Olsa uçardım havada
Bir ganadım, golum benim.

Vefâlı dost goy var olsun,
Adlı bir senetkâr olsun,
Her şeyden heberdar olsun,
Çatsın ona elim benim.

Şemşir görse gulag dinci,
Yazar nerme-nâzik inci.
Le'l Bakı'nın uzag küncü,
Ağdaban'dı elim benim.

SARI

Nazlı canan ahşam çağı
Göz dikmişem yola sarı.
Çin-çin olup gıvrım saçı
Tökülmüşdü gola sarı.

Aşkâr bahma ârif duyar,
Ara vurur merdimazar.
Leblerinin şiresi var,
Arı gonar bala sarı.

Üzün göster kamer kimi,
Açılmış tezeter kimi.
Şemşir'i bir kemer kimi,
Dola, ince bele sarı.

YAYLAG

Revnâk aldın bu bahardan,
 Açıpsan gül, lala, yaylag.
 Te'rif aldın senetkârdan,
 Bir yâdigâr gala, yaylag.

Çemenlerin müşk ü anber,
 Cennetin etrine benzer.
 Ne Gurban var, ne Elesger
 Bahır hesret yola yaylag.

Gara duman umar yağış
 Süzer gatar-gatar yağış.
 Bülbül kişner, yağar yağış.
 Seper sağa-sola yaylag.

Terlan ovun aldı Sar'dan,
 Halgın kalbi çıhdı dardan.
 Azâd oldun mülkedârdan,
 Çatdın bizim ele, yaylag.

Eyşe bahmag göze galdı.
 Haya, ismet üze galdı.
 Seyrâgâhın bize galdı,
 Ebedîlik ola yaylag.

Eteklerin göy meşelik,
Halgın oldun hemişelik.
Şemşir sevir benövşelik,
Kim gıyar pis ola yaylag.

GUCAĞINDA

Yay gününde çoh yatmışam
Yaylagların gucağında.
Can sahlayıp boy atmışam
Bulagların gucağında.

Yollar çetin, menzil uzag,
Ana yurdum, a güzel dağ,
Hesteyem gel halıma bah,
Yad golların gucağında.

Seyrângâhın yada düşür,
Intizârdı sene Şemşir.
Keklik, gartal mürgüleşir
Ovlagların gucağında.

BİLİRSEN Mİ?

Men çekdiyim bu hesreti,
De görüm sen bilirsən mi?
Ağlayanda gözyaşını,
Zülflerinle silirsən mi?

Unutdun ehd-i peymânı
O verdiyin ilgar hanı?
O verdiyin ilgar hanı?
Oda salıp şirin canı,
Bu halıma gülürsən mi?

Şemşir'em sinedeferem,
Ele sanma dengeserem.
Ha gedirem, ha gelirem,
Sen bir defe gelirsən mi?

OLDUN AHIR

Mene ihtiyar deyerdin,
 Sen de goca oldun ahır.
 Alışdım senin oduna,
 Canım oda saldın ahır.

Gözüm galdı buhağında,
 Goşa hal var yanağında.
 Bu goca düşgün çağında
 Derdim heber aldın ahır.

Men ha çekdim intizarı,
 Sen insaf etmedin barı;
 Dedim mi olarsan garı?
 Sözlerime geldin ahır.

Yolunda çoh çekdim ezâb,
 Ne hagg oldu, ne de hesab.
 Vesfine bağladım kitab,
 Dastanlara doldun ahır.

Şemşir durur dağlar kimi,
 Sen galmısan ağlar kimi,
 Hezan esmiş bağlar kimi
 Aşk elinden soldun ahır.

GETDİ

Bir gülyanag, bir kalemkaş,
 Yanımızdan geldi, getdi.
 Ureyime saldı ateş,
 Gözlerinden güldü, getdi.

O ki melekdi, ganıram,
 Söz desem de utanıram.
 Gördü alışıp yanıram
 Yanmağım bildi getdi.

Hüsnü lâle, sinesi gar,
 Goynu cennet, memesi nar.
 Gucağında şamama var,
 Etri canım aldı getdi.

Şemşir'em, deme çaşbaşam,
 İçmemişem, ne serhoşam.
 Bahışından tanımışam
 Nazik, ince beldi, getdi.

YALVARA-YALVARA

Bir nâ-insaf bî-ilgara
 Galdım yalvara-yalvara...
 Gapısına gece-gündüz
 Geldim yalvara-yalvara...

Gaşı kalem, boyu şahbaz,
 Fesli bahar, sinesi yaz,
 Men yoncudum, o etdi naz,
 Öldüm yalvara-yalvara...

Eydim eyilmez başımı,
 Heç duymadı telaşımı;
 Sel tek ahan gözyaşımı
 Sildim yalvara-yalvara...

Şemşir'em bele zehmetle,
 Cana geldim bu möhnetle.
 Birce bûse yüz mennetle
 Aldım yalvara-yalvara.

KAĞIZ

Cismimde can tezelendi,
Nahçıvan'dan gelen kağız.
Gardaşımın özü kimi
Üzümüze gülen kağız.

Kalbimizde açıldı yaz,
Oldu bize teze muraz.
Bizimle dilleşdi biraz
Derdimizi bilen kağız.

Şemşir'in oldu hemdemi,
Bir ehl-i vefâdâr kimi.
Üreyimden derdi, gemi
Lekesini silen kağız.

DAĞLAR

-Halg şâiri Semed Vurgun'un Istisu'ya
gelmesi münâsebetiyle-

Vurgun sene geldi gonag,
Uzun oldu dilin, dağlar!
Dere-tepe al geyindi,
Açdı elvan gülün, dağlar!

İlin yayını yazını
Çekin şâirin nazını.
Meclisde şadlıg sazını
Bayram edip çalın dağlar!

Gelir eller oylağından,
O Tahtadüz yaylağından.
İsti-su'yun bulağından
Daşgın ahır selin, dağlar!

Şâir bizi yada saldı,
Üreyimiz ganad çaldı.
İsteyenler kâmin aldı,
Sevinir cem elin, dağlar!

Şimşek oynar dumanında,
Lâle açıp her yanında;

O üstâdın dastanında
Sorulacag halın, dağlar!

Sene gün doğup bahardan,
Gurtarıpsan neçe dardan;
Sökülmemiş gayalardan
Düşüp maşın yolun, dağlar!

Her terefin yaşıl meşe,
Karanfilin gelir hoşta,
Min sonaya, yaşılbaşta
Mesken olur gönül, dağlar!

Seni gören kes arzular,
Çiçeyinde arı sızlar,
Seher şehde gelin, kızlar
Gezer ayagyalın, dağlar!

Çohdan atdın derdi, gemi,
Menimle sirdaşsan hemî;
Meğribden meşrige kimi
Uzanıpdi golun, dağlar!

Gönlüm guşu uçar bir gün,
Can evinden geçer bir gün,
Âşık yegin göçer bir gün,
Sağ salamat galın, dağlar!

Geyipsen yaşılı, alı,
Ceyranbulağı'nın yalı,
Unutmayın ehl-i halı,
Kıymetini bilin, dağlar!

Menden etme bu sorğunu,
Oldum mehebbet yorğunu,
Şemşir'i Semed Vurğun'u
Her il yada salın, dağlar!

BİZE GONAG GEL

-Şâir Hüseyin Kürdoğlu'na-

Gelsen teze bayram olar,
Bizim ele a Kürdoğlu.
Güller nenen göz dikipdi
Her gün yola, a Kürdoğlu.

Dost görüşü, gönül yazı,
İnan galar hamı razı.
Goca vahtı telli sazı
Çekim zile, a Kürdoğlu.

Seher açıp, gün gelende,
Dan yerine ün gelende.
Şad olardım sen gelende
Güle-güle, a Kürdoğlu.

Ağdaban'a atsan ayag,
Yol gözleyir Daşnov bulag.
Şiş gayaya, Buzluğa bah,
Çöplü göle, a Kürdoğlu.

Eger çıhsan Garaş'ine,
Üze güler Kekil meşe,
Sarı dağdan gül, benövşe
Derip iyle, a Kürdoğlu.

Şemşir'e ezme bahsan,
Çaylar kimi daşıp, ahsan,
Türlü şiir yazacagsan,
Deyim hele, a Kürdoğlu.

YAYLAGLARIN

Gış dolanır, olur bahar,
 Açır gülü yaylagların.
 Yaz olanda gaydası var,
 Gelir eli, yaylagların.

Eteyinde göy meşesi,
 Yohdu gamı, endişesi.
 Açır nergiz, benövşesi,
 Çemengülü yaylagların.

Bulagları baldan şirin,
 Sinesinde güneylelerin.
 Asta-asta esir serin
 Seher yeli yaylagların.

Yazın, yayın oğlan vahtı,
 Can dermanı buz bulagdı,
 Tahtadüz, Haçbulag'dı,
 En güzeli yaylagların.

Çiçeyinde sızlar arı,
 Şemşir, vesfin söyle barı.
 Yağış yağar, olar carı
 Ahar seli yaylagların.

BU BULAGDA

-Ağdaban'daki Turş suya hesrolunup-

Çoh insanlar gonag galıp

Uzun iller bu bulagda.

Bizden gabag dövran sürüp

Ağır eller bu bulagda.

Sözüm galır bir nişana

Gabagdan gelen zamana.

Şerbet süzüp stekana

Milyon eller bu bulagda.

Keçen tarih hedden aşıp,

Tufan gopup, çaylar daşıp,

Köpükleşip, gucağlaşıp

Daşgın seller bu bulagda.

Tamam olar ömrün sanı,

Bî-vefâ bildim (insanı).

Bir gün deyer Şemşir hanı

Şirin diller bu bulagda.

DOLANMIŞAM

Ne zamandı Mecnûn olup,
Ellerine dolanmışam.

Boynuma bir zencir salıp
İllerine dolanmışam.

Terlan boylu melekzâdam,
Bele zalım olmaz adam.
Ele bil ki, enkebutam.
Tellerine dolanmışam.

Şemşir'i üzdü firgetin,
Gözel aşkın, mehebbetin.
Çekebilmezdim hesretin,
Yollarına dolanmışam.

MENİ

Cefâkeşem sekkiz aydı,
 Yorup uzag yollar meni.
 Gış dolanıp, indi yaydı,
 Heste salma iller meni.

Bahar gelip işret çağlı,
 Güller açıp yaşıl, ağılı.
 Garabağlı, ister dağlı
 Unutmasın eller meni...

Dağlar, sensen itibarlı,
 Döşü çiçek, başı ganlı.
 Yaylagları çemenzarlı
 Heyran edip hallar meni.

Buludları şimşek çahır,
 Buz bulaglar daşgın ahır,
 Gözüm ona heyran bahır,
 Ağladır bu hallar meni.

Murov, Gızılarhac'ında,
 Neğme gördüm turacında,
 Çoh gezdim, yay-yamacında,
 Gonag diler çölleri meni.

Şemşir gelip bir gün geder,

Heyat baki, insan heder.

Öz sevgilim feğan eder,

Yada salar güller meni.

ELLERİNE

MİLLÎ MÜHÜR

A gardaşım, müştâg idim
Senin şirin dillerine.
Galmez idi derdim, gemim
Elim çatsa ellerine.

Gözümde var bir muraz da,
Elimde bir telli saz da.
Te'rif deyem bu il yazda
Nahçıvan'ın güllerine.

Şemşir, şendi peşe yolum,
Şad olsun hemişe yolum.
Ne olaydı düşe yolum
Yenice kend ellerine.

DAĞLAR

Sebrin var mı dogguz aya,
 Şen obalı, elli dağlar.
 Buludları salar saya,
 Seher serin yelli dağlar.

Yazda edirsen zümzüme,
 Sona gelir gölde çime,
 Keklik daşda ötür neğme,
 Şirin, şeker dilli dağlar.

Al bezenir göy meşeler,
 Gedir gamlar, endişeler,
 Açır nergiz, benövşeler,
 Olur çemen güllü, dağlar.

Terlan sende yuva salır,
 Gartalların ilham alır,
 Çemenlerin tamaşalı,
 Çiçeklerin ballı dağlar.

Şemşir bilmez yaşın nedir,
 Vesmelidir gaşın nedir?
 Çen, dumandır, başın , nedir?
 Ağ yağışlı, selli dağlar.

GELİN

Yüz bir cefâ layigdi mi?

Tekce yazıg cana, gelin.

Vurdun mene aşk odunu,

Galdım yana-yana, gelin.

Söylenirdin ad-sanınan,

Hemderd ol derd gananınan.

Terlan uçar terlanınan

Sara uymaz sona, gelin.

Atılır zülfünün ohu,

Ondadı derdimin çohu.

Üreyime azca tohu,

Batma nâ-hag gana, gelin.

Zalımlığı bildirme sen,

Düşmenleri güldürme sen.

Şemşir'i gel öldürme sen,

Goy gılınıcı gına, gelin.

BİZİM ÖLKE

Bir kimsede yohdur dehşet,
Ele şendi bizim ölke.

Gonagperver, insanperver,
Kalbi gendi bizim ölke.

Fâk ürekli, şirin dilli,
Vuran, tutan müdrik elli.
Âzâd illi, âzâd elli
Bir hoş gündü bizim ölke.

Bütün beşer gülür bizde,
Özün insan bilir bizde.
Boldu servet, gelir bizde,
Bire indi bizim ölke.

Kıymetliði bizde ana,
Yetişirik ada, sana.
Tohunulmur bir insana,
Erköyündü bizim ölke.

Arhası bir, küreyi bir,
Dayağı bir, direyi bir.
Üreyi bir, çöreyi bir,
Büsbütündü bizem ölke.

Lekinin bağının barı
O kadar zenginin varı.
Her kim gelse sülhe sarı,
Ona yöndü bizim ölke.

Şemşir, sen ol sinedeften,
Hergün yazsan kalemin zer.
Damhaları edip şeher,
Çiçeklendi bizim ölke.

AY GIZ

Niye menden yan gezirsen,
 Dolanırsan genden, ay gız?
 Perişan kalbime deyme,
 Küser gönlüm senden, ay gız!

Müştağam kalem gaşına,
 Gezdim, dolandım başına;
 Pervâne tek ataşına
 Yandım ezel günden, ay gız!

Hesretini çekdim her an,
 Derdin meni eydi pünhan,
 Bilmirem ki, sene düşman
 Ne gandırıp menden, ay gız!

Cavanlığda sevdim seni,
 İndi goca görme meni,
 Sadağana bir bûseni
 Gel ver ağ üzünden, ay gız!

Şemsir için armağansan,
 Sen ki, serv-i hıramansan.
 Men gocaldım, sen cavansan,
 Dolanırsan genden, ay gız!

SENİN

Bizi görçek yan geçirsen,
 Niye üzün dönüp senin?
 Belke meni unudupsan,
 Mehebbetin sönüp senin?

Dolanırsan yine genden,
 Bî-ilgarsan ezel günden,
 Sebep nedir ahır menden,
 Gözel, sıtgın sınıp senin?

Demişdin, gel Maralyan'a
 Galdı menden bir nişana,
 Kalbin dönüp zimistana,
 Buz bağlayıp, donup senin.

Yar, izin ver heber alag,
 İşlerinden halı olag,
 İşkarına sar, yapalag,
 Bahıram ki, gonup senin.

Ezel günden oldun yağı,
 Sineme çoh vurdun dağı,
 Deyen yarla oynamağı,
 Şemşir, meylin anıp senin.

BELİ

Sen gördüyün gara saçım,
 Bir temkinde durur, beli.
 Sakit, gocaman üstadın
 Yene meclis gurur, beli.

Çatmag olmaz keçen çağa,
 Düşme bele gem-ferağa.
 Yaylım salır sesim dağa,
 Dumanları yarar, beli.

Gönlüm oldu virânetek,
 Solmalıdı açan çiçek.
 Kalbe yara vuran felek,
 Kefi çekse vurur, beli.

Şemşir hele cemdi hûşdan,
 Geri galmır taydan-tuşdan.
 İnsan seni göyde guşdan
 Güllü nenen sarar, beli.

ARAG, SENDEN

Pozursan şeh meclisleri,
 Gileyliyem arag, senden.
 Ne olaydı ezel günden,
 Gelmiyeydi sorag senden.

Sensen canım ağır daşı,
 Zeher eylersen aşı.
 Dünyada ağrımaz başı
 Her kim olsa irag senden.

Dostu dostdan yan salırsan,
 Kalbi perişan salırsan.
 Günde yüz min gan salırsan,
 Keçir yanan çirag senden.

Hiyle, fitne sensen, beli,
 Çoh tutursan bed emeli.
 Âlimi edirsən deli,
 Töreyir çoh nifag senden.

Çıhardırsan ağı başdan,
 Azar geçir sen oğraşdan,
 Ayırı düşür yar yoldaşdan,
 Yetir bu gem, ferag senden.

Et-yağ da meclise uymur,
Görmemişler yere goymur.
Garnı doyur, gözü doymur,
Doymur zatıgırığ senden.

Şemşir senden dolanır yan,
Seni yahın goymaz inan.
Galan va mı birce insan,
Hanı canı bir sağ senden?

BİL

Gözel, adın nundu, yeydi,
 Sonrasını demedim, bil.
 Baş harfin elif-beydi,
 Harasını demedim, bil.

Her kim bilse bu adları,
 Olar menle derde yarı.
 Özün pünhan sahla barı,
 Orasını demedim, bil.

Maral kimi gizli bahdın,
 Üreyimi oda yahdın.
 Sinemdeki müjgân ohun,
 Yarasını demedim, bil.

Şemşir'i gez, ara-ahtar,
 Sende olsa düz itibar.
 İki cismin bir canı var,
 Parasını demedim, bil.

GOCALIPSAN

Canım ne yan, ne de yahıl,

Yahşı gördüm, gocalıpsan.

Kimseye olmadın pahıl,

Yohdu derdin, gocalıpsan.

Yahşı-yaman nedi, gandin,

El ucundan oda yandın,

El içinde ad gazandın,

Devran sürdün, gocalıpsan.

Möhnet yığma üreyine,

Mühennet ne gereyine.

Meyl eleme çöreyine

Her nâmerdin, gocalıpsan.

Şemşir, göz aç, sen ol ayıg,

Yiğit kimi yaşa sayıg,

Hedyan demek kime lâyıg,

Eyle virdin, gocalıpsan.

NERGİZ

İnsan ömrü bî-vefâdı,
 Geldim seni görem, nergiz.
 Serin suyun müseffadı,
 Ay eziz, möhterem nergiz.

Öpdüm dağın eteyini,
 Çoban çalır tüteyini.
 Ya kısmet gül-çiçeyini,
 Gelip bir de derem, nergiz.

Heyran oldum Garagöl'e,
 Murov bahır güle-güle.
 Gara gaya gele dile,
 Ona cavab verem, nergiz.

Sırrım sene deyim açığ,
 Gocalmışam, kalbi uçug.
 Çoh gurmaşam ağ alaçığ,
 Olup sene herem, nergiz.

Şemşir, sözün şirin, ince,
 Gönül haçan çihar dince.
 Bahar vahtı açar gonçe,
 Açar birem-birem, nergiz.

BİLMEREM

O meni çoh incitse de,
 Men ondan küsebilmerem.
 Küsse de bil, ümidim;
 Bir yollug kesebilmirem.

Neşter vurma yaram ganar,
 Gören-bilen seni gınar,
 Üreyinde derdin mi var?
 Garagöz nese, bilmerem.

İlgarını o terk ede,
 Şüşe gönlüm tapar zede.
 Bulag üste verip ve'de,
 Gelse, gelmese, bilmerem...

Can möhnete eder mi tab?
 Yanar bağrım, olar kabab.
 Erşe çeker bu hagg-hesab
 Özge yol, kese-bilmerem.

Şirin sözü nice, zerif,
 İsmi pünhan, beşce herif...
 Şemşir ona yazır te'rif,
 Ne deyim pise, bilmerem.

KÜSEREM MEN

Sensen benim can ciyerim,
Niye senden küserem men.
İstekli vefâlı yardan
Haçan ümid keserem men.

Çağrılırsan sen adıma,
Ezelden yandın oduma.
Düşende herden yadıma
Yarpag kimi eserem men.

Şemşir metlebden aldı kâm,
Halal maya olmaz haram.
Yanağında hett olmuşam,
Bir yazılı eserem meh.

GARAGÖZ

Ellerin istidir niye,
 Hestelenipsen, Garagöz.
 Bağdan gızılgüller kimi,
 Büstelenipsen, Garagöz.

Heyranam üzünde hala,
 Gaşın kalem, hüsnün lala.
 Leblerin belenip bala,
 Püstelenipsen, Garagöz.

Kabul ele iltiması,
 A tülek terlan balası.
 Aşkın yolunda, gadası,
 Bestelenipsen, Garagöz.

Sensen ezelden, geriden,
 Şemşir'i yağtek eriden.
 Gözellikte sen periden
 Üstelenipsen, Garagöz.

MENİM

Dostum Paşa, deyim sene,
 Bele geçdi işim benim.
 Yolum düşse Salahlı'ya
 Olarsan yoldaşım benim.

Bu ne sefer, bu ne yoldu,
 Hezan esdi, gülüm soldu,
 Getdi Vurğun, gelmez oldu,
 Çaşdı aklım, huşum benim.

Yol gözledim:Şâir gele,
 Gözlerinden güle-güle,
 Ve'de verdi bizim ele
 Gelmedi gardaşım benim.

Özü getdi, adı sağdı,
 Derdi, gamı mene dağdı.
 Hava ayaz,dolu yağdı,
 Yaya düşdü gışım meni.

Sen ârifsen sözüm ara,
 Müşköl işe hanı çara.
 Şemşir, elden uçdu hara
 Tülek terlan guşum benim.

SENİN

Bu şen günün bu calalın
 Görüm çatsın başa senin.
 Fâk niyyetin, hasiyyetin
 Her an gelir hoş a senin.

Gezirsen düz heyâlınan,
 İsteklisen mahalınan.
 Seâdetli igbalınan
 Hoşdu günün, yaş a senin.

Ayrılar mı ayrı şandan,
 Doğma eziz mehribandan.
 İsterem ki, kehkeşandan,
 Adın, sanın aş a senin.

Bahar etri saç a gönlün,
 Gızılğüller aç a gönlün,
 Ganadlanar uç a gönlün,
 Menim ile hoş a senin.

Kalbin temiz, üzünde nûr,
 Mehebbetin esli budur.
 Şemşir ile birge vurur,
 Düz üreyin şüş e senin.

NERGİZ

Sen ki, dağlar kekliyisen,
 Uçup gonsan daşa, Nergiz.
 Aşk ehlini derde saldın,
 Vesme çekdin gaşa, Nergiz.

Siyah tele verdin sıgal,
 Melekmişal, a mahcemâl.
 Öğrun-oğrun bahan maral,
 Çoh gelirsən hoşa, Nergiz.

Bezeklisen bahar kimi,
 Dağlar başında gar kimi.
 Sen de uca dağlar kimi
 Ömür ele, yaşa, Nergiz.

Tülek-terlan uymaz sara,
 Gızılgül yaraşmaz hara.
 Di gel goşul sonalara,
 Üz göllerde goşa, Nergiz.

Lalesen, dağ çiçeyisen,
 Baharın bağ çiçeyisen.
 Almanın ağ çiçeyisen
 Düşüp solma gışa, Nergiz.

Şemşir sahtar el hörmetin,
Cavanlığı görer çetin.
Desem eger dada yetin,
Söylersen haşa, Nergiz.

GOŞA GELDI

Bize sen gelende gözel,
 Yaz da senle goşa geldi.
 Gara gözün, şirin sözün
 El beyendi hoşa geldi.

Ya hûrisen, ya ferişte,
 Gâh çihırsan seyre, geşte.
 Murov, Goşgar bu görüşde
 Sevinip baş-başa geldi.

El vermişdi mene teklik,
 Gönüm ister gül-çiçeklik.
 Ovçusundan küsen keklik
 Yene uçup daşa geldi.

Lebimi gesdime durdu,
 Camalın min fesad gurdu,
 Nefesinin etri vurdu
 Heste canım hûşa geldi.

Görüşmürdük çohdan beri,
 Şemşir'e etdin hezeri.
 Meni derde salan peri
 Sürme çekip gaşa geldi.

BİRDİ

Dava günü merd yiğide
 Berk de birdi, boş da birdi.
 Günün yahşı geçen zaman
 Yay da birdi, gış da birdi.

Her metlebi tez ganana,
 Mânâsını düz ganana,
 İşâreden söz ganana
 Göz de birdi, gaş da birdi.

Düçar olsan pis üzlere,
 Sen de bed ol bed gözlere
 Hesabını bilmezlere
 Üç de birdi, beş de birdi.

Dost adını anmayana,
 El halına yanmayana,
 Bal lezzetin ganmayana
 Şor da birdi, aş da birdi.

Çoh deme metleb uzana,
 Rehmet nesihet yazana;
 Nâ-belede, yol azana
 Dağ da birdi, daş da birdi.

Şemşir, senin tohdu gözün,
Onun için güler üzün,
Sade daşın geçsin sözün,
Zor da birdi, hoş da birdi.

DÜŞENDE YÂR

Âhım erşe bülend olur,
 Yâdıma sen düşende, yâr.
 Gızal gülün rengi solur,
 Alov vurup bişende, yâr.

Yollarına sine gerdim,
 Dermansızdı sensiz derdim.
 Camalın şö'lesin gördüm,
 Semâda, kehkeşânda, yâr.

Çekilende Şahbaz adı,
 Canım cismimde oynadı.
 Şirin deyip gan ağladı,
 Ferhad dağı deşende, yâr.

Kudret sene verip bezek,
 Hesretine neçe dözek.
 Şemşir'em gel goşa gezek,
 Bahar çağı gülşende yâr.

SENİN

Menden ehvâl tutan gözel,
 Ne çatılıp gaşın senin;
 Görünür çoh behtiyârdır
 Her kimse yoldaşın senin.

Sende ki, var hüsün camâl,
 Onu daim sahla halal;
 Azalmasa ağıl, kamâl,
 Ucalacag başın senin.

Alçaglara dönüp bahma,
 Şirin canın oda yahma,
 Âdetkâra kirpik çahma,
 Dağılmasın hûşun senin.

Yahşı dolan, temiz ad al!
 Sabahını yadına sal!
 Çalış halal, gazan halal,
 Eyilmesin işin senin!

Görüş, ehl-i hâl görende,
 Halın heber al görende,
 Çalış geyl ü gal görende
 Atlanmasın döşün senin.

Ustaplardan ders al herden,
Hayıra-şere bahma gerden,
Ohu, öyren büyüklerden,
Hele azdır yaşın senin.

Âşık Şemşir demiş sene
Min nesihet döne-döne,
Çaşıp azğın yol gedene
Heç gonmasın guşun senin.

GELMEDİ

Hâin, hebisler elinden
 Nigârım getdi, gelmedi.
 Ovsandı acı dilinden,
 O cana yetdi, gelmedi.

Bir gün kirpik çahdı uzag,
 Sanki şimşek çahdı uzag.
 Çoh gorhulu bahdı uzag,
 Guş kimi ötdü, gelmedi.

Mende yohdu kalbi darlıg,
 Fitne-fesad, âh ü zârlıg.
 Ahır bele hiylekârlıg,
 Ona kim etdi gelmedi.

Küsdü o dağlar lalası,
 Gönlü heç olmadı ası,
 İkimizin âh-nâlası,
 Şabanı tutdu gelmedi.

Şemşir hele gezir uca,
 Bir kalbi var iki haça.
 Cavan gönül, sönmez goca
 Elbat unutdu, gelmedi.

GÜLÜM

Belimin tutup ağrısı,
 Deryazı sen götür, gülüm.
 Goca vahtı gel sen meni
 Bahtavara yetir, gülüm.

Gurbanam şirin diline,
 Tikan batmasın eline.
 Toz gonar zerif teline
 Çek zülfüne etir, gülüm.

Zimistanla etme oyun,
 Gar-borana çekme çekme boyun.
 İki inek, beş de goyun,
 Artıg varsa itir, gülüm.

Hagg sözüme bahsan eger
 Bele zehmet çekme heder.
 Bağbanı ol alma becer,
 Bağ sal, bağça bitir, gülüm.

Gorhma yaza çihar arıg
 Şemşir, haggü ümidvarıg.
 Yorularsan ac galarıg
 Kim bişirer fetir, gülüm?

BAHTIM

And verirem yaradana,
 Yuhu yatma, oyan, bahtım.
 Goy ucalsın adın, sanın,
 El-obada eyan bahtım.

Aç gözünü at nizamda,
 Al metlebi doğru kânda.
 Yaman günde dur arhamda
 Dağlar kimi dayan, bahtım.

Rüşet verme rengim sola,
 Goyma didem yaşla dola.
 Yaramaz iş eger ola,
 Deyer mene ziyan, bahtım.

Nöker menem, sen ol ağa,
 Meyl etmerem ağlamağa.
 Geri salma çek gabağa,
 Olmaz işim eyen, bahtım.

Sebebkârım sensen hemi,
 Elindeki işin cemi.
 Bayram günü Şemşir kimi
 Al-gırmızı boyan, bahtım.

DOYAN İMİŞ

Derdiklendim Şi'r yazdım,
Derd insana ziyan imiş.

Yıhıp gönül sarayını,
Ahır viran goyan imiş.

İnsan undu, dünya elek,
Onda gördüm min bir kelek
Dost dediyin goca felek,
Deme adam soyan imiş.

Doğru ıhmır itibara,
Dostlug hara, sitem hara.
Dönüp zehirli Őahmara,
Bu ilgarsız ayan imiş.

Şemşir, yazdın te'sirli söz,
Kelme letif, mânâ da düz.
Bu dünyadan doymayan göz,
Az ömürden doyan imiş.

GEÇDİ

Candan artık istediğim
Hatırıma deydi geçdi.
Menim o şümşad kaddimi
Yaylar kimi eydi geçdi.

Bir terlandı, bu heyatda,
Yandırdı cismimi odta,
Bir söz dedi zarafatda,
Ele bildim söydü geçdi.

Ta Şemşir'den dönüp üzü,
Baş tapmadım ondan, düzü,
Kalbimizi, sebrimizi,
Kesdi, nâ-çar goydu geçdi.

HEZER, SENİN

Ele güvve yohdu kese,
 Küleyini Hezer, senin.
 Her an gördüm ese-ese
 Leleyini, Hezer, senin.

Sığışmırsan yere-göye,
 Sahilleri döye-döye.
 O kuvveti kimdi eye
 Bileyini, Hezer, senin.

Sende galhıp hara gızıl,
 Ara mercan , ara gızıl,
 Zengin edip gara gızıl
 Üreyini, Hezer, senin.

Camalında yohdu kesir,
 Celâlin min, vesfin min bir,
 Bilmediler esr-esr
 Dileyini, Hezer senin.

Sende halkım cennet gurup,
 Aya güne garşı durup,
 Zehmet eli möhkem vurup
 Direyini, Hezer, senin.

NE HEYRİ VAR

Can tökmeyin, vuruşmağın,
Döyüşmeyin ne heyri var.
Can deyersen, çohdu nefin,
Söyüşmeyin ne heyri var.

Gurumuş göbelek kimi,
Payız solmuş çiçek kimi,
Gışda donmuş milçek kimi,
Üyüşmeyin ne heyri var.

Şemşir söyler âşikârda,
Goyma yoldaş gala darda.
Birlik harda, dirlik orda,
Eyışmeyin ne heyri var.

İNDİ

Gam eleme, âzâd âşığı,
 Al eline sazın indi.
 Sözlerine ver yaraşığı,
 Şirin olsun sözün indi.

Düşer derde o ev yıhan
 Elden geri galar, inan.
 Seni başa çeker dövrân,
 Güler gönlün, gözün indi.

Şür dövranda güzel heyat,
 Gam yükünü üstünden at.
 Gonşuya etme heyanet,
 Ağ olacag üzün indi.

Bu yol galıp atalardan,
 Bizik ona addım satan.
 Şemşir, kâm al bu dünyadan,
 Açar bahar, yazın indi.

GARA GÖZDEN

Gasid, geldin, heber verdin,

Şirin dilin garagözden.

Sene deyip gizli derdim,

Tesellimi alıp sizden.

İsmi, herfi adımdadı,

Dilimdedi şirin dadı,

Saniyeler yadımdadı,

Uzaşmamış kalbimizden.

Şemşir çekir bu hesreti,

Var sözünün işâreti.

Sönmez onun mehebbeti,

Ne meylini keser bizden.

VURANDA

Tike şişe çekilende
 Kabab yanar göz vuranda.
 Oda yanar canım benim,
 Sen te'neli söz vuranda.

Geder ovçu, gelir ovçu,
 Dağlardan ov diler ovçu,
 Üreyinden güler ovçu
 Gülle ovu düz vuranda.

Sensiz günüm ile benzer,
 Gözüm yaşı sele benzer.
 Seher şehi güle benzer,
 Sen üzüne üz vuranda

Sen meni getirdin dile,
 Dönmüşem şeyda bülbüle.
 Şadlanıram güle-güle
 Yarım mene göz vuranda.

Şemşir, sen bu heyâlınan,
 Bağlaştın meh cemâlınan.
 Nâzik ipek desmâlınan,
 Küsme meni gız vuranda.

OLAYDI

Hoş taleyin keskin bahtın,
Men isterdim yüz olaydı.
Yüz gırh yaşa yaşa çatan vahtan,
Sende merdlik, diz olaydı.

Sene kıymet olsun ikbâl,
Vesfelesin seni mahâl.
Seâdetden payını al,
Tebib bir deniz olaydı.

Hâsil ola bu arzular,
Şemşir, doğru, düzgün ilgar.
Ganbertek iki oğlum var,
Nevelerim yüz olaydı.

ÜREK DEN

Bir can kimi birleşmişik
Onbeş gardaş biz ürekden.

Aşkım olsa gaynayacag
Bulag kimi söz ürekden.

Aparmağa zoru var mı?
Dağı külek aparar mı?
Hâin eller goparar mı?
Düz üreyi düz ürekden.

Merdin heyri, faydası var.
Halgın mülkü, odası var,
Nâmerdlerin gaydası var,
Eyilecek tez ürekden.

ANA

Alışırım şamlar kimi,
 Düşende her sözün, ana.
 Yohsa meni yetim goydun
 Bile bile özün, ana.

Mene ömür dileyirdin,
 Üzüme gül eleyirdin.
 Hey açırdın, beleyirdin
 Çekdin oğul nazı, ana.

Arılar tek sızıldaram,
 Ana sensiz bî-geraram
 Cüyür kimi ahtararam
 Bulaglardan izin, ana.

Yerde nece dayanısan,
 Daha çetin oyanısan.
 Sanki dağlar terlanısan
 Murov'un, Kepez'in, ana.

Şemşir ağlar, servinâzdım,
 Derd üz verdi, neler yazdım.
 Yüz yaşında gocalmazdım
 Mene bahsa gözün, ana.

GÖYÇEK

Ne âfetdir gördüm bugün,
Gaşı kalem, gözü göyçek.
Bir şekildir, canlanıpdı,
Dili şirin, sözü göyçek.

Ellerine yolum düşdü,
Dünya, sende bu ne işdi...
Ele geşeng bezenmişdi,
Libasından özü göyçek.

Teli hagdan daranıpdı,
Yar söyleyip, yar anıpdı,
Nece necip yaranıpdı
Bu zalımın gızı göyçek.

Cennet etri nefesinde,
Şemşir bunun hevesinde,
Açılıpdı sinesinde
Fesillerin yazı göyçek.

NE LÂZIMDI

Sey şâirin, gic âşığın
 Gövher sözü ne lâzımdı,
 Yüngülhislet edebazın
 Olsa yüzü ne lâzımdı.

Bed-esilde hanı heya,
 Bir kimseni salmaz saya
 Halal durmaz haram maya,
 Oğlu, gızı ne lâzımdı.

Şirin nedi bes var kimi,
 Aşk ü mehebbet yar kimi,
 Hanı gışın bahar kimi
 Gül nergizi ne lâzımdı.

Her kim de ki, ağıl ola,
 Salmaz özün galın kola.
 Düzel, yönel doğru yola,
 İblis izi ne lâzımdı.

Yaman derden budu bedter,
 Bâisde mi ziyân çeker?
 Gurddan sürü olsa eger
 Ağı, bozu ne lâzımdı.

Hagg sözüme gel sen inan
Hünersize desem gazan.
Cavab verer deyer her an
Goyun, guzu ne lâzımdı.

Şemşir, olsun hoş avazın,
Te'rifini söyle yazın.
Heyri var mı yaramazın
Ahı özü ne lâzımdı.

DEMİŞEM

Gel sözünden incinme sen
 Hakikâtle söz demişem.
 Bir yazılı Kur'an kimi
 Gör ne doğru-düz demişem.

Uydun aşka-mehebbete.
 Düşdün yaramaz niyyete.
 Nefli söze, nesihete
 Olupsan pehriz demişem.

Ha dedim düşmedin başa,
 Ohun ahır deydi daşa.
 Halal dolan, âzâd yaşa.
 Süd gölünde üz demişem.

Şemşir sene çekmez keşik,
 Vecsiz oğul, olma düşük.
 Gayret ele yığ ev-eşik
 Yetir oğul, gız demişem.

DAĞLAR

Boyu uca, hüsnü geşeng,
Mene söz ver, söz al, dağlar.
Âşığ kimi gel deyişek,
Sen de ele saz al, dağlar.

Sih meşelik-eteklerin,
Sarı sünbül-birçeklerin,
Solmasın gül çiçeklerin,
Goy olmasın hezel, dağlar.

Sona yalgız üzebilmez,
Ceyran yarsız gezebilmez.
Şemşir sensiz dözebilmez,
Ana yurdum, gözel dağlar.

VAR

Dostun yolu hagg yoludu,
 Bu yolları azanlar var.
 İlgar verip gol çekenler var
 Gün geçmemiş pozanlar var.

Nanı haram, duzu haram,
 Özü nâmerd, sözü haram.
 Oğlu alçag, gızı haram,
 Halga guyu gazanlar var.

Nur lâzımdı üzümüzde,
 Çetin yaşar hâin bizde.
 Obamızda, elimizde
 Heyri, şeri yazanlar var.

Pozulmayıp hele hidmet,
 Bülbüldeñ var güle hidmet.
 Veteninden ele hidmet
 Çoh eleyen ozanlar var.

Âşığ Şemşir, yorulma, yaz
 Ohu şirin-şirin avaz.
 Bizim bağlar gül soldurmaz,
 Gayri bağda hezanlar var.

OLSA

Vefâlı dost çetin döner
 Yüz aranı pozan olsa.
 Arzum budu, özü düşsün,
 Bize guyu gazan olsa.

Bir gülinc ol düşme sovdan,
 Hoş eleme gar, girovdan.
 Güllen boşa çıkmaz ovdan,
 Oh elinde mizan olsa.

Sırdaş olma her zalıma,
 Şerik ol düz heyalıma.
 Deyin, cavab سوالıma
 Doğru yazsın yazan olsa.

Keşikçiyem göz yoluna,
 Metleb çohdu söz yoluna.
 De gayıtsın öz yoluna
 Düz yolunu azan olsa.

Şemşir, işin olsa çetin,
 Hasil olar her niyyetin.
 Gülü solmaz mehebbetin
 Bütün bağlar hezan olsa.

DAĞLAR

Geldim Göyçe mahalına,
 Gördüm bir çoh teze dağlar.
 Heyran kaldım ağ halına,
 Ay hüsnü mey, meze dağlar.

Duman çöküp dağa, daşa
 Buludlar su sepir başa.
 Gucaglaşa-gucaglaşa
 Sel ahıdır düze dağlar.

Heber aldım: O ha yandı,
 Başı garlı ağ dumandı?
 Dediler: O Dağıstan'dı,
 Nigab çekip üze dağlar.

Şemşir, sende söz yaşadı,
 Murov, Goşgar yanaşdı.
 Gızılarhac'a ohşadı,
 Görünende göze dağlar.

TEZELENDİ

Çekilende Vurgun adı,
Yaralarım tezelendi.
Gözyaşım döndü ummana.
Deryalara gözelendi.

Merdekan'da dostu andım,
Alovlandım, oda yandım.
Ele san ki, gılınclandım,
Ganım ahıp süsülendi.

Şemşir çekdi âh ü zârı,
Yada saldı senetkârı.
Zimistanın buzlu garı,
Sinem üste göz elendi.

MENİM

İnan hagga, haram yoldan

Kesilipdi gözüm benim.

Alçagların gapısına

Düşmeyipdi izim benim.

İncitmedim gul beşeri,

Kimseye atmadım şeri.

Görüp uşaglıgdan beri,

Pis sözleri üzüm benim.

Aşkım elin hevesidi,

Bu da Şemşir'in besidi.

Halal etmek behresidi

Bu çöreyim, düzüm benim.

SENDEN

Şiş gayalı uca dağlar,
 Heç doymadı gözüm senden.
 Senin üzün dönse menden,
 Dönmez benim üzüm senden.

Acı gatma aşıma sen,
 Kemend atma başıma sen.
 Cıgırlardan gaşıma sen,
 Goy itmesin izim senden.

Geçen gerineden beri
 Göç elemiş neçeleri.
 Gurban ile Elesker'i
 Taparam mı, gezim, senden?

Gezip fûrset megamını
 Gana salarsan hamını,
 Fuzûlî'ni, Nizâmî'ni
 Soruşaram özüm senden.

Heste Şemşir sene bahdı,
 Gözlerimden seller ahdı,
 Kuvvet alır bahar vahtı
 Sazım senden, sözüm senden.

ÜREYİNİN ÜREYİMDE

Menzili var, yatağı var,
Üreyinin üreyimde.

Min kök atmış budağı var,
Üreyimin üreyimde.

Durmaz kenar, ele güzar,
Elde kalem şiir yazar,
Dürr metahı bazarı var
Üreyinin üreyimde.

Hem hılgeti, hem rişesi,
Olsa gamı endişesi,
Açıp nergiz, benövşesi
Üreyimin üreyimde.

Şemşir seni heyli gezer
Mecnûn kimi Leyli gezer,
Fikri gezer, meyli gezer,
Üreyimin üreyimde.

Ş İ R L E R

b) 11'li Koşmalar

VAR MI?

Aşığı çoh gocalıp düşemde haldan,
 Güzele bakısa da savabı var mı?
 Yananlar çoh oldu eşgin közünde,
 Göresen men kimi kababı var mı?
 Herden acıglanıp giygac baharsan,
 Gelbim gelesini bir gün yıharsan,
 Döne-döne üreyimi yıharsan,
 Bunun da bir hagg-ı hesabı var mı?
 Nâ-insaf, bîmürvet, zalım gözelim,
 Sensen benim sevgim, ahır-ezelim,
 Gulluğunda bes ne geder nezilim?
 Di bağıgör Şemşirin bir tabı var mı?

DOSTUNU

Hâkim de, tebib de kerem, kânını
 Zelil goymaz bu dünyada dostunu.
 Onun hoş nezeri can dermanıdı,
 Rehmkârdı, salar yada dostunu.

Uzaşıp vatandan hardasan, harda,
 Yetişer imdadına bir umudvar da.
 O merdin âşığı galar mı darda
 Unudar mı ocagzada dostunu.

Aldın mektubunu bil hansı günde,
 Melekler zikr edir erş-i zeminde,
 Şemşir'in duası gırhlar ceminde,
 Zamin verdi min bir ada dostunu.

ONDA

Uzag düşer yahşı dostdan aralar
 Gohum da gardaş da yad olar onda.
 Çalhanar, bulanar, hava garalar,
 Boran olar onda, bad olar onda.

Tohunup yaranı sulandıranda,
 Dost meylini yana dolandıranda,
 Çuğular kalbini bulandıranda,
 Sözün gabagkına cod olar onda

Fehm-i ferâsetle ele tamaşa,
 Ârifsen metlebi düşersen başa,
 Tale keskin olsa, söz geçer daşa,
 Üzün güler, meylin şad olar onda.

Şemşir, seyragubun sözü yalandı,
 Tez görürsen meyli yana dolandı.
 Kelmesi zehardi, sözü ilandı,
 Söylese bir kelme od olar onda.

MEHERREM

Eziz dostum, sene çoh minnetdâram,
 Yahşı saldın meni yada, Meherrem.
 Hemişe ömrüne dua eylerem
 Görmeyesen, geder, gada, Meherrem.

Toz tutmaz simleri, zildedî sazım,
 İsteyen ellere hoşdu avazım.
 Yetişir yerine arzum, murazım,
 Sesim gedir el-obada, Meherrem.

Aranı sar edip dağı gezmişem,
 Şiirden bağ salıp bağı gezmişem.
 Yaylağları cavan çağı gezmişem,
 Derdim çohdu bu dünyada, Meherrem.

Helelik yahşıyam, soruşdun ehval,
 Başımdan açılıp derd-i gam, melal.
 Sebebkâr oldular Zefer'nen Kemal,
 Vahtında çatdılar dada, Meherrem.

Elim Kelbecer'di, kendim Ağdaban,
 Şemşir'den ayrılıp garanlıg duman.
 Lütf-i keremindeneledi derman,
 Sığınmışam min bir ada, Meherrem.

İNDİ

Bir bağlama deyim açabilseniz,
 O kimdi dostundan yad olup indi.
 Teraggi var, tenezzülden gorhmuram,
 Nâ necib efsâne sad olup indi.

Yatan ölmez, yeten öler, misaldı,
 O alçag nâdanın egli azaldı.
 Cahan mülkü şır gör kime galdı,
 Hâine ne şirin dad olup indi.

Şemşir, pis ürekde burğu eşiler,
 Düşman gelbi şan- şan olup deşiler.
 Gonju var ki ister halal kişiler,
 İnsan halallıgda ad alıp indi.

PERİM

İsti mehebbetin buzamı döndü,
 İlgarı unudup yad olan Perim.
 Eşğinin alovu niye tez söndü,
 Meni ğemli görüp şad olan Perim.

Elde sayılar mı bî-İlgar âşığı
 Olar obasına cennîsar aşığı
 Meleklerin meclisine yaraşığı
 Huriler içinde ad olan Perim.

Leblerin şirindi şehd-i zülâldan,
 Gaşlarına zever çatıp hilaldan.
 Dehanın şiresi süzülüp baldan,
 Şemşirin dilinde dad olan Perim.

DÖZER Mİ

Alısmasa semenderin ganadı,
 Pervane yanmasa, oda dözer mi.
 Etmese merize tebib imdadı,
 Olan derdi çoh ziyada, dözer mi.

Gül kimi saralan, solan meni gör,
 Camalina âşığ olan meni gör.
 Gözlerine hesret galan meni gör,
 Müntezir ay melekzâda, dözer mi.

Mehebbet daşgındı Kürden, Araz'dan,
 Endelip meylini keser mi yazdan.
 Kâm-dil almadın şahin, şahbazdan,
 Çatmır gönlüm bir murada, dözer mi.

Şemşir tanınmışdı adı, sanından,
 Çıhıp ustadların imtahanından.
 Seven âşığ geçmelidi canından,
 Vermese ömrünü bada, dözer mi.

DEYMEZ

İki üzlü, yaltag olan kişiler

İsmetini sahan gadına deymez.

Adam var ki, sesi tutup her yanı

Ahtarsan şöreti adına deymez.

Hainin hebisin çekilmez derdi,

Onlar ki, ölümden daha beterdi.

Yeme, nâmerdlerin aşısı zehardi,

Tamı turş ayranın dadına deymez.

Yahşılığı kütün götürmez başı,

Ölende dünyadan gedecek naşı,

Satgının yağ-balı, lezzetli aşısı

Merd iyidin yavan cadına deymez.

Şemşir dostluğ dedi, bir de hegiget,

Hebise, hâine, iblise le'net!

Sene bîheyânın etdiyi hürmet

Meşede çürümüş oduna deymez!

MEN

Men bir sızgayamsa, atamdı deryâ,
Hemin o deryânın adasıyam men.
Onun şe'ri benzer daşğın bir çaya,
Payıma ne düşse dadasıyam men.
Nece ki gecemin olur sabahı,
Men de bu varlığa ümidem dahı.
Atmışam möhneti, çekmirem ahı,
Geyretli oğul, gız atasıyam men.
Şemşirem gözledim adı, sanımı,
Haram yoldan pak sahladım canımı.
El ganından ayırmaram ganımı,
Ahsa, el ganına gatasıyam men.

DÜŞDÜ, NE DÜŞDÜ

Könlüm arzuladı eli uzagdan

Oylaglar yadıma düşdü, ne düşdü...

Kepez, Murov, Ağdaş, Gonur, Tahtadüz,

O daglar yadıma düşdü, ne düşdü...

Yelli gəzin o al-yaşıl sinesi,

Çobanın mahnısı, guzunun sesi,

hemzo çəmaninin ter benövşesi,

Yaylaglar yadıma düşdü, ne düşdü...

Gara gölün temiz, serin havası,

Gızılar hac-tülek terlan yuvası,

Şeker çeşmeleri derdim davası,

Bulaglar yadıma düşdü, ne düşdü...

Şemşir nece dözer bele möhnəte?

Fəraqe, firqete, derde, hesrete?

Gəlip guləg aşan saza, söhbəte,

Gonaglar yadıma düşdü, ne düşdü...

MENİ

Bu gün gelip senle oldum üzbezy,

Unutma, a güzel yaylağlar meni.

Çilik yalı, Daşarası, Tahta düz,

Vefâlı dost kimi gucağlar meni.

Hele azalmayıp benövşeyi,

Hezin- hezin gelir tarağay neyi.

Gorhmaz dağ tekési, kaçmaz kekliyi,

Ohşatmaz avçuya evlağlar meni.

Güneylerde yüz ciğirdan keçdiyim

Hemin bu yerlerdir sevip-seçdiyim.

Soyug şerbet bulağından içdiyim,

Çağırır üstüne bulağlar meni.

Çapmışam bu yolda köhlen yormuşam,

Seherin zengine her an durmuşam.

Ellerin toyunda meclis gürmüşam,

Ahtarır istekli gonaglar meni:

Biler bu metlebi ârif, derd ganam,

Şemsir, seni bir de yetirmez zaman.

Gövherin gedrini ne biler nâdan,

Keçer gebrim üstün, ayaglar meni...

SENİ

K z kimi kızarıp dağlarda lale,
 ağırır nergizli yaylağlar seni..
 Tahtadüz haçandır k z dikip yola,
 İstisu üstünde gonaglar seni..
 Keklikler ohuyur, gartallar bahır,
 Şelale s d kimi güneyden ahır..
 Buludlar garalır, ildirım çahır,
 Sevindirer bele marağlar seni..
 Sen bizim ellere eylesen g zar,
 G rersen bu yerde g zellik, vugar
 Me'denli Kelbecer olup lâlezar,
 Ő d eler servetli yatağlar seni..
 Deli dağ d Ő ne d z p g l, çemen,
 Sen gören gerenfil açılıp hemen..
 Piltan, yelgetiren, Şehli yasemen,
 Ahtarır dilparlı bulağlar seni..
 Benövşe izinsiz gonur yahaya,
 Şemşir saz elinde çalıp ohuya,
 Reyhanlar yol  stde gedir yuhuya,
 Unutmaz bu büyük acağlar seni..

SENİ

Guşgarla yanaşı duran adın var,
 Bizim el tanıyır uca dağ seni...
 Elimin, günümün büyük şâiri,
 Bilirik şerde bir mayag seni.

İndi güller açar Vagif'in bağı,
 Bir çoh şâirlerin ana torpağı,
 Samedin meskeni, şerin ocagı.
 Kamâla yetişmiş o Gazah seni.

Bir mahir serrafsan, göz üstadısan,
 Fehmin, ferâsetin öz üstâdısan,
 Gâbil senetkârsan, söz üstadısan,
 Deryâsan, arzular min bulag seni.

Ezelden başına cem olup kamâl,
 Sevir oğul kimi seni el, mahâl,
 Âzâd ölkemizde her zaman ucal,
 İsteyir könlümüz bu sayag seni.

Şemşirle görüşün geldi yâdigâr,
 Unutmaz ne geder canında can var.
 Senden ders almaga diyar-be-diyar
 Gezerem elimde şam-çırag seni.

İNDİCE

Gelip ressamlığa yazın bəharı
 Bezenmeye bu dağları indice.
 Eriyip sel olur güneyin gəri,
 Gül bürüyür ovlağları indice.
 Mübârekdi oba, elin bayramı,
 Ferverdin ayında bilin bayramı.
 Feslin gözəl günü, ilin bayramı
 Gülür elin dodağları indice.
 Yerin perileri, yerin meleyi
 Dağlara behş edir yaşıl göyneyi.
 Açılır benövşe, nergiz çiçeyi
 Elvan edir yaylağları indice,
 Aprel köhlenini çapdığı zaman
 Minip dəydağını çapır zimistan.
 Şirin seslə ayandırır yuhudan
 Mehsul veren torpaqları indice.
 Alır yaz dumanı aranı, dağı,
 Gımsız süsenin zârif dodağı.
 Hallanır lalenin atlas yarpağı,
 Elvân olur yarpaqları indice,
 Elə ki, epredi mayın Gıratı,
 Bütün erz üzünə verir baratı.
 Yayan soyug buzu-sınır afatı,
 Yar ahıdır bulaqları indice.

Buludlar garalır, Şimşek Őahıyır,
Güneyler çemenden halı tohuyur.
Torağay havada yüz dil ohuyur
Artırır keş marağları indice.

Bahın benim kimi bu pir kişiye,
UŐağken vuruldum ince peŐeye.
Ceyran düze gaçır, elik meşeye,
SaggıldaŐır dırnakları indice.

Hökm-i ferman veren bu rüzigârdı,
Şemşir'in kalbinde çoh arzu vardı.
Gocaldım, saggalım, Őaçım ağardı,
Cavan idim bayağları indice.

AĞLAMAZ

Buzlu bulaglara, göy yaylaglara
 Hesret galan âşığı ağlar, ağlamaz?
 Men dağlardan ayrı ağlaram her an,
 Meni yada salıp dağlar ağlamaz.
 E'tibarın var mı çerhi-rüzgâra,
 Eger şübhen olsa bir ahtar, ara.
 Gızılgül ömrünü yedirir hara,
 Bülbül ağlasa da bağlar ağlamaz.
 Şemşir, yahşı düşün, daha ol agâh,
 İnsan bîvefâdı olur bir kütah.
 Yüz te'rif dediyim sefâ seyrangâh,
 Yada salmaz, buz bulaglar ağlamaz..

GÖYÇEK

Behteverin ne garadır gaşları,
Hüsnü geşeng güldür, dodağı göyçek.
Tehr-i yasemendir o yanagları,
Ne geşeng yaranıp buhağı göyçek.

Gel meni zülfüne bağla sen, güzel!
Öldürüp üstümde ağla sen, güzel!
Bir demir şiş ile dağla sen, güzel!
Çek sinem üstüne bu dağı göyçek!

Can gurban ederem şirin dillere
Siz gonag gelende bizim ellere;
Şemşir müstag olup sarı tellere
Tahmış tellerine darağı göyçek.

GÖREYDİM

Bedenim ağrıyır, dayanır ürek,
 Bir hoş günü, temteragi göreydim.
 Aman, ağrı, besdir, canımdan el çek,
 Gözüm açıp solu, sağı döreydim.
 Anam İstisu'dur, cennete benzer,
 Oh şarı behiştür, yetirsem nezer.
 Yâd kimi görünür mene bu yerler,
 Üzüm güler, Sarı dağı göreydim.

Hele Kekil meşe her an külekli,
 Gaşları hınalı, döşü bezekli.
 Buzluğun senisi elvan çiçekli,
 Gucağında ağ gurşığı göreydim.

Şeh meclis gurduğun hemzeğemeni,
 Ziyaret edeydim, Murov, bir seni.
 Yelli yalın eli çağırır meni,
 Çemengüllü o torpağı göreydim.

Çoh te'rif etmişem cemi dağları,
 Cümlesine secde gılaydım barı.
 Evimin yanında gıbleye sarı
 Göye gahan turş bulağı göreydim.

Bir gün köç eyleyer yaranmış insan,

Şemgire rehm ele, hekim-i loğman.

Yanımda olaylı can veren zaman

Ala gözlü, gül yanağı göreydim.

OLSUN

Çoh çetindi binamusla dolanmaq,
İster kişi olsun, ya gadın olsun.
Yaradandan ne pul iste, ne de mal,
Goy teki ağıllı övlâdın olsun.
Firavan görüner merdin mehlesi,
Olmaz ne lazımdır şeytan fehlesi.
O kesden ki gedir elin zehlesi,
Belesi gohumun, ne yadın olsun.
Sövda gurdun, men yanında yohudum,
Alçağa, guldura nifrin ohudum.
Bir şe`r argaclı şerbab tohudum,
Şemsir, halal senet ganadın olsun.

CEYRAN

Aman ovçu düzde gurma teleni,
 Heyifdi, düşmesin ceyran.
 Gel atma gülleni gana belensin,
 Düşer balasından uzağa ceyran.

İnsanoğlu, vurma bu kalem gaşı,
 Onun da yohdur mu yarı, yoldaşı?
 Ahar, sele döner gözünün yaşı,
 Her dönüp bahanda silaha ceyran.

Bu gözel periye getirme zaval,
 Gözeldir, ezizle, gayğısına gal.
 Besdi insan ele , az nişana al,
 Susuyup gelende bulağa ceyran.

Diksinir, seksenir, gansız insandan,
 Rehm ele, el götür o zerif candan.
 Ağlaya ağlaya gedir Muğan'dan,
 Vurgun'u gezmeye Gazağa ceyran.

Şâirin hatiri Şemşir'de barat,
 Turacı ellere verip amanat.
 Daha tebiete olmaz heyanat
 Benzemesin garip gonağa ceyran.

ÇÖREK

Atasan, anasan ele, elata,
 Hanımın mesleği, ahlağı çörek.
 Ezel başdan zaminkârsan heyata,
 Hilkatın direyi, dayağı çörek.

Üreyin perini senden işleden,
 Alır murazını cemaât senden.
 Lütfün verilmeşe mehv olar beden,
 Yahına getiren uzağı, çörek.

Sensiz ölke tamam olar tar-mar,
 Nece ki, sen varsan, dirilik de var.
 Sen olmasan gün de ay da tutular,
 Söner arz yüzünün çırağı, çörek.

Temiz, türfe adın düşmesin lenge,
 Kömeyin çatmasa ollug elenge.
 Le'net atomlara, topa, tufenge,
 Senden yaman günün yarağı çörek.

Gilinc gan ahıdır, sen verirsen gan,
 Senin yetirmendi yaranmış insan.
 Şireni sormasa yaramaz bir can,
 Dirildir hesteni, naçağı çörek.

Şe'nine dediyim bu te'rif azdı,
 Tamam vesfin bu kitaba sığmazdı.
 Senden goyulmasa içen olmazdı,
 Sen yada salırsan, bulağı çörek.

Sen sağlık gezirsen, atom gırgını,
 Niye eden yohdu sual, sorgunu?
 Ayıldırırsan, dinceldirsen yorğunu,
 Yerden durguzursan hem sağı, çörek.

Zayıf gözü getirirsen ışığa,
 Ruh verirsen senetkâra, âşığa.
 Doğrudan salırsan sen yaraşığa,
 Ham torpağın bezek, boyacı çörek.

Derd üz verse ürek yanar, göz ağlar.
 Muhtac olan feryat çeker, yüz ağlar.
 Bir etek gızıl ver, kirimez, ağlar,
 Kirider bir tiken uşağı, çörek.

Mahlûk için her an geyde galırsan,
 Ekdaha elinden çekip alırsan.
 Üzü ağ eyleyip, yola salırsan
 Her gelen hörmetli gonağı, çörek

Süfrelerin eziz ni'meti sensen,
 İnsanın dizinin tâkâti sensen.
 Dünyanın mehebbet şerbeti sensen,
 Urvata salırsan bal, yağı, çörek.

Edbar o kimsedir, sene baş eymez,
 Kuvvetini temir, polad, daş eymez.
 Sen olmasan plov göz şora deymez.
 Eleyenler çohdu sınağı, çörek.

Şah da padşah da sana nökerdi,
 Seni unudanlar çoh bî-hünerdi.
 Canlılar ölerdi ya can çekerdi,
 Cahanın lezzeti, növrağı, çörek.

Şemşir, şiir ohu çöregden ancag,
 Goy sene yar olsun bu kadim ocag.
 Deyirler gelipsen insandan gabag
 Kadim kitapların varağı çörek.

KİMİ

Gelbim doldu, gözüm yaşı süzüldü,
 Baharda dağların bulağı kimi.
 Cavanlıktan neler düştü yâdîma,
 Oldum gocalığın dustağı kimi..
 Yene geşt eledin her yana, gönül,
 Dolanırsam dağa, arana, gönül,
 Birden ele olur virana gönül,
 Köçerin elleri yaylağı kimi..
 Ömür bî-vefâdı bilmirem neden,
 Bu ağır yollara gayıtmır geden.
 Dar mezar içinde çürüyür beden,
 Şoranlı düzlerin torpağı kimi.
 Ömrü şirin başa çıhan var hanı,
 Eleyir elekden untek insanı.
 Ala yanagların gırmızı ganı
 Saralır payızın yarpağı kimi.
 Şemşir, bu yaranmış cümlecem insan
 Bir günü şad, bir günü çekir gem insan.
 Köçür sarayından ömrü kem insan
 Sehâsız evlerin gonağı kimi..

ÇETİNDİ

Can sağlığı hem gedene galana,
 Gonum-gonşu ayrılmağı çetindi.
 Uçurmağ asandı, tikmek cefâdı,
 Köçüp geri gayıtmağı çetindi.

Oh şayabilmedim goca dünyanı,
 Dolandıran odur cemi insanı.
 Aram yuvasında Murov terlanı
 Solup gültek saralmağı çetindi.

Ârif olmalıdı me'nanı seçen,
 Şemşir ile bulaglardan su içen;
 Düzelmez nizama elinden geçen
 Ebedi unutmag dağı çetindi.

DÜNYANIN GONAĞI

E'tibarsız ömür ne bî-vefâsan,
 Dünyada guruca sorağışanmış,
 Suala cavabsız bu ne bahışdı.
 Meger bahanlara gözdağışanmış?

 Sevdan ne tesâlli alır indi men,
 Düzülüp yanına lale, gül, çemen.
 Dinmez bir daş kimi durupsan hemen.
 O dilsiz gayalar sayağışanmış.

 Hanı sazin, sözün, eşgin, baratin,
 Yohsa yoruldu mu köhlen giratin?
 Hanı güller tekin gülen sufatin,
 Payızın saralmış yarpağışanmış.

 Dehrin işretine sen oldun sâşış,
 Gelbini şöhrete etdin sarmaşış.
 Bir zaman ay kimi salardın ışış,
 Tez yanıp, tez sönen çiragışanmış.

 Gör yadına neler saldın, a şemşir,
 Derin heyallâra daldın, a şemşir.
 Sualına cavab aldın, a şemşir,
 Dünyanın göçer gonağışınmış.

SAĞINA DÜŞDÜ

Leysan yağar, göller dolar a yazda,

Sonalar soluna, sağına düşdü.

Gören yohdu dolu düşe ayazda,

Gönlümün çiçekli çağına düşdü.

Leb teşneyem goy alışım alma sü,

Gismet olsun mene dostun alması.

Bir gessabın keskin, iti alması

Ömür bostanımın tağına düştü,

Şemşir kimi düşüp ya dara bülbül,

Çağ ile tellerin, ya dara, bülbül

Demedim meni at, yad ara bülbül,

Uçup özgelerin bağına düşdü.

BELE FERAGI

Unudup dostunu yad olam zalim,
 Bes men nece çekim bele feragi!
 Mürvetdir mi möhmetinde gocalım,
 Bir senin derdinden nâ-insaf yağı.

Sevsen bu yerlerde ârif, ehl-i dil,
 Bu saysız derdime az gülme, çoh gül.
 Gemin gülüncüyem, aytar-ara, bil,
 Gezirem dünyanı Mecnun sayağı.

Çoh sefer edirem, dağa, arana,
 Duşürem çiskine, gara, barana,
 Mecnunu gerek bu dağlara dolana,
 Sala bu göllere leyli sorağı.

Şemşirin sözünü gel eşit barı,
 Bir bah bu Süleyman mülküne sarı.
 Sen kimi gözeller çoh olup garı,
 Eyilip çenesi, esir dodağı.

BAL İLE

Düz gatırsan ovgatını telh eder
 Heç tutar mı guzugulağı bal ile.
 Her kesin iştahı bir hörek diler,
 Kimi de hoş biler yağı bal ile.
 Günorta kababa gelip çatasan,
 Çaşır sorabası ola, atasam.
 Ahşam teze gatıg içip yatasan,
 Naharı her seher ele bal ile.
 Dünyanın ne'meti olsa ne geder,
 Yene meylin bir arada bal güder.
 Ölemdede dünyadan gözü bol geder,
 Kimin olsa dolanmağı bal ile.
 Cahanda kef görüp işret ganmayan,
 Sedâget ganmayan hörmet ganmayan,
 Mehebbet ganmayan, lezzet ganmayan
 Gatsan yeyer sarımsağı bal ile.
 Şemşir, palıdların gozası bar mı?
 İlgin hurma açar desen, uyar mı?
 Acı göy soğanın, eşiden var mı,
 Yaraşar mı garişmağı bal ile?

BİR GÖZELİN ŞEKLİNE

E'tibarsız ömür, ne deyim sene,
 Dünyanın bir ovuc torpağısanmış...
 Suala cavabsız bu ne bahışdı?
 Hüsnüne bahana göz dağısanmış.
 Senden ne teselli alım indi men?
 Düzübsen yanına lüle, gül, çemen...
 Dinmez bir daş kimi durupsan hemen,
 Kırımış gayalar sayağısanmış.
 Hanı sazin, sözün, eşğın, baratın?
 Ne yaman yorulup köhlen Giratın?
 Hanı gızılgültek rengin, sifetin?!
 Payızın saralmış yarpağısanmış.
 Âşığın sazına sen oldun âşığ.
 Gelbini gelbine etdin sarmaşığ.
 Bir zaman ay kimi salırdın ışığ,
 Tez yanıp, tez sönen çırağısanmış.
 Yadına gör kimi saldın, a Şemsir,
 Derin heyallara daldın, a Şemsir,
 Sualına cavab aldın, a Şemsir,
 Dünyanın köçeri gonağısanmış.

DÖZER Mİ

Alışmasa semenderin gamadı,

Pervane yanmasa oda, dözer mi.

Etmese merize tebib imdadı,

Olam derdi çok ziyada, dözer mi.

Gül kimi saralan, solan menî gör,

Camalına âşığ olan meni gör.

Gözlerine hasret galan meni gör,

Müntezir ay melekzada, dözer mi.

Mehebbet daşgındı Kürden, Arazdan,

Endelib meylini keser mi yazdan.

Kâm-i dil olmadım şahin, şahbazdan,

Çatmır könlüm bir murada, dözer mi.

Şemşir tanınmışdı adı-sanından,

Çıhıp ustadların imtahanından.

Seven âşig keçmelidi canımdan,

Vermese ömrünü bada, dözer mi.

DOSTUM

Meni gökdürmüşdü möhmet selesi,
 Gönlümü güldürdün, şad oldu, dostum.
 Gelende gûşuma dostların sesi,
 Tarihde silinmez ad oldu, dostum.

Doğru hegigete inansam eger,
 Gelmesem heyalım ayrılığ çeker,
 Ağzımı bal etdin, dilimi şeker,
 Dehanımda şirin dad oldu dostum.

Ustada nöker say ser her an meni,
 Vefâlı arasan ahtarsan meni.
 Aldın derd elimden doğrudan meni,
 Şemşir gem, güsseden yad oldu, dostum.

GELSİN

Nâkesin gelişi ne yaman oldu,
Men dedim gelse de, uzağa gelsin.
Könlümün güşeni saraldı, soldu,
Le'net merdimazar "gonağa" gelsin.
Niye geldi bitmiş işe su gatan,
Efsane söyledi, danışdı hedyan.
Âdemi Hevva'dan ayaran şeytan
Yansın esli, nesli duzağa gelsin.
Garañikan kimi düşdü araya,
Fil dözer mi bele ağır yaraya.
Şemşir yazığ hara getsin çaraya
Bilsin gohum, gardaş sorağa gelsin.

BENÖVŞENİ

Novbahar yuhudan gözün açanda,
Yetirir bu çemen, bağ benövşeni.
Tahir buhağına kızlar, gelinler,
Sarı benövşeni, ağ benövşeni.

Her âşig ahtarar sevdiyi yarı,
Çiçek hesretini çoh çekir arı.
Eriyip ahanda dağların garı,
Düzür sinesine dağ benövşeni.

Sen de gemin çadrasını atıpsan,
Derd-i sersiz gol dibinde yatıpsan,
Şemşir kimi metlebine çatıpsan,
Gördüm indi kefi çağ benövşeni.

GÜLBENİZ

Ne zamandı bağda gül becerirsen,
 Bağbansan bir güzel bağa, Gülbeniz.
 Yohsa Leyli kimi yol gözleyirsen,
 Mecnunun düşüpdür dağa, Gülbeniz?

Sinen çemengüldü, buhagin lala,
 Gaymag dodagların belenip bala,
 Gonup benövşeler üzünde hala,
 Şamamalar yatıp dağa, Gülbeniz.

Bir şefâ gıl, derman diler bu heste,
 Merizi-bitabam sedrinde beste,
 Gocalmış âşigem gelbi şikeste,
 Men gul olum sen de ağa, Gülbeniz.

Lebin emen hasta koma , çatardı,
 O sebep heyalım çoh intizardı.
 Senin hesretinden könlüm gubardı,
 Gelsem gedek Ağbulağa, Gülbeniz.

Şemşirin gelbini işret çağında,
 Bir seyranı çihan Murov dağında.
 Sezek Garagölün göy yaylağında,
 Ağ yağışlar yağa-yağa, Gülbeniz.

ZALİM

A nâ-insaf, ssehle şhalal düz-çörek

Yedik İstisayun dağında, zalım.

Ceyran bulağında az ha gazmedik,

Bulagların solu, sağında, zalım.

Âşığın gelbinden söz gurtarar mı,

Pervaneden olsa oda yanar mı?

Çıhdıg Tahtadüz'e yadında var mı?

Növbaharın güzel çağında, zalım.

Şemsir'in sözüne, desin, gulag as,

Senden eşitmekdi, menden iltimas.

Men sazı çalamda sen derdin gilas,

Gılıncli kendinin bağında, zalım.

YARAŞIR

Bir güzel gelipdi. Turş bulag üste,
 Bulag ana, o bulağa yaraşır.
 Camalı ay kimi teze növrete,
 Goşa hallar ağ buhağa yaraşır.
 Gül yanağı ne solu, ne saralı,
 Düşmesin obadan, elden aralı.
 Garabağın humar gözlü maralı,
 Boy-busatı bizim dağa yaraşır.
 Melek bahışlıdı bu eziz gonag,
 Lale yanagları teze gardan ağ.
 Tutiteher şirin kelme danışmağ
 Bele necib dil-dodağa yaraşır.
 Göl sonası, şu perisi hemendi,
 Endanı mirvari, yagut, yemendi.
 Ârif, nezer yetir, cem ele zendi,
 Deyirsen şamama tağa yaraşır
 Satnan rey elifdi, gafınan gelem,
 İnan, heyran galıp hüsnüne alem.
 Gocaman aşığom, hem ehl-i dilem,
 Şemşir hele söz yazmağa yaraşır.

DOSTUM

Cavanlıgda sevdim gülü, çemeni,
Meylim ~~göndü~~ bağça, bağlara, dostum.
Şe'rinde yadına salıŝsan meni,
Gel bah bu gözleri ağlara dostum.

Dünyaya oldaman bi vefâ ömüt
Feleğin mülkünde ~~gonağam~~ demir.
Dizim tutmur, ayaklarım yerimir,
Bahıp doluhuram dağlara, dostum.

Bir görüş gününe men intizaram,
Şeşsir'em merizem, candan bezaram.
Şefair tebibe ben ümidvaram,
O gelse yaramı bağlar, a dostum.

GÖRÜNÜR

Gözlerim ahtarır Deller Keremi,
Ha bahıram solu, sağı görünür.
Şe'r silahdaşım, gönül hemdemi
Yohdu, sanki Murov dağı görünür.
Sidg ile gelmişik görüşüne biz,
Üreyi aynadır, heyalı temiz.
İşretli keçerdi toy meclisimiz,
Me'rekesi, yığıncağı görünür.
Şemşir itirmemiş hüş-i serini,
Aradım dayazı, gezdim derini.
Veren yohdu Dellerlînin yerini,
Yola salan bol gonağı, görünür.

ÜZÜNE

Sümüyüm eymenir, etim irpenir,
 Her bahanda gurumsağın üzüne.
 Gıyamet başımda eyleyir gıyam,
 Nece bahım bu alçağın üzüne.

Üze gülür baldan, yağdan "derende"
 Ellerimi paylı-püşlü göremde.
 Birce defe hurcunu boş göremde,
 Gara düşür sanki ağını üzüne.

Zatından gırıgdı, yaramaz kara,
 Dost deyip aldandım bu alçaglara.
 Bes niye behtime yazıldı gara-
 Bülbül müştəg olup zağın üzüne.

Hebisten kaçırсан tuşuna gelir,
 Ne işden gərhursan başına gelir,
 Bayguşun öz işi hoşuna gelir,
 Üzün sürtür yapalağın üzüne.

Şemşir, rizgin yetirmişdi yetirem,
 Metlebleri hasil edip bitirem.
 Elin verdiyini yeyip, itirem,
 Möhtac gəlsin balım, yağın üzüne.

MUROVUN

Çohdu payım, yohdu eskik gereyim,
 Goggar gârip dayağına Murovun.
 Sevinir, ucalır, gülür üreyim,
 Kepez çöküp ayağına Murovun.

Seherin şehi tek yarpağındayam,
 Şirin kelmesiyem dodeğındayam,
 Men onun tifliyiem-budağındayam,
 Sinilmişem gucağına Murovun.

Yayda heyran edir hüsnüne erşi,
 Ülker meclisile olur görüşü.
 Döşenir baharın çemenli ferşi,
 Gelen eziz gonacağına Murovun.

Menim atam, anam, gardaşım, bacım,
 Cennetim, behiştim, şöhetim, tacım,
 Eger ohşatmasam yohdu elacım,
 Ağ buludlu papacağına Murovun.

Yazılıp taleyin ağ geleminden,
 Aran dövletinden, dağ geleminden,
 Tebiet hökmünün sağ geleminden,
 Hal çekilip yamağına Murovun.

Külekden, tufandan elemir heter,
 Gelmemiş onun tek gornusuz heçer,
 Bir deliganlıdır bu ner oğlu, ner,
 Çıham olmazgabağına Murovun.

Yayda heste üçün sanlayır garı,
 Erimir, azalmır buzlug anbarı,
 Beş ay yaylamağa Kür obaları,
 Gelir eller yaylağına Murovun.

Gözel yaylag her mehsulu yay verir,
 Garabağa çay ayıdır, pay verir.
 Arı sızıldayar, Çiçek hay verir,
 Bal süzülür dodığına Murovun.

Bağlıdı varlığım, üreyim dağa,
 Salmasım mezerden meni iräğa.
 Benövşe, nergizi eyleyip sırğa,
 Bahar asır gulığına Murovun.

Goy senden düşmesin kemer mezarım,
 Düşze veteranini anar mezarım,
 Alışır mezarım, yanar mezarım,
 Garişmasa torpağına Murovun.

Şemşiri gaymunda firavan saylar,
Gurbanı olduğum bu ana dağlar,
Ezellerden âb-i heyat deyem var,
Serin, soyug bulağına Murovun.

BÜRÜME

Gay görünsün Çahmağlı'nın Göl yeri,
 Açıl, duman, Sarı dağı bürüme.
 Var çingilde mehebbetin bol yeri
 Boran görmez pir, ocağı bürüme.
 Merizin üstüne salırsan saya,
 Gelmişem gapına bir temenmaya,
 Buludlar komlaşıp galhır havaya,
 Yalvarıram solu-sağı bürüme.
 Yaylaglara döşek, dağlara çarpat
 Yazda şeh süzürsen-çemene sövgat.
 Bekim zirvelere edim ziyaret
 Şemsir'i bu heste çağı bürüme.

BÜLBÜL

Bele hezin- hezin gemli ohuma,
Yaralı sinemi dağlama, bülbül.
Dedin gemli üreyime tohuma,
Ağlayan yanında ağlama, bülbül.
Bir sözdü dünyada yalan yadigar,
Bu gerdişin at işlemez yolu var.
Bî-vefâ ömüre etme e'tibar,
Ne de feleye bel bağlama bülbül.
Şemşir, görme bir de hicran dağanı,
Külek keçirmesin şam, çırağını.
Könül defterinin ağ varağını,
Sen de gara rengle zağlama, bülbül.

YERİDİ

Behmen Delidağ'dı, Kerem Çalbayır,
 Kelbecer'in goşa dağı yeridi.
 Alovera yandırdı eli, obanı
 Dostların gelbine ağı yeridi.
 Felek, yaman vurdun âlim insanı,
 Bu derya kamâllı goman insanı.
 Vahtsız döndü Balacan'ın dövranı,
 Uzag yola el-ayağı yeridi.
 Gözü yaşlı goydu eziz yarını,
 Bilmedi ömrünün e'tibarını.
 Ağlaşdırdı körpe oğlanlarını,
 Soldu, düşdü, gül yarpağı yeridi.
 Ata deyip gıza çekdi bahalar,
 Bir aram, tecelli, kimden alalar.
 Kökünden oynadı büyük galalar,
 Divarı söküldü, dağı yeridi.
 Bay-şivene saldı gulağı dinci,
 Gerdiş zehir etdi şiri birinci.
 Ecelin elinde sovlı gılını,
 Can almağa sanki yağı yeridi.

Zeng çalındı daha ve'de tamamdı,
Bu ne gara seher, gara ahşamdı.
Elin bir başçılı yüz min adamdı,
Merdler küçdü el sayağı yeridi.
Şemşir, gemin oldu hedden ziyada;
Bu fermandan olmağ olmaz azada.
Desin görüm kim galacag dünyada,
Doldu gözüm, ağlamağın yeridi.

NE HEYALDADI

Gözelim, yurdumun seyrine çıhdın,
 De, Gara Haç dağı ne heyaldadı?
 Yene gaynayır mı, yene daşır mı
 O Ceyran bulağı, ne heyaldadı?
 Gördün mü, Tahdadüz ne çemenzârdı,
 Bir yanı dumandı, bir yanı gardı,
 Üstünde ne geder meclisi vardı,
 Gözeller oylağı ne heyaldadı?
 Meleşir mi guzu, gülür mü çoban?
 Yene oynayır mı dağlarda duman?
 Gelen gonagları edir mi mehman?
 İşret yığıncağı ne heyaldadı?
 O razi etdi mi ehval soranı?
 Payızın sonunda başlar boranı.
 Obaları isteyir mi aranı?
 De, eller yaylağı ne heyaldadı?
 Büyük şâirimiz, ey sahib-kamal,
 Sefâlı dağları bir geleme al!
 Ucaldır göylere Şemşiri bu hal,
 Gülüp oynamağı ne heyaldadı?

BEZENMİŞ

Bu gün seyre çıhdım gönül seyrini,
 Gördüm gül bağçası bağı bezenmiş...
 Bir terefi çemen, bir yanı lale,
 Al yaşıllı her növrağı bezenmiş.

Beden boş yuvadı, uçan nefesdi,
 İnsan için galan guru gefesdi.
 Dünyanın malına kim deyip besdi
 Olsa ola gızıldan dağı, bezenmiş.

Mârifet şerbetin içip deysanız,
 Âlime, ârife, gıymet goysanız,
 Şemşiri meclisde adam saysanız
 Gelbim olar bahar çağı bezenmiş.

NÖKERİ

A beyzade, gurban olum boyuna,
 Bele mi unudar ağa nökeri.
 Gış olanda ter goynunda gizleder,
 Baharda gönderer dağa nökeri.
 Gulam gulluğunda misâl-i mürid,
 İstesem daş daşır, ister gar kürüt.
 Leblerinin şiresini ver kirit,
 Goyma barı ağlamağa nökeri.
 Bir yohsula gismet gerek felekden,
 Boş yare ne çihar öldüm demekden.
 Yazda arı esel çekir çiçekten,
 Bağban eyle bu şen bağa nökeri.
 Varsa, sehâvetin, rehmin, keremin,
 Heste âşigine olsun merhemin.
 Şemsir uçün var mı meylin, meramin,
 Eğer varsa al gucağa nökeri.

EŞGİNE

Sefere çıkmışdım murada yetdim,
 Düz ilgarın, doğru rahın eşğine.
 Bir gerib mezarı ziyaret etdim,
 Adı büyük bu penahın eşğine.
 Gezdiyim dağlara yetişende men,
 Cennete gelmişem ele bil hemen.
 Geribler ağası, imdad ele sen
 Cahar adlı giblegâhın eşğine.
 Amansız bir ağrı tutur belimden,
 Uyuşdu gelemim düşdü elimden.
 Gâdir alan, meni seçme elimden
 Al güneşli bir sabahın eşğine.
 Azafli görüğe gör geliş hardan,
 Şövg-i heves ile uzag diyardan.
 O kömek diledi perverdigârdan,
 O imanın, o ehkâmın eşğine.
 Şemşirem, umud var hele ki sağan,
 Ana tarpag, bir gün sene ganagam.
 Yahın, gohun gelip, heste naçağam,
 Şefâm olsun bir Allahın eşğine.

GELMİŞEM

İstisu mügeddes, gedim ocagdı,
Derman için metahına gelmişem.
Murovun köksünden uzaglaşmışam,
Deli dağın penahına gelmişem.
Tahtadüz, Garahaç ağır el seçer,
Bağban könlüm dost bağında gül becer.
Sağlam canlı Kelbecerde gel becer
Ümidvarlığ irahına gelmişem.
Bu yerler Şemşirin çohdam ezberi
Çeşmesi mat goyup âb-i kövseri,
Goçdaşdan açılar cennet seheri
Sübhün nurlu sabahına gelmişem.

İNDİ

Ey meni istekli yaradan kişi,
 Günahım var, soyug bahırsan indi?
 Özün halg etdiyin ağacı, daşı,
 Götürüp belime çahırsan indi.

Ganadı sen verdin oldum ganatlı,
 Yahşı saâdetli, paylı, baratlı.
 Piyada nökeri eleyip atlı,
 Çekip ayağından çahırsan indi.

Yohdu itirazım tutduğun işe,
 Daha yohdu sözüm çerh-i gerdişe.
 Kesip tike-tike gızarmış şişe
 Duzlu kabab kimi tahırsan indi.

Gâh salırsan gam oduna görüyü,
 Nolar gözle ileriye, geriye.
 Çıhıp, canım, bedenimin çürüyü,
 Galaysız gab kimi pahırsan indi.

Şemşir'em, yetimem, yoh, anam, atam,
 Möhnetden merizem, meettel, matam.
 And içirem yerim yohdu bir tutam,
 Her derdi canıma yahırsan indi.

EVDE

Cavanlar oynaşır yolda yamaçda
Men de pencereden bahıram evde.

Dizim tutmur gocalığın elinden
Canım, odlara yahıram evde

Yar da mene bahmır indi yar kimi
Gavrulmuşam şahda vurmuş bar kimi.
Heste üçün getirilmiş nar kimi
Eriyip ocağa ahıram evde.

Yohuşdanıp indi mana dolayım
Dağılıp başımdan meclis alayım
Ele bil sürtülüp gedip galayım
Köhne gazan kimi pahıram evde
Gezdiyim yerleri görende herden
Ferehim göylere yükselir yerden
Gızılgülünden, benövşeden, dilpardan
Heyaldan düşüme tahıram evde.

Şemşirem ağırdı saçım saggalım
Gocalıg el verip garişip halım
Bir yorgun evçuyam gaçdı maralım
Tüfengi dolduruş çahıram evde.

SENİN

Kepez silkelendi, Murov ağladı,
 Çatdı gulağıma bir ahın senin.
 Merd olan bahtıma ümid bağladı.
 Bilmedim ne idi günahın senin.

Sihma üreyini mengenelerde,
 Tutan olar nökeri de nezerde.
 İgid gerek döze möhmete, derde,
 Bir gün ışıklanar irahın senin.

Taleyin ohunu daşa çalmasıñ,
 Karvanın gatardan geri galmasıñ.
 Bu keskin taleyin gözden salmasıñ,
 Yetsin imdadına pemahın senin.

İste bu gününde merdlerden meded,
 Yetişer seadet sene de elbet.
 Semğirin duası olsun icabet,
 Heyirli açılıñ sabahın senin.

DÜŞER BİRDEN

Hoş danışam tuti kimi şirin dil,
Heyâlina geyri hal düşer birden.
Gocanın gedrini çavanlığda bil,
Gara saçlarına çal düşer birden.
Gözün vesmelidi, meylim bulandı,
Bilesen gelbimden neler dolandı.
Lebin gülümsedi, ağzın sulandı
Hesteyem, yadıma bal düşer birden.
Şemşirem, yuhusuz car sular kimi,
Ter goynumda pustanların nar kimi!
Deme hettin olup teze gar kimi
Demirsen üreyime hal düşer birden?

EKBER

Niye yasa döndü bu toy-büsatın
 Bay-şivenli keçir yığnağın, Ekber.
 Odu, gezir seni, kişneyir atın,
 Sesini eşitmir, gulağın, Ekber.
 Gün hele yahmamış düşüp ahşamın,
 Gözünde mi galdı bu arzun, kâmin.
 Garalıp ocağın, sönüpdü şamın,
 Ne tezden keçipdi ocağın, Ekber.
 Adahlı oğlan da bele yatar mı,
 Düşgün atasını çöle atar mı,
 Duğu da bes öz ganına batar mı,
 Ganına boyanıp yanağın, Ekber.
 Gence'de yanımda pay-pürüş alan,
 Toyuna tedarük alagöz oğlan.
 Meni gınamasın oğul ağlayan,
 Sinemi yandırır bu nağın, Ekber.
 Hanı güzel boyun, o yaraşığın,
 Yolunu gözleyir sevgi âşığın.
 Görünmür evinde lampa ışığın,
 Yaman garanlıgdı otağın, Ekber.

Özünden deyipdi özüne gada,
 O yatmış taleyin yatmayıp dada.
 Tezece saldığın bağda, bağçada
 Oynaşır ellerin, ayağın, Ekber.
 Gonşusan Mehemmed, hem Gardaşhana,
 Emin Emir, Talıb yatır, yan-yana.
 Oğulluq eleynen baban Gurban'a,
 De: Baba, gelipdi gonağın, Ekber.
 Gerg olup möhnete, gene gelipsen,
 Gayıtmaz bir ola deme gelipsen.
 Dersini tapşırıp kime gelipsen,
 Gelbime od salıp bu dağın, Ekber.
 Şemşir'em bir hegge şikâyet etdim,
 Şahların şahına derdimi dedim.
 Seni ahtarmağa hayama gedim,
 Gelmir bir terefdən sorağın, Ekber.

ÖMRÜMÜ

Âlem deyir yohdu, men tek demirem,

Vefâsı, ilgari ahı ömrümün.

Daha gocalığa teslim olmuşam,

Sınıp o cavanlıg şahı ömrümün.

Güzeyin cilovu az garı kimi,

Yelden sepelenen toz garı kimi.

Bahıram eriyir yaz garı kimi,

Var başında gahine, gahı ömrümün.

Derd üz verdi sözü saldım beyama,

Oğlu gerek bele zerbe dayana,

Eyilir sütunu o yan, bu yana,

Çıhip bundan bele lahı ömrümün.

Kaş ezelden olmayadı bu adet,

Gocalıg, ayrılıg, eşg-i mehebbet.

Güllesi hicrandı, bombası möhnet,

Endişedi hencer, ohu ömrümün.

Keçen âşıqların gözü galıpdı,

Şemşir, kim dünyaden razı galıpdı?

Sanlı günlerimin azı galıpdı.

Çürüyüp gedişdi çohu ömrümün.

TORPAG

Elacım olsaydı tapdamazdım heç,
Ayağım altında gal anda torpag.
Sihma üreyimi, incitme meni,
Meni öz goynuna alanda torpag.
Torpag- ömrüm, günüm, torpag-çemenim,
Torpagdı sirdaşım her anda benim
Gucağında çürüyecek bedemim,
Kefenim saralıp solanda torpag.
Aparacag dünya sözü, gör meni,
Alacag goynuna dar mezar meni.
Şemşirem sevgilim ahtarar meni,
Dostlarım yadına salanda torpag.

ÂŞIG

Üstüme gacalıg alıb duman tek,
 Daha ağla, tesellini al, aşig.
 Eggi-mehebbetden, besdi, sen el çek,
 Bundan sonra üz gaydına gal, âşig.

Şirin canın gem oduma yahma sen,
 Boş tüfengi yalan yere çahma sen.
 Yum gözünü, köks ötürüp bahma sen.
 Gül yanagda görem kimi hal, âşig.

Gözellere nezer etme uzagdan,
 Meylini kes, zerif, ince buhagdan.
 Pay isteme şerbet süzen dodagdan,
 De küsmüşem, istemirem bal, âşig.

Çagırsan cavanlıg yetişmez hova,
 Yamar cismin inan sönmez alov.
 Çıgmağ üçün Delidağa, Murova,
 Söyle görüm varımı sende hal, âşig.

Tamaşada goy göstərsin güzgüler,
 Şemşirə kim gülse egər, düz güler.
 Ne din, danış, gelin güler, gız güler,
 Bahtın keçip, hettin olup çal, âşig.

YAYLAGLAR

Goca bahtı görüşüne gelmişem,
 Heyranam sendeki hala yaylaglar.
 Otuz ildi bulaglardan ayrıyam
 Su ver içim bir piyala, yaylaglar
 Var üzümde salavata gelmişem,
 Seni bilip ana, ata gelmişem.
 Bir mezara ziyarata gelmişem,
 Goymaz derd canımı ala, yaylaglar.
 Uğradım bednezer dil ağrısına,
 Gelbi dar nâkesin fel ağrısına.
 Ne tez düçar oldum bel ağrısına,
 Nâmerde paylansın belâ, yaylaglar.
 Zavvarınam, zehmetini itirme,
 Aramızdan mehebbeti götürme.
 Ağta gelmeyen dehşet getirme,
 Senetkarı pis zavala, yaylaglar
 Ver dostlug hınanı destime yahım,
 Telatüme geliþ sellenip ahım.
 Vügarlı dağlara goyunca bahım,
 Bu gurguya; bu celala, yaylaglar.
 Cabir'im, Nasir'im yaman bir ürek,
 Pervizim körpedi, bir öpüm gerek.
 Ağlar decel gızım olmasın kövrek
 Cebine çekmesin nâla yaylaglar.

Şemşirim, senetim niye terkiyem,

Çemengâhda bir ebedi sergiyem.

Sen dâim galargı, men göçeriyem,

Şe'rim sende belke gala, yaylağlar.

GAŞLARIN

Ey melake, ne gözeldi gözlerin,
 Tekce deyer bir mahala gaşların..
 Deyesen ki, iki yaydı dartılıp
 Salıp meni yüz heyala gaşların.
 Senin her büsatın, celâlin güneş,
 Gemer teherinde misalın güneş,
 Gerdenin minadı, camâlin güneş,
 Hub yaraşır mehcamâla gaşların.
 Ateşine men ki, azca yanmadım,
 Sen rehme gelmedin men usanmadım,
 Heç deme ki, men bilmedim, ganmadım,
 Bir oh atdı ehl-i hala gaşların.
 Düşdüm didarından kenar, ağılaram,
 Pervaneler kimi yanar, ağılaram,
 El vurma yarama ganar, ağılaram,
 Az galır canımı ala gaşların.
 Heste diler dağ başında gar,, hanı?
 Sende insaf, mürvet, ilgar, var-hanı?
 Gocalıb, Şemsirde ihtiyar hanı?
 Getirir başıma bela gaşların.

TEHERİNDE

Pirim, besdir mene bu geder cefâ,
Alırsan canımı al teherinden
Bahip yaradanagelsen insafa,
Menim de gaydima gal teherinde.
Dost olan dostunu vurmaz başından,
Leysan etmez gözlerinin yaşından.
Ezme kellesini çohmag daşından,
Bağlama nitgimi lal teherinde.
Şemsir, künün keçip söhbet, sazınan.
Sığındım kölgene bu murazınan.
Bülbül kimi goy dalanın yazınan,
Şirin et ağzımı bal teherinde.

YAZIG CANIM

Növesteler sene dayı deyende,
Ağlaya-ağlaya gel, yazıg canım.
Senden nezerini çekdi gözeller,
Oldu dilin nece lal, yazıg canım.
Gızlar baba deyir, gelinler emi,
Men çeke bilmerem bu geder gemi.
Kim olar benimle könül hemdemi,
Galmamış canımda hal, yazıg canım.
Şemsir, gorhma derde derman taşılar,
Bu sınıg könlünde gala yapılar,
Görünür igbalda açığ gapılar,
Sen de metlebini al, yazıg canım.

SÜREYYA

Elimizin igid-fedakar gızı,
 Hoş gelibsen hoş heyala, Süreyya.
 Versin dermanını tebibler özü,
 Yetişersen yahşı hala, Süreyya.
 Möhnet sarsıtmasın sen necib canı,
 Gez, Milde, Muğanda, zefer terlanı.
 Sevindir şad ele Azerbaycanı,
 Goyma işin geri gala, Süreyya.
 Emek gehremanı, sende var heves,
 Vesf edir adını aşiden herkes.
 Alıcı terlanə yaramaz gefes,
 Laçın gerek ganad çala, Süreyya.
 Emelin salendi, dövranın göyçek.
 Bağ saldın becerdin gümüğü çiçek.
 Elli yaşında da cavanlığıntek
 Hüsnün olup esmer lale, Süreyya.
 Eger mürekkebin olısa da Hezer,
 Şemşir bu yazmagdan, de, haçan bezer.
 Te'rifin dillerde olupdu ezber,
 Ehsen sende bu kamâla, Süreyya.

GALMIŞAM

Dostum eğer işden heberdar olsan,
 Yüz fikirde, min heyalda galmışam.
 Ağsaggal âşığı yadına salsan,
 Bilersen ki, men de halda galmışam.

Ha gedip-gelirem bir ilden beri,
 Olmuşam mezeli, deli, serseri.
 Satın söz alanlar keçir ireli,
 Men yaddan çıkmışam dalda galmışam.

Şemşir âzâd olmur gemden, fikirden,
 Hicran deryasına dalıram herden.
 Göcalig el verip, düşmüşem girden,
 Köhlenim yorulup yolda galmışam.

A ZALIM GÖZEL

Niye üzüm döndü yad oldun menden,
 Men sene neyledim a zalım gözel.
 Düşkün oldum senin derd-i geminden,
 Gaymadım derdini az alım, gözel.
 Nâmerd kösöyütek el yandırırın,
 Âşıglar ağzında dil yandırırın,
 Şâhid olsun oba , el-yandırırın,
 Duracağı üzüne mahalım, gözel.
 Daş yanır ateşe, toprak da yanır,
 Pilte küle dönür, çirag da yanır,
 Çekirsen sümüye, bıçag dayanır,
 Sene hoş **geler mi** bu halım, gözel.
 Lelidim bu bağda galmadın, getdin,
 Unutdun, yadına salmadın, getdin,
 Meni hâcır elinden almadın getdin,
 Arttı hesretinden melalım, gözel.
 Sen yazıg Şemsirin gesdine durdun,
 Üzdün bu canımı, dâerd ile yordun.
 Günahsız mebusam, mehkeme gurdun,
 Tükenmedi sorğu-sualm gözel.

MEN DE

Ölmemiş olsaydı babamız Adem,
 Ömrüme bir kağız alardım men de.
 Gırh il hilgetime yağmasaydı gem,
 Özüme min yuva salardım men de.
 Deyirler zülmeti gezip İskender,
 Gayıdıp çatmayıp mülküne geder.
 Dirilik suyundan içseydim eğer,
 Hızır kimi cavan gælardım men de.
 Ovçu gerek hedengini merd ata,
 Şemşir, seni halal ekip merd ata.
 Görseydim ki, suvar olup merd ata,
 Capısında möker olardım men de.

ALAR HEY

Sözüm beyenilse açar beh-bazar,
Ârif olan giymetini ala hey.
Cavanlıgdan meskenimdi bu dağlar,
Buz bulaglı, sıh meşeli tala hey.
Kim üzdü torpagdan bir gızıl gülü,
Yarısa bahtından bir gız il günü.
Bülbüller sevmişdi bir gızılgülü,
Açsa gonmaz yüz min nergiz, lala hey.
Çatanda ömrünün sanı Şemşirin,
Bir guşdu cesedde canı Şemşirin.
Adı sağdı, özü hanı Şemşirin,
Gohum, gardaş onda yada sala hey.

BİR CAVAN GIZA

Tereggi vahtında sade dolan gez

Düşsen el gözünden dala, çetindir.

Tereggide tenezzülü yada sal

Düşen zaman haldan hala çetindir.

Her insanın bir alacag kâmanı var,

Çerhin gerdişinde bil ki, hamı var.

İşin öz ve'desi, öz megamı var.

Açmaz zimi stande lala, çetindir.

Derdini bilse de Şemşir bilecek,

Derd bilmezler heder sanıp, gülecek.

Veren varsa sene bir pay, gelecek

Vermeyende yüz gavala, çetindir.

GOŞGAR

Hesret gözüm gâfil seni görende.
Yene benim gelbim ucaldı, Goşgar.
Kim oldu seninle ömür yoldaşı,
Yetişip menzile bac aldı, Goşgar.
Hesteler serinde o gara bahdı,
Bulağın gaynadı, sellerin ahdı.
Gelipdi ellerin zamanı, vahtı,
Deyek sözüümü macaldı, Goşgar.
Esrler ütdükce yada sal meni,
Gelen âşıglardan heber al meni.
Bu dünya eyledi hett-i çal meni,
Ahırda Şemşir de gocaldı, Goşgar.

OLMAZ

Süfrec ne!metine ehtiram gerek
Vesfini dememiş lal yemek olmaz.
Hoşdur düz çöreyin gedrini bilmek
Olmasa bir ehl-i hal, yemek olmaz.
İgid olan gayalara dırmanı,
Vaht, geçse döymek olmaz hırmanı,
Bağdad'da, deymemiş sarı hurmanı
Üzüp budağından kal yemek olmaz.
Şemşir, sözün merd yanında öterdi.
Lütfü temiz olan dada yeterdi.
Nâmencibin şerbeti de zehardi,
Nâmerd kölgesinde bal yemek olmaz.

BAĞIŞLA MENİ

Hetrine deymişem; sehv eylemişem,

Yanagları lala, bağışla meni.

Min defe gurbanın olum demişem,

Salma müşkül hala, bağışla meni.

Ezel günden sevdim seni ahı men,

Buhağı benövge, zülfü yasemen.

İnden bele edâvetli olma sen,

Ağ üzünde hala bağışla meni.

Ziyâretim var gaşına gözüne,

Gul kemterem gullug edim özüne.

İhtiyar ver üzüm sürtüm üzüne,

Leblerinde bala bağışla meni.

Gocalıgda üz dönderme, gadaşı,

Geler mi âşığın sensiz sedâsı.

Heste dermanıdı lebin badesi.

Ver sen bir piyala, bağışla meni.

Sen bu eve gelin gelenden bari,

Şemşirem fedâya serf etdim seri.

Birce kelme incimekden öteri,

Küsme, gül camala bağışla meni.

MENİ

Sehâvet, mehebbet, rehm-i mürüvvet,
Sizin tek dünyaya yaralar meni.
Deyirler o geder güzeller "Cennet",
Kenardan bahmağa goyalar meni.
Düşer anaların bala yadına,
Yaylagların çemen, lala yadına,
Men ölerde keşke sala yadına,
Vurğunu olduğum maşalar meni.
Yazda çiçeklenen meyveli bağlar,
Desen Şemşir hanı, bülbüller ağlar,
Moruglu guzeyler, sefâlı dağlar,
Unutmaz ses veren gayalar meni.

BİR DEN

Yaman geldi zimistanım yaz oldu,

Açıldı gelbimin lalası birden.

Heyalıma düştü, gözlerim dolu

Şâirin bir güzel halası birden.

Bilmirsen kim vurur, ağrıyır haran,

Gör hansı buluddu galdırır boran.

Herden inek, birden dana aparın

Olup ganadını yolası birden.

Sahla ilgar, iman, sirr yanında da,

Sâkit yanında da, kür yanında da.

Boş goyma dezgâhı bir yanımda da

Alışar mirzenin talası birden.

Şemşir unudar mı bu temiz adı,

Ata yurdun viran etmez övladı.

Gebirden asmana çatar feryadı

Gurban'ın, Emrah'ın Halası birden.

BESİMDİ

Ferzande Memmed'im soruşup halim,
 Menim halim yahşı haldı, besimdi.
 Neyninem olmasın arının balı,
 Sevgilimin lebi baldı, besimdi.
 Dilimde ezberdi onun dastanı,
 Şems olup âleme, tutup her yanı.
 Beyaz sinesinin esel bustanı
 Deymişdi, ötmüşdü, galdı, besimdi.
 İstekli olarsa er ile arvad,
 Çatar metlebine, tez topar nicat.
 Tâleden seâdet, igbalden berat.
 Veren verip pür kamaldı, besimdi.
 Yanığı gül, dudakları mirvarı
 Goynu cennet, sanki bir yaz baharı.
 Olmaz daha üreyimin gubarı,-
 Üzündeki gara haldı, besimdi.
 Güneş ol, âleme sal ışık, Şemşir,
 Ver âli meclise yaraşık, Şemşir.
 Yarım deyir mene bu Âşık Şemşir
 Gocadı, goltagdı, çaldı, besimdi.

GURBAN

Bu dünyanın malı, varı dövleti,
Meni bu adlara salana gurban.
Silinmez galbinden yar mehebbeti,
Eggi, mehebbeti olana gurban.
Sinesi beyaza, boyu şahbaza,
Geddi guba gaza, o servinaza.
Teze bahar, yaza, şirin avaza,
Gözellikten barat alana gurban.
Şemsiri salmışan dağa, arama,
Senin kimi güzel çetin yarana.
Tovüz kimi gerden çekip durama,
Gözleri yolunda galana gurban,

ŞİRİNDİ

Tanıdığım adam var ki, gözünde
Dünyanın özünden malı şirindi.
İnsana lazımdı ilgar, e'tibar,
Cahanın yaşılı , alı şirindi.
Gabagdan gış gelir, bağışla meni,
Çohdandı gelmirem görmeye seni.
Dağların çiçeyi, ağ yasemeni,
Senin de lebinin balı şirinde.
Esgine giriftar menem pay-i bend,
Şemsire zülflerin oluğu kemend.
Ele bil hüsnüne düzülüp elbet,
Lale yanağının halı şirindi.

GÖRDÜM

Şüvelan şehrine düşdü güzarım
 Gurgu, busat, cah-ı celâlı gördüm.
 Arttı mehebbetim, eşgim, vugarım
 Gönlümde şadlanıp bu halı gördüm.
 Cennet kimi bezeklidi o diyar,
 Gözel, yaraşıklı çoh binalar var.
 Gış gününde gül-çiçekli, çemenzar
 Bahar kimi zövg ü sefâlı gördüm.
 Aradan çekilip garanlıg perde,
 Nâmerd kenar olup merd uyup merde.
 Âşığ Şemsir üzün güldü bu yerde,
 Halal ahtarırdım, halalı gördüm.

REYHAN

Gedd-i gemetine, boy-busatına,
 Sed aferin sende bu halâ, Reyhan.
 Duruşun ohşayır tülek terlana,
 Gaşların benzeyir hilala, Reyhan.
 Leblerine bal şiresi belenip,
 Yanığına etr-i enber çilenip.
 Mecnun kimi gapı-gapı dilenip,
 Çatan var mı sizin mahala, Reyhan.
 Gametin göyçekdi bir humay kimi,
 Çiçeklenen bahar kimi, yay kimi,
 Âşığ salır bedirlenmiş ay kimi,
 Çatıpsan bu hüsn-i camala, Reyhan.
 Hagg seni yaratıp ne eceb güzel,
 Belke güzelliği sen aldın ezel.
 Hublar kervanının görüşüne gel,
 Versin tellerini sığala, Reyhan.
 Şemşir, gözlerinin ahmasın yaşı,
 El gezdin salamât sahladın başı.
 Birden aldanarsan, olarsan naşı,
 Goy seni vermesin zavala, Reyhan.

EDİREM

Bilirsen mi yahşı sefer üsteyem,
 Bezenmişem yaşıl-allı gedirem.
 Neler getirecem Bakı'dan sene,
 Bahta ümid var, heyallı gedirem.
 Seadet başıma goyubdu tacı,
 Deyihem, zer, gümüş, le'l, gaş möhtacı
 Cem olsa dünyanın bac-i heracı,
 Ondana artıg varlı, hallı gedirem.
 Ben gelince çok darıhsan yola bah
 Serhesab ol, ev-eşiye mala bah.
 Ayna götür ağ üzünde hala bah,
 A lebleri şikin ballı, gedirem.
 Sen evimde salamat gal, salamat,
 Yuhun şirin olsun yat, güllerim, yat.
 Şemsiri unutma vefâlı arvad,
 Behtebersen hoş igballı gedirem.

ZİNYET

Gözel dövranimiz tutup elini,
 Yetişipse egl-i kamala, Zinyet.
 Me'rifet ehlisen necib, necibe,
 Düşüpdü te'rifin mahala, Zinyet.
 Bir tehrin terlandı, bir tehrin lağın,
 Teline yaraşır zerden arəğçın.
 Dağların kekliyi ağca göyerçin,
 Benzeyir ohşarın marala, Zinyet.
 Sen hemi gözelsen, hemi kamâllı,
 Derin düşünceli, arif camâllı.
 Yusif şücaetli, ləğman kamâllı,
 Ehsen bu telkine, celâla, Zinyet.
 Müjde olsun sizin ele, mahala,
 Ouyerde çatıpsan sen bu celâla.
 Gaşların gelemdi, yanağın lala,
 Gözlerin yaranıp piyala, Zinyet.
 Heste şefasıdı tebîb ellerin,
 Bülbülü mat edir şirin dillerin.
 Periler eliyle siyah tellerin
 Ne göyçek verilip sıgala, Zinyet.
 Emrini yerine yetirdi Şemşir,
 Zata pak, temizeM pir oğluyam, pir.
 Şe'nine lâyıgdi dediyim şeir,
 Düşen olmaz hâin heyala, Zinyet.

SESİM

Zencir kimi dalğa-dalğa yükselen,

Hanı cevanlığda ucalan sesim.

Men demişdim gocalınca eyilme,

Seâdet elinden güç alan sesim.

Hestelik mi durup senin gesdine,

Gocalıg mı hücum çekip üstüne,

Zil kökünde sim dözmürdü mestine,

Güdretden güvvetden bac alan sesim.

Şemsiri gedilmez yollara salma,

Zerli metahını elinden alma.

Âşıglar desinden geride galma.

Yorulma, dayanma, gocalan sesim.

MENİ

Anasız balamın kim çeker nazın,
Vahtsız yetim geydu bu halıg meni.
Soruşursan: âşig, neden gocaldın,
Uşagken gocaltdı omalıg meni.
Çoh giley eşitdim gapı dalından,
Kim haber tutardı yetim halından,
Belalar üzünden, gem zavalından,
Hemin günü tapdı gocalıg meni.
Şemsirem neçe il goyun otardım,
Bacardıgca yahşı işler tutardım.
Gıysam, özüm deryalara atardım
Kâmına çekerdi bir balıg meni.

YANDIRIR

A nâinsaf senin bu aşg ateşin,
 Tek meni yoh, bir mahalı yandırır.
 Can alan gözlerin, o gelem gaşın,
 Bilirsem mi ehl-i halı yandırır,
 Gehrin çengelini mene çalıpsan,
 Üzübsenccanımı, elden alıpsan,
 Cavanlar canına bir ok salıpsan,
 Gıgılcımı hett-i çalı yandırır.
 Eşgi, mehebbeti görmeyen bilmez,
 Derdi olan aşig könülden gülmez.
 Hüsnünden ayrılan dözmez, dincelmez,
 Hicrin meni müemmalı yandırır.
 Eğyar menden sene yaman yandırıp,
 Gelbini incidip, hem usandırıp.
 Deyirler Keremi Esli yandırıp,
 Şemşiri de yar zavalı yandırır,

YADIMA DÜŞDÜ

Dar günde nâmerdden gezdim kömeklik,
 Etdiyim ham heyal yadıma düşdü.
 Daşgın çayda köbeleye el atdım,
 Dedim yadına sal, yadıma düşdü.
 Derine düşmürem üz ahtarırım,
 Sedâget, hegiget, iz ahtarırım.
 Pul gezmirem doğru söz ahtarırım.
 Ferâset, hoş heyal yadıma düşdü.
 Zalımın agzında sözü titredi,
 Dodağları esdi, üzü titredi.
 Bahdım ki, varlının dizi titredi
 Dili olmuşdu lal yadıma düşdü.
 Hagg var, edâlet var, bilin dilimde,
 Şemşirem gezirem oba elimde.
 Tengidin rendesi ola elimde,
 Kobudlara sıgal yadıma düştü.

YADIMA DÜŞDÜ

Dar günde nâ-merdden gezdim kömeklik,
 Etdiyim ham heyâl yadıma düşdü.
 Daşgın çayda köbeleye el atdım,
 Dedim yadına sal, yadıma düşdü.

Derine düşmürem üz ahtarırım,
 Sedâget, hegiget, iz ahtarırım.
 Pu gezmirem doğru söz ahtarırım,
 Ferâset, hoş heyâl yadıma düşdü.

Zalımın ağzında sözü titredi,
 Dodagları esdi, üzü titredi.
 Bahdım ki, varlının dizi titredi,
 Dil olmuşdu lal, yadıma düşdü.

Hagg var, edâlet var, bilin, dilimde,
 Şemşir'em gezirem obu, elimde.
 Tengidin rendesi ola elimde,
 Kobudlara sığar, yadıma düşdü.

KESİLDİ

O geder lebine bal dedim senin,
 Gurtardı arının balı kesildi
 Başına dolanım, dönüm demekten
 Bu yoğun canımın halı kesildi.

Buludlar ne yağış, gar getirmedi,
 Senin zülmün mene var getirmedi.
 Bağçalar gurudu bar getirmedi,
 Deymişî olmadı, kalı kesildi.

Çoh yalvardım nâinsafa, dilsize,
 Neyneyim, lütfünü gılmadı bize.
 Gocalıg perdesi çekildi üze,
 Görünmür sözümün dalı, kesildi.

Çoh dedim, ay melek, cefâdan el çek,
 Şemşiri eleme, besdi, gam-ürek.
 Yanagları şahta vürmuş alma tek,
 Bürüşdü, üstünün yalı kesildi.

ADAMI

Vaht olur bir yalan danışır insan,

Yalan ilan kimi çalır adamı.

Ancak vaht olur ki, bir kelme yalan

Düşmenin elinden alır adamı.

Doğruların yalan gelmez eynine,

Niye deyim onun gelbi deyine.

Yalan söz misaldı gem köyneyine,

Garatikan olur yolur adamı.

Yalan ile beş gün sahlanan bir başı

Yaranıp dünyaya gelmeyeydi kaş.

Şemşiri aldatma, üreyi sert daş,

Yalan el gözünden salır adamı.

GÜLMESİN

Her yaranmış bilsin öz hünerin,
 Goy milçek arıya, bala gülmesin!
 Atlas geyip, menem-menem deyen bey
 Ahır girer gıl çuvala, gülmesin!
 Aldanıp inanma çarha, gerdişe,
 Zerer deyer bîlgardan hemişe;
 Öyünmesin çemen, çiçek, benövşe,
 Saralıp solacak lala, gülmesin!
 Yanıp gem oduna sönmeyen olmaz,
 Tenezzül atını minmeyen olmaz,
 Ucalığı tahtından enmeyen olmaz,
 Düşüp bele haldan hala, gülmesin.
 Tahtası yüngülde az olar beyin,
 Se'y adama ağıl olmayıp te'yin,
 Nâdana, nâmerde görende deyin:
 Eğli kemler pürkamâla gülmesin!.
 Men de yaranmışam senin tek beşer,
 Bir kesin haggında danışmaram şer;
 Şemşir bir gün tereggiye yetişer,
 Hâin çatar min zavala, gülmesin!

İNDİCE

Ne zamandı aralığı kesmişik,
 Almışam bir necib nâme indice.
 Pozulmasın ehd-i ilgar demişik,
 Unutmuşug gel gınama indice.

Görsem seni arz u kâma yeterdim,
 Olmazdı möhnetim, galmazdı derdim.
 Dostum, cefâkeşim, nâme gönderdim,
 Özün yetir serencama indice.

Senintek kim olar mehriban bele,
 Mehebbetli bir istekli can bele.
 Gelbim ışığılandı mahtaban bele,
 Yazanda elimde hâme indice.

De görüm harda var bele bir goçag,
 Verdiyi ilgardın olmasın gaçag.
 Bitişen üreyi olmaz ayırmag,
 Bah Şemşir'de ehtirâma endice.

YOHDUR

Cavab yaz, mektuba, a Behmen, bize,
 Yazmırsansa, yazma, devam ha yohlur.
 Küsmürem, olmadın mehriban bize,
 Döyüşmeye elde yabam ha yohdur.
 Subay v~~ah~~ti yavuşurdun insana,
 Daha emdirmirsen, oy yekehana.
 Senin için hem ata var, hem ana,
 Menim atam, anam, babam ha yohdur.
 Ne gatım demirdi, yana eyilem,
 Çetin olar gızarmamış döyülem,
 Sadece bülbülem, gartal deyilem,
 Gıyalar döşünde yuvam ha yohdur.
 Minnetdar olaram er oğlu ere,
 Fisgün ahtarmadım halga, beşere.
 Can sağlığı isteyirem merdlere,
 Başga bir yaramaz duam ha yohdur.
 Derdsiz âşig dağa, arama düşmez,
 Har_aba ahtarmaz, virana düşmez.
 Kağızın yollarda barana düşmez,
 Zimistanım, soyug havam da yohdur.
 Şemşir, besdir, gem yükünü daşıma,
 Dostun davranışı gelmir hoşuma.
 Darda olsam el yetişer başıma,
 Menim nâmerd elim, obam ha yohdur.

MENİ

Güneş teze şö'le saldı gözüme,
 Çoh ezmişdi köhne zamana meni.
 Ne çatmırdı ihtiyarım üzümə,
 Gul etmişdi hana, hagana meni.
 İndi gemden uzaşmışam, uzağam,
 Hegiget görürem gelbimden sağam.
 Seksene çatıram, hele gaçağam,
 Seâdet yetirip dövrana meni.
 Qılçıraglı azad, ışıqlı dünya,
 Salıp üstümüze hurlu bir saya,
 Şadam Moskva'dan aldığım paya,
 Tanış edip azad cahana meni.
 Ürek gocalıgda nura belendi,
 Taleyim dağına şefeg çilendi.
 Böyük partiyamız gedirbilendi,
 Çatdırdı bu ada, bu sana meni.
 Senetimin behresile ucaldım,
 Neçe-neçe şakirdime yol saldım.
 Gullug edip üstadımdan ders aldım,
 İnsanlar yetirdi insana meni.
 A Şemşir, ne geder sağdırsa canın
 Halgın üçün olsun sözlün, dostanın.
 Var olsun rehberi Azərbaycan'ın,
 Layig gördü "Şeret Nişan" a meni.

MEN OLDUM

Oduna yandıgım otuz beş ildir,
Derdinden didesi giryan men oldum.
Mecnûn kimi gam zenciri boynunda,
Gezen sehralarda üryan men oldum.

Ferhad verdi canın Şirin adına
Yâr yârını bele salar yâdına?
Kerem nece yandı Esli oduna,
Senin de oduna yanan men oldum.

Meylimin sazını çalabilmedin,
Yalvardım, yanımda galabilmedin.
Gören deyer sevdin, alabilmedin,
Halg içinde rüsva inan men oldum.

Günüm ildir, her dakikam ay benim,
Firgetinden ömrüm oldu zay benim.
Şemşir deyir, gel derdimi say benim,
Aşkında çoh çeken ziyan men oldum.

DEYERLER

Dövrän, eşit men hestänin sesini

Hamı sene adlı-sanlı deyerler.

Her kimse çoh sever öz hevesini

Dünyada yanmışa canlı deyerler.

Merizem, diledim hudadan dilek,

Kerem-kanı müşkül işe teher çek.

Eger meylin varsa âşığ öldürmek

Obalar adına ganlı deyerler.

Rehme, mürvete gel, yahşı ad ele,

Derdi, gemi ayır menden yad ele,

Şemşir ağlatma, güldür, şad ele,

Gerib öldü Ağdabanlı deyerler.

YAR

Gaşların kamandı, gözün can alan,

Rehım, insaf, mürvet sende hanı, yar?

Olmaz senin kimi zalım hökmüran,

Bu dünyanın padişahı, hanı yar.

Eşginin ataşı, odu mendedi,

Nâle de, feryad da odu mendedi,

Tüstüm buharlanır o duymandadı,

Menim canım ne zamandı yanı, yar.

Şemsirem gehrimden cismim üyüşür,

Gör yazıg bedenim ne güne düşür.

Kirpiyin eh olur, sinemi deşir,

Yerde galmaz günahsızın ganı, yar.

İNSANA DESİN

Nizâmî, Füzûlî hanı dünyada,
 Hayana gönderip zamana desin,
 Soruşsanız senetkarı neyledin,
 Kağız dile gelsin merdana desin.

 Saralıp gül kimi solan bu canım,
 Özünü adlara solan bu canım,
 Uşaklıktan yetim galan bu canım
 Ne ata çağırırsın, ne ana desin,

 Elden ilham aldım, rütbeyi çattım,
 Şîr kemendini dağlara attım.
 Cefa çekdim, neler yazdım, yaratdım,
 Menden galan sözdü nişana desin.

 Derdi-möhnet insan için nagandı,
 Bilirsen mi gelbe deymek ne gandı?
 Metleb dedim derdbilmeze ne gandı,
 Derd bilen derdini ganana desin.

 Halal gezdim, ad gazandım ölkede,
 Hörmət aldım ahıra da ,ilke de.
 Şemşirin var pünhan sözü belke de,
 İsteyir sözünü, insana desin,

GELMEDİN

Gözüm gözlerinin intizarıdı,
 Güzeller sultanı, niye gelmedin?
 Aralığda ilgarımız varıdı,
 Pozdun o peymanı, niye gelmedin?
 De hansı fitmeye , fe'le aldandın,
 Dönmez indi, neden bele aldandın?
 Atdın mehebbeti pula aldandın,
 Gelbimin gülşeni, niye gelmedin?
 Eşg ehli sınar mı ahdan, herasdan,
 Çekinmez gılincdan, keskin almazdan,
 Sevgi çetin olar keremsiz dostdan,
 Sen dedenin canı niye gelmedin?
 Bir od saldın bu sinemin yağına,
 Dolu mu yağdırdın gönül bağına?
 Meni sen gönderdin Mina değına,
 Kesemeye gurbanı niye gelmedin?
 Yalandı mehebbet, yalandı vefâ,
 Hederdi Şemsir'in çekdiyi cefâ.
 Eyilmedin eşge, rehme, insafa,
 Etdim imtahanı, niye gelmedin?

TEZE

Yuhulu bir tebi **oyat**dım habdan,
 Gördüm üfuglerde doğup dan teze.
 Şe'rini ohudum murada çatdım.
 Ele bil olmuşam anadan teze.
 Deyirdim bah bele sözü nazma çek,
 Dağlar lalesitek suretigöyçek.
 Novbahar etirli çemen, gül, çiçek
 Gelbinde açıldı ergaban teze.
 Gış gehrini gelir elden yaz ala,
 Egğlenib âşık ele saz ala.
 Belke bu möhnetim, derdim azala,
 Heveslenebeden teze, cam teze.
 Necibe neğmeni dada salıpsan,
 Bir cigıra on beş cama salıpsan.
 Ne yahşı sen bizi yada salıpsan,
 Olubsan mehriban, mehriban teze.
 Ahı niye beyanmesin kemşiri,
 Cesaretli söz gılınclı, hemşiri.
 Çandan unutmuşdur dede Şemşiri,
 İnən mehebbete ümtihan teze.

ALDANIPSAN

Terlan için tor gurupsan, sar düşüp,
 A yazığ fügera, can, aldanıpsan.
 Yevlahda sevmişdin, Berdede itip,
 Ağla, döy başına, yan, aldanıpsan.
 Sen heñe uşagsan, cavansan, bala,
 İş tutanda geneş bir ağsaggala.
 Senin tek yüzünü o salıp yola,
 Başa düş, a körpe, gan, aldanıpsan.
 Meylin ona heder yere ahırmış,
 Onun içi gazan kimi pahırmış.
 Guru yere dolu kimi yağırmış,
 O mahir ustadı, şen aldanıpsan.
 Görürsen mi seni salıp ne hala,
 İnden bele ne yan, yahıl çabala.
 Satıb namusunu beş manat pula,
 Özünü nâbeled san aldanıpsan.
 Geyretsiz sifete çekilsin gara,
 Şemşir nifrin edir o bedmekera.
 Getdi, ele gelmez verdiyin para,
 Danışma bir kese dan, aldanıpsan.

GÖNDER

Ezel gedişinden gardaşım oğlu,
 Yazıp hoş a gelen hal bize gönder.
 Bilirsen sahladır gocanın yolu,
 Yadına bir barat sal, bize gönder.
 Dohsanı yola sal, yaşın yüz olsun,
 Anam keskin olsun, sözüm söz olsun.
 Pesok karışmamış tertemiz olsun,
 Dediğim gederi bal bize gönder.
 Bu gün adınadı, sabah cumadı,
 Bilmelidi ata-ana övladı.
 Özünden, özgeden, ne borcumadı
 Göydedi, yerededi al bize gönder.
 Goy cavan oğluma şer da yazım,
 Senle görüşmekdi, arzum, murazım,
 Çatar, çatmaz haggı sene, ne lâzım,
 Dinip, danışmadan lal bize gönder.
 Şemşir seni algışlayır ürekden,
 Arın şire çeker gülden, çiçekden.
 El uzadıp teze-teze petekden
 Bele temiz, halal mal bize gönder.

MÜBÂREK OLSUN

Bu teze illerin, teze günlerin,
 Bu bahar bayramı mübarek olsun.
 Bu bayramda üzü gülür ellerin,
 Yazın güzel nâmı mübârek olsun.
 Gedim zemânedен bu darat vardı,
 Eller bağçasında güller açardı,
 Her cisme can veren nazlı bahardı,
 Gurğusu nizamı, mübârek olsun.
 Goy olsun derd-i gem üzünden haşa,
 Bayram da tarihle yaşasın goşa,
 Nizamı, növrağı yetişsin başa,
 Eziz ehtiramı mübârek olsun.
 Nebatât yuhundan oyanır indi,
 Güneş tamaşaya dayanır indi,
 Âlem al-yaşıla boyanır indi,
 Feslin serencâmı mübârek olsun.
 Gış düşür tahtından, kûsür zimistan,
 Bahıp memnun olur, sevinir insan.
 Bir sovgat gönderir aşiman,
 Bele hoş megâmı mübârek olsun.
 Armud düyme tökür, almalar çiçek,
 Heyal gamadlanır çirpınır ürek,
 Al-yaşıl bezekli cennet bağı tek,
 Şemşir, söz tamamı mübârek olsun.

DÖNÜP

Ezelden cenennem olan bu diyar,
 İndi bir cenneti-rizvâna dönüp.
 Her evde, eyvanda yanır mayaklar,
 Yer üzü ışıklı asmana dönüp.
 Gördüm, heyran oldum gurgu-calâla,
 Keçen künden neler düştü heyala.
 İhtiyar verilip ele, mahala,
 İşgüzar insanlar aslana dönüp.
 Keçip gara günler, buzlu boranlar,
 Ârif metleb duyar, âlim söz anlar.
 Ağ gızıl dermekde gızlar oğlanlar,
 Tarlada alıcı terlane dönüp.
 Kimi Aya uçur, kimi Güneşe,
 İgid kosmanavtlar çıhıp gerdişe.
 İldırım atını minip, bah işe,
 Çapırlıg, fezalar meydana dönüp.
 Sovet ellerinde var şir oğlu şir,
 Erşe ganad çalır, Marsa yetişir.
 Yazıp yaratmada yorulmur Şemsir,
 Sözleri dillerde dastana dönüp.

DAĞLAR

Senin şöhretine olupdu heyran,
 Goca tebietin insanı, dağlar.
 Feleyin çarhını sen eyen gündən,
 Bende saldın erşi-asman dağlar.
 Ha bahdım doymadım bürcü-barından,
 Gözlerim gan ağlar intizarından.
 Çekildi üstünden, guzey garındın,
 Köhne âşıqların karvanı, dağlar.
 Mecnundan galıpdır bu ah-hâlatlar,
 C_ehd etdiler arzu-kâmlar alalar,
 Cavab verin gür bulaglı talalar,
 Neyledin o Növres imanı, dağlar.
 Min neğme sözleyen gızılgüllere,
 Şirin neğme goşan ahan sellere,
 Sizi tanış eden bizim ellere,
 Göster Eleskeri, Gurbanı, dağlar.
 Sende var hemişe şirinlik, şenlik,
 Yollar seyrek olar, dereler tümlük.
 Şemşir de olupdu beş-altı günlük,
 Şefâli suların mehmanı dağlar.

GELDİ

Mene tebib oldu dostun ayağı,
 Derdimin dermanı geldi mi, geldi.
 Bu heste canımın perişan çağı,
 Hekimi, loğmanı geldi mi, geldi.
 Gör neler söyledi Göyçeden ancag,
 Dedi uçup kendimizden neçe dag?
 O danışdı, meni tutdu ağlamag,
 Yad etdi Gurbanî geldi mi geldi.
 Sanki yaz gurtarıp gışın elinden,
 Azad olup ad-ataşın elinden.
 Ov geçarmış terlan guşun elinden,
 Tapıp bir imkânı geldi mi, geldi.
 Gelende cismimde tezelendi gan,
 Gelmeleri mercan, simuzer, efşan.
 Âlimnümâ, bu hoş nişan danışan,
 Me'rifet ümmanı geldi mi, geldi.
 Kesildi sinemin ağrı, göyneyi,
 Goşa vurdu gelbimizin döyneyi.
 Yegub'a getirdi Yusuf köyneyi,
 Yusifi-Ken'anı geldi mi, geldi.
 Mügeddes ocağı odudur serin,
 Hilget mö'cüzesi âb-ı kövserin;
 Müşkül bir çağında goca Şemşir'in
 Dostu, mehribanı geldi mi, geldi.

GETDİ

Bir kese galmadı dünyanın varı,
 Hanı han, haganlar getdi mi, getdi.
 Atanlar, tutanlar, menem edeyenler,
 Vuranlar, yıhanlar getdi mi, getdi.
 Gızıldan, gümüşden anbar yığanlar,
 Onlardan nişanebbir tike mi var.
 Goyup sapandına atdı ruzigar,
 Hezine yığanlar getdi mi, getdi.
 Yer üzüne duman kimi çökenler,
 Nâhagdan beşerin ganın tökenler.
 Gala uçuranlar, divar sökenler,
 Çah ev dağıdanlar getdi mi, getdi.
 Özgêler malından maya tutanlar,
 Halal mayasına haramı gatanlar.
 Yahşı dostu mala pula satanlar,
 Alçaqlar, nadanlar getdi mi, getdi.
 Dövrân nâmerdlere vermişdi hörük,
 Onları eritdi eteşli körük.
 Bir-bire garişdı çoh gelbi çürük,
 Hös günde yatanlar getdi mi, getdi.
 Nemrud da Allahlıg edip bir zaman,
 Yaranmış mehluga içirdirmiş gan.
 Topal milçek verdi gettine fermanı,
 Göye ah atanlar getdi mi, getdi.

Görmedim felekle bacaran kesi,
 Kesdi, sakit etdi gısgıran sesi.
 İtdi su üzünden Nuh'un Gemisi,
 O genlı tufanlar getdi mi, getdi.
 Vardı şâirler, saysız ozanlar,
 Ömrünün bağına esdi hezanlar.
 Milyon ağırlıgda kitap yazanlar,
 Âgiller, ürfanlar getdi mi, getdi.
 Yazıg kendlilerin gönün soyanlar,
 Elin gazancını yeyip deyanlar.
 Körpe uşagları yetim goyanlar,
 Azgın, gudurğanlar getdi mi, getdi.
 Alt-üst otaglarda gün keçirenler,
 Yazığa, yohsula gan içirenler.
 Oba dağıdanlar, el köçürenler,
 Yağı, huliganlar getdi mi, getdi.
 Metleb hasil olur, söz taraz gelir,
 Gulağına şirin, hoş avaz gelir.
 Hamının ürüne teze yaz gelir,
 Gehr-i zimistanlar getdi mi, getdi.
 Daha saralması açılan çiçek,
 Hoşgeden evimiz olsun mübarek.
 Günü-günden güzel gelsin gelecek,
 O derdlər, hicranlar getdi mi, getdi.

Ezel günden ^{EZEL GÜNDEN}âsîg oldum ele men,

Bülbül kimi süsene men, güle men.

Şemşir'em, elimle varam hele men,

O şerler, şeytanlar getdi mi, getdi.

YOH DUR

Çemenli-çiçekli bahar könlümün,
 Açıgıdı, çiskini-dumanı yohdur.
 Çekilip gelbimden gara buludlar.
 Tufanı, yağmuru, boranı yohdur.

Ağlasam teselli gözüm uçündür,
 Metlebin me'nası sözüm uçündür,
 Çekdiyim cefâlar özüm uçündür,
 Bir başga kimseye ziyânı yohdur!

Derman gerek müşkül işden gurtarım,
 Ola bir kömeyim, bir hilaskârım.
 Gen günümde çoh olsa da dostlarım
 Dar günümde bahımı soranım yohdur.

İnsanın taleyi pul ile vardı,
 Pulum olsa gelip dada çatardı,
 Gohumum-gardaşım gatar-gatardı,
 Hanı, heç havadar duranım yohdur.

Şemşir kimi kemendinde boğulmuş,
 Könlüm deyirmanı suyu soğulmuş,
 Var mı merd ekilmiş, igid dogulmuş,
 Ha gezirem dağı-aranı, yohdur.

YAHŞIDI

Seher-seher bizim uca dağların
 İnsan için hoş havası yahşıldı.
 Aran da gözeldi, dağ da gözeldi,
 Her öğlağın öz sefâsı yahşıldı

Yadıma çoh düşür Plov , tepesi,
 Söyüdü çayının çar olan sesi,
 Gelen gözellerin yay düşergesi,
 Obasının yaylaması yahşıldı.

Tahdadüz, Garahaç, Ceyran bulağı
 Mehriban sahlayır gelen gonağı;
 Murovun, Mendil'in, Ketin'in dağı...
 Ha bahırsan, tamaşası yahşıldı.

Seher keklik süzür, ahşam göyergin,
 Şikâr dağlarında gıy vurur laçın,
 Göllerde sonalar darayır saçın,
 Ördeklerin çalhanması yahşıldı.

Dağlarda benefşe, lala gözeldi,
 Bah yanagda goşa hala-gözeldi,
 Dodaglar bulanar bala gözeldi,
 Şemşirin bu temennâsı yahşıldı.

SEN OLDUN

Gelbimin gönçesi, gülü, lalesi,
 Könlümün baharı, yazı sen oldun.
 Şirin meğmelerin hoş terânesi,
 Söhbeti sen oldun, sazı sen oldun.

Ovum keçdi men ohumu atmadım,
 Gâfil ötdü, beresinde yatmadım.
 Ha can atdım metlebime çatmadım,
 Gözlerimin bir murazı sen oldun.

Müşkül imiş bî-îlgara yar olmag,
 Zülm, sitem oldu eyliyın ancag.
 Bir gece küyinde galmadım gonag,
 Eyleyen her erk-i nâzı sen oldun.

Sen tikansan, benim gelbim ipekdi,
 Şemşir ferağında ne gemler çekdi.
 Vüsalın könlümde eziz dilekdi,
 Dilimin ne hoş avazı sen oldun.

GELDİN

Şirin dostum, mübarekdi gedemin,
 Güzâr edip bizim mekâna geldin.
 Elesger'den galan şâirmerhemîn,
 Bir derman getirip dermana geldin.
 Heyli zamandır ki, hestedi halım,
 Almasla cismimi doğrayıp zalım.
 Şe'rin ohunanda çaşdı heyalmı
 Benzedin o Növres imana geldin.
 Oldu sözün dilde eser tam kimi,
 Baharı çiçekli hoş eyyâm kimi.
 Belke meni hesab edip şam kimi,
 Mehebbet eşgine pervâne geldin.
 Bennasan gelipsen gönlü hörmeye,
 Gohum, gardaşı, dostu görmeye.
 Kâmil serrâf olup giymet vermeye
 Vesf etmeye Âşig Gurban'a geldin.
 Derin derya me'lun alar adadan,
 Sen de içdin üstad içen badadan.
 Şemsir'e bir barat acagzadadan
 Götürüp sen dürrü, hezana geldin.

ELİMDEN

Güz açıp dünyaya düşenden beri
 Yohlu bir gileyli insan elimden.
 Maldan, puldan, zer-zibadan öteri
 İnciyen olmayıp, inan, elimden.
 Şerden uzaglaşıp heyire getdim.
 Bacardığım geder haraya yetdim.
 Âcize, yohsula yahşılığ etdim,
 yahşılığ gelipdi her an elimden.
 Oldum hagg aşığı doğru-düz yazan,
 Meni sarsıtmadı guduram, azan.
 Nefsime ders dedim: halaldan gazam,
 Olmaz bu baratı alan elimden.
 Dağ döşünde, daş üstünde yatardım
 Özüm öz behtime gürrre atardım.
 Bir zaman ellere goyun otardım,
 Salmadım çomığı, çoban elimden.
 Dedemden öyrendim sözü, seneti,
 Şemşir'e ersûndur elin hürmeti.
 Bağidi gelbimde el mehebbeti,
 Sir kese deymedi ziyan elimden.

YETİRSİN

Budur benim İlahiden dileyim⁹
 Her gulun özüne nani yetirsin.
 Gardası gardaşa etmesin möhtac,
 Öz payını kkerem kanı yetirsin.
 Zalım yahsullugdu insanın derdi,
 Bende böhtanının tamı zeherdi.
 Nâmerd ayağına yahmasın merdi,
 Halal rizgi bir rebbanı yetirsin.
 Sinme penahına seyin, sarsağın,
 Toplamar gelbine gem yağın-yığın.
 Nâkese sağınma, merdlere sağın,
 Goy dadına o pünhanı yetirsin.
 Yar bağı, senindi cemi ihtiyar,
 Ganmazı ganama eyleme düçar.
 Şemşir'em, çağırram seni, rüzigâr,
 Derd ehline derd gananı yetirsin.

ANA MERDEKAN

Atadan, amadan yetim galmışam,
 Sen ol mene ata, ana, Merdekan.
 Loğman penahına daldalanmışam,
 Heste gelir sende cana, Merdekan.
 Gelbim yanır, umudvarım ağlayır,
 Düz ilgarlı vefâdarım ağlayır,
 Üreyim alışır yarım ağlayır.
 Goyma döne bağrı gana, Merdekan.
 Şefâkâr galmışan Azerbaycan'ın
 Elini tutursen milyon insanın.
 Hezer nefesidi senin dermanın.
 Ehsen bele ada-sana, Merdekan.
 Yaz bir yarış gönder o Naftalana,
 İstisuda yayda yayda mehman olana.
 Semsir, se'rin galır elde nişana,
 Vesfin düşüp min dastana, Merdekan.

EZİZİM

Bele olunur senetkârın hürmeti,
 Bir sene gelişdi gümanı ezizim.
 Sene arhalandım efsâne yere,
 Can-ciyerim sandım, inan, ezizim.
 Gedirbilenlere sözüm bir ayat,
 Gören bilen bu işlere galar mat.
 Gulunu at doğur, oğulu arvad,
 Atdan gıymetlidi insan ezizim.
 Bakıda yatırdım heyli zamandı,
 Hestehalam, imdad ele, amandı.
 O yerlerin gum yohuşu yamandı.
 Yorulur piyada çıhan, ezizim.
 Tanıyır bu el de, oba da meni,
 Eledin sen derdi-ziyada meni.
 Ahır yola saldın piyada meni,
 Yohdu cesedimde bir can, ezizim.
 Mülk-i Süleymanın ilhısı hanı?
 Dörd elli tutmuşug niye dünyanı?
 Çoh görmüşem gızıl anbar yığanı,
 Onlardan galmadı nişan, ezizim.
 Dövlet yola saldım, nahırı gördüm,
 Şemşirem, ezeli, ahırı gördüm.
 Çıhıpdı dostların pahırını gördüm,
 Azalıp e'tibar, inan, ezizim.

SENETKÂR

Bugün bir söz meni saldı ataşa
 Alışıp cesedin yanı, senetkâr.
 Ârifsen, metlebi düşersen başa,
 Bu sözümün var bir canı, senetkâr.

Hele sönmemişdi canımda ataş
 Sızıldar cesedim, gözden ahar yaş.
 Seni ağrıtmaz mı mene deyen daş?
 Oh atanı yakışı tanı, senetkâr.

Çetin olur bele derde dayanmag,
 Hâine, hebise olmaz inanmag,
 Eşidenler bizi ekayer gınag,
 Serraf seçer müemmânı, senetkâr.

Arasan bilersen derinden işi,
 Ahtar hegigetle ele teftişi.
 Lütfesi tertemiz, pak olan kişi
 Dost tutar mı haram ganı, senetkâr.

Ezbersen dilimde hemd-i Bismillah,
 Gelbimde isteksen sen, inan, billah.
 Doğrusunu söyleyerdi Fetullah,
 Görünmür bu günde hanı, senetkâr.

Seni ayırmıram obadan, elden
 Üreyim bağıldı sene ezelden.
 Yetiş saadete heyir emelden,
 Şemşir edir bu duanı senetkâr.

GÖZELDI

Bir adam ki, hoşbeht ola dünyada,

Bu seâdet her insana gözeldi.

Dizin daşa deyse, salacag yada,

Elbetde, istekde ana gözeldi.

Çoh müsgüldü me`rifeti geç anmag,

Lazımdı ellerin halına yanmag.

Çetindi özgeden düşünce ganmag.

Her kes hesabını gana, gözeldi.

Nâmerd olan dostlug eder var günde,

İgîd olan dada yatar her günde,

Şemşir, sen de merdi çağır dar günde,

Sığınisan merd insana, gözeldi.

ÇETİNDİ

Ohu daşa deyse kâmil avçunun,
 Behti dönse yoldan yana, çetindi.
 Daldasınca üze bedhâlı oğlunun
 Garğış etse ata-ana, çetindi.
 Her kim mayasını geng ede suya,
 O hardan heyrini, şerini duya.
 Halaldan uzaşa, harama uya,
 Bele sifet her insana çetindi.
 Behtin kotanının ola ekeri,
 Geriye dönmeye tale tekeri,
 Vurma fügeranı, döyme nögeri,
 Hoş geder mi kerem kana, çetindi.
 Le'l deyebilmirem servetsiz guma,
 Bağban var mı sarağandan bar uma?
 Işığlı bir gözü yaradan yuma,
 Bahabilmez bu cahana, çetindi.
 Eller âşigiyem gezdim mahalı,
 Me'rifettek dür görmedim bahalı.
 Kâmil senetkâra verip kamâlı,
 Ahır salsa deyirmanı çetindi.
 Şemşir'e veren var eşgi-eseri.
 Oldum hagga, hegigata müşteri.
 Piyada görmeyin at minenleri,
 Boyun eyse merd nâdana, çetindi.

MERDEKANDAYAM

Meniyada salıp ahtaram dostum,
 Deyim ünvanımı gör hayandayam.
 İsti gucağında güzel Bakı'nın
 Tebibler ocağı Merdekandayam.
 Heyalına getirende her meni,
 Kenar bilme öz gelbinde gör meni.
 Var derdime görünür dermanı
 Yolunu gözleyen bu gümandayam.
 Meskenim olupdu loğman diyarı,
 Burda tebabetin pakdı ilgari.
 Asanlıgda gurtarırlar azarı,
 İndi sağalmışam, sağlam candayam.
 Hezerin nefesi vurur üzüme,
 Güneş kimi ışık verir gözüme.
 Bahıp fehr edirem özüm-özüme
 Ele bil cennet-i rizivandayam.
 Meni el tanıyar, ele aşığam,
 Mehebbetle ehl-i dile aşığam.
 Bahar bülbülyem, güle aşığam,
 Behiştin ohşarı Abşerondayam.

Dağlar çemenidi ana köyneyim
Böyük ziyaretdi dostu görmeyim.
Aralanmaz goşa vuran üreyim
Cismani ruhuyam, Zelimhandayam.
Gocaman Şemşirem, ağzı dualı,
Günahsız âşığın nedir zavalı,
Cavaba dilkütem, etme sualı,
Usta şakirdiyem, imtahandayam.

ŞEFA DERMANI

Tehibersiz bir heste çetin sağalar,
 Olmasa derinin şefâ dermanı.
 O me'reze-olsa eger behtiyar,
 Garşı geler onun hekim loğmanı.
 Beht oyağsa, bil, sözünü el tutar,
 Barsız bağı çiceklener, gül tutar.
 Yaman günde merd olanlar el tutar,
 Onda bilmek olar yahşı-yahşındı.
 Yahşılığ bir evdir, lazımdı tikmek,
 Hatiri, hürmeti, olarını tökmek.
 Gerekti müşkülün fikrini çekmek,
 Kişiliyin ezel budı nişanı.
 Şemşir asahlayırdı söz üreyinde,
 Ahtarır dostunu öz, üreyinde,
 Gödelmez etibar düz üreyinde,
 Darılmaz iyidin kömül meydanı.

SARI

İtirmişem Elesgeri, Gurbanı,
Begâden köçdüler mekâna sarı.
Daha mene düşmür dağın havası,
Könül pervaz edir arana sarı.
Halal hilget olan halal paydadı,
Meylim bu arzuda, hagg-ı saydadı.
Dağların dövranı yazda, yaydadı,
Gış döze bilmirem borana sarı.
Bir sirrimi men de açmag istedim,
Herden terlan olup uçmag istedim.
Şemşirem yol alıp kaçmag istedim,
Ağsaggala kömek durana sarı.

BETER

Dostlar bir gem meni yaman yandırdı,
Cehennem odundan, nerandan beter,
İsti bedemimi buza dönderdi,
Gışdaki tufandan, borandan beter.
Garı düşmen yaman derd-i beladı,
Alışdırıp cismim oda galadı.
Bedemimi şakımar kimi doladı
Egrebden, ilandan, çayandan beter.
Getmir cireyimden bu möhnet dağı,
Heder yere yahın sandım alçağı.
Sineme oh atdı ohlanmış yağı
Gülleden, mizeden, kamandan beter.
Bir söz üstde alışıram, yanıram,
Sirrimidemeye men utanıram.
Ezan sıza cekir, ufuldanıram,
Yaralı maraldan, ceyrandan beter.
Şemşir ister halal, temiz iş göre,
Haram tike meni tapmaz bir kere.
Bir meseldir, ele oddan kül törer
Ara garişdırar şeytandan beter.

HANI

Soyugdan, istiden sahlanan canın,
 Guru verdi ahır bir gün mekânın.
 Ezelden gaydası budur dünyanın,
 Gâh yazı çağırır, gâh zimistanı.
 Ne vahtdan beridi meseldir ele,
 Feleyin sirrini bilen yal hele.
 Biri hammal olur götürür sele,
 Biri bol gazanır ruzunu, nunu.
 Çah olur sehâsız nâ-insafda var,
 Dövleti artdığıca olar tamahkâr.
 Meettelem gerarına, ruzigâr,
 Ucaldırsan, alçaldırsan insanı.
 Yarpag ki saraldı, yetişip vahtı
 Şemşir çoh da deme ölüm uzagdı.
 Taraz oldu neçe şahların tahtı,
 Hanı yer üzünün hanı, haganı?

CEYRANA BENZER

Ceyran bulağında bir canan gördüm,
 Doğrudan özü de ceyrana benzer.
 Bu goca vaktimde çohaldı derdim,
 Sandım ki, irengim hezana benzer.
 Dedim, güzel, bir nezer sal beri sen,
 Bütün âşığların dil ezberisen,
 De meleksen, hûrisen, ya perisen,
 Hüsnün melahetle gılmana benzer.
 Bedenin mermerdir, ipekden güzel,
 Gözü Bülgeyisden, Göyçekden güzel.
 Laleden, nergizden, çiçekden güzel,
 Tovuzlarda olan nişana benzer.
 Gaşına gizlice yazılıp bir hett
 Dehanda dişlerin düzülüp ebeet.
 Sinesinde behişt salıpdır serhed,
 Goynu o cennet-i rizvana benzer.
 Bir tülek terlandır ovlağında sar,
 Menim o gözele meslehetim var.
 Goy demesin gocalıpdı senetkar,
 Şemsir eşğ odunda yanana benzer.

ANA YURD

Gözel yaraşırsan goşa bulağa,
 Yetişipsen ada, sana, ana yurd.
 Murov'la durupsan gulag-gulağa,
 Boy çekmisen asimana, ana yurd.

Babama babasan, atama ata,
 Sende ilham alıp çatıplar ada.
 Gailem verdiğin büyük barata,
 Süd veripseyen sen Gurban'a, ana yurd.

Elesger su içdi Daş bulağında,
 Toy etdi Gurban'la Pilöv dağında.
 Ârif meclisinde, el yığnağında,
 Kıymet çatıp gövher, kana, ana yurd.

Boz tepenin dalı morug, garağat,
 Derir demirçiler, durmur farağat.
 Salırsan serine çemenli çarğat,
 Benzeyirsen Gülüstan'a ana yurd.

Garmag itirenin gülü, nergizi,
 Behbudallar yalı, Gazahlar düzü.
 Pir bulag, Ganlı yurd, göreydim sizi,
 Bir çıhaydım o Çolpan'a , ana yurd.

Açar ganadını Gabag gılcı,
 Gürneş daşı gözellerin gıygacı,
 Ağdaş, Şefi biçen, Elem ağacı,
 Vesfin gelmez hedde, sana, ana yurd.

Çiçekli olur Goçunun beli,
 Ondan ayrılmamış gözeller eli.
 Aran sünbülünü seherin yeli,
 Tel kimi darayır yana, ana yurd.

Çay çeperi, Göy gum, Seslenen gaya,
 Direnipdi sütun kimi göy çaya.
 Olur bir ağ maya, çatanda yaya,
 Gâh bürünür boz dumana ana yurd.

Yasemenli göy gum, var, yadımdadı,
 Şemşir'in o yerde goyulup adı.
 Anam sende çoh telini daradı,
 Sensen mene şirin ana, ana yurd.

YAMANLIG

Yamanlıgda elden gelen peşedi,
 Ancag ele yamanlığa yamanlıg.
 Yahşıya yahşılıg ele ölünce
 Bil ki, sene turalgacdı her anlıg.

Yahşılığı hamı görer, elesen,
 Sebebkâr ol gohum, gardaş, ele sen.
 Bir hoş günü mahal üçün dile sen,
 Oba senden goy görmesin ziyanlıg.

Sen kalbe tohunma,, garaltma ganı,
 Goyma merde gılinc çala nâ-danı.
 Yandırıp kül eyler zerde buğdanı,
 Seçilmese, saf olmasa şoranlıg.

Bir kimse ucundan kederin olsa,
 Adâlet meylinde, fikrinde bolsa,
 Yüzüne açık de ne sözün olsa,
 Goy galmasın üreyinde garanlıg.

Böyükden nesihet pirdi ki, pirdi,
 Atalar demişdi beynime girdi.
 Sözün yavaşında, yeyni de birdi,
 Ovgatını telh eleyer zoranlıg.

Bacar heç götürme töhmet, mezemmet,
Ele me'rifetle ganana ülfet.
Hoggabaz, tekebbür gazanmaz hörmet,
Le'netden pay alar ancag şeytanlıg.

Şemşir, sende el hevesi var ki, var,
Eli şen istemez gözü, gönlü dar.
Gülsün heyalımız, yağdırmasın gar,
İndi bizden uzagdadı boranlıg.

YOH, YOH

Bir kese galmayan dñnyanın malı,
 Şah-i Süleyman'a galmadı, yoh, yoh.
 Dağ Yunis'in zengin gızıl anbarı,
 Ahır bir insana galdı mı, yoh, yoh.
 Eşitmişem İskenderin seddini,
 Kesmiş bu dağlardan guşlar reddini.
 Felek eyip sefer üste geddini
 Yetişmeye kâma galdı mı, yoh, yoh.
 Sen niye düşmüşen bu bed niyyete,
 Deyeller; bağıdır hörmət, hörmete.
 İblis azdı, düçar oldu le'nete,
 Yamanlıg şeytana galdı mı, yoh, yoh.
 Yahşılıg dalınca etme mezemmet,
 Yaddan çıhmaz eylik, çörek, mehabbat.
 Şemşir, söyle yahşılara irehmet,
 Bu algış yamana galdı mı, yoh, yoh.

HEYAT YOLDAŞIMA

Sen ey gülden gözel, alagöz perim,
 Gözlerin cennet-i rizvana deyer.
 Menim fikrim, zikrim, dilde ezberim,
 Bir te'rifin neçe dastana deyer

 Yanağın güneşdi, hilaldı gaşın,
 Şad olsun, sevinsin gohum, gardaşın.
 Oyansın igbalın, ucalsın başın,
 Bu sedd-i soranın asmana deyer.

 Hilgetin seâdet, vücudun bir nur,
 Gedd-i gametinde tapılmaz güsür.
 Senemler içinde hanıdan meğrur,
 Hüsnünün ziyâsı cahana deyer.

 Menim üreyimde yuva salıpsan,
 Heyalımda teze, gonça galıpsan,
 Şemşire sen deme çoh gocalıpsan,
 Bir merd goca elli cavana deyer.

MEHRİBAN

- Ermeni dostum Suren'a -

Suren senin telebini anladım,
Ermenisen, müselmanı mehrıban.
Yoıdaşdı, gardaşdı milletlerimiz
Nece övladına ana mehrıban.
Yahşı yol, gidirsen sen eve sarı,
Yıhdın, ayagladın derd-i azarı.
Dostluğu, ilgarı unutma barı,
Olmalısan mehrıbana mehrıban.
Şemşir'in sözünü sahla yâdigâr,
Bizde sedâget de mehebbet de var.
Bütün hestelere sağlıg arzular,
Menem, derin merd insana mehrıban.

YETİŞMEZ

Bir yuva içinde bir guş bağıldı,
 Durma , uçar, bir mekana yetişmez.
 Onun gece-gündüz çaldığı ganad
 Ne hesaba, ne de sana yetişmez.

Sakit dürmaz, pervazlamar, uçar hey,
 Şahbaz kimi bal ü perin açar hey,
 Gerarı yoh, gesemi yoh, gaçar hey,
 Menzilinden geyri yana yetişmez.

Merde yahin olar nâmerdden kenar,
 Birden yaralanar, herden bir ganar.
 Be`zen alovlanar, alışır, yanar.
 Ateşine bir pervane yetişmez.

Yumulmaz gözleri yuhu yatmağa
 Goymaz halalına haram gatmaya
 Müşküle düşende dada çatmağa
 Onun gibi ata-ana yetişmez.

Herden şadlığ sever, herden de derdi.
 Şemşir teñrif edir gör hansı merdi.
 İnedından geri dönmez beşerdi,
 Giline çalınmasa cana yetişmez.

GÖR

Herkes tanımasa dostu, düşmanı,
 Belesi insandı, hayvandı mı gör.
 O seçebilemir yahşı-yamanı,
 Yeri ganım gıllı gabandı mı gör.
 Merdler gıymaz tapa hata dostunu
 Cehd eler kanına çata dostunu.
 Nâmecib unudar ata dostunu,
 Hilgeti- hiyledi, şeytandı mı gör.
 Mühennes mayadı, yahşılığ etmez,
 Hürmeti, ülfeti bilmeyen bitmez.
 Şer atını minen düz yola getmez,
 Fitnedi, fesaddı böhtandı mı gör.
 Gelbinden mehebbet çayı soğulan,
 Hiylegerlik tüstüsünde boğulan.
 Zînâkâr ekilip haram doğulan,
 Alçagdı, nadandı, madyandı mı gör.
 Şemşir, sözün açığ olar, ağ olar,
 Merd igidân gelbi doğru, sağ olar.
 Gurumsağın oğlu gurumsag olar,
 Ellerin dilinde eyandı mı gör.

ŞİRİNDİ

Heder yere özgesine garğama,
 Herkesin özüne canı şirindi.
 Halal ekilipse ata-anadan
 Bacıya gardaşın canı şirindi.
 Heyif uşag iken olmuşam yetim,
 Anasız görende irpinir etim.
 Gör neler ahtarır benim niyyetim,
 Atam yohdu, anam hanı, şirindi.
 Neğmekâr bülbulü salma gefese,
 Kim can deyer yanan zarı nefese.
 Cenneti var eyler gerib bikese,
 Öz yurdunun boz tikanı, şirindi.
 Ömür başa çatdı kesildi karım,
 O zaman ecele niye yalvarım..
 Gözü yaşlı galar vefâlı yarım,
 Onun ehdi, var peymânı şirindi.
 Şemşir'em yâdigâr galacag sözüm,
 Dağlardan, daşlardan silinmez izim.
 Bir ovuc torpagdan doyacag gözüm,
 Heder sevdim bu dünyanı, şirindi..

GELİR

Keçdi gış ayları bahar feslidi,
Yene dağ başına ağ duman gelir.
Köç edip yaylağa eller, obalar,
Bulaglar başına min bir can gelir.
Çemenler gül-çiçek açan vahtıdı,
Güneş aleme nur saçan vahtıdı,
Laçın pervazlanıp uçan vahtıdı,
Şıkar ovladına şuh terlan gelir.
Könlüm ganadlanıp, gözü yoldadı,
Ahtarın, Şemşir'in izi yoldadı,
Sürü-sürü goyun-guzu yoldadı,
Elinde tüteyi hançoban gelir.

TANIMAZ

Oğulun gıogahı, atın gulası,
 Bunlar dostu, ne düşmanı tanımaz.
 Sahibini tutmalıdı düşme it,
 Sen yüz de deyesen tanı, tanımaz.
 Kamallılar huş üstüne huş goyar,
 Övladını bir heyirli iş goyar.
 Zay süd emen ata yurdun boş goyar,
 Hörmət bilmez, adı-sanı tanımaz.
 Gelbin paksa hâin, hebis arama,
 Naşı tebib, neşter vurma yarama.
 Gözün açıp göz dikerler harama
 Haram gezer, halal nanı tanımaz.
 Nâinsaflar zalımlıgdan yağırdı.
 Sallabaşlar fasıglıgdan tağırdı.
 Kenar gağdı-kim düz yola çağırdı
 Hag yolunu çıhar canı, tanımaz.
 Biri var serhoşdu nece heftedi,
 Başa düşmür ziyandadı, neftedi.
 Görürsem ki il uzunü kefdedi,
 Demli vahtı bir insanı tanımaz.
 Şemşir, bahma belesinin üzüne,
 Uzag dolan, ayag basma izine,
 Gohum-gardaş yad görüner gözüne
 Ata-ana, dost-aşnanı tanımaz.

TOHUNDU

-S. Vurğuna-

Senden söhbet açdı cavan bir şâir,
Âh-i nâlem âsimâna tohundu.
Könül sensiz sebr-i gerar tutmayır,
Cismim oda yana-yana tohundu.
Sensen üreyimi sıhan, titreden,
Ferag-i firgetde alışır beden.
Yohdur ismarıcın gelip-gedenden,
Ayrılığ hesretin cana tohundu.
Şemşir'in işreti sensiz hederdi,
Sensizlik her derdden daha beterdi.
Sen mene vermişen dağ boyda derdi,
Gemli kirpiklerim gana tohundu.

GELSİN

Verdiyî ilgara ümid bağlaram,
 Ala gözlü sonam bu yana gelsin!
 Sen derde saldığın heste bir âşig
 Goy senin gapına dermana gelsin!
 Bir sensen istekli ömrümün varı,
 Menden soyumasın gelbin ilgari,
 Söyle semendere eşitsin barı,
 Oduma yanmağa pervane gelsin!
 Sevgi ayrı düşse bir-birinden,
 Düşmez mi üreyi derde derinden?
 Leyliden, Esliden, bir de Şirinden
 Elinde bir töhve nişana gelsin!
 Âşig gem oduna ziyada yanır,
 Şâirler ateşe dünyada yanır,
 Üreyim Kêremle, Ferhad'a yanır,
 Heber ver Mecnuna, Sen'ana gelsin!
 Terlan ovun alar sarın elinden,
 Endelib gülünü harın elinden,
 Bu zalım, bînsaf yarın elinden
 Şemşir ne vahtadek amana gelsin?

BÜLBÜL

Sen ne hezin, ne yaralı ohudun,
Yene neşter vurdun canıma, bülbül!
Könlümün şüşesi daşa tohundu,
Niye bâis oldun ganıma, bülbül?!
Görünmür garşımda bir sehâsı kem,
Onun hasretinden gan ağlar didem,
Feragı, firgeti çeken dağ menem,
Menden geyri-derdli tanıma, bülbül!
Gülün vefâsızdır, sen ondan el çek!
Şemşire müşküldü dünyada gülmek.
Boynunu bükersen sen de benim tek,
Möhnetim varsa gel yanıma, bülbül!

VAR

Fürgeranı ayaglama zülümkâr,
Yohsulun da vahtı bir zamanı var.
Bugün atlanıpsan, sabah düşersen,
Bu çarh-ı gerdişin nerdivanı var.
Kasıbı incitme döyme nâhagdan,
Sen de düyülersen gelen bir vahtdan,
Bütün hilget çihmalıdır sınağdan,
Dünyanın çoh bele imtihanı var.
Gürürlanıp "menem" deme bu çağlar,
Senin de gözlerin galacag ağlar;
Elin sinesine çekdiyin dağlar
Çekiler sinene, hag divanı varş..
Şemşir, yorulsan da sen söz demekden,
Elin üzme sen heç elden, kömekden.
Gözle metlebini halal emekden,
Halalca emeyin öz dövranı var.

AZADLIG

Yolunu gözleyir heyli zamandı,
 Bizim elde ata-ana, Azafli.
 Ayrilag hicrandı, gemden yamandı,
 Gelir insan yana-yana, Azafli.
 Arzuların mende çohdan var idi,
 Günüm hesret, gözüm intizar idi.
 Meylim, mehebbetim sene sarıdı,
 İstesen çek imtahana, Azafli.
 Sinem defterine sözüm düzölsün,
 Derdin eli goy yahamdan özölsün.
 Ağ peteyin cemlerine süzölsün,
 Nezmelerin baltek şana, Azafli.
 Geldin, gelbim aca dağa söykendi,
 Neçe ilde gözüm hesret çekendi.
 Mehebbetin evi bu görökendi,
 Sarınıpdı sen pürcana, Azafli.
 Canıma yayıldı dostun salanı,
 Şemsir için şirin, ince kelamı.
 Bugün doy bayramlı olup el hamı,
 Sen gelende Ağdaban'a, Azafli

AZALDI

Başgılığ edenler heyirde şerde,
Bele cesur, gözel, canlar azaldı.
Meharetde, igidlikde, hünerde
Bada getdi, bu insanlar azaldı.
Cavanlığı görmez bir de gocalan,
Felek vursa ener yere ucalan.
Terlan kimi bac vermeyip bac alan,
Heyif oldu, adlar-sanlar azaldı.
Şemşir, güldür gemli, müşgül olanı,
Daha besdi etme ah u nâlanı.
Var olsun hamının yerde galanı,
Eslla deme növcavanlar azaldı.

ŞÖVKET

Merifet ehlinin, kamâlda kâmil
 Atanın merd gızı merdane, Şövket.
 Geldin gelin oldun ocağzadaya
 Sende var heğiget nişana, şövket,
 Sen pir övladısan sahib-i defter,
 İlgarda imanda olam mö`teber.
 Üstadın dilâver, şir-i hünerver,
 Vesfini yazıplar her yana, Şövket.
 Vücuğ-i hilgetin necibe nesil,
 Merifet anlayan ârif, ehl-idil.
 Dilimde zikr olur kerem-i adil
 Secde gıl sahibkâr olama, Şövket
 Bu dağlar gölünde sına olupsan,
 Leyagetde bir dürdana olupsan.
 Oğula, hem gıza ana olupsan,
 Ohşayırsan teze canana, Şövket.
 Atadan, anadan şerm-i heyalı,
 Camalın nurluğu melek misali.
 Şemşir`in meramı, düzdü heyalı,
 Sen sına bacısan, hem ana, Şövket.

ZÜLÜMKÂR

Bele getmez, gurulacak bir günü
 Edâletin hagg divanı, zülüm-kâr!
 Bir talan salıpsan ele-obaya,
 İnsafın, mürvetin hanı, zülüm-kâr?!
 Sen döyürsen meni, nedir günahım?
 Yetişen haray yoh bir penahım;
 Yerde galmaz bu feryadım, bu ahım,
 Alışıp cesedim yanı, zülüm-kâr!
 Sene, çoh heyif ki, bu sözler azdı,
 Bu derdi deftere yazanlar yazdı;
 İti bıçağından heç gurumazdı
 Yohsullar malının ganı, zülüm-kâr!
 Şahlar yola salmış goza dünyadı,
 Le'netle söylenir pislerin adı,
 Çatır cezasına insan cellâdı,
 Gel az dağıt el-obanı, zülüm-kâr!
 Golum güvvetlidir, deme her vahtı,
 Ve'den zenn etme ki, çoh da uzagdı.
 Şemşir'in de behti yatmaz, oyagdı.
 Var gerdişin nerdivanı, zülüm-kâr!

BERİ BAH

Ey sevgilim, ele keçme kenardan,
 Ala gözlüm, elamandı, beri bah!
 Hegigî âşigin dömmez ilgardan,
 Gelbim seni yine andı, beri bah!
 Meleksen, zeman hardan düşüpsen?
 Şeve saçla bulutlardan düşüpsen,
 Deme gocalıp san, kârdan düşüpsen,
 Çerhi-gerdiş nerdibandı, beri bah!
 Bedr aya ohşayırsan gaşından,
 Men sene müştagam cavan yaşlımdan,
 Senin od vurduğun eşg ataşından
 Alışdı cesedim, yandı, beri bah!
 Menem gohum-gardaş, eller ayrısı,
 Bülbül kimi gazal güler ayrısı,
 Oldug senle aylar-iller ayrısı,
 Görüşmürük ne zamandı, beri bah!
 Bele yaranmıştı beşer, ağılaram,
 Çekerem ya heyir, ya şer ağılaram,
 Etrin hatirime düşer ağılaram,
 Yandı sinem, yaralandı, beri bah!
 Hicrin, gemin yollarında süzgünem,
 Şemşirem, sözüme doğru düzgünem.
 Derde düşmüş bir hesteyem, üzgünem.
 Yar, bahışın bir dermandı, beri bah!

ELERSEN

İLde bir yol olur Mina gurbanı,
Sen meni gündelik gurban elersen.
Atarsan sineme müjgan ohunu,
Delersen bağrımı şan-şan elersen.
Besdi, az gem ile dolursan meni,
Yol aldım hayana buyursan meni.
Ala gözlerinden ayırsan meni,
Ele bilki, nâhag min gan elersen.
Şemsir'in adını "haralı" goyma,
Gözel gözlerinden aralı goyma.
Hesretinden meni yaralı goyma,
Ne zaman derdime derman elersen?

GÖRÜŞÜR

Loğmanlar anası olan İsti-su,
 Sende dostlar, mehribanlar görüşür.
 Bize gonag gelir elden, obadan,
 Tanış olur ne insanlar, görüşür...
 Hınalı keklikler çihanda daşa,
 Öpüşer, el verir gardaş-gardaşa,
 Emek cebhesinde çekilmiş başa
 Merden oğlanlar, gehramenlar görüşür.
 Gara gözlü, lale yanag, gelem gaş,
 Sone tek sallanıp gel yavaş-yavaş!
 Hörmetli, ismetli, Şemşire yoldaş
 Eziz dostlar bu zamanlar görüşür.

GELİR

Kelbecer yaylağı, çiçekli dağlar,
 Size ağ yaşılı dumanlar gelir,
 Eşidip sesini bütün el-oba,
 İsti-su üstüne ne canlar gelir...

Menim söz gilincim senden sov alar,
 Adınla fehr edir bizim obalar,
 Temiz ahar sular, temiz havalar,
 Hesteler üstüne dermanlar gelir.

Çaylarda çalhanan sonadı, gazdı,
 Bir yanda ney, kaman, bir yanda sazdı,
 Cavandı, gocadı, gelindi, gızdı,
 Görüşüne igid oğlanlar gelir.

Gelbim ferehlenir ganad çalmağa,
 Eller gelir senden metleb olmağa,
 Çemenzar köksünde gonag galmağa,
 Céyran bulağına mehmanlar gelir.

İndi bizim elde gardaşdı millet,
 Ne han var, ne sultan, yoldaşdı millet,
 Şemşir, birge sözlü, sirdaşdı millet,
 Nece bir can kimi cananlar gelir.

GELENDE

Kelbecer mahalı tamam bezendi
Yahin dostu, mehribanı gelende,
Bayram etdi bütün eller, obalar,
Şe'rin şirin sühendanı gelende.
Etmış bu yerlerde laçın şikârı,
Düşüp bu dağlara onun güzarı,
Menim, gören kimi, Vurgun'a sarı.
Gaynadı gelbimin ganı, gelende.
Mene yol gösterdi te'pimin piri,
Gördüm mehebbetdi meyli, fikiri.
Şemşirin açıldı gelbinin siri
Bu torpağa gövher kanı gelende.

BELKE

Leyli ölüp, Esli yanıp düzdü mü,
 Gözümle görmedim, yamandı belke?
 Doğrudan gadının derdi, hicranı
 İnsanın canını alandı belke?
 Ezel kimler olup bu gurğu guran,
 Han oğlu kereme o Mu deyip yan?
 Yazığ pervaneler ağıl ucundan,
 Şamlara efsane dolandı belke?
 Hanı doğru çıhan, kimdi ilgara,
 Mehebbetsiz ürek geler mi kâra?
 Sen benim sineme vurduğun yara
 Dedin mi göz açıp sulandı belke?
 Bir gönce etrini vermezse ezel,
 Olar payız fesli soralmış hezel.
 Ehd-i peymanını unudan gözel,
 Egrebdi, çayandı, ilandı belke?
 A Şemşir, özünü pula satanlar,
 Çetin durar ağır uygu yatanlar.
 Mehebbeti tay elinde tutanlar.
 Bar vermez ilgına calandı belke.

GÖRMÜŞEM

Oğul, indi edâlet var divan var,
 Men de heyli dövanları görmüşem.
 Dövlet geyde galır, gezir, ahtarır,
 Azad olan insanları görmüşem.
 Başa döyüş ellere gan içirden,
 Obaları talan edip köçürden,
 Eline ling alıp evler uçurdan,
 Gaçanları, govanları görmüşem.
 Garanlıg geceler tez seher oldu,
 Zülümkârın bah derd, zehir oldu,
 Guldurun ahırı bu teher oldu,
 Herabeni, viranları görmüşem.
 Nâinsaf, keremsiz, mürvetsiz ağa,
 Pis adamın adı düşdü uzağa.
 Şemşir, çoh goçular çökdü ayağa,
 Halge kötek vuranları görmüşem.

E'TİBARSIZ

Bes neden unuttum ehdi, vefânı,
 Yohdu mu vicdanın, ay e'tibarsız.
 Evvelki mehebbet görünmür, hanı,
 Soyuglaşıp gamın, ay e'tibarsız.
 O verdiyin ilgar hayanda galdı,
 Geza vurup elden yere mi saldı.
 Ürekte isteyin ne fez azaldı,
 Kesilip gümanın, ay e'tibarsız.
 Senden ayrı degigem il oldu.
 Gözüm yaşı yanağımda sel oldu,
 Götürdüm elime, mene gül oldu,
 Senin cod tikanın, ay e'tibarsız.
 Çekirsen özünü, satırsan baha,
 Batırsan günaha, bahmarsan aha.
 Uzag dur, gözüme görünme daha,
 Ağ olup yalanın, ay e'tibarsız.
 Şemşiri sen saldın ezelden derde,
 BİR ünü göydedi, bir ünü yerde,
 Cavanlıg, gözellik, görmezsen bir de,
 Geder adın-sanın, ay e'tibarsız.

DEDİM

Sızga olup meni aparan suya
 Daşın Araz dedim, sel, ümman dedim.
 Gözledim behtimi hatalı guldan,
 Bu sebebdæn çor deyene can dedim.
 Ağladım gözümde yaş dolandırdım,
 Bağırama bağladım daş, dolandırdım,
 Elimde düz gezdim, "baş dolandırdım".
 Ne hedyan danışdım, ne böhtan dedim.
 Meyl etmedim nanecâbin aşına,
 Sirrini demedim bir yoldaşına.
 Gördüm her kim ganın alıp başına
 Men ona cavabı mehriban dedim.
 Şemşir metlebine yetişip daha,
 İncidip bir gelbi batmaz günaha,
 Bu günde ne var ki, göz goy sabaha
 Gail olanları anla, gan dedim.

MENE NİŞANE

Yüz gıh bir yaşında ölen babamdan

Bu söz yadigerdı mene, nişana.

Onun nesiheti çıhmaz yadımdam,

Gezir heyalımda getsem hayana.

O kamâllı babam bele demişdi,

Bel bağla, arha ol ele demişdi.

Yaranmışa gurma tele, demişdi,

Tele guran düşmelidir zindana.

Hebersiz ov almaz şir ses vermemiş,

Sen de şir kimi ol atalar demiş.

Halal süd emenler görmez nagis iş,

Zereri, ziyanı deymez insana.

Merdimazar ucalmaz heç ölkede,

Hesislikdi sonrası da, ilki de.

Toyug tutmag bir gaydadı tülküde,

Le'net nânecibe,, bice, şeytana.

Emek seven zehmet çeker, gol çalar,

Hâin, kezzab günü günden alçalar.

Gurbağalar "yaz toyunu" bol çalar,

Gış düşende, düşüp öler borana.

Övrad getmelidir ata dalınca,
Cesedinde damla ganı galınca.
Şemşir inanmışdı öz kamâlinca,
Şen ölkemiz gerek nura boyana.

BUL YERDE

Gözel yaraşıgsan gaşa bulaga,
 Yetişibsen ada-sana bu yerde.
 Durubsan Murovla çiyin-çiyine,
 El atırsan asimana, bu yerde.
 Babama babasan, atama ata,
 Seninle her sözüm keçir isbata.
 Gailen verdiyın büyük barata.
 Süd vermisen sen Gurbana, bu yerde.
 Elesger su içip Daşbulağında,
 Gardası Gurbanla Murov dağında,
 Adı meclislerde, el yığmağında,
 Ohuyurlar yana-yara bu yerde.
 Behbudallar yalı, Gazahlar düzü,
 Açır benövsesi, gülü, nergizi,
 Pir bulag, Ganalıyurdu göreydim sizi,
 Bir çıhaydım o Çalpana, bu yerde.
 Gılınca benzeyir, Gabag gılınca,
 Güneş tepe bir gizelin gıyğacı,
 Lalalı uzun yol, Elem ağacı,
 Benzeyirsen bir cahama, bu yerde.

Çizikli olur Gonurun beli,
Ondan ayrılmayır güzeller eli,
Gara sünbülün seherin yeli,
Tel kimi darayır yama, bu yerde.

Çayçeperi, Göygum, Seslenen gaya,
Ayagı sütundu söyüdü çaya,
Yetişende yaya, olur ağ maya,
Bürünemde baz rumana, bu yerde.

Gırmızı güneyin var yardımada,
Şemşirin bu yerde geyüdü adı,
Anam sizde çoh telini daradı,
Sevsen mene şirin ana, bu yerde.

BİR BAH

Çemenli, çiçekli dağlar başında,

Yağışlı buluda, dumana bir bah.

Boğanaglı külek at oynayanda

Yağmura, çovğuna, tufana bir bah.

Keklik neğme deyip, süzür laçını,

Bahanda gornudur gartal ovçunu.

Darayır çaylarda söyüd saçını,

Sonalar çalhanan ümmane bir bah.

Gündü, aydı keçen ömür sanayan,

Şemşirem, men dost yolunu tanıyam,

El deymemiş yaraları ganayan,

O benim sinemdi-nişana bir bah.

HEYİF

Anadan olanda açıldı gözüm,
 Ağladım, gülmedim cahana, heyif.
 Ârife ne yazım, gurtardı sözüm,
 Mene cefâ çekip bir ana, heyif.
 Dünyanın devleti, varı, emlakı,
 Onlardan gelbimin yohdu heç pakı.
 Hökm dünyanıdı mende ne var ki,
 Yahşılar yetişir yamana heyif.
 Behlül garğı minip, Koroğlu Girat,
 Rüstem-i zala da, halaldı barat.
 Şirin'in yoluna fedakar Ferhad,
 Ezip öz başını efsana, heyif.
 Gem sühr gelbimi nedir günahım,
 Göylere ucalıp, bil, yerden ahım.
 Menim de bu şe'rim, galan metahım,
 Ganana helaldı, nâdana heyif.
 Yasemen demişem yemşan çöpüne,
 Öteye ilişen tikan çöpüne.
 Deryada el atdım saman çöpüne,
 Meni gerg elledi ummana, heyif.
 Hezan vurur bülbül gülden ayrılar,
 Şirin söhbet, şirin dilden ayrılar.
 Şemşir bir gün evden, elden ayrılar,
 Yola salar çerh-i zamana, heyif.

OLARSAN

Tamahın sürüyer seni pis yola
Aldanıp sahib-i üsyan olarsan.
Halg içinde sen har etme özünü,
Düşüp el gözünden yaman olarsan.
Minip şer atını başlama, oynah,
Sene düz görünen her dere, her dağ,
Keçer öz boynuna gurduğun duzakı,
Döşenip sen yerle yeksan olarsan.
Dost tutma böhtanı, danışma şeri,
Ahtarma yüz dilli alçag müşteri;
Bir az vahtın aşnasından öteri
Yüz illik vefâlı dostdan olarsan..
Şemşir kimi sen de doğru, düz dolan,
Çoh olup tarihde enen, ucalan.
Bir gün metahını çoh olar alan,
Ellerin dilinde dastan olarsan.

TOHUNMA

Bizim özgelerde yohdur işimiz,
 Yahşı deyil, sen bu cana tohunma!
 Eger sen ovçusan, oylağında gez,
 Bu yerlerde bu ceyrana tohunma!
 İgid gerek tohunmasın kendine,
 Öyünmesin fitnesine, fendine;
 Keçersen gıfılbend saz kemendine,
 El içinde ada, sana tohunma!
 Ağlın azıp, itiripsen serini,
 Gelende meydana tökme terini;
 Anla güvvetini, bil hünerini,
 Heç kelle güleşme, daha, tohunma!
 Görseñ ağısaggalın soruş halını,
 At minende döyme ayagyalını;
 Sahla ganacagla büyük yolunu,
 Çoh ezizdir ata, ana, tohunma!
 Bülbülem, bağında gül meni sevir,
 Ârif olan ehl-i dil meni sevir,
 Men eli sevirem, el meni sevir,
 Şemşir kimi mehribana tohunma!

GÖZEL ZAMANDI

Bir gız menden bele ehvâl soruşdu,

Gördüm bir ecaib, güzel cavandı,

Söz yazırdım, eski elifba ile,

Dedi o yazdığın belke Gur'andı.

Dedim, gızım, yoh, yoh deyilem molla,

Onun emeline men demişem la.

Meni o mel'una ohşatma bala,

Cadu yazam insan lein-şeytandı.

Mollalar danışdı hagga yalanı,

Şemşirüden uzagdı varsa galanı.

Heyalında bu ne sözdü dolanı,

İndiki dövrümüz güzel zamandı.

OLDU

Aman, eller bu derd meni yandırır,
 Dost dedim nâmerde bir şahmar oldu.
 Ovçulug etmeye tula tutmuşdum,
 Böyütdüm bir yağı canavar oldu.
 Derd bir olar nece dözüim beşine,
 Bu alçag nâkesin bahın işine,
 Ner yihılsa, çaggal ganar neş'ine
 Tülkü duzag gurdu, hiyleger oldu.
 Şemşirəm, bu sözü yâdigâr dedim,
 Âlimi, ârâfi heberdâr edim.
 Bî-namusla bir süfrede bal yedim,
 Ağibeti ağı, zehrimar oldu.

VAR

Meni sen eledin ellerle tanış,
 Ellere aşkara şikâyetim var.
 Dad senin elinden, a çerhi-gerdiş,
 Edim men fügera, şikâyetim var.
 Nerdivandan yihılan var, çihan var,
 Firgetinden canın oda yahan var.
 Vurgun deyib çoh göz yaşı ahan var,
 Gezdiyin dağlara şikâyetim var.
 Sorurlar halımı be'zen üzerde,
 Guruyar bu derdi çekse Hezer de.
 Gerib kimi görünürem nezerde,
 Yatdığıın mezara şikâyetim var.
 Dostun gelbi soyuglaşıp, uzaşıp,
 Derdim ümman olup heddinden aşıp,
 Eğlim sersem olup, huşum dolaşıp,
 Büyük senetkara şikâyetim var.
 Sen düşürsen gündüz, gece gelbime,
 Hesretin dağ çekip ince gelbime,
 Şemşirəm ağ düşüp goca gelbime,
 Şâir, sensiz hara şikâyetim var.

GÖRÜNSÜN

Haray bizim başa dumanlı dağlar!
 Bah, ay gözüm, yahşı tanı, görünsün.
 Kendimizin Sarı yalı, Buzluğu,
 Şiş Gayanın Bezirganı görünsün.

 Hasteyem, yattığım bu yer seherdi
 Bir yanım çarpınan Behr-i Hezerdi.
 Her yana bahıram cennet tehridi,
 Könlüm ister Ağdabanı görünsün.

 Şair Osman eşitseydi gelerdi,
 Belki bu derdime derman bilerdi;
 Eynim açılardı, üzüm gülerdi,
 Dostun mehribanı hanı, görünsün.

 Özüm Kelbecerli, eşgim yüz bulag...
 Her seher etrini getirir sazag.
 O yerler gözümde almasın uzag,
 Şemşir için her nişânı görünsün!

BAHIRAM

Daha gocalmıram, yerimir ayag,
 İntizarlı bu dağlara bahıram.
 Bîvefâ ömüre yohdu e'tibar,
 Onda olan kem ilgara bahıram.
 Men nezer etdikce her yaylağına,
 Gelbim nâil oldu hoş növrağına.
 Uzagdan da olsa Laçın dağına
 Ara ağlayıram, ara bahıram.
 Yadıma düşende şerbet bulaglar,
 Ele bil zeng edir batmış gulaglar.
 Meclis gurub, saz çaldığım avlaglar,
 Size hesret men fügera bahıram.
 Dada yet, penahım, halım müşküldü,
 Üzüme didemin yaşı tüküldü.
 Görmürem Kepezi gör neçe ildi,
 Ne Murova, ne Goşgara bahıram.
 Hagg âşığı çekmez cefâ bu geder,
 Nâbeled olan gul hayana geder.
 Pereskârım özü elesin nezer,
 Ancag bir anda var çara bahıram.
 Pencereden Gözlü bulag görünür,
 Daha yahın yollar uzag görünür.
 Şemşir de dünyada gonag görünür,
 Köçüp geden yoldaşlara bahıram.

MENDE

Bedende çarpınan bütün üreyin

Yarısı sendedir, yarısı mende.

Senin zebanını bal müseffası

Eseli sendedir, arısı mende.

Ayrıllıktan hanı var mı bir çetin,

Menem yüki alda derdin, möhnetin.

Bu hicranın, bu feragi-firgetin

Al-yaşılı sende, sarısı mende.

Şemşir solmaz haldan-hala ilgari,

Tanış edin mehcemâla ilgari.

Güdretden çekilmiş gala ilgari,

Uçmaz mehebbetin barısı mende.

EYLE

Bir gaşla, gözle de biler metlebi,

Ganana bir kelme işâret eyle!

Artır mehebbeti dost arasında,

Demedim ürekle ticâret eyle!

Sadig ol dünyada, sen dolandır göz,

Güşine girmesin fitne yalan söz.

Düşende bir berke polad kimi döz,

Heç gorhup çekinme, deyamet eyle!

Güster ehtiramın halga ne ise,

Gulag verme pişe, nese, mâkese;

Âgil, kâmil, ârif olan meclise

Sözünü hoş danış, ibâret eyle!

Sen yahşıya can de, hayını dağla,

İlgarsız adamin nitgini bağla,

Elacın olanda el için ağla,

Yohsula el uzat, nezâret eyle!

Şemşir bu sövdaya düşenden beri,

Gezir garış-garış bizim elleri.

Heyalında olan şadlıg heberi

Gohuma, gardaşa beşâret eyle!

VAR

Gözel gelin, gileylişen felekden,
 El deymemiş bah gör benim haram var.
 Zedeliyem serser esen külekden,
 Ne tebibden, ne loğmandan çaram var.
 Bala için gelbi yaman anadı,
 Başgaları efsânedi, fenâdı.
 Köhnelmişdi, tezeledin, ganadı,
 Sinem üste neçe gemim, yaram var.
 Şemşir guldu öz gedrini bileme,
 Sedâgetin yüz gedirini bilene.
 Söz gâdrini, söz gedrini bilene,
 Sağ olduğca mehebbetim varam, var.

GÜLÜM

Gördüm Garabağ'da yuhuda seni,
 Senin camalını âşikâr, gülüm.
 Tezeden **ale**va galadın meni,
 Alışdırdı cesedimde nar, gülüm.
 Ayrılıp düşmüşem elimden kenar,
 Şana üzen muytek telinden kenar.
 Bilirem atmazsan elinden kenar
 Eşgi, mehebbeti sen kenar, gülüm.
 Bağdan gül üzdüyün yadıma düşdü,
 Buhağa düzdüyün yadıma düşdü,
 Gözünü süzdüyün yadıma düşdü,
 Her inşanın heyalimde var, gülüm.
 Sayalansam gulluğuma gelirdim,
 Ferhad kimi uca dağlar delerdim.
 İnan sensiz artır, çohalır derdim,
 Gör neler çekirem intizar, gülüm.
 Şemşir ağlar camalını görüncen
 Bir kimseye vermemişem sirrin, can.
 Nedir ahı bir istekli, şirin can,
 Eylerem yolunda men nisar, gülüm.

GELİP Dİ

Dağlar al bezendi, bağlar gül açdı,
 Yazın fesil-novbaharı gelipdi.
 Gâbil devamçısı şair yürdünün
 Vurğunumun ümidvarı gelipdi.
 Gelib Kelbecerde gonag galmağa,
 Ceyran bulağına nezer salmağa,
 Elbet deli dağlar heber almağa,
 Soruşmağa senetkârı gelipdi.
 Esil mirvaridi, özü simuzer,
 Pakize bir övlad, esline benzer.
 Ata gezen dağı oğlu da gezer,
 Unutmayıp e'tibarı, gelipdi.
 Bir çiçek çelengi alıp ülkerden,
 Sözüne gat verib müşgi-enberden.
 Hatire yazmağa şelalelerden,
 Vesf etmeye bulagları gelipdi.
 Bugün şö'lelendi yanan çiraglar,
 Bize barat dolu bu temteraglar,
 Sefalar getirip gelen gonaglar,
 Arif olan yoldaşları gelipdi.

Heyranam bu kâmil ada, sanlara,
Mehebbet ehline temiz ganlara.
Minnetdaram âlim olan canlara,
Sözün şirin hiridarı gelipdi.
Şemşir, var sözünde zer nişânesi,
Dostun, şeninedi her nişânesi.
O büyük şairin dür nişânesi,
Vâgîf kimi yadigâri gelipdi.

GÖRÜNDÜ

Gileyli getirdim, acıldı duman,

Dağların başının garı göründü.

Asmana cekilen Murov'un boyu,

Buludlardan çoh yuharı göründü.

Le`net hâinlerin dedelerine,

Geldim duçar oldum zedelerine.

Biri düz çahmadı vedelerine,

Ne düz ehdi, e`tibarı göründü.

Hebisten soyuglug yamanca gördüm,

Gemlendim, hirslendim çohaldı derdim.

Derdini, gemini men ne bilerdim,

Me`lûm oldu aşikârı göründü.

Bir kaçdı Kelbecer`e gelmedi,

Fasıg bedemelin üzü gülmedi.

Salam verip derd-i dilim bilmedi,

O ne yahın, ne dişgarı göründü.

Saf olsun el yanlı bir cavab oğlan,

İnsanlığda kâmil, sâde, mehriban,

Şemşir`in derdineeledi derman,

Mehebbeti mene sarı göründü.

GÖREYDİM

Temiz ehdim, düz ilgarın eşine
O yerleri bir de barı göreydüm,
Gurbanlar keserdim bu güzel güne,
Turuş bulağı, bağca-barı göreydim.
Çöplünün başında elvan çiçekli,
Batalğan gölü var gazlı, ördekli.
Gerenfilli, süsen, bünbül etekli,
Alhanyurddan yal yuharı göreydim.
Gayğısın göreydim dostum Elinin
Torpağın öperdim Şemsir elinin.
Gohumun, gardaşım, gızın, gelinin,
Meclisinde bizim yarı göreydim.

ÇATMADI

Nâmerde dost dedim efsâne yere,
 Yaman günde gelip kâra çatmadı.
 İnandım sarsağa, her dengesere,
 İşim düştü berke dara çatmadı.
 Eyri galdı düzgünlüyü eyenler,
 Doğrunun adına böhtan deyenler.
 Sözü yere düştü ayag döyenler,
 Na çalışdı ihtiyara çatmadı.
 Düştü keserinden hâin bıçaglar,
 Baş ağrıdıp başa döyen çaggallar,
 Pahıllıgdan can çürüden alçaglar,
 Şah olmag istedi, vara çatmadı.
 Mehr-i mehebbetle gelbini doldur,
 Bu, haggın goyduğu mügeddes yoldur.
 Halalı yihmağa çalışan guldur,
 Elediyin heyallara çatmadı.
 Şemşir, ne gözeldi vahtlar-ve'deler,
 Boşa çıhdı düşmen eden hedeler.
 Merd izine gülle atan gedeler,
 Metlebine üzü gara çatmadı.

BAKI ŐEHERİNDEN AĞDABANA

Gurban, senin duzlu nâmen gelende
 Üzümüze teze novbahar açdı.
 Çille aylarında, bu gış günde
 Bağlarımız çiçeklendi bar açdı.
 Daşda keklik, gölde sona sürüdü,
 Ele san ki, yaz gününün biridi.
 Güneyleri lâle, nergiz bürüdü,
 Gör ne geder mehebbeti var, açdı.
 Hoşgedem ellerin bu güzel vahtı
 Üzümüze nurlu Őefegle çahdı.
 Gartallar Murov'dan Goşgar'a bahdı,
 Duyęu için dağbaşına daraşdı.
 Keskin seâdetli behtever dövran,
 Ellerin eğgine Şen ol her zaman.
 Yoldaşdı, gardaşdı Bakı, Yerevan,
 Söz ne yahışı bir-birine yaraşdı.
 Şemşir atıp daha derdi, möhneti,
 Ucalıp, yükselip halgın hõrmeti.
 Dillere düşüpdü sözü söhbeti,
 Azad ilden beri ihtiyar açdı.

GÖRMEYE

A dağlar manalı, Gence gözeli,
Hoş gelibsen, senetkârı görmeye.
Sen bir giya bahıp canım üzeli,
Uçdu ruhum size sarı-görmeye.
Heyran etdin göz-gaşına âşığı,
Dur, dolandır öz başına âşığı.
Kimdi goyan öz hoşuna, âşığı,
Senin kimi hoş didarı görmeye.
Şemşiri yandırıp, az odlara yah,
Müjganın sinemi etdi min pardag.
Ala gözlerini bir dolandır, bah,
Sinem üstde bu dağları görmeye.

İNDİ

Bu goca dünyadan doymayan insan
 Ne yoldaş tanıyır, ne de yar indi.
 Gözlemez geyretin, namusun, arın,
 Goy olsun başına canan dar indi.
 Yazığ anan seni doğmayaydı kaş,
 Mehebbetsiz, düşüncesiz, yekebaş.
 Heder yere terlan dediyin, gardaş,
 Neden oldu bir yaramaz sar indi.
 Alovdan giğilcım, oddan kül törer,
 Uğundan bal olmaz, çürük gundan zer.
 Dengeser oğuldan kim görüb hüner,
 Bed övladdan çıhmaz heyir-kâr indi.
 Şemşir'in derdini men deyim sen yaz,
 Bele nesiheti olmamışdı az.
 Sağsağan, garçığay, ala garga, gaz
 Haçan bir-birine ohşayar indi.

OLANA

Kağıza, geleme heyifim gelir,
 Men ne yazım e'tibarsız olana?
 Min le'net husam yaram dincelir
 Bînamus, bîgeyret, arsız olana.
 Cırır derisini edebazlığı,
 Me'lum oldu ilgarının azlığı.
 Ondan heyirlidi huuk namazlığı,
 Hardan insan deyim kârsız olana,
 Fırıldag teb ehli, ya da bir tülkü,
 Nâkese hitabdı sözünün ilki.
 Nervanı, söyüdü, ilğını, belki
 Gatıp tongal edin barsız olana.
 Dosta duzag guran o iblis henüz
 Yandırır alçağı ataşında ruz.
 Çatmaz adamlığa, galacag me'ruz
 Deyerler inamsız, yarsız olana.
 Çökecek üstüne garanlıg zülmet
 Soruşsan, arhasız bir hebisdi yad.
 Olmaz dar gününde eyleyen imdâd,
 Gelbi hâin, ümidvârsız olana.
 Çağırdığım kimse lâşerik tekdi,
 Nâtevan gullara o teher çekdi.
 Bir tale bir de ki, geyret kömekdi
 Şemşir kimi ihtiyarsız olana.

NAR OLA BİLMEZ

Oddan gül töreyer-atalar demiş,,
 Her daşda giğilcım, nar ola bilmez.
 Terlan yumurtasın garğa beslese,
 İtirmez eslini, sar ola bilmez.
 Sevmese bir insan elmi, beneti,
 Bilmez ona desen yüz nesiheti,
 Boran yağdırmagdı gışın adeti;
 Gül açar baharda gar ola bilmez.
 Elm için özünü ötmeyen nöker,
 Bütün ömrü boyu âhuzâr çeker.
 Ağlayar, gözünden ganlı yaş töker,
 O kesde ferâset var ola bilmez.
 Ustad oğlu olsa ustad yahşıdı,
 Şemşirem, eyilmez polad yahşıdı.
 Yüz haram gazañdan savad yahşıdı,
 Onun kimi yoldaş, yar olabilmez.

SEVİNDİM

Adımın fehridir senin heyalın,
 Üzüm güldü sene sarı, sevindim.
 Daşıp çaylar kimi o dağın te'bin,
 Doğru bildim, düz ilgari, sevindim.
 Silindi gelbimden gemli hicranlar,
 Senetime giymet verir insanlar.
 Gör neler yaradır teze cavanlar,
 Söz bağının boldu barı, sevindim.
 Te'bin dağın olan sellere benzer,
 Bizim birge sözlü ellere benzer.
 Eşğ atının zerbe yellere benzer,
 Titredârsen bu dağları, sevindim.
 Eleşgerin sesi, Gurbanın adı,
 Âşığ neslimize oldu dünyadı,
 Dost edip âlemi, tapılmaz yadı,
 Gohum gördüm her diyarı sevindim.
 İsteğli eller min algışım var,
 Şemşir söyleyerek-hey dilinde var
 Eminem gelemin yorulmaz, yazar,
 Budur körülüm arzuları, sevindim.

GARA GÖZLERİN

Yanağın göyçekdir gülden, laleden,
Senin ne gözeldi gara gözlerin.
Meni hifz elesin, mürvete gelsin,
Vurmasın sineme yara, gözlerin.
Eşgin hestesiye çekirem cefâ,
Rehm ele, o zalım, gel bir insafa,
Senden ola belke mene bir sefâ,
Eleye derdime çâre, gözlerin.
Dağların kekliyi, alaöz Nigâr,
Şemşir bu vesfini yorulmaz yazar.
Gocalmış âşığam, görme günahkâr,
Goyma, çekir meni dara gözlerin...

SEN OLDUN

Çoh güle bahsa da kepenek göziim,
 Sevgilim sen oldun, yarım sen oldun.
 İnan hegigete, doğrudur sözüm,
 Namusum, geyretim, arım sen oldun.
 Men ne üçün bahım, nâmerdler bahır,
 Gelbimi arasan tapılmaz pahır.
 Eşgim, mehebbetim ezel ve ahır
 Can sirdaşıım, ömür varım sen oldun.
 Gözellere te'rif demişem herçend,
 Ber sene olmuşam her vaht pa-yi bend.
 Zülflerin boynuma salıp bir kemend,
 Kemend atam, ey dildârım, sen oldun.
 Eglimi elimden alan olmadı,
 Meni öz oduma salam olmadı,
 Senin tek isteklim olan olmadı,
 Ümidgâhım, sebebkarım sen oldun.
 Şemşirem, yene de göca çağımda,
 Gezmesen dözmerem sol ve sağımda,
 Alma, heyva, nar yetirdin bağımda,
 Bol beherim, bağca-bağım sen oldun.

AĞDABAN'DA

İltimas eylerem mektub alana,
 Eylesin bu sözü can Ağdabanda.
 Arif duyar, bir söz çatmaz nadana,
 Derd ehline eyler kâr Ağdabanda.
 Vurgunu olmuşam men o diyarın,
 Oyug bulagların, buzlu dağların.
 Keçirmişem altmış yeddi baharın,
 Gış vahtı görmüşem gar Ağdabanda.
 Mehebbeti zövg ü sefâsız olan,
 Derd üste gem goyan, şefâsız olan,
 İlgarsız, imansız, vefâsız olan
 Neçe bed illerim var Ağdabanda.
 Yamanları ne şad olsun, ne gülsün,
 Bilmez sirleri goy âlem bilsün,
 Elin gezeb eli başını bölün,
 Çeksin oda âh ü zâr Ağdabanda.
 Şemsirem bu işe eli getmıram.
 O nâmerdin tikesini dadmıram,
 Gece-gündüz nifrin edip yatmıram,
 Mehv olsun o hain mar Ağdabanda.

HALLARIN

Dağın sinesinde açılan lale,
 De, neden düzülüp gara halların.
 Yene meni saldı derin heyalay
 Ara gumral telin, ara halların
 Köyneyin gırmızıdı, yahalı siyah,
 Sene hansı kimse edip garğış ah,
 Bu sirden meni de eyle bir agâh,
 Goy bilinsin aşkâra halların.
 Belke Nizâmînin öz eserinden,
 Düşüp Füzûlînin söz defterinden,
 Bitipsen torpagdan Mecnûn derdinden
 Bir gem olup senetkâra halların.
 Soldurmusan, saraltmısan bağımı,
 Bağırma çekdiyin eşgin dağı mı?
 Üreyimin eridipdi yağını,
 Niye gismet olup hara halların.
 Şemşirem, fehrinle gerek ucalım,
 Deyip-danışmağa olsun macalım.
 Yalvar tebiete goyma gocalım,
 Vurup mene gırma yara halların.

KÖMEYİM

Ürek dostum, menden küsme, incime,

Menim de ezeller vardı kömeyim.

Kimden gileylenim, erk edim kime,

Könlümdeki dövlet, vardı kömeyim.

Deyim sene ehvâlını ağ olsun,

İsteyen dostların demi çağ olsun.

Oğlanlarım öz işinde sağ olsun,

Üç yaşında Şehriyardı kömeyim.

Şemşirin ilhâmı gürdü, nezilmir,

Bollanır dövletim, varım kesilmir.

Maral balası tek yahına gelmir,

Menim, gelem gaşlı yardı kömeyin.

HETRİME DEYDİN

Zehir olsa emêrd elinden içerdim,

Bu sözde aşkara hetrime deydin

Nâmerd te'nesinden çehaldı derdim,

Yandı cismim nara, hetrime deydin.

Menim kamalımdı özüme şahım,

İgbalım, taleyim, bütün penahım.

Bahanlar görürkki, yohdu günahım,

Vurdun mene yara, hetrime deydin.

Şemşirin var öz yarası, gurtarmaz,

Açı dilin yüz yarası gurtarmaz.

Bele horyat söz yarası gurtarmaz

Bu derde yoh çara, hetrime deydin.

SENİN

Bahıram senindi bu bağ, bu bağca,
Alma senin, heyva senin, nar senin.
Kerem eyle goy dolanıı dalınca,
Bir gul olum gulluğunda, yar, senin.
Melâke temkinli, ey gaşı kaman,
Kem olmaz insafda yahşı bir insan.
Her derman sendedi, menem hestecan,
Derde elac çoh mümkünün var senin.
Şemsirem, nâinsaf, az aldat meni,
Eyleme ahırda bîurvat meni.
İster ucuz, ister baha sat meni,
Serrâf bazarında ihtiyar senin.

GEREKDİ

İstemirem özge bağın barını,
 Mene öz bağımın barı gerekdi.
 Gezmirem herabe baygusuşlarını,
 Bülbülümün hoş göftarı gerekti.
 Söz batmaz beynine her ağılı azın,
 inanma sözüne sen kelekbazın.
 İstesen taleden çatar murazın,
 İgidin bir halal yarı gerekdi.
 İnsan gerek gem yuhusu yatmaya,
 Mayasına zerre haram gatmaya.
 Ölenedek hemdemini satmaya,
 Pak üreyi, itibarı gerekdi.
 Gaydadı bürc olur gala başında,
 Şemşir, nâmerdin od gala başında.
 Ohuya şe'rimi, gala başında,
 Sözün şe'rin hiridarı gerekdi.

OLDUN

Demişti: ölünce dönmerem senden,
 Agibetde neden bîlgar oldun.
 Kenardan dolanıp, geçirsen kenden,
 Nedendir bu geder zülmkâr oldun.
 Tapılmaz senin tek bir sehâsı kem,
 Senin derdlerinle doludur sinem.
 Mene bes deyil mi verdiyin sitem,
 Bu cövr ü cefâya tarafdar oldun.
 Hesretin çekdikce gözüm ağladı,
 Söhbetim ağladı, sözüm ağladı.
 Alışdım oduna gözüm ağladı,
 Bir yayın durmadın, gen-kenar oldun.
 Şemşir'in gözünde geldi murazı,
 Gözledim çatmadı hüsnün niyazı,
 Bulud tek garaldın, dedim: ayazı,
 Ahır getdin özgelere yad oldun.

BESİMDİ

İnan meylim yohdu özge bağında,
 Öz bağçamın boldu barı, besimdi.
 Gâilem gelbimin goca çağında,
 Alması, heyvası, narı besimdi.
 Gövher serrâfıyam bez ahtarmıram,
 Her alçag bahışlı göz ahtarmıram.
 Senin kimi gelin, gız ahtarmıram,
 Var evimde güzel garı, besimdi.
 Yapalag, yarasa beyenmir günü,
 Getmez virânededen bayguşun ünü.
 Deşer üreyini devenin kini,
 Göz yumuram sene sarı, besimdi.
 Meni el tanıyır, sen tanımırsan,
 Sende yohdu iman, din tanımırsan.
 Gel dolan Şemşirden gen, tanımırsan,
 Çohdu taleyim varı, besimdi.

DÜŞER

Payız olcag soyuglaşar havalar,
Duman çeker, dağ başına gar düşer.
Ne güzel demişdi ulu babalar,
Her işi tez başa insanlar düşer.
Elden uçan terlan gışa dönüpsen,
Demirem ki, menden, haşa, dönüpsen,
Soyunmuş tufanlı gışa dönüpsen,
Yollarına tüpü, boranlar düşer.
Ârif işâreden metleb duyardı,
Ellere aydıandı âleme cardı.
Menin pak Üreyim yazdı, bahardı,
Gohum gelse, bağçamıza bar düşer.
Şemşir gocalıgda olmamış sarsem,
Ehd-i ilgarına mügeddes kesem
İnanma, yalandı etseler gesem,
Laçın yuvasına garga, sar düşer.

BAHIRAM

Pencereden el yaylağı görünür,
Ara köks ötürüp, ara bahıram.
Laçın gıya ağ dumana bürünür,
Könlüm düşür intizara, bahıram.
Yolunu yerimir tuş ayaglarım,
Aparmış mı sizi huş, ayaglarım?
Yerimez olupdu guş ayaglarım,
Yanım üste ovlaglara bahıram.
Dileyirdim hâsil ola dileyim,
Şemşir, gocalıgdan çohdu gileyim.
El yetişmir, ünüm yetmir neyleyim,
Uca dağ başında gara bahıram.

GURBAN'IN

Cefâ çekti gece-gündüz yatmadı,

Ele deydi heyri, kêrı Gurban'ın.

Helâl mayasına haram gatmadı,

Doğru oldu düz ilgari Gurban'ın.

Şâhid olsun söze Ağdaban dağı,

Gurbanı dağlayıp bîmürvet yağı.

Çoh erize yazdı Recib barmagı,

İtmedi emeyi, barı, Gurban'ın.

Ağlamagdan ne gözümde yaş galdı,

Zalımların arasında çaş galdı.

Mehemmed köçetdi, ne Garaş galdı,

Bayram galıp bir ensarı Gurban'ın.

Eşit bu kelmeni, sühendan ata,

Ey ağıl deryası, ey ümmam ata.

Rûhuna olmuşam duâham, ata,

Bu Şemşirdi yâdigâri Gurban'ın.

YARAŞMAZ

Soyug külek zimistana layigdir
 Lale, nergiz boran, gara yaraşmaz.
 Tutmaz yoldaşlığı gış ile yazın,
 Gışın fesli novbahara yaraşmaz.
 İnsanın insana payı gerekdi,
 Bir hörmeti hagg-ı sayı gerekdi,
 İgidin münâsib tayı gerekdi,
 Bel bağlamaz geyri yara, yaraşmaz.
 Zatı gırığ ne ad gözler ne de san,
 İstemez ki, uca öla bir insan,
 Sar-yapalag ola, garğa-sağsağan,
 Bir yuvada terlansara yaşmaz.
 Bîheyânın tutup gözün oyasan,
 Demirci'nin küresine goyasan,
 Danışanda dodagların soyasan,
 Düz danışmaq bu yasara yaraşmaz.
 Ağıldan kem, o acıdil, o çirkin,
 Heyif ki, sahibi gılmamış terkin,
 Şemşir de elinden düşer didergin,
 Bele derdi deyim hara, yaraşmaz.

DÜŞEN YERDE

Govğalı olmasa igidin başı,
 Ogereksiz başa dünya dar olsun.
 Tereggi, tenezzül gezir yanaşı,
 Çetindi uyuşup barabar olsun.
 Gesemsiz söyleyim sene, gel inan,
 Terlandan azmayıp ala sağsağan.
 Biracansız uygudu düşmensiz insan,
 İnsanda goçaglıg gerek var olsun.
 Peleng de fişikden edir etiyat,
 Sayıglıg igidi sahlar salamat.
 Düşmenin oyagsa sular kimi yat,
 Yatanlar eyansın, heberdar olsun.
 Mehriban ol ucaldanda var seni,
 Gınamasın yoldaş seni, yar seni.
 Saya salmadığın it tutar seni.
 Eli yalınlara âşikâr olsun.
 Ârifler üçündü sözümün sonu,
 Mügâbil lazımdı her boyun donu.
 Namus sümük olsa kelb yemez onu,
 Bîgeyret adama görüm ar olsun.

Oyatmag çetindi yatan kimseni,
Hagg sahlasın dada çatan kimseni.
Yaman günde dostu satan kimseni,
Şemşir'in yanında günahkâr olsun.

ÜREYİMDE

Oğrun bahışların çihmır yadımdan,

Getirir tezece bar üreyimde.

Sinemde yetişen ter şamamalar,

Ay güzel, galayıp nar üreyimde.

Sinem üstde derd-i hicran döküşür,

Bedenim titreyir, elim üyüşür.

Menim de terlanım yadıma düşür,

Yuva gura bilmez sar üreyimde.

Menden uzag düşüp gönül hemdemi,

Zeherden acıdı ağzımın temi.

Gözlerin behş etdi mene bu gemi,

Bir yollug yurd saldın, yar, üreyimde.

Üzülüp galıpdı meylim cananda,

Ahım erşe çatır ismin amanda.

Memim yarı canım galıp yanında,

Hesretin buz olup gar üreyimde.

Sen deme Şemşire deli, görende,

Sonuş ehvâlini, beli, görende.

Göz yumuram yad gözeli görende,

Sene mehebbetim var üreyimde.

NİYE GÖRÜNMÜR

Sefâlı yaylaglar, güzel ovlaglar,

O gözü humarım niye görümmür?

Onun ferâğında gözlerim ağlar,

Aman o dağlarım niye görümmür?

Gilman tamaşalım, loğman kamallım,

Züleyha isteklim, Yusif camallım,

Necoldu bilmirem, Leyli heyallım,

Artıg intizarım, niye görümmür?

Kerem kimi düğüm yardan aralı,

Ferhad tek tişeli, gelbi yaralı.

Şemsirem itirdem serhoş maralı,

O nazlı nigarım niye görümmür?

CAN DEYEK

Al sazını gel meydana, ay âşığı,
 Bu serrâfa, hiridara can deyek,
 Temiz gelbin, sedâgetin eşgine,
 Onda olan yüzilgara can deyek.

Gelemi keskindi, sözü şirindi,
 Onu algışlayır göy Hezer indi.
 Gaynar tebi deryalardan derindi,
 Borcumuzdu senetkara can deyek.

Alovlı ocağda ad galacagdır,
 Merd ata övladı Şad galacagdır.
 Bu dünyada temiz ad galacagdır,
 Biz de temiz insanlara can deyek.

Halgın algışıdı ahır, ezelim,
 Temizdir senetim, hoşdur emelim.

Şemşirin dostusen, Mirze müellim,
 Vurgun goyan e'tibara can deyek.

OLAR

Haramdan doğulan; olacag haram,

Ellerin içinde şermsar olar.

Hâinden, hebisden uzagdı aram,

Düz çıhmaz ehdine bî-îlgar olar.

Hebis ha gazanca, az deyer çoha,

Heznesi olsa da hesabdı yoha.

Bir şakird ki, üstadına kem baha,

Malı da, pulu da zehrimar olar.

Özüne mehsusdu ismi nesin,

Nâdan goy adına insan demesin.

Guruş verse canı çihar nâkesin,

Cesedi alışar tamam nar olar.

Pul güden âşığdan kenaram, kenar

Şemşire, lâzımdı düz söz, e'tibar.

Heyre-şere gerek olmayan idbar

Ümidem behtime, süngüsar olar.

GAR ÖLDÜRÜRMÜŞ

Deyirler düşüpmüş nœvruz borana,
 Onu gendab kimi yar öldürürmüş.
 Mene deyen yohdur sen ne gezirdin,
 Uzun yolda seni gar öldürürmüş.
 Gış günü sandım ki, dağlar çemendi,
 Lâleler, nergizler ele hemendi.
 Aldandım keçmişe itirdim zendi,
 Ağılsız insanı tar öldürürmüş.
 Şemsir, zimistana bağladın vefâ,
 Görmedin işretin, ha çekdin cefâ,
 Sen niye yol verdin o nâinsafa,
 Bûlbûlü gül üste har öldürürmüş.

MENİM DE

Elin neğmekarı aşığıyam men,
Siz galin gaydına barı benim de.

Ne **umuram** gacalığda tezedem,
Meylim ahır dosta sar benim de.

Demeyin pisniyyet olup ağsaggal,
Meni mecbur edir doğrudam bu hal,
Yamanca göysünüz, vermirsiniz bal,
Olsa istemezdim arı benim de.

Taməhkâr olmadım bu güne geder.
Gapını kesmirem dilenci teher.
Şah beçe yahşıdı, verseniz eger,
Olar bir ahama varı, benim de.

Arılarda her tamaşa gözeldi,
Gâhdan sanca göze, gaşa gözeldi.
Vızıldeşa-vızıldeşa gözeldi,
Karvan çeke yol yuharı, benim de.

Büzse dodagını kimin arvadı,
Bil ki o payı da felek budadı.
Gönülsüz heletin heç olmaz dadı,
Çekip başım bu azarı benim de.

Bizim bu sövdamız eceb iş olsun,
Sebebkâr kömekçi hagg-gerdiş olsun.
Töhfenizin goyun bir beş olsun.
Oğansın bahtımın tarı benim de.
Egliniz ne kesir bele keflideni
Semşir kimi gelhagelli, nefliden.
Bar getirsin Dovudludan, Çöplüden,
Adım olsun bahtavarı benim de.

EŞİT

Deyirler gurd basır arhalı köpek
 Elbet sende bele hüner var, eşit.
 Daşın çay üzünde ahan göbelek
 Te'rifini goymen edim car, eşit.
 Hünerver olmuşdug ata-babadan,
 Çekimmedik govğa günü davadan.
 Uçup tülek terlan gedip yuvadan,
 Galılda yurdunda garğa, sar, eşit.
 Günleri sanadıg say da gurtardı,
 Hefteler azaldı ay da gurtardı.
 Üç ay bahar keçdi, yay da gurtardı,
 Sabah gopar boram, külek, gar, eşit.
 Her kimse tutduğu işden utanı,
 Nesli dürüst olan etmez hatanı.
 Karsız oğul tez unudar atanı,
 Sende yohdu namus, geyret, ar, eşit.
 Sözü şay eledim obaya, kende,
 Şemşir'em sene var mehebbet mende.
 Doğrusunu deyim, bahıram sende,
 Esla yohdu doğru, düz ilgar, eşit.

SİNENDE

Uşag iken keşke yatıp galaydım.

Sen olunca yaşlı garı, sinende.

Yüz il döysen gül üzüne gülerdim,

Ağlamazdım zarı-zarı sinende.

Tutar sa sesime güzel dem ağlar,

Men ağlasam yohsa güzel dem ağlar.

Galıp bunun gözü elde mi ağlar.

Görüp, elbet, yazıg marı, sinende.

Sen enbersen etrin ele yayılsın,

Şemşir'e rehm ele adam sayılsın.

Göy gözlerin yuhusundan ayılsın,

Açılsın şeherin barı sinende.

SENSİZ

İnan sedagete inan varlığa,
 Vîrâne görünür buralar sensiz.
 Salır heyalımı, intizarlığa,
 Meni kim bu gemden aralar sensiz.
 Ne keklik ohuyar, ne bülbüllöter,
 Laçın şikar etmez, ganadın büker..
 Gül, nergiz solpuyar, benövşe pörter,
 Çemenler, çiçekler saralar sensiz.
 İnan, her an düşür gelbimde behsin,
 Bil meni yaşadır senin hevesin.
 Bahar güneşidir isti nefesin,
 Yağar bu dağları gar alar sensiz.
 Var olsun el-obam sensizem gerib,
 Gelbimin isteyi gönlüme hebib,
 Menim her derdime sen oldun tebib,
 Sağalmaz, gurtarmaz yaralar sensiz.
 Şemşir'i sal yada gürkamâl kimi,
 Düşürsen meylime şahda bal kimi,
 Dolan evimizde sen maral kimi,
 Sahibsiz olmasın bu diyar sensiz.

INCİMEZ

Vefâlı gardaşa gardaş elinden
 İnan deyse yüz de yara, incimez.
 Men ağa deyilem, aciz nökerem,
 Olsa da bedenim para incimez.

Sen heç boynuna aldın mı bir günâh
 Hakka, adâlete goy olsun âgâh.
 Iskender hökmünde, olsan Nadir Şah
 Göndersen gul kimi hara, incimez.

Beledsen, ezizim, mendeki hala,
 Hele bozulmayıp ilgar gebala.
 Hemle edip gedirsen de zavalala,
 Cesedim alışsa nara, incimez.

Herden gemgin, herden şuhdu üreyim,
 Bilender hessasdı, şıhdı üreyim.
 Üreyine şarmaşıgdı üreyim.
 Zencirlenip itibara,, incimez.

Kalbim birden topdu, birden süzendi,
 Gevvas olup deryalarda üzendi.
 Dede Şemşir derde, hicre dözendı,
 Çekseler dilinden dara, incimez.

DOĞRUDAN

Gözel hekim, mene yahşı gözle bah,

Yohdu mende ne pul-para doğrudan.

Bu hörmet garşına bir gün çahacağı

Sözlerim ahtar-ara doğrudan.

Yerimiz dağlıgı, ara uzagdı,

Gelbimde mehebbet varag-varagdı.

Yahşılıg etmeyin çatıpdı vahtı,

Düz çahmışam e'tibara doğrudan.

Gaymag, pendir boldu dağda, getirim,

Goy olsun canımız sağ da getirim.

Şemşirem, sene bal, yağ da getirim.

Gelbinde galmasın gara doğrudan.

DEDİM Mİ?

Dünyaya e'tibar, gerdişe dostlug
Sen eyleme âşikâra, dedim mi?
Çohlarını yola saldı bu felek,
Onu tutdu seng-i sara, dedim mi?
Bizlere ne gohum, ne gardaş galır,
Felek vergisini elden tez alır,
Her igid başına bir düşer çalır,
Gefil vurur sene yara, dedim mi?

Bahar aşmasına nece ki, bir yad,
Dar günde çağırsan eylemez imdad.
Eger inanmasan, eyleyim, isbat,
Sözlerimi ahtar, ara, dedim mi?
Sahlamağ çetindi ömür köçende,
Ecel şerbetini insan içende,
Gohumdan- gongudan seni seçende,
Yolun düşer uzaglara dedim mi?

OLANA

Gelem kağıza heyifim gelir,
 Men de yazım e'tibarsız olana.
 Min le'net ohusan yaram dincelir,
 Bî-namus, bî-gevret,, arsız olana.
 Cırır derisini edabazlığı,
 Me'lum oldu ilgarının azlığı.
 Ondan favdalıdı huuk damazlığı,
 Nece insan leyim kârsız olana.
 Çağırdığım kimse nâümid, tekdi,
 Nâtevan gullara o teher çekdi.
 Server-i kâinat özü kömekdi,
 Semsir kim ihtiyarsız olana.

BİR HEBER

Göy göyercin apar bizim ellere,
Bu hesteden yaralıdan bir heber.
Yandırır dilimi acı dermanları,
Yetir gelbi paralıdan bir heber.
Goşa ahan bulaglara hesretem,
Gül bezekli o dağlara hesretem,
Gerenfilli yaylaglara hesretem,
Söyle esli haralıdan bir heber.
Ele bil köz üstü olmuşam kabab,
Şemsir`de galmayıp dözüüm, güvve, tab.
Çatdırsam vetene eylersen savab,
Sevgisinden aralıdan bir heber.

YARAŞMIR

Hekim gardaş bu halatı neyleyim,
 Men dolsam da ete-gana, yaraşmır.
 Ele bil ki, menden küsüp köyneyim,
 Boyum yahşı, ne yamana yaraşmır.
 Ömür salıp Merdekana yolumu,
 Yahşı yere yaman demek olu mu.
 Zalım gızı günde deşir golumu,
 İti iyne zerif cana yaraşmır.
 Yaz dağın hüsnüne yaşıl, al çeker,
 Barama tut yarpağından hal çeker.
 Cöke çiçeyinden arı bal çeker,
 Nece deyim zenbur şama yaraşmır.
 Ağrı vurur, gâh başıma, belime,
 Günde biri derman verir elime.
 Halga te'rif deyen şirin dilime
 Acı derman merdi yana yaraşmır.
 Temiz ad insana şövkət, şan alı,
 Bu garagöz her bahdıgca can alı.
 Ağlımı spardı teli hınalı,
 Goca könül növcavanayaraşmır.

Şemşir, seni zaman bir de getirmez,

Halal hilget öz eslini itirmez.

Zalim ovçu şikârdan el götürmez,

Gülle atmag o ceyrana, yaraşmır.

GÖRÜNÜR NİYE?

Sefâlı yaylaglar, güzel oylaglar,
 Sevgili nigârım görünür niye?
 Onun feragında gözlerim ağlar,
 Aman, a dağlarım görünür niye?
 Tel üzde perişan, zülfü kemendlim,
 Dehanı şekerlim, lebleri gendlim,
 Sözleri müseffa, şirin söhbetlim,
 Tuti hoş göftarım görünür niye?
 Gilman tamaşalım loğman kamallım,
 Züleyha eşglim, Yusif camallım.
 Mecnunü men olan Leyli heyallım,
 Artır intizarım, görünür niye?
 Kerem kimi galan yardan aralı,
 Ferhad tek tişeli, gelbi yaralı,
 Kamandar seydidin serhoş maralı
 Ovcuyam, nigârım görünür niye?
 On sekkiz il keçdi, fereğindayam,
 Pervane tek şamın çiragındayam,
 Şemşirem, gezirem, saragındayam,
 Könlümde vügarım görünür niye?

MENDEN

İnan, az galıram alşıp-yanam,
Gezir öz sirdaşım aralı menden.
Men ovçu deyilem, yohdu kamâlım,
Cağmasın dağların maralı menden.
Sözüm âriflere te'sir ederdi,
Hicran çekmeyene desem hederdi.
Her kimin gelbinde çohdusa derdi,
Danışır üreyi yaralı menden.
Hiyle handa, fitne handa, men handa,
Şemşir, sözüm şirin olur dehanda.
Ele bir kimsene olmaz cāhanda,
Dolana heyâlı garalı menden.

DEDİM Mİ?

Minyaya e`tibar gerdise dostlug,
 Sen eyleme âşikâra, dedim mi?
 Çohlarını yola saldı bu felek,
 Onu tutdu seng-i sara,-dedim mi?
 Bizlere ne gohum, ne gardaş galır,
 Felek vergisini elden tez alır,
 Her igid başına bir düşer çalır,
 Gefil vurur sene yara,-dedim mi?
 Bahar aşnasına nece ki, bir yâd,
 Dar günde çağırsan eylemez imdâd;
 Eğer inanmasan eyleyim isbat ,
 Sözlerimi ahtar, ara,-dedim mi?
 Sahlamak çetindi ömür köçende,
 Ecel şerbetini insan içende,
 Gohundan-gonşudan seni seçende,
 Yolun düşer uzaglara,-dedim mi?
 Yatmışdın, yuhudan nagâh oyandın,
 Gefletle lengidin, ne çoh dayandın?
 Bu çerhin andına niye inandın?
 Şemsir kimi ay fûğara,-dedim mi?

GELBİMİN

Ne bais olmuşdu ey çerh-i felek,
Vurmusan üstüne yara gelbimin?
Günahım ne olmuş, de biz de bilek,
Saldın şühesine gara, gelbimin?!
Kimdir çekem gem hicranı benim tek?
Bahar gözleyirem gelir gar, külek,
Ey igbalım teherini özün çek
Menim sınıg para-para gelbimin!
Könlü açığ, gözü tohdu Şemşir'in,
Oyansın taleyi bahtı Şemşir'in,
Yarı gelsin ve'de vahtı Şemşir'in,
Tebib, dermanını ara gelbimin!

OLAYDI

Ezel bir insana men dost deyende
 Doğru sözüm düz ilgarım olaydı.
 Büyük sehâvetim, şirin dövletim,
 Halal malım, hañal varım olaydı.
 Kimsede işi yoh,, özü-özünde,
 Mõhkem sir sahlayan, sözü özünde,
 Ağvara bahmayan, gözü özünde,
 Bu geyretde geşeng yarım olaydı.
 Seâdet menimle olaydı yoldaş,
 Nece ki, unutmur gardaşı gardaş;
 Ölünce tereggi edeydi bir baş,
 Halg içinde bahtavarım olaydı.
 Çataydı elimden kömeyim, hovum,
 Keserden galmayan gılincım, solum,
 Özü gezip meni tapaydı ovum,
 Bele gözel bir şikârım olaydı.
 Bahtım ayıg olsa igbalım keskin,
 Çekmezdim ayrılıg, yohsullug, pis gün.
 Ne zimistan, ne gar, ne boran, çiskin,
 Şen baharım, rüzigârım olaydı.

Bergerar olaydım dünya üzüne,
Eziz görüneydim halgın gözüne;
Bahmayaydım çuğul, şeytan sözüne,
Bir kamallı hoşnigarım olaydı.
Şemsir, bu sözlerin daha besdi, bes!
Metlebin bitirer yegin ki, bir kes.
Hâinlik bilmeyen, sâde, mügeddes
Gohumlarım, gongşularım olaydı.

RÛZİGÂR KİMİ

Bu şen meclisimiz bir tarih olsun,
 Galsın el dilinde yadigâr kimi,
 Goy gelbi şad olsun isteyenlerin,
 GÜnleri hoş geçen ruzigâr kimi.

Çemenli, çiçekli bu bezirhana
 Ne şaha galmayıp, ne de sultana.
 Söz dünyada galmalıdır nişana,
 Ohuyan olacag heberden kimi.

Bu yerde çohlari sürüpler sefâ,
 Be`zen cennet olup, bezen de cefâ.
 Ecelde insaf yoh, ömürde vefâ
 Dosta duzag guran biilgar kimi.

Aldım gelemini elime yazdım,
 Gadağa vermedim diline, yazdım.
 Çohudu obama, elime yazdım,
 Sözden gala çekdim bu dağlar kimi.

Açanda yaylagda çemen, gül, nergiz
 Meni unutmayın yada salın siz.
 Sonsuz görünmez mi dağlar Şemşir`siz
 Oğlunu itiren analar kimi.

AMANDI

Bende-yi kemine, zelil-i zârem,
 Salma, nezerinden, tarı, amandı.
 Dermansız hesteyem derde düğaram,
 Ey âlemin kirdigârı, amandı.
 Sığınmışam vahidi olan bir ada,
 Sevsen yaman günde yetişem dada.
 Gâdir olan kişi özün sal yada,
 Goh incitme meni barı, amandı.
 Bu şadlıg günümü hicrana gatma,
 Meni gözden salıp, nezerden atma.
 Ömür bagi deyil, bir gün unutma
 Şemşir kimi günâhkârı, amandı.

HANI

Sualıma cavab zamana desin
 Gohum, gardaş vefâlı dost, yar hanı?
 Meyve vermez, günahsızdı neylesin.
 İlğında, söyüdde alma, nar hanı?
 Dostu olmayanlar âciz, varsızdı,
 Nervan, çınar göy sağanlar barsızdı.
 Ömür de insan da e'tibarsızdı,
 Bu goca dünyaya e'tibar hanı?
 Tale heznedârı tez eyir yoldan,
 Sehâveti gözle yine yohsuldan.
 Yaradan nezerin kesmesin guldan,
 Doğru nöker hanı, düz ilgar hanı?
 Her işde mahirsen eziz berader,
 Mehebbet milyonca altına deyer.
 Behram gûr, Nadir şah, sedd-i İskender
 Sultan Süleymanlar, hökmüdar hanı?
 Şemşir azadığın bu sözdü elbet,
 Me'rifet, sedaget, ölmezdi senet.
 Yaşayar cahanda sehavet, hörmet,
 Bundan geyri daha özge kâr hanı?

ÖZÜME

Zehmetle bağ saldım, bağça düzeltdim.

Gismet olmur neden barım özüme?

Yolları piyada gedip gelmekden

Düşmen olup ayaklarım özüme.

Bey deyir: "Yaradan menem insanı,

İşlesin gapımda çihınca canı"

Bes benim torpağım, ekinim hanı?

Niye çatmır ihtiyarım özüme?

Çekilip sineme demir şiş dağı,

Yediyim zehherdi, içdiyim ağı.

Şemşir ha gazanır, aparır yağı,

Veren yohdu gazanc-varım özüme.

GÜLER

Nervan, söyüd, ulğun dese barım var,
 Alma güler, heyva güler, nar güler.
 Buzlu çille yazı gonag çağırsa,
 Boran güler, tufan güler, gar güler.
 Bayguş verer virânede ses-sese,
 İnanma yapalag terlanam dese.
 Özüne bir giymet goymayan kese,
 Namus güler, geyret güler, ar güler.
 Ârif bu mezmunu biler, arasa,
 Açar deyer ünvanını harasa.
 Eger adın laçın goysa yarasa,
 Serçe güler, garğa güler, sar güler.
 Şemşir, söyle sen doğrunu, gerçeyi,
 Solar şantalarında payız çiçeyi.
 Dese bal çekirem himar milçeyi,
 Garışgalar ağlar, arılar güler.

HEKİM

Sen bir el hekimi, men bir el âşığı,
Yohdu gelbimizin garası, hekim!
Menden esirgeme tebib elini
Var ise derdimin çarası, hekim!
Gan durur bedende goca yaşımda,
Alışıp yanıram öz ataşımda;
Ağrı gezir küreyimde, başımda,
Sağdı bes canımın harası, hekim?!
Her derdin dermanı var bizim yerde,
Uzagdı insandan gem de, keder de.
Eller aşığını tutun nezerde,
Galsın aramızda burası, hekim!..
Şemsir hestelenip bir heyli yatdı,
Bahtından seadet tez gelip çatdı,
Hele bu yazdığı bir cüz'iyatdı,
Kesilmez te'rifin arası, hekim!

BİR DE GEL

Çekir hesretini bizim Kelbecer
 Büyük şâir, sen dağlara bir de gel!..
 Dedin: "Vurğun deme geldi çederdi".
 Verdiyin o düz ilğara bir de gel!
 Gel, seni gözleyir Ceyran bulağı,
 Şerinde bezenir eller yaylağı,
 Gel ol istisuyun yine gonağı,
 Emel eyle e'tibara, bir de gel!
 Sene minnetdardı elimiz hamı,
 Gelsen görüşünden alarık kâmi,
 Olar gelbimizin şadlık bayrımı,
 Goy vedeni ilk bahara, bir de gel!
 Sözüñ de, şe'rin de senetkarısan,
 Halgın isteklisi, el vugarısan,
 Nizâmî yurdunun yadigârısan,
 Minnetdarık sentkâra, bir de gel!
 Şâiri çağırır gül, çemen, lâle,
 Ferağın gör meni sâlıp ne hale..
 Şemşir de çekmesin heç mûhnet, nâle,
 O gezdiyin oylaglara bir de gel!

GELİPĐİ

Gelbecer'i, istisu'yu görmeye
 Aşig Hüseyin, hemî bender gelipdi.
 Çoşdu üreyimde şe'r eserim
 Ele sandım elim ne var gelipdi.
 Ay buluddan çıhıp yeni ayazdı, bah,
 Gelemim neğmeni yeni yazdı, bah
 Bir güllü çiçekli yeni yazdı, bah,
 Ele bil yay ile bahar gelipdi.
 Sefâlar getirip eziz gonaglar,
 Mehebbetim bu dostları gucaglar.
 Bunlara halaldı şerbet bulaglar,
 Daglardan almağa vugar gelipdi.
 Sazı kökle bir sarıtel çal, âşig,
 Gelmeleri şehd-i zülal bal, âşig.
 Gedek bizim İstisu'da gal, âşig,
 Var arada düz e'tibar gelipdi.
 Menim adetimdi ülfet, iltica,
 Hemkara edenem seâdet ricâ.
 Şemşir'i görmemiş gedip pünhanca
 Emrahgil yamanca çapar gelipdi.

GÜLÜR

Mene herden gız-gelinler gülerdi.
İndi de gocalmış garılar gülür.
Gırmızı yaraglar gülmüşdü besdi,
İndi sir-sifeti sarılar gülür.
Her naşı, nâbeled yolu bacarmaz,
Barama olmayan halı bacarmaz,
Mekes-milçek beçe balı bacarmaz,
Hagğı var, bal veren arılar gülür.
Şemşirem, görmüşem başga bir kelek,
Âşıglar, bu derde siz gelin gülek!
Bu nece insafdı, ey çerh-i,felek,
Bugda lavaşına darılar gülür?..

MENİM

Min sekkiz yüz dohsan üçde anadan
 Olmuşam, bu geder yaşım var benim.
 Murov, Goşgar, Kepez, Çilgez, Deli dağ,
 Meskenim olubdu bu dağlar benim.
 Yaylagda yayladım çobanlarınan,
 Gün keçirdim namus, geyret arınan.
 Dolandım ellerde e'tibarınan,
 Dediler adıma bahtavar benim.
 Sinemde köhneden yara galıpdı,
 Sözüm, şe'rim bu dağlara galıpdı.
 Ayağım deymemiş hara galıpdı,
 İtirmez izimi bu diyar benim.
 Şemşir gocalsa da sözü tezedi,
 Bahar geldi dünyamızı bezedi.
 Dövranim eyş ile meydi, mezedi,
 Gelbimde galmamış intizar benim.

GELMEDİN

Yolunu gözledim senin sebirsiz,
Dost ne için bu diyara gelmedin?
Demişdin ~~g~~elerem bulag üstüne,
Niye etdin bes avara, gelmedin?
Bir kese galmadı dünyanın tahtı,
Özünü yüksettin tereggi vahtı,
Meybin mehebbetin belke uzagdı,
O sebep kesip sen ara, gelmedin..
Şemşirin derdini yine oyatdın,
Eggi, mehebbeti kimlere satdın?
Namusu, geyreti hayana atdın,
Düz çıhmadın e'tibara gelmedin.

KİMDİ?

Bir güzel gelmişdi bizim dağlara
 Neyif ki, bilmedim haralı, kimdi?
 Sanki kaçıp naşı seyyad elânden
 Keçir ovçusundan aralı, kimdi?
 İti henşer kimi gaşlar çatılmış,
 Deyirsen yanagı aydı tutulmuş.
 Bilmirem gülle mi, oh mu atılmış,
 Bu tebib ahtaran yaralı kimdi?
 Şekere, şerbete sözü benzedi,
 Huriye, periye özü benzedi,
 Bahışda ceyrana gözü benzedi,
 Çilgezın, Kepezin maralı, kimdi?
 O melek misalla garşıma çıhdı,
 Zülfü perişandı, sine açığıdı.
 Gül kimi solğundu, rengi kaçığıdı,
 Lala yanaglar saralı, kimdi?
 O, şirin söhbetli, tuti dillidi,
 Gözelliyi aşıklara bellidi.
 Bizim obalıdı, bizim ellidi,
 Şemşir bilmir edın, buralı kimdi?

UNUTDUN

Ey knl mlknde bağ salan gzel,
Amamış bağalar barı unuttun.
Sen bağbansan benim meylim sene bağ,
Almanı unuttun, narı unuttun.
Hegigi gelbimde sevmişem seni,
Eşge mehebbete olmadın geni,
A ninsaf, niye aldatdın meni?
Zay eyledin düz ilgari, unuttun.
Sen bele demirdin, a zalım, ezel
şemşir bu elmine galdı meettel,
zn döndü menden ahır çekdin el,
Namusu, geyreti, arı unuttun.

GELSİN- GELMESİN?

Atesinde yanan semender menem,
 Pervanesi nara gelsin, gelmesin?
 Leyli soragında diyar-be-diyar
 Mecnun bu dağlara gelsin, gelmesin?
 Her kesin var igbalında bir ulduz,
 Senle yedik nan ü nemek, çörek-düz.
 Vede verdin yol gözledim bir il düz,
 Sevgilim ilgara gelsin, gelmesin?
 Yandım hicr oduna gatılmag için,
 Getdim deryalara atılmag için,
 Can senin yolunda satılmag için
 Hediyyen bazara gelsin, gelmesin?
 Aşığı könlü eşg oduna galanı,
 Ahtarırım onu oda salanı,
 Ovçu gezer sen tek tülek terlanı,
 Seyyadın şikara gelsin, gelmesin?
 Bahmadı cananım eyledim, minnet,
 Etdi döne-döne mene eziyyet;
 Şemşire vermedi icaze, rüşhet,
 Deyin bahtavara gelsin, gelmesin.

GARALANIPDI

Bir yahın dostumdan şüphelenmişem,

Bahıram ki, gelbi garalanıpdı..

Könüller şüşesi sınağ görünür,

Bilmirem ne deyip yaralanıpdı.

Sehâl, iyidde dövlet ürekdi,

Merd yohsula deme neye gerekdi;

Kişinin hürmeti-vardı, çörekdi,

Var gedip, dostlarım aralanıpdı...

Seherin horuzu ahşam banlayır,

Nâdan gülür, derd bilâhler anlayır.

Meni indi görün kimler danlayır?!

Canım el, içinde paralanıpdı..

Menim ağlım, bir vermesen bir alma!

Bahan vardır yaşılıma, alıma;

Galmamışdır bağlarımda bir alma,

Saralıp bostanım, uralanıpdı.

Dünya derdin tekçe mene satıpdı,

Şemşir çağır behtin harda yatıpdı?

Geze-geder hedengini atıpdı

Şan-şan olup bağrım paralanıpdı.

UNUTMA

Kelbecer elinde ustâdam deyen,
 Meni sal yadına barı, unutma!
 Haggın batmaz mende, nigaran olma,
 Meylin olsun bize sarı, unutma!
 Yadigârın galsa mende nişana,
 Yayılacag adın bütün her yana.
 İnsan olan giymet verer insana,
 Senetkârsan, senetkârı unutma!
 Çoh görmürşem usta menem deyenı,
 Dehre ile yolup, tahta eyeni,
 Kamandarın işin gören beyeni,
 Gâfil olup sazandarı unutma!
 Şikârında ohun atar naşı yan.
 Gedir biler ganacagla yaşayan,
 Ustad aşıgların sazın daşıyan
 Sen bu goca yadigârı unutma!
 Şemşiré dediğin bahşayış sazı,
 Gış başa gelmedi, gözledim yazı,
 Göndermedin, senden galdım ırazı
 Özgelerle e'tibarı unutma!

YARA DEĞMESİN

Yayıhın derd, gemin tıbb bacılara
Yalgız galatek Niyara deymesin.
Gelsin kerem üste bu çerh-i gerdun,
Bele güzel cana yara deymesin.
Felâket görmesin, tapmasın heter,
Goy heter çekmesin necib kebûter..
Ne nehan tehlike, gezâ, ne geder
Bednezerden bu dildâra deymesin.
Ey tebiet, derman ele teher çek,
Saralıp solmasın bu huri-melek.
Şemsir'em isterem taleden dilek,
Onun derdi Senetkara deymesin.

YARALANMAMIŞ

Dolanıp dünyanı gezesen ayag, baş

Bir ürek tapmazsan yaralanmamış.

Ana-oğul deyir, bacılar-gardaş,

Kim galıp ciğeri paralanmamış.

İnsan var mı hicran geddin eymeye?

Bir bağ var mı hezan, dıblu döymeye?

Hanı, kimdi felek eli deymeye

Sevgili yarından aralanmamış?

Şemşir, bu dünyada ezelden beri

Dünya bende salıp çoh hünerveri

Ele baht var mı ki, olsun defteri?

Hicran gelemiyile garalanmamış.

AĞLAMA

Anam-bacım, bu milleti yaradan,
 Bir gün imdadına çatar ağlama.
 Filleri aparan azgın sellerin
 Neziler, köpüyü yatar, ağlama.
 Ahır su yerine insanın gani.
 İmdâda yetişen edâlet hanı,
 Dövrân bele galmaz, kesme gümanı,
 Başımda giyâmet gopar, ağlama,
 Gısaas galmayacag bu zülmkâra,
 Mehv olup Mensûru çekdiren dara.
 Tebib garşı geler- sağalar yara,
 Bu gemli hicrandan gurtar, ağlama.
 Şemşirin gelbinde derd bele galmaz,
 Hasil olmalıdır gözlenen muraz.
 Keçer bu zimistan, gorhna, gèleryyaz,
 Bizde göreceyik bahar ağlama.

MENDEN

Derdbilen, möhterem, istekli gardaşı

Gelirim gûşine naralar menden?

Gemli senetkâram, dîvâneserem,

Neden gurtarmadı yaralar menden?

Bad ile keçer mi yanan bir çırağı

Faydasızdı bitmez işe ağlamag.

Geşt eleyir heyalımda aran, dag,

Danışır meylimde haralar menden...

Şemşir sözü dosta galır yâdigâr,

Derdimi ârife eyledim nisâr,

Yohdu ömre, ne dövrana e'tibar,

Gorhuram sizi de aralar menden.

HEYASIZ

Gonşu, bu sert iti zencirden açma,
 Açsan, inan, adam tutar, heyasız.
 Zencir ile möhkem bağla, amandı,
 Çekiler zencirden gopar heyasız.
 Degigede hartı-hurtu var birden,
 Heder yere hürür bu edbar birden.
 Çoh versen firsendi gudurar birden,
 Bir guduz ağrısı tapar heyasız.
 Acı dili eli edip yaralı,
 Çoh vâcibdi ondan durmaq aralı.
 Yüz adam da geze eli çıralı
 Senin kimi çetin tapar heyasız.
 Topugdan canlıdı, kamaldan köpek,
 Heyasız gözeller, sen canın, el çek.
 Başına hele çoh işler gelecek,
 Govlamasan min ev yihar heyasız
 Bir gün çıhmalısan aradan, kişi.
 Çaçmalısan bu gelbi garadan, kişi,
 Sen olasan seni yaradan kişi.
 Degilen yahamdan gurtar heyasız.

Çıhmaz sürüsünden südlü bir goyun,

Nedi başımıza açırsan oyun.

Bî-geyret, gurumsar, yeke tirboğun

Reddolsun bu elden, apar, heyasız.

Şemşir'den utanmır, heyanı saymır,

Gocanı düşünmür, cavanı saymır.

Âlimi, ârâfi, gananı saymır,

Sevmez inan bizim diyar heyasız.

VAHTIDI

Payız fesli dagdan el çekilende,
 Buludlar gararır garın vahtıda.
 Gış dolanı yaz ayları gelende,
 Deyen olar novbaharın vahtıdı.

 Felek goymadı ki, biz de kâm alağı
 Yığılıp sineme gem galag-galag.
 Terlan yuvasına gonup yapalag,
 Garğa laçın olup, sarın vahtıdı.

 İsa bey kökelip, yekegarındı,
 Onun vahtı kesip işi sarındı.
 Meydan algaçları, satgınlarındı,
 Nâdanların, sarsağların vahtıdı.

 Şemşir, bir bah bu gerdişin çarhına,
 Dehne dönüp su düzeler ardına.
 Guduranlar galmayacag gırhına,
 Hele halgı yoranların vahtıdı.

BEYENMEZ

Temiz sañlar binasını garanguş.
 Sar cücesi yuvasını beyenmez.
 Digget ile sözlerime yetir huş,-
 Sarsag adam obasını beyenmez.
 Gadır, yekelensen himardı neden,
 Eslini, zatını danarsan neden?
 Zimistan gehrine can deyen beden,
 Novbaharın havasını beyenmez.
 Acgözlülük pis niyyetde gaydadır,
 Galan heyran zelillikde gaydadır.
 Gapı gezmek sümsük itde gaydadır,
 Garnı doyar, tavasını beyenmez.
 Yaman söz insanı yandırar, yahar,
 Acı dil terpener, ıldırım çahar,
 Oğul var ki, atasına hul bahar,
 Nevg var ki, babasını beyenmez.
 Şemşirem, çemenden, gülden yazıram,
 Nece keçmiş uzun ilden yazıram.
 Elin âşığıyam, elden yazıram,
 Kim bu güzel dünyasını beyenmez!..

HAVASINDADI

Mecnun kimi Leyli deyip seslerem,

Goca gönül eşgin havasındadı.

Dövrämını saf, firavan isterem,

Ana balasını yuvasındadı.

Ovsunçuyam goy elime mar alım,

Zembur kimi leblerinden mar alım.

Bir alagöz serhoş bahış maralım,

Gaçıp, Kelbecerin obasındadı.

Şemşir, besdi az sinene odu düz,

Odu dağlar, odu sehra, odu düz.

Budu halal, odu doğru, odu düz.

Bu doğrulug ata-babasındadı.

GELDİ

Ceyran bulagında, seher çağında
Huşuma şâirin sedâsı geldi.
Eziz gonaglara ömür sağlığı,
Dilimin mehebbet duâsı geldi.
Vurğun gelen vahtı bizim mahala,
Çemen müjde verdi, sevindi lala,
Hamı dostlar ele aldı piyala,
Meclisine şirin badası geldi.
Şemşirin dilinde üstadın adı,
Bir şadlığ başladı, eller oynadı,
O şe`r deryası daşdı, gaynadı,
Görüşüne min bir adası geldi.

GÖREYDİM

Yene at çapaydım Çöplü dağında,
 Düz yurd lalasını bir de göreydim.
 Könlümün intizar, hesret çağında
 Gara gayasını bir de göreydim.
 Gün ana göynundan teze çihanda,
 Şuâsı âleme nurlar yahanda,
 Taladan o tuyu sarı bahanda,
 Dağlar henasını bir de göreydim.
 Çıhaydım Turşsudan Guş yuvasına,
 Bahaydım Buzluğun tamaşasına,
 Gönlüm yetişer mi temennâsına,
 Temiz havasını bir de göreydim.
 Sarıdağ, Dovudlu, Gurğan yalını,
 Hemze çemeninin yaşıl-alını,
 Soruşup gohumun, dostun halını,
 Eli obasını bir de göreydim.
 Şemşir, ne arzudur, düşüpsen derin,
 Daha gocalmısan, var mı heberin,
 Ağdaban kendinde bizim yerlerin,
 Gurğu-binasını bir de göreydim.

BİR DE YALVARIM

Buhağı benövşe, teli nergize,
 Dağlar lalasına bir de yalvarım.
 Secde gılım gaşlarının tağına,
 Gözün alasına bir de yalvarım.
 Gördüm, mayıl oldum hoş avazına,
 Canım dözer işvesine, nazına;
 Laçın şahbazına, göller gazına,
 Sular sonasına bir de yalvarım.
 Bu yolu onunla çohdan gelirem,
 Boynum büküp ağlamagdan gelirem,
 Yancumagdan, yalvarmagdan gelirem,
 Zalım balasına bir de yalvarım.
 Çoh ümid etmirem iletibarına,
 Birden satar meni dünya varına;
 Dostlarına, yahın gohumlarına,
 Cem el-obasına bir de yalvarım.
 Şemşir hesretinden çoh çekir cefâ,
 Görürsen mi, a nainsaf, bîvefâ?!
 O dese, çoh güman geler insafa,
 Dedim halasına bir de yalvarım.

ŞUŞA ŞEHERİ

Halal olsun sene bu şövkət, bu ad,

Mirvari bezekli Şuşa şeheri.

Uçurum gayada kamallı üstâd,

Gör yaradıp ne tamaşa şeheri.

Her yanı sert gaya, başı yaymadı,

İnsan eli bir kem-kesir goymadı,

Cennet yaradıpsan yaşa, şeheri.

Vagifin itmeyen izini gördüm,

Şemsirem çoh şirin sözünü gördüm.

Ele bil behiştin özünü gördüm,

Gül bezemiş başdan-başa şeheri.

DEDİM- DEDİ

Dedim; güzel bu sallanış nedendir?

Dedi; ümmenlerin sonasıdır bu.

Dedim; ağ ellerin elvan henalı,

Dedi, öz hüsnümün hemasıdır bu.

Dedim, men derdimi o şirin dile,

Dedi, ne cismine düştü zelzele?

Dedim, gel bu bağda verək el-ele,

Dedi, bir gocalıg binasıdır bu.

Dedim, atma mene müjgan ohunu,

Dedi, goynum verir enber gohunu,

Dedim, aşig harda alsın yuhunu,

Dedi, sevgilinin sinesidir bu.

Dedim, canan bir insanda olsa var,

Dedi, yohsul olan ondan pay umar,

Dedim, sedrin üste gördüm iki nar,

Dedi, sevenlerin memesidir bu.

Dedim, Şemarişen etdin heate hal,

Dedi otullnlarda olur bu heyal,

Dedim, dodağına bulanıbdı bal,

Dedi, sen merizin davasıdır bu.

BERK İMİŞ

Daş öpür divanda biri-birini,
 Senin gelbin meger daşdan berk imiş.
 Mecbur olup açdım dostun sirrini
 Mehebbetin ezel başdan berk imiş.
 Uçdu gönlümüze yol salan guşun,
 Mezemmet etmez mi seni, tay-tuşun?
 O hirsli, acıglı, süzgün bahışın
 Top-tüfengden, çoh savaşdan berk imiş.
 Şemşir'in canında davam galmadı,
 Bîvefâ segilim yada salmadı.
 Ha yalvardum gönlü heç yum salmadı,
 Heber aldım yar, yoldaşdan, berk imiş.

YARAŞMAZ

Öküz yorgabilmez, dere oynamağ,
 Goca camış şillag ata, yaraşmaz.
 Şığıyan ulduzu olar mı tutmağ,
 Ellerin ülkere çata, yaraşmaz.
 Fehr etmesin gerek birden ucalan,
 Goy öyünsün bac vermeyip, bac alan
 Goy utansın pis emelle gocalan,
 Bele şifet boy-büsata yaraşmaz.
 Sarağanda hurma bitirmek olmaz,
 Vedegiz meyveni, yetirmek olmaz.
 Kömeksiz ağır şey götürmek olmaz,
 Galarsan meettel mata, yaraşmaz.
 Yol verme böhtana dil arasında,
 Dolan bülbül kimi gül arasında.
 Goyma şer atlana el arasında,
 Şemşir etmez, etse hata, yaraşmaz.

YARAŞIR

İsmi ne yözeldi altı herfle,
 Gara gözler gelem gaşa yaraşır.
 Yerindedi me'rifeti, kanalı,
 Güllü kalağayı başa yaraşır.
 Nesli necâbeti hûridi belkê,
 Var olsun bele can yetirem ölke.
 Görüşüne gelir göyden meleyke,
 Gametde huriye gaşa yaraşır.
 Men isterem güle, göz-gaş aynada,
 Gara hallar nögte kimi, boy niða.
 Bulag üstde samavar, gaynada,
 Ağ barmağa gızıl maşa yaraşır.
 Can gurban edesen bu şirin dile,
 Şemşir gerek, gözel, gedrini bile,
 Çemene, çiçeye, güle büküle,
 BILLÛr beden al gumaşn yaraşır.

GEREK

Uçmaz o gala ki, onun divarı
 Sahsı, kerpic olsun, daş olsun gerek.
 Deyilen her sözü sahlaya barı,
 Bir keskin beyinli baş olsun gerek.
 Derin fikir yükü bîsavadlara,
 Yazısız dastanlar yaramaz kâra.
 Alınmaz metahı çekme bazara,
 Üzükde mirvari gaş olsun gerek.
 Emeye, senete elme uymayan,
 Övladına temel daşı goymayan.
 Kitap ohumayan, me'na duymayan,
 Ağlasın gözleri yaş olsun gerek.
 Nâmerdî, nâneçibler gelbi dardılar,
 Hâinler, pahıllar derd-azardılar,
 Dolunu tökmeye heveskârdılar,
 Bâisin çanağı boş olsun gerek.
 Sözüm nesihetdi, yadigârdı, yaz,
 Sehâli süfreden çörek azalmaz.
 Dindirme, gaşgadı, seydi edabaz,
 İncanın sıfeti hoş olsun gerek.

Gel beled ol, bu hesaba, bu sana,
Muş layigdi fitne gezip pusana.
Bir işâre bes eyleyer insana,
Ganmasa palanlı toş olsun gerek.
Şemsir, bil gedrini halal baratın,
Yaraşığı Köroğlu'nun, Girat'ın,
Çetin almag olar kamalı satın
Ağılsız kelleler çaş olsun gerek.

BİLMEDİ

Bir kâmil ustada tamarzı galdım,
 Heyif ki, gedrimi naşı bilmedi.
 Doğru suâl verdim, nes cavab aldım,
 Gözümden anlayıp, gaşı bilmedi.
 Deftere düşmesin horyatan adı,
 Od alıp yamanda olmaz imdada.
 Kulekli dolutek meni budadı,
 Ayagı bilmedi, başı bilmedi.
 Bu lütfü nâtemiz, hilgeti gatır,
 Me`rifet anlamır, naz-gemze satır?
 Bilmir düşmememi, dostamı atır,
 Nâbeled atdığı daşı bilmedi.
 Te`ne-tehgir vurur metleb gamana,
 Bele zülme heste hardan dayana.
 Bir damcı su atmaz oda yamana.
 Binemdeki bu ateği bilmedi.
 Çemgir daha derdin çekme karsızın,
 Mehebbetten düz ilgardan varsızın;
 Men aglasam gelbi yanmaz arsızın,
 Gözümden car olan yaşı bilmedi.

BİLMEDİ

Nâdan geldi bazarına serrâfın,
 Dürrü, giymetine sata bilmedi.
 Naşı evçu durdu av beresinde,
 Ov keçdi bereden, ata bilmedi.
 Söz verdiler-gözle, gelerik,-doye,
 Gözledim gelmedi, heç biri, niye?
 Deyirler haramdı, yañanikişiye?.
 Dedim, söz boşuna bata bilmedi.
 Gör nece galmışam oyun, kelekde,
 Nezerden salmasın el de, felek de
 Şemsiri yese de şir de, peleng de,
 Tülkü kölgesinde yata bilmedi.

İSTEYİR

Müjgân hedengini ovçular kimi
 Bîlger sineme atmaq isteyir.
 Meni öldürmekdi gesdi, gerezi,
 Nâhagdan gamıma batmaq isteyir.
 Emr eleýir gollarımı bağlada,
 Yaralı sinemi çarpaz dağlada,
 İsteyir her zaman dönüp ağlada,
 Göz yaşım sellere çatmaq isteyir.
 Fikri budur meni gara pul edet,
 Ayaglayıp sinem üstün yol ede,
 Yusif kimi bir sahipsiz gul ede,
 Aparıp bazarda satmaq isteyir.
 Deyir: bir nöker ol, gel gapımda dur,
 Yalvarıp, yapışıp boynunu geç bur;
 Nâinsaf eline dügende bir sür
 Gör ne ihtiyara çatmaq isteyir?
 O ne şamamadı yatıp dağ üste?
 Goşadı hallara gül yanag üste,
 Şemşire söz verip: gel bulag üste,
 Yohsa meni o aldatmaq isteyir?

GÖTÜRERMİŞ

Garanguşun sar olmasa dayısı,
 Deyerler "bir minek day götürermiş"
 Me'rifet yahşı ki, verilmir müfte,
 Yohsa her yetiren pay götürermiş.

Dost tuturam her üzüme gülenni,
 Tanımıram mene kelâk geleni.
 Bîilgar yolunda ağır şeleni,
 Menim kimi ağı zay götürermiş.

Şemşir ilgar üçün keçip canından,
 Çoh merd çihıp dostluğun imtihanından.
 Dar gününde nâmerd gaçar yanından,
 Merd igid elinde tay götürermiş.

SENİN OLSUN

Gözelim, göyçeyim, cananım benim,

Behtime yazılan pay senin olsun.

Darılma, igbala, kâma çatarsan

Bu can benimdirse goy senin olsun.

Dogru, düz yolundan yana düşme sen,

Derde, geme, ne hicrana düşme sen.

Zimistana gar, borana düşme sen,

Bahar senin olsun, yay senin olsun.

Bahtının ulduzu parlasın her an,

Adın olsun el içinde sayılan.

Şemşirin isteyi budur binadan

Çemen senin olsun, çay senin olsun.

DEMEMİŞDİM

Ner izinde galan görmege suyu,

Ölar ünmanlara tay dememişdim.

Gece ışıklanan fosfor gurduna,

Ulduz dememişdim, ay dememişdim.

Gağalara şirin dil yaraşar mı?

Her olcağa te'rif, bil, yaraşar mı?

Gışın beranına gül yaraşar mı?

Zimistan fesline yay dememişdim.

Söz mehfidi, istemedim uzana,

Eyri hedeng şetin şeker mizana.

Daş gatından getrelenip sizane,

Dağın Araz kimi yay dememişdim.

Nâdandan yapışıp atmaram neri,

Nâkesin meydanda olmaz hüneri.

Daşınun da var bu ledan heberti,

Kamandara şüli yay dememişdim.

Delidat olcalıp olmaz tepene,

Kapud olan beden olar mı inee.

Şemir tel başa dülçüp indice

Çatar öşer uluango pay dememişdim.

BİR DE GÜL

Cavanın gülmesi gocaaya hoşdu,
 Gül, a gızım, men gocaaya bir de gül!
 Hett अगरıp, diş tökülüp, üz batıp,
 Gülüne edip o hüdaya, bir de gül !

 Elimden çıhıpdı cavanlıg demi,
 Gocalıg daglayıp bütün sinemi;
 Goymur düz danışam, eyip çenemi,
 Salıp meni ne hay-haya, bir de gül!

 Bir vaht cavan idim men de sizin tek,
 Deyerdin açılıp çemen, gül, çiçek,
 Sevmezdim çirkini, gezerdim melék,
 E'tibarsız bu dünyaya bir de gül!

 Menimle gemlere yarı olarsız...
 Gözelliyin intizarı olarsız...
 Siz de bir gün gocağarı olarsız...
 Bu gerdişe, bu fenaya bir de gül!

 Eşg ucundan oda yandı pervanam,
 Zehmetden kaçmıram, merd doğup anam.
 Deyirdim ov alan goca tarlanam,
 Çemdir kimi garçığaya bir de gül!

CANIM

Sebeb nedir, niye gözden düşüpsen,
 Ezelden gıymetli, ay yazığ canım.
 Söze bahan, eşidenler var, hanı?
 Ağlın ki olmayıp zay, yazığ canım.
 Olur bağın gızılgül yaraşığı,
 Bülbülün bezeyi-dil yaraşığı.
 Meclisler bezeyi, el yaraşığı
 Gör kime olupsan tay, yazığ canım.
 Horyat sözü ârif uçün nağandı,
 Şâirin gelbine deymek ne gandı,
 Söyledin nadana derdin ne gandı,
 Özün 82 dardını say, yazığ canım.
 İki defa lal-kar bir söze
 Bu iş ki melûmdur ârifler, size,
 Üreyim alışdı, yaş doldu göze,
 Car oldu üzümde çay, yazığ canım,
 Şemsir, sedâgeti gelbinden atma,
 Göz ac bah âleme, ayığ ol, yatma,
 Gövher serrâfısan, bez alıp satma
 Haggan iste halal pay, yazığ canım.

G Ö Z L E R

Köhlen at gabağı, igid adını,
 Merd insan öz hagg-ı sayını gözler.
 Kamil avçu çihse av şikarına,
 Ohu nizamlayar, yayını gözler.

Derecek barını gül eken bağban,
 Zehmetin şehrinde görünmez duman.
 Şâir vetenini sever her zaman,
 Terlan guş yuvada tayını gözler.

Yoldaş istemeyen, yar istemeyen,
 Hayir istemeyen, kar istemeyen.
 Var elnas gompunu var istemeyen,
 Görmesin ele pis hâini gözler.

Senet bir tükenmez şar-bahardır,
 Sedaget e'tibar elde açardır.
 Elim goy var olsun-mene de vardır,
 Şemsir öz behtinin payını gözler.

GERİ DÜŞER

Sehâvetli dünya görmüş adama
Verilse minnetli pay, geri düşer.
Merd igidin yarı, atalar demiş,
Olmasa özüne tay, geri düşer.
Eğer oğlu, gızı töretse fesad
Ağrımaz başını goymaz salamat.
Heyalî kişinin heyasız arvad
Eyleyer eglini zay, geri düşer.
Şemşir, sen gerdişe eyle tamaşa,
Yol verme nâkese, şalayın yaşa,
Güvher ebe batar mı dengeler başa,
Günü hieran keçer, ay geri düşer.

SEVİNDİ

Bu gün vesme yahıp bahar gaşına
 Yazın bayramına yay da sevindi.
 Bir gonağım geldi dağlar başına,
 Güneş de, ulduz da, ay da sevindi.
 Gartallar heyretle bahtılar ona,
 Çemenler bezendi al-yaşıl dona.
 Göller dalgalandı, çalhandı sona,
 Şelaleler güldü, çay da sevindi.
 Gezip Deli dağın öpse üzünden,
 Yegin kederlener vurgun izinden.
 İçdi istisuyun gaynar gözünden,
 Büllur stekanında pay da sevindi.
 Kebecer elinde çatanda sorag,
 Dedilar hoş gelip hürmetli gonag.
 Gocaman Şemsirin bahtına bir bah,
 Dostu geldi Biri Maydaş sevindi.

TAPŞIRDI

Keçdi dohsan günü güzel baharın,
 Dağları bezedi, yaya tapşirdi.
 Eridip ömrünü su etdi garın,
 Ahan sellerini çaya tapşirdi.
 Dedi yol gözlesin nergiz, benövşe,
 Gış dolana, bahar gelip yetişe.
 Ceyrana düz verdi, eliyе meşe,
 Gartala, kekliye gaya tapşirdi.
 Teze ilde olur elin hevesi,
 Gelir bağçalardan bülbülün sesi.
 Şimşeyin çahışı, göy gürültüsü,
 Yanvara keç deyip, maya tapşirdi.
 Lale bağışladı geline, gıza,
 Serin su payladı güle, yarpıza.
 Buğdanı saf sahla dedi payıza.
 Düşdü bele temennaya tapşirdi.
 Hükmün ne büyükdü, ey çerh-i güdret,
 Bir kimse sırrını bilmemiş elbet.
 Şemşir bahar göre bir de ya gismet,
 Bu fermanı bir meleğe tapşirdi.

DEMEDİM MEN

Her izinde galan yağış suyuna,
 Olarsan ümmana tay, demedim men.
 Gece ışıldayan göy böceklere
 Ulduz demedim men, ay demedim men.
 Söz gizlidi istemedim uzana,
 Eyri tüfeng çetin geler mizana..
 Daş gatından damcı-damcı sızana,
 Bulag demedim men, çay demedim men.
 Damadan yapışıp atmadım neri,
 Sen özün bilirsen haçandan beri.
 Elin de bu sözden vardı haberi,
 Gâfil olmadım men, ray demedim men.
 Garğamı terlana gata bilmerem,
 Vefâlı dostları sata bilmerem.
 İlğarı elimden ata bilmerem,
 Garlı zimistana yay demedim men
 Deli dağ alçalıpolmaz tepeçe,
 Sen de bu çümleden halisen nece.
 Şemsir senle hemenkidi indice,
 Olup eglim, huşum zay, demedim men.

DEME HA!

Eşitmişem yarın gedir Bakı'ya,
 Gardaşım, özüne subay deme ha!
 Gördüyün yuhunu aç söyle suya,
 Gonşulara "gelin haray" deme ha!
 Ülker çelengisen ay gırağında,
 Özünü güneşin say gırağında,
 Deme ki, yalgızam çay gırağında,
 Eşitmesin o tay, bu tay, deme ha!
 Düzelecek kesir olan gereyin.
 Yurdun çiçeklidi-Murov küreyin.
 Arvad üçünsihılmasın üreyin,
 Her kaçan bir küne min ay deme ha!
 Yollara göz dikip boynunu bükme,
 Kövrelme, doluhma, gözyaşı dökme.
 Kederli gününde bayatı çekme,
 Gah gışgırıp dalay-dalay deme ha!
 Şemşir ağır yükü üstünden atıp,
 Bu şadlıg senin de üstüne çatıp.
 Gözel gızın erselenip, boy atıp.
 Onu körpe sanıp laylay deme ha!

DÖNDÜ, NE DÖNDÜ

Zimistân çekirdim çohzah beridi,
 Daha gışım yaza döndü, ne döndü...
 Taleyim terlanı galhdı havaya,
 İşim pergar saza döndü, ne döndü...
 Gül açdı könlümün saralmış bağı,
 Şamama yetirdi bostanım tağı,
 Üreyimin sızgın ahan bulağı
 Daşıp Kür, Araza döndü, ne döndü...
 Ömrün uçün bahar gelir, gış gedir,
 Naşı ohum ha atıram tuş gedir,
 Her ne desem sözüm ele hoş gedir
 Mahnım hoş avaza döndü, ne döndü...
 Tereggi atını minibdi bahtım,
 Deli çaylar kimi delleniş ahım,
 Şemşirem yetişdi ne güzel vahtım
 Heyâlüm şahbazı döndü, ne döndü...

NE ZAMANDI

Ne zamandı camalını görmürem,
 Ne sazım dil açır, ne sözüm benim.
 Hesretinde yarpag kimi esirem,
 Perîşândı eşgim, avazım benim.
 Yagutum, yemenim, gövherim, zerim,
 Yadımdan çıkmayan dilim ezberim.
 Ah çeksem guruyar Kürüm, Terterim,
 Haçınım, Gargarım, Arazım benim.
 Oldum yalvarıcı çerh-i feleğe,
 Meni yetir ala gözlü meleğe.
 Çatmamışam bu isteye, dileğe,
 Var idi bir arzum, murazım benim.
 Men senin oduna az galanmadım,
 Deme ki, şemine heç dolanmadım.
 Yekelik satmadım, loğalanmadım,
 Yoldu ne yapıncım, gotazım benim.
 Şemşir, sözün doğru-düzü lazımdı,
 Halal nanın halal düzü lazımdı.
 Sene gurban bir goç, guzu lazımdı,
 Gebul olsa nezir-niyazım benim.

İNDİ

E'tibarsız, bu ilgarsız olana,
 Gelem tutmur elim, ne yazım indi.
 Gadağa vermirem niye dilime,
 Yorulmadı eşğim, evazım indi.

 Gışın fesli keçib daha bahardı,
 Menim bu çekdiyim ne intizardı.
 Toylarda dağlara ses yayılardı,
 Hanı o zil sesim, o sazım indi.

 Şe'rimi şems etdim ellere yaydım,
 Canımı canana nisarmı saydım.
 Gelib Daş bulağa birce bahaydım,
 Gözümde galmazdı murazım indi.

 Yar diltür yadıma, diltürler herok,
 Yalvarıram macal, mühlet ver, felek.
 Dostlar niye meni unudub görek,
 Size ne erkim var, ne nazım indi.

 Göz yaşımı sole çatarsan, kağız,
 Lengisen günaha batarsan, kağız,
 İstekli ellere çatarsan, kağız,
 Açılar gelbimde bir yazım indi.

Anam yohdu balasına deye can.

Merdden isteyirem bir sefâ imkân.

Ağzımı yandırır zehirli derman,

Yanır tengnefes boğazım indi.

Şemşirden yad olan ellerim hanı?

Şirin tut, lehce dillerim hanı?

Şerbet bulaglarım, gölllerim hanı?

Ne sonam çalhanır, ne gazım indi.

NAHÇIVAN

Yüz min te'rif deseler de şe'nine

Milyon olsa yine azdı Nahçıvan.

Görüşüne ziyârete gelirem,

Şe'rli, söhbetli, sazdı, Nahçıvan.

Öpsem torpagını dağılardırdim,

Bezekli şehrine secde ederim.

Seni gören deyer cenneti gördüm.

Seni görmek bir murazdı, Nahçıvan.

Diyarını gezen galar mı naşı,

Tanıyar serveti, zeri, le'lgaşı.

Büyük Bakamızın küçük gardaşı,

İlgarımız düz ilgardı, Nahçıvan.

Sen de bir ürekden Azerbaycana,

Meylin, mehebbetin eyilmez yana.

Sen çohdan düşübsen dile, destana,

Şemgir de bir te'rif yazdı, Nahçıvan.

BAHTI

Neyime lazımdı yarımçıg biz payı

İsterem gabımda dolunca bahtı.

Yahşı keçir elediği hagg-ı sayı

Keserli görürem helece bahtı.

Gocalıgda egl-i kamâl gezirem,

Oba, el dolanıp, mahâl gezirem.

Haramdan kaçagam, halâl gezirem,

İstemirem fitne ilece bahtı.

Bir gotur danadan puç olur nahır,

Galay sürtülende görünür pahir.

Develer malbende nece ki bahır

Nâdan da şemşir'e elece bahdı.

YAZ KIMI

Öz gölünden uçan yaşılbaş sona,
Gel çalhan gölünde guba gaz kimi.
Bahar yanağında lâle görünsün,
Goynunda gül açsın teze yaz kimi.

Canan şirin can demelisen sen,
Bahtımın saâdet emelisen sen.
Aşkımın ilkisen, temelisen sen,
Coşdurdun te'bimi Kür, Araz kimi.

Şemşir sene nisar elemiş serin,
Şe'mine yandırır semender perin.
Nefesin cismimde ses versin şirin,
Kalbimde sızılta telli saz kimi.

İNDİ

Bir damha tikdirmek istedim bu il,

Bu goca gönlüme naz gelir indi.

İş meni feramuş edip yegin bil,

Sen deme mektubun az gelir indi.

Hava soyuglaşır üreyim esir,

Belke kömek dura çağırdağım pir.

Yarımcıgdi darıhıram gah da bir,

Deyirler gabagden yaz gelir indi.

Şemşir, behtin hele oyagdır, oyag,

Yaradan kimseyi duracag dayag.

İsmayıl, Mahir'im dünenki sayag,

Göreydim elinde saz gelir indi.

GÜNLERİM

Düşür mü yadına geçen zamanlar,
 Sen ile söhbetli, sazlı günlerim...
 Gözlerinden gülüp, gaş oynatdığın,
 Hanı o gemzeli, nazlı günlerim.

 Eggimle bagisen, ey cam feşanım,
 Süsenim, seyhanım, gülüm gülşenim.
 Mirvari kelmelim, hoş danışanım,
 Senle getdi o avazlı günlerim.

 Nökerin olardım bacarsam eger,
 Amansız dağları aşarsam eger.
 Yüz iller sen ile yaşarsam eger,
 Yene de deyerdim azdı günlerim.

 Efsûn leyâgatin, efsûn hürmetin
 Hanı mehbabetin, senin ıllfetin.
 Hanı mehbabetin, efsûn sühbetin,
 Güzel, seninle hoş olmasdı günlerim.

 Şengir, bu etdiyin ne havâş-ı saydı,
 Saniyem bir gündü, degigem aydı.
 Men demişdim behteverli olaydı,
 Bu terlanı, bu şahbazlı günlerim.

YALVARIM

Meni helg eleyen bir getre sudan,
Senden gayrı kese nece yalvarım.
(Oyat gözlerimi özün uyğudan,
Keremine gündüz, gece yalvarım.
Sen ol ümidgâhım, sen ol kömeyim,
Rehm-i hezer ele gülsün üreyim.
Nâkese diz çöküp goyma göyneyim,
Ne guldura, ne de bice yalvarım.
Budur, ey ilahım; sözün kütahı:
Mügessir Şemşir'in sên'ol'penahı,
Cavanlıgda çoh etmişem günahı,
İndi olup zeliîl goca, yalvarım.

GETDİ

Hezret Âdem uzun iller yaşadı,
 Dünyadan cavan mı, goca mı getdi?
 Hevâ ana dohsan oğul getirdi,
 Adı bu dağlardan uca mı getdi?
 Mehlûgatı helg eleyip erenler,
 Hanı bu cahanda hoş gün görenler.
 Alt-üst otaglarda dövran sürenler
 Var mı mezarında bacamı, getdi?
 Şemşir, hilget gah sünböldü, gah gövşen,
 Olabilmez dünya ile güleşen.
 Vezife başında yüz il eyleşen
 Ahır şirin ömrü bica mı getdi?

DAĞLAR

Güdretten bineli, senger galalı,
Sayılmaz gapılı, bacalı dağlar.

Sendeki gurgunu cah-i celâli
Görem her bir insan ucaldı dağlar.

Başın dumanlıdı, köksün neşeli,
Yaylağın laleli, gül benövşeli,
İnsan bi-vefâdır, siz hemişelik,
Borc olur insanın eceli, dağlar.

Senin gemin yohdu gardan, külekden,
Kâm alırsan her arzudan, dilekden.
Temennâ eylesek goca felekden-
Verer mi möhleti, macalı, dağlar.

Men seni görmesâm canım üzüler,
Çiçeyinden yazda şebnem süzüler,
Yay olanda körpe emzik guzular,
Yatar sinem üste, dinneli, dağlar.

Temiz havan ermağandı, sövğatdı,
Hemi seâdetdi, barlı-baratdı.
Serin bulagların âb-i heyatdı,
Şemşir sende niye gocalı, dağlar.

DAĞLARI

Dellerden bahırdım heste çağında,

Gözüme görünür Gence dağları.

Murovu, Kepezi deli Goggarı,

Gören şefâlanar, mençe, dağları.

Keklikler daşında gezir balalı,

Köksü sıh meşeli, çiçek talalı,

Sinesi sünbüllü, güllü, lalalı,

Var bizim yerlerin nice dağları.

Ne ola, o yere güzârın düşe,

Şemşir, elin bulaglara yetiše.

Gerenfil, ergâban, nergiz, benövşe,

Al-yaşıl bezeyir gonça dağları.

LAÇINDA

O Laçın yurdunda güzarım düsse
 Keşke ganadlanıg uçam Laçında.
 Demeli sözlerim pünhan galmaya,
 Gelbimin sirrini açam Laçında.
 Böz atı göndere o Gaçag Nebi,
 Oynada ruhumu cavenlig tebi.
 Gözümde galmaya könül metlebi,
 Dostların boynunu gucam Laçında.
 Görsem zövg alardım gözel diyardan,
 Güneyle laleden, guzeyde gardan.
 Suyu şerbet olan buz bulaglardan
 Vefâlı dostunan içem Laçında.
 Fehr cıylarem Kürdoğlanun adıyla,
 Gohurn-gardagımle, cem övladıyla.
 Odlanmayam bu hosretin adıyla,
 Bir görlüg süfresi açam Laçında.
 Şemgir, terlan kimi, bir perin ola,
 Sözünde ovharın, keserın ola.
 Alınan metahın, gövherin ola,
 Satam serraflara, saçam Laçında.

BERİ

Ne söz galdı men dememiş sene, yar,

Gelbimin sirrini açandan beri.

Divâneler kimi düşdüm dağlara,

Sinem eşg odunu saçandam beri.

Derd elinden çoh adamlar saz aldı,

Biri geri düşdü, biri tez aldı,

Hey dolandı aylar, iller azaldı,

Ömrümün samından keçenden beri.

Çoh âşigler çekdi getdi karvanı,

Keremi, Sen'anı, deyim gör hanı,

Geşt-i güzar olup gezdim dünyanı,

Elimden terlanım uçandam beri.

Ferhad külüng çalıp daşa, saldı ses,,

Galdı giyâmete almadı gisas,

İstekli bir dostum oldu müheannes,

Bildim ilgarından kaçandan beri.

Şemşir, seni yetişdirip bu diyar,

At derdi, güsseni çekme intizar.

Bu dünyanın şadlığı var, yarı var,

Nizâmî, Füzûlî köçenden beri.

GERİBLİK

Ölüm hağıdı, yaranmışlar ölecek,
 Olmayeydi kâş dünyada geriblik.
 Saralılar renginin fesl-i bezantek,
 Yandırır canımı o da geriblik.
 Hayama bahıram yohdu bir kesim,
 Tahdim gızıl olsa olmaz hevesim.
 Şur olup İleme yayılmaz sesim,
 Olmam hağan, ya şahzede, geriblik.
 Azır idrakımı pozulur başım,
 Görünür bir nefer gohum-gardaşım.
 Yetmiş, seksene çatsa da yaşım,
 Yane düğür aman yada, geriblik.
 Gelbim perişandı, gönlüm talandı,
 Yandı canım ateşlere galandı.
 Doğru desem, deyecekler yalandı,
 Kim yetiğar sende dada, geriblik.
 Bulu dilymeyen buğ soñman, saralman,
 Çemgir geriblikde etme erkinaz.
 Gerib can verende can dayan olmaz,
 Sığınmışam min bir ada, geriblik.

DÜŞERSEN

Çetin işi kerem-kanı düzeldir,

Düzelmese ne ihada düşersen.

Eller çahıb küsme ana torpagdan,

Obadan ayrılma, cida düşersen.

Dostum, sen bah bu hañıma bu günde,

Yahşı yetiş ehvâlîma bu günde.

Herden bir de heyâlîma bu günde,

Sen, a güzel melekzâda, düşersen.

Yohsullug zülmetdi, ayrılıg yaman,

Şemsir, şahpirinden istersen aman.

Âşıqlar dilinde ohunan zaman

Her sazda, söhbetde yada düşersen.

MENİM TEK

Leyli deyin dağı dolandı Meenun,

Yazig Kerem yandı oda benim tek.

Olup Şahbazımın möhneti efsun,

Hicran çekir indi o da benim tek.

Şâir, sen görende de gelen-gaşa,

Her gizli sirrimi o düşer, başa.

Pervâneler teki yaman ateşe,

Gören var mı bu dünyada benim tek.

Revâdir mi hehretinden bilküllüm,

Hasan vuran yarpag kılak bilküllüm.

Qomatr dayir non da mont, a gillüm,

Salırsan mı günde yada benim tek.

CAVANLIG

Tutup sahlasaydı bu gerh-i dövrän
Goymazdım elimden gaça cavanlıg.

Men ne bilim gocalığı görende,
Ganadlı guş kimi uça cavanlıg.

Ağrı tutur, gâh solumdan, sağımdan,
Bir zerre nef yohdu ağlamağımdan.
Merdler meclisinde saz çalmağımdan
Keşke gelip söhbet aç a cavanlıg.

İncimerem pirim veren baratdan,
Yerişde, yürüşde keçirdim atdan.
Gözüm nurdan düşüp dizim tağatdan,
Yorulur hey vermir gıça cavanlıg.

Ezelden gelbime olan müselsel,
Ne tozoo üstümden bele çokdin ol.
Bu düğgün günlümdə harayına gel,
Goyma ömrüm çaha puça,, cavanlıg.

Hestelik goymayıp mende gala tab,
Bir cana çetindi bu geder ezab.
Senin hünerinle verirdim cavab,
Döyüşken kellere, goça, cavanlıg.

Ölüm hağdı, felaketti gocalmag,
Dehşetdi insanı pis güne salmag.
Yohdu bu ganında cavab gız almag,
Ondan bize çetin keçe cavanlıg.
Ehl-i hâl olmuşam deyirler derde,
Özümden şikayet etmerem bir de.
Goyma Şemsir gemden tapmasın zede,
Ne olmayım para parça, cavanlıg.

ÇİÇEKLER

Nâmerde dost deme, zimistana yaz,
 Uç ay galıp novbahara, çiçekler.
 Derdim artır sizi solmuş görende,
 Gövr edir sinemde yara çiçekler?

Bu gerdiş beledi ezel binadan,
 Odur neşter vurup gelbi ganadan.
 Be'zen de ayrılır ana baladan,
 Kimdi doğru e'tibara çiçekler.

Bu nâinsaf gışın insafına bah,
 Fayda vermir ne're çekip ağlamağ.
 Menim Ureyimde var çarpazlı dağ,
 Siz de mi yandınız nara, çiçekler?

İnsafa, mürvete, işe bah, işe,
 Borana gerg olup nergiz, benövşe,
 Niye aldandınız çerh-i gerdişe,
 Sizi saldı boran, gara, çiçekler.

Çoh ağladım, ağlamıram ta besdi,
 Bu mülmel, bu hıran nebrınl kendli.
 Uç ay galıp novbahara, çiçekler,
 Gövr edir sinemde yara çiçekler.

BU DEDİ

Âşigine can deyerdin ezelden,
 Üzün dönüp, nece çekim bi derdi.
 Gileyliem o ilgarız güzelden,
 Men besledim güllerini, bu derdi.
 Say derdini, elli azdı, gel yüze,
 Gevvâs köñül, çih deryadan gel üze,
 Aman tebib, mene garşı gel üze,
 Bir yetir darmana, aman, bu derdi.
 Şemşir, eşgin kitabını, aç ara,
 Sedâgetden metleb dile, a çara,
 Merd gapısı möhtac olmaz açara
 Mene barat etdiyiniz bu derdi.

EZİZ BACIM

Eziz bacım harayına gelmedi,
 Yetişmedi gulagina seda hey.
 Eli dostum ah-nâlemi bilmedi,
 Yohsa menden üz dönderip o da hey.

 Geden ömür bir de geri geler mi
 Sefâsız hestenin teri geleri mi,
 Har-abanın ses-cemiri geler mi,
 Gadir olan özü çatsın dada hey.

 Çoh çetindi gardaş tutmaq her yadı,
 Merd ağası senden müşkül imdadı.
 Gözüm yaşı behr-i ümman der yarı,
 Çöhresinde getrelenip ada hey.

 Şefâet isterem hesteler teki,
 Hebib-i tebibler cümle var ne ki.
 O bîyûk ulûnenin yolunda gerîk
 Çemgir, niğin bu mezariban ada hey.

GÖZELİM

Alma yanagından bûse almağın
 Giymeti ne geder eder, güzelim?
 Sail baş gayıtsa hansı gapıdan
 Garğıya-garğıya geder, güzelim!
 Sineme oh deyip gözünden senin,
 Gorhuram acıglı sözünden senin,
 KÜNÜL bûse diler üzünden senin,
 Galbindi almasın keder, güzelim!
 Şemşire yehşidi,, yamandı bu hâl,
 Etmişem tezedem indî bir heyâl,
 Bu yolda canımı alırsansa al,
 Zehmetim getmesin heder, güzelim!

BİLMİREM

Dağ obası edir arana gúzar,
 Men dağlar oğluyam, gedebilmirem.
 Dağlar kimi güzel cennet harda var,
 Ne bir kes dememiş, ne de bilmirem.
 Gışda bed olsa da boram garı,
 Yazda şerbet olur buz bulagları.
 Ömrü direyidi fesi-i baharı
 Bu adı kim çekir bede bilmirem.
 Gül şehrine islenmişem, nemişem,
 Süfresinde nanı-nemek yemişem.
 Eziz ata, şirin ana demişem,
 Dağdan geyri ulu dede bilmirem.
 Erselenip uyaglaşdım belekden,
 Bir çuha geyindim gülden, çiçekden.
 Susmadım külekden, şirden, pelengden,
 Cennetinde zorlu hodo bilmirem.
 Samsirem gacaldım, yetimlet keçdim,
 Gevva oldum deryalardan delil saçdım.
 Menim güllühatanı, menim bahçetim,
 Ancag dağdı, Bağdad gedebilmirem.

GELİR

Çöküp bedenime ne yaman ağrı,
Belke vaht yetişip, ve'de mi gelir?
Döyünür saat tek vuran üreyim,
Derd elinden zerbe-zede mi gelir?
Görüşe yığılsın dostlar, tanışlar,
Ayılsın uygudan goy ferâmuşlar.
Laçın yuvasına gonsa bayguşlar
Sar goca şahbaza hede mi gelir?
Daha elim çatmır vefâlı yara;
Yüz illik yol olup ele bil ara.
Ağ üzlere perde çeken mezara
Şemsir kimi neçe dede mi gelir!..

DOSTUNU

İğbali çağıran damende galmaz,
Müşkülden gurtarar beli, dostunu.
Merd olanın sehaveti az olmaz,
Goymaz büdremeye eli, dostunu.
Ot gurtarap sanım derde düşübdü
Yaz ayanda şahta bir de düşübdü.
Kürdün işi bu il kürde düşübdü,
Unutmasın hessenli dostunu.
Şemşir, yaz nâmeni ne olur görek,
Havalar bed keçir sıhılır ürek.
Garabağlı dostlar ahtarsın gerek,
Sözü şirin bu mezeli dostunu.

MÜELLİM

Yandı hanemizin şem-i çırağı,
GörüŖe gelende Eli müellim..
Açıldı gelbimde novbahar çağı,
Sebebi sen oldun, beli, müellim.
Hele yorulmayıp bülbül nefesim,
İnan, gocalığı gelir gülesim.
Seninle sazımda zil olup her sim,
Sevindir obanı, eli, müellim,
Hoş gelibsen Ağdaban'a, bir de gel,
Şemşir goy düşmesin geme, derde gel.
Gelbimize sevinç düşen yerde gel,
İstekli gonağım geli, müellim.

ÇETİNDİ

Sağal ki ağardı, gazme cavanlıg,
 Gocalıgda bu iş, lele, çetindi.
 Gadd eyilir, belin olur doğanag.
 Umud olma o düzele, çetindi.
 İnciyip sözünden küsme aşıgdan,
 Kes meylini eği, sevgi, meşukdan.
 O zaman ki gözün düşdü ışıgdan
 Esanı almasan ele, çetindi.
 Eger eglin varsa mesiheti bah,
 Yaraşmaz öyünmek, gırışdı dödag.
 Çoh ebesdi növcavana vurulmag,
 Bu sifet kişiye ele çetindi.
 Sigal ne lazımdı daha göz-gaşa,
 Bezek-düzek uylaşar mı bu yaşa.
 Namusu, geyreti düğmeyeen başa
 Bilmez ismetini hele çetindi.
 Gebenin gülünden göz ahtarmayağ,
 Yay günü aranda buz ahtarmayağ.
 Şemşir dedi cavanız ahtarmayağ
 Göstürmeyek ağır çole çetindi.

BEH MENE

Bu gün çemenzâra gonag gelmişem,
 Nergiz verdi yarpağında şeh mene.
 Yelpik çaldı dan yerinin ganadı,
 Serin-serin esdi seher meh mene.

 Öptüm yasemeni, sevdim lalânı,
 Göy neşeli, gül bulaglı talânı,
 Dedim arılarım sizden bal anı,
 Gülümsünüp süsen dedi "beh" , mene,

 Meni el yetirip ele âşigem,
 Derd bilene ehl-i dile âşigem,
 Bilirsen mi niye güle âşigem,
 Bunlar çohdan vermişdiler beh mene.

 Bu sebepten vurulmuşam çiçeğe,
 Torpağın gehrini unudum niye.
 Bağça beslemişem can deye-deye,
 Ne zalımdı, ayag basım, lehmené.

 Tebim bülbül kimi bağa bağlıdı,
 Elin meyli yaz yaylaga bağlıdı.
 Şemsirem çoh sözüm değa bağlıdı,
 Kim deyer ki, bu ne sözdü, "eh" mene.

ÜREKSEN

Geden getdi, ve'de gözler galanı,

Heber alıp, soruşmuşam felekden.

Yığıp helbirine çerhin eleyi,

Elenmemiş kim galecag elekden?

Hiye başın bu dünyaya sığışmaz,

Dana tavlasına meğa sığışmaz,

Düzdür, insan aftaraya sığışmaz,

Vaht olur nazilip çahır lüleken.

Elleşip bu cellâd yaşı, sinemde

Çekilip beylerin dağı sinemde.

Şemşir, var mı sözün sağrı sinemde,

Derman eyle, yaralayan ürekden.

KAMÂL

Uçunur üreyim, titreyir, esir,
Rehm ele almazı asta çek, Kamal.
Al meni bu zalım derdin elinden,
Olsun merd erllerin mübarek, Kamâl.
Bu hürmet aşığa el hürmetidi,
Kesdiyın düşünen insan etidi.
Can şirindi, bıçag yaman itidi.
Ona da dözmeye can gerek, Kamâl.
Necib yaranmışam deyilem galın,
Ârif olan biler Şemşir'in halın.
Tohunma gelbine sen ağsaggalın,
Meni derde salıp bu felek, Kamâl.

KÖYNEKLEMİŞDİ

Bu goca tebiet uca dağları,
 Ağ gara bürüyüp, köyneklemişdi.
 Baharı, payızı, bu gış ayları,
 Çıhardıp aradan dirseklemişdi.
 Bulaglar buz tutup, caylar gargara,
 Külek gedikleri bağladıp tara.
 Yer donup, berkiyip, dönüp mismara
 Zimistan gehrini gerçeklemişdi.
 Gımişanda ilk baharın dodağı,
 Behište dönderdi aranı, dağı.
 Şeh dutanda benövşeni, yarpağı,
 Gerenfil, nergiz de çiçeklemişdi.
 Dumandan ağ yağış yere çilendi,
 Tamam göy yaylağlar nura belendi.
 Buludlar kişnedi, yer silkelendi,
 Suların aynası çiliklenmişdi.
 Dağların gucağı ana misalı,
 Ârif gerek bile, gana misalı.
 Kalağay teheri, cuna misalı,
 Çen yatıp çölleri gerdeklemişdi.

Tahtadüze süfresini el açdı,
Bağla bara çatdı, bağca gül açdı.
Bağbanlar şad oldu, bülbül dil açdı,
Lalenin yanağı göyçeklemişdi.
İşiglısan üfuglerden çihan gün,
Güneylerden şelâleler ahan gün,
Güleş gözle tale mene bahan gün,
Şemşir üz bahtına eteklemişdi.

SENİ

Bahar bayramında seher çağında
 Eli gül-çiçekli göreydim seni.
 Bu günde şad olur, sevinir hamı,
 Men de şad ürekli göreydim seni.
 Etrini alıram esân sazagdan,
 Seni mehebbetim öpür uzagdan.
 Evim sağ yanında geşa bulagdan,
 Çiyini ağ sehengli göreydim seni.
 Üttir Murad guğu bahar gecesi,
 Gelir gulağama şirin lehcesi.
 Yadımdadı süslerinin ceheesi,
 Gelmesi bezekli göreydim seni.
 Gametin servdir, senadan göyçek,
 İnan hesretine dayanmır ürek.
 Ala gözlerini çahanda tek-tek,
 Dodağı hemekli göreydim seni.
 Şemşir ile Turş bulağın çayında,
 Yayın gözel çağı, isti ayında.
 Das qalıydım İleşker'in toyunda,
 Bu hadde ötlekli göreydim seni.

OLUR

Bir oğul bed olsa ata üzünä,
 Teleyi ters olup, bahfı kem olur.
 Düşür nezerinden yarın, yoldaşın,
 Şad günü ah u zar, derâ-i gem olur.
 Ağ olmasa ata, ana üzüne,
 Nursaçılar o hedefin gözüne.
 Ayag bassa heğigetın izine,
 Taleyinden ne istese cem olur.
 Kim deyir yahşının geydine galma
 At gemi, güsseni, vehtsiz gocalma.
 Ömür baltasıdı-bedesiz alma
 Gametin eyilir, geddin hem olur.
 Şemşirin sözünü ârif beyeni,
 Yol vuracag ustadına sbyeni.
 Yarımasın atasını döyeni,
 Taleden, gismetden ömrü kem olur.

AYRILMAZ

Saf get, salamat gal, vefâlı dostum,

Mensiz ayrılma da, ürek ayrılmaz.

Senle bir süfrede çörek kesmişem,

Yediğimiz halal çörek ayrılmaz.

Ârif biler sözün esil mezmânun,

Senindir her hökm, ey cerh-i gerdun.

İsteyin gelbime olub Bisütun,

Eğer ayırmasa felek, ayrılmaz.

Vezife karvandı bir yerde galmaz,

Şemsir vezifeden söz haber olmaz.

Pâk nesilden ilgarı, iman azalmaz

Sağlık olsun, hoş gün görek, ayrılmaz.

MEN

Gezirem obanı, oymağı çohdan
 Ellerin dilinin ezberiyem men.
 Derin suallardan oldum heberdâr,
 Atan igidlerin sengeriyem men.

Ustâddan dersimi alaram cemi,
 Ummanam, köksümde üzer min gemi;
 Telatum eylerem deryalar kimi,
 O Kür'ün, Araz'ın Terter'iyem men.

Hisletde sâdeyem, aşkda Gafam,
 Men mürvet kanıyam, ehl-i insafam,
 Gövheri tanıyan goca serrafam,
 Seçilmiş gövherin zergeriyem men.

Sevgi, mehebbetin pervanesiyem,
 Bir ala gözlünün dîvânesiyem,
 Şemşir'em Gurban'ın nişânesiyem,
 Rüyük âcıqların defteriyem men.

ARZULA

Sen halgîn işine elin nef'ine
Hemişe bir heyir heber arzula!

Piyadann atlı, yohsulu varlı,
Ganadsızı guş tek arzula!

Her hırda iş için aciğa gelme!

Me'nasız danışıp efsâne gülme!

Söyle cavâhîr tek bir neçe kelme,

Ancag mezmununda keser arzula!

İnsan ol, insana besle mehebbet,

Şemşir bu barata uymuştur elbet;

Çalış hegigete, olma bedniyyet,

Ne yalan, ne böhtan, ne şer arzula!

YARAŞMAZ

Namerde yalvarmaq insafdan deyil,
 Düşmene yaltaqlıq merde yaraşmaz!
 Öyünüp dese de min yol nakışı:
 Menem geyreman da, ner de, -yaraşmaz!
 Herkes geyretini düşünsün ezel,
 Gül olmaz söyüdden, töküler hezel.
 Abır, heya, hörmət bilmeyen gözəl
 Çekse de üzünə perde, yaraşmaz!
 Gətir de deməz üzünə oellâdem,
 Onun işdəyine düşmənem, yadam.
 Halqın ehvâlinə yanmayan adam
 Dese de şerikem derde, yaraşmaz!
 Hemişə kəmhüner sellener, daşar,
 Döyüşə girmemiş gaynaşar coşar,
 Yerde iş bacarmaz, göyden danışar,
 Ona pozmaq heç dilz yerde yaraşmaz.
 Gənəli məhəddinə gələ yahaşdı,
 Qılıbard şərəfinə gələ yahaşdı.
 Yahaş oldu, yahaş ata yahaşdı,
 Nəyvaşna haylıda, gərdə yaraşmaz.

DULA

Ne geder düz olsa deyilmelidi,
 Nâhag yerden atan olur şer dula.
 Antarıp bilmemiş eyli-neslini,
 Vurulmağ da çoh çetindi her dula.
 Hayana terpense izi düz ola,
 Namusu pak ola, sözü düz ola.
 Duruşu, bahışı, gözü düz ola.
 Gül olasan bele igid ner dula.
 Geyreti lekesiz, üzünde heyâ,
 Herden satılmaya alçağ kimseye.
 Südünde, lütfünde halalsa maya,
 İten deyil hezineni ver dula.
 Elesi var avaradı, mâtildi,
 Dili zehir, daş dağdan fitildi.
 Kimi görse utüm-utüm utuldu.
 Görüm le'net olaun bu teher dula.
 İncime şemşir'in yazdığı sözden,
 Ha yandı, yaratdın keçmedim üzden.
 Çohlâşıp hesabı ötübdü yüzden,
 İndi daha az tapılır er dula.

CEMİLE

Azar goy çahmasın merd balasını,
 Yihılmaz eminem derde Cemile.
 Her şahta saratmaz dağ lalasını,
 Eger ohgayıpsa merde Cemile.

 Bin alinde gelem, birinde defter,
 Vaafini yazmağa oldum gelender.
 Tohummasın hicran, gaza, ne geder
 Duaçıyam göyde, yerde, Cemile

 Goy sensiz olmasın bu tabibhane,
 Gocalara bala, körpeye ana.
 Şefâia ellerin ohşar loğmana
 Sen ki, varsan bu hünerde, Cemile.

 Azarı, bezarı kenar at beşeng,
 Dur gel hestelere özün teher çek.
 Fehmin, ferâsetin olsun mübârek,
 Ağrı-acı görme bir de, Cemile.

 Eller gızi, gel kudretin car olsun,
 Şemsir kudretine ümid var olsun,
 Hekimlikde behtin sene yar olsun,
 Doludur karnalım merde, Cemile.

OLA

Zehmet ne gözeldi dostun yolunda,

O da senin kimi mö'teber ola.

Sedâgeti başa düşe derinden,

Eşğden, istekden baheber ola.

O düşünce işâreni düz gana,

Üreyinin metlebini tez gana.

Kâmil olup, ârif olup söz gana,

Can gurban o cana bu teher ola.

Dahi bile ders aldığı ustadı,

Ucalar dünyada tertemiz adı.

Özüne ohşaya cesür övladı,

Oğlu da gızı da hünerver ola.

Tapın da özüne münâsib yarı,

Şemşir tek bahmaya fitvaya sarı.

Gelen, el hökmüyle gazana varı,

Biden algıç ola, behcher ola.

OLAYDIM

Ârife, âlime, gedir bilene,
 Duyan adamlara nöker olaydım.
 Nur saçaydım merd insanlar geçmine,
 Yollarına nurlu seher olaydım.
 Büyük atalardan öyüd götürən,
 Halg üçün baharlı çiçek getiren,
 Ham torpağı yarıp çörek bitiren,
 Kotanın ağzında eker olaydım.
 Olmazdım bir kesin hetrine deyen,
 Goymazdım yohsulu söyən, ne döyən.
 Olmayaydı menden küsen, inciyeñ,
 Hamının dilinde ezber olaydım.
 Eseli olaydım guru şanların,
 Könlüñü olaydım perişanların.
 Bliñin heyrine gerişanların,
 Ezilip, dilinde şeker olaydım.
 Ey köñül, bu yolda çoh sine gerdin,
 Gem yükü yorubdu seni bu derdin.
 Atasını beyenmeyen nâmerdin
 Gelbine tikanlı çeper olaydım.
 Çamçubuk, gelib pak olan adamin,
 Kâmiluce kâmilce daban adamin,
 Bliñ çaydınca gelan adamin,
 Kâñ ki, gelanında kâñer olaydım.

AĞLAR

Öz elinden cida düşen insanın,
 Can deyip yanını kim keser, ağlar.
 Veten deyip cenazesini sızıldar,
 Gebrini gazanda bel, düşer, ağlar.
 Ayır salmag bu felekden peşedir,
 İnan, söz ganana söz endişedir.
 Geribe tohunma-gelbi şüşedir,
 Hetrine deyersen-tez küser, ağlar.
 Heyâlîmda gör dolandı haralar,
 Sevgilimden uzag düşüp aralar,
 Horiyat sözü meni oh tek yaralar,
 Dincelmez gözlerim ser-be-ser ağlar.
 Bu misâl mahâlda, elde eyândı:
 Tülkü öz yerinde şirdi, aslanı,
 Garğa, veteninde tülek terlandı,
 İğid gürbet elde bel büker, ağlar.
 Şemşirin gözünde hele var muraz,
 Dolanar zimistan, garşı gelir yaz.
 Körpedir evimde Eleker, Çimnaz,
 Anasını gözüp derbe-der, ağlar.

BEDNEM

Sevip durmag her alçağa çetindi,
 Bu gün meni, sabah seni sever hey.
 Ömrümü çürütdüm efsâne yere,
 Cefâ çektim men yolunda heder hey.
 Abırsız, heyasız utanmaz niye
 Âşig olar günde durar gediye.
 Le`net ikidilli, gırhemcekliye
 Namus bilmez alcagliğın güder hey.
 İsteyirsən kişi, istersen gadın,
 Pis yola goymayın gerek övladın,
 Hansı bir insan ki gözlemir adın,
 Şemşir, zehlem belesinden geder hey.

DÜŞMÜŞEM

Ârifler siz meni bir salın başa,
 Men bu hala hederden mi düşmüşem?
 Sözüm keçmir daha çohum-gardaşa,
 Gocalmışam, nəzerden mi düşmüşem?
 Bu zülmün sebebi nedendi görek,
 Sanıram özümü guru göbelek.
 Daha saymır meni milçək, kepenek,
 Quvvetden mi hünərdən mi düşmüşem?
 Gedir bilenlere çoh ezizem men,
 Hem gaynar bulağam, hem denizem men.
 Şəmsirəm kesərli tiğ-i tizem men,
 Pas mı tutub, keserden mi düşmüşem?

OLMAZ

Heyalima biz söz geldi, deyim yaz,

Ataların sözu, bil herder olmaz.

Le'l-i cevahirat ahtaran gevvas,

Her çürümüş gum üstünde zer olmaz.

Hâin, merdimazar dürmaz faragat,

Merdin meydanında nâmerd galar mat.

Gorhagdan Koroglu, yabıdan Girat,

Her alçagdan bil ki, İskender olmaz.

Tülkü hecce gedirdise bayagdan,

Arını imandan goyup nâhagdan.

El çekmez ölünce toyug tutmagdan,

Haramdan töreyen peygamber olmaz.

Şeytan kimi min le'netden pay olan,

Eli garişdırar fitneden olan.

Guldur, alçag, hebis danışan yalan,

Merdlerin dilinde kelme şer olmaz.

Şir olmaz güvense keşeyen muşlar,

Virânedegışlar hain bayguşlar.

Özünden dem vurar şenesi boşlar,

Düşse bir gün berke hünerver olmaz.

Yapalaglar gece çihar şikara,
Güneşe göz yumar galar avara.
Palan, torba, bez yaraşar himara,
Belinde pezekli pul yeher olmaz.
Şemşir gocalsa da eyilmez derde,
Yohdur üreyinde kin de, keder de.
Düşme gonaglardan töreyenler de,
Hoş sifet gösterip, hoş teher olmaz.

SAHLAMIŞAM

Vefâlı dost ne istesen varımdı,
 Merd yolunda cani-ser sahlamışam.
 Sekseni keçirem dohsana sarı,
 Beden gocalsa da ter sahlamışam.
 Keçen günlerimde cefâ görmüşem,
 İndiki dövranda sefâ görmüşem.
 Edâlet, hegiyet, vefâ görmüşem,
 Uçmag için balü par sahlamışam.
 Siz bu Kelbecere gelen zamanda
 Gelbimde gül açdı sen danışanda.
 Şirin gelmelerin bal oldu şanda,
 Yadımda yadigar zer sahlamışam.
 Sözlerim layigse alın nezere,
 Bilin minnetdaram siz bilnervere.
 Küllüm neyrangahda intoyonlere,
 Çapan küllüne yer sahlamışam.
 Çoh müqtağam ârif ehl-İddile mon,
 Dehr İzzine bele goldim, bele mon.
 Day oymirem gocaliğa bele mon,
 Şemşirem gelbimi ner sahlamışam.

BENÖVŞE

Bahar çatıp bezeyir mi dağları,
 Açılır mı sizin yerde benövşe
 Gımsır mı dodağları nergizin,
 Teze-terim güneylerde benövşe.
 Nedendi lalanın bağında gara,
 Bu letif çiçeye kim vurup yara.
 Gızılgül gelbini yedirir hara,
 Heyif ki, tez solur bir de benövşe.
 Âşig Gurbanî'den galır nişana,
 Torpağdı bize de, ona da ana.
 Boynunu perişan eymesin yana
 Salmasın gelbimi derde benövşe.
 Ona can yetişir yaz nefesinden,
 Oyanır yuhudan bülbül sesinden.
 Cennet çelenginin düşüb desinden,
 Tutmasın üzüne perde benövşe.
 Yarpağın zerifdi yarpağın var,
 Çemene, çiçeye sarmağın var.
 Goca Şamşir kimi bir âşığın var,
 Sözler sözün düşen yerde benövşe.

BİR SEHER MEHİ

Göz açdım, ayrıldım şirin yuhudan,
 Esende üzüne bir seher mehi.
 Her kim olsa durmalıdı yuhudan
 Vuranda üzüne Kelbecer mehi.
 Ne behse düşübdü Murov, Deli dağ,
 Bürünüp halata geyinipler ağ.
 Şefâlı, dermanlı hekimlar sayag,
 Bedenden ağrını tez keser mehi?
 Goşgar, Kepez, Çilgez, Gonur bir cahan,
 Geytinin, Mendilin fesi-l-i gülüstan.
 Pay istesek istisubdan o dostdan,
 Eyleyer hesteni teze ter, mehi.
 Meylim aran gezir ara dağları,
 Unutmaram getsem hara dağları.
 Bu güzel Gafgazın sıra dağları,
 Şemsire bir şefâ gönderer mehi.

DÜŞENDEN BERİ

Meni ateşlere, oda galadın,
Sevgilim eşgine düşenden beri
Elbet, rehm-i mürüvvetin yoh imiş,
Men olmuşam bir dîvana serseri.
Göz-göze bahmasa mehriban olmaz,
Sevip-sevilmeyen bir insan olmaz,
Sen kenar keçmesen bağrım gan olmaz,
Eşg ile yazılmaz sinem defteri.
Saldın canım bu ferağa bahmadın,
Men nökerem, sensen ağa, bahmadın.
Yoncumağa, yalvarmağa bahmadın,
Yanında sözümün yohdu keseri.
Şemşir bes derdini hayana desin,
Hansı ateşlerde yamana desin.
Soruş ehvalımı pervana desin,
Müsibet çekmişem, bil, mühteseri.

EYİLMEZ

Ehd-i ilgarından, dostum Kürdoğlu

Bilirem ki, o nâmerde eyilmez.

Buludlar çalhanıp, galhsa da tufan,

Papağı şah durar serde, eyilmez.

Eslî dürüst olup ata-babadan,

Aldım sorağını elden, obadan.

Gartal kimi yere enmez havadan,

Göyde şah dayanar, yerde eyilmez.

Goç Koroğlu söyle harda döyülmüş,

Ona te'rif çoh destanlar deyilmiş,

Misri gılinc kesmek için eyilmiş,

Nâhag gana çeksen bir de, eyilmez.

Hâsil olsun elediyim dilekler

Esmesin bağına acı külekler.

Salsın seyisini Uste melekler,

O cavağ şairdi derde eyilmez.

Te'bi dağın çaya, Hamana benzeyen,

Şengir'in dilinde okupdu ezber.

Bu seher muştulug getirdi yeller.

Onu sağaldıbdı Berde eyilmez.

KÜSÜP

İsmayil'im çekmek olmaz bu gemi,
 Eziz atan menden ne geder küsüp.
 Yalvarır-yoncusem rehme ederdi mi,
 Bu hegir bendedem hünerver küsüp.
 O mene gibledi, hagga eyandı,
 Eşitdim hestedi, Üreyim yandı.
 Hatiri gelbimde nisb-i cahandı,
 Bir âlem inciyp, behr-i ber küsüp.
 Bağışlasın göye, ers-â elâya
 Ne Gurban, ne Ehed çatmır haraya,
 Çohdandı keçmirem çaydan otaya,
 İgid mamam oğlu şir-i ner küsüp.
 Dizim tutmur gulluğuna gederdim,
 Terab-i tebibe secde ederdim
 Şemşir'em can desen can eğiderdim.
 Gulundan ağası kim deyer küsüp.

KİMİ

Gözlerin süzülüp danışanda sen,
 Deyirsen gözüme bal, şeker kimi.
 Yeğîn tebietin te'bi çoşamda,
 Hüsnünü yaradıp mahgemer kimi,
 Hubların hubusan, ey sahibcamâl,
 Sene bahş olunup feraset, kamâl,
 Ebced tek düzülüp yanağına hal,
 Bezeklisen teze ab ü ter kimi.
 Eslini, feslini nişan ver bilek,
 Simada servsen, duruşda melek.
 Hamsı mekan can yetirip senin tek,
 Behişte ohşayan Kelbecer kimi.
 İsterem hetrine sözüm deymesin,
 Cavansan üzüne üzüm deymesin.
 Eller gözelisen gözüm deymesin,
 Bedniyyet deyilem bednezer kimi.
 Goca ovçu, ovun marıgda galdı,
 Şemşir, sözün "ümidvarıg" da galdı.
 Adın dastan oldu tarihde galdı,
 Düşdü hoş dillere bir ezber kimi.

AZ DANIŞ

Ehl-i hal yanında az danış, azagül,

Bir kelmen deryadan olmasa derin.

İgidler içinde er kimi dolan,

Namus tacın olsun, olmasa da erin.

Düz dolan, ucalsın öz başın, a yar,

Ganmırsa vur daşı,öz başına, yar.

Avara dolanma özbaşına, yar,

Başsız ahan sular olmaz ha derin.

Gör neler yaranmış bu dağda bir bah,

O dere bir bağıdır, bu dağ da bir bağ.

Şemşirem, salmışam bu dağda bir bağ,

Deymişî gısmetim olmasa, derin.

MEN

Neler vesf eledim, yaratdım, yazdım,
Tebiblere, gözellere merde men.
Elimi obamı men unutmadım,
Te'rif dedim yeri düşen yerde men.
İnsan gerek sınıg gelbi sarıya,
Yaman günde dost geze, arıya.
Of demedim dözdüm gemli yaraya,
Tab getirdim zerbe-zorba derde men.
Şemşirem, hoş emellere uyurdum.
Bir zaman buyruldum, be'zen buyurdum.
El yeridi arhasınca yüyürdüm,
Galmamışam halg içinden gerde men.

GÖRENDE

Nedense ağrıyır bahanda gözüm,
 Nâkes de, nâmerd de, nes de görende...
 Men nece dayanım, men nece dözüüm,
 Bu sifeti her bir kesde görende.
 Bî-zeyret tanımaz gohumu, yadı,
 Getdikce alçalar, ucalmaz adı,
 Küçe iti guyrug bular-gaydadı,
 Düşmen de görende, dost da görende.
 Şemşir, düşüp gem çayında ahma, kaç,
 Hebis üzün canın oda yahma, kaç,
 Yum gözünü, öt kenardan, bahma, kaç,
 Bednezer de, pis nefes de görende.

HEVESİNDEYEM

Bahar gelip, dağlar elvan bezenip,
 Dağları görmeyin hevesindeyem.
 Ganadım bağlıdır uça bilmirem,
 Zarıncı gemilerin gefesindeyem.
 O meclis gurduğum çemenli yaylag,
 Yahası dilperli serin buz bulag,
 Sorsa meni o istisu, Deli dağ,
 Deyil Şorbuluğun deresindeyem.
 Âşigi unutmaz sahib olan şir,
 Heyal semendini o dağlara sür.
 Yelli yal, Gara göl yadıma düşür
 Ele bil Murovun sinesindeyem.
 Bülbul neğme deyir, bağıın vahtıdı,
 Gün çeşte galhanda sağıın vahtıdı.
 El köçür yaylağa, dağıın vahtıdır
 Men de Mahrasanın binesindeyem.
 Şemşir, hagga sığın,, ne sus, ne eyil,
 Doğru yalan olmaz, bunu yegün bil.
 O daşürekliler lazımın deyil,
 Men el ezberiyem, el sesindeyem.

Kişi

Niye dindin arvad yardı başını,
Gel verim sesine ses, ağla, kişi.

İnan, sabah bişirecek aşını,

Dinme, henirini kes ağla, kişi.

O geder ırpınıp dūřıpsen elden,

Ezaların tamam ıhıp emelden.

Gözünün odunu alıp ezelden

Titre yarpag kimi es, ağla, kişi.

şemsir`i gel eşit, sen dur lal kimi,

Seni geza tutup bir zaval kimi,

Kişi ne gulun kimi, mele mal kimi,

Böyür öküz kimi pis, ağla, kişi.

NEFESİNDEN
(Mektub)

Gayna tebim, sözlüm ahsın bulagtek,

Sen goca aşığın sinesindesen.

Sağlıg iste, gönder ona gül-çiçek,

Abdullahın istek, hevesindesen.

Aldım mektubunu bir aydın seher,

Gelbe heves geldi, çekildi geher.

Dahiler, dühalar dilinde ezber,

Nizamînin gedim Gence'sindesen.

Cemille, Mobille görüşürsen mi,

Hüseyin halını soruşursan mı,

İpek köüllere sarışırsan mı?

Gaman adamların cergesindesen?

Menim de halımı soruşursan eger,

Günlerim hoş keçip indiye geder.

Meylimde bağisen sen şirin şeker,

Âleme meşhursan, el sesindesen.

Vermir mehebbetim, heç vermir aman,

Bir guru sağlıgdı dost-dostdan uman.

Unutmaram seni ölünce inan,

Etrinle Şemşir'in nefesindesen.

İÇİNDE

Olsa da bağında min çemen, min gül,
 Bahar bülbülüym gefes içinde.
 Ele bil günahsız mebusam hemen,
 Çırpınır bedemin nefes içinde.
 Ha deyim açılar gözüm uygudan,
 Goymur bu sehasız, vefâsız dövrân.
 Bir yandan gem çekir, bil yandan hicran.
 Olmaz bele kelbin heves içinde.
 Şikâra çılmıram düşmüşem lenge,
 Çıhsam tuz gelirem, şire gelenge.
 Daş olsa eriyer döner ehenge,
 Galsa bu möhnetin herkes içinde.
 Men neçiyem baham, edâlet, sen bah,
 Mene herbe gelir gör hansı ahmag,
 Baş var ki, layigdi gızıldan papag,
 Baş var ki, samandı boş fes içinde.
 Şemşir'em, derdecer, yamandı gonşum,
 Yüz hürmet eledim, me gandı gonşum.
 Beyin gat-garışıg dumandı gonşum,
 Yaşayıram bu mühennes içinde.

NEDİ?

Eylerem canımı men sene gurban,
 Bu arzudan geyri hesretim nedi?
 Can benimdir, ihtiyarı senindir,
 Sen almag istesen minnetim nedi?
 Od vurdun bedenim yandı ataşa,
 Sen dur uzağlardan eyle tamaşa,
 Bir cana gümanım gelir, bir başa,
 Bilmirem ki, başga sövgatım nedi?
 Herden bir eline düşür güzaram,
 Hüsnünü görmesem artır azarım,
 Sensiz, ay nâinsaf, ay bîilgarım,
 Bu sazım, meclisim, söhbetim nedi?
 İnsafdı mı yanan gelbi dağlamag?
 Olmaz mı sevgiye Ümid bağlamag,
 Şemgire sen layig gördün ağlamag,
 Geyri bir senetim, âdetim nedi?

İNSAN ELLERİ

Senden geyri hikmet var mı dünyada,

İnsanın güdret insan elleri.

Dağları yerinden sensen oynadan,

Dünyanın hikmeti insan elleri.

Tutup turac kimi yolup Terteri,

Deşip daş altına, salıp Terteri.

Boğup sağ eline alıp Terteri,

Yaradıp heyreti insan elleri.

Gülür Ağstafa, Gazah, Garabağ,

Goşgarın başında yamır min çirag.

Sudan şerbet içir tamarzı torpag,

Paylayır şerbeti insan elleri.

Göy gölün üstünde gurulup seher,

Ellerin yaylağı cennete benzer.

Şomşir, bir Muşşana, Mile sol nezer:

Torpağı bezedi insan elleri.

GÖZÜM

Sahla heyalında nece canın var,
 Gel, sen sözlerimi emânet, gözüm!
 Her bitmez iş için çekme intizar,
 Dolan öz karında farağat, gözüm!
 Huşun da eglin de üstadı sensen
 Eşgin, mehebbetin ganadı sensen
 Mehebbet seydidin seyyâdı sensen,
 Sensiz nece alar herâret, gözüm?
 Hökmün saldı meni bu çetin hala,
 Ağrımaz başıma sen gâtın gala,
 Düşün bed fikire, bu bed heyâla,
 Men çekdim ne zülm ü zelâlet gözüm!
 Bahdın her nâkese hedden ziyada,
 Öz varına bes demedin dünyada,
 Gedecek, gelecek salmadın yada,
 Etmedin nef`ine genâet, gözüm!
 Şemşiri tamahla salıpsan haldan,
 İndi utanıram elden, mahaldan,
 Seçmedin haramı bir yol halaldan,
 Heyânet eyledin, heyânet, gözüm!

YETİŞDİM

Eller âşigiyem men ezel günden,
El içinde bu hörmete yetişdim.
O geder razıyam bu güzel gündem,
Halgı sevdim, mehebbete yetişdim.
Sesimi gatmışam elin sesine,
İndice düşmüşem şadlıg behsine.
Şadam metlebimin düzelmesine,
Arzu kâma, seâdete yetişdim.
Getdi, o garanlıg dumanlar keçdi,
Dünyanı gerg eden tufanlar keçdi.
Şemşir, ne dövranlar, zamanlar keçdi,
İndi doğru heggigete yetişdim.

SENİ

Hekim dostum, benim arzum, bil, budur,

Ucalda dağ kimi seâdet seni.

İşlerin nizamda tapacagdı sur,

Yükseltecek ehl-i sehâvet seni.

Sahib-i me'rifet ey kâmil insan,

Eller te'rif edir seni her zaman.

Şefâlı tebîbsen=halga mehriban,

Âleme tanıdıp bu âdet seni.

Sen bizim ellere ezizsen, عزیز,

Adadan bulanmaz derin bir deniz.

Sehalı üreyin büllürdan temiz.

Hoşsifet tanıyıp camâet seni.

Söylerem her yerde düşende behsin,

Bütün ölkelerde yayılıp serin.

Hesteye dermandı loğman nefesin,

Şerâfette tapıp mehâret seni.

İsmim Şemşir, tanınmışam adımdan,

Derahat almışam Uz Ustadımdan.

Hekim Yusef gâtin gıbar yadımdan,

Henliğe İlaherem selâmet seni.

OLDU

Dilim tutmaz sene garı deyem men,
 Cefâmı çekip sen, zehmetin oldu.
 Gocalıgda elli gıza deyersen,
 Cavanlıgda şanın-şöhretin oldu.
 Seferden gelende üzüme güldün,
 Alnımın terini zülfünle sildin.
 Dindirdin can dedin, gedrimi, bildin,
 Yolumu sahladın hörmetin oldu.
 Kenar gezdin alçag, hebis hayınnan,
 Tülek terlan goşa yaşar tayınnan;
 Çatdı baratımız haggın payınnan,
 Ne seye, sarsağa minnetin oldu.
 Seni görsem canda yaram dinceler,
 Hesretinden heste gelbim inceler.
 Yadına gelirmiyuzun geceler,
 Çoh girin sözlerin, söhbetin oldu.
 Könlümün şehrini tikdin, yâhmadın,
 Şemşirî sen gem oduna yâhmadın.
 Nâ-tomize, nâmahreme bahmadın,
 Çoh halal namusun, geyretin oldu.

YARANIP

Hanı öz heyrinde kesb-i kârdadı,
 Dünyada ne geder millet yaranıp.
 Goy var olsun gedir bilen hardadı,
 Gayğikeşdi onda geyret yaranıp.
 Hebis böhtan deyip aralıg gatar,
 Doğru olanlara yüz yalan satar.
 Bicin her günahı anasında var,
 Atası neylesin, helvet yaranıp.
 İnsan bu dünyada gul mu, nöker mi?
 Ârif adam ismetini töker mi?
 İblise uylaşan heyir çeker mi?
 Şeytanın adına le'net yaranıp.
 Yahşı ol, yaman ol, ihtiyarın var,
 Nâelaca imdâd ele varın var.
 Yohsullara arha durar yahşılar,
 Dularda mehebbet, mürvet yaranıp,
 Şemşir goymaz haggi gözden yyayına,
 Şükür-semâ eyler haggın payına.
 Cehennem helg olup alçag, hâine.
 Mügeddes insana cennet yaranıp.

BİLER

Şehâsızlar kerem etmez yohsula.

Guruşu özüne genâet biler.

Meni görcek ürbendledin yanağı,

Bele zülm eleme cemâet biler.

Men heder sevmişem sen bîvefânı,

Görmedim veslände zövg-i sefânı.

Eşginde çekdiyim cövr-i cefânı,

Sen bilmesen hagg var, edâlet biler.

Yollarında sine geren bir âşığı

Canını fedâye veren vir âşığı

Güneş camâlini gören bir âşığı

Elbette özüne ziyâret biler.

Ha dedim ki sarayından çıhasan,

Gan olmaz ki, bize sarı bahasana

Keremsiz, rehmsiz, ne bîsehâsan,

Şemşir, bele derdi esâret biler.

EYLER

Dilbilmeze, derdganmaza, nâdana
 Deşen metleb ganmaz, seni mat eyler,
 Ağzına ne gelse deyer, utanmaz,
 Ne arını biler, ne ismet eyler.

 Olmaz ele dostun başa varmağı,
 Ürekden düz olup ehvâl sormağı,
 Gelbinde oynayar iblis barmağı,
 Gayıdar üzüne sey-sifet eyler.

 Her an satgın olur iküzlü adam,
 Nütveden nâgâbil, hilgetden haram;
 Nânecib insanla olmasın aran,
 Seni halg içinde hecâlet eyler.

 Şemsir, dersin elli öyren, yüz öyren!
 Ohuyandan kâmil ohu, düz öyren!
 Âriflerden me'rifetli söz öyren!
 O sözler sene çoh nesihett eyler.

OLMAZ

Âlim, âgil, kâmil olan insanın
Huşunda, fehminde seylemek olmaz!
Bu söz heznesini veren var ona,
Onun baratını söylemek olmaz!
Me`rifet, edebdir nehşi insanın,
Seâdet, taledir behşi insanın;
Yahşılığ bacaran yahşı insanın,
Haggında yamanlık eylemek olmaz!
Şemşir, sen itirme haggi-sayını,
İste öz bahtından halal payını.
Gelemin heç gımmag olmaz muyunu,
Gedeni zencirle eylemek olmaz.

MENİM

Meni derde salan ruh-i revânım,
 Gözelim, göyceyim, meleyim benim.
 Sevgili dildarım, canım, cananım,
 Güdretim, güvvetim, bileyim benim.
 Ey şanı, şövketim, cahım, celâlim,
 Taleyim, hoş günüm, bahtım, ıghalım.
 Ulusum, egrebam, elim, maâhalım,
 Kömeyim, küreyim, gereyim benim.
 Şemşirem isteyim, arzum, murazım,
 Külli seâdetim, baharım, yazım.
 Eşgim, mehebbetim, güzel şahbazım,
 Cesedim, bedenim, Ureyim benim.

EYLER

Dörd aydı çıhmısan evden-eşikden,

Meni bu firgetin derdecer eyler.

Aparıp başımda olan ağılımı,

Bir deli, dîvâne, dengeser eyler.

Ağ üzünün gaşa halı necedi,

Leblerinin şehdi, balı necedi.

Ne demirsen gürem halı necedi,

Ne gasidin gelip şad heber eyler.

Geceler yuhundan olmursan irag,

Gelbimde şö'lesen, gözümde çırırag.

Çekme bu cahanda ne gem, ne ferag,

Seadet üstünde hoş nezer eyler.

Sensiz men neynirem evi, eşiyiy

Olupdu meskenim gemler beşiyi,

Bir sen idin çeken mene keşiyi,

Bu mühabet canama çoh eser eyler.

Nifret etdim efendinin işine,

Çamçığı gem çektir demir çışına.

Gece-ellindiz nâlem geler gışına

Soni üz kûyinden derboder eyler.

OĞLUM

Sene nesihetim olsun yadigâr,
 Sahla hemişelik emânet, oğlum.
 Sözümün şiresi, şirin şehdi var,
 Sözümle taparsan şerâfet, oğlum.
 Ayıg ol hemişe, uyguda yatma,
 Namus bir baratdı elinden atma.
 Yoldaşın sırrını yoldaşa satma,
 Yadından çıhmasın nesihet, oğlum.
 Goy seni bir işden eyleyim halı,
 Baldan da şirindi dünyanın malı.
 Tamahkâr, riyâkâr çeker zavalı,
 Sen çekme bu yolda zelâlet, oğlum.
 Ocagdan gül götür, yurddan sayanı,
 Zelil gördüm haram yeyip doyanı.
 Halal işle, haılal gazan mayanı,
 Eyleme kimseye heyânet, oğlum.
 Kem bahma yediyin çöreye, duza,
 Doğruya doğru ol, sadık ol düze.
 Eşgin me'nasını duymayan gıza,
 Besleme kalbinde mehebbet oğlum.

Edâvet çekmedim bir insan ile,
Durdum dost yolunda baş ü can ile.
Dolandım elleri ad ü san ile
Olmadım bir işde nâbeled, oğlum.
Şemsirden söylemek, senden eşitmek,
Üstadın yolunu bilesen gerek.
Ad gazan ellerde sen de benim tek,
Seni ucaldacak bu senet, oğlum.

BAKI'DA

Aşık, gel sözümü deyim sazınan,
 Danışım, görmüşem neler Bakı'da...
 Kudreti, kuvveti bizim ellerin
 Gösterir yigitlik, hüner Bakı'da.

Ehsen bu taleye, ehsen bu bahta,
 Halgımız terakkî ettiyi vahtta,
 İndi Gız galası galıp alçagda,
 Gördüm on mertebe evler Bakı'da.

Heyranam ölkenin her diyarına,
 Gurgu celâline, zengin varına,
 Neftin fantan vuran buruglanına
 Yeniden can verir Hezer Bakı'da.

Aşık öz oğlusan Azərbaycan'ın,
 Sırdaşısın bizim elin, obanın,
 Adınla başlamış Şəmşir dastanını,
 Buzların hen zaman gezer Bakı'da.

HOŞUMA GELİR

Bu âzâd cahanda bir şerbet tamı,
Dünyanın lezzeti hoşuma gelir.
İndi insanlığı düşünür hamı,
Halgın mehebeti hoşuma gelir.

Her an çatır maksatımız yerine,
Yazmışam sinemin not defterine.
Gaynayıp, garışıp biri-birine,
Ölkemin milleti hoşuma gelir.

O kadar yükselip ilmi insanın
Gızilla bezenip hüsnü her yanın.
Cavahirat le'li dağın, aranın
Sayılmaz serveti hoşuma gelir.

Şemşir'de var pâk insana mehebbet,
Bayrağımız alıp, kazanıp şöret.
Sevir öz elini, artırır kıymet,
Ucaldır seneti, hoşuma gelir.

SIMUZER DEME

Herçemdi gızılın daşdandı zatı,
Me`densiz her daşa simuzer deme.

Yasemen tanıma ala gangalı,
Tıkanlı reyhana-abıter deme.

Telatum gözleme sısga bulagdan,
Servet çetin çihar şoran torpagdan,
Göz görmese gel inanma nahagdan,
Bilmediyin söze düz heber deme.

Mühermesin edaveti çoh olar,
Nakesleri oldu şışe tahalar.
Şemsir deyir: Mardin gözü toh olar,
Metbeh pişiyine şiri- ner deme.

NE YAZIM

Terlandan yazıram sevinir elim,
Etsiz gansız kepenekden ne yazım.
Birazca yorgunam yatım, dincelim,
Bu yay günü men milçekden ne yazım.

İndi sese düşüp ünü çıhmayan,
Güneşden danışır günü çıhmayan.
Evden bir urvalıg unu çıhmayan,
Söhbət açır bes kepekden, ne yazım.

Gangal dese, reyhanam gül güler,
Damcı özün Araz saysa sel güler,
Sağsağana laçın desem el güler,
Heder yere bu bezekden ne yazım.

Mananı, mezmûnu bir düşün, herif,
Gör vesfi yaradan kime gönderip...
Men yazıg ne edem, yaraşmır te'rif
Boş kelleden, boş ürekden ne yazım.

Şemşir'e edirsən hökmü emrden,
Batır gulaglarım sesden, henirden.
Yazaram poladdan, daşdan, demirden,
Tozarandan, göbelekden ne yazım.

MEKTUBUN

Min defa getirdi mektubun bize,

Yusif'in Yagub'a köyneyi kimi.

Gocaman ömrümü eyledi teze,

Növreste oğlanın üreyi kimi.

Zerif kelme ehli-hala şirindi,

Fermayışın bu mahala şirindi.

Mezmunu benzeyir bala, şirindi,

Sehalı merdlerin çöreyi kimi.

Dünyanı hekt eden bir kafla, bir nun,

Senin şöhretini elesin efsun.

Ele bil gelbime vurulup sütun,

Fezaların gudret direyi kimi.

Miskin nefesiyem bir ocagzada,

Halal, temiz ada gazandım dünyada.

Tale duamızı elesin etâ

Keskin nefeslerin dileyi kimi.

BAKI

On beş gardaş ile gucaglaşıbsan,
 Sarsılmaz güvvetli bileyin, Baki,
 Vuran üreyisen bizim ellerin,
 Halaldı ne'metin, çöreyin, Baki.

Servet ocağısan Azerbaycanın,
 Hüsnüne heyrandı gözü dünyanın,
 Sahibisen sen bu adın, bu sanın,
 Dağlara söygenip küreyin, Baki.

Helg olunup sende bu temel guran,
 Çohdu uzaglardan halını soran.
 Gelsin görüşüne behişt ahtaran,
 Var senin cennetin, meleyin, Baki.

Vardır Daşkesânin, Milin, Muğanın
 Göy göl, Naftalanın-hekim loğmanın.
 Bir de İstişuyun-derde dermanın,
 Gün-günden ucalır üreyin, Baki.

Şemşir her sirrine olupdur beled.
 Artır günü-günden elm-i tebabat
 Sende çiçeklenir şe'rle senet
 Yetibdir yerine dileyin, Baki.

D A Ğ D I M I , D A Ğ D I

Niye uzag düşür cennet ahtaran,
Dünyanın cenneti dağdı mı, dağdı.

Dağlar bulağından suların aran
Bitiren ne'meti doğdı mı, dağdı.

Govun, garpız, düyü var Garabağ'da,
Yetirir saf üzüm , sarıtel bugda.
Bunları getirip yeyesen dağda,
Eder bu niyyeti dağdı mı, dağdı,

Leysan yağışından suların yaylag,
Min cüre bezenir, her günen, aymag.
Beş ay eller çekir burda kef-damag
Sahlayan dövleti dağdı mı, dağdı,

Serin havasından sağlır heste,
Ağrı-acı galmır derd olan kesde.
Yılparlı, yarpızlı buz bulag üste
İcirden şerbeti dağdı mı, dağdı.

Döşü çemengüllü, daşı hınalı
Şair ilham alır görür bu halı,
Nece ki, şirindi beçenin balı,
Sözün de şöhreti doğrı mı, dağdı.

Yemiş, encir, nar yetirir **Garabağ**,
Bunları arzular süfresinde dağ.
Üzli pendir, sarı gaymag, sarı yağ,
Gören bu ülfeti dağdı mı, dağrı,

Su veren dağları, bitiren aran.
Arandı ipekden şerbab tohundan,
Şemşir'di dağların vesfini ehudan,
Ömürünün lezzeti dağdı mı, dağdı.

ANA

Dogguz ay, dogguz gün, dogguz saatda,

Betinde çekmisen zehmetim ana.

Verirdin ruzimi günhan otagda,

Sene olmamışdı minnetim, ana.

Mene laylay dedin beş ay beşikde,

Belekde gezdirdin evde, eşikde.

Yatmadın geçeler, durdun keşikde,

Menim sene nedir hörmetim, ana?

Günde üç yol açdın meni, biledin,

Yatanda üzüm gülab çiledin.

Daim mene uzun ömür dilerdin,

Sen oldun bir şanım, şöretim; ana.

Ağladığca min defe can deyerdin,

Yıhılанда dizlerine döyerdin.

Men yemesem, meger çörek yeyerdin,

Ağzımda şerbetim, lezzetim, ana?!

Görse oğul dağı, ana gocalar,

Yanıglı nâlesi erşe ucalar.

Kabrini bürüyüp ala yoncalar,

Çatmır çağırmağa cür'etim, ana...

Ahşam sabah ohşayırsan boyumu,

Ana gözü balasından dayur mu?

Arzuladın, bir görmedin toyunu,

Oldu ayrılığın gismetim, ana!

Aman dağlar siz derdimi **ganasaz**,

İstemirem benim kimi **yanasız**.

Hele körpe iken galdım anasız

Arttı ayrılığdan zilletim, ana. **Haçandır**

Haçandır anacan gözlerim **bîhâb**,

Atasız anasız çekmişem **ezâb**.

Feleyin hökmüne vermeye cavab,

Yohdur bir güvvetim, güdretim, ana!

Südü halal eyle sen öz balana,

Şemşirin oduna sendin pervana.

Mezarın az galır alışa yana,

Çohdur pak ruhuna rehmetim, ana!

VERİLMEZ

Bir bûse diledim gaşı kamandan,
 Dedi, ümid olma müfte verilmez.
 Dedim, esirgeme sen pay umandan,
 Dedi, etmemişem sifte, verilmez.
 Dedim, heberdarsan Mecnun dağından?
 Dedi, men gelmişem cennet bağından.
 Dedim, aşığı için bal de dağından...
 Dedi, birce kapık nef de verilmez.
 Dedim, zülfün niye dönüp ilana,
 Dedi, dilin öyresipdi yahana.
 Dedim, bir derdimend yarı olana....
 Dedi, elesine çöp de verilmez.
 Dedim, hede gelme üreyim esi,
 Dedi daha ne sözüm var deyesi.
 Dedim, gözellerin olur nisyesi,
 Dedi, ile çeker hefte, verilmez.
 Dedim, mehebbetin bize olmasa,
 Dedi, Şemşir, nolar geza olmasa.
 Dedim, bir sözde ki, meze olmasa,
 Dedi, o meclise kef de verilmez.

HOŞ GELİP

-Halk şâiri Semed Vurgun'nun Kelbecer'e
gelmesi münasebetiyle-

Elimin günümün büyük şâiri
Getirip dağlara sefâ, hoş gelip!..
Gözledik yolunu biz intizarla,
Eyleyip ahbine vefâ, hoş gelip!..

Minnetdarıg kâmil söz üstâdına,
Şan-şöhret yaraşır onun adına,
Bizim Kelbecer'i salıp yâdına
Çekipse bu yolda cefâ, hoş gelip!..

Algışladık mahâl ile, el ile,
Garşılalık çiçek ile, gül gül ile,
Saz ile, söz ile, şirin dil ile
Şemşir deyir bu serrâfa, hoş gelip!

YOHDU

Heder cefa çekme nâmerd yoldaşa,
Zehmeti var, zövgü, sefâsı yohdu.
Ülfe ti, ilgari yetişmez başa,
Çeksen imtahana, vefâsı yohdu.
İnanma, dönükdür nâkesin üzü,
Goymaz, öz yolundan yan eyer düzü.
Zeherden acıdır nâmerdin sözü,
Ahtar tebibleri, davası yohdu.
Şemşir, vurğunusan ârif olanın,
Ölkemizde el geydine galanın;
Yaman günde dostu yada salanın
Can versem yolunda, cefâsı yohdu.

YOHDU Kİ?..

Dostum, danış mene sözün düzünü,
 Hegiget sevenem lafım yohdu ki.
 Necib ellerinle name yaz mene,
 Çekinme kimseden, hofum yohduki.
 Sene bal ne lazım, sen özün balsan,
 Ruhun da incimez canımı alsan.
 Derin düşünceli, sahibkamalsan,,
 Senden geyri bir serrafım yohdu ki.
 Dünyanın yaşı çoh, hüsnü cavandı,
 Terlan gocalsa da yene terlandı.
 Niye meylin menden yana dolandı,
 Zeherli şahmarım ef'im yohdu ki.
 Beze astar vormag olmaz ipekden,
 Me'rifet ganama naziyen tükden.
 Yaz yağı tek süzölmüşem çiçekden,
 Gatımda ayranım, kefim yohdu ki.
 Şemşirem söhbetim, sözüm sendedi,
 E'tibar sendedi, dözüm sendedi.
 Hele de yol çekir gözüm sendedi,
 Başga bir ziyanım, nefim yohdu ki.

BİR GÜN

Gohum-gardaş niye meni gınarsız,
 İki gün canı sağ, naçağam bir gün.
 Gelbime deymeyin, sonra yanarsız,
 Yol üste gedergi gonaram bir gün.
 Çoh çetindi elim elden üzüle,
 İnsafdımı gözüm yaşı süzüle.
 Gezersiniz tapılmaram yüz ile,
 Gören gözünüzden uzağam bir gün.
 Kim bilir sinemin ne var içinde,
 Üreyim gırpınır azar içinder
 Çürüyer cesedim mezar içinde,
 Üstünde ot biter torpağam bir gün.
 GÜçüp o menzile, anam, atam da,
 Olup ağzın acı dedan bir tarıda.
 Gapısız, baçasız, garanlıg bir damda,
 O zaman nezerden uzağan bir gün.
 Şerşir, ne şirindi ömrün ezeli,
 Bir can sağlığıdı dünya gözeli.
 Yel eser, töküler payız hezeli,
 Men de o soralmış yarpağam bir gün.

BU YERLERE

İnsanın ömrünün vefâsı yohdu,
 Doluhan gözlerim bah bu yerlere.
 Gocalıg el verip, arzum ne çohdu,
 Ürek pervazlanır, çih bu yerlere.
 Gışda gışlamışam, Mayda gezmişem,
 Yazda yaylağımdı, yay da gezmişem,
 Cennet olan sekkiz ayda gezmişem,
 Güzarım düşüpdü çoh bu yerlere.
 Keskin taleyime getirdâm penah,
 Heç kimse çekmesin bir de feryad, ah.
 Hamının üzüne açılsın sabah,
 Atılmasın gemli oh bu yerlere.
 Galmasın haraba yaylaglar elsiz,
 Ne bağlar çiçeksiz, ne bağça gülsüz.
 Tarlalar olmasın sarı sünbülsüz,
 Dağlar çekilmesin, yoh, bu yerlere.
 Şemşir, hicran derdi yazmasın gelem,
 Ağzı heyir sözlü, duakâr dilem.
 Bir nurlu şefege belensin âlem,
 Nesib olsun güzel vaht bu yerlere.

BULUDLAR

Menim feryadımdı dağın çiskini,

Nefesimin çiharıdı buludlar.

Uşagken ağladım çekdim pis günü,

Göz yaşımın aharıdı bulutlar.

Nöker-nâib oldum zülümkâra men,

Mensûr gibi çekilmişem dara men.

Alovlanıp ha yanmışam nara men,

Ateşimin buharıdı buludlar.

Seneler dolandı keçdi yaşımdan,

Şemşirem, o günler çihmir huşumdan,

Tüstüm duman kimi galhır başımdan,

Menden hayli yuharıdı buludlar.

GÖLLER

Bedirbey dağının gucağında san,
 Meftunam seyrine çahalı, göller.
 Te`bim deryalar tek gaynadı, daşdı.
 Gözüm celâline bahalı, göller.
 Laleli, yaylaglı, çemenli, düzlü,
 Gonaglı-garalı, novbahar üzülü,
 Yastı güneyleri güllü nergizli,
 Gerenfil bezekli yahalı göller.
 Gayaları gartal, laçın yuvası,
 Hoşdu İstisuyun ab ü havası.
 Şemşirin derdinin olur devası,
 Sizden ayrı kalbim yuhalı, göller.

VAR MI

Gocalıg el verib ağarıp sağın,

Lale yanağının nahışı var mı?

Meni aşka salan garçığay lağın,

Sene cavanların gahışı var mı?

Dünya kime galır ahır- ezellik,

Đařa düşürsen mi, mezeli keklik?

Hanı o sendeki hüsn ü güzellik,

Feleyn enişi-yohuğu var mı?

Yene galıpsan mı ele erkövün,

Yohsa yihıpsan mı mehebbet evini.

Ğorlu mu sahladıñ aşkın kösövün,

Âşığı yandırıp yahışı var mı?

Menim halım olur sensiz perişan,

Zülfüne and içim, inan ki, inan.

Herden serhoğlanıp süzülen zaman,

Gözlerinin oğrun bahışı var mı?

Şemşirem ihtiyar galmadı mende,

Kerâmet, sehâvet de hanı sende.

Senin isteyinle düşdüm kemende,

Ğurtermağa bunun çıhışı var mı?

M E N İ

Sen keskin nefesli bir duahansan,
 Goyma hicran eli yihanda meni.
 Aramızdan azalmasın isteklik,
 Tut, gemler selinde ahanda meni.

Anam yoh, ölsem de sen deme layla,
 Yaylag senin olsun gemende yayla.
 Merdleri imdadasesle, harayla,
 Bu möhmet yandırıp yahanda meni.

Atadan, anadan olupsan halal,
 Eynine gelmedi ne cân,ne celâl.
 Vefâlı yar, barı herden yada sal,
 Sefâlı dağlara çihanda meni.

Baharın çağında açanda lale,
 Gözelim, gıymaram çekerem nale.
 Nezer sal Buzluga, getir heyale,
 Çiçekli boyuna bağanda meni.

Çemşir, nâ-insafda e(tibar hanı,
 Karvan keçdi, yoldaş hanı, yar hanı.
 Murov'dan heber al; senetkar hanı
 Döşüne benövşe tahanda meni.

EYLENMEZ

Gızlar, siz demeyin benim hetrime,

Göz yaşım sel kimi ahar, eylenmez;

Gözlerim birce gün güzel görmese

Canım cesedimden çihar, eylenmez.

Kesip tâgetimi gocalıg zalım,

Çalıp çağırmağa yohdu bir halım;

Görenler gülüşür-ağdı saggalım,

Mehublar kenardan bahır, eylenmez.

Şemsir ovlar almış şikâr daşından,

Alışıp yanmışdı **ask** ataşından;

Ahşamın güneşi dağlar başından

AGeriyе gıyatmaz, yahıt eylenmez.

ANA ÜREYİ

Niye bele alovlandın, alışdın,
 Ne yaman yuhasan, ana üreyi.
 Gorlu volkan kimi içerden çöle,
 Az galdın çıhasan, ana üreyi.

Ele nâre çekdin yer silkelendi,
 Semâlar, sehralar sele belendi.
 Hüsnüne kudretin nuru çilendi,
 Sevinçle bahasan, ana üreyi.

Sensen mehebbete temel dünyada,
 İstek sadakâtin hedden ziyada.
 Usanmırsan, düşüp yansan da oda,
 Yanasan, yahasan ana üreyi.

Cefâkeş nökersen, hem zilleti bol,
 Cennet-i âlâda eziz mehman ol.
 Çekdiyin zehmeti görmedim bir yol,
 Sen başa gahasan, ana üreyi.

Mehriban yaradıp seni yaradan,
 Tek bir özü kimi gadir-i sübhan.
 Evlad ayağında istersen her an
 Su olup ahasan ana üreyi.

Ömür göç edendi, tez bî-vefâdı,
Şemşir yalvarsa da yüz, bî-vefâdı.
Oğul bî-vefâdı, gız bî-vefâdı,
Sen ehl-i sehâsan, ana üreyi.

GÖZLERİN

Gör nece ohşardı yuhusuzlara,
 Senin bu süzülüp yahan gözlerin.
 Gah bîhuş eylesin az galdı meni,
 İldırım sür'atlı çahan gözlerin.
 Gelen çohdu bu vesfinin sesine,
 Güzellerde ne edârsen besi, ne?
 Yüz âşığı öldürür bir güllesine,
 Herden humarlanıp bahân gözlerin.
 Gatıpsan lebine şekeri, gendi,
 Kimler öyretmişdi sene bu fendi.
 Dağıttı, taladı obanı, kendi
 Dağıdıp evini yihan gözlerin.
 Yurub yere serdin geldiyim yerde,
 Şemşir'i ağlatdın güldüyüm yerde.
 Sineme oh yurdun öldüyüm yerde.
 Meni nöker etdi o han gözlerin.

EZİZİM

Bu çerh-i gerdişin nerdivanı var,
 Edâlet, hegigat, hagdı, ezizim.
 Birden tûfan eser, birden yağar gar,
 Yetişende ve'de, vahtı, ezizim.
 İnsanın başında her cür iş olur,
 Yolu eniş olur, gah yohuş olur.
 Yay dolanır, payız kecir, gış olur,
 Gah gurulur bahar tahtı, ezizim.
 Bu hökmü sirridi kim olup hanı,
 Cahânı bergeste gezen heyalı.
 İnsan bivefadı, dağlar vefalı
 Ömre bir itibar yohdu, ezizim.
 Dünyada bu gerar var ezel günden,
 Köhlene mindirir, salır terkenden
 Elbette, erk edip, küserem sendan,
 Yahın yollar ne uzagdı, ezizim.
 Uzunlug etmedim, dedim mühteser,
 Bir bah ehvâlîma, yetir sen nezer.
 Uçar ganadlanar, havada gezer
 Şemşir'in bu terlân bahtı ezizim.

ELİNDEN

Dad senin elinden metleb ganmayan,
Cırılıp köyneyim, çuham elinden.
Zevzeyin sesini eşiden zaman,
Bacarmıram erşe çuham elinden.
Davayı özüne o, gezir satın,
Sinemi yandırır sözü horyatın.
Hainin, hebisin, bicin, bedzatin,
Gaçıram, gurtarmır yaham elinden.
Şemşir, var mı bele derdin encâmı,
Tek men görmemişem, bilir el hamı.
Almışam çiytime alçag adamı,
Bilirem ki, bir gün yoham elinden.

ÇUHATANIĞDI

Şabta baba yene minip atını,
 Ağ halat bürünüp, çuhelənıǵdı.
 Garlandı, buzlandı atanın nalı,
 Dağların eteyi yahalənıǵdı.
 Külək esir, duman çökür dağlara,
 Bulag donup, çay beğlənıp gargara.
 Nergizin gülüşü galıp bahara,
 İləmin üreyi yuhalənıǵdı.
 Yaz gələndə gül bülbüle gel deyir,
 Şəmşir kimi ehl-i dile gel deyir.
 Goyunlu, güzulu ele gel deyir,
 Deyesen yaylaqlar sehâləniǵdı.

GOCALDIM

Tekce men deyilem hetti çal olan,
 Bahıram gocalan çohdu, gocaldım.
 Cavanlıg eyşini elimden alan
 Ahır mene bele bahdı, gocaldım.
 Gocalıg gış fesli boranlı gardı,
 İnsanın ömrüne gorhusu vardı.
 Ele ki saggalım, saçım ağardı,
 Bildim ki, yetişem vahtdı, gocaldım.
 Özüm öz halımı gandım ağladım,
 Könlümü yorulmuş sandım ağladım.
 Gözeller gülüşdü yandım, ağladım,
 Göz yaşlarım sel tek ahdı, gocaldım.
 Hanı dağ düşünde yuhu yatdığım,
 Cüyüre, ceyrana gülle atdığım.
 Cıdır meydanında at oynatdığım
 Daha menden çoh uzagdı, gocaldım.
 Gocalıg goyupdu işigdan gözü,
 Gayalı görürem çemenli düzü.
 Nâdanın, horyatın yaramaz sözü,
 Sinemi yandırdı, yahdı, gocaldım.

Arifler sözümden güvvet alırdı,
Tutâ avazıma heyran galırdı.
Zil sesim dağlara haray salırdı,
İnanın sözlerim hagdı, gocaldım.
Şemşirem dil verdi neğme dilime,
Gullug etdim vetenime, elime,
Ahtarırım-gocalığa, ölüme,
Neyneyim ki, çara yohdu, göcaldım.

PAHIRI KİMİ

Gel zail danışma, sözün iylenir

Gara böyürtkenin çahırı kimi.

Eşidenin necib gelbi bulanır

Zeherin içilmez bihuru kimi.

Sensen bu dünyanın alçağ, golayı.

Yaman günde dostdan kaçan dolayı,

Sürtünüp gelbinin gedip galayı

Gatıg düşen misin pahırı kimi.

Meylin hağdan çoh kenara düşüpü,

Üzüne le'netden gara düşüpü.

Beline gurtarmaz yara düşüpü

Gotur hızırların yağırı kimi.

Şemsir hainlerden geçgındı geçgin,

Derdim tüğyan etdi heddinden asgin.

Eğlin, fikrin, husun olupdu çasgin

Yatağan çobanın hahırı kimi.

NE ME'NASI VAR

Goşup gem cütünü, ey arif olan,
 Canda derd ekmeyin ne me'nası var.
 Yağı düşmen seni kesdiyi zaman,
 Gorhup diz çökmeyin ne me'nası var.
 Tenezzül atını çapar, onda gül,
 Ağacedan yarpağı, çapar, onda gül,
 Gelende ağladın, aparanda gül,
 Ganlı yaş tökmeyin ne me'nası var.
 Günün keçip, ömür gözler ve'deni,
 Gaytarmag çetindi keçip gedeni.
 Derd-i hicran yaralamış bedeni
 Gızıla bükmeysin ne me'nası var.
 Göz dikme kimsenin yaşıl, alına,
 Öz şeleni özün götür dalına,
 Evinde yohdursa, özge malına
 Gözünü dikmeyin ne me'nası var.
 Şemşir gülmemişdir felek yihana,
 Behti yatıp, taleyi kem bahana,
 Bir müşkülden azadlığa çihana
 Pahıllıg çekmeyin ne me'nası var

NANECİB

El içinde adı-sanı olmayan,
 Hercayı danışıp cefenglenmesin.
 Küçe iti bir insanı tanımaz,
 Deyin bu alçağa sefehlenmesin.
 Nâdan, niye uydun şere-şeytana,
 Dilini öğrettin fitne-böhtana.
 Yala hürüb aldanmasın ayrana,
 Doldurup karnını köpeklenmesin.
 Nânecib harda ki, bir tike udar,
 Gohumu-gardaşın derhal unudar.
 Göze görünmesin, goy olsun kenar,
 Gelip garşımızda napeklenmesin.
 A Şemşir, yalandı alçağın adı,
 Hiylesini arif bildi, el gandı,
 İblise inanma, gelbi şeytandı,
 Elenmiş un kimi kepeklenmesin.

PİSDİR

Atı kökelt, lâzım olsa minersen,
Hebisin arıği kökelse pisdır.
Gayışbaldır miner, düşmez belinden,
Nâ-merdlerin başı dikelse pisdır.

Gocalıg hamının gelsin başına,
Çünkü men yanırım gam ateşine.
Merdin beli dönse palan gaşına,
Gözelin yanağı çökelse pisdır.

Şemşir sır sözünü size andırır,
Hakikât danışar, düz inandırır:
Halaldan töreyen el dolandırır,
Haramdan doğulan yekelse, pisdır.

AYPARAM

Hamı dese gapgaradı inanma,
 Hamıdan da lap geşengdi Ayparam.
 Hüri, peri ona beraber olmaz
 Gözellikte birce tekdi Ayparam.
 Kamil olup egle, kamala yetmiş,
 Dersinden beş alır, merd hüner etmiş.
 Goşgar`da Kepez`de, Murov`da bitmiş,
 Lale, nergiz, gül-çicekdi Ayparam.
 Bir dan ulduzudu bir Gembär kızı,
 Gözlerinden güllür, güldürür bizi,
 Guzeylerde morug gibi gırmızı,
 Güneylerde ciyelekdi Ayparam
 Onu buyuranda guş kimi işe
 Tezge gedir terlantehar hemişe.
 Bağçamızda yaz açılan benövşe
 Ne gözeldi ne göyçekdi Ayparam.
 Gaşı gara, gözü gara, hub gara,
 Bah Şemşirin hevesine lap gara
 Var alnında birçekli top gara,
 Ohşayışda bir melekde Ayparam.

VEDESİNDE

Seni garı gördüm, bağrım gan oldu,

Menim saggalımın gal vedesinde.

Gelbime deydiyin yadıma düşdü,

Çoh dedim könlümü al vedesinde.

Ou keçdi bereden, pusguda yatdım,

Oyandım, hedengi izine atdım,

Ha yüyürdüm, ne yetişdim, ne çatdım,

Her işin gaydına gal vedesinde.

Süleymanı yola salan dünyadı

Ayrılığ teblini çalan dünyadı,

Gözelliyi elden olan dünyadı,

Güvenden hüsnünün gül vedesinde.

Arzun nedi, ne deyirsen indi sen?

Üreyinde mene sevgi beslesen,

Şemşiri ahtarıp görmek istesen

Verdiyin ilgara gel vedesinde.

GARIŞDIRAR

Haramdan ekilip-haram doğulan,

Fitnedi, fesaddı, el garişdirar.

Le'netden verilip şeytanın payı,

Pazar bitmiş işe el garişdirar.

Merdden heyir gelir, nâmerdden zerer,

Kelmesi ağıdı, nefesi zeher.

Nâkes hegigeti çepine çeker,

Eyer eyriliye yol garişdirar.

Sinemi merdlere etmişem nisaf

Gelbim saf büllürdu götürmez gubar.

Şemşir de mehebbet temiz ürek var,

El heyrine şirin dil garişdirar.

KEKLIYİN

Şer ocağıdır Şamahı, Şirvan,
 Şairler meskeni-eli Kekliyin.
 Tutı kimi necib şirin danışan,
 Şekerden şirindi dili Kekliyin.
 Yusif-Züleyhaya taydı camalı,
 Deyirsen: bahardı,, yaydı camalı.
 Bedirlenmiş güzel aydı camalı,
 Ne eceb düzülüp hâlî Kekliyin.
 Cennet-i rizvanın müşk ü enberi,
 Behiştten mi gelip o güzel perî,
 Gören Mecnun kimi olur şerseri
 Eğli, huşu, var kamalı Kekliyin.
 Şemşir, söyle te'rif ona yaraşır,
 Ter benövşe yanığına yaraşır.
 Gızılgüller buhağına yaraşır,
 Berg vurur üzünde alı Kekliyin.

DEDİ

İşinde yorulma, zerbeçi gelin,
İnşin avand olsun el bele dedi.
Tülek-terlan kimi ağ gızilları,
Çekip yaynağına al bele dedi.
Kamil ovçu başa atmaz ohunu,
İsteklisen kim hetrine tohunu,
Gehremanlar ağır yatmaz yuhunu,
İgbalin çağırdı gel bele dedi.
Sen dedin her işi kamil bilenem,
Cesaret, bu geyret var ki, sende cem.
Sülhün birliyine atırığ gedem,
Ürekde açılan yol bele dedi.
Goca Şemşir, hele cavandı,yaşın,
Elinde, obanda ucadır başın.
Yükseliş yarışı on beş gardaşın
Artacağı mehsulu bol bele dedi.

AĞDABANDAN

Min dogguz yüz beşde yuva salanlar,

Köçür gohum-gardaş,, el Ağdabandan.

Bu yerde yurd salıp gocalan da var,

Üzülmür üreyi, bil, Ağdabandan.

Bu işe sebebkar bais var indi.

Kerim oğlu şeytan atını mindi.

Gonşunun köçmesi yaman çetindi,

Ölsen de ayrılma gel Ağdabandan.

Gocalıg el verir azalır ömür

Yad elde ölene kimse can demir.

Şemşir bu merama uzaşabilmir

El çekir ehl-i dil Ağdabandan.

GOCALIGDA

Ey yanağı lale, teze növrete,
 Bah benim halıma, gül gocalıgda!
 Vahtın geler, bir gün olarsan garı,
 Düz galmaz, eyiler bal gocalıgda.
 Gaydadı, gocanı cavan beyenmez,
 Yalvarsan da yene, inan beyenmez,
 Sen deme düşgünü insan beyenmez,
 Gelende başına, bil, gocalıgda,
 Gelmirem hoşuna, gülürsen mene,
 Galmayacag bu gözelliğ heç sene,
 Töküler dişlerin, gırışar çene,
 Hezan kimi eser el gocalıgda.
 Felek solduracag o gül üzünü,
 Onda yalışı bileceksen özünü,
 Sen danışmag isteyende sözünü,
 Dolaşar ağzında dil, gocalıgda.
 Sen de goca olarsan, yahşılol agâh,
 Gülürsen Şemşir'e, edirsən günah,
 Menim tek o zaman çoh çekersen ah,
 Düşer üreğine hal gocalıgda.

ÇOBAN

Heyatımız, dövrümüz gözeldi,
Bu günlerin me'nasını bil çoban!
Sefâlı yaylagda gördüyün işden
Gelbi açığ danış, sevin, gül, çoban!
Sürünü çek dağa, ten gece yarı,
Başla çiçeklikde seher naharı.
Götür çal tütökde "Goyun avşarı",
Eşitsin sesini bizim el, çoban!
Şirindi nammslu zehmetin barı,
Onunla yükselir elimin varı,
Kökelt goyunları, hem guzuları,
Artsın mehsulumuz il-be-il çoban!

DESEM OLMAZ

Alağa-gerenfil, yovşana-reyhan,
 Tikanlı gangala-gül desem olmaz.
 Demire-saf kızıl, söyüde-sandıl,
 Tapılan her dağa-le'l desem, olmaz.
 Arı şire çekir yazda çiçekden,
 Ne çihar boş yere yalan demekden?
 Bir fayda ahtarma mekes-mikçekden,
 Şanında tapılar bal desem, olmaz.
 Nâmerdin varı var, üreyi yohdu,
 Bir insan oğluna gereyi yohdu.
 Sehası, süfresi, çöreyi yohdu,
 Yohsula verecek pul desem, olmaz.
 İgid yeri düşen yerde yahşıldı,
 Yahşıya yahşılar bir de yahşıldı,
 Merd olan heyirde, şerde yahşıldı;
 Bîvefâ arhaya gel desem, olmaz!
 Şemşir, de sözlerin sahlama lenge,
 Esli aslan olan layigdir cenge,
 Pişik tab getirmez şire, pelenge,
 Dovşana hünerde fil desem, olmaz!

HALAM GIZI

Yanağın bağlarda gül, halam gızı!
 Gametin servdir, boyun minare,
 Çin-çin olup, düzülüpdür gatara,
 Tökülüp üzüne tel, halam gızı!
 Bülbül nece mehribandı yazınan,
 Sen gulag as, men ohuyum sazınan,
 Sallana-sallana erkinazınan,
 Bizim bağçalara gel, halam gızı!
 Göze sürme, tellerine sığal çek,
 Sene heyran olup çemen, gül, çiçek...
 Heç gınama men ağlasam uşağ tek,
 Özün göz yaşımı sil, halam gızı!
 Neler çekdim hesretinden bir müddet,
 Canımı yamanca üzdü mehebbet,
 Daha yalvarmıram, etmirem minnet,
 Alırsan canımı al, halam gızı!
 Heste yay gününde pay umar gardan,
 Tebib sensen gurtar meni azardan,
 Şemşiri müjganın oblar kenardan,
 Gınamaz mı seni el, halam gızı?

ŞİRİN OLDU

Azerbaycan gızı, diline gurban,
 Seslenende me'na, dil şirin oldu.
 Lal bülbülü dile getirdin inan,
 Danışdığın ne var gel, şirin oldu.
 Geldin bu menzile müşekker kimi,
 Müşk-i anber kimi, teze-ter kimi.
 Ele düşündüm ki, bir nefer kimi
 Geldi gohum-gardaş, el, şirin oldu.
 Yeddi yerden derd alırdı canımı,
 Görüm hoşnud olsun Nabat hanımı.
 Danışdı durultdu gara ganımı,
 O, menə bələdən, bil, şirin oldu.
 Neqarvad dil bilir, ne de men özüm,
 Şemşir'em, utanır, doğrusu, üzüm.
 Öyren bu dili sen, a canım-gözüm,
 Deyim danışmağa dil şirin oldu.

GELİR

Gelbimde gül açdı ellerin sesi,
Behtime açılan teze il gelir.
O geder ucaldı könlüm hevesi,
Bir bahartek çöhresinde gül gelir.
Bu dostun gelişi loğmansayacı,
Özünden gabağa çatdı saracı.
Ne güzel, düşerli oldu ayacı,
Derdim için nefesinde hül gelir.
Bu yahşı görüşdü bize müyesser,
Gonuşmağa mövce gelir behr-i ber.
Sanki ayaglaşıp Laçın, Kelbecer,
Şemşir'i görmeye bütün el gelir.

BİLİRSEN Mİ SEN

-Tıbb elmleri doktoru, profesör

Gürşad Hüseyinov'a-

Men seni gelbimde görürem günde,
Heç meni yadına salırsan mı sen?
Adınla fehr eden gocaman nerin
De görüm gaydına galırsan mı sen?
Ümid görmelidi bende bendeden,
Gözüm yolda galıp, yoh gelip- geden.
Bitişen ürekler yad olup neden,
Kimseden bir heber alırsan mı sen?
Bir aydır yatdığım olup Merdekan,
Yuhusuz açıram sabah, inan.
Hekimden, tebibden olmadı derman,
Bilimez derdimi bilirsən mi sen?
Belke de bilmirsən, gileyim sehvdi,
Posta erk etmeyin özü de nefdi.
Âlimle görüşmek büyük şerefdi,
Üreyin yahalıp gülürsen mi sen?
Mene Delidad'lı Gürşad'ın adı,
Görüm yorulmasın terlan ganadı.
Bele gelip, bele geden dünyadı,
Şemşir'in sözüne gelirsən mi sen?

AY LELE

Gerib bülbul gonca gül yarpağına.
 Tikanlı güllerin diler, ay lele.
 Merd igide gurbet eller cennetdi.
 Nâdanlar loğmana güler, ay lele.
 Haggın fermanındı heç olmaz yalany
 Bu hökme gafildi yaranmış olan.
 Budur sahibkârın duyduğı mizan
 Dünya gâh boşalar, dolar, ay lele.
 Sen cavansan unut bu teşviğleri,
 Yaralı gelbime vurma neşteri.
 Bu helli müşkülât çetin işleri
 Elese çoh asan eler, ay lele.
 Kimin feryadına çatdı bu dünya,
 Milyon Süleymanlar satdı bu dünyä.
 Merd igidlär yıhan atdı bu dünyä,
 Arif olan metleb biler, ay lele.
 Zengin olar oba yerd, el yerd,
 Sengir dayan allı dalınca gel yerd.
 Bir mülkde bogda galmaz gül yerd,
 Su arhınan bir de geler, ay lele.

BELİ HEY

Cavan aşığı, bizim eller beyendi,

Sıdık ürekle o tuttuğun yolu hey.

Pürvügar eyledin obanı, kendi,

Güâretine hamı dedi beli, hey.

Bağ salmışam çiçeklidi her yanı,

Hediyeedir sizin uçun bir yanı.

Dağ küleyi silkelenir deryanı,

Denizlerin eskik olmaz yeli, hey.

Deyirler oğuldu her ana doğmuş.

Melum oldu seni ner ama doğmuş.

Belke ikimizi bir ana doğmuş,

Öyrenmişik anamızdan dili hey.

Giymet verdin Elesgere, Gurbana,

Tufargan Abbası getirdin cana.

Şe`rini benzettân bağ-i gülşana,

Sanki açdı ilk baharın gülü hey.

Yaz lalalı dağlar, gışda ağ etek

Mahala goh dolandıran ağa tek.

Şemsir bir gün bürünende ağa tek,

Bağlı geder bellerine beli hey.

KAĞIZ.

Mehebbetin, sedagetin eşğine,
Terlan kimi ganad çalarsan, kağız.
İnan, gargış, nifrin ederem sene,
Birden yatıp yolda galarsan kağız!
Get güzel dağların torpağından öp,
Lilparlı, yarpızlı bulağından öp,
Benövşe, nergizin yarpağından öp,
Görersen o yerde lala sen, kağız.
Yahşı nezer yetir çemengâhlara,
Zemin asimana mehr-i mahlara.
Şerik olma feğanlara, ahlara,
Men evezden çekme nalı sen, kağız.
El bilsin derdimi, danışım barı,
Meylim ferar edir dağlara sarı.
Menimle yoldaşdı bir alay garı,
De düşmüşem gör ne hala sen, kağız.
Meydanım palata, köhlenim kifden,
İncimerem bu lezzetden, bu kefdan.
Var ise nögsanım siz keçin sehvdan
Söz bilip heberdar olasan, kağız.
Ezel ders almışam o diyarda men,
Sefâlı çayların üstünde hemen.
Şemşir çoh deripdi bağda yasemen,
Bu müşk-i enberi alasan, kağız.

DANIŞMA

Aşıgları dağa goyup gülme sen,
Çaggalsan me'sede ula, danışma.

Diline gadağa ver bundan bele,
Küçe iti, düşme tula, danışma.

Beytaşa körünür kehib alası,
Çömçeguyrug gurbağanın balası.

Bişiyin sarısı, atın gulası,
Bunlar sene ohşar ola, danışma.

Ölüb utanarsan eybini gansan,
Me'rifetsiz heyvansan ki, heyvansan.

Ömrün boyu, il uzununu piyansan,
Başını sal yere, bala, danışma.

Senin alçag adın elde car olsun,
Te'rifin dillerde boz himar olsun.

Namus, geyret sene haram, ar olsun,
Yör-yündemi kertenkele, danışma.

Meni yahşı bilir her oba, her kend,
Bir başar eğıluna atmadım kemend.

Şemşir'e ne uçun edirsen pişend,
Gelip çatar Rüstem Zala, danışma.

GOŞMALAR

Köklü bir ağacı, Nizami demiş,
 Eserse yüz külek, yel, yıha bilmez
 Rişesi torpağa işleyiş onun,
 Araz, Kür garışan sel yıha bilmez.

Hegiget ahtaram gelecek yola,
 Onunçun her barat layigdi ola,
 El kömek duranda gula, yohsula
 Onu şir, kerğedan, fil yıha bilmez.

Nâmerd edaletle çekmesin behsi,
 Zelâlet topacag bici, nâkesi.

Heç kes eye bilmez doğru bir kesi,
 Yüz de boyun çekse kel yıha bilmez.

Şemşir'em, düz olsa sidg-i niyyetim,
 Nâilem metlebe, biter megsedim.

Vetenden almışam, çohdur güvvetim,
 Geñse de Rüstem-i Zal, yıha bilmez.

BUZLUĞUN

Kesibsen aranı, Bezirgan dağı,
 Bilmirem necedi halı Buzluğun.
 Goy görünsün hemzeçemen, Garagöl
 Daş arası, Çilik yalı Buzluğun.

O çekir kamana gışın garını,
 Doldurur çoh derin kahalarını.
 Heç eskik elemir buz ambarını,
 Buzu yaydan yaya galı Buzluğun.

Bir yanı Ganlıgöl, üstü Taggıldağ,
 Ana vetenimdi o güzel torpag.
 Şışdağ, Çöplü, gardaşı var-Şarı dağ,
 Bir de Yeheryurddu golu Buzluğun.

Sert eriş, Şırransu, ayağı Şaban,
 Goşa turşbulaglı o Çaygarışan,
 Döyüşlerden çahan köhne Ağhaban,
 Olmuş ezellerdeneçli Buzluğun.

Şahin, şahbaz, gızılguş gelir ona,
 Kekliyin neğmesi hoş gelir ona,
 Seherin küleyi tuş gelir ona,
 Eekik olmaz sarin yeli Buzluğun.

Baharda bezenir gül benövşeye,

Bezenir göy otu mehmer döşeye.

Bahır Carcarlığa, Kekiñ meşeye,

Uzanır her yana eli Buzluğun.

Şemşir ayrı düşüp gelemgeşinden,

Bir keçeydim Çahmaglının gaşındañ

Mirze çeperinden, Sandıg daşından,

Gedir kendimize yolu Buzluğun.

BİLMEZ

Dostun bir görüşü deyer min aya,
 Hoş geçen bir güne il çata bilmez.
 Birleşse, bir çaydır şeffaf bulaglar
 Coşgun deryalara göl çata bilmez.
 Neyleyesen gışda galhan tufana,
 Rehmi gelmez ne gocaya, cavana.
 Uçup sarayından köçen karvana,
 Üzülen bir ele el çata bilmez.
 Sedaget, hegiyet ola arada,
 Onu halal sahla getmesin bada.
 Gohumu sağlığda salasan yada,
 O gâlmez yollara yol çata bilmez.
 İtmez, ruzigârda galdı nişanam,
 Ellerin dilâne düşen dâstemam.
 İstekli olana şirinzebamam,
 Şengir diline dil çata bilmez.

SENİ

Anadan olanda ağlayan insan,
Niye ağlasınlar ölümlende seni?
Dediler mi yararlanmış ölüm var?
Heberdar ettiler gelende seni.

Kim gurtardı ecel kimi kelekden,
Bir gün geçmelidi hamı elekden.
Heç bilmirem ne ekilir felekden,
Peşiman etmeye gülende seni.

Gaydadı gananı nâ-dan incider,
Horyat derd ehlini yaman incider.
Te'nedil çalışıp her an incider.
Derdi gam serrâfı bilende seni.

Şemsir dost anacag mı, bilmedim,
Fikri nedi ganacag mı, bilmedim.
Yazı yazan yanacag mı, bilmedim,
Hesap defterinden silende seni.

SANDIĞIN

Ve'deleştik هفته geçid ay oldu,
 Ay usta düzelip ili sandığın.
 Günler geçti, bahar oldu, yay oldu,
 Bir yaşu bitipdi, beli, sandığın.

Çiçek açsın Süleyman'ın emeli,
 Goy görenler desin var olsun eli.
 Ustanın borcudu heyir demeli:
 "Apar olsun içi dolu sandığın"

Zerifdi mi, necib di mi düzeyi,
 Olar onda heşlelerin özeyi.
 Gözel incedir mi beri, bezeyi,
 Geşeng mi çekilip gülü sandığın.

Yarpag kimi uçunmaram, esmerem,
 Senetkâram, senetkârdan küsmerem.
 Sen ele sanma ki, gurban kesmerem,
 Elimize çatsa eli sandığın.

Men seni görmürem, dostum, günahkâr,
 Bilirem evinde iki ilan var.
 Birisi can deyer, biri zehrimar,
 Olup işi lengimeli sandığın.

Şemşir, senden inan, küsmür, Süleyman,

Dostunu unutmaz kâmil bir insan.

Sel aparıp çaylag olup Ağdaban,

Helelik bağılıdı yolu sandığın.

GELMEDİ

Onbeş güne ve'de ve'di, ay oldu,
 Telli sonam fe'le düştü gelmedi.
 Didemin leysanı ahdı çay oldu,
 Gözyaşlarım sele düştü, gelmedi.

Şerbetim acıdı onsuz ağıdan,
 Meni ah-nâlemde söküp dağıdan.
 Çoh gorhuram haramıdan, yağıdan,
 Yohsa hâin ele düştü gelmedi?

Ömür yoldaşıldı gadın kişiye,
 Ogoymazdı üreyimi üşüye.
 Gelse heç goymaram çıhsın eşiye,
 Gâfil oldum çöle düştü, gelmedi.

Gelişine eller desin merhaba,
 Şemşir döşenerdi hâk-i türâba.
 Hett yazıldı neçe neçe kitaba,
 Dastan oldu, dile düştü gelmedi.

SIZE

Goyunlar, guzular olsun sadağa,
Gurbanıma her gelende bol size.
Minnetdaram sizin kimi gonağa,
Sağ elimde peşkeş edim gül size.
Aşığı ahtarıp etseniz sorag,
Meni gelbinizde taparsız ancag,
Ceyran bulağında bir meclis gurag,
Bir gul olum, gullug edim gel size.
Şair Behtiyar`a yetirin duva,
Şe`r gılincını getirsin sova.
Şemsir`in gelbinde o salıp yuva,
Hegigeti doğru dedim, bil size.

A Z E R B E Y C A N I N

Diñende temkinden, vandan danışır
Gehreman elleri Azerbaycanın.
Geleceye bol mehsulla yarışır
Fedakar elleri Azerbaycanın
Me'den yuvasıdı aranı, dağı,
Gızıl yatağıdı Söyüdlü dağı.
Bu servetin çondan vardı sarığı,
Servetti çölleri Azerbaycanın.
Havası tertemiz, suları derman,
Haftalan, istisu olubdur loğman.
Hoş halına bele yerde yaşayan,
Saydı nesilleri Azerbaycanın.
Nahçıvan, Gorabağ verib baş-başa,
Geyret halal olsun bele gardaşa.
Yüz il ömrüm ola edem tamaşa,
Var hoş emelleri Azerbaycanın.
Daşkesen papağın çekir gəşına,
Haggi var, güverin seryet daşına.
Doymaram dolansam yüz il başana,
Bu üzün illeri Azerbaycanın.
Bakı tebessümle dedi bah oeri,
Ay da, hem güneş de mene müşteri.
Gara gızıl bulagımın cövheri,
Olur meş'elleri Azerbaycanın.

Çoh demirem, goy danişım azımnan,
Gelbiniz gül açsin bahar, yazımnan.
Hebersen mi benzinimnen, gazımnan,
Açılıb le'lleri Azerbaycanın.

Cümlenizi men heyrete salmaşam,
Emek çekip gaydımıza galmışam.
Yeddi bayrag, neçe orden almışam,
Uzundu dilleri Azerbaycanın.

Şemşir arif olsun, ehli-dil olsun,
Ohusun gül olsun, goy bülbül olsun.
Her an gabagcıldı, gabagcıl olsun,
Yağasın rehberi Azerbaycanın.

E'TİBAR

Oldun hegiğetin bir doğru desti
Sene inanmamag olmaz e'tibar.
Dosedun arasında mehebbet besdi,
Ele bil bağçadı solmaz e'tibar.
El tutmag, yahşılıg, halal düz-görek,
Bunları pak tutar tertemiz ürek.
Kişide hoş sifet adamlıg gerek,
İnsanı hürmetden salmaz e'tibar.
Şemşir, gocalsan da yeri geldi yaz,
Hele var sesinde sözünde ~~avaz~~,
İgid ilgarını elden burahmaz,
Nâmerdde, nâ-kesde galmaz itibar.

YAYLAG

Çarğatın çisekdi, köyneyin duman,
 Gör halin necedi bil indi, yaylag.
 Yahan gurtarıbdı gışın garından
 Açıbsan ellere yol indi, yaylag.
 Deyirler dünyada gözellik ondu,
 Onun da hamısı üstüne gondur.
 Yaz gelip ele bil bu gün toyundu,
 Şadlıg sazım sende çalındı, yaylag.
 Çohalır sinende yene ses-semir,
 Laleler seherin şehinden emir
 Benövşe, gerenfil şefegde çimir,
 Bülbüle gel deyir gül indi, yaylag.
 Çıhır buz altından gaynar bulaglar,
 Her goyun arhacı min sürü sahlar.
 Çemen, çiçek bir-birimi gucağlar,
 Yaylanır köksünde el indi, yaylag
 Güretten verilip sene yaraşig,
 İsteyin gelbime olup sarmaşig.
 Şemşir'i hüsnünde eledin âşig,
 Unutma yadına sal indi, yaylag.

VAR SENİN

Ne zamandı aralığı kesibsen,
 Men bilmirem ne engelin var senin.
 Ya düşübsen bir gözelin eşgine,
 Güman ki, bu işde elin var senin.
 Gözlerim yol çekdi, günleri saydı,
 Bilmedim fesiller bahardı,, yaydı.
 Ağsaggalı unudubsan bir aydı,
 Zarafatın ya da fe'lin var senin.
 Kim dedi vefâdan el götür, usan,
 Yohsa sedagetii ucuz tutursan.
 Becer, mübarekdi bağ-î gülüstan,
 Yüz bağdan derilmiş gülün var senin.
 Bizden ayag kesibsen mi de görüm,
 Ya Şemsirden küsübsen mi, de görüm,
 Yeller kimi esipsen mi de görüm,
 Di gel danış şâir dilin var senin.

GÜLSEN YANIMDA

Sensiz gengin olup yaralı gelbim,
Danış sen yanımda, gül sen yanımda.
Derdimin dermanı, tebib-loğmanım,
Eylen sen yanımda, gül sen yanımda.
Hüsnüne âşığı goymusan hesret;
Olmaz mı insana insandan medet.
Meylimin sazının simini terpet,
Ohu sen yanımda, çal sen yanımda.
Gel gurma Şemşiré fend, ne lazımdır,
Eleme zülfüne bend, ne lazımdır,
Ne uçündür nebet, gend.. ne lazımdır,
Çekersen yanımda, balsañ yanımda.

ÂŞIG

İndi ki, saz alp düşürsen ele,
 Mardin meclisinde ohu çal, aşig!
 Gısmétini ancak halâlden iste,
 Sen gözü toh, igidyana ol, âşig!
 Ohuma bazarda, maşında, yolda,
 Garğa gırıldayar tikanlı kolda.
 Cibinde bir guruş olmayan halda,
 Nâmecibden sen isteme pul, âşig.
 Deme bir manata uzun bir nağıl,
 Çohdur bele dastan deyen kemağıl.
 Zeher olsun bele gelen medahil,
 Senetkarsan giymetini bil, âşig!
 Gız-gelin görende oynatma göz-gaşı
 Nâmerd süfresinde yeme yağlı aş.
 Şemşirin sözünü fehm edeşen kaş
 Goy sahlasın hürmetini el, âşig.

DEYSİN

Canan sene gelen derd-i belalar

Menim dövletime, malama deysin.

Gezanın, gederin atdığı gülle

Goy sene deymesin, zalıma deysin.

Müntezirin gözü yolda galmasın,

Budagdan üzmesin könlüm almasın,

Felek seni menden ayrı salmasın,

Mübarek ellerin elime deysin.

Yagutum, yemenim, gövherim, zerim,

Şemsire vefalı, efsun dilberin.

Süsenim, sünbülüm, gülbergiterim,

Lebinin şiresi dilime deysin.

DEYSİN

-Bazı müdirlere-

Ay müdir, gel gariş sen de bu işe,

İsti, soyug sizin ele bir deysin.

Niye tembelliyi edersin peşe,

Addımla, ayağın yola bir deysin.

Gocalar kimi bir zehmete gatlaş,

Ferhañ tek külüng çal, goy delinsin daş.

Elin arhasınca gel yavaş-yavaş,

Ellesin külüngö bele biz deysin.

El atmırsan ne ekinde, biçinde! =

Hây geçırsan gah o kende, bu kende.

Halğ çalışıp zehmetle ter dökende,

Senin de kömeyin ele bir deysin.

Gün isti olanda çapırsan dağa,

İş gününü baş alırsan yaylağa.

Erkesöyün düşmelidi duzağa,

Onda başın saga, sola bir deysin.

Gazanc merdler uçun heç deyir çetin,

Çalış artsın emeyinli hörmetin,

Kamal alsın, heder getmez zehmetin,

Şemsir kimi elin güle bir deysin.

SENE

Uzun ömür, can sağlığı dünyadı,
Güsmet olsun deyir ehl-i hal sene.

Yetişmişen her metlebe, murada,
Tale verip bu töhfeni al, sene.

Buz bulaglı, göy çemenli talada,
Bah işretli, tamaşalı hala da.
Çemen de, çiçek de, gül de, lala da
Etir versin bu dağlarda gal; sene.

Müştag oldum kalamına, sözüne,
Benövşeler gülümsedi üzüne.
Ceyran bulagına, Tahtadüzüne
Gel, istisu olsun şerbet, bal sene.

Delidağın başı hele garlıdı,
Keyti dağı benövşeli, varlıdı,
Kelbecer yaylağı e'tibarlığı,
Açılıpdı sinesinden yol sene.

Şemşirin ovlağı, Murova da gel,
Gülilerin üstünde yene gezdir el.
Hamze çemengahı, cennetden gözel,
Bilirem hoş gâmer bu celal sene.

BAŞINA

Bir gün işi düzelmese arvadın,
 Deyer olsun kül kişinin başına.
 Dava salar, sese gelir gongular,
 Tez yağılar el kişinin başına.
 Ezeli şirindi, şekerdi, baldı,
 Eger bîlgarsa hörmət azaldı.
 O zaman gözümün odunu aldı,
 Bir dağ çeker zol kişinin başına.
 Çohları canına eylenir gesdi,
 Artıg tamah insamlara ebesdi.
 Kişiye ismetli bir gadın besdi,
 Yağılmasın bol kişinin başına.
 Gebul edin sözün söze yarasa,
 Şemsiri efv edin nögsanı varsa.
 Biheyadan her kim kaçıp gurtarsa,
 Behtever o gül kişinin başına.

BAHTIM

O şahım, Ustadım Elesger demiş

Dur gel a saggalı çal goca bahtım.

Guş kimi havalan ele bir gerdiş

Sal bizim terefe yol, goca bahtım.

Başlayag söhbete, söze çih barı,

Menden kenar gezme üze çih barı,

Gayadan, golpundan düze çih barı,

Gedip gucaglama kol, goca bahtım.

Öpüm ayağından, tutum dizinden,

Hara getsen el çekmerem izinden.

Atma nezerinden, salma gözünden,

Dar günde kömekdar ol, goca bahtım.

Yene bir ucalan cavanlığın tek

O günü yada sal, ne olar görek.

Goy heste çagımda açılın ürek

İndi de gedrimi bil goca bahtım.

Tebessüm et sözüm hoş a gedende,

Dolu gelim nefli işe gedende.

Zer getirim gara daşa gedende

Ele giymetimi le'l, goca bahtım.

Elinde var derde dermanın cemi,
 Sen gurtar canımdan möhneti, gemi.
 Neçe ki, men seni çağırın kimi
 Meni de çağırır el, goca bahtım.

Onbeş aydır çihmır hestelik candan,
 Elac hanı gelip çata bir yandan.
 Döşekden, yastıgdan, gemli yorğandan,
 Durguz, at merize el, goca bahtım.

Açılsın düyümüm, düzelsin işim,
 Bahara benzesin, yaz olsun gışım.
 Dostun meclisinde deyim, danışım,
 Eleme dilimi lal, goca bahtım.

Bir yol göster yolun azan çağına,
 Hicranı, güsseni hedden aşına.
 Doğru haggi yaradanın eşgine,
 Gelbimden garanı sil, goca bahtım.

Şemşir'in baratı, bahtı getirsin,
 Çetin iş düzelden özü yetirsin.
 Payına hoş seadeti götürsün
 Çeksin bu kağıza gol, goca bahtım.

GEL

Tebibler ocağı olan Bakı'da
 Yahşı keçir, inan, benim halım, gel.
 Ayağın dermandı, nefesin derman,
 Sene gurban goyun, guzum, malım, gel.
 Müşköl olup danışmağım, gülmeyim,
 Dua desen düyün düşmez ilmeyim.
 Mene ucuz düşür sensiz ölmeyim,
 Üzülmemiş ellerinden elim, gel.
 Doluhsunup hey bahıram Hezer'e,
 Gımişıp üzümə alır nezere,
 Yaraşır senin tek melek-menzere,
 Goy seni yaşılbaş sona bilim, gel.
 Gelbime tecelli dağ kimi varsan,
 Közüp dayanmıram, gözden kenarsan.
 Çemenli, çiçekli, nazlı baharsan,
 Bulbulünem gül etrini alım, gel.
 Gel üzülür nur salan melekler kimi,
 Cennet-i rizvanda teze-ter kimi.
 Çempir küks ötürür bir nöker kimi,
 Gulun olum gulluğunda galım gel.

GERENDE

Bayram oldu, gönlüm açdı teze yaz,

Gelem tutub el şairi görende.

Bu imiş könlümde ezelden muraz,

Başa yetdi, bil şairi görende.

Döşendi yolları zerden, ipâkten,

Hakına payendaz gülden, çiçekden.

Gelişini tebrik etdik ürekden,

Bizim tamam el şairi görende.

Bir dostan başasın Aslan Memmedim,

Yazıb, yaratmağa hazırdı dedim.

Yerbeyerden elim, ezimim, ebedim,

Telatüme gel şairi görende.

Eşitce dayanmaz zarlı Mehdihan

Elgemenin tebi püskürer vulkan.

Yerisin Kamran, Uğurlu Salman,

Ellerinde gül şairi görende.

Gafar bu sadlığı unudar meger,

Rüsteme, Memmede gönderin heber,

Gemkeşle, İdris de dosta müyessen,

Getirsinler le'l şairi görende.

Vurğuna vurğunam hegiyet, belı,

Yadımdan çihar mı Göyçeli Eli.

Bu Şemşirin neçe hoşdu emeli,

Tapdım doğru yol şairi görende.

BİR TEREFE

Gonsudan uzaşma, çekilme kenar,
 Goy seni atmasın el bir terefe.
 Arılıp bağından düşmesin cida
 Bülbül bir terefe gül bir terefe.
 Gen dünya başına niye oldu dar,
 Gözel bulağlara galdın intizar.
 Gözlerimin aşî daşdı, oldu, car,
 Şelale bir yana, seň bir terefe.
 Gış yaz geçir, düşen yohdu borara,
 Şükür olsun eobb gurgu gurara,
 Goh dağa kaçırım, gah da arana,
 Yüz heyal ayırmır yol bir terefe.
 İndiyedek halal varam gonsuya,
 Deymeyip bir zerbem, yaram gonsuya,
 Le`net pis gohuma, haram gonsuya.
 Düzelme köñül, dil bir terefe
 Bir nece ev bizim kendden ayrılır,
 Şemsir isti mehebbetten ayrılır.
 Ele can ki, can cesedden ayrılır.
 Ayag bir terefe, el bir terefe.

GÖZLEDİ

Ezel günden Geysi Leyli aldatdı,

Güne ve'de verdi, ili gözledi.

Mecnun hesret-hesret bahdı yollara,

On iki ay tamam yolu gözledi.

Durup gerib kimi intizar çekdi,

Güller yarpağına üstüne tökdü.

Hayana bahdısa, gördü ki tekdi,

Haraya gelmedi eli, gözledi.

Leyli köğü gayıdıncı yaylagdan,

Yazıg Mecnun ayrılmadı bulagdan.

Etrini almağa ele uzagdan.

Yaralı av kimi çölü gözledi.

Sitemler Şemşire ehunu tahdı,

Yandırıp canını edlara yandı,

Heste maral kimi her yana bahdı,

Yoruldu ganadı, golu gözledi.

SEVİNDİREK

Ey erzin üzünde yaşayanınsan,
 Gelin sülhe sarı il sevindirek.
 Haraba galmasın bu güzel canan,
 Bir-bire el tutag el sevindirek.
 Bu halal torpağa gan süzülmesin,
 Elin gatarından el üzülmesin.
 Azad üreklere gem düzülmesin,
 Könüller şad olsun, dil sevindirek.
 Kimsenin hetrine kimse deymesin,
 Bir kesin işini kimse eymesin.
 İşıglı hoş gühler gara geymesin,
 Hefteler hoş olsun il sevindirek.
 Analar, bacılar galmasın ağlar,
 Ganbağır olmasın körpe uşaglar.
 Alova yanmasın bağçalar, bağlar,
 Bülbüle behş edek, gül sevindirek.
 Dolanag ananın gucağı kimi,
 Bir saleh atanın uşağı kimi.
 Bizim azad elin torpağı kimi,
 Hamısının gelbini gel sevindirek.

Heytön yerine yonag bir kürek,
Çobana, mallara olmaz mı gerek?
Cüt ekek, yer gazak, gazanag çörek,
Bostana su vererek, bel sevindirek.

ONGÖZ BULAG

Senden ayrıldığım, ey ana südüm,
 Olup otuz sekkiz il, Ongöz bulag.
 Bir görüş günümü ve'de ver güdüm,
 Özün de aşığa gel, Ongöz bulag,
 Laleli, nergizli, şehli biçenek,
 Serilip her yana, gül, çemen, çiçek.
 Süsen belincına olur söykenmek,
 Bürüyür hüsnünü gül, Ongöz bulag.
 Üstün şefi biçen, yanın Gırgüney,
 Herden yaylım guşu sende çahır ney.
 Garanguş çağırır, keklik verir hey,
 Şirindi onlarda dil, Ongöz bulag.
 Ağdaş, Guzey damı, Moruğ, Çarğatlı,
 Gara daşın döşü gum Garagatlı.
 Var mı senin kimi kövser baratlı,
 Dastanda behtiyar ol, Ongöz bulag.
 Gökelik, Tombadaş, Güneş tepesi,
 Yayılır dağlara köhlemın sesi.
 Guzunu bağanda ana memesi,
 Köpüklü ağzını sil, Ongöz bulag.

Hanı ele karvan keçmemiş senden,
Olmaz durna gözü seçmemiş senden.
Bir yolçu galmadı içmemiş senden,
Çekir lezzetini el, Ongöz bulag
Şemşire çetindi senden ayrılmag,
Men sene illerde olmuşam gonag.
Yayda buz suyundan donur dil, dodag,
Deyende göyneyir el, Ongöz bulag.

HESTEYE

(Hestehanada)

Oldu sair yanmadımı Üreyin,
Bu gemli intizar olan hesteye.
Varsa elacınız bir derman deyin,
Hicrandan saralıp, solan hesteye.
Bahıp ehvalımı üze gülerdi,
Bu düğün könlüme yol gösterirdi.
Gemb rin gelmesi şefâ verirdi
Gözleri yollarda galan hesteye.
Geleydi Gemberin yanında Memmed,
Şemşirin halını bilerler elbet,
İnsandan insana gerekdi meded,
Tebiblerdir kömek olan hesteye.

OLMASIN

Hainden, pahıldın, çuğuldan başga

Kim deyer salamat galan olmasın.

Gözü götürmeyen o alçag, gaşga,

Deyip filan oğlu filan olmasın.

Tutmamışam bir beşeri gılığa,

Sığınmıram esla dana-doluğa.

Le'net merdimazar, yalançılığa,

Dostun arasında yalan olmasın.

Şemşir, doğru gelbin hagga eyandı,

Meylim eller üçün çoh mehribandı.

Bicden olan şeytan oğlu şeytandı,

Bele fitne-fesad olan olmasın.

DAĞLAR

Dönürsen cennete, bağ-i behište
 Bahar sene gonag gelende, dağlar.
 Şad olur gerdişte bele görüşde
 Senin güzel üzün gülende, dağlar.

Ele sehalısan gelbin gen olur,
 Her gezen hilgete yahşı gün olur,
 Yurdun, yuvan, oylagların şen olur,
 El gelip, yaylağın dolanda, dağlar.

Göz vuranda ner utanar mayadan,
 Ağ dumana bürünürsen hayadan.
 Gartal, keklik gulag asır gayadan
 Aşıglar sazını çalanda, dağlar.

İndi bildim eğniyamı, yadımı,
 Tale'den istedim bir imdadımı.
 Şakirdlerim goy çeksinler adımı,
 Her toyu, meclisi olanda, dağlar.

Meni düşmen danar, yene dost anar,
 Sehası kem olan dolamar kenar.
 Arif hayfsınar, ürekden yanar
 Sözlerim yadiğar galanda, dağlar

Dünyadan goymazsan yüz il yaşasan,
 Dağlar vefâlıdı-vefâsız insan.
 Eyilip baş-başa deyecek, inan,
 Şemşirin derdini bilende dağlar.

BU GÖZLER

Min bezek vurupdur hilal gaşına,
Nurdan vugarını alan bu gözler.
Eger emr elese minnetdariyam,
Deyir dur başıma dolan, bu gözler.
Rehmin efsunudu elemez heter,
El tutar dar günde imdada yeter.
Gül olum gapında, goy galım nöker
Olacag geydime galan bu gözler.
Gövher sen olarsan, dürr sen olarsan,
Sahlayan ürekde sirr sen olarsan,
İlgarına duğru bir sen olarsan,
Şemşiri yadına salan bu gözler.

GELİN

Ne güzel yaradıp seni yaradan,
Yanagları ehmer lalasan, gelin.
Camalina yol gubara gonmasın
Bülür kimi parlag olasan, gelin.
Bir bahışın min heskeye melhemdir,
Fehmin, ferasetin, kamalın cemdir.
Hüsün ay tehrinde, gaşın gelemdir.
Her an bu temkinde galasan, gelin.
Növbaharın teze ağ çiceyisen,
Bağca benövşesi, bağ çiceyisen,
Güney gerenfili, dağ çiceyisen,
Şemşir uçün geşang balasan, gelin.

NE PİS OLARMIŞ

Heç kim sözlerimi salmasın lafa,

Ha yalvardım, felek gelmir insafa;

Diş tökülüp, ağız galıp kalafa,

Top persiz olanda ne pis olarmış...

Bir möhnet var cemi derdden yamandı,

Belke görmeyenler deyer asandı.

Gözelin gocası gayagarpandı?

Yanağı solanda ne pis olarmış...

Siz gocanın inciyirsiz neyinden?

Gem canından çihmir, derd üreyinden.

Gâh çayından küser, gâh çöreyinden.

Ağıl asalanda ne pis olarmış...

Demeyin yarını yarı beyenmir,

Göz yaşım olupdu çarı, beyenmir,

Çemşiri gız, gelin, çarı beyenmir,

Âşığ gocalanda ne pis olarmış...

BENÖVŞE

Yaz olanda bizim uca dağlarda,
 Öpüşür gül, çiçek, lala, benövşe.
 Maralların, cüyürlerin gözünden,
 Utanıp gısılır kola benövşe.
 Sendeki ne işve, ne erk-i nazdı,
 Boynunu bükmesen meger olmaz mı?
 Bele gödek ömrü kim sene yazdı,
 Kim giyardı açıp, sola benövşe.
 Nolar yuharı tut, barı, boynunu,
 Üşütmez dağların garı boynunu,
 Sen eyende yele sarı boynunu,
 Men çekirem ah u nala, benövşe.
 Çoğirdim sesine hay verdi bahar,
 Sözden üreyime çay verdi bahar.
 Seni güzelliğe pay verdi bahar,
 Bezaksen buhağda hala, benövşe.
 Şehden çemenlere etir sepir yaz,
 Durmaz göyneyinden çahar telli saz.
 Gemşir gocalığdan inciyp bir az,
 Gelir ki, könlünü ala benövşe.

YAPIŞIR

Be'zen üz çevirip gül gucur harı,

Bülbül vefalıdı gülden yapışır.

Nâmerd tapdalayır yıhalanları,

Merd olan durğuzur, elden yapışır.

Adam var dünyanın derdini çekir,

Halgın varlığına eleyir şükür!

Eğniyeler yer üzünde gan tökür,

Fitneye yol verir, fe'lden yapışır.

Adam var bed günde çoh gelir kâra,

Lostuna can gıyıp düşende dara.

Adam var düz yoldan çıhır kenara,

Eteyi tikanlı koldan yapışır.

Adam var üzünü edir oyuncag,

Tamahla gazanır yemir doyunca.

Göz çekmir özgeden ömrü boyunca,

Lütfesi şeytandı, galdan yapışır.

Adam var ki, böhtan yardır adına

Cesaretdé deymez bivec gadına.

Şakird var ustadı salmar yadına,

İlgarı unudup, puldan yapışır.

Âşığı heyli gün keçirdi gocaldı.
Sözlerim, gednini bilene galdı,
Uzun kösöv el yandırılmaz, misaldı,
Nâkes başa Hüşmür gülden yapışır.
Şemsir yar gaşına vurulmadı mı?
Ahıp çaylar kimi durulmadı mı?
Ha yazdı, yaratdı yorulmadı mı?
Obadan ayrılmaz, elden yapışır!

BAH

Zevzek tula baş ağrıdar hemişe,
 Hürer garaltıya, yalana bir bah
 Nâhag gan tökmeyi eleyip peşe,
 Zülümkar, nâinsaf olana bir bah.

 Atalardan galıp bu dogru misal,,
 Dere de tülkü bey, meşede gaggal.
 Himar çoh angırar bitende gangal,
 Belindeki örken, palana bir bah.

 Gusar yağ götürmez kelbin gursağı,
 Yemi gara gangal, goyungulağı.
 Senetkara de goşmasın lağlağı,
 Öziinde yüz eyib olana bir bah.

 Godüğ ba hmaz su içdiyi bulağa,
 Le'net onun kimi uzungulağa.
 Torba gerek boğazına şalmağa,
 İnsanlıgdan dala galana bir bah.

 Şemşir'le alverin var mı, a bala,
 Boş yere hürme gel a sarsag tula.
 Ecelin mi yetip çihıbsan yola,
 Başı ezilesi ilana bir bah.

ŞAİR

Olmasa bir bağı beceren bağban,

Öz başına o bağ sulanmaz, şair.

Var ele imtahan, ezel binadan

Gartallar zirvesiz dolanmaz, şair.

Sal yadına, meni barı unutma,

Söz tapşırın senetkarı unutma,

Meylin olsun bize sara, unutma

Deryalar adadan bulanmaz, şair.

Ümidsize ümid görmek hederdi,

Onu tecrübede heyat gösterdi.

Nâmerdin te'nesi yahmasa merdi,

Alışıp odlara galanmaz, şair.

Hörmetle ucalır insanın sesi,

Heç vaht eskik olmaz merdin kölgesi.

Temiz üreklerin halal süfresi

Silinip yaddaşdan galanmaz şair.

Tufan sovuşmasa-durulmaz deniz...

Tez duyar metlebi nice gelbiniz,

Şengir berk ayagda heç çöker mi diz,

Top deyse galası talanmaz, şair.

HORLAMA

Mal-dövlət görmeyen ürkeyen olur,

Qatıp elin teze mala, horlama.

Çihacağın bileyin ge yiner atlas,

Şükr ele bu paya, pula, horlama.

Öten günlerini bir sal yadına,

Çohlar gülüp, lağ edirdi adına.

Get söyle evinde öz arvadına,

Yihilip ölersen, bala, horlama.

Hanı oğurlugda goyduğun papag,

Gel düzel düz yola, sen de ele bah.

Şemsir sen eşit, sarsaq, gurumsaq,

Galarsan cergeden daha, horlama.

DÜŞMEZDİ

Goca tebietin gelse yazığı
 Ezelden fermanı bele düşmezdi.
 Himara vermezdi isti tövleni,
 Himara baş götürüp çöle düşmezdi.
 Çerhin gurgusunda gör neler vardı,
 Milçek de gan sorup lezzet apardı.
 Bülbül gül eşginde bir neğmekardı.
 Harı yaratmasa güle düşmezdi.
 Gelbini vermese bu puç insanın
 Üzün gülerdi mi lein şeytanın.
 Garnı clamasaydı Adem atanın
 Buğdanı yemezdi, fele düşmezdi.
 Yerde ne biterdi göyden yağmasa,
 Kimse ağlamazdı hicran bağmasa.
 Gan olmazdı Hevva ana doğmasa
 Neveleri yüz engele düşmezdi.
 Ne geder danışam, galır kem-kesir,
 Yormuşam ömrümü, etmişem esir.
 Yaranan ölmese, ay âşig Şemşir,
 Dünya bir nizama-yola düşmezdi.

TUTUR

Tısbaga özüne maral deyende,
 Ölmeyen maralın ölesi tutur.
 Tülkü şire dönüp özün öyende,
 Göy uçup yerlere gelesi tutur.
 Elden, camaatdan geride galan,
 Dinip danışdığı yalanda yalan.
 Utanmır araya fitne-fe'l salan,
 Halgın yahasından belesi tutur.
 İnsafla dinleyin şer yazanı,
 Zelil gördüm halga guyu gazanı.
 Fıtne, böhıtan yayıp yoldan azanı
 Bir gün edaletin telesi tutur.
 Yarpag düşmelidi vahtı çatanda,
 Hunhar yihılacag bahtı yatanda.
 Dovşan gergedana şillag atanda,
 Şemsir ağılasa da gülesı tutur.

DOLANIR

Hamını bir.kimse yaradıp yohdan,
 İndi el-ayağı yolan dolanır.
 Hilgeti bir şeyden helg olan insan,
 Biri yohsul, biri kalan dolanır.
 Birisi ayrıanın olur möhtacı,
 İmdadı az çatır gardaş, ya bacı.
 Dilençi neylesin, yohdu elacı,
 O da tapıp bele pünhan dolanır.
 Nâmerd tutmaz nâelacın elini,
 Yohsulun Hreyi şan-şah delini.
 Nâinsaf, zülmkâr çapır elini,
 Eylenir obanı talan, dolanır.
 Ağanın cibinde pul yağır-yığın,
 Toplanıp ellerin yağın, gaymağın,
 Yağlı kabab yayıp eşir de biğın,
 Ne vecine ölüp-galan, dolanır.
 Kasıb-gonşu veren paya göz dikir,
 Gocaldır yazağı hicran, gem, fikir.
 Ne ölüp, dirilir guru can çekir,
 Bahanlar da deyir filan dolanır.

Can şirindi, oda galana bilmir,
Satılıp, saçılup talana bilmir.
Adam var çalışıp dolana bilmir,
Fügarandan daşbaş alan dolanır.
Yobdu kün keçiren bal, gaymağınan,
Eys-i işretinen ,temterağınan.
Kimi ömür sürür keş-damağınan
Danışır yetene yalap, dolanır.
Şemşir, mezlumları bir-bir yada sal,
Dövrän bele galmaz deyip el, mahal.
Bir tarın çöreye gelegeş hammal,
Götürüp beline palan dolanır.

YAYILAR

Bî-vefa yoldaşa, bî-îlgar dosta,

Şirrinî bildirme, ele yayılar.

Bel bağlama sınınamamış her dostu

Düşer gizli sirrin dile, yayılar.

İnanma, baharım dese zimistan,

Nâmerdle ekme, bey ile bostan,

Çobanı gurd olan çihar mı yasadın,

Söker seni ganın ööle yayılar.

Meclise gelmesin bir nes oğul nes,

Efsane danışar söyleyer ebes

Tutmaz Şemşir ile hain mühennes,

Merdin adı elden-ele yayılar.

AĞLADIM

Yanşagda gurduğum merasimleri
Mektubun yadıma saldı ağladım.
Zencir kimi dağa yayılan sesim
Bilmedim hayanda galdı ağladım.
Elimde saz dövr ettiyim samanlar,
Neriltiden dağılırdı dumanlar.
Yada düşdü elden geden cavanlar
Gözlerim yaş ile doldu ağladım.
Zede tohunmasın bu şen diyara,
Bir de ganamasın gaysımış yara.
Şemşir'in gelbine düşmesin gara,
Neler keçdi, meler oldu ağladım.

OLMASA

Le'l metahın düŷer ŷor bazarına,
Bilip giymetini alan olmasa.
Cefasız kim çatar bağın barına,
Becerip geydine galan olmasa.
Bu ana torpağım goy olsun abad,
Periŷan heyalım indi olup ŷad.
Ağlamaz bir bağban, eylemez feryad,
Yaŷıl göhresini yolan olmasa.
ŷemŷir, çoh ahtardın, gezdin derini,
Her kes bu dünyada tapar yerini.
Çalan olmaz, inan, biri-birini
Nâmerdin gelbinde ilan olmasa.

DÜŞER Mİ?

Ağıldan, kamaldan, kem olmayan kes,
 Divane olar mı,, çöle düşer mi?
 Yolundan çıkmayan gala yetişmez,
 Bednam olup dilden dile düşer mi?
 Geza kemendinden gurtarmış bayag,
 Bu çetin ağrını unudur ancag.
 Haram cıgır ile getmeyen ayag,
 Gören, sene nahag tele düşer mi?
 Sen gelbi ipek ol, daş, demir alma,
 Gonuya-goşuya bed fikir olma.
 Yahşı gün görende nâşükür olma,
 Güzal gün her zaman ele düşer mi?
 Girme döyüşüne danasan,, nerin,
 Anla hünerini birdüşün derin,
 Fe'line aldanma her derbederin,
 Körpünü ahtaram sele düşer mi?
 Şemsir doğru yoldan gafil olmamış,
 İlgar şerabını eylemişem nuş.
 Şeytan teâbirine yetirmeyen guş,
 Gezaya uğrayıp felle düşer mi?

ELE

Burahmazdım eteyini, cavanlıg,

Düşse idi o gireve, iz ele.

Sözümü eşiden, yaradan halig,

Sen ömrümü cavan ele, tezele.

Ağ saçım tezedem ola gapgara,

Gören deye bahın bu bahtavara.

Boyun şah görüne alagöz yara,

Belke gelbi mehebbetden nezile.

Sevgilim gel meni bir hala getir,

İsteğe, metlebe, murada yetir.

Görenler demesin "kemardan ötür

O nainsaf gözele bah, gözele".

Hele ki, huşundan galmayıb başım

Satılır bazarda alım, gumaşım.

Uzaglaşsan sele döner göz yaşım,

Goyma ahıp damcı-damcı süzüle.

Şemşire rehm ele dolanma haşa,

Ey mina gerdenli, boyu tamaşa,

Gel eyleş yanımda verek baş-başa,

Şirin danış meclisimi mezele.

DURNALAR

Yazda sefer edin yeviz dağına,
 Batarsız çiçeye-güle, duraalar.
 Goyun köç vahtını bahar çağına,
 Onda gelin bizim ele, durnalar.
 Hilgetiniz halal, lütfünüz temiz,
 Sakit uçuşunuz سالمamış bir iz,
 Geliş ve'denize gözdikirik biz,
 Saldığınız erşden yola, durnalar.
 Heyran edersinizsular gızını,
 Her nefes ohuyar hoş avazını,
 Şeker dilinizde şadlığ sazını,
 Gedersiniz çala-çala, durnalar.
 Sesiniz gündüzden, gece gözeldi,
 Deyir hanı cavan, goca: gözeldi!
 Nece yaraşıklı, nece, nece gözeldi,
 Vesmeni çekir tele, durnalar.
 Laçın çaylağına ilişme bir de,
 Menim tek azad ol, eyilme derde.
 Neğmenizi her kim eşitse yerde,
 Müştag olur şirin dile, durnalar.

Elæerdi gelbinin yahın sirdaşı,
Fikir deyişer mi ağıllı başı,
Bu il yola saldım altmış beş yaşı
Üreyim cavandı hele, durnalır!
Bir zaman garşına çihanda Coşgar,
Şemşir size hilas olmag arzular.
Başçı vurulmasın, pozular gatar,
Vermeyin fūrseti ele, durnalar.

GURBANİ

Söyle görüm, ne diyardan gelirsen,
Olum senin yollarının gurbanı.
Boyu er'er, sözü şirin, şekersen,
Danış, imran dillerinin gurbanı.
Seninle görüşdüm cavan yaşında,
Hubların şahısan, eglin başında,
Regs eleyip ne seyrişir gaşında,
Çin-çin olan tellerinin gurbanı.
Yanağın gıvızı gül yarpağı tek,
Leblerin ele bir dağlarda çiçek,
Sen ki, melakesen sıgallı birçek,
Henalanmış ellerinin gurbanı.
Şemşiri ahtarsan gemde tapılar,
Sesi zilden düşüp, bende tapılar,
Bu gözellik hanı, kimde tapılar,
Yanağında hallarının gurbanı.

YARAŞIR

Ey gameti serv, geddi senuber,
Gızıl kemer nazik bele yaraşır.
Bedirlenmiş on dörd günlük ay kimi
Hilal gaşın kesme tele yaraşır.
Goy yamanlar çihıp getsin aradan,
Azad olsun benim gelbim garadan.
Ne gözel yaradıp seni yaradan,
Yanağına nergiz, lale yaraşır.
Saldı meni haldan Mala gözlerin,
İster cismim oda sala gözlerin
Müjgan-kirpiklerin, ala gözlerin
Helg olunup ter piyale, yaraşır.
Bağışla tegsirim, elesem günah,
Benzer camalına goy üzünde mah.
Hagsız nöker kimi her ahşam, sabah
Şemşir gulluğunda gala, yaraşır.

YAHŞIYAM

Sağ olsun el-oba, istekli dostlar,
 Daha sağalmışam, hele yahşiyam.
 Sayalanıp mene deyen yaralar,
 Soruşdun ehvâlim, bele yahşiyam.
 Hestelik el verip biraz çaşmışam,
 Yol almışam, nece dağlar aşmışam.
 Taleyim yar olup az dolaşmışam,
 Gelbi şadanı, güle, güle yahşiyam.
 Gezmeye gelmişem güzel dağları,
 Şe'rden çekmişem tecnis hasarı.
 Kenara atmışam derd-i azarı,
 Ele arhayınam ele yahşiyam.
 Nigarım men için cümle çahanı,
 Melek misalımdı bir hoş nişandı.
 Gocalsada mehebbeti cavandı,
 Müştagam bu şirin dile, yahşiyam.
 Heyatim bahardı, dövrânım cennet,
 Şemşir'e seadet olupdu gismet.
 İstekli gardaşdı, yoldaşdı millet,
 Hoş gelir il ilden, ile yahşiyam.

DAĞLAR

Süsenli, sünbüllü, al elvan rengli,
 Çiçekli, yaşıl meşe etekli,
 Nergiz kalağaylı, lale gerdekli,
 Al bezekli, teze gelinli, dağlar.
 Bütün erz üzünde gözellik ondu,
 Cennetin zevvarı hüsnüne gondu.
 Dilsiz gayaların magnitafəndü,
 Şadlığın sazını çal indi, dağlar.
 Atlanır novbəher olanda emir,
 Yalaglardan ne hoş gelir ses-semir,
 Kömül benövşesi şe'rinde çimir,
 Bülbüle gel deyir gül indi, dağlar.
 Buz altından çihir əgəyar bulaglar,
 Al-yaşıl-bezenir yollar-yolaglar,
 Çemen-çiçek bir-birini gucaglar,
 Lezzetin obanın, elindi, dağlar.
 Gündretdən verilip sene yaraşig,
 İsteyin əlbime olup surməşig.
 Çamğırd əzəldən sən ətdin âşig
 Unutma, yədine əal indi, dağlar.

ŞEMŞİR'İ GÖRENDE

Dagdan küsüp köç edersen arana,
 Gayıdıp dağlara gellersen mi, he?
 Yahşı sözü nâhag dedim yamana,
 Yahşı sözü yaman bilersen mi, he?
 Seni uçuruma aparıp bu hal,
 Yaraşmaz tezedden olasan hambal.
 Var getdi elinden oldu şil, topal,
 Özün de halına gülersen mi, he?
 Miğmiği sancanda gözlerin şişer,
 Bulaglar eline çetin yetişer.
 Dilin dehanında oâ tutup bişer,
 Alışıp yanarsan, ölersen mi, he?
 Gecikmedim, tez de dedim, bahmadın,
 Tedbir etdim, söz de dedim bahmadın,
 Elli dedim, yüz de dedim bahmadın,
 Ağlayıp gözyaşın silersen mi, he?
 Olarsan zülmetde galahtar kimi,
 Payızda saralıp, solanlar kimi.
 Yayın istisinde yılanlar kimi
 Şemşir'i görende melersen mi, he?

BAHANDA

Könlümde gül açtı, gözümde bahar,
 Yolun düşüp bizim ele bahanda.
 Bir yanında lale. bir yanında gar,
 Üzün güler dönüp bele bahanda.
 Bizim Sarı dağlı dağlar göyçeyi,
 Çahmaglının süzen, sünbül birçeyi.
 Dağ otuyla teze yemlik çiç yi,
 Dilsizi getirir dile, bahanda.
 Turş suyun bulağı bu Çaygarışan,
 Buzluğun çayıdı hällenip daşan.
 Az bezenir Ağdabanla Yolaşan,
 Doymaz gözüm Çöplü güle bahanda.
 Bahasan her yana Kekil meşeden,
 Ruhun etir olar ter benövşeden.
 Sanki ziverlenip büllur şüşeden,
 Şövgün artar çemen, güle bahanda.
 Zemane şehere dönderip kendi,
 Çohdandı berkiyip beresi, bendi.
 Bu ana torpağda, itirme zendi,
 Çoh servet görersen hele, bahanda.
 Seyr etmek istesen sen bu dağları,
 Yazın son ayında sefer et barı.
 Herden nezer de gil Murovâ sarı,
 Şemsir ile Garagölle bahanda.

SALAM VER

Kağız, yetişende bizim obaya,
 Gohuma, gardaşa, ele salam ver.
 Erzim, iltimasım bir budur senden,
 Seni ezel alan ele salam ver.
 Eger görsen goca üstad atamı,
 Evvel-evvel ona yetir butamı,
 Söyle bele unutmazlar adamı,
 Tuti kimi şirin dile salam ver.
 Ağdaban adlanan o güzel oba,
 Cennete banzayir ehsen, merheba.
 Alhanın yurduna kim çıhsa oba,
 Ona de ki, Çöplü göle salam ver.
 Bah Kekil meşeden buzluğa sarı,
 Soyuğ Daşbulağı unutma barı,
 Men evezden sen görende dağları,
 Çemenê salam ver, göle salam ver.
 Çemêr bu mektubu yazdı niçana,
 Hestedi, gülmeyin siz perişana,
 Goşa Turşsulara, Çaygarışana,
 Eyri geden daşlı yola salam ver.

AHI

Senin fermanına, senin emrine,

Ne desen sözüne beliyem, ahı.

Goca vahtı eggin vurup başıma

Olmuşam divane, deliyem, ahı.

Cefa çekdim neçe ildi sene men,

Yetişmişem indi ada, sana men.

Nezamandı yalvarıram sene men,

İnsafın yohdu mu, leliyem, ahı.

Şemşir, merdin kökü-zatı, ya mesli,

Geldi-keçdi sevgisinden yan Esli,

Kerem yandı sen de oda yan, Esli,

Dayem olmaaz gara MBliyem, ahı.

AYRI

Saniyem bir ildi, her günüm min ay,
Degigem il keçir Güllü'den ayrı.
Laçın tekce gezer tapmayınca tay
Düşmüşem o durna telliden ayrı.
Gaşı mah-ı taban, halları yemen,
Bir Yusif camallı yaranıp hemen.
Gülmeyin, a dostlar, ağlayan da men,
Dözmürem bu adı belliden ayrı.
Şemşir seni unutmaz da yanar hey,
El deymemiş yaralım ganar hey.
Alovlanır, tongel kimi yanar hey,
Cesedim bu bizim elliden ayrı.

ELLER GÖZELİ

Hesteye bir deste gül getiribsen,

Özündə olubsan güller gözeli.

Goy senin yayılsın Azərbaycana.

Ey gözeller şahı, eller gözeli.

Laledən, nergizdən üzün geşengdi,

Gaşın aya benzer, gözün geşengdi.

Sirin danışığın, sözün geşengdi.

Sairler ezberi, diller gözeli.

Yanağın dağların ağ çiçekliyi,

Sen həgdən alıbsan bu gözelliği,

Sen Kepez terlanı, Murov kekliyi,

Suların sonası, göller gözeli.

İşğalı mayaksan Bakı şəhrində,

Yaranıbsan huri-gilman tehrində.

Laçına ohşarsan dağlar şəhrində,

Muğan ceyranısan, çöllər gözeli.

Şəmsir amadədi hər ne buyursan,

Geyretdə temizsen, letife nursan.

Simada meleksən, ele meşhursan,

Aylar güneşisen, illər gözeli.

GÜLLER İÇİNDE

Azerbaycan gençlerinde ne gördüm,
 Gezirler çiçekler, güller içinde.
 Gelbinden silindi, galmada derdim,
 Şadam bugün gene nesiller içinde.

 Bahırsan gurguya, her işi ince,
 Ele bil ki, bahar açıp indice.
 Öz ana dilimiz baldan şirince,
 Şekerdi, şerbətəfidillər içində.

 Ağ kağız üzüne dürr sepir gelem,
 Elmin gedişine heyrandı alem.
 Bu güdreti unudan ki deyilem,
 Yaşayıram hoş emeller içinde.

 Yüksəlişe geden bu cavan ocag,
 Dünyanın ömrüyle, sönmez, yanacaq.
 Artar günü-günden artır gol-budag
 Şəmşir də sevindir eller içinde.

SENSİZ

Dünyanı le'l edip verseler mene,
 Aldanıp eynime almaram sensiz.
 Cahân mülküm əla, ələm hezinem,
 Dadıma zer-ziba salmaram sensiz.
 Üreyipək olan heyalı melek,
 Ne fitne bilmedin, ne hiylə, kelek.
 Gəl ayrı düşməyək bir gündə ölek
 Ecel vahtsaz gəlsə ölmerəm sensiz.
 Payız gecesinde şö'leli ülker,
 Lələ yanəğında halına benzer.
 Gailəm yanında olan gul, nöker,
 Ne sultan, ne də şah olaram sensiz.
 Sənle el işinə garişip elim,
 Zəhmət bəhresidir həyir əməlim,
 Qurtuluş yolduğu, ahır-əzəlim,
 Aqlamaram əməlin, ölümərim əməlin
 Olsa cənnət evi mənzil otağım,
 Hüsniyə bəhmasam yanmaz çırağım.
 Hər yerdə səninlə gəlsin sorağım
 Bəhiştə gətmerəm, gəlmərim sensiz.
 Şəmsiri yetirdin sən hələ yaya,
 Ləkəsiz yaşayıp çıxdın ortaya.
 Bər kimi eriyip gəderəm çaya,
 Dəhrdə birçə gün qalmaram sensiz.

KEÇDİ

Gonag geldik gulluğuna nehani,
Gonağı görmeye gelmedi keçdi.
Gözeller sultanı, ilgarın hanı,
Derdimden heberdar olmadı keçdi.
Buluddan çıhmadı tutgun ay kimi,
Ferar elemedi bir humay kimi.
Gara gaşlarını çatıb yay kimi,
Humar gözlerinden gülmedi keçdi.
Ne çağırıp meni gemden oyatdı,
Eşgi mehebbeti çöle mi atdı?
Şemşir'i yandırıp güller gatdı,
Sonra ehvalımı bilmedi keçdi.

HELE

Zalım ecel, gelip döyme kapımı,
 Metlebim muradım dolmamış hele,
 Cism-i canı mene veren kimsene,
 Elimden elacın almamış hele.

 Ağ günümü garalama tezedem,
 Meni dostdan aralama tezedem.
 Yaralıyam, yaralama tezedem,
 Tebibiler bir elac gilmamış hele.

 Bedenim titreyir yaman haldadı,
 İndi eğniyalar şad heyaldadı.
 Kesme nefesimi gözüm yoldadı,
 İstekli Gemberim gelmemiş hele.

 Şemsire'm dost için bir candı varım,
 Cananım ağlayar, yohdu gerarım.
 Körpe Şehirarım, Hacım, Vugarım,
 İlgarım üzüme gülmemiş hele.

GETDİ

Gurtara bilmirem derd ü beladan,

Üzümün ismeti galmadı, getdi.

Çohdan elim üzülüpdi anadan,

Demirem yadına salmadı getdi.

Gatma cavanlığa goca-derdimi,

Ha çekirem gündüz, gece derdimi,

Tebibler bilmedi nece derdimi,

Ahtarıp baş taban olmadı, getdi.

Bu möhneti menle kim böler yarı,

Gıymaram bir kimse çekmesin barı,

Anadan olandan ağladım zara,

Üzüm gem elimden gülmedi, getdi.

Canım dözmür bu şiddetli zedeye,

Bes nece yalvaram, de, her gedeye,

Ürek dostum düz çılmadı ve`deye

Yolunu gözledim, gelmedi geçdi.

Bilmirem o niye biilgar oldu,

Onu terlen sandım, dönüp sar oldu.

Şemşirem, göz yağım şhdı, çar oldu,

Gelip göz yağımı silmedi getdi.

GÜN AHŞAM OLDU

Meni derde salan alagöz perim,
 Bes niye gelmedin, gün ahşam oldu?
 Hesteyem, tebibim, gel eyle derman,
 Derdimi bilmedin gün ahşam oldu.

 Behtever başına sallanıp geden,
 Bir beri bahmadın söyle bir neden?
 Söhbət megamında heç benimle sen
 Danışıp gülmedin gün ahşam oldu.
 Gocanın sâvgisi goca yahşısı,
 Gör nece münasib nece yahşısı..
 Men dedim ihtilat gece yahşısı,
 Geceye gelmadın, gün ahşam oldu.

 Bu güllerden bağçamızda üz barı,
 Göz önünde dolan barı, gez barı,
 Gece olmasa da, bu gündüz barı
 Gönlümü almadın, agün ahşam oldu.

 Eşgim canda, mehebbetim soragda,
 Şemsire vedem verdin ne vahta?
 Mecnun kimi gözloydrom bu vahta,
 Yadına salmadın gün ahşam oldu.

DAĞLAR

Dünyanın ilgari mene bellidi,
 Seninle görüşe gelmişem, dağlar!
 Ölümünden ağırdı ayrılığ derdi,
 Ömür vefâsızdı, bilmişem, dağlar!
 Gezdim ovçu kimi her aylığında,
 Çemenli, çiçekli göy yaylağında,
 Hey meclis gürmuşam Ağbulağında
 Ürekle dağışıp gülmüşem, dağlar!
 Bahdım, gözüm doldu, miñ seyrangâha,
 Derinden ah çekip, batdım günaha,
 Çavanlığım gedip, gocaldım daha,
 Elime eseme elmişem, dağlar!
 Göygenin beharı Alagöz dağı,
 Kükünde olmuşam çoban gonagı;
 Yadama düşübdü el yağıncağı
 Gers bulud kimi dalmuşam, dağlar!
 Besdi, ağlamıram, ağlamag keçdi,
 Gelbim de lekeni, gübarı sağı;
 Şomşir, ne yaşasan ahırı köğdü,
 Dale bir heyale dalmışam, dağlar!

A GIZLAR

Gocalıg el verip, düŕgünem daha
 Geddım eyen derd-i gemdi, a gızlar!
 Vaht yetiŕer siz de bir gün alarsız,
 Gocalıg bir cehennemdi a gızlar!
 Çoh söz eŕitmirem, gulağım kardı,
 Gör benim çekdiyim ne ah u zardı,
 Daŕ düŕdü başıma, sağgal ağardı,
 Siz demeyin ağlım kemdi, a gızlar!
 Nece senin buhağına hal gelir,
 Menim de gelbime yüz heyal gelir.
 Bahañ gülür, odur hetti çal gelir,
 Deyirler ki, gören kimdi, a gızlar!
 Siz dayı dedikce oluram deli,
 İtirip huŕumu çasıram, beli,
 Gocalığ insanı edir mezeli,
 Sürün bu dövranı, demdi, a gızlar!
 Âŕıg olan ateŕinden ad umar,
 Zülfün meni çalmag ister, odu mar,
 Zembur çeker çiçekleñden o du mar,
 Őemŕir deyir fikrim cemdi, a gızlar!

DÜNYANIN

Ayığı görünmez, başı görünmez
 Uzanır her yana, golu dünyanın.
 Tarihi bilinmez, yaşı bilinmez
 Hüsnü cavan, özü ulu dünyanın.
 Hey boşalır, dolur, bu köhne izdi,
 İnanmayan kesin gelbi filizdi.
 Her yanı ummandı, derya, denizdi,
 Azı guru, çohu sulu dünyanın.
 Davam var mı mende, yainki sende,
 Ziyankâr fitneden dolanağ gende.
 Aldanır nâkesi salır kemende,
 Özünden şirindir pulu dünyanın.
 Sahibkâr kaf, nunu deyenden beri,
 Gâhden boyrd olur, gâhden da görü.
 Herden celerkeşi goytarır gerd
 Ceder-gelmeş olur yolu dünyanın.
 Oda salır, galandırır adamı,
 İlan kimi yalandırır adamı,
 Sapandında bulandırır adamı,
 Atmağa uzagdı hulu dünyanın.

Heder yazılmayıp yazılan dastan,
Birden novbahardı, birden zimistan.
Goy üreyi döyünmesin her azdan,
Bu azad ölkesi dolu dünyanın.
Ahuzar çekmesin heç bir kimsene,
Belke elden hiyle-fitne terğine.
Minsin Giratını Koroğlu yene,
Ona çatıp zerli çulu dünyanın.
Haggin düz yoluna Şemsirdi uçan
Bed olan hallara goşular haçan
Halala yönelen,, haramdan geçan
Menem bir acize gulu dünyanın.

HOŞDU

Buyurub yanına el elin üste,
 Dost dostun gedrini bilmesi hoşdu.
 Mektubun gelbimieledi rövsen,
 Kalamı şirindi, kelmesi hoşdu.
 Serraf gözüm yahşı tanıyır zeri
 Çekib deryalardan le'li göheri
 Bir başdan tökülse zehmetin teri.
 Eline bar-behre gelmesin hoşdu.
 Şirin süheydana ne yazım cavab,
 Savalandan gülümsedi âfitâb,
 Ey egle, idraka kamala sahab,
 Me'nalı metlebin cümlesi hoşdu.
 Seçmişen doğrunu düz üreyinde,
 Daşgın bir deryadı söz üreyinde
 Meni de görersen öz üreyinde,
 Seadetin bu pay bölmesi hoşdu.
 Sen bizim dağlardan alıbsan vügar
 Ugurludan bize töhfe yadigar,
 Hafız, Gumru kimi ferasetin var,
 Könülde kederi silmesin hoşdu.
 Seninle Gencede görüşen zaman,
 Könlünde çiçekler açıldı, inan.
 Ferasetin telatümlü bir Ummân,
 Şemşirle danışıp gülmesi hoşdu.

A Z E R B A Y C A N

Sana selemim var eller adından,
 Ey ana yurüdümüz, şen Azerbaycan!
 Gör oğlun, uşagın ne behtiyardı,
 Doğubdu üstüne gün, Azerbaycan!
 Artır gucağında dövlet, cah-celâl,
 Âleme ses salır sendeki bu hal.
 Servet ocağın, bilir el, mahal,
 Layıgsen terife sen, Azerbaycan!
 Neft bulagların gurlayır, daşır,
 Coşğun çaylar kimi heddinden aşır,
 Hüsnüne inci tek min söz yaradır,
 Anam Azerbaycan, can Azerbaycan!
 Daşanda Haçının, Gargarın seli
 Aşır Mil düzünün, Muğanın gülü,
 Şekinin ipayı bezeyir eli,
 Geyirsen al, yaşıl don, Azerbaycan!
 İndi Mingçevir büyük ad alır,
 Senin de-ad sanın artır, ucalır,
 Kür şoran düzlerden teze yol salır,
 Alır Garabağın kâm, Azerbaycan!

Çatıp arzusuna bu dağ, bu aran,
İstisu olupdu her derde derman,
Ondan şefâ tapır minlerce insan,
Verir hestelere can, Azerbaycan!

Deryadan ayrılıp ada düşmüşem,
Yetip dost gûşine sedâ, düşmüşem,
Şemsir'em indice yâda düşmüşem,
Aşigem hüsnüne men Azerbaycan!

ELİMDEN

Unutmayıp gedir bilen dostlara
 Bir nâme yadigar yazım elimden.
 Gezip meni her bir zaman ahtarır,
 Bele dostu nece üzüm elimden?
 İnanmırsan, sınıg könlüm gör, sarı!
 Hesretinden rengim olup, gör, sarı,
 Terlan idim, şıkarımda gör, sarı,
 Tez gaçdı ördeyim, gazım elimden.
 Şemşir, günün keçsin çiçekli yazla,
 Dolca da göllerim ördekle, gazla,
 Ohuya bilmirem yüksek avazla,
 Gocalmışam, düşür sazım elimden.

GEL

Garabağ gözeli bizim dağlara,
 Zimistanın gözü yumşalanda gel.
 Buzlu balagların buzu sınında,
 Nergizin dedağı gımişanda gel.
 Her fesli öz vahtı, atalar demiş,
 Garağat, çiyelek olanda deymiş.
 Benövşe, gemfil şehe belenmiş,
 Laleler yarpağın yumuşanda gel.
 Al-yaşıl bezenir yaylağları yaz.
 Bülbül bağçalarda eylenir avaz.
 Çayların üstünde çığrıışında gaz,
 Göllerde sonalar çimişende gel.
 Buludlar karvanı dağdan aşanda,
 Seller köpüklenip gucaglaşanda.
 Guzular meleşip, sızıldeşanda,
 Köpcece emlikler emişende gel.
 Bizim Delidağ'la çıhmag istesen,
 Murov'a Mendil'e bahmag istesen.
 Döşüne çemengül tahmag istesen
 Piltanın yarpağı nemişende gel.
 Den yeri seslenip dağ uyuyanda,
 Seherin etrini ürek duyanda.
 Buzlu bulaglarda el-üz yuyanda,
 Gızların abarmağı göyneşende gel.

Dağda soyug da var, gar da, boran da,
Lezzet verir yay alacığı guranda,
Gızılguş gayada keklik vuranda,
Laçınlar ovuna gemişende gel.
Beş ay cennet olur dağların halı,
Yaylağlar çemenden tohuyur halı.
Uyunur petekde peçenir balı,
Demeye şirindi tamı şanda gel.
Şemsir gınaetdi vergi payına,
Payızına, baharına, yayına,
Elikler meşede goyun-goyuna
Doluşup gölgede yatışanda gel.

G Ü L L E R İ N

Hemen bu yaylagda gurdug alaçığ,

Hüsnü güzel idi onda güllerin.

Seher tezden o durardı baş açığ,

Gulaç saçı her yanında Güllerin.

Dehanı şekerdi, dişleri sedef,

Gözleri etmişdi alemi hedef

Her gıya bahanda emene teref,

Eşgi çohaldardı canda Güllerin.

Ezelden olmuşam canan aşığı,

Oduna alışıp yanan aşığı.

Divane eyledi, inan, aşığı,

Ala gözü her bahanda Güllerin.

Yar gaşına lam da, yey de demişem,

Leblerine meze, mey de demişem,

Taydı hurilere göyde demişem

Teñrifini her bir yanda Güllerin.

O işveli ceyran, o necib peri,

Şemşiri eyledi deli, serseri.

Negmesiyle doldurmuşam defteri,

Vesfi galsın bu cahanda Güllerin.

BAKI GIZLARI

Güneyler goynunda benövşeler tek,

Düzülüp yan-yana Bakı gızları.

Sanarsın çalhanır dağlar gölünde,

Heresi bir sona-Bakı gızları.

Biri Yasamen, birisi Lala,

Biri bezek vurup üzünde hala,

O kesme tellere, güzel camala

Goymaz gubar gona Bakı gızları.

Güneş bize sarı gülenden beri,

Açılıp sinemin şe'r defteri.

Menim Heyalımda bir büyük peri,

Galacag nişana Bakı gızları.

Oldunuz bu yurdun sekkiz gözeli,

Yeddi güzel olup sizden ezeli,

Vaht sizi yetirip meyli, mezeli,

Ehsen bu dövrana, Bakı gızları.

Söz gözele, güzel söze layigdi,

Dastan desem gaşa, göze layigdi,

Şemşirin te'rifi size layigdi,

Deyirem merdane, Bakı gızları.

BENÖVŞE

Yaranmışın anasıdır bu torpag,
 Sene de süd verir ana, benövşe.
 Bir bu tebietin güdretine bah,
 Baharda gelirsen cama, benövşe.
 Cennetten alıbsan hüsnü, camalı,
 Behiştten gelibsen teli hınalı.
 Birce bu derdinden olmadım halı,
 Boynunu bükürsen yama, benövşe.
 Baharda boyanır atlas yarpağın,
 Torpagdan yaranıp rengin, boyacağın,
 Güneş boylananda pörtür yanacağın,
 Girirsen al-yaşıl dona, benövşe.
 Şemşir sigalını başına çekdi,
 Senin tek tez solan hamsı çiçekdi.
 Bilmirem ömrünüz niye gödekdi,
 Kim gerar veribdi buna, benövşer

G Ö R Ü N S Ü N

Murov, Kepez, bahışına yol verin,
 Goy gözüme güzel Gence görünsün.
 Nizaminin yurdu-o gedim şepir,
 İsterem gözüme gence görünsün;
 Buludlar çekilsin, açılsın duman,
 Yadıma düşübdü şirin danışan.
 Menim mehribanım gezmesin pünhan,
 Gıslımasın helvet günce, görünsün.
 Ayrılığı bize yaman ad olup,
 Demirem ki, onsuz gelbim şad olup.
 Yohsa küstüp, meyli menden yad olup,
 Divanesi tek menemce, görünsün
 Ne vahtdı ayrıldım yaz nefesinden,
 Mehbub gülüşünden, bülbül sesinden.
 Hicranın, hezretin mengenesinden
 Yıbarsın kâhıllıllı dince, gönünoñlu.
 Çamşır, ona tohummasın dard eli,
 O Genceñi elvan edip merd eli.
 Mirvarili, ebrişimli, perdeli,
 Küçeleri güzel, ince görünsün.

NE LAZIM

İncimesin sözlerimi eşiden,
 Tohummuram bir insana, ne lazım
 Terbiye tez düşer agilsiz başdam,,
 Belesine ata-ana ne lazım.

Gel indi danışag bir parasından;
 Hesteyem onların dil yarasından,
 Çoh deyirem çihma söz arasından,
 Hünerini gana-gana, ne lazım.

Gözle öz yolunu, varsa danışan,
 Bir temkinde hal ehline yaraşan,
 Var döşü atlanan, sellenip daşan,
 Mene lazım deyil, sene ne lazım.

Söz danış, metlebden düşme uzaga,
 Teklif olunmamaş durma gabağa.

Herkes öz diline versin gadaga,
 Atılmasın tiz meydana, ne lazım.

Âlimin yanında göster adamlığ,,
 Ârif meclisinde eyleme hamlağ.

Qurtulsen güvvelin yolu bir tubanlağ,
 Gel danışma yakehana, ne lazım.

Telin gızıl olsa, biçeyin gümüş,
Yohsula el uzat, merd ile görüş,
Ener nerdivanın birden, başa düş,
Hedyan deme ona-buna, ne lazım.

Göz bahsa tanıyar yediye aşı,
Guru alışanda yandırır yaşı,
Deyse tez dağlar sahsının başı,
Tohunmasın sert zindana, ne lazım.

Gelbini gelbime etme sen herem,
Sen çekme derdimi, özüm çekerem,
Sene ne eybi var, gulam, nökerem,
Bürün sen al-yaşıl dova, ne lazım.

Yumagla kamalı ağartmaz sabın,
İnsan olan ganar haggın, hesabın.
Bir fikir ver dürüstdür mü hitabın
Şemşir kimi mehribana, ne lazım...

KİMİ

Kamallısan yetişəbsen kamala,
Tuti lehce, şirin sühənden kimi.
Yaraşıgsan el, obaya, mahala,
Yaşa dünya kimi, bu cahan kimi.
Bir baratdı nâmenizin gelmesi,
Necib hettinizin üze gülmesi
Gövherdi imlası, leldi kelmesi,
Ari hanesinde ballı şan kimi.
Sənde müğəddəsdi ilgar, mehebbət,
İlgar sayesinde tapıpsan şöhrət.
Var mı bir-birine istekli hilget
Azerbaycan kimi, Nəhçivan kimi.
Dürlü, zərif o sözlərdən bir də yaz,
Bizim üçün olsun teze bir də yaz.
Şəmşir seni ölməyincə unutmaz.
Atadan anadan məhrəban kimi.

MENİMDİ

Yeddi derdim bedenimde bacıdı,
Her kim bu metlebi bilse benimdi.
Ağa nezerinden yad olan bir kes,
Gapısında kelbe sansa, benimdi.
Bu işde günahkar menemmiş elbet,
Dost yananda hecaletem, hecalet,
Azarı cisminde eyleyen şiddet
Alışsa benimdi, yansa benimdi.
Ömür yoldaşımdan olmuşamagerib,
Şemşir, bu gün sene olubdur nesib.
Loğman aciz galıp, baş açmar tebib,
Dermanı tapılmaz cansa benimdi.

MENİ

Yayın ortasında, leinin sözü
 Gışın buzu kimi dondurur meni.
 Sanki tufan kimi, doğrusu, düzü,
 Acı nefesile söndürür meni.

Sakın bîvefânın üzünden, haşa,
 Merdlerin ohunu yöneltti daşa,
 Danışır, fikrini düşmürem başa,
 Ya indi tersine gandırır meni.

Çetinden çetindi bübbüle gefes,
 Şair mefesidi ondaki mefes.

Zer gedrini bilir ârif olan kes,
 Sözüüm düşen yerde andırır meni.

Lütfünden rencide olsa bir hilget,

O nece gazanar mehabbat, hürmet.

Şeytana, habise, haine le'net,

Men hagg ağıgiyem dandırır meni.

Şemşir, bîlgarda mürüvvet hanı,

Unudur insafı, atır vicdanı,

Naşınıni eline verip baltanı

Şaha, kürek edip yondurur meni.

G Ö Z E L S E N

Vurğun ona deyip Azərbaycana,
 Güzəl ölkemizde sen de gözelsen.
 Layıqlisen saza, söze, dastana
 Zerli Bakı, sen her günde gözelsen.
 Çatırıg goynunda çoh arzunuz,
 Yetişirik neçe metleb, muraza.
 Gurtarmaz terifin-min şair yaza,
 Sen yüz de gözelsen min de gözelsen.
 Servetli, giymetli, zerli meskanım,
 Üreyim, isteyim, cisminde canım.
 Ey gızıl torpaglı Azərbaycanım,
 Gezmerem simenden gende, gözelsen,
 Koroglu yurdusan, Nebi yurdusan,
 Yetirmisen nece igid növcavan.
 Üreyimin damarından ahırsan,
 Çohdu mehebbetin mende, gözelsen.
 Söyle hicranına dözer mi, Şemsir,
 Dayirem vesfini alem eşidir.
 Bulagların yayda barmag uşürür.
 Esli cennet, bu temkinde gözelsen.

ONUN

O garagözlüye söyle sözümü
 Evezimden gözlerinden öp onun.
 Mecnun Leyli'sinden ayrı düşer mi?
 Beden benim, boyun benim, ip onun.

Edalet ol, ara hagg-ı hesabı,
 Şiş neylesin, göz yandırır kababı.
 Spalına verse şirin cavabı
 Gülab suyu gül üzüne sep onun.

Gelse Kerem üste dünya gözeli,
 Tebimin ilhamı, aşkın ezeli.
 Aheste dinmese dili mezeli
 Guluğunda çoh danışma çep onun.

Sevindirsen belke könlüm isine,
 İltimasım gey getmesin pisine.
 Salıp heyalımın mençenesine
 Çengelinde men olmuşam kip onun.

İstedim ki, ha elime saz alım,
 Belke gemden, bu mahneden azalım,
 Şemşiri unudup niye o zalım,
 Gözlerine görünmürem çöp onun.

ESKİNAZ

Gözel oylaglara düzdü güzarım,

Guş olum gülüne gonum, Eskinaz.

Belke bir tohtaya derdim, azarım,

Azalıp bedenden ganım, Eskinaz.

Obalar sendedi, eller sendedi,

Dumanlar, yağışlar, seller sendedi.

Bülbüller sendedi, güller sendedi,

İstekli sevgilim, canım, Eskinaz.

Düşende tagetden dizlerim ağlar,

Şemsirém, ah çeker, gözlerim ağlar,

Mem yada düşende-sözlerim ağlar,

Sende galar bu nişanım, Eskinaz.

İNDİ

Ayag tutub o gezdiyim dağlara,
İntizar bahıram gözümde indi.
Niye danım, gedip deyim aşkara
Özümün zehlesi özümde indi.

Meni yaradana şükr eden kesem,
Elbet her cefâya men tekce besen.
Bezmişem canımdan, tengnefesem,
İnciyen olmasın sözümden indi.

Ey şanlı tebibim gelsen kömeye,
Goyma bu Şamsiri hicran döymeye.
Seni and verirem yerinen göye.
Götürme nurunu özümde indi.

AĞLARAM

Yeripen ayağım yerimez oldu,
 Gezdiğim vlağı görüp ağlaram.
 Gövrelmişem, gözüm yaş ile doldu,
 Ah çekib, dizime vurup ağlaram.

Çavarlıg, ya da bir tavar terlan guş,
 Yatmaz, mürğü basmaz ,olmaz feramuş.
 Gelse gabağıma beş aldım yohuş,
 Bir addım atmamış, durup ağlaram.

Gış gününde goca düşgün şad olmaz,
 Üşüder bedeni tez olar nâ-saz.
 Dağlara göz diker ta gelince yaz,
 Bahar deyib edi gurup ağlaram.

Gel benim könlümü güldür sen barı,
 Cennetin evine çatmış ol yarı.
 Soyug bulagları, göy yaylagları
 Nazar ovalardan sorup ağlaram.

Dürlü, ince sızler düzen bir aşig,
 Telli saz elinde süzen bir aşig,
 Meclisler başında gezen bir aşig,
 Hestelik zehrimi yarıp, ağlaram.

Şemşirem özüme çoh gelir lağım, .

Daha yohdu benim hirsim, gınağım.

Can deseler, çor eşidir gulağım,

Gözeller şestimi gırıp, ağılaram.

AĞLARAM

Bilinmez derdlerim başımdan, aşır,
 Bu dünyada gemler yeyip ağlaram...
 Ne üreyim öz kâmina çatıbdı,
 Ne güsseden gözüm dolup ağlaram...

Günüm nâdan ile keçdi gocaldım,
 Özümü derd bilmez eline saldım;
 Ömür sütunuma bir balta çaldım,
 Başıma ikelli döyüp ağlaram.

Şemsir'em, itmesin bu hagg-ı sayım,
 Bahsın erizeme goy, emim, dayım;
 Dinsem arvad tutur gapazdan payım,
 Felek gör ne güne goyup ağlaram.

OLSUN

Seni menden ayrı salan keslerin
Görüm tahtı, tacı tarımar olsun!
Hesret galsın sevgisine cahanda,
Menim tek her zaman intizar olsun!

Yazda çiskin yağsın, yayda, buz, dolu,
Bağlensın gediği, kesilsin yolu,
Payız fesli her meyvecat çoh olu,
Ne alması bittsin, ne bir nar olsun!

Şemsirin derdini olmadı bilen,
Çağırıldı dadına yohdu bir gelen,
Kerem'e, Ferhad'a, Mecnûn'a gülen,
O da onlar kimi "behtever" olsun!

AĞDABANA

Hardasan, ey behtim, oyanmayırsan,

Bir gör ne zühmler var Ağdabana.

Bu zalım beylerin zülmü, sitemi

Baharda yağdırır gar Ağdabana.

Her ilde alırlar her evden bir at,

Dağılıp el-oba, olupdu berbâd,

Gaçmağa yol yohdu, biz olmuşug mat,

Edipler dünyanı dar Ağdabana.

Şaddı oğruların kefi, damağı,

Onlarındı elin pendiri, yağı,

Horyat eli derir saldığın bağı,

Ne zaman verecek bar Ağdabana?

Atam yazıp üç yüz seksen hesabı,

Bele zülme nece getirek tabı?

Yazıg kendçilerin artıg ezabı,

Gelle namus, gayret, ar Ağdabana.

Getmez üreyimden dağlar, düyünler,

Aleme beleddi bu ah, bu ünler.

Gör nece garalıp ışıklı günler,

Tükülür göylerden nar Ağdabana.

De, hardasan, ey Kürdüstan mahalı?
 Beyem bu cefadan deyilsen halı?
 Şen harda ölmüsen, ner Meydanalı,
 Ediler yağılar zor Ağdabana.

Seyidler Cemili, ilyas, Babaşlar,
 Levli, Demirçidam, gonşu gardaşlar,
 El tesivini el çekmez mi, yoldaşlar?
 Gonupdu sağsağan, sar Ağdabana.

De, Cefli, Merdanlı, güney Peyeden,
 Goyma başımızda gərğa döye den,
 Gaçgın oldug evden, damdan, deyeden,
 Bey güzar edende her Ağdabana.

Gamışlı, Yanşağa gönderin heber,
 Şallağın işledir burada beyler,
 Geher oldu bizler Hqlln mHyonun,
 Hedat: niyan deyər bir Ağdabana.

Aşığ Şemşir, gör ne galdı yaza da,
 Gan guruyup, güvvet yohdu ezada,
 Gele bir ele gün-olag azada,
 Deyem olan vardır yar Ağdabana.

BAHASAN

Birleşe dünyanın mezlum halgları,

Ömrüm ola ahırına bahasan.

Evleri yandırıp, gan tökehlerin

Gözü çaha ahırına bahasan.

Açasan üzünü gara gerdeyin,

Soyuna mebuslar gemli göyneyin.

Galayı sürtülmüş hain üreyin,

Le`net deyip pahırına bahasan.

Aşığı düşünürsen niye sen derin,

Derdini çekirsen esir ellerin.

Çoh işleyip gazançı az ellerin,

Ellerinin yağırına bahasan.

Eşidirik yaman keçir halamız,

Bağlanıbdı garadımız, golumuz.

Dedim balke bir düşeydi yolunuz,

Bizim yurdun uğuruna bahasan.

Güller açır, güzellerin telinde,

Dastan çokdu bu Şemsirin dilinde.

Kür üstünde, Milde, Ceyran çölünde,

İndi Sovet ellerine bahasan.

DAĞLARI

Gel yetiş, novbahar, aman güntüdü,
 Zimistan elinden gurtar dağları.
 Boran, külek yaman galhib bu yerde,
 Gorhuran bed eser, atar dağları.

Bütün el baş eyir gelende sene,
 Guzu gürneş edir çahır yelkene.
 Beze yaylağları güle, çemene.
 Durna-tek düzülmüş gatar dağları.

Sovgatın, baratın yetişir bize,
 Dumanın ferş olur, döşenir düze.
 Ağzından şeh sepir lale, nergize,
 Oyat yuhusundan yatar dağları.

Dağların eşginde olmuşam helek,
 Geyinir eynine yam-yaşıl köynek.
 Köçende kaş mene deyeydi felek,
 Götlü özüñ ile apar dağları.

Yolu bir boğışot yoldu Çemgir'in,
 Eşgi, mehobbet beldu Çemgir'in.
 Golları çoh uzun goldu Çemgir'in,
 Gücup ana kimdi öper dağları.

G Ö R D Ü M

Aşığ Beli ellerini dolandım,
 Babamız Miskin'in yerini gördüm.
 Yegubun gebrini ziyâret etdim,
 Abdal ocağının pirini gördüm.

Bahdım gurgusuna Gara bulağın,
 Öpdüm tutya kimi daşın, torpağın.
 Duymanı yarıldı o Ganlı dağını
 Buluda boy çekén serini gördüm.

Ehsen, sed eferin bu hagg-ı saya,
 Seadetden bize behş olan paya.
 Oğlanlarda edeb, gızlarda haya,
 Gocalar üzünün nurunu gördüm.

Koroğlu galası, Eyvazhan yurdu,
 Güzel menzeresi meni doyurdu.
 Döyüş günüdü mü, ne vur ha vurdu?
 Çapar köhlenlerin terini gördüm.

Bahanda Şamalı dağına sarı,
 Başı dumanlardan galhıp yuharı.
 Gösterdiler mene deli Goşgarı,
 Çiçeklerin behr-i berini gördüm.

Şemgir, bu yerlerin etri mey-meze,
 Yetişdim cennetin bağına teze.
 Güzârımız düşdü Sebet keçmez'e
 Bir goca mayanın nerini gördüm.

DAHA

Vefalı dostlarım, salamat galin,
Begadan ügbaya gedirem daha.
Meni unutmayın, gali salın yada
İltica, iltimas edârem daha.

Hergizden, laleden, gülden ayrılıp,
Gözel günden, aydan, ilden ayrılıp.
Çemenli dağlar dan, elden ayrılıp
İnanın görünmez nadiram daha.

Şemşir'siz olmayın gelbi perişan,
Bu çerh-i dövranda beledi ferman.
Gün edirem goca, sonsuz dünyadan,
Ömrümün sonunu güdürem daha.

KİMİ

Sesin geldi geldim elvan bezendi

Çemenli, çiçekli novbahar kimi.

Ele sandım Delidağdı seslenen,

Ürevim ucaldı o dağlar kimi.

Irpınır, üşüyür bedenim tek-tek,

Yerine yetişdi etdivin dilek.

Könlümde açılır al-vaşıl çiçek,

Yazda göncelenen teze nar kimi.

Gelsin öpüm ehli-i dilin gözünü,

Şemsir arzumandı görsün üzünü,

Goy söylesin erenlerin sözünü,

Bizi sevindirsin behtever kimi.

YETİŞDİ

Eziz dostum, bir söz meni, yandırdı,

Sanki sinem üste yara yetişdi.

Böhtan danışdılar, bığdan saggala

Alışdı, cesedim cana yetişdi.

Ata, oğul arasına girdiler,

Demediler bunlar ocag; pirdiler.

Ürekleri peyvend olup birdiler,

Bütün idi niye para yetişdi.

Şemşir emen südden o da emmişdi,

Mehebbet kotanı daşa mı keçdi.

Teeccüb galmişam, bu nece işdi,

Dost görmedim elim hara yetişdi.

SENİN

Ucaltma nâmerdi, o tapsa imkân
 Gelbinin şüşesin gıracag senin.
 Nâkesin golndan yapışsan bir gün
 Amansız boynunu vuracag senin.

Nânecib tanımaz emi, dayını,
 Sebeb şeytanlıgdan alıp payını,
 Yüz zehmetle böyütsen de hayını
 Yollarına duzag guracag senin.

İtibarsız bî-vefâya yar olma,
 Heç gurd balasının gaydına, galma,
 İnanıp ilanı goynuna salma!
 Bacarsa gözünden vuracag senin.

Deme ki, acizdi, çoh fukaradı,
 Sen doğrusan, onun meyli hanadı?
 Künlü çamırlıgı kalbi garadı,
 Zeli tek ganını soracag senin.

Bedesile ne aşna ol, ne de yar,
 Bî-vefâ hilgetde düz olmaz ilgar,
 Şemşir, o keslerden sen de ol kenar,
 Şer deyip üzüne duracag senin.

SENİNDİ

Kalbimizde goşa vuran üreyin,
Birisi benimdi, birisi senindi,
Könlümde açılan çemen, çiçeyin,
Cennet etri, güzel peri, senindi.

Düşüncen derîndi, kamalın ünman,
Züleyha camallı Yusif-i Ken'an.
Mehebbet oduna alışıp yanan,
Bu pervane mühteseri senindi.

Gül üste har gonup, bah bu gerdişe,
Bulbulün bağırını çekdirir dişe.
Şemşir'in könlünde açan benövşe,
Yol sal, sinem üste yeri, senindi.

SARSAĞI

Demişdim alemi ara yahşı tap,
 Sene demedim ha ara sarsağı,
 Urcahına ne tez çihdi hapa-hap.
 Yamanca sevmişen gara sarsağı.

Özünü nece gör derde salıpsan,
 Taydan tuşdan, elden geri galıpsan.
 Dünyanı gurulup, hardan alıpsan
 Bu dil çanmaz bed şekere sarsağı.

De hansı ölkeni çapdın getirdin,
 Özüne yurd-yuva yapdın getirdin.
 Yohsa cehennemi tapdın getirdin
 Heder yere ay bekâra, sarsağı.

Dili laldı, gulağı kar, hem deli,
 Sözün var mı cavabında demeli.
 Her kim görür, bele deyirler, beli,
 Banzodirlər yazda gara sarsağı.

Senindi her möhnət, senindi her gom,
 İnsan öz canına edərmi sitem.
 Sene yaraşır mı aldığın hemdem,
 Goymadım yerinde dura sarsağı.

Mezemmet edecek işinden hamı,
İblisi gandırma gänmaz meramı.
Hemişe çemkirir yeyir adamı,
Belke bir yaradan vura sarsağı.

Y A A N D I R A

Şe'rin meni, inan, eziz gardaşım,
 Az galır ki, selip nara yandıra.
 Alevlanıp erşe yetdi ataşım,
 Ara alıqdıra, ara yandıra.

Gel goşulma acı dilli nâdana,
 Bele gerar goyup çerh-i zâmana.
 Horyatın te'nesi oddu ganana,
 Gerek kömür kimi gara yandıra.

Gören gedik var mı gediym teher,
 Hamı halal yesin yediym teher
 Merdim ocağını dediym teher
 Kim gelaşıp, ay fukara, yandıra.

Sözüm hegişeti guru gopdı mı,
 Dikkat ele doğrudu mu, lefdı mı?
 Bülbülün gülünü, bes insafdı mı,
 Niye felek verip hara yandıra?

Meramım, megsedim, gülek, bir budu,
 Møhebbet ilgari bilek, bir budu.
 Çangırıda arıman, dilek bir budu,
 Öllerin yolunda qarağ yandıra.

HEÇ

Hzazıdan kergedan, tülküden aslan,
 Çaggaldan, tuıadan şir olar mı heç.

Haramdan ekilen, haram doğulan
 Sehali merd igid ger olar mı heç.

Şö`lesi çihar mı yağsız çırağın,
 Meyvesi kem olar bağ bağbansız bağın.
 SÜNBÜLÜ den tutmaz şoran torpağın,
 Servetsiz gumsaglar zer olar mı heç.

Gerek kamalınan bilesen işi,
 Akılınan, fehminen ele teftişi.
 Bidden, mazarrettan, alçagdan kişi,
 Şeytanda itibar gür olar mı heç.

Sığmaz derisine sarsar edebazı
 Varlanısa boynumdan asar min gotaz,
 Gurumsagdan olan el dolandırmas,
 Hiylegerin sözü bir olar mı heç.

Şemşir, şakirdisen necib senetin,
 Temiz sahla, goy pak olsun niyyetin.
 Dill doğru süyler halal hilâetin,
 Kelmesinde yalan, ger olar mı heç.

BİLİRSEN Mİ?

Garğa yuvasından çalhasa olmaz,
 Terlan yumurtası sar, bilirsen mi?
 Merd yiğide, merd zenene yaraşmaz
 Sata namus, gayret, ar, bilirsen mi?

Ağaç görüpsen mi, salmasın budag,
 Sinesi yargansız, var mı bele dağ?
 O hansı hilkatdi olmaya torpag,
 Bu dünya helbirdi, yar, bilirsen mi?

Metleb ürekdedi, mana dilimde,
 Kağız ağlar, kalem ağlar elimde,
 Ahır bir gün ayrılığ da, ölüm de
 Yaranmış insana var, bilirsen mi?

Ömüre benzerdi bahar çiçeyi,
 Yazdı, yaydı, ilimizin göyçeyi.
 Payız hezan goyur gara birçeyi,
 Zimistanda yağar gar, bilirsen mi?

Kâmil bir bağban soruş görende,
 Sözünden netice his ele sen de.
 Söyüdde yulğunda, velesde, vende
 Yohdu budagında bar, bilirsen mi?

MENİ

Ezelden hüsnüne eyledin âşık,
 Aşka, mehebbete çatdırdın meni.
 Zencir oldu öz boynuma yaraşık,
 Çağırdın, o yola getirdin meni.

Dolandırdın mene dağı, aranı,
 Derde saldın, eylemedin çararı,
 Üreyime vurdun derin yaranı,
 Bu derde, möhnete batırdın meni.

Bir oh atdın, bais oldun ganıma,
 Zalım sensen, gayri cellad tanıma,
 Bu cövr ü cefânı benim canıma,
 Edip arzu kâma yetirdin meni.

Sebeup ne oldu ki, yağı haramı,
 Yene de ganaddın köhne yaramı?
 Didarından uzag saldın aramı,
 Özünden kenara ötürdün meni.

Âşık oldum, şenimize söz dedim,
 Ha yalvardım, ha yahardım, düz dedim,
 Gel Şemşir'in göz önünde gez dedim,
 Niye ahtarmadın, itirdin meni...

Şemşir, yahşı işi gör, sen incime,
Bağ salan ölerdi, der sen, incime,
Ömrü bir gün bada versen incime,
Lâleden zevk alır har, bilirsen mi?

GÜNLER

Gocalıgda gör ne düşdü yadıma
Uşaglar benimle yürüşen günler.
Senin her dakikan ömürden geçir,
Elikler meşede böyüren günler.

Dağlar ses salar çoban tütekden,
Guzular goyar mı göy çiyelekden.
Seher yaylımında şehli çiçekden,
Goyunlar otlaşıp gerişen günler.

Şemşir'em, ikbalım, bahtım açıgdır,
Öz gözümle gördüm, bahdım açıgdır.
Püşg atdıg, saâdet behtime çıhdı
Bakı'nın yıldızı sarışan günler.

GOCALIG

Gizlenmişim cavanlığın bağında,
 Geldi meni birden gördü gocalıg.
 Cavanlığın terlanı uçdu elimden,
 Verdi mene gamı, derdi gocalıg.

Harayıma çatan dostum olmadı,
 Gaçmağa var idi kasdım, olmadı.
 Gapını, bacanı basdım, olmadı,
 Aşdı pencereden girdi gocalıg.

Ağzımı boş goydu dişimi çekdi,
 Ağladıp gözümün yaşını dökdü.
 Dizlerimi tutup, belimi bükdü,
 Süysünüme çomag vurdu gocalıg.

Gızmanmağa erinirem, doğrusu,
 Meh esende bürünürem, doğrusu.
 İlan kimi sürünürem, doğrusu,
 Olan tâkâtimi girdi gocalıg.

Ureyim döyülür, ahılır harden,
 Tale meni goy salmasın nezerden.
 Yamanca düşmüşem daha hünerden,
 Meni bu yohuşa yordu gocalıg.

Daşđım çaylar kimi ahabilmedim,
Güleşđim men onu yıhabilmedim.
Çalışđım elinden çıhabilmedim,
Ağır yükü, yaman zordu gocalıg.

İştahım kesildi nâz-ı nimetden
Kababdan, dolmadan, plovdan, etden.
Gözeller yanında düşđüm hörmetden,
Başımda yüz kelek gurdu gocalıg.

Şemşir, yemesen de durmag olmur ac,
Bende veren dişden olmadı elac.
Borşdan, supdan, ger olmasa bulamac,
Tike boğazımı cirdi, gocalıg.

GEDİR

Gece gara atdı, gündüz ağ atdı,
 Ömrün sanı ağdan, gardan gedir.
 Bir garanlıg yol var, adı zülmetdi.
 Geri gayıtmazlar oradan gedir.

Kudretin sırrını bilmedin mi bes?
 Boş kafes içinde gonagdır nefes.
 Yaşının ve'desi tamam olan kes
 Lâ-kelme dinmemiş sıradan gedir.

Hesabdardı adınalar cumalar,
 Ecel goymaz bir göz açıp, yumalar.
 Dar mezar evine âlim-nümâlar
 Haradan gelmişdir, haradan gedir!

Zalım dünya nece fûrset güdendi,
 Baislik ne dostdan, bendedendi.
 İtibarsız heyat, bes bu nedendi
 Zehlen bə canımdan sonradan gedir!

Tekce bu dağlara galıpdı güman,
 Derdim ele çohdu, kâr etmez derman!
 Katre mi, damcı mı süzülen bu gan?
 Cesedimde olan yaradan gedir.

Söz ezber olmasa dile düşer mi?

Yaz sonası gışda göle düşer mi?

Aşık Şemşir bir de ele düşer mi?

Obadan ayrılıp, aradan gedir.

DURULMADI HEÇ

Bulanıp möhrætden kalbim deryası,
 Nedense bir ahıp durulmadı heç.
 Men usandım derd-i möhnet çekmekden,
 Mehebbet usanıp yorulmadı heç.

Mahmud goydu Gence mülkünü gaçdı.
 Esli, Kerem mezarında gül açdı.
 Gara Keşiş tikan oldu dolandı,
 Güller bir-birine sarılmadı heç.

Meonun gældi gemli hisran oynunda,
 Sinesi yaralı, eli goynunda.
 Leyli deyip gezdi zencir boynunuda,
 Aşkının gandalı girilmadı heç.

Nesimî de bir nigarım var dedi,
 Çerhin gerdişinde bu sitem nedi.
 Nâle çekdi, gan ağladı, gem yedi,
 Parlıqân ahvalı sorulmadı heç.

Şamqir yaralıdı zalım gözelden
 Kim oldu igini gurup, düzelden.
 Bilirsen mi, dünya, sende ezelden,
 İnsaf ile bir iş görölmedi heç.

SÖZÜMÜ

İslinden, meslinden heber bilmemiş,

Açdım dedim birden-bire sözümü.

Sen deme bu zalım bir hiyle imiş,

Heyir dedim, yazdı şere sözümü.

Aldanmışam simasına, boyuna,

Saldı meni bir gurtarmaz oyuna.

Gurdu gadir tutmag olmaz goyuna,

Çoban gözü gerek göre sözümü.

Sözümü dil bilmez nâdana dedim,

Nefini söyledim danışdı bedim.

Yalvarıp nâmerdi çoh etekledim,

Eşitmedi saldı yere sözümü.

Şemşir'em bilirem dürr kıymetini,

Cavan kıymetini, pîr kıymetini.

Zerger olan biler zer kıymetini,

Vartin gadir bilanlara allâhullı.

OLAN ZAMAN

Dağ olsa erider küle dönderer,
Kişinin hemdemi pis olan zaman.
Azar düz yolunu tersine geder,
Evinde övladı nehs olan zaman.

Menden inci yersen, derdi bil inci,
Baygusa meskendi virane küncü,
Hofludu adamın pisi, gülüncü,
O hürker özünden ses olan zaman.

Şemşir izahına gösterdi ahır,
Bir gatur damadan çirklenir nahır,
Dayanmaz, üzüne tez çihar pahır
Gızılın içinde mis olan zaman.

B A H T I M

Ne yatmışan bele geflet içinde,
 Besdi, bir oyanıp dursan, a bahtım!
 Sar, yapalag şikarında av alır,
 Sen de bir torunu gursan, a bahtım!

Elden geri galma, yar-yoldaşa çat!
 Taleden igbaldan iste sen barat!
 Alıcı terlan tek erşe çal gamad,
 Gara çen-dumanı yarsan, a bahtım!

Taleyi hoş olan zengin, varlıdı,
 Halı hoş, günü hoş, behti yarlıdı,
 Tay-tuşumun bahtı itibarlıdı,
 Sen ne için bî-ilgarsan, a bahtım!

Nazını çekmeye yohdu bir kesim,
 Galıpdı bedende guru nefesim,
 Yetişmir gûşine, yetişmir sesim,
 Yohsa eğitirden, karmen, a bahtım?!

Olsan ilgarına düz, geleceksen,
 Şemşire vermisen söz, geleceksen,
 Eger unutmasan, tez geleceksen,
 San sahib-i ihtiyarsan, a bahtım!

BARIŞ GEL

Neçe aydır bizden ayag kesipsen,
 Eteyinden tk gayanı, görüş gel,
 Haglısan mı, yohsa heder kspsen,
 Merdlik ele benim uğn barış gel.

Men seni bilersen igidler hası,
 Deryalaran olmalıda adası.
 Pir deyip tutupsan guzey heyası,
 Bir tekan ver gılçalara, yerış gel.

İlgar, iman bele olmaz, a lele,
 Bele yad olmagdan var bir mesele.
 Men demıştim bugün verrek el-ele,
 İpek kimi kalbimze sarış gel.

Gaydalı ahtarar seven-seveni,
 İstemirem atı, malı, deveni,
 Hana gurag, gel tohuyag geveni
 Argao getir, binde qohdu erış gel.

şemşir, bil sadaka verendi başın,
 Ağrısı qoh olur her gafil daşın.
 Hrmeti sahlana büyük gardaşın,
 Senden oldu qatışmayan her iş, gel.

ŞEMŞİRİN

Gören deyir bir ilgarsız oduna,
 Alışap yanması bésdi Şemşir'in.
 Bîvefâ eğinde olup pervana,
 Ne imiş göresen gesdi Şemşir'in.

A nâinsaf, niye kârsız olupsan,
 Söyüdsen, budağı barsız olupsan.
 Sehavetden kasad, varsız olupsan,
 Sen olmadın yahın dostu Şemşir'in.

Men sene gül dedim, boz gangal oldun,
 Hoş dille dindirdim niye lal oldun?
 Soruşup derdimden ne bir hal oldun,
 Hicran ehedini kesdi Şemşir'in

Uşag iken heyran oldum camala,
 Yandım ateşine düşdüm ne hala.
 Meni Selma doğup, senise Lala,
 Çatmadı destine desti Şemşir'in.

DEMİŞLER

İbadetdi, ziyaretdi görüşmek,
 Yoksüllüg, ayrılığ nesdi demişler.
 Can sağlığı ömür için bahardı,
 Gocalıg, hestelik pirdi demişler.

Behtin kese, sözün doğa içleye,
 Hamı senden can isteye, can deye,
 Bundan sonra varı ahtarım neye,
 Tamahsız insana besdi demişler.

Dünya malı bu dünyada galandı,
 Çohlarının tahtı-tacı talandı.
 Doğrulugdan geyri ne var yalandı,
 Mehebbet vefâlı dostdu demişler.

Yolum düşe gözem ehl-i dilleri.
 Ziyaret eyleyem güzel elleri.
 Ele bil üzümme soba yolları
 Cennet-i behiştten esdi demişler.

Gel Şemsir'in taleğine bah indi,
 Mahir'imın meyil mene yahındı.
 Seher tezden bir mektubun olundu,
 Ağrı-ı-acım tamam kesdi demişler.

FATMA'NIN

-Mügannî F.Mehreliyeva'ya-

Kalbi dönür dağa bizim ellerin,
Düşende her yerde behsi Fatma'nın.
Üstâdından kâmil ders alıp derin,
Senetine var hevesi Fatma'nın.

Neğmesi mat goyur bülbülü bağda,
Eşidir, şenlenir, el Garabağ'da.
Yuhudan oyadır kekliyi dağda,
O bülbül lehçesi, sesi Fatma'nın.

Şemşir halg içinde emin dolansın,
Hâinler, hebisler oda galansın.
Gözel Bakı'mızda goy havalansın,
Günü-günden ter nefesi Fatma'nın.

YARAŞMAZ

Söz gızıldı kadirbilen insana,
Hilaf desen yahşı dosta, yaraşmaz.
Doğru sözün ahır çihar yalanı,
Bele sifet sene, usta, yaraşmaz.

Heder söz insanı doğrayar, keser,
Her ne söhbetin var, ele möhteser.
Men sene ne yazım elesin eser,
Yahşı da yaraşmaz, pis de yaraşmaz.

Hebisi işinden olmaz ayırmag,
Mahal işdi ac gözleri doyurmag.
Her tenkit deyene hençer sıyırmag
Düşmek Şemşir ile gesde, yaraşmaz.

G A L M A D I

Neee ildi hesretini çekirem,
 Dağıldı başımda huş da galmadı.
 Gece-gündüz ahıdıram sel kimi,
 Nâ-insaf, gözümde yaş da galmadı.

Mahalda, meclisde seni çoh öydüm,
 Can gurban eleyip boyunu söydüm.
 Her yada düşende sineme döydüm,
 Gurtardı çöllerde daş da galmadı.

Dediler, var sende dardin dermanı,
 Gizledirsen, gören kimi her meni,
 Çemaire'm, eyledin dengeser meni,
 Dağıldı derrakem, baş da galmadı.

OLSUN.

El gızları çatsın ada, şöhrete,
 Özü güzel, hasiyyeti hoş olsun.
 Elimize şö'le salsın emeli,
 Onda kamal olsun, egl-i huş olsun.

Gözelde gerekdir bir zerif ürek,
 Söylesin görenler ipekdir, ipek.
 Öz işinde bir alıcı lağın tek,
 Yerde gezen, göyde uçan guş olsun.

Gâh tenezzül, gâh işimiz saz keçir,
 Söz megamı ancag ele az keçir.
 Ve'de çatır yay yetişir, yay keçir.
 Gözleyirsen payız ötsün, gış olsun.

Derd zalımdı, ağrı çeken bedendi,
 İnsan bir gonagdı, gelip-gedendi,
 Şemşir, bilirsən mi bu iş nedendi,
 Kim demişdi bu derd sene tuş olsun.

BAH İNDİ

Bütün amelleri devletemizin
Yetir bu dövranda başa, bah indi.
Eller birbirinden galmır geride
Firavan yaşayır goşa, bah indi.

Görüm bu zamanın güzel çağını,
Çiçekli dağlara inek sağını,
Aran çöllerinde ağ pambığını,
Görüp sevin, et temâşa, bah indi.

Eşit Ferhatların külüng sesini,
Göylere uçmağa insan behsini.
Şemşir, halgımızın şen hevesini
Söyle, yaşa, gelir hoşa, bah indi.

YANDIM, NE YANDIM

Bir boyu er'erin dili şekerin,
Aşkından ateşe yandım, ne yandım.
Pervane cismini odlara yahdım,
Tüstüm çıhdı başa, yandım, ne yandım.

Ferhat Şirin için canın verdi mi?
Leyli göçdü, Mecnûn yarın gördü mü?
Üreyimde olan gizil derdimi,
Deyirem sırdaşa, yandım, ne yandım.

Menimle görüşdün nurlu bir seher,
Şemşir'in ağlını aldın seraser,
Gör, cismimi odlayırsan ne teher,
Ele sen temâşa, yandım, ne yandım...

ÖLDÜR

Demedim mi gan elemek günahdı,
 Gız, meni gaşman, gözünen öldür.
 Ya vur, ez başımı ağ menem ile,
 Ya vur ağacınan, daşınan öldür.

Gıya bahıp öz canımı üz, gelin,
 Dilim tutmur sene deyim söz, gelin,
 İhtiyar sendedir, alagöz gelin,
 Özün bil, zorunan, hoşunan öldür.

Meni aşk-ı mehebbetsiz tanıma,
 Rehmin gelsin benim yanığ canıma,
 Esingeme o tökdüyün ganıma,
 Raziyam canınan, başından öldür.

Sen gelende zimistanım yaz olur,
 Serim ayağında payendaz olur,
 Tek ovçunun hövselesi az olur,
 Bir neçe tayınan, tuşunan öldür.

Şamşıl eadır tek zulfüne bağlat,
 Bir demir iğdi ile sinemi dağlat,
 İsteyirsen güldür, istersen ağlat,
 Gözüm dalsa ganlı yaşınan, öldür.

MENİ

Nâ-şükür deyilem, dözürem derde,
 Goymaram gam daşıp ahıda meni.
 Sığınmışam derd anlayan bir merde,
 O, saymaz efsane, bihuda meni.

Menim ehvalımı dost bilmir elbet,
 Faragat goymazdı onu mehebbet.
 Gelmedi görüşe hardadır Memmed
 Hesreti incidir çohu da meni.

Ovçu kimi gözüm gözleyir yolu,
 Girdabı bulanıg yaş ile dolu.
 Meni yad eyleyir Hüseyin Kürdoğlu
 Yeğin ki, görüpdü yuhuda meni.

Derdim tüğfan etdi, oda galandım,
 Şefâ gezdim neçe yerler dolandım.
 Ezildim, nazildim, balacalandım
 Hestelik dönderdi nohuda meni.

Şemşir, elden gedir gocaman canım,
 Bu ağır möhnete nece dayanım?
 Merdekan tebibi Cemile hanım
 İster ki, sağaldıp, ohuda meni.

DEMEK OLMAZ

Geza gederlenip üz verende derd
 Kemende düşene gaç demek olmaz.
 Nakes kölgisine sığınanda merd,
 Keçir ili, ayı hoş,-demek olmaz.

İblisin dostluğu gemdi, geherdi,
 Gurdla aşnalığda çoh bî-teherdi.
 Nâmerd plovunu yeme, zeherdi,
 Aşıdı lezzeti, aş demek olmaz.

Kyag basma şeytan-iblis izine,
 Le`net bicin eyrisine, düzüne,
 Her kim bahsa sadgın arvad sözüne
 Samandı källesi, baş demek olmaz.

Çetindi bî-ıman anda inana,
 Ne dille deyın ki, anlaya, gama?
 Nâ necibe, bî-ılgara, nâdana
 İtibar eyleyip, iş demek olmaz.

Şemşir deyer hayın ürek gezilmez,
 Horyat sözü cana ohdu, dözülmez,
 Terlan yuvasından sümük üzülmez,
 İgid tüfengine boş demek olmaz.

KEKLİK

Görende uçarsan yad ovçuları,
 Düşersen dağların başına, keklik!
 Gan ağladım seni görüp yaralı,
 Bir bah gözlerimin yaşına, keklik!

Gayalarda gumru kimi ütersen,
 Görüp ovçuları yere çökersen,
 Seher-seher boz otlugda sekersen,
 Çiharsan yurdumun daşına, keklik!

Bahardır, işvelen, naz ile oyna,
 Ohu şirin-şirin, saz ile oyna,
 Ucalsın üreyin yaz ile oyna,
 Baş eyne dağların gışına, keklik!

Üreyim yolunda olubdu bîtâb,
 Üzüme serpildi etrinden gülâb,
 Gözel yaranmısan, ey zülfü pürtâb,
 Sürmeni çekmisen gaşına, keklik!

Şemşir ferağında olubdu bîhal,
 Gözlerinde sürme, buhağında hal,
 Dehanında şeker, leblerinde bal,
 Gelir mi sözlerim hoşuna, keklik?!

BİLMEZ

Bir insanın aklı sende cem olsa,
 Kellesinden akl-ı hûş gede bilmez.
 Atanın yurdunu o her kim olsa
 Ahır virân goyup boş, gede bimez.

Tekce budur mürğün zehmet emeyi,
 Bir gamaddı, bir çarpınan üreyi.
 Onun ancag dimdiyidi kömeyi,
 Tergidip yuvasın guş gede bilmez.

Zay seyvendin gızıl olsa evesi
 Hicran tahmağıdı elde düşeri.
 Tez pozular bu tutmalı serseri,
 Haggın düz yolunu guş gede bilmez.

Bed oğlu sahhamaz ata hürmeti,
 Hayasız danışar almaz ibreti.
 Âlimin tedbiri, dürr nesiheti
 Bedemel alçağa hoş gede bilmez.

Emelinden heç usanmaz çuğulbaz,
 Şemşir, seni derdbilmezler anlamaz.
 Düşüncesi güdek, haysiyyetden az
 Galar öz yerinde beş gede bilmez.

Ş Â İ R İ N

Yene neğme kitabını ohudum,
 Heyran oldum her işine şâirin.
 Terlan kimi ganad çalır havada,
 Çatan var mı yerisine şâirin.

Sene halal olsun bu gabil senet,
 Bu ağıl, bu kamal fehm-i ferâset.
 Ârif de, âlim de verecek giymet,
 Yerisine- duruşuna şâirin.

Gelişine bizim eller sevindi,
 Yoluna şam tutan eller sevindi,
 Çemenler bezenip güller sevindi
 Şemsir ile görüşüne şâirin.

DÜŞER-DÜŞER

Geflet yuhusunda yatanlar var,
 Yazda da kalbine gış düşer-düşer.
 Dost deyip dostunu unudanların
 Azar akl-ı hûşu çaş düşer-düşer.

Şerab içme alçag zatın elinden,
 Ne horyatın, ne bedzatın elinden.
 Ürkek atın, sey arvadın elinden
 Kişinin başına daş düşer-düşer.

Kim görüp hebisin heyir-karını,
 Deren var mı urğun-söyüd barını?
 Merd elinden esirgemez varını,
 Halal süfresine aş düşer-düşer.

Garğa ganadlanmaz terlan içinde,
 İgid kömeşimez düşman içinde.
 Eger galsa da tek ümman içinde
 Keskin gılincından baş düşer-düşer?

Şemşir, yara yetişende deşiler,
 Derd olan boğanagtek eşiler.
 Evladından yarımasa kişiler
 Her gün gözlerinden yaş düşer-düşer.

DÜŞEN KİMİ

Ele bil açıldı teze novbahar,
Bir odlu genc ile görüsen kimi.
Yarpaglanan üreyimin bağçası
Gızılgül üstüne şen düşen kimi.

Gördüm derd ehliidi, gema yoldaşdı,
Sinemde mehebbet çaykimi daşdı.
Gelbi gelüm ile tez gucağlaşdı,
Ana balasıyla öpüsen kimi.

Şemşir`em hevesim ezm etdi benim,
Açıldı satışa gövher me`denim.
Ayrılığ gelende esir bedenim,
Ezelen iyheden irpeşen kimi.

BULAGLARA

Gara göle hemze çemengâhına,
 Menden selam söyle baş bulaglara.
 Beş ildi çıhmıram göy yaylaglara,
 Gözlerim hesretdi baş bulaglara.

Mene nesib olsa dağlar şikârı
 Azalardı üreyimin azarı.
 Yazım, sovgat olsun bir şe'r barı,
 Getmerem ki, eli boş bulaglara.

Gün batanda seb garaldır gaşını,
 Şemşir, tökme gözlerinin yaşını.
 Öper idim, torpağını, daşını
 Bir elim çataydı gaş bulaglara.

DOLAŞMA

İşiglı yolumu garaldan naşı,
 Ayagda gez, sen de başa dolaşma.
 Gövdene ağırlıg etmesin başın,
 Çilekene keçme, daşa dolaşma.

Sözlerime bir gulag as gel indi,
 Mene olan kıymet, hörmet elindi.
 Nerle düşme, hünerini bil indi,
 Düşmeyipsen berke-boşa, dolaşma.

Nizamsız kotanın olmaz ekeri,
 Öküz yorulupsa olmaz çekeri.
 Döyme ffukarani, vurma nökeri,
 Yanar cismin nar-ataşa dolaşma.

Şemşir, işine bah çerh-i rüzgârın,
 Neler gördün, hara düşdü güzârın.
 Yuva laçınınıdı yumurta sarın,
 Sar balası, terlan guşa dolaşma.

Ömürden ne geder il keçirmişem,
Yetmişden ötübü yaş, ^insaf ele.
Yanına neçe yol gelip-getmişem,
Yene bitmez olup iş, insaf ele.

Mende müdir olsam yalmanar mene,
Huriler, periler, gılmanlar, mene.
Bu geniş dünyanı etme dar mene
Gel tök eteyinden daş, insaf ele.

Geme gerg olmuşam, açılmır eyinim,
İhtiyar sendedi men yazıg neynim.
Zay olup derrakem, işlemir beynim,
Mende galmayıbdı baş, insaf ele.

Galmayıp zerrece mürüvvet sende,
Gocalıg seni de salar kemende.
Ele bil ki, bahır deve nalbende,
Bir yol bah üzüme hoş, insaf ele.

Bu mene verdiyin zelalet nedi,
Kalbindeki bu kin, kuduret nedi.
Nâdan ne bilir ki, merhemet nedi,
Meni az kotana gış, insaf ele,

Firavan keçse de hele heyatın,
Vaht geler kesiler kendirân, çatın.
Şemşir tayı deyil, bicin, bedzatın,
Tökdürme gözümde yaş, insaf ele.

MENNEN

Heyasız hestelik on-onbeş ildi,
 Eyleşip evimde yanaşı mennen.
 Deyirem yahamı burahı dur geri,
 Derhal galhır onda savaşa mennen.

Boynuma dolayıp gayış baldırın,
 Yohdu mende sine boyun, baş, burun.
 Adalet sevenler, hag divan gurun,
 Belke bu nâ-insaf uzaşa mennen.

Herçendi deyirem sığışmır oda.
 Ne tebib, ne loğman yetişmır dada.
 Gah mene yönelir, gah da arvada,
 Galabdı hırıraşa-hırıraşa mennen.

Yandırır canımı alova yahır,
 Usanıp bezmişem canımdan ahır.
 Ne yere, ne göye, ne anda bahır,
 Tutup eteyinden sallaşa mennen.

Yaradanı yada salabilmir o,
 Hekimin evinde galabilmir o.
 Mene ne veribdi, alabilmir o,
 Gebre mi gedecek bir başa mennen.

Nezilip bedenim, eriyip yağım,
Gör nece guryup dilim, dodağım.
Cezane gelibdi oğlu-uşağım,
Az galır gızlarım ağlaşa mennen.

Tutur hıçgırığım, vermir bir aman,
Ancag bir ölüme tapılmır derman.
Kimi yıhır, el götürmür bu şeytan,
Durubdu tutaşa-tutaşa mennen.

Şemşir'em çekirem yüz cefâ heyli.
Eller senden gileyli, gileyli.
Ruhumu cesedden almagdı meyli,
Fikri var ömürlük bağlaşa mennen.

GAŞLARIN

Şebahetde benzer mah-i tabana,
 Galem kimi o tamaşa gaşların.
 Yamanları düçar olsun yamana,
 Vurup gılincını daşa gaşların.

Küsüp gileylenme, bizim yerlerden,
 Çemendi, çiçekli menzerelerden,
 Uçurum dağlardan, sert derelerden,
 Enciyip olmaya, haşa, gaşların.

Bu çerh-i gerdışin sehası kemdi
 De sene verdiyi ne derd-i gemdi,
 Ele nahışlanıp, sanki gelemdi,
 Kudretden çekilip gaşa gaşların.

Yaragda neğş olup hal-i zerbercet,
 Sedrin ziverlenip misal-i cennet,
 Bilmirem meleksen, ne sirr-i kudret,
 Aparır aşığı huşa gaşların.

Sen bize derman et, ay güzel peri,
 Ay geşeng mirvari, dünya gövheri,
 Şemşir`em eledim söz mühteseri,
 Bahanda çoh gelir hoşa, gaşların.

DANIŞAG

Göyden dem vurursan dayınp yerde,
 Bırda tuttuğumuz işden danışag.
 Zehmetin gücile tökülen terden,
 Bu hünerden-ezel başdan danışag.

Dövrümüz ^âzâde olduğu ilde,
 Ne şöret ggazandın obada, elde,
 Sübutun, delilin neyin var elde,
 Yalan yere niye beşden danışag.

Bizim Fêrhad'mız dağı yarandı,
 Yananda oldun ün dağda, aranda
 Soyugda, yağmurda, gışda, boranda
 Yaza ne çihardın gışdan, danışag.

Çalışdı, gazandı eller bu varı,
 Halgıma baratdı öz kesb-i kârı,
 Gopdu merd elinde yerin damarı,
 Torpag söken kotan, hışdan danışag.

Sade danış, çoşma bele ner kimi,
 Ham olma dünyadan bî-heber kimi.
 Vetemin yolunda bir esger kimi
 Heç çahdın mı berkdên-boşdan, danışag.

Görürem heberin yohdu o haldan,
Ön kecip, tezeden oh atma daldan,
İndi obalardan yağdıgım puldan,
Hem yediğin yağlı aşdan danışag.

Âşig olan sözü yazsın özünden,
Şüheliyem söhbetinden, sözünden,
Şemşir şe'ri tamınanda izinden
Dava ne lazımdı hoşdan danışag.

DEYERLER

Bir insan ki, galsa yağız arada,
İtirip aklını çaşar deyerler.
İşin düşse merd igidin eline,
Nece çetin olsa, aşar deyerler.

Naşı her belaya olacag düçar,
Edavet ahtarım galacag naçar,
Kim geza-gederden, davadan gaçar,
Azad öz elinde yaşar deyerler.

Şemşir, gel bah sözüm müemmasına.
Yetir sözlerini öz bahasına.
Oğul dayısına, gız anasına
Adetde, hisletde ohşar deyerler.

ANAM YADIMA DÜŞDÜ

Seherin vahtında uca dağlara
 Gün düşende anam yadıma düşdü.
 Gulağıma hezin bir layla sesi
 Yetişende anam yadıma düşdü.

Çemengül açanda Murov dağında,
 Bülbül ohuyanda sebze bağında.
 Körpece şuzular yaylım çağında
 Meleşende, anam yadıma düşdü.

Geldi heyalıma analı çağlar,
 Anasız sineme çekilip dağlar.
 Gördüm ki, dalaşır decel uşaglar,
 Dillüşen de, anam yadıma düşdü.

Balasin çağırır meşede elik,
 Şemşir de dinleyir elinde çelik.
 Gartal gıy vuranda, gayada keklik
 Ötüşende anam yadıma düşdü.

D A Ğ L A R.

Bele mi yad olar ana oğuldan
 Men sene evladam, tanışam, dağlar.
 Kaş ki, dil açaydın, gulag asaydın,
 Dard-i gemlerimi damışam, dağlar.

Bürüyüp boyunu yaşılın ağın,
 Gözeldi zamanın, gözeldi çağın.
 Ufukdan parlayır seher çırağın,
 Dünyaya nur saçan yanı şam, dağlar.

Piyade düşerdim lalalı yola,
 Ayağım hemsesi şeh ile dala.
 Dilime gir gele, elacım ola,
 Sizin zirvenize gonusam dağlar.

Şemşir'in kalbinden uzagdı keder,
 Gönlünde mehebbet bu cəhan geder.
 Hüsnünü vest eden elimde defter,
 Men de şairlerle yarışam, dağlar.

BİLDİ

Yadında sehla ki, köçdüyü yurdun
 Gedrini çohları düşende bildi.
 Kohaların zemisinde sünbülü
 Baş- ayag yıgandar kövşende bildi.

Küsme, gileylenme ana vetenden,
 Torpag gargış eler, inciye senden.
 Soruş, öyren eşidenden, bilenden,
 Herkes derdi burnu şişende bildi.

Suyu şarbet, südden ağ bulagları,
 Şelaleli ahan bağ bulagları.
 Yadına döşende dağ bulagları,
 Aranda dodağı bişende bildi.

Özünden mitildi müster gadını,
 Şemşir nece çeksın onun adını.
 Yandırdığı palıd yeles odunu,
 Garatikan kolu esende bildi.

GEL

Esger oğlan mektubunu ohudum,
 Esgerliyin sen borcunu bitir gel.
 Te'lim öyren, bu yerlere şad gayıt,
 Gulluğunu başa şatdır, yetir gel.

Hevesle dur keşiyinde vetenin,
 Zatı poladdandı veten güdenin.
 Hatirin, hórmetin, te'rifin senin,
 Goy ucalsın, bu baratı götür gel.

Fehim, feraseti bilen, bacaran,
 Terbiye düşüner söz ganan insan.
 Cesur terpen, cesaretle ad gazan,
 O te'limi özün ile getir gel.

Ders al komandirden kamil, möteber,
 Metlebe çatarsan unutmasan ger.
 Emelin olacak bir müşg-i enber,
 Gohlanacak nefesinden etir gel.

Sorursan halımı gözeldi bizim,
 Ümidvar gözleyir yolunu gözüm.
 Menim igid oğlum, canım, ezizim,
 şemşir baban murazına çatır gel.

VURĞUN'UN

Bizim Kelbecer'de uca dağ kimi,
Galip isti mehebbeti Vurğun'un,
Gelbimizde yuva salıp isteyin,
Her ürekte var hörmeti Vurğun'un

Derya ferâsetli söz senetkârı,
Cavâhir gelmeli nutku mirvârı,
Şe'r hêzinesi, le'l hökmdarı,
Çoh büyüktü saadeti Vurgun'un

Âlim, ârif ehl-i diller isteyi,
Vefâlı dostların ceanı, üreyi.
Yagub'a hediye Yusif göynéyi,
Var her gözde şücâeti Vurgun'un

O ana deyibdi Azerbaycan'a,
Cennete yol alıp süt veren ana.
Veten torpağına oldu pervana,
Halg üçündü sedageti Vurgun'un

Merd oldu, ad aldı, özün öymedi,
Hamiya el atdı kalbe deymedi.
Alçağa satgına boyun eymedi,
Cesur oldu cesareti Vurgun'un

O, derdli ellerin yandı halına,
Bu müdrük şairin bah kamalına.
Azadlığ diledi ayagyalına
Öz alovu, herreti Vurgun'un

Yandı, incimedi el atasına
Düzdü mühübbünü dost-gardaşına.
Dünyanı bezedi azca yaşına,
Bahtsız yatdı köhlen atı Vurgunun.

Solmaz hemişelikele bağ ekdi,
Onun her misrası bir gelecekti.
Gara zencinin de derdini çekdi,
Dövletinden var baratı Vurgunun.

Adı cahan kimi galdı ebedi,
Şemşir ana az ha te'rif edemedi,
Bes onu bu geder sevdiren nedi,
Sade gelbi pak seneti Vurgunun.

ÖTMEMİŞ HELE

Çohlu ev tikince, çohlu dost gazan,

Ne vaht-ı ve'desi ötmemiş hele.

Çihacag garsına hoş emellerin,

Dünyada yahşılık itmemiş hele.

Merd igidden eskik olmaz itibar,

İlgarın yolunda can eyle nisar.

Dostun arasında iki alma var,

Bilmezsen, bağında bitmemiş hele.

Arif metleb gânar, name ohuya,

İstemirem sözüm helge tohuya,

Naşıtseyyad yaman gedip yuhuya,

Ov ötüp bereden-atmamış hele.

Şemşirden inciyip, meylin küsmese,

Dağ yelitek, fikrin terse esmese,

Bu sözümden aqlın bir şey kesmese,

Derraken heddine çatmamış hele.

E L E S G E R

Böyük tacidarım, kâmil senetkâr,
 Sensen benim pak üstadım Elesger.
 Yadımdan çiharsa yazdığın eş'âr,
 Gopar o gün kıyametim, Elesger.

Üreyimde istek, dahı sen oldun,
 Senetimin kiblegâhı sen oldun.
 İdrâkımın mehri, mahı sen oldun,
 Fikrim, zikrim, bir baratım, Elesger.

Şems olup düşüpsen sen dildenädile,
 Neğmen pay verilip bağda bülbüle.
 Hazine anbarın bagidir hele,
 Açılıp bazarın "satım", Elesger.

Rüyada ders dedin, öyretdin meni,
 Pak sahladım aşkı, nefsi, bedeni.
 Feraset mö'cüzü sanıram seni,
 Hağdı ki, var itikadım, -Elesger.

Sen mane se'adet, barat vermigen,
 Şemgir'in golbine gomad vermigen.
 Zorru ihtilili Girat vermigen,
 Durur sen verdiyin atın, Elesger.

GÖZELDİ

Bilirsen güzelin gözeldi neyi?
 İnsanlığı, me`rifeti gözeldi.
 Doğru gelbi, pak üreyi, düz sözü,
 Hoş sifeli, hasiyyeti gözeldi.

Teselli söz derd ehline direkdi,
 Uzagdan da kağız yazmag ürekdi,
 Yüz günün siñahi bir gün gerekdi.
 Merd olanın ihtiyatı gözeldi.

Ayıl, dostum, sen uygundan yatma, dur.
 Beyretini, namusunu, atma dur,
 Derd-i gemin deryasına batma, dur.
 Ahtar haggi, beadetti gözeldi.

Olmaz etri payız düşen hezelin,
 Arasan, ahtarsan ahır, ezelin,
 Bî-geyret kişinin, hain gözelin,
 Bağlasan başına çatı-güzeli.

Tapın bu dünyada her kes tayını,
 Çemçir, men de iste halal payını,
 Akrep gHalerinden çala haini,
 Merd insanın esli, zata gHeldi.

GOYMA

Menim bu dünyaya sığmaz adımı
 Bir adsız nâ-neeib batırdı goyma.
 İnandırdı gohumunu, yadını,
 Şeytandı, fitnedi, gatırdı goyma.

Fitneden, fesaddan uzagdı aram,
 Bed emellâden hiylegerden kenaram.
 Baş alıp elinden kaçdığım haram
 Geldi, yahınlaşdı, yetirdi goyma.

İnanın, el, oba içirem andı,
 O hedyan danışdı, vicdanı dandı.
 Hay saldı: Goluma golun tohundu,
 Bilmedim gözlerim yatırdı, goyma.

Bahıram tehrine bicdi, bedzatdı,
 İblis kimi bişmiş işe su gatdı.
 Nağıldaki küpe gâren arvaddı,
 Şuma balıg ekdi, bitirdi goyma.

Şemşir'em ne yaman yerde galmışam,
 Bu ne bilik men ne yara almışam.
 Mahal gezip, halâl yollar salmışam,
 İzimi ellerden itirdi goyma.

MENEM, MEN

İkinci herf ile alem yaradan,
 Senin eteyinden tutan menem, men.
 Öz adın hetrine lele bir dermanı
 Uzun iller heste yatan menem, men.

Ellerim düşümde, üzüm duada,
 Duam kabul olsa arş-ı alada.
 Dadıma sen yetiş, ey bari Huda,
 Deyerdim arzuma çatan menem, men.

Derdim tüğyan edir volkanlar kimi,
 Kalbimin hicranı tufanlar kimi.
 Yaş ahır gözümde leysanlar kimi,
 Car edib sellere çatan menem, men.

Möhnet üzür meni elden diğarı,
 Gem yolumu kesir, menzirim yarı.
 İnsafdır mı bele zeif, hem sarı
 Aman ey derd-i gem utan, menem, men.

Daha çatmır elim, dostum uzagdı,
 Gadir olan varib Şamsir'e bahdı,
 Urvatsız eleme bu goca bahtı,
 Serrafı, göheri satan menem, men.

NEYDİM

Könlüm çoh istedi ara uzaşdı,
İşimiz düzelip bitmedi, neynim.
Cesedim odlandı, yandı, ahışdı,
Elim yar eline yetmedi, neynim.

Gış yetişdi gedikleri gar aldı,
Men cefanı çekdim, horyat yaraldı.
Sü gelmedi, gün yandırdı saraldı,
Gülüm, yasemenim bitmedi, neynim.

Şemşir'in gemleri geler mi sana,
Elbetde, çetindi hicran insana.
Çekdiyim zahmetler oldu efsana,
Sözüm yere düşdü ötmedi, neynim.

K İ M İ

Nâmerd senin gullugunda gul olar,
 Öz işi düzelip-bitene kimi;
 İrişê-irişê üzüne güler
 Eli bir nefere çatana kimi.

Dostunu tanımaz nâdan, serseri,
 Bu, elin sözüdür ne vahtdan beri.
 Goy seller aparsın nâ-necibleri,
 Bah dalınca gözden itene kimi.

Horyatın oh sözü kalbime deydi,
 Büküp gametimi, gaddimi eydi;
 Bildirğin de bir ay payızda beydi-
 Darı sünbülünden yetene kimi.

Şemşir gerek merd ocağın galasın,
 Her kes çeker öz dilimin belasın.
 Goy seni şir yesin, şir parçalasın,-
 Tülkü kölgesinde yatana kimi.

OLMASAYDI

Çınarlar, palıdılar tanınmazdılar,

Köklerinde pöhre, şiv olmasaydı.

Nesimi'nin adı çekilerdi mi,

Şe'rdan tikilmiş ev olmasaydı.

İnsan mügeddesdi, şeytan imansız,

Torpağı diriltmez bahar dumansız.

İnan, gurtarmazdı yara dermansız,

Loğman'ın elinde heb olmasaydı.

Şemşir, sözlerinin bir hökmü vardı,

İnsan gedergidi, süz yadigardı.

Senetin gapısı bağlı galardı.

Nizami'den bize deb olmasaydı.

OLMAZ

Darılmag, telesmek efsane işdi.
 Tenezzül, teraggi etmese olmaz.
 Hevesle dünyaya gelen bir gonag,
 Beladan üç boya getmese olmaz.

Gelbi gülmeyenin üzü de gülmez,
 Meyve yetişmese vahtsız tökülmez.
 Ölmeyen kimseye öl desen ölmez,
 Her şeyin ve`desi yetmese olmaz.

Ürek güvvesilê işleyer gefes,
 Bedenir boş golar dayansa nefes.
 Yorulup cargeden dola galan kes
 Galıp gabagkını ötmese olmaz.

Bilsin, bilmelidi helg olan insan,
 Onu özü ile ile yaşatmaz zaman.
 Sevgili, istekli sahladığın can
 Bir gün cesedinden itmese olmaz.

Şemsir, heğigetin, bil, budur yolu,
 Yarpağı esene heberdar olu.
 Goca dünya hey boşalı, hey dolu,
 Göyden yağan yerde hitmese olmaz.

NEYE GEREKĐİ

Bir yerde ki, merdin sâsi gelmeye,

Gereksiz gıyyalar neye gerekdi.

Sahibsiz gözeller, merdsiz köhlenler,

Nersiz ağ mayalar ney gerekdi.

Bu elsiz yaylaglar, elsiz oylaglar,

Goyunsuz, guzusuz, çobansız dağlar,

Şairsiz ölkeler, bülbülsüz bağlar,

Kekliksiz gayalar neye gerekdi.

Söyken ele dağa alasan vugar,

Şemşir, bele güdret ellerinde var.

Senetkar elleri yazar, yaradar,

Böhtanlar, şayeler neye gerekdi.

SENEM

Ayaz aylarında nefesin yazdır,
Senin hüsnün çemen gülü yay, Senem.
N egender te'rifin deyilse azdır
Kirpiğin oh, gelem gaşın yay, Senem.

Sen birce derdimi yüz ele, söyle,
Bu elli derdimi yüz ile söyle.
Yüz mahala danış, yüz ele söyle,
Destan ele, obalara yay, Senem.

Şemşir deyer senden dağlar lilperi,
İşleyer mi düşse topun bir peri?
Bir melekdir, bir huridir, bir peri,
Gözelliğin yere-göye yay, Senem.

G E R E K

Özü kârsız, özgelere gülenin
 Ağzının gıyısın sayasan gerek,
 Hedyan söyleyenin halg arasında
 Dinende diğine döyesen gerek.

Arifler yanında sahla özünü,
 Gaş oynadıp, delandırma gözünü,
 Fikir eyle, sonra damış sözünü,
 Gabagdakın adam sayasan gerek.

İnsan odur egli huşu bir olsun,
 Kâmil olsun, serrâf olsun, pir olsun,
 Yahşı sözü isteyirsen dür olsun,
 Şur salıp aleme yayasan gerek.

Gezsen senetkârın sayesinde gez,
 Büyük zehmetine elarsan evez,
 Âşık ol, âlim ol, şâir ol, gerez,
 Dünyada yahşı ad goyasan gerek!

Şemşir, can çürütme derdin yolunda,
 Bir nâkemin bir nâmerdin yolunda.
 Layigdi igidin, merdin yolunda
 Hezinen olsa da gıyarsan gerek!

BİLMİREM

Sen bize geldiyin elli bir ildi,
 Bahıram hüsnünden dayabilmârem.
 Yanagların al, gırmızı laledi,
 Gözlerine giymet goyabilmirem.

Simene düzülüp cennetin narı,
 Goynunda açılıp yazın baharı.
 Senin gelem gaşlarının ohşarı
 Benzeyir güneşe, aya bilmirem.

Ne geder can sağdı seninle varam,
 İsterdim haggında min dostan guram.
 Hainlerden, bednezerden garhuram,
 Vesfimi ellere yayabilmirem.

Dişlerin mirvari, leblerin le'ldi,
 Ezaların zer-zibâdan ezeldi.
 Boy-buhunun huri kimi gözeldi,
 Efsûn güzelliği sayabilmirem.

Necib yaranıbsan süretin göyçek,
 Üzünden nur yağır şahperilertek.
 Çoh berli-bezekli bele bir göyçek,
 Gören var mı ey hudaya, bilmirem.

Menden küsüp, deyin açılısın kefi,
Gelbine deymişem, etmişem sefi.
Gilmana kim desin bunun te'rifi
Belke çatıp arş-âlâya bilmirem.

GARABAĞ'DA

Gün vurup yanırım yine şam kimi,
 Gec gelip hefteyle ay Garabağ'da.
 Su balığı, dağ adamı, gızılgül,
 Çoh çetin dayanar yay Garabağ'da.

Günahkâr bilmeyin meni söz üste.
 Kabab yanar, dayanır mı köz üste.
 Anadan olmuşam garlı buz üste,
 İsti tutur mene toy Garabağ'da

Amam, ditdilimin tutmayın adan,
 Dad elinden olsun ağoaganadin.
 Hara kaçag elinden bu celladin,
 Çoh çekmişem haray-huy Garabağ'da.

Bir yandan mığmığa, milçek biresi,
 Canıma yüz neşter vurup heresi,
 Yadıma düşüpdü buzlug deresi,
 Gel indi derdimi say Garabağ'da.

İndice meylimö düşüp bir güman,
 Dağılap başımdan gapanlıg duman.
 Govundan, garpızdan yay olan zaman
 Şahlayın Şemsir'e pay Garabağ'da.

DEYMEZ

İtibarsız kişi, ilgarsız arvadı
 Giymetde bir guru gayığı deymez.
 Heyre, şere yaramayan bir insan
 Bostana tahılan oyuğa deymez.

Govđa günü solar nâmerdin rengi,
 Atanmaz, olsa da ohu, hedengi.
 Gorhağın gılincı, topu, tûfengi,
 İldızı girilmiş giyiğa deymez.

Dönüşe döyse de sar ele saradır,
 Gartalı görende göz yaşı cardır.
 Laçının döyüşde hüneri vardır,
 Gafili parçalar, ayığı deymez.

Şemşirém görmüşem şirin-acını,
 Yahşı tanıyırım ana-bacını.
 Müftehorlar yeyer el gazancını,
 Elleri istiden, soyuğa deymez.

OĞLUM

Atadan, anadan şirindi veten,
 Ana keşiyine gedirsen, oğlum.
 Azad ölkemizi gorumag uzun
 Sevine, sevine gedirsen oğlum.

Veten keşiyinde adam ucalır,
 Terbiye öyrenir, temiz ad alır.
 Şirin dil öyrenir, derdi azalır,
 Elin birliyine gedirsen, oğlum.

Bahram oynayır elin, ayağın,
 Toy günütök hey gımaşır dodağın.
 Gül ki, açığ-saçığ gaşın gabağın
 Mehebbet iyine gedirsen, oğlum.

Arzum var hemişe şad gelsin sesin,
 Yetiş metlebine çohdu hevesin.
 Gehreman ol gohu, hede düşmesin,
 İgid üreyinle gedirsen, oğlum.

Marag ile yazır Şemşir bu setri,
 Kalbimde bağ salıp halgın hatiri.
 Cahana yayılıp insanlıg hetri
 Halgın kömeyine gedirsen oğlum.

YAHŞIDI

Bî-geyret kişiden, satgın gadından

Ovlatmağa gara tazı yahşıdı.

Utanmayan namusundan, arıandan

Belesinden bir kök guzu yahşıdı.

Goymayın meclise yağı garişsin,

Ne alçağı, gurumsağı garişsin.

Uracın balna acı garişsin,

Merdin çöreyinin duzu yahşıdı.

Eyilmez zehmete, ne de emeye,

Hazırdılar ancag müfte yemeye.

Ebedilik cehennemi görmeye

Men deyirem keşis, gazi yahşıdı.

Goyar mı boynunda ağır yük adam

Merde sığın olsan yalgız, tek adam.

Halal südden helg olummuş tek adam.

Şemşir görüp doğru, düzü yahşıdı.

G A B A Ğ I N D A

Üreyimin aynasına bahanda,
 Men seni görürem göz gabağında.
 İlgarım, isteyim, saf mehebbetim,
 Gedir pişvazına söz gabağında.

İnan senden kesilmesin gümanım,
 Niye yad olubsan, a mehribanım.
 Od tutar gorlanır, alışır canım,
 Sanki kabab yanır köz gabağında.

Seni ter yetirip o güzel şuşa,
 Adını şehrinle çekirem gaşa.
 Kesibsen aranı gedirem huşa,
 Teze dağlar mı var düz gabağında?

Bu ayrılığ kalb incider, can alar,
 Derdimendler ehvalıma yamalar.
 Kalbiñi eğluna verip analar,
 Sahlar belasını öz gabağında.

Özün de bir, kimin günähı çohdu,
 Bilmirem aramız neden sôyugdu,
 Şemşirin atası, anası yohdu,
 Sen ana gehrinin döz gabağında.

YOHBUR

Menim ne arabam, ne maşınım,
 Ne atım, ulağım, öküzüm yohdur.
 Bir arşın ip-implig tapılmaz bizde,
 Ne örken, ne sicim bir düzün yohdur.

Keşiş yemez imiş hemişe kete,
 Gulag asın bu me'nalı söhbete.
 Le'net, yüz min le'net yalan hörmete,
 Mende yalvarmağa can dözüm yohdur.

Binadan eyriye tay olmamışam,
 Ne vahtsız bürkülü ay olmamışam.
 Dilenip kimseden pay almamışam,
 Bir kesin yananda pis üzüm yohdur.

İnsanda hoş sifet, mehebbet gerek,
 İlgardan, sehadan olmaya gödek.
 Zeherden acıdı gahıncı çörek,
 Ele nan yemeye o dizim yohdur.

Gedirbilen merddi indi çah pırım,
 Hedâgetdi menim zikr-i fikirim.
 Gocalmışam daha batmar çepperim,
 Badece Çemşir'em buynuzum yohdur.

KEÇER

Müftü temiz, esli zâtı pâk olan
 Ne dosta kem bahar, ne üzden geçer.
 Mâri gâline olar halis polattan
 Gulovu gayıtmaz filizden geçer.

Aranı pozmasa viran bayguşu
 Âlimin ârifin dağılmaz huşu.
 İgidin ilgare bağılı olmuşu
 Ne bizden yan öter, ne sînden geçer.

Her adamlar uçün düzelip meydan
 Dostum umutmaz bada getsâ can.
 Yahşı gardaş mehebbetin ucundan
 Tehran'ı ayaglar, Tebriz'den geçer.

Kimle yoldaş oldun soruş bil adın
 Dua sūd veripdi gör hansı gadın.
 Ardiödan dağ boyu galanan odun
 Kullınde kim galınsa ö tünden geçer.

Saf seçilip camaatda tanınmış.
 Şehâvetde, kerâmetde tanınmış.
 Cesaretde, mehâretde tanınmış,
 Deryadan parsinmez denizden geçer.

Şemşir`e bir möhmet üz verip elbet,
Kimseye etmirem te`ne mezemmet.
Şehrada sergerdan gezer nâbeled
Ne daşa durmaşar, ne düzden kecer.

DÜNYA

Ezel gelişimde aldatdın meni,
 Herder işretine uymuşam, dünya.
 Gemin çenglini çaldın sineme,
 Fitne-fesadını duymuşam, dünya.

Cananlığ eşğini iâlimden aldın,
 Eydin gametimi ne güne saldın,
 Gâh ağaca vurdun, gâh daşa çaldın,
 Yihilip yere çoh deymişem, dünya.

Car olup gözyaşım ahip görürem,
 Çol umdan güvvetin çihip görürem.
 Ömrün ilgarına bahip görürem,
 Ganım buza dönüp, soyumuşam dünya.

Toyu yas edirsen, pozursan birden,
 Kimse baş açmadı bu acı sirden.
 Şikayetim çohdu senden, ömürden.
 Yazıp mahallara yaymışam, dünya.

Dostluğun bilgar, edâlı oldu,
 Gonağın ebedi gedeli oldu.
 Zedesiz bedenim zedeli oldu,
 Seni e'tibarsız saymışam dünya.

Gözelliyin üzümüze nur saçıp,
Bahar féslin, çemen, çiçek, gül açıp.
Men de senin kimi ilgardan kaçıp
De kimin işini eymişem, dünya.

Şemsir, yaranıpdı üreyi temiz,
Yohsula el atdım göstermedim diz.
Gezdiyim ellerde halal saldım iz,
Sende lekesiz ad goymuşam dünya.

AĞLAMA

Demişdim ölende bir günde ölek,
 Olmasın ehdime sözün, ağlama.
 Gelbim paralandı, a güzel melek,
 İncimesin ala gözün, ağlama.

Olmur görüşmesi bu ayrılığın,
 Gedir üreyimde derd yığın-yığın.
 Gedrini bilmedik bi o sağlığın,
 Goy solmasın gemer üzün, ağlama.

Hamıya vâcibdi bu ele yoldu,
 Görürsen yaranmış boşaldı, doldu.
 Sebinem soruşsa babam nec'oldu,
 Sen onu sebindi, özün ağlama.

Geyretin pak oldu, vicdanın halal,
 Sene söz tapmadı oba, el, mahal.
 Daha men köçürem sağlığ ile gal,
 Sen halal çöreyin, düzün, ağlama.

Şükür nevlerin artar, yükseler,
 Melûl durma inciyeerler, küserler.
 İşdi birden babam hanı deseler,
 Gem çekmesin oğlun, gızın ağlama.

Gebrimin üstünde biter gül-çiçek,
Onları der tellerine sığar çek.
Düşerem yadına, sevgilim, tek-tek,
Dayanıp möhnete dözün, ağlama.

Üreyim ağrıyır, deyişir halım,
Üstümü kesdirip nâinsaf zalım.
Genber'e gurbandı dövletim, malım,
Şemşir'in şe'rini gezin, ağlama.

G E L S İ N

Goy olsun bu işden o da heberdan,
 Yada salsınbugün bizi, de gelsin.
 Ayıg dursun o yatmasın uyguda,
 Varsa çöreyinin duzu, de gelsin.

Sözlerimi metleb ganana yetir.
 Aman verse çerh-i zamana, yetir.
 Seyidler şairi Behman'a yetir,
 Sözünden gabagca özü de gelsin.

Ezelden gelbine düşürdüm tek-tek,
 Ziyaret kesilip müşkül görüşmek.
 Gönlünde, gelbinde galıbsa istek,
 Eyriye demeyin, düzü de gelsin.

Âlimlik, şâirlik o ehl-i dilde,
 Adını çekirem ge'rinde ilde.
 Ürekden soyuglu, küyüdü dilde,
 Görüşde şirindi üzü, de gelsin.

Hyub, Yagub adlı bu iki garıg,
 Bunlar dost yolunda goyaglardılar baş.
 Bele insanlardan min olaydı kaş,
 Şemşir'i görmeye yüzü de gelsin.

VAHTIDI

Zalim ecel meni saldı tahtımdan,

Yayın güneşinin uzun vahtıdı.

Al- yaşıl geyinip yollar yamaclar,

Yaylaglara bahan gözün vahtıdı.

Acıb göncelenib etri-yasemen,

Hele ki, sâyirine çıhmamışam men.

Gocaman aşğa gıyarsan mı sen,

Ayrı düşe, gül- nergizin vahtıdı.

Eşit iltimasın rehme gel, felek,

Eger gebul olsa ettiyim dilek.

Bu yaz dermemişem çemen, gül, çiçek,

Hestemi ahtarın, gezin, vahtıdı.

Şemsir'in bağılıdı küreyi ele,

Mehebbeti ele, üreyi ele.

Garışıp ne`meti, çöreyi ele,

Halal bir süfrede düzün vahdıdı.

DAĞLARA

Heç bahmırsan Çiçekli'den beri sen,
 Gel bah çemengâhlı bizim dağlara.
 Dürlü sedef kesim zerli şe'rden,
 Ressam olum goy men düzüüm dağlara.

Mende mehârete, zefere bir bah,
 Binadan gerekdi mayag, temterag.
 Sürü otarmışam elimde çomag,
 Yayılmış goyunum, guzum dağlara.

Sancıs, sayıs teoris, tehnis varımdı,
 Bu yollar ezelden hub güzarımdı.
 Bir neçe kitab da yadigarımdı,
 Şe'rden düşüpdü izim dağlara.

Füsünkârdı bu bende-yi kemine,
 Şükür yaradanın öz keremine.
 Pervâne olmuşam aran zemine,
 Uşagken öyrenip üzüm dağlara.

Dağın çaylar kılaf ahnan da eger,
 Savalan seyrine çahsam da eger.
 Meğribden meşrige bahsam da eger,
 Hesret galır yine gözüm dağlara.

Dağlara âşigem hem pasibanam,
Hınalı dağlarda galır nişanam.
Atam Delidağdı, İstisu anam.
Neve olup oğlum, gızım dağlara.

Âşig elli, buz bulaglı yaylağlar,
Şemşir öpüp zirvenizi gucağlar.
O geder yazmışam dolup varaglar,
Efsûndü söhbetim, sözüm dağlara.

İNDEN BELE

Gülüm, senin olsun meydan, ihtiyar,
 Söhbət inden bele, söz inden bele.
 Senindi dövletim, malım her ne var,
 Goy olsun üreyin buz inden bele.

Etirini alıram seher duyanda,
 Üreyimiz bir bedende vuranda.
 Zarafata tünd olurdun her onda,
 Gözel, ayrılığa döz inden bele.

Taleyim, bele yazıp bir gələm,
 Bağçasından, ayrı düşən bülbülem.
 Həgga ümidvaram sağalıp gelem,
 Dikersen yoluma göz inden bele.

Yalğı geze nersiz maya, yaraşmaz,
 Gara leke göyde aya yaraşmaz.
 Taysız sona güle, çağa yaraşmaz,
 Çalhan inden bele, süz inden bele.

Sen uzun ömr ele, yaşa, yahşısıdı,
 Bəsmeni çek gelem gəşə, yahşısıdı.
 İz gəşən Həllədə gəşə yahşısıdı,
 Təkce mi salırsan iz inden bele?

Ala gözlüm, tellerine fedayam,
Belke de tebibden olacag sayam.
Melek-menzer bilirsən mi hardayam,
Ahtar inden bele, göz inden bele.

Bahar bayramımız yetişən vahtda,
Doldur sehəngini sırran bulagda.
Merasim gur, dövran ele otagda,
Şemşiri unuma tez inden bele

DEYER

Te`neli çöreyin, minnetli donun,
 Giymeti çürümüş gezile deyer.
 Birden yere, elif geddi adamin,
 Derd çekip büreyi nezile deyer.

İnsan deme bî-kamala, bî-hûşa,
 O yaklaştı virânede bayguşa.
 Nâ-necibi alan olmaz kuruşa,
 Adam var bir etek gızıla deyer.

Duyar bu mezmunu ârif, ehl-i'dil,
 Me`rifetli, mehebbeti yahşı bil
 Şemşire hicrandı bî-lezzet yüz il,
 Derd çekip Üreyi nezile, deyer.

A Ğ L A R

Ölüm hağdı yaraşınışa ölmeye,
 Göy yaylağlar heç olmayın siz ağlar.
 Ömrün ilgarına inanım niye,
 Geldigeder yaranmışığ biz, ağlar.

Lale, nergiz, gül-çiçekli sineler,
 Goca könlü sizi anar ün eyler.
 Sağ çaldığım çiyelekli güneyler,
 Gezer meni buz bulağlı düz ağlar.

Bes nece ayrılıım Goşgar, Murovdan,
 şe'rimin gılınca tez galar savdan.
 Alışar cesedim, yanar alevdan,
 Kabab olsam şiş gızarar,, köz ağlar.

Men ne heyeldayam, felek ne sayır,
 Derman dileyirem derdime dair.
 İstisu, Delidağ, Ketü, Çalbayır,
 Te'rif yazan hanı, deyip, yüz ağlar.

Pencereden Laçın çara göründür,
 Kamil ovçu ovlağında süründür.
 Yazda, yayda al-yağıla büründür,
 Gıç dondurar bulağları, buz ağla .

Yol üstdeyem, bir gonağam cahanda,
Âşığı oldum eller bezdim her an da.
Men yada düşende toyda, nişanda,
Garılar dil deyer, gelin-gız ağlar.

Ecel başım üstde çekende ezan,
Solub ömür başım olacag hezan.
Tapılmaa o günde qe'riini yanan,
Dağlar nâle çeker yemgir'tsiz dağlar.

ÜZ- GELİN

Gözlerini ne süzürsen uzagdan,
 Oğrun bahıp, az canımı üz, gelin.
 Gel sen bizim ile salamat dalan,
 Her görende ötme erkinaz, gelin.

Çekme dünyamızda ne möhnet ne gem,
 Ehdine düzgün ol, ilgara möhkem.
 Fehm-i ferasetde, egli huşda cem,
 Sen tek ola kendimizde yüz gelin.

Boyun necibédi, dişlerin inci,
 Gözelliyin e'lalığda birinci.
 Goy çahsın aşğın goynunda dinci,
 Sen mene eyleme etiraz gelin.

Hal, hett olup yanağında eğ üste
 O gül dodagların bal, gaymag üste,
 Şemsir de yaylagda bir bulag üste,
 Söylüye te'rifin elde saz, gelin!

ÂŞIGEM

Mehebbete, sedâgate, ilgara,
 Bir göreye bir de duza âşigem.
 Bir goca yarım var, min gıza deyer,
 Ne geline, ne de gıza âşigem.

Merde lazım olsa keçerem candan,
 Terbiye almışam ârif insandan.
 Zehlem gedir hiyle, fitne, yalandan,
 Açıg gelbe, doğru söze âşigem.

Can de elesine o gedir bile,
 Üreyinden kini, kederi sile.
 Her an kömek dura obaya, ele,
 Mehebbetle bahan göze âşigem.

Halal zehmet aldım senet bazarı,
 Yol aldım hagg olan düz yola sarı.
 Neyime lazımdı dünyanın varı,
 Eyriden gaçgınem, düze âşigem.

Merdde seha gördüm igidde hüner,
 Merdler ölkesini firavan ister.
 Me'rifet düşünür: sahib-i defter,
 Âlimler, ârifler, size âşigem.

Yan kaçırım nâhelelden, hatadan,
Baratımı pak almışam butadan.
Senetimi öğrenmişem atadan,
Şe'rden saldığı ize âşigem.

Şemşiri yetirib tale bu yaşa,
Könül hemdemimle gezirem goşa,
Hansı bir dil el nezeri danışa,
Ehl-i dile nurlu üze âşigem.

SENE

Çörekci gız, deme küsmüşem senden,
 Yaz dedin, yazaram te`rif sene.
 Doğrusunu yazsam incime menden,
 Se`nine yaraşan düz te`rif sene.

Vezifen me`lûmdur-çörek paylanmag,
 Çoh cesür goçagsan, üzün olsun ağ.
 Bu derâden gurtarıp olsam canı sağ,
 O zaman yazaram yüz te`rif sene.

Şemşir kimi gözün , könlün toh olsun,
 Gaşın gelen, müjganların oh olsun,
 Senin vâsfin goy hamâden çoh olsun,
 Gızım, men gıymaram az te`rif olsun.

TEZE YAZ GELİR

Zerden yeherleyip bahar atını,
 Ellerin bayramı teze yaz gelir.
 Yâhudan oyadır oğuşetleri,
 Bı ana torpağa min muraz gelir.

Ağ duman özünü ferş edir yere,
 Verir nefesini gûl abutere.
 Gar eriyir, çay ahıdır her dere,
 Ele daşır sanki Kür-Araz gelir.

Yarpağı açmağa hökm edir külek,
 Bahar köhlenini minir bir melek.
 Açılır benövşe, çemen, gül, çiçek
 Sefalı dağlara al-beyaz gelir.

Bağlar inci düzür bağ düymesini,
 Her hilget gözleyir öz ve'dosini.
 Ucaldır bağçada bülbül sesini,
 Gayuda keklikden hoş avez gelir.

Delubur yağışla gara buludlar,
 Gallir qoruncalı, yencalı olılar.
 Bizellir yağışda gurğu-bilekllar
 Çebanlar ney tutup serafraz gelir.

Sürüler yayılır Murov dağına,
Vaht yetir feslin güzel çağına.
Elin merasimli toy yığnağına
Şemşir'in elinde telli saz gelir.

O L U R

Bahar ahtarırım, gış tanımıram,
 Heyalımın dörd feslinde yaz olur.
 Sedagetden geyri iş tanımıram,
 Batınım, zahirim üzbeüz olur.

Meylime düz yola düzel demişem,
 Ganan insanlara gözel demişem.
 Men gelbimi size ezel demişem,
 Aralıgda niye bele söz olur.

Yadıma ayrılıg saldı gözlerin,
 Elden ihtiyarım aldı gözlerin.
 Gara bulud kimi doldu gözlerin,
 Derdim, gemim yene artır, yüz olur.

Merd olanın eskik olmaz gereyi,
 Helal olsa etasının çöreyi.
 Âlem bilir bu Şemşir'in üreyi,
 Işıklı, şefegli bir gündüz olur.

SENİ

Senin özgelere atdığıın kemend,
 Doluşar eline tez yıhar seni.
 Ele bir boğanâg galhar garşına,
 Tutular gözlerin, toz yıhar seni.

Gurduğun duzağa düşersen, naşı,
 Senin yoldaşındı dellallar başı,
 Uzag gedir eller atam el daşı,
 Edalet, hegiget, söz yıhar seni.

Dayanıp yerinde durmaz fitnekâr,
 Lütfesi haramdı, mayası murdar,
 Yağdırar emeli yaz gününde gar,
 Boran yıhar seni, buz yıhar seni.

Özgenin malıdı söküp yediyin,
 Şemşiré bes medi yalan dediyin.
 Var hele gabagda sual gedyin,
 Bağlanar yolların, iz yıhar seni.

DURA BİLMEZ

Sirr açma nâmerde, s̄z açma pise,
Nâmerdin gelbinde söz dura bilmez.
Yoldaş olma alçag olan nâkese,
Danışar ilgardan, tez dura bilmez.

Merd ile ülfet gıl, zehmete gatlan,
Salamat baş sahla her ehtiyatdan.
Bedeni hifz ele, pisdan, bedzatdan,
Haram doğru yolda düz dura bilmez.

Çağırma zalımı, yetişmez dada,
Şemşir çoh imtahan edip dünyada,
Karsız gohum yaman günde arhada
Sen çoh arzulama, az dura bilmez.

GELBİME

Ele atdı, gülle kimi tohundu.
 Bu gün bir nadanın sözü gelbime.
 Cesedim şad oldu, aşığdı, yandı,
 Saldı gara bir el közü gelbime.

Aradım-ecdâdı alçag nesildi,
 Nece deyim, canavara esildi.
 Gara bağram tike-tike kesildi,
 Paraladı, seydi duzu gelbime.

Söz ile ohladı meni, o horyat,
 Könlümün sehrini eyledi berbad.
 Ey hagg-ı hegiyet harayıma çat,
 Goyma düşe hicrin izi gelbime.

Gilinc yarısını gürteran loğman,
 Muzemmet dardına tapmadı derman.
 Şemsir hegiyetden isteyir aman,
 Hagg derman eylenin şu gelbime.

ALIM

Gocalıg el verip, vurulup tebim,
 Bedîi ahımlı söz hardan alım?
 Gezirem cavanlıg keçmir elime,
 Gedd-i gametimi düz hardan alım?

Her bir feslin öz ve'desi, vahtı var,
 Göz görende könlü onu arzular.
 Bahar lale açar, gış yağdırar gar,
 Yayın isti günü buz hardan alım?

Eqg-i mehbetti hoyalım andı,
 Gocallıca sanmayın ki, arandı.
 Ge'rdim git olma da gocalıgında,
 Guzguladı yohdu, düz hardan alım?

Cahanda can sahla, el misaladı,
 İnsanın seadet pak igbaladı.
 Paylanan bir anbar azalmadı,
 Mecbur edirsiniz siz, hardan alım?

Gün az galıp dağ başını yahmağa,
 Şemşirin göz yaşı dolup ahmağa.
 Göy çemenli ovlaglara bahmağa
 Növresde ışıklı göz hardan alım?

BİLMEZ

Berk ayagda bizim elde gayda var:
 Geride bir gelin, gız gala bilmez.
 Od eskilmez demirgara, velesden,
 Ardıcın külünden köz galabilmez.

Huşyarlıg lazımdı zenende, erde-
 Nesihet eşide sahlaya serde.
 Ağıl eyleşer mi boş beyinlerde,
 Töküler bayında söz gala bilmez.

Olar mı bedzatda ,bicde ganacag,
 Hiyle işletmekdi adeti ancag
 Şeytanın övladı şeytan olacag,
 Dayanıp yerinde düz galabilmez.

Bayguş sen istemez eli, obanı,
 Hain ölke çapar-olsa imkanı,
 Haramdı vicdanı, haramdı ganı,
 Çöreyinde halal düz gala bilmez.

Şemşir sat, var ise söz müşterisi,
 Şahid olsun senetkarın birisi.
 Görünende canavarın sürüsü-
 Goyından, davardan iz gala bilmez.

YARAŞIR

Ne güzel görünür Goşdaşın dağı,
 Burda lale, gül nergize yaraşır.
 Yaz olanda al yaşıla bürünür,
 Gör ne yahşı saza, söze yaraşır.

Bahsa on dördünde aya-gözeldi,
 Ner yanında güzel maya gözeldi.
 Garatala, kekliye gaya gözeldi,
 Terlan-daga, ceyran-düze yaraşır.

Derd bilmeye gerek ehl-i hal ola-
 Hoş danışan, sözü şehd-i bal ola.
 Gözde vesme, yanağında hal ola,
 Goşa hal da gemer üze yaraşır.

Diz yerimir, teper çohdu ürekde,
 Gülde davam ola bilmez külekde,.
 Hubanların derd-i gemin çekmek de
 Niye gören tekce bize yaraşır?!..

Şemşir, daha nef getirir ağlamagı,
 Seadetdir canı gümrah sahlamag.
 Derip benövşeni deste bağlamag
 Novbaharda gelin-gıza yaraşır.

KEPEZİN

Bir tike üreyim döndü bir dağa,
 Gözüme göründü gözü Kepezin,
 Mehebbetli ana kimi görkemi,
 Bir ata ahşarlı özü Kepezin.

Çarğata bürünüp gayası, daşı.
 Sef çekip ucalıp Murav gardaşı,
 Buludlar fövcüne yetişmir başı,
 Ağ öümüş yetirir düzü Kepezin.

Sene bahır Goşgar, Gonur, Çalbayır,
 Köksüne behş olup min çemen, çayır.
 Yazıp te'rifini ne geder şair,
 Gurtarmaz destanı, sözü Kepezin.

Bu dağların şövketi var, şanı var,
 Güdret nengerlidi, adı, şanı var,
 Göy gölü, şefalı Naftaları var,
 Şefa tapır oçul, gazi Kepezin.

Saymaz güzelliği durubdu sanda,
 Galib bahar olur insan bahanda,
 Gaynesi ceqlendir Han oluyanda,
 Çalınız kamani, sazı Kepezin.

Bahanda Murovê, Çilgöze sarı,
 Şemşirin çohalır eşgi, vugarı,
 Goy galsın, sözlerim yadigar barı,
 Yazılsın köksüne yazı Kepezin.

GARDASINDA

Derman bir sende var ali möhterem,

Derdi ele verki, öz gaydasında.

Bilinmez derdlere sen ele merhem,

Tapılsın elacı tez gaydasında.

Goy gelsin gedenim, dursun yatanım,

Olmasın möhnete, yasa batanım.

Atlansın igbalım, eksin kotanım

Semtine işlesin düz gaydasında.

Nakəsi görende guruyur ganım,

Derdbilmez elinden inciyir canım.

Az galdı şam kimi alışıp yanım

Haçan deyilmedi söz gaydasında.

Kömek sende olur her müşkül işe,

Salma bu Şemşirü gorhu, teşvişe.

Gözel baharımı dönderme gışa

Goy bahsın dünyaya göz gaydasında.

DAĞARCIĞI

Elesi var deyirmana atılar,
 Olur bir mezeli toz dağarcığı.
 Elesi var bir guruşu satılır-
 Bir gotur keçinin boz dağarcığı.

Âşig var ki, haram deymir diline,
 Âşig var ki, cannisardı eline.
 Âşig var göz vurur gıza, geline,
 Dolmur, yarımciğdı göz dağarcığı.

Aşig var ki, her ne desen varıdı,
 Aşig var ki, halgın senetkarıdı.
 Aşig var kamalda lel, mirvarıdı,
 Doludu haralı söz dağarcığı.

Aşig var ki, bir demcıdı çay olmaz,
 Usta var ki, haramhordu bayolamaz.
 Aşig var ki, bir torbaya tay olmaz.
 Ay Şemsir, boğalar tez dağarcığı.

GABAĞINDA

Neşter deydi yaralarım ganadı,
Kebab olup yandım köz gabağında.
Göz gayner bulagdı su ahıtmağa,
Yaşın da bir novdu üz gabağında.

Yamandı ayrılığ her gemden beter,
Edirmiş insanı deli, dengeser.
Çohdan görmediyim Tamara, Ejder,
Kaş gelip duralar göz gabağında.

Gocaman Şemsir'em, sinedefterem,
Ezelden siz ile olmuşam herem
E'tibarda bir gulam-i kemterem,
Secdeliyem doğru söz gabağında.

DEDİ

Ezel ibtidadan büyük atalar
 Nesiheti oğlu-gızına dedi.
 Nifrin edin, kaçın, ayag basmayın
 İblisin,,şeytanın izine dedi..

Behsi düşdü oğul ile ananın,
 Kadın tez aldanır dedi, inanın..
 Eslî hegigetdi bu imtahanın,
 Ferzende maderin özüne dedi.

Di bahın alçağın e'tibarına,
 Satgın geyrétine, namus, arına.
 Oğlu girip çuğulçu paltarına,
 Hag sözü ananın üzüne dedi.

Le'net satgınlara onda goyuldu,
 Üreğine burgu düşdü oyuldu..
 Şah arvadı gara gula soyuldu,
 Özü de le'neti yüzüne dedi.

Düşüner metlebi derd yanan insan,
 Goy heber aparsın barı dünyadan
 Şemsir persinmedi sultandan, handan,
 Nögsanı herkesin gözüne dedi.

TEREFINE

Bize atalardan bele misal var:

Su ahar semtine, öz terefine.

Halal hilget şer ahtarmaz aşikar,

Her sözü danaşar düz terefine.

Mekes, milcek haram meş'i arzular,

Nâkes olam alçag işi arzular.

Zimistanın guşu gışı arzular,

Bülbülün heyalı yaz terefine.

Merd igidler yahşı dostlar yüz olsun,

İlgarımız doğru olsun, düz olsun.

Şemşir tek gelbiniz tertemiz olsun,

Gelsin bir heyirli söz terefine.

VAR

Seher iken bir deryaya uradım,
 Suyunun içinde canı, duzu var.
 Sen ele sanma ki, azdı sevadım,
 Sualına cavab mende yüzü var.

Elli yeddi mindi onun nişanı,
 Hem altı yüz altmış altı var sanı,
 Erinmir, yorulmur gezir dünyanı,
 Karvanının ne iredi izi var.

Onun komu kamsam ona bağılıdı,
 Bilmek olmur garaladı, ağılıdı.
 Gahdan gemgin, gah da işret çağlıdı,
 Hağdı bu söz, doğrusu var, düzü var.

Dört ümmanda onun kenarındadı,
 Herden olur garişmeğa imdadı.
 Birin suyunun zeherdı dadı,
 Hegigetdi kimin ona sözü var.

Şemşir'e ktohunma, güzel, dinc otur,
 Goy ona gâzıldan azalmagan nur.
 Yarından terpenmir, uzağı tutur,
 Mende hama bu kudretin üzü var.

D Ü Ő E B İ L M E Z

Bir ocag galasan palıddan gala,
Samandan heç zaman köz düşe bilmez.
Namusa deyibler alınmaz gala
Gorusan semtine iz düşe bilmez.

Leke düşe bilmez güneşe, aya
IŐıg salar yere erş-i elaya,
Hilgeten yaraşır geline haya,
Öz Őahlıg tahtından gız düşe bilmez.

Mayasına haram gatmayan insan,
Kesalet yuhusu yatmayan insan.
Meslekini pula satmayan insan,
Elin nezerinde tez düşe bilmez.

GarŐıya dağ gelse, bacar aÇasan,
Yer var ki, susasan, yer var coŐasan.
Şemşir, sen ne geder ömür yaşasan,
Daha pis günlerden söz düşe bilmez.

YAVAŞ-YAVAŞ

Heyat yoldaşımın sağ olsun canı,
 Ağartmır üzüm göz yavaş-yavaş,
 Demişem erini döymez her kadın,
 Eleme bağırimi buz yavaş-yavaş.

Bu menden cavandı hemi de gümrah,
 Sonrası da yahşı olar inşallah.
 Nazlaşırığ dilde şirin galıbagah,
 Herden olur şirin söz yavaş-yavaş.

Men evde galıram o gedir işe,
 Gelende düşmürem gorhu, teşvişe.
 Heder söylemeyi etmeyip peşe,
 Danışmır hercaayı, buz yavaş-yavaş.

Terlan kimi gelir çölden evine,
 Şad oluram çoh sevine-sevine.
 O ki, başlayırığ yeddi lövüne,
 Tam kesirik çörek, düz yavaş-yavaş.

Birleşip derd-geme biz gelirik dov,
 Yekdil ağzımızdan gaynayır alov.
 Deymeyip belime ne maşa, ne ohlov,
 Çalıp-ohuyuram saz yavaş yavaş.

Şemgir'eh uzağam el töhmetinden,
Dostun hem düşmanın mezzematinden.
Halal gazanclıyığ el zehmetinden
Emin dolanırığ biz yavaş-yavaş.

VEDESİNDE

İtirme özünü müggle düşsen,
 Darıhma sebrinin az vedesinde;
 Gelbini gen sahla, gelse taleden
 Ağılar gapalı göz vedesinde.

Bahtın sarayında yana bir çirag,
 Tereggi, tenezzül ondadır ancag,
 Ağaçtan düşer mi bivede yarpag?
 Her hilget yetişer öz vedesinde.

Evvel günden el gaydına gal, dolan!
 Doğru söyle, demedim ki, lal dolan,
 Yahşı at min, yahşı güzel al, dolan.
 Canının güvvetli, saz vedesinde.

Hansı âşığ vefâ gördü gözelden?
 Çohu sevdi, yarıçıhdı tez elden;
 Etir gelmez payız fesli hezelden,
 Deriler benövşe yaz vedesinde.

Sevdiyim gözelde sen ağıl ahtar,
 Huşu çasgınlara olmaz e'tibar.
 İstesen tapasan vefâlı bir yar,
 Yohla kamalının kız vedesinde.

Heste şefalanar teri gelende,
Tebib ona yönü beri gelende,
Eger diye bilsen yeri gelende,
Gılıncdan keskindi söz vedesinde.

Dost olan dostunu sata, yaraşmaz,
İlgarını elden ata, yaraşmaz.
Daha bize hiyle-hata yaraşmaz,
Şemşir, saggalınınboz vedesinde.

ÇİÇEKLİ

Bizim tereflerin eller oylağı,
 Ne güzel görünür göze, Çiçekli!
 Könlüm ferehlendi seni görende,
 Dost kimi gülürsen üze, Çiçekli!

Gözellerin bulag üste sağdır,
 Sene garşı laçın, Murev dağdır,
 Bir derdin sinemde galıp bağdır,
 Her sirri demirem size, Çiçekli!

Ellerin sakindir Meydan çayında,
 Mehebbet yurdunda dost sarayında.
 Al-yaşıl olursan bahar ayında,
 Bezenirsen gül-nergize, Çiçekli!

Hüsnündü yetiren seni bu hala,
 Vesfin düşüp indi bütün mahala,
 Bürüyüp köksünü çemen, gül, lala,
 Ohşayır nişanlı gıza, Çiçekli!

İki dağ görünür; Buzlug, Bezirgân,
 Şemşire özleri verdiler nişan,
 Bir yanın yaysılagdır, bir yanın aran,
 Gış günün benzeyir yaza, Çiçekli!

D E M E , D E M E

Sirre möhkem olur hilgeti halal,

Nâkese, nâmerde söz deme, deme.

Sirrini faş eder, eşider alem

Haine derdini tez deme, deme.

Esl-i neslini gez, zatını yohla,

Lütfü temizdirse ne dese hagla.

Hebisten sözünü örtülü sahla,

Salmasın elmine iz deme, deme.

Heder uçup yüngül etme perini,

Hercayı sözlere veme serini.

Üreyin atlansa açma sirrini,

Heç vaht yahşıya da pis deme, deme.

BİR TEREFDEN

Ey can alan sene deyim derdimi,
 Ohu bir terefdan, yaz bir terefdan.
 Gıygacı bahışın alır tağetim,
 Gemze bir terefdan, naz bir terefdan.

Gend ezilip bal gatilip dodağa,
 Hallar hett olunup lale yanağa,
 Nergizi sineye, gülü buhağa
 Beze bir terefdan, düz bir terefdan.

Menimle yad olma sen inden bele,
 Bülbül sene müştak, sandede bülbüle;
 Bir daşın, heyranam, yar, şirin dile.
 Seyregib dinmesin tez bir terefdan.

Al başım goynuna, bulanım tere,
 Goy batım gerg olum müşge, enbere,
 Meslehet-meşveret gelsin bir yere,
 Söhbət bir terefdan, siz bir terefdan.

Ya meydi, ya şerbet lebinin tamı,
 Doludur elinde eşğamin camı,
 Dursun pişvazında gözeller hamı
 Gelin bir terefdan, gız bir terefdan.

Sagiler destinde bir bâde kimi,
Durmuşam yolunda âmâde kimi,
Şahana meclisde şahzâde kimi
Dolan bir terefdan, gez bir terefdan.

G

Goyma ki, âşigin çöllere düşsün,
Uçsuz endelibin, güllere düşsün,
Vesfini söyleyek, dillere düşsün,
Şemşir bir terefdan, saz bir terefdan.

YAHŞIDI

Bu dostun gelişi bir bahar oldu,
 Güz el garşıladı bizi, yahşıldı.
 Birge tutur nezerinde hamını,
 Keskin fehmi, gören gözü yahşıldı.

Eller dolandırıp çoh ilden beri,
 Yayılıp âleme şadlığ heberi.
 Merd nesilin eskik olmaz hüneri,
 Süd veren amanın özü yahşıldı.

Halgın gözü onu görüp tanıdı,
 Bizim zamanenin gehremanıdı.
 Elimizin eziz mehribanıdı,
 Söhbeti şirindi, sözü yahşıldı.

İstemir bir işi ola kesir, kem,
 Dağratan oğludu ilgari möhkem.
 Her heyırhahlıka koyduku pedem,
 Yolu herigötdü döl yapğıdı.

Çomğırılın gelbindo ucalır hevon,
 Salıp Kelbecere ne güzel bir ses,
 Ârif, Âgil, kâmil, âlim, olan kes,
 İgidin doğrusu, düzü yahşıldı.

M E H E B B E T İ

Gözeller seyrine getmirem daha,
 İndi var sineme söz mehebbeti.
 Yene de birini könlüm unutmur,
 Galibdir könlümde göz mehebbeti.

Doğrudu, bahıram yara kenardan,
 Yohsul vardan umar heste de gardan,
 Aşılıp tegetim, düşmüşem kârdan,
 Menden kesip gelin-giz mehebbeti.

Şemair, her insanda bu hal yahşıdı,
 Yüz fikirden bir düz heyal yahşıdı,
 Kişinin geyreti halal yahşıdı,
 Ola öz yarına öz mehebbeti.

MENİM KİMİ

Seksen yaşa çatmış hanı bir âşığ

Deyir mi özünden söz benim kimi.

Sualçıya cavab verse adaşığı

Hazır mı suala tez benim kimi.

Aşığın lazımdı düz mehebbeti,

Her elde, abada ola hörmeti.

Serv-i senuber tek geddi, gameti

Var mı bir siması düz benim kimi

Esir Dağıstanın yeli boşgara,

Yolum çoh düşübdü, beli, Goşgarâ,

Kepeze, Murovâ, deli Goşgarâ,

Salar şakirdlerim iz benim kimi.

Şemşir bu dövrandan olmadı küskün,

Ustadım Gurban'dı-babası Miskin.

Golum kuvvetlidi, gılincim keskin,

Siz de olun tig-i tiz benim kimi.

DEDİ- GETDİ

Çoh çekmiştim zimistanın gehrini,
 Bir gün könlüm bahar-yaz, -dedi, getdi.
 Çerhin gerdişine yohdu e`tibar,
 Elin dost elinden üz, -dedi, getdi.

Pervane tek cismin oda galandı,
 Yaralarım yüz yerinden sulandı,
 Gohum-gardaş etrafıma dolandı,
 Galmadı birinden iz, -dedi, getdi.

Ölüm gasidine yohdu utanmag,
 Hain heyalını çetindi ganmag;
 Ecel bir nâmerâdi, olmaz inanmag,
 Keç insan gesrinden tez, -dedi, getdi.

Cahanda gonagdı biş gün her bende,
 Sözlerimi tesdig, gel, eyle sen de!
 Bir yasa gedende Behlül Dârende
 İray danışmadı, düz, -dedi getdi.

Möhnet düşgünüyem, yorgundu halım,
 Genden ayrılmaga yohdu macalım,
 İstedim ömrümden söz heber alım,
 Heyif cavabımı boz, dedi, getdi.

Dediyim her kelâm galsın yâdigâr,

Menim öz dilim var, öz diğeyim var.

Şemşirin gelbinde çohdu arzular,

O şirin sözlerden az dedi, getdi.

İNSAN OĞLU

Unudur verdiyi ehdi, ilgari,
 Pozur peymanını tez insan oğlu.
 Menim sözlerime sen inanmasan,
 Ahtar bu alemi gez, insan oğlu.

Sirin verme, sir sahlamaz her adam,
 Kimin atasından halal, ner adam?
 Hanı dosta e'tibarı bir adam,
 Ola ilgarına düz insan oğlu?

Huşum ne bir çihır, ne de cem olur,
 İşim-peşem möhnet, güsse, gem olur.
 Bîlgar dost sehavetde kem olur,
 Az gelip dünyaya, az insan oğlu.

Hâinin gelbine yüz şeytan dolup,
 Saldığı bağçalar saralıp, solup,
 Dağ da nîr sahlamaz bîlgar olup,
 Sahlamaz gelbinde nîz insan oğlu.

Yetse gulağına Şemşirin sesi,
 Sene şefâ verer onun nefesi,
 Gezanın gederi yapmayan kesi,
 Yihar mı yığılssa yüz insan oğlu?

AY PERİ

Ve'de verdin, doğru olsan ilgara,
 Bu günden gebale yazag, ay Peri!
 Seninle birlikde düşek dağlara,
 Nâbeled yollarda azag, ay Peri!

Hüsnünden utanır gül, çemen, lala.
 Senin her bahışın deyer mahala,
 Ne gana çek, ne böhtana, ne ala,
 Gel mene gurma sen duzag, ay Peri!

Tovuz camalina galıbdı heyran,
 Senin soracağını alıbdı her yan.
 Soruşup neslimi, etsen imtahan,
 Eslimiz Şemşedin, Gazabı ay Peri!

Ecelsin öldürür meni firgetin,
 Eyibdir geddimi derdin, möhnetin,
 Ehd ü peymanını bu mehebbetin
 Ben indî biz mece pozag, ay Peri?!

Galaen gadak bizim ele, güznel sen,
 Gend oxllip şirîn dille, güzelsen,
 Yohdu beraberin ele gözelsen,
 Dolanma Şemşirden uzag, ay Peri!

D E Y M E M İ Ş

Şövgе gelip nece desin derdini
 Aşığın elleri saza deymemiş.
 İnsafdır mı ayrı salmag gülünden
 Bülbül desti bahar, yaza deymemiş.

Melal-i möhmetden olmuşam zinhar,
 Menim üçün haradadır bu gerar.
 Ha dedim gezadan dolanım kemar,
 Kirpiye tohunup, göze deymemiş.

Seyragub l çekmir fitneden, şerden,
 Yaralı gelbimi yandırır herden.
 Nâdandan, ganmazdan, her bî-hünerden
 Söz galdı mı daha bize deymemiş!!

Gızılgülü bağban kimi dermeyen,
 Uçmuş viran köülleri hörmeyen,
 Naşı olup şikarda av görmeyen,
 Vurdum deyir, gülle ize deymemiş.

Şengir bir merama gelmek yahşdır,
 Heyrini, şerini bilmek yahşdır.
 Avara gzmekten ölmek yahşdır,
 Nâkesin sillesi üze deymemiş.

VERMEZ

Gedadan pay umma, sehâsı yohdu,
 Atası vermeyip özü de vermez.
 Nâmerdin heyrinden zereri çohdu,
 Can versen, torpagdan mizi de vermez.

Babanın yoluyla gedecek neve,
 Atmaz adetini uyuşmaz debe.
 Olsa gapısında seksen min deve,
 Saile bir yetim guzu da vermez.

İlgarda, insafda kim olsa naşı,
 Yahşılığ etmeye getirmez başı.
 Nâkes bir dağ kimi yağsa gumaşı,
 Möhtaca bir gırıg bezi de vermez.

Alçag satgın, gözü, könlü, gelbi dar,
 Onlara yoldaşdı şeytan, canavar.
 Yaradan, halne verse ihtiyar,
 İnsana görmeye gözü de vermez.

Çamşır, hebislerin şerbeti aci,
 Haramdı guldurun baci-heracı.
 Kimsene ölməsın nâmerd möhtacı,
 Sen şeker istesen duzu da vermez.

NEDİ

Bir nâdan gelbime tohundu toyda,
 Anlamadı eyri nedi, düz nedi.
 İnsan görmemişem hele bu boyda,
 Başa düşmür metleb nedi, söz nedi.

Anamın betminden düşenden beri,
 Elm-i me'rifetden yohdu heberi.
 Çiçek de tikandır ondan öteri,
 Esla bilmir istot nedi, düz nedi.

Özünden dem vurur,, senetkâr deyil.
 Söyüd kimi yarpaglayır, bar deyil.
 Dört fêslin birinden heberdar deyil,
 Gış nedi, yaz nedi, yay-payız nedi.

Sirke tündeleşende çatladar gabın.
 Duymaz me'nasını defter-kitabın,
 Şensir min danışsa bilmez hesabın,
 Altmış nedi, elli nedi, yüz nedi.

MENİM

Gaşları gelemim, şirin kalamım,
 Sensen bir sevgili gözelim benim.
 Hem canım, cahranım, güllü alemim,
 Olaydın ahırım, ezelim benim.

Gayada kekliyim, düzde ceyranım,
 Murovum, Goşgarım, dağım, aranım.
 Şoşgarım, şahbazım, tülek terlanım.
 Gelbimde növreste tezelim benim.

Şerefim, izzetim, cennetim, huri meleyim.
 Kövkebim, mehrabım, mahım, Ulkerim,
 Ağzı beçe ballı, dili şekerim,
 Lebleri şirinim, mezelim benim.

Eşgim, mehebbetim, arzum, dileyim,
 Behiştim, cennetim, huri meleyim.
 Megsedim, meramım, ruhum, üreyim,
 Öz cismin, öz canım, öz gelim benim.

Taleyim, düvranım, eygim, lezzetim,
 Şeşgirem, senedir hetir, hürmetim,
 Dilimde ezberim, sözüm, söhbetim,
 Saf te'bim, pak şe'rim, gezelim benim.

SÖZÜMÜ

Mektub ganadlanıp size çatanda,
 Desin keskin dua size sözümü.
 Gızılgülün gülabinın tehrinde
 Goy çeksinler nurlu üze sözümü.

İmlâsı, inşâsı zerli ipekdi,
 Gömherdi, serrâfa çatmag gerekdi.
 Arı gonan bal şireli çiçekdi,
 Layig bilsen ohşat söze sözümü.

Şe'rini ohudum oldum pervana,
 İnan sözlerimde yohdu behana.
 Bakı'nın gardaşı Ermenistan'a
 Hediye gönderin teze sözümü.

Sen heyf ismini vermeyip nişan,
 Bir nâme gönderip simuzer Efşan.
 Paytahtı Yerevan, o gabil insan,
 Keşke o ahtara, geze sözümü.

Şemşir'em şad oldum azaldı derdim
 Görsem görüşüne secede ederdim.
 Benövşe şehinden yazdım gönderdim,
 Bükdüm lale, gül nergize sözümü.

A Y R I L I G

Serw boylu, gelem gaşlı, canalan,
Var yahından ele nezen, ayrılıg.
Doluhup gözlerim ahıdır leysan,
Damcılar yaş üzden süzer, ayrılıg.

İşi bele gördü ne ise felek,
Çerhin gerdişine söz var mı deyek.
Haçan olar bir de gelip görüşmek,
Sene kim dayanıp dözer, ayrılıg.

El-elden üzülse hayana yeter,
Şemşir firgetini çeksin ne geder.
Meânûndan, Kerem'den, Leyli'den beter
Dostunu itiren gezer, ayrılıg.

GAYDADI

Pay ver, pay alarsan-atalar deyip,
 Ezelden bu adet bizde gaydadı,
 Mühennetler süfre açıp ad olmaz,
 Yalvarar-yaharar üzde, gaydadı.

Çekilsin könlümden sedâgete yol,
 Rehme, mürüvvete, kerâmeke yol,
 Gerek ürek versin mehebbete yol,
 Gözlemek bu yolu gözde gaydadı.

Güclüyâ kücenip, fagıra gülme,
 Özünü dağlardan çoh uca bilme.
 Nâmerdâen tohunar zehirli keñme,
 Kababı yandırmag közde gaydadı.

Şemşir çohdan deyip ilana lenet,
 Seytan kâmi ara vurana le`net.
 Fırıldeğa le`net, yalana le`net,
 Kişi bütün olar süzde, gaydadı.

GETİRDİM

Sıdğ ürekden ellerimin dilince,
 Elin salamını size getirdim,
 Gözümdeki, könlümdeki vüsali
 Hicranını döze-döze getirdim.

Taleyin, igbalın sene yar olsun,
 Bu tebîb ellerin daim var olsun,
 Goy yazım dünyada yadigar olsun,
 Vesfinizi şirin söze getirdim.

Könlümün terlanı hey çalır peri,
 Şefâlı elini görenden bâri.
 Açılup sinemin şer`r defteri,
 Neğmeni tebibe teze getirdim.

Gülmezdi üzümde hemîşe derdim,
 Dağılıp gem, güsse endişe, derdim.
 Dağların düşünden benövşe derdim,
 Piltan gatıp gül, nergize getirdim.

Men şefâ diledim bahtı keskinden,
 Azadam çıhmışam, geçen pis günden.
 Şairlik nurunu babam Miskinden,
 Gurbandan yadigar Üze getirdim.

Şemşürin gür te`bi vetensiz dinmez,

Hansı ata balasına can demez.

Bir az bundan gabag Kepezden enmez

Murav ceyranımı düze getirdim.

NE VAR

Bu geder möhnetin çekim hansını,
 Eger derd bir olsa, dözmeye ne var.
 Canda toget varsa, ürekte teper,
 Dolanıb dağları gezmeye ne var.

El atmaq lazımıdı dalda galanda
 Su veresen canın oda salana.
 Gösteriş hedendir ustad olana.
 Bahanda heşyeni düzmeye ne var.

Heyalın ahtarır dağı, aranı.
 Yağdırma gelbine garı, boranı.
 Eggin deryasını, söz furtaranı,
 Gevvas olsam, düşüb üzme ne var.

Sen dulların gel heç galma gaydına,
 Garanlıgdan daha çihdin aydına.
 Her kes gerek tay danışa, tay dine,
 Anlamaz başını ezmeye ne var.

Çemgür, döz meclahı bilmek lazımıdı,
 Bir merdin yolunda ölmek lazımıdı.
 Her günde şad olub gülmek lazımıdı,
 Ağlayıb dodağın büzmeye ne var?

A GÖZEL

Üfüğden baş veren afitab kimi,
Yanardı gözümde gözün a güzel.
Çeşme-yi entehur-pak olan şerab,
Şekerdi, şerbetdi sözün, a güzel.

Mirvari dişindi, yagut halındı,
Sevgilim, hoş olan senin halındı.
Seher-ohşarındı, nur-camalındı,
Sanıram gamerdi üzün, a güzel.

Şemşir sevip sen tek necib beşeri,
Hüsnüne heyrandır, ey güzel peri.
Hilgetinde necabetin eseri,
Mügeddes meleksen özün a güzel.

GETDİ

Heyif, heder yere gürüyen ömrüm
İlgarsız yolunda üzüldü getdi.
Canımın gedrini niye bilmedim,
Yağ kimi eriyip süzüldü getdi.

Men oda alşdım, o suya çimdi,
Ateşinde yanan bilmedi kimdi.
Bedenim sızlaşır ele bil simdi,
İncelip sap kimi nezildi getdi.

O şad gezdi, möhnet çeken men oldum,
Güselendim, azadlığdan gen oldum.
O deyirman oldü, mense den oldum,
Cismim una döndü, ezildi getdi.

Adını her günde andım, anmadı,
Eşğinin oduna yandım, yanmadı,
Derd çekdim, gem yedim gandım, ganmadı,
Fikrim gem yoluna düzüldü getdi.

Çemleem gıcıltdı İntizar menı,
Eğiden gıllamenin gıllakkar menı.
Mr gıllı ahtararoon, nazlı yar, menı;
Deyeller: Karvanı pozuldu gitdi.

ŞAIRİN

Odlu ile benim görüştüğüm gün,
 Özü güldü, gözü güldü şairin.
 Dağıldı gelbimden derd-i gem, ah, ün,
 Dostum geldi, özü güldü şairin.

Bezendi benövşe gımişdı nêrgiz,
 Bu baratı algışladık ikimiz.
 Al-yaşıla bezeklendi dere-düz,
 Oğlu güldü, gızı güldü şairin.

Çoban tüteyini çaldı binede,
 Şükr eledik seadetli güne de.
 Şemsir kimi Odlunun da sinede
 Sazı güldü, sözü güldü şairin.

BELKE

Le'binin şiresi, güllerin hası,

Arılar ağzından süzülüp belke.

Dehanında olar bal müseffası,

Gaymag dıdağında ezilip belke.

Zeberced yazılıp goşa halların,

Gözel, senin o tamaşa halların,

Büllür buhağında goşa halların,

Dağlar çiğeyinden düzülüp belke..

Şemşirem, var çoh melalı canımın,

Harda galdı el, mahalı canımın,

Ay cavan gız, heste halı canımın,

Bilgar yolunda üzülüp belke.

GETDİ

Daşı çoh ağırdı bizim vetenin,
 Deydi, çoh kelleler ezildi getdi.
 Çingizhan, Napalyon, bir neçeleri
 Haggına yetişip düzüldü getdi.

Ömür-gül celladı zülmkârların,
 Arzusu puç oldu o hunharların.
 Terlan yuvasına uçan sarıların
 Gan yaşı bu yerde süzüldü getdi.

Ölkemiz çoh çihip her imtahandan,
 Hele persinmemiş handan, hagandam,
 Defelerle gisas aldığ düşmandan
 Hainlerin eli üzüldü getid.

Libasdan-libasa girdi bu dünya,
 Tanadı nâmerdi, merdi bu dünya.
 Şengir, son hükümlü verdi bu dünya
 Hitlerin de gebri gazıldı getid.

YAHŞIMDI

Üç yaşını yetiresn yüze sen,
 Anam, bacım, körpe gızım, yahşimdi.
 Goy bu neğme menden gâhsin yadigâr,
 Şe'nine bir te'rif yazım, yahşimdi.

Sen ele gözelsen sızım Elûde,
 Senin tek balanı çoh sever dede.
 Atanla gel bize yaz gâlen vede,
 Bu ilgârı gözler gözüm, yahşimdi.

Arılar şan üste bal anı gezer,
 Yaz olanda dağlar lalanı gezer.
 Ananın üreyi balanı gezer,
 Gaydamız beledi bizim, yahşimdi?

Atadan algış al, yarı anadam,
 Körpe laçın uçmalıldı yuvadan.
 Geşenğsen tavuzdan, bir de şonadan,
 Gel teline inci düzüm, yahşimdi.

Yoldu berabert eldi, obada,
 Böyliüp çatasan şöhrete, ada
 Şemşir balanı da salarsam yada,
 Düşende söhbetim, sözüm, yahşimdi.

İ N D İ C E

Gözlerem yolunu heyli zamandı,
 Yetişmişem bir muraza indice.
 Sen gelende dağlar elvan boyandı,
 Elim çatdı teli saza indice.

Daş bulacağı görmeyibsen hele sen,
 Üşüyersendamcılara ele, sen.
 Dastan ele yay abaya, ele sen,
 Başla söhbet, şirin söze indice.

Elik meskenidi yaylım güneyi,
 Ovculardan eyleyirler gileyi.
 Gartalın bağışı kekliyin neyi,
 Hoş gelecekdeyim size indice.

Çıhar Sarı dağa, Ceyrangaçana,
 Bah Gızılarhayaca, könlül açana.
 Nozer yetir ganadlarıp uçana,
 Terlan gonar Tehtadüze indice.

İlham gelip babasını görmeye,
 Süsen balam gül ü reyhan dermeye,
 Bir goca Şemşire ürek vermeye,
 Bir cüt terlan gelip bize indice.

B İ R G Ü N

Nâmerdânreliyle eyilmez polad,
 Eyilse, heddine düzeli bir gün.
 Çohlara yurduma girmek istemiş,
 Olup öz yahası, öz eli bir gün.

Ağ dumanda çoh olsa da gurultu
 Külek vurur, dolu yağmaz, tez ötü.
 Yorulmaz menzilde edalet atı,
 Başa çihar ahr-ı ezeli bir gün.

Şer semendi minse yorulacagdı,
 Böhtanın gamadı girilacagdı.
 Gudurğan gem seli durulacagdı,
 Günhünden kütandı nezili bir gün.

Gözle geleceyi, hele öyünme,
 Dams, boyun çekip kele öyünme!
 Göyem kölgesinde, tula öyünme,
 Saralıp töküler hezeli bir gün.

Şenşirem, sözümlü düzgün deyirem,
 Olar bir degişen yüz gün deyirem,
 Girilmiş beline üzgün deyirem,
 Halin olacagdır mezâli bir gün.

Ç A T M A D I

Ov seydiinde duran maşı avçunun
 Ov keçdi güllesi izê çatmadı.
 Sevgisin unudan daşürekların
 Üreyinden yaşingöze çatmadı.

Regibe yetişdi cahın-calâlıp,
 Bedirlenmiş gaşın, güneş camâlin.
 Senin seltenetin senin vusalın
 Eğyara gısmetdi, bize çatmadı.

Şemşir'em sen ile çekilir adım,
 Beg odunda dağ-dağ oldum gâynedim,
 Menim eh U nâlem, benim feryedim,
 Asmanlara çatdı, çize, çatmadı.

GÖZEL GİZ

Yüz min güzel olsa gelmez eynime,
 A şirin söhbetim, sözüm güzel giz.
 Maral bahışına mail olmuşam,
 Doymur gözlerimden gözüm, güzel giz.

Laleyanag, gel başına dolanım,
 Sene olmaz hiyle fitne, yalanım.
 Pervene tek ateşine galanım,
 Görünsün külümde gözüm, güzel giz.

Camalın bir mahdı, misali ayâ,
 Kerâmet sahibi salıbdı saye.
 Hilgetine elbet gatıblar maye,
 Bu işe şahiden özüm, güzel giz.

Egg atından düşen galır piyada,
 Şemsiri unutma, herden sal yada.
 Özgenin malısan, a melekzada, -
 Ezelden olaydın bizim, güzel giz.

YAZIĞIM GELİR

Hemdemsiz aşığam-gelbi şikeste,
 Özümün özüne yazığım gelir.
 Derd-i gem üz verip yatıram heste,
 Bahan yoh üzüne yazığım gelir.

Nâkes sahlar zeher, ağı evinde,
 Galan olur gem dustağı evinde.
 Nâmerd külgesinde, yağı evinde,
 Ganayan dizime yazığım gelir.

Derd giriftaram men behti gara,
 Alıcı terlanın tay oldu sara.
 Yorulmaz te`bimle ağ varağlara,
 Yazılan sözüme yazığım gelir.

Şemsir niye gem möhneti bol çekir,
 Neden ötrü han gehrini gul çekir.
 Yahşı güne hele gözüm yol çekir.
 Yol çeken gözüm yazığım gelir.

G Ü L L Ü

Ustad senetkârın dediği kimi
 Bizim de var meyil, mezeli Güllü.
 Gara günü atıp, ağ güne çatıp,
 İndi hoş güneşi tezeli Güllü.

Süd gölünde gevvas olup bir yollug,
 Üzüne efsundu vatande bollug,
 Elemir ne beye, ne hana gullug.
 Behtever öz başı, öz eli Güllü.

Bahıram hüsnüne dağılır gemim,
 Yohdu ehtiyacım, kesirin, kemim.
 Görse çoh yazardı Elesger emim.
 Budu gözellerin ezeli Güllü.

Seadet gıspası açılıp bize.
 Şemşir, sen te'rifi bağladın teze.
 Azadlığ dileyir cümleten erze,
 Darıhma dileyin düzeli, Güllü.

MENİ

Sekseni keçirem dohsana sarı,
 Çoh üşüdür boran meni, buz meni.
 Sizin kimi ganadlanıp uçardım,
 Guşlar eger götürseniz siz meni.

Gezdim Garabağ'ı can deye-deye,
 Gün keçirdim, ahır yetdim erseye.
 Ziyanim deymeyip heç bir kimseye,
 Hamı bilir itibara düz meni.

Hilkatim düzgündü, düzle de varam,
 Halal süt emmişem deyilem haram.
 Elin âşığıyam, pâk senetkâram,
 Çekipdiler imtahana yüz meni.

Sınıg kalbi dikip, guran yahşıdı,
 Yaman günde kömek duran yahşıdı.
 Zimistanda dağdan aran yahşıdı,
 Verâlısan ahtar, ara, gez meni.

Günüm keçir nurlu gelir sabahım.
 Bu toprakdı elim, günüm, penahım.
 Bu aen, bu men nedir, ahı, günahım,
 Nâ-merd, besdi, az gıygacı süs meni.

Şemşir'em dağlarda ucalıp sesim,
Gocalıg arana saldı hevesim.
Halgımın algışı besimdir besim,
Heyif ki, gocalıg tapdı tez meni.

GOCALIGDANDI

Niye gileylişen, Ferec gardaşım,

Bizim her derdimiz gocalıgdandı.

Uşaglarla olan dava-dalaşım,

Neylesin gızımız, gocalıgdandı.

Ele ki, soyuyur azcana hava,

Durup rüzigarla edirik dava.

Dörd feslin her günü düşmek tumova,

Gel deyek özümüz, gocalıgdandı.

Çoh gezdik, dolandıg dağı-aranı,

Daha gocalmışıg söz gurtararı,

Çeşmeksiz seçmirik ağdan gararı,

Tor görür gözümüz, gocalıgdandı.

Verek gelbimizi "Mahur", "Şahnaz"a,

Belke ezelemiz isine, gıza;

Hem yara, yoldaşa, oğula-gıza,

Keçmese sözümüz gocalıgdandı.

Şedlig dünyasında olmaz ağlamag,

Tökülüp dişimiz, galıp boş damag.

Goy gabin başana her kim etse llağ,

Gırışıp üzümüz, gocalıgdandı.

Şemşir söz demekden düşüp hellekden,

Heder yere inciyririk felekden.

Tühd esende döleşirig külekden,

Gatlanır dizimiz, gocalıgdandı.

DAĞLARA

Elim gelem tutup se'r yazandan,
 İbtida demişem söz bu dağlara.
 Hörmətli tutmuşam ata-anadan,
 Olup mehebbetim yüz bu dağlara.

Zimistan bürüyür eğ libaslara
 Halis ham gümüşdü-bahırsen hara.
 Bulag donur, çay bağlayır gargara,
 Onda köynek olur buz bu dağlara.

Beş ay gucağında gış galır gonag,
 Gartal küskün olur, keklik bîdamag,
 Boran yağır aman vermir boğanag,
 Maral sala bilmir iz bu dağlara.

Mayda ganadlanır arı, kepenek,
 Çemengül, benöşe-neçe çür ireng.
 Bezeyir dağları al-elvan çiçek,
 Nergiz naz getirir yaz bu dağlara.

Çoban menle çörek kesdi tepede,
 Lalezarlı düzün üstü tepede,
 Guzu meleşende yastı tepede
 Gölşiminde çalınar saz bu dağlara.

Şemşir usanmada sen kimi pirden
Heyif ki, dizlerim düşübdü girden,
El verip gocalıg-bahdım ki, birden,
Doluhup tuturam üz bu dağlara.

Ş İ İ R L E R

2- TECNİSLER

DAĞLAR

Yaz gelende bürünürsen çemene,
Başlanır yamyaşıl göy demir, dağlar.
Yer üzünde ovu geçen terlanın,
Çekiler sedrine göyde min dağlar.
Eyleşer mi yay üstünde gar daşım,
Bahar gelir köç yaylagdan gardaşım;
Asmanda da olsa gohum-gardaşım,
Bilse bu derdimi göy de emin ağlar.
Şemşir, haggı ahtar, gezme ne zarı
Merde sığın ne sızılta, ne zarı.
Gadir olan kesme menden nezeri,
Unutsan tikdiyin göy duman dağlar.

İNDİ

İnanma namerdin yalan andın,
Vuracag özünden, aya, dem indi
Gen günde dost deyer, dar günde gacar,
Ahtarar girmeye, aya dam indi.

Neysan yağar ahar seller gar daşı,
Ehsan eyle heste üçün gar daşı!
Gürbet elle çoh ahtardım gardaşı,
Bir kimse can demez, ay adam indi.

Derdim çohdu, aylar, eller sayalsa
Şemşir merdin gapısanda sayılsa,
Her kim halg içinde kişi sayılsa
Meni de sayacag, ay adam ,indi.

s

TEREF

Düz kababa, bal gaymağa yaraşır,
 Düyü de meyl eler a yaga teref,
 Müşkül işde senden kömek isterem,
 Dur munu dar günde, ay ağa, teref!

Yene kelef sarıg tutdu ne aldı,
 Bahar fesli uç yaşıldı, uç aldı,
 Merd iyidler ad gazandı, ucaldı.
 Nâmerdler de düşdü ayaga teref.

Gös ağlasa gem arhıdı, yüz yaşa,
 Bir gurudan ad düşermiş güz yasa,
 Şemsir, daha at möhneti, yüz yaşa,
 Üz tut gara günde ay ağa teref.

T E C N İ S L E R

YAHŞI GALADI

Goceliğda canan güldü üzüm,
 Tükildi gelbimde yahşi galadı.
 Sevindim, fêhr etdim özüm-özüm,
 Merdin gerek elde yahşi gala adı.

Gel sınığ gönlünü sarı aşığın,
 Rengi zeferandı-sarı, aşığın.
 Sinesi yaradı, sarı, aşığın,
 Canında ağ odun yahşi galadı.

Çamgir uqlu getir iqim yahşi su,
 Yahşi beydi, yahşi reydi yahşısı.
 Günah etmez yahşılarn yahşısı,
 Hainlerin meyli yahşi galadı.

SİNE

Sin herifin sinem için yaranmıŝı

Nâbeled olmuşam men özge sine.

Ne kenar bahırsan bigâneler tek,

Belke ohŝadırsan men özgesine.

Gerden çekdin, boyun benzer bir gaza,

Seni tutan bir geder di, bir gezâ,

Gessal yuyup gebrimizi bir gâzâ,

Sensiz nece gedim men özge sine.

O ŝeyde bülbülün köksü ne sarı,

Gözüm hesret bahır köksüne sarı;

şemşiri zülfünle köksüne sarı,

Bil ki, istemirem men özge sine.

GALDI

Geza galinc çaldı, geder de baltı,
Her biri benim için yüz yarağ aldı,
Yohsulug çekmişem keçen zamanda,
Onlardan sinemde yüz yara galdı.

İgbal gerek özü başa a vara,
Göz dikmedim a dövlete, a vara,
Kerem Êsli deye gezdi avara,
Möhnet bir ona yoh, yüz yara galdı.

Tifile hoş gelir ay şirin dadı,
Acısa dahanı ay şirin dadı,
Şemşir, o cananın ay Şirindi adı,
Ferhad bu dağları yüz yara galdı.

İNDİ

Gül güllü çağırır, çiçek çiceyi,
 Topla yasemenden yara, der indi!..
 Ferhad gayalara küllüğü çalamda
 Açırdı gayadan yara der indi.

Gorhuluğu ölüm adı, gan adı,
 Semenderin yandı ada gamadı.
 Yetişmemiş neşter vurdu, ganadı,
 Tebibim naşıdı, yara derindi.

Bizi gözden bir kenara yar atdı,
 Ahtarırım men yayağa, yar atdı.
 Şemşiri yaradan bir yol yaratdı,
 Bir demi tezedən yaradar indi?

GARDAŞ

Gerib ölsem canı yaman kim olar,
 Urvatsız görüner yağ ölü, gardaş.
 Payızın sonunda açan çemeni
 Ya sahta yandırar, ya dolu, gardaş.

Çagırsam eşitmez, uzag, dadımdı,
 Uzag lezzetimi uzag dadımda.
 Yahınca yanımdan azagdadımda,
 Bele getse gelmez yad olu gardaş.

Şemşir, günün zerre ay ağı besdi.
 Meni incetdiynem, a yağı besdi,
 Gardaşın bir guru ayağı besdi,
 İster ya boş gelsin, ya dolu, gardaş.

HALAL DADIMDI

Uzagdayam natemizden, nakesden,
Goy çeksinler benim halal dadımı.
Kani-kerametten, bar-ı hudadan,
Onlardan isterem halal dadımı.

İnanmaram ha cindere, harama,
Bezек-дүзек gör yaraşır barama,
Halal hilget meyl elemez harama.
Halalam, heyalım halaldadımdı?

Şemsir, ferhad üçün bir şırın gerek,
Tifl eme anasın bir şirin gerek.
İçesen şerbeti bir şirin gerek,
Acı olan zehir halal dadımdı?

YAZ

Ohumuş bülbüller, ne sendi bağlar,
 Ne güzel yetişip güle-güle yaz!
 Benövse, nergazi, çemen gıceyi,
 Deme ki, dermişem güle-gül, a yaz!.

Söndü gözüm, yohdu menden od uman,
 Bizden barat bu ummayır, ad uman,
 Açılardı o garanlıg, o duman,
 Görünür ay, güneş güle-gül, a yaz!

Göy göyercin gonup bağda budağa,
 Mugan düzü bezenibdi, bud ağa,
 Bah işrete, bu arana, bu bağa,
 Şemsir, bu tecmisi güle-gül yaz!

BİR DE GÜL

Sen bilirsen ne yara var şinemde,
Menim derdim beşdi, ondu bir de gül.
Ne zamandır tangal yanır canımda,
Ne lazımdı meni etme bir de gül.

Bah tutmuşam ellerinde bir daman,
Cavan galar ab-i könser bir demen.
Cennet-i e'lâde bir sen, bir de men,
Melaikler, bir de bülbül, bir de gül.

Goca Şemşir, tapıg seni ne belâ
Yada düşmür oğul-uşag, ne bala.
Susanmışam leslerinden ne bala.
Gülmelidir, gül derdime, bir de gül.

YAHA GEC

Bağ içinde danışasan yarman,
Gün uzana bu dağlardan yaha gec.
Çoh müštağam goynundakı narına,
Zalım, niye sen açırsan yaha gec.

Sen top atma benim gesr-i galama,
Hemişelik heyalında gal ama,
Gören kimi meni oda galama,
Yaman canım, yavaş yavaş yaha gec.

Novbaharda yere yağış dost yağı,
Şemşir, inan, olmaz dosta dost yağı.
Kâş olaydım etirlenmiş dost yağı,
Yarım meni yanağına yaha gec.

BU LALA GIZLAR

Birisi benövşe, birisi çemengül,
 Dağlarda açılan bu lala kızlar.
 Ele bil yaranıp abü selsebil,
 Bezenip yemenê bu lala kızlar.

Çoh çetindi dêmir ovlar sov ala,
 Ne istersen meni gemden sov ala.
 Nece cevab verim derin suvala,
 Bir rehminiz gelsin bu lala kızlar.

Şemşir, yene çaylar kimi bir daşam,
 Sedler üstden bir daşmaşam, bir de aşamı.
 Ele sanma ovuclarda bir daşam,
 Ât göye golların bulala, kızlar.

SARI

Uzaşmışam zatı napak, haramdan,
 Yol alıp kaçırım halala sarı.
 Zehlem gedir boş danışan adandan
 Gedirem dilsize, ha lala sarı,

Gelem, yaz kağıza yazı gırmızı,
 Nankeşler yuhani yazı gırmızı.
 Gışı ağ çuhalı, yazı gırmızı,
 Garışır nergize ha lala sarı.

Gel heyir işime birce yara sen,
 Aşig ol dünyada birce yara sen
 Tebibim ol gurtar birce yara sen,
 Terman et yaramı ha, lala sarı.

Şemşir, bağdan gızılgülü der, yanı,
 Sail paysız, boş gayıtsa der yanı.
 Gevvas gezer servet için daryanı
 El atar derinde ha lala sarı.

GARŞI

El sözüdü var üstüne var geler,

Yohsul da meyl eder ay aza garşı.

Çaş dolanar, geler fesl-i noubar,

Yaz keçer yay geler ayaza karşı,

Ovçuyam, komandı, a yayı gördüm,

Yaz bele dolandı, a yayı gördüm,

Cem oldu on iki ay, ayı gürdüm,

Buludlar komlaşdı ayaza karşı.

Şemşir, var bu ümmannlarda adalar,

Gavvas olan deryalarda ad alar.

Senet seven el içinde ad alar,

Tecnisime tecnis a yaza garşı.

YARIMÇIG

Bir barı çekmişem sözden, şe'rden,
Kömekdar ol, goyma gala yarımçig.
Görüm deyesen mi başa çatmasın,
Gıyarsan mı bele gala, yarımçig.

Ele sar var, ara söyle, ara dan,
Olmalıdı ara ahşam, ara dan.
Yaşayarsan, uzaglaşsan aradan,
Garişma govğaya, gala yarımçig.

Şemşir'in ocağı hanı eşe yanar,
Zerre giğilcımndan ha meşe yanar.
Merdlerin ocağı hemişe yanar,
Sene kim deyer ki, gala yarımçig.

T.C.

B İ L M E Z

Bir namerdin eli min eve dağıdar.
Min hebis bir gönül tike de bilmez.
şer dağışar gegigete kem bahar.
Hagg terete gözün dike de bilmez.

Le'net hain, hebis, şeytan sözüne,
Nanecibin özü nedir, sözü ne.
Doğru yolu yohuş biler özüne,
Addım atmag düze, dike de bilmez.

Goy menzilin Şemşir, olsun Minavaa,
Yad sirrini min danışa, min aça,
Merd olanlar çörek verer min aca,
Yüz nâ-kes vere bir tike de bilmez.

O H A T M A

Gel oh atma yaralya zehmdar,
Uçmasın sengerin bir dağı daldan.
Onun sinesinde, üreyinde var,
Bir dağı gabagdan, bir dağı daldan.

Derdi olan male çeker giceler,
Çerh-i gerdiy eleyini gec eler.
Gara köhlenini miner geceler,
Güneş de dalamar bir dağı dalran.

Şemşir hagdan metlebini bir dile,
Sen dostunun gül etrini bir de ile
Binasından acı deymiş bir dile
Dadızdırma zehri, bir de ağı daldan.

A R Z U M B U D U R

Arzum budur sağlığ ile geleler,
Atam anan bizim dağa sen ile.
Şehli beövşeler, güller, çemenler,
Yaylağlarda açılarda sen ile.

Gış dolamsın, garşı gelsin ara yaz,
Çen çekilsin, uzaglaşsın gar, ayaz.
Gelem götür ara dincel. ara yaz,
Negme yazmag hünerini sen ele.

Şemşir, çağır movbaharı yahına,
Bayram günü ellerine yah hana,
Ehd-i vefa goyma gözden yayhına,
Övrad için ve'de verdin sen ile.

BU YARA BU YAR

Yer altda goç minip Melik mehemmed,
Goy meni göndersin biyara bu yar.
Sende sedaget var, mende mehebbet,
Ne güzel yaraşır bu yara bu yar.

Pervaneden geyri kimse ad olmaz,
Nebeled kes deryalara o dolmaz.
Heste menem tebib senden odalmaz,
Gel seni gözleyir bu yara, bu yar.

Edip zemingahı bir yaş hilalı,
Şemşir, senden ömür bir yaş il alı.
Geyinip camanım bir yaşıl, alı,
Goh ağı gırmuzu boyar a bu yar.

BU DEDİ

Aşigine can deyerdin ezelden,
Üzün dönüp neçe çekim bu derdi.
Gileyem o ilgarsız gözelden,
Bağ besledim güllerini, bu derdi.

Say derdini, elle azdı , gel yüze,
Gevvas könlü, çih deryadan gel üze,
Aman , tebib, menle garşı gel, üze,
Söyle: Heste, sene derman bu derdi.

Şemşir, eşgin kitabını, aç ara,
Sedagetten metleb dile, a cara,
Merđ gapısı möhtac olmaz açara,
Mene barat etdiyiniz bu derdi.

BU GÖZELGİLE

Zimistan döländi, geldi nobahar,
Bülbül aşig olup bu gözel güle.
Dünyadan bimurad getmerem, eger
Bu gözel danışa, bu gözel güle.

Söz demeye çoh utanır bir üzüm,
Sen izin ver, goy gölünde bir üzüm.
Heste üçün gıysan bir nar, bir üzüm,
Goynunda eziler bu gözel gîle.

Çetin uça, bir üreye gona gem,
Şemşire de:Gel,lebimi, gonag, em,
Ey dost bugün bir meleye gonağam.
Gel gedek benimle bu gözelgile.

YARALI DAĞLAR

Yahşı sahla kaçıp ovçu elinden,
Sene bir maralım, yaralı, dağlar.
Tebib han, gelsin, elesin derman,
Sızıldar, ah çeker yaralı dağlar.

Gülle deyip bir köhneden bir indi.
Bayguş kimi salıp dağa bir indi.
Oh keçdi sineden gara büründü,
Gelbini çal-çarpaz yaralı dağlar.

Şemşir ağlar, hanı desin can, ana,
Yapşı canı gerek şirin can ana.
Men getsem de veten galsın canana,
Geyinip sallansın yar alı, dağlar.

T E C N İ S L E R

MENİ

Olmadı gismetim ata-anadan,
 Gezmedi ya bibi ya hala meni.
 Üreyimi yaralama, a nadan,
 Az yapış sinemden, yahala meni.

Goy işlesi , ne çerhimi dayandır,
 Elin sahla, insaf ele, dayan, dur.
 Ya rehme gel, yandırısan da yandır,
 Aşığlar odlara, yah ala meni.

Ne gözeldi bu dağlarda menere,
 Ver nameni sizin melek Menzere.
 Serrafısan, müşteri ol men zere,
 Sal gızıl teşfine yahala meni.

Yollarında var uçurum, yarğanım,
 Söyle nedir senin meylin, yar, ganım.
 Müjganınla üz ahıtsan, yar, ganım,
 Hens et ya ele, ya hala, meni

Şemşirem, sevirem merdi, men eri,
 Gözleyirem namus, geyret, men arı,
 Sen çiçekde şirin esel, men arı,
 Gondur yanağına, ya hala meni.

AY GARA BAĞLAR

Gış olanda könlüm seni arzular,
 Al-yaşıl çemenler, ay gvra bağlar.
 Gati keçer zimistanda havalar,
 Keser gedikleri ay gar a bağlar.

Ayrı düşdük ğgbal bele, baht bele,
 Firgetimden gedd eyildi-bah bele
 "en düşmüşem gör ne güne, bah bele,
 Güneş göy bürüner, ay gara bağlar.

Şemşir sual verdi, cavan nes aldı,
 Yar don biçip öz boynuna nes aldı.
 Eşgin meni bu günlere ne saldı,
 Mecnun tek boynuma aya gara bağlar.

YARA YAZ

Gelip teze, heber verinyara, yaz,

Bezensin yaşıla, tez ala güzel.

Men danışım, sen derdimi yara yaz,

Götür, al galemi tez ele, güzel.

Tebiet veribdi gözele bahtı,

Höküm etdiñ, buyurdu göz ele bahdı,

Ürek dedi, gözüm gözele bahdı.

Yene meni çekdi tez ala güzel.

Şemşir, de bir sözüñ yara mende var,

Feryadın dağları yara, mende var.

Dermanı sendedir-yara mende var,

Goyma derde canımı tez ala, güzel.

A LELE

Ana dünya neler saldın yola sen,
Hanı Mecnun, İslî, Kerem, a lele.
Dedim belke bizle yaşa dolasan,
Demedim ha herbirini lal, ele.

Kenar keçdi neden uzag bahdı yar,
İndi mize bir cennetdi bah riyar.
Eger olsa bir insana bahtı yar,
Daş götürse dönmelidi a lele.

Şemşir, güldür besdi, sen bu dağları,
Görübsen sinemde sen bu dağları.
Gezdin cavanlığda sen budagları,
Gocalıgda t lli sazı al ele.

BU DAĞLARA

Deme: Tek ağlaram yarsız dünyada,
Körelere üreyem, ara bu da ağlar.
Gözlerim olduhur düşende yada,
Ara bu yaylaglar, ara bu dağlar.

Gel çekme yanamda bir de gan adı,
Yanar pervanemin bir de ganada,
Yaram ganamışdı, bir de ganadı,
Gövr eler sinemde ara bu dağlar.

Şemşir, sene kimdi derman arayan,
Su töken yoh, ara arayan yan.
Ovçu, güllen ara tutdu, ara yan.
Hürküşer marallar, ara bu dağlar.

B İ L E S E N G Ö Z E L

Gaşın gelem boyun terlan teheri,
 Dedim gözellikde belesen, güzel.
 Mehebbet eşgine düşenden beri,
 Menem yarpag kimi, bil esen, güzel.

Gözelliğe sen goymusan ha maya,
 Feslin düşüp aprel yoh, ha maya.
 Ohşayırсан o terlama, humaya,
 Hüşnde, sumada belesen, güzel.

Müşg-i enber etrin gelse yüz ile.
 Demedim ha elli derdim yüz ele.
 Şemşir sensiz günün sayar yüz ile,
 Teğha heyalında, ele san güzel.

YA IELE

Niye, könlü, ayatmırsan tebi sen,
 Ya Mecnûn ol, ya Kerem ol, ya lele.
 Dözebilmez zerger olup zer kesen.
 Elin atar ya mercana ya lele.

Göz gövrekdi sen ağlama, bu da ağlar.
 Derd ehlinin var gelbinde bu dağlar.
 Yaz gelende ol bezenir bu dağlar,
 Ya semen der, ya gerenfil, ya lale.

Bir söz dedim, ne sözümü gır, ata,
 Leb- teşneyen yetir meni Gırata.
 Goca könlüm minmek ister Gırata,
 Deli köhlen çetin verer yal ele.

Kamil baytar çekiç çalar ha nala,
 Şemşir, besdi çekme daha ha nale.
 Çal saggalı sen gırmızı henala,
 Ölek götür ağ saana yal ele.

OLDU

Pirim nezer saldı yene üstüme.
Açıldı buluddan ay aydın oldu.
Pünhan sirrimizi, a meleksima,
Sur saldı aleme ay aydın oldu.

Gözeldi durmamsız ayaz aylara
Gelene, kitaba a yaz ayları.
Dağları bezedi a yaz ayları.
Dağa el getirdi ay yadın oldu.

Şemşir'in bu neğmesinâ ohu yar,
Men ağladım, sen dinmedin, ohu yar,
Müjganından atdın mene ohu yar,
Kamana kömekçi ay aydın oldu.

YA ZERİ

Tebib garşı gelse, sağalar yara,

İster ağla, ya sızlda, ya zarı.

Gışın ömrü teslim olur bahara

Çiçeklerden bal çekecek yaz arı.

Gel, sen doğru, bu düz yola dön, garı,

Düzeler mi gec ağacın dongarı,

Gışdan galan guzeylerin don garı,

Görmürsen mi geldi çatdı yaz, eri.

Ümmändasan, sen bir mayag al ele,

Şemşir sene yahşı yoldaş, a lele.

Sececekdir serrat bahsa a lele,

Tanıyacag ya sandadı, ya zeri.

O YADA

Ey benimle sirdaş olan bivefa,
Yene sirri miye verdin o yada.
Men ki, seni unutmaram ölünce,
Yaman günde seni salmaz o yada.

Mey evinde kamañasan, ya tarsan?
Gelbin gışdı, ya boransan, yatarsan.
Neçin atıp mehebbeti-yatarsan,
Mecnin sesim belke seni o yada.

Tifildi mi ağ memeden bal emen,
Kâş olaydım ağışunda bala men.
Şemşir deme, bir belayam, bela men,
Yar bağrımı doğra da, oya da.

BU GÖZELGİLE...

Zimistan dolandı geldi nöwbahar,

Bülbüt aşig olup bu güzel güle.

Dünyadan beymurad getmezdim, eger

Bu güzel dânişa, bu güzel güle.

Söz demeye çoh utanır bir üzüm,

Sen izin ver, goy gölünde bir üzüm.

Heste üçün gıysan bir nar, bir üzüm,

Goynunda eziler bu güzel gile.

Çetin uça, bir üreye gona gem,

Şemşire de:- Gel, lebimi gonag, em!..

Ey dost, bu gün bir meleye gonağam,

Gel gedek benimle bu gözelligile.

GÖZLER

Gaşın aydı, tel üstünde kehkeşan,
Ne göyçek gösterir cemalı gözler,
Olar ancag mahlakede bu nişan,
Geyinip geddine cem alı gözler.

Sen Leyli ol sal boynuma, bu da bağ,
Men bülbülün, sen kızıl gül, bu da bağ.
İster meni ağac götür buda, bah,
Goyma tez canımı cem alı gözler.

Gel ohunu, şirin çana gıyam, at
Terlan çekdi, turac galdı gıya mat.
Şemsir, bil ki, o gün gopar giyamat.
Olsa bednezerince malı gözler.

TEK-TEK

Pak oturup pak ustaddan der alan

Ayinde el atar yasine tek-tek.

Hegigetin grahına der salan

Yetişer izzetle ya sine tek-tek.

Danışdın derdini yara, dağladı,

Naşı neşter çaldı yara da ağladı.

Gehrinin olavu yara dağladı,

Ya ciyer yandırdı, ya sine tek-tek.

Şemşir ağlar haraya gel sen, ağa,

Dada yetiş salacaglar sınağa.

Köç vahtında bürünande sen ağa

Yahın eller gelir, yasine tek-tek.

Ç E T İ N

Üstadımdan ders almamış nabebed,
 Ne el vur yarama, ne sarı çetin.
 Dava günü garhar olar payibendi,
 Yeriye düşmene ne sarı, çetin.

Şirin əhu, sal sesini o vala,
 Ağrı tutup gel serimi ovala.
 Görüpsen mi ala garga av ola,
 Terlan tay sahlayar he sarı çetin.

Şemşir derdi eleyipsen ne şire,
 Sube coşur boyun çekir ne şire.
 Hey çalışar yoh yanında ne şire,
 Bal yığa peteye nes arı, çetin.

Y A D A S A N

İsmayıl'ı menden geyri o sazın
 Çengelinden alabilmez yad asan.
 Hamı oldug Hediyeeden irazı,
 Var ol, bizi ne tez saldın yada sen.

Dostum için bağcamızda var üzüm,
 Meylin çekse kızılğün de var, üzüm.
 Hagg yanında ağ simalı var üzüm.
 İster meni gohuma san, ya da san.

Ve'deleşdik geldik çatdıg san ile,
 M^uşk-i ember şe'rimdedir sen ile.
 Hezinemi bölmeliyem sen ile,
 Var mı di gör buna besab, ya da san.

Şemşire, bir, pakdı neslim, ya zatım,
 Kamandaram hedengimi yazatım.
 Suvar olsa menzil keser yaz atım,
 Deymez oma ağır gamçı, yada san.

YENE SERİNDİ

Baharın çağında bezener bağlar,

Yazın serin yeli yine serindî.

Payız olcag bar yetirer budaglar,

Eyiler ayağa yine serindî.

Gış bed olsa, tab getirmez, il gara,

Heç gelmeye aylar, günler, il gara.

Dost odur ki, möhkem olsun ilgara,

Demerem mehebbet yine serindî.

Heste Şemşir, arzularsan ya narmı,

Beht oyansa, çırac yagsız yanar mı.

Derde düzmez fily gergedan, ya nermi,

Nadana eylemez yine eser indi.

SİNEMİ

Aşık, niye çekdin senen adını,

Tezelendi yaralırı sinemi.

Dalgalandı deryaları tebimin,

Goymadın ki, sakit dura sinemi.

Leyli için Mecnun gezen min derdin,

Gem bağanda dedü güllüğü min derdin.

Gem, hicranın yüz möhneti min derdi,

Üreyimde dâğları var sinemi.

Şemşir, arif için nağme yaz ganar,

Bülbül bağıın ter etrini yaz gamar,

Gız zedeli sınığ gelbim yaz ganar,

Hanı, tebib, bes sayası sinemin?!

T E K C E

Çoh çemen-çiçekle bezenir yaylağ,
Bürümez dağları bir lala tekçe.
Mahmud Esli sevdi alabilmedi,
Kerem'i gezdirir bir lele tekce.

El-abamız goy çekmesin bir dağı,
Sinelerin yeni sönsün bir dağı.
Ağır elin zehmi yıhar ir dağı,
Meydan yaraşar mı bir lala tekce.

Turac galar terlan çekse giymete,
Şemir, goyas nokes nine giymete.
Zerger olsa zerin geder giymete,
Olacağı müşteri bir lele tekce.

AZ DANIŞ

Ehl-i hal yanında az danış, az gül,

Bir kelmen deryadan olmasa derin.

İgidler içinde er kimi dolanı,

Namus tacın olsun, olmasa da erin.

Düz dolan ucalsın öz başın, a yar,

Ganmırsa vur daşı öz başına, yar!

Avara dolanıma öz başına, yar,

Başsız ahan sular olmaz ha derin.

Gör neler yaranmış bu dağda bir bahır

O dere bir bağıdır, bu dağda bir bağ.

Şemşirem, salmışam bu dağda bir bağ,

Deymişî gismetim olmasa derin!

DERİN GEZ

Sen geş eyle, deryalardan al le'li,
Derin ahtar, derin ara, derin gez.
Dilek dile, rizgin iste, al, leli,
Sehalıdı, ner igidin derin gez.

Nakes eli derd oduna galadı,
İnsan getse dahr içinde gala adı.
Sene yahşılığın senger galadı,
Sert gayalar, derin dağlar, derin gez.

Gel Şemşirin yaz adını saya sal,
Çetin işin asan eyle, saya sal,
Tebibim sen aç yaramı, saya sal,
Hestelerin tez sağalsa, terin gez.

YAY DAĞA

Güneş çihar sarı donlu ufukdan
 Nur şû'leni hına kimi yay dağa.
 Ağ dumanda deli Goşgar, Delidağ
 Hey bürünür gar, borandan yaylığa.

Şerbet içen sağ eline cam alır,
 Yaz yaylağın atlas olur camalı.
 Garabağ'ın cem davarı, cem malı
 Yaylamağa göçüp gelir yay dağa.

Şemşir, yaz kağıza gara, dayansın,
 Men yanırım, deyin Gara da yansın.
 Merd ona demişem gara dayansın,
 Danalar da yeyip olur yayda ağa!

Ş İ İ R L E R

3- D İ V Â N İ L E R

OLA

Azalar mı bele maya, pak ola, hala ola,
 Zehmet ile kazanılmış öz gapında mal ola,
 Geleceyin sahlancıdı zehmedinin behresi,
 Yetirersen öz heddine serinde kamal ola.

Yansan oda, nâ-necibin sengesinde durma, keç,
 Bi-sehalar dilek tutmaz , sen boynunu burma, keç.
 A zülünkâr yağı cellâd, fügeranı vurma, keç,
 Nöker ola, nâib ola, gul ola hambal ola.

Garatikan kölgesinde yatma ki, şahmardı, bil,
 Sığınma nâmerd olana adeki yunhardı, bil,
 Süfresinde kesme team sözü gözü, gönül dardı, bil,
 Tamı zehrimardı bil ki, sanma şirin bal ola.

Hökmü senin elindedi, ne desen yazar kalem,
 Dostu satma gara pula, könlünde olsun Kerem.
 İhtiyârî gören kim bed danışıp vurma dem,
 Adâlet, divan yanında goyma dilin lal ola.

Şemşir senin heyâlinda doğruluk her an gezir,
 Kimse bilmez ne zamandan gerdiş-i dövrân gezir.
 Gahdan meylim cah-i celâl gurulu kotan gezir,
 Gurulu kotan yerine baht ola, igbal ola.

GÖLGESİ

Heç sâye salmaz üstüne garatikan gölgesi,
 Balaca ulğun kolunun yoh binadan gölgesi,
 Etme şeytanla gohumlug, ef'i ilanla dostlug,
 İtibarda satgın olar, yohdu nâ-dan gölgesi.

Söyken ele böyük dağa-volkana baş eymesin,
 Her külekden hofe gelip, tufana baş eymesin,
 Deryalardan dehşetlenip, ümmaâna baş eymesin,
 Pesinmesin yer üzüne gelse duman gölgesi.

Özünü heç te'rif etme, goy desin eller seni,
 Sağig dolan, aldatmasın hercayı diller seni,
 Keçme nâmerd körpusunden aparsa seller seni,
 Heç sığınma boz külküye, ahtar aslan gölgesi!

Öz kalbinde sen vefene, halga mehebbet ara!
 Sen yarı, yoldaşı satma eger çekilsen dara!
 Şemşir deyir, gerek müdam möhkem olag ilgara,
 El te'sibi çekenlerin olur her an gölgesi

KİMİ

Sualıma gel cevap ver medeni insan kimi,
 Sözlerinden le'l süğülsün mirvarı, mercan kimi.
 Müşterisi varsa eger al-gumaşdı metehim,
 Bahalı yagut safıram sim-i zerefsân kimi.

Bağban oldum, bağ becerdim, dermek için bar gerek
 Vefâlı dost arasında namus, gayret, ar gerek;
 Sadaketde, mehebbetde doğru, düz ilgar gerek,
 Sen de düz ol itibara itibarlı san kimi.

Yahşı dostu gıyâhan satmı, olma üzü gara sen,
 Geleceyi anla, düşün, hakikati ara sen.
 Şemşir'e hiyle gurma gel, ay yazığ fukara sen,
 Biâisen mi tutmalıdır şer kimi, böhtan kimi.

İNCİMEZ

Şuursuzdan, ağılsızdan ağılı olan incimez,
 Kamelsızdan, dil ganmazdan arîf, ganan incimez;
 Bi-vefâdan incâmerem, bişehadan küsmerem,
 Düşünceden ders alana söyle na-dan, incimez.

İnciyerem o kimseden aârîf olup söz gana,
 İşâreni başa düşe, metlebini tez gana,
 Dostunu yahşı tanıya, ilgarını düz gana,
 İnsan bele merd yolunda verse de can, incimez.

Ölünce merd olmalıdı lütfü temiz her oğul,
 Şen eler ata yurudunu goçag, hünerver oğul.
 Cefâ çeker say sahlayar say seçilmiş ser oğul,
 Şemsir onun zehmetinde yüz il, inan, incimez.

BİR CAN KİMİ

Heyatımız çiçektidi, cennet-i rizvan kimi,
 Ellerimiz behtiyardı camallı oğlan kimi;
 Sözü bir, ilgari birdir bizim en beş gardaşın,
 Ürekleri birge vurur cesedde bir can kimi.

Bizde insaf, hem mürvet, düz-çörek ilgari var,
 Hem mehebbet, hem sadakat, hem can itibarı var.
 Tohunmağa birce kalbe kimin ihtiyarı var.
 Sad, firavan yaşayınlar el hamı insan kimi.

Daşkesene, Sumgayıta yüz bele dastan gerek,
 Bele vesfi gece-gündüz yazıp ohuyan gerek,
 Gül ekip, bağ beceren kamallı bağban gerek,
 Var gızallı bağlarımız Mil kimi, Muğan kimi.

Her bir işde merd, gabagcıl, fedakâr el bizdedi,
 Zehminden dağlar itreyen kahraman el bizdedi,
 Behişt görmek isteyen, bir gonag gel, bizdedi,
 Ola gger yüz de yaşan olarsan caven kimi.

Biz demişik, sülhe gelin, dünyanın insanları,
 Yer üzünün mezlumları, her yanın i saları,
 Yoldaş olun gardaş olun, cahanın insanları,
 Bir atanın oğlu kimi, bir ana doğan kimi.

Üzüm bağı, zer sulârimher'derde'derhanıolan, derde dervan olan,
 Le'l bulgılı o Bakı dı dil erde dastan olan,
 Aranı, hem uca dağı mercanlı meydan olan
 Bele servet de harda var bu Azerbaycan kimi.

Gış olanda gar göyneyi geyen ellerden deyin,
 Varı, malı, mähsulü bol kendden, şherden deyin,
 Buz içinde mal beceren sendeften deyin,
 Bu Kelbecer gızlarıdı aşıcı terlan kimi.

Sözlerimden me'na seçer ârif olan ehl-i dil,
 Gelip di merdler üçün namus, gayret yahşı bil.
 Artırmağa çehd eñeyir pahnını il-be-il,
 Eşidenler unutmasın, olsunlar imren kimi.

Günde bir heber eşidip her gün ucalır bağım,
 Azerbaycan te'riflenir, gel sevinsek, gardaşım.
 Gocaman aşig Şemşir'em sekseni keçip yaşım,
 Hele yazıp-yaradıram növeste oğlan kimi.

NEYLESİN

Verem güdüden üreye tebib-loğman neylesin,
 Vahtı keçmiş çetin derde yohdur derman, neylesin.
 Derd veren kes, derman ele, rehm-i mürvet sendedi,
 Derd-i dili sağolmayan aciz insan, neylesin?

Kökden balta deymiş ağac gurusun başdan gerek,
 Tohunmasın, kenar keçsin merd ohu dasdan gerek.
 Görende uzag olasan hiyle, savağdan gerek,
 Fitne-fesadlar oduna düşüp yanan neylesin.

Hezan vursa zerif yarpag lâle, nergizden düşür,
 Odun yanır köze dönür, kül ise közden düşür.
 Belke aşig gocalanda nezerden, gözden düşür,
 Yorulup öz gatarından geri galan neylesin.

Memmed Aslan ve'de verdi, niye Genbber lengidi?
 Bir saniyem ile döndü gör ne geder lengidi.
 Demedi mi heste demem birden küser, lengidi,
 Bir azca geç gelmeyine dözmür atan neylesin.

Zarlı Elif ata dedi, ürek-direk verdio o.
 Kalbimde bahar açıldı yahşı hüner gördü o.
 Şemşir'den eyledi kenar möhneti o, derdi o,
 Bundan artıg kömekdarlıg gabil insan neylesin?

OLMASA

Heç kim sene nâmerd olmaz, kalbinden dar olmasa,
 Sözü helgi şirin geler o dil-azar olmasa.
 İkiüzlülük eylemese hamı inanar ena,
 Dostlarına yalan satıp bi-i tibar olmasa.

Hoş o kesin ehvalına keskin ola igbalı,
 İnsana tale lazımdı, puçdu dünyanın malı,
 Nâ-danla hemdem olanın tez ağarar saggallı,
 Merd iyidin ger özüne münasip yar olmasa.

Bir gılıncı yohlayanda gezin polad gatını,
 Kökü üste biter her ot, gösterer isbatını.
 İgid oğlu gür südünü emse itirer zatını,
 Garaguş köhlen götürer dayısı sar olmasa..

Ehl-i ürfan meclisinde kinâye söz atma sen!
 El hatirin eziz sahla, dost arasın gatma sen!
 Dür metahın varsa eger, her yetene satma sen!
 Kıymetini bilen serrâf, hem heridar olmasa.

Şemşir deyer bu dünyada hoş keçe vahtın gerek,
 İgbalın çoh keskin ola, gurula tohtın gerek,
 Gaflet işre yatmış olsa, oyana bahtın gerek,
 Terlan teb'im ganad çalar derde dıçar olmasa.

İNSANLARIN

Kimdir gatan aralığı, ay camaat, göz oluh!
 Çoh dolanır heyalında geyr-i hâl insanların.
 İşlerine gâfildiler, yohdan başlar edâvet,
 Kesilmeyir arasından giylü gal ninsanların.

Minip şer atını çasma, le'net ohu şeytana!
 Ara, ahtar adâleti, meyl verme böhtana!
 Öz zehmeti hezinedi âkil olan insana,
 Ger çıhmasa heyalından bu misâl insanların.

Yalan, giybet damışmasın, elesin savab dilin,
 Böhtan deme, şer ahtarma, çeker çoh ezab dilin
 Edâletin sualına verer mi cavab dilin?
 Onda gel bah ehvalına dili lal insanların!

Tez yetişer muradına, kalbini toh isteyen,
 Bu dünyada darıda galmaz halgını çoh isteyen,
 Çoh var özünü isteyen, gongşunu yoh isteyen,
 Yüz çalışsa rizgi artmaz kec heyal insanların.

Düşmen ocag başındadı, özün için dost gazan!
 Lazım olar, vahtı geler, dağa çatar bir zaman.
 Vefâlı dost da gardala beraberdi doğrudan,
 Galacag mı hatirinde bu sual insanların?

Aşığı Şemsir sıtkı dille hakikati sal yada!
İncitme insan oğlunu, kalbe deyme nevanda!
Deyin, kimdi hemişelik sağ galan bu dünyada?
Dolanmasın heyalında gayri hal insanları.

ELDEN GEDER

Yahşı dostta yalan setma, itibar elden geder,
 Hem mehebbet, hem sadakat, düz ilgar elden geder,
 Öz payınla kifâyetlen, özgelerden kes gözün,
 Tamah senin bende salar, heyir kâr elden geder.

Cennet bağı demek olmaz her açılan güllere,
 Nâmerdlere bel bağlayıt uyma yağlı dillere,
 Leyli deyip âşık olma hercâyi gözellere,
 Teze aşna ahtarınca köhne yar elden geder.

İnsanlara yahşılığı eyle sen cavan çağı,
 Temiz adla bir sehâvet dünyada galar bağı.
 Mal-dövlletin olmasa da eziz sahla gonağı,
 Teht-i süleyman galmayıp, bir gün var elden geder.

Can çürütdüm, mâ-necibin yohunda çekdim cefâ,
 Bu zehmetim heder getdi, heç görmedim hoş sefâ,
 Faş eyleme öz sırrını, nâmerdde olmaz vefâ,
 Eylemeyin her yahşılığ âşıkâr elden geder.

Şemşir, sen öz kudretini bu sözde, bu sazda gör!
 Sen her gaman işlerini nizamla, tarazda gör!
 Göreceyin her tedbiri gışa goyma, yazda gör!
 Yollarını ta gafleten alar gar, elden geder.

HANI?

Sualıma bir cavab ver, dünya, sende kar hanı,
 Gizlin işin olsun aydın söyle âşikâr, hanı.
 Neçe-neçe ârifleri incidip saldın yola,
 Ehd-i peyman bağlamışığ, verdiğin ilgar hanı?

Ne firdevsi, ne Hakani, ne de câmi galmadı,
 Ne Nizâmi, ne Fuzuli- söndü şamı galmadı.
 Yohsa ömür düğdü tamdan-ağız tamı galmadı,
 Dövrânını tutup duran insan-i ehrâr hanı?

Bir terefdən boşalanda bir terefdən doldurur,
 Bir terefdən sağe ağır, bir terefdən soldurur,
 Bir terefdən hey yaradır, bir terefdən öldürür,
 Çehh-i dövrân, senin kimi könlü, gözü dar hanı.

Ahır sende kim galacag, sehâvetin kem bele,
 Ayırıp dostu dostundan eyledin sitem bele.
 Şemşir de tapa bilmedi derdine encâm bele
 Öz cevâlim gezer meni-deyar senetkâr hanı?

GEDÂ

El içinde heyalı gez gelinden, gızdan, gedâ,
 Hislet seni çıhardacag düz yoldan, izden, gedâ.
 Sende tâkât ne hâsildi, girissen ner cengine,
 Gayıt, senin payın yohdur bahardan, yazdan, gedâ.

İlgarda, gayretde gerek yehşî tanısın kişi.
 Alçağ, mâdan, nâ-keslerin terse gedecek işi.
 Bir gün hicran talesine, salar çerhin gerdişi.
 Geder elden bir destelik bağ nedi, bostanı, gedâ

Yarandan ele bil ki, gelip seylik tek sene.
 Hercayılığ gaşa geder, yaşın çatsa seksene.
 Dagga-dagga el içinde az özünü çeksene.
 Naşî gemin çetin geçer daşgın Araz'dan, gedâ.

Her yetene ne daş tulla, ne bir gayri kar ele.
 Ne de alçağ hedyan danış, ne kendi zinhar ele.
 Aralığda çihar canın, az yerini dar ele,
 Naşısın, şairliye hele tarazlan, gedâ.

Sızgan dağı haçan aşar, dalğa denizden geder.
 Daşgın seller derelerden saldığı izden geder.
 Zehlekârsan, âşıkların zehlesi senden geder
 Şemşir ile dilleşirsen, danış astadan, gedâ.

BAH

Goca dünyaya indim, sen bu akl-i hûşa bah,
 Etrafımdan yoha çıhan dosta bah, yoldaşa bah,
 Külüng çalan, dağlar yaran kahramanlar hardadı,
 Ferhadları yola salan bu çeh-i gerdişe bah.

Ey zemâne, özün dedin, adımı çağır benim.
 Köhlemn kimi goşdun çüte, boynumdu yağır benim.
 Niye tutdum derd-i gamden yükümü ağır benim.
 Bu ilgara, itibara, sen tutduğun işe bah.

Dost ki dosta hiyle gurmaz, ay sehası kem bele.
 Gusse, möhnet yükünü sen verdin mene cem bele.
 Ne insafa, ne mürvete olmadın möhkem bele,
 Aldandım senin hiylene mende olan başa bah.

Heç bilmedim, vefâsızsan bele her zaman, niye.
 Gah dolursan, başalırsan çoh olur tufan, niye
 Dünen gelir, bu gün gedir bir bele insan neyi
 Ömür hezan yarpağıdır, dörd gün keçer, beşe bah.

Bir terefde toy balaban, bir tarafda yas nedî,
 Bir yananda eyş ü işret bir yanda heras nedî.
 Hem yalançı hem talançı, megsed-i esas nedî,
 Bir terefde ilk bahardır, bir terefde gışa bah.

Golduğuma garpız verip, yahşı ucaltdın meni,
Dolandırdın, ovündurdun, yordun, giceltdin meni,
Ehden aldın cavanlığı, niye gocaltdın meni,
Gövreletdin âşık Şemşiri, gözlerimde yaşa bah.

DÖNDERİP

Dost deyip inandığım, âşikâr üz dönderip.

Aramızda hiç bilmirem bes ne var, üz dönderip.

Mehebbeti buza dönüp, gaynar üreyin niye

Unudubdu sadakâti, bi-ilgar üz dönderip.

Hoşdur yerden göye geder bir kalbi sad eylemek,

Yohsule el uzadıp kömek, imdâd eylemek

Kâ'be evin tikmiş olur, gulu âzâd eybemek?

Sed heff ki, doğru yoldan günakkâr üz dönderip.

Bu gerdişin eyelinden, her zaman insan keçir,

Gün keçir, il dolanır, gerdiş-i dövran keçir,

Ger günü de menem deyen dar günümde yan keçir,

Men o günü can dediyim cannisâr üz dönderip.

Şemşir'em, demedim ha şi'ri heder men sen,

Keç bahırsan, neylemişem, gülmeşeker, men sene?

Cefâ çekdim, can çürütdüm. gör ne geder men sene,

Gocalmışam, niye menden nazlı yar üz dönderip?

TAPMADIM

Nâ-beledle hemrah oldum, men bir amış topmadım,
 Bir vefâlı ehl-i meclis doğru yoldaş tapmadım.
 Gevvas kimi deryala da ne zamandı üzürem,
 Le'l ahtardım çoh derinde, kıymetli daş tapmadım.

Men aldandım hülyalara, uydum yağlı dillere,
 İhtiyarım küll-ivarım vermişem bed ellere,
 Kime gizli sir dedimse, açdı yaydı eller,
 Hâinleri kalbi doğru, sırre sırdaş topmadım.

Bi-vefâlar gesem etdi, inandım insan kimi,
 Zâhiri çoh güler üzlü, batını ilan kimi,
 Âşikârda bir melekdi, dahili şeytan kimi,
 Zatı iblis mühennesin fe'linden baş topmadım.

Halal hilget halal maya, halal dövlet-var hanı?
 Dar gününde dada gelen, kar hanı, kirdar hanı?
 Deyin, insaf gayret hanı, namus hanı, ar hanı?
 Dehr içinde nüftü temiz yohdu, ey kaş, tapmadım.

Dünya südü, düz ilgarın varsa leger üz, oğul!
 Şehada bir merde deymez nâmerdlerden yüz, oğul!
 Anasından ey süğ emmiş, atasından düz oğul
 Tanımıram, bes kim olar, galmişam çaş, tapmadım.

İnsan gerek vateninde dolasın el başına!

Beylere bel bağlayanın kemendi sal başına!

Behlül deyip üç kimsenin eledim kül başına,

Nâmerdlerden özün için doğru gardaş tapmadım.

Şemşir deyir bi-İlgarda bir itibar görmedim,

Men söyüdde, sarağanda ulğunda bar görmedim,

Heç gurdun yanında sürü, guldurda var görmedim,

Mühennetin süfresinde bir tamlı aş topmadım.

DÜŞMÜŞEM

Şir elinden on saldurdım, hünerden mi düşmüşem?
 Havalanmır terlan könlüm, teperden mi düşmüşem?
 Meni bele haldan salan yohsa gocalıgı mı,
 Kuvvetim, güçüm tükenip, heterden mi düşmüşem?

Terpenende gol-ganadım yel kimi esmeir niye?
 Keskin teyim mehebbetden usanıp küsmür nâye?
 Mazi-destim güçlüdürce, bu tiğim kesmir niye?
 Gatım polad misri giline, kesrden mi düşmüşem?

Ağlasam da fayda vermir özüme peşmandılığım,
 Ürek deyir ayag yetmir, darıhır bir anlağım,
 Bu günümde daha yetmir hardadı cavanlığım,
 Yerimeye tagetim yoh, teherden mi düşmüşem?

Hey gaçardım bilmez idim dağ nedı, hem daş nedı,
 Atılardım, sanmaz idim ad nedı, ataş nedı.
 Gar mı yağıp dümağ olup kirpik nedı, gaş nedı,
 Gulpu sıñıg bir pul kimi kemerden mi düşmüşem?

Bir yorğamdı, bir de yastıg, bir düşekdi hayatım,
 Pencereden gar görünür dözzüp dayanmır canım.
 Yade düşür onlaglarım, ele gamalırım ganım, düşem?

Köhlen çapıp yoran canım, yeherden mi düşmüşem?

Şemşir'em ey mehribanım, üreyin ahmır mene,
Güle-güle gaş oynadıp, kirpiyin çahmır menâ,
Etrafımdan kimler keçir bir dönüp bahmır mene,
Gocalmışam, o mâ-insaf, nezerden mi düşmüşem?

OLMA SEN

Nâkes oğlu, dedim sene satgın, n=amerd olma sen,
 Kül sovruru; göz doldurani bir bad-i gard olma sen,
 İncimemiş kimdi galan acı dilinden senin,
 Öyüd verdim eşitmedin, çekilmez derd olma sen.

Azarkeşi öldürsen de tutması tutsun gerek,
 Obesini pula satıp, elin unutsun gerek,
 Düşmen verse yağlı tike, aldanıp udsun gerek,,
 Nâ-necibden igid olmaz olmadın merd, olma sen.

Gözellerde heya, ismet-igidde ilgar, iman,
 Kalbi temiz, lütfü halal başçıl olar her zaman;
 Satgın, alçag, guşgunu boş, gel olma düşüktüman,
 El ilçinde ağır seng ol, oyuncag nerd olma sen.

Rehm, mürvet, düz itbar gelibdi insan üzün,
 Hem sadâkât, hem mehebbet var ehd-i peyman üçün,
 De'nottî halig demigdi iblis-i çoytan üçün,
 Gâfil olma dur uygudan, allalma port olma sen.

Şemşir durup baş eyer de adalet etse emir,
 Utâdımı dahî billip sayıram her anı pir.
 Tohmag deyer yumşalarsan, deme menem daşdemir,
 İpek kimi kalbe sarın, tut kimi sert olma sen.

BAYRAM GÜNLERİ

Âşık gerek halga te'rif yaza bayram günleri,
 Elinde saz, şirin avaz geze bayram günleri.
 El nefine yahşı danış eşiden ehzen desin,
 Gülür yene nevbahartek üze bayram günleri.

Görürsen mi al bezekli bizim bu sen elleri,
 Yel esende lepelener süzeni, sünbülleri,
 Avazla neğme ohuyur vetenin bülbülleri,
 Hoşbehtlik her günde olup bize bayram günleri.

Lâle, nergiz, ter benövşe bizde süda ilk bahar,
 Şemşir, hoşdu seâdetin, oldun eceb behtiyar,
 "Ezu ceken hağga yerde hanesi bir mahlûk ki var
 Kâmet olaun bizim kimi aize bayram günleri.

Ş İ İ R L E R

4- MUHAMMESLER

KELBECER

Şems olup güneş kimi seddin, sorağın, Kelbecer.
Nihandan, aşkara çıhır, servet, yatağın, Kelbecer.
Bağ-i gülüstane dönüp indiki çağın, Kelbecer,
Teze, güzel, endazede var ağ otağın, Kelbecer,
Sayrışır ulduz teher şemin, çırağın, Kelbecer.

Kelbecerdi adın senin sahib-i defter beyenip,
Seni yaradan tebiet demirem heder beyenip.
Âb-i heyat sende imiş gelip İskendenden beyenip,
Torpasını, güzelini aşig Elesker beyenip,
İgidlerin te'riflenib dastansaşağı, Kelbecer.

Senin loğman ellerindi her derde derman yetiren,
Duygulu gartal büyüden, alıcı terlan yetiren,
Kelmesi dürr hezinesi kamallı Gurban yetiren.
Piraneye gedir goyan, teze növcavan yetiren.
Günbegün pardaglanır şe'r ocağın, Kelbecer.

Heresi bür Terter olur köksündeki bulagların,
Gül, çemen, nergiz ile al bezenir ovlagların.
Ruhuma etir saçır benövşeli yaylagların.
Ohşarın zöhre ulduzu, aydı, gündü dodagların,
Güneşden ziyinet alıp gülgez yanağın, Kelbecer.

Bedirbey, Murov, Gonur, Sultanheyder seninkidir,
Tahtadüz, Garaarhac ele nezer seninkidir.

Temüruçan, Sarıbulag bala benzer, seninkidir.

Dastanlı Ceyran bulağı temi şeker seninkidir.

Derdlere derman olar kövser bulağın, Kelbecer.

Yazıram, yaradıram vesfin sığışmır kitaba,

Bağlıbel, Ağcagız'ın te'rifi gelmir hesaba.

Ağcakend yenileşip sedaferinler, merhaba,

Kendlerimiz şehir olup behteverdi bu el, oba,

Dağları çırarban edip ilic mayağın, Kelbecer.

Ezel günden avlağışan hurilerin, meleklerin,

Heyirhahı, sebekârı arzuların, dileklerin.

Suyu serin, iglimi hoş dermanışan üreklerin,

Memesine cövher veren güzel, gızıl ineklerin,

Çaylar kimi aşır-daşır bol balın, yağın, Kelbecer.

Seni yaradan tebiet şübhesiz cennet yaradı,

Deli dağı bir yaraşır, Keytini şöhret yaradı,

Çalbayır'a, Çiçekli'ye verip ne ziynet yaradı,

Mirvariler anbarışan gurtarmaz servet yaradı,

Ye'men, yatugdan bağlanıp kemer, gursacağın, Kelbecer.

Zerif yarpağlı meşeler düzölüp dağ sinesine,
 Benövşe kollar köksüne, lale yaylag sinesine,
 Hınalı şiş gayaların hevesle bah sinesine,
 Ressam eli ziver vurup ana torpag sinesine,
 Eşidende bu sözleri artar marağın, Kelbecer.

Gırhbuğum, kiğ, baldırđan, cincilim, yarpız, evelik,
 Morug, garağat, çiyelik bunları dedim hehelik.
 Keklikler de neğme deyip özlerini edir lelik,
 Çağırır yaz gecesini balasını çölde elik.
 Keçir, eys-i işret ile kefin, damağın, Kelbecer.

Et otu, galinc otu, bulag üste dilparı var,
 Yel getiren, gaya çayı, piltanın müşkemberi var,
 Boyhaç, nergiz, saf gapterer süzenlerin şesperi var.
 Gerenfil, bahar gülünün, sünbülün eceb seri var,
 Yemlik, gulaçar, sündürük, hatınbarmağın, Kelbecer.

Şekl-i gebahetin senin düşer gözümde demirem,
 Ellerin, obaların doyar sözümde demirem.
 Şakirdlerim ayağını keser izimde demirem,
 Ele çohdu to'b ehililer tek men özümde demirem.
 Şe'rli, sözlü, neğmeli mindi varağın Kelbecer.

Şemşir'i bağışlayın sözlerini varsa sefi
İnsan gerek öz halına cehd elesin versin nefi.
Başa varsın ölkemizin bu gövketi, şan, şerefi.
Batır yaşıla serbeser, bah, Goşdaş'ın üst terefi.
Könülden yahın görünür, daha uzağın, Kelbecer.

KENDLİNİN

Bir nezer et hoş halına gözeldi çağı kendilinin,
 Çiyelekli güneyle, çiçekli dağı kendlinin,
 Ağır el, oba sahlayır, geniş yaylağı kendlinin,
 Hestelere şefâ verir, soyug bulağı kendlinin,
 Seher işe yerışı var terlansayağı kendlinin.

Ozaman ki bahar gelir al bezenir göy meşeler.
 Novbalahara secde gılır boynun eyir benövşeler.
 Yağış yağmağ, şımşek çahmağ buludlarda var peşeler.
 Gedir zimistanın gahri, batar dâha endişelere
 Güzeli gelir gündün-güne eceb növrağı kendilinin.

Ana torpag gelir sana, yaşıllanır dere, tepe.
 Gezir havada ebriler, elinde su sepe-sepe.
 Çaylar daşır, köpüklenir burulğanda vurur lepe.
 Ağ dumanlar çarğat salır, dağ başına, öpe-öpe.
 Görende eys ü işreti, artır marağı kendlinin.

Cam olur süfne üstüne beçe balı, emlik etti,
 Güly çemende kabab yeyir, gürmemişdi bu lezzeti
 Var eline, obasına sadageti, mehabbeti,
 Melmanı olan bir gece artırar her an hümmeti.
 Güle-güle yola düğer, eden gonağı kendlinin.

Öz işini özü bilir azaddır galdan, goğadan.
Onun polad elleriyle ucalır, galhır dağ, aran,
O özüne bir ağadır, minneti yohdur ağadan,
Saz götür, de te'rifini, Şemsir, kem olma sehâdan
Sarı buğda zemisinden gelir sorağı kendlinin

ŞAHBAZ`IM

Saldın meni aşk oduna düşdüm ne hala, Şahbazım
 Ehsen bele güzelliye, hüsn-camala, Şahbazım,
 Heyranam sende olan egl-i kamala, Şahbaz`ım.
 Tavuz kimi tellerini verip sıgala Şahbaz`ım,
 Naz ile oğrun bahışın ister can ala, Şahbaz`ım!

Behiştin barâtısan, selsebildi yanagların,
 Dağlar çiçeyinde güzel, ya sünbüldür, yanagların,
 Benövşe, nergiz, erğeban, gerengili ya gların,
 Solmasın, soralmasın gızılğüldü yanagların,
 Aferin, sed aferin, bu hett-i hala, Şahbaz`ım!

Püstanın Zöhre ulduzu, sedrin Savalan garıdı,
 Hüsnün melek, tehrin peri, boyuh terlan tavarıdı.
 Dilim tutmur nece deyim, bu güzel kimin yarıdı,
 Çataydı öz sevgisine felekde insaf varıdı,
 Düşüp naşı kemendine gelip zavala şahbazım!

Buhagların seher-seher, dağda açan lâle kimi.
 Ala gözler şö`lelenir, gızılı piyade kimi,
 Sinesinden ter süzülür baharda şeyâle kimi.
 Dönüp Muğan ceyranına, bir güzel gezâle kimi.
 Oh sayır nazlı yerişin bir suh marala Şahbaz`ım.

Aşkının alovunun pervanesi menem, güzel,
Firkâtinin, hesretinin dîvânesi menem, güzel,
Neğmekâr bülbüllerin terânesi menem, güzel.
Gurban'ın, Elesker'in nîşânesi menem, güzel,
Bilirsen mi vesfim düşüp ele, mahala, Şahbaz'ım!

Min dogguz yüz otuz üçde âşık oldum, inan, sene,
Gonup meylim, mehebbetim Mecnûn kimi, canan, sene.
Şemşir'em negdi verim, lâzım olsa bu can sene,
Sen menden üz döndersen, heç gelmirdi güman sene.
Gel yazag ilgar üçün doğru gebale, Şahbaz'ım!

MINGE ÇEVİR

Elimizde bir dastandı sendeki hal, Minge çevir!
 Sesin düşüp her bir yana, deyir mahal, Minge çevir!
 Fihlelerin, işçilerin olup feal, Minge çevir!
 Ahıp keçir sinenden Kür, şehd-i zülal, Minge çevir!
 Gızıl ulduz, orden, nişan layıgdir, al, Minge çevir!

Bir arhın gedir Şirvana, sirab edir her bir yanı,
 Artıracag günü-günden bağı, Pambığı, buğdanı,
 Dönderecek gülüstana o hem Mili, hem Muğanı,
 Bol gelende mehsulatin heç bilinmez heddi, sanı,
 Ustadına igid adı olsun halal, Minge çevir!

Şoran düzler çaçeklenip, tereggi çağı sendedi,
 Elektrik güvvesinin yanan çırağı sendedi,
 Hele ki, çoh servetlerin senti, soracağı sendedi,
 Vetenimin şan-şöhretli Gazanbulağı sendedi,
 Eşidip bu dastanımı fêhr et, ucal Minge çevir!

Neco-neco me'denin var Azerbaycan gucağında.
 Mühendisler gezir onun gece-gündüz soracağında.
 Buğda, pambıq aranızda, gby çemenler ayylağında,
 Hostelerin şofa tapır isti-suyun bulağında
 Ölkemiz loğman anası oluppezel, Minge çevir!

Daşkesenin adı-sanı olubdu diller dastanı,
Göy-gölün, Salman bulağın-insanların sağlâm canı,
Üreklere güvve verir Altıağac, Surahanı,
Aşg Şemşir şeherinin bir gece oldu mehmanı,
Hatirine getir onu, yadına sal, Mingেçevir!

GÖRHURAM

Yene grip deyişdirir mendeki halı, gorphuram.

Bunun, aman, derdi, gamı, çohdu zavalı, gorphuram.

Dilinden baş açmıram etse sualı gorphuram.

Burahmır tuttuğunu, gara yohalı, gorphuram.

Tanıdır yatani da bu kem sehâlı, gorphuram.

Gören var mı bu lezzeti dünyada görmeyen, lele.

Eger varsa minnetdâram bele saleh, hoş emele.

Belke de Mehdihana, hebibe çatmayıp hele,

Açın ateş, basın daşa, goymayın ki, yahın gele,

Gedip topar Gamişlı'da Rüstem-i Zalı gorphuram.

Size zarafat gelmesin, çohların öldürür grip,

Ağlatdı dost-aşnânı, düşmeni güldürdü grip,

Yayıldı evveli az-az, özünü bildirdi grip,

Gözümüzün al yaşını ahırda sildirdi grip,

Yayılmısin, derde salar eli, mahalı, gorphuram.

Dinle bir, dayan, hebib, Hedyançısın sen de bir az,

Kalem götür bu ehvâlı Cavada yaz, Babaya yaz,

Yorulup goca tehim, uygunlaşıp olmur taraz,

Gripin hökmüne bah, gan ağlayır burun, boğaz,

Bu nâ-dürüst hesteliyin çoh çeke dalı, gorphuram.

İnan gözlerimin yaşı yazda ahan çaya dönüp,
Bir geceni il sanıram, bir dakikam aya dönüp,
Ömrüme leke salıp, zedeleyip zaya dönüp,
Bilinmez derde-geme, gurtarmaz belaya dönüp,
Yaradanın bele imiş elbet heyalı, gorhuram.

Elgemeni heberdâr et, o da götürsün galemi,
Dünyanı garışdırıp, bir-bire vursun âlemi;
Yaman günde senetkârı soyug gezerler bele mi?
Şaber şâir nevesidir, yazsın bir neçe kelâmı,
Bunları bilen olar, teli hınalı, gorhuram.

Ne vahtdı sesleyirem, urvatlı bahtım, hardasan?
Canımı gam oduna yandırdı, yahdı, hardasan?
Oh kimi daşdan keçen, taleyim, bahtım hardasan?
Müşküle düşüp işim, sellerde ahdım, hardasan?
Bu derdden âşig Şemşir olup havalı, gorhuram.

LODUR

Deyirem heberdar ol müşinden, avara-lodur,
 Tenbele yohdu mekân eger getse hara lodur,
 Bah arıya, garişgaya sen de işe yara, lodur,
 Dovşan yatır il uzununu, çatıp hansı vara, lodur.
 Söyüd, ulğun, çinar, veles yetişmedi vara, lodur.

Yatmagdan bir de gözüm, hansın bir nef geler sene,
 Dost görer töhmet eder, düşmen görer güler sene,
 Lal, kar hedyan deyer, pişhend eder şiller sene,
 Eşidip le'net ohuyar hem obalar, eller sene,
 Bu sözü almır vecine çekilse de dara lodur.

Tenbel tamam divânedi, kamaldan da çoh az olar.
 Çihacağın bilse eger geyindeye atlas olar,
 Egli kem, hünerdan az, danışığıdan çoh saz olar,
 Bir dakika papag geyiner, çorabında gotaz olar,
 Ele köper tulug kimi, döner boş dağara lodur.

El yeriyr öz kârına, sen de elin dur sesine,
 Olayır insanlar hama seherin bu dür sesine,
 Nebatâtlar baş galdırıp novbaharın nur sesine,
 Yaz olanda meşgûl olur gurbağalar gur sesine
 Yay kölgesi yulup yatır, gışda batır gara lodur.

Yer yaran, daş goparan gehremanlar elleridi.
 Ellerimiz elbir olup zehmetinden daş eridi.
 Zehmet insana dermandı, iş bedenin cövheridi;
 Bu azadlıg, bu seadet merd ellerin hüneridi,
 Di gel goşul bu yarığa, et derdine çara, lodur.

Tanımaz hayri-şeri durup elinen güleşer,
 Tek ineyi boşov salar gördüm özüm, demirem şer,
 Felek bunu ne yaradıp, belke bilip deye beşer,
 Yahısı yağır olar, keçileri gotur düşer.
 Vurup ezdirer başını, verer çomaglara lodur.

Beyvecler, bekarçılar olar her belâye düçar,
 Goyunların gurd aparar, herze güler, galar naçar.
 Öküzü ürkek olar, yolda yük altında uçar,
 Toyuğunu guş götürer, ulağı gaşıdan gaçar,
 Gıy vurar öz, özüne, çeker bir ah-nâra lodur.

Lodurun arvadı da layıklı örtmez başını,
 Zibil çınar boğazına, toz bürüyer farmaşını,
 Dindirende zingildeyer, ancağ ağardar dişini,
 Goşular şalaggıya, yada salmaz ev-eşini
 Güler çılde evcik guran körpe uşaglara lodur.

Yaramag heyre-şere lazımdı her an kişiye,
 Gören-bilen demelidi, elbette ehzen kişiye!
 İnsan desem tutmaz dilim çenesi yavan kişiye,
 Men nece kişi deyim arvaddan gorhan kişiye,
 Bu sözümdemirdi, sene vermişem apar, a lodur.

Hestese danlamayın canı ki, sağdı, işlemez,
 Özü öz sinesine çekir bir dağdı işlemez,
 Namusdan, ya gayretten belke uzagdı, işlemez,
 Zehmetin barı insana solmaz bir bağdı işlemez,
 Teserrüfatdan el üzür, düşür işi dara lodur.

Min dogguz yüz gırh ikide, Şemşir, sözün oldu tarih,
 Rifler metleb duyar, komandirler gözler marıh,
 Lodurun bir danası gış yarıda düşer arıh,
 Çarığını it aparar, gezer elinde tayçarın,
 Gonşuda biz-bıçağ gezer yalvara-yalvara lodur.

TUTU

Boyun, ay eller gözeli, benzeyir gilmana, Tutu.
 Heste uçun helg olunup leblerin derman, a Tutu.
 Men yazım te`rifini ses düşsün her yana, Tutu.
 Huri deyim, yohsa peri sen kimi insana, Tutu.
 Lütfünün çatsa payı, meriz geler cana, Tutu.

Bu gözellik, bu boy-büsat kimden sene çatıp barat,
 O hüsn-i sücâti yohsa edipsen mi garet,
 Bele necib, necibeni, ey tebiet, sir de yarat,
 Lale yanag, hallarına ehzen desin goy hezarat,
 Bil ki, dilim hedyan demez metlebimi gam, a Tutu.

Çekilip hilal gaşların nur-u tecallâya evez,
 Şekl-u şebâetde üzün on dört günlük aya evez.
 Ebrûlerin ebserinen göyde Süreyyaye evez.
 Bahışın Bülgeşiş`e, Yusif, Züleyha`ya evez.
 Yagub`a derman gelip Mısırdan Kenan`a Tutu.

Şemşir ki, dağlar oğludu, Garabağda Leyli gezir.
 Düşüp ele, obalara, bu minvalla heyli gezir.
 Gonupdu hublar şahına mehebbeti, meyli, gezir,
 Üz dönderip bi-ilgardan inciyp, gileyli gezir,
 Elden gedip cavanlagım, olmuşam pirana, Tutu.

ŞAH DAĞI

Elimizde, obamızda var adın, sanın, Şah dağı!
 Yaz olanda sel gözleyir senden aranın, Şah dağı!
 Gış gününde eskik olmaz garın, boranın, Şah dağı!
 Daşlarında keklik olur, düzde ceyranın, Şah dağı!
 Ovçular ov beresinde gurur kamanın, Şah dağı!

Bahar oleag sinen Üste lale, nergiz, güller ağır,
 Benövşeler, yel esende, her tarafa etir saçır,
 Daşgın ahan çaylarından gözeller karvanı keçir,
 Bilirsen mi neçe mahal serin bulağından içir?
 Osebepten olmur senin heste yatağın, Şah dağı!

Yığılıbdı her mahaldan, sende çoh başer cem olup,
 Etr-i rizvan, gülab-ı ter, müşkile enber çem olup.
 Her söz ganam, iş anlayan, neçe, dilaver cem olup,
 Hedelerden pesinmeyen, bele iyid, ner cem olup,
 Rüstem-i Zal kimi senin var pahlivanın, Şah dağı!

O Galagâh, Hâce Hasen, Sarı Yasamal gayası,
 Doğıstanın igidleri salıbdı her yana sesi,
 Bir terefi Guba dağı, bir yanı Senger tepesi,
 Gudyan garışır Hezerê edir telatim Hepesi,
 Tüğyan edir etrafında deryan, Ummanın Şah dağı!

Murov, Goşgar, Alvuz, Kepez... Neçe dağ var, neçe dere,
Düzülübdü başdan-başa, nizam çekibler her yere,
Gafgazin sıra dağları bir gümüş tac goyup sere,
Keti, Gırhız teki dağlar gelir uzağdan nezere
Şemsir kimi yahın dostdu indi her yanın, Şah dağı!

EMİM GIZI

Gaşgabag tökme bele, a can alan emim gızı
 Nedi derdin, söyle bilim, eyle beyan, emim gızı,
 Dodagların yer süpürür, güler bahan emim gızı,
 Gözeller rişhend eder sene, inan, emim gızı,
 Aramızda olmalıdı ilgar, iman, emim gızı.

Men seni uşag iken ondörd yaşında sevmişem,
 Ganlıgöl yaylağında dağın başında sevmişem,
 Gartallar uzag bahan keklik daşında sevmişem,
 Ala göze âşık olup, kalem gaşın da sevmişem,
 Şe'nine bağladım kitap, yazdım dastan, emim gızı.

Aşkından Mecnûn olup saz götürüp düşdüm çöle,
 Çohlaşdı istek, hevesim, hedden aşdı ilden ile,
 Canıma tongal galadın, söner mi heç, yanır hele,
 Deli âşığın aşkını salıpdılar dilden, dile,
 De görüm benim kimi kimdi yanan, emim gızı.

Pervanetek aşk oduna dolanmışam gör ne geder,
 Men yanıram ne vecine, a behtever, gülmeşeker,
 Başaçıg, ayagyalın, halıma etmedin nezer,
 Mecnûntek boynumda zencir, gapı-gapı düşüp gezer.
 Sen inanma, elbet olar bir inanan, emim gızı.

Sene men ovçu olup, ovlaglarda izlemişem,
Pünhan olan sırrımızı danışmadan gizlemişem,
Noksanına dinmemişem hatirini gözlemişem,
Sene yalan satmamışam, ne olupsa düz demişem,
Mende günah var mı de gör, canım gurban, emim gızı.

Ne seni alan olar, ne de mene olmaz geden,
Et tökülüp, gan çekilip, galıp kemik, guru beden,
Bahma mühennes sözüne, belke seni var öyreden,
Can deyip birbirine sevişmeyek ahı neden,
Şemşir kimi olar sene kim mehriban, emim gızı.

OKTYABR

Rehberin mehareti yekdil çağırđı milleti,
 Fehle-kendil elbir oldu çohaldı elin güvveti,
 Götürdüler aralığdan zülmkârı, heyâneti,
 Doğru halga ışıklı gün, mehv eledi esâreti,
 Getdi, gayıtmassın geri o düşmanlar, Oktyabr.

Gızıl-gümüşlü tarlalar, indi mehsul, var eldedi,
 Mehriban, birge fikir, namus, geyret, ar eldedi.
 Cahib olup aran-dağa, hamı ihtiyar eldedi,
 Fontan vuran gara gızıl, ahan bulaglar eldedi,
 Bir yol salıp halgımıza âsimânlar, Oktyabr.

Heyatını cennet gören oğlanlara, gızlara bah,
 Bir-birinden güzel gelen geceye-gündüzlere bah.
 Cesur, fedâkâr ellere, ber bezekli düzlere bah,
 Yer üzünü ışıklıdan mayaglı ulduzlara bah.
 Bahıp bize heyran olur kehkeşânlar, Oktyabr.

Belo güzel, sen vətene sanyede te'rif gerek,
 Bizim kimi hoşbeht olan hansı bir diyardı görek.
 Bütün beşer elme çatıp ucalır ferehle ürek,
 Bu dövranın ferhadları dağ çatıp gazanır çörek,
 Güleşir emeyile gehremanlar, Oktyabr..

Yaşa Azerbaycan'ımız, min servetli, ehsen sene,
Müyesserdi deyim bu ad bir cennet-i rizvan sene.
Daha büyük başkendimiz bahır çoh Mehriban sene,
Aşig Şemsir gocalsa da, hey yazacag dastan sene,
Veten yeşunda vermişik çoh gurbanlar, Oktyabr.

GOCALIG

Yerimir gılçın benim, onun, el'aman, gocalıg.
 Hardadı cavanlığın, aça bir meydan, gocalıg.
 Meni haldan ele salıp, yohdu mende can, gocalıg.
 Ne istesin dur gel verim-olasan cavan, gocalıg.
 Terperirem, yihiliram, oluram peşman, gocalıg.

Hani o gün-beş yaşında bulag Üste oynadığım,
 Can-yaş tökür didelerim, yara düşür nöser çağım.
 Güneyden derip çiyerek halim var mı morug yağım,
 Çatanda on beş yaşına teze terlemişdi bıgım,
 Duruşuna deyediler; alıcı terlan, gocalıg.

Yorulmazdım laçın kimi, dolandırdım, dağı, daşı,
 Terlan tek olup oylağım şiş gayalı dağlar başı.
 Küleklerle behse girip, guşla uçardım yenaşı.
 Herden görünende göze sevgilimin kalem gaşı,
 Olurdu bu dünya mene cannet-i rizvan, gocalıg,

Gol kuvvetli dizim girli, Ferhad olup çaldım külüng
 Bahdım ele tay-tuşuna, gocağlardan aldım bilik.
 Toylarda at oynatmag, peşem oldu güllecilik
 Gâh başladım avculuğa, meşelerde govduum elik,
 Zerbimden dağlar oyanıp, and için inan gocalıg.

Mahallarda meclis gurdun, cefa çekdim, ad gazandım,
 Gol çalmaqdan yorulmadım, bileyimi polad sandım.
 Uzag yolu yahın bildim, ne eyildim, ne dayandım,
 Rûzigârın ilgarını ebes yere men inandım,
 İtibara düz çıhmadı bu çarh-i dövran, gocalıg.

Ahır bir gün yavaş-yavaş gara saggal oldu dümağ,
 Göz garaldı esdi başım, sinem Üste çekildi dağ.
 Cavanlığdan yohdu heber, her terefe saldım sarag,
 Üreyim isteyen yere tutmur dizim, getmir ayag,
 Her bir derdin elacı var, yoh sene derman, gocalıg.

Könlümde aşkın hevesi canlanır, herden gözele
 Ahır meylin mehebbetih bağlanır birden gözele...
 Niye bahsın heder yere düşen pünhârdan gözele.
 Yerişine yetirmirem, bahıram genden gözele,
 Bele derdi Üreyimde çekirem pünhan, gocalıg.

Bilerimden cavanlığın ihtiyarın olan felek,
 Bir süzünü düz görmedim, itibarı yolan felek,
 Gurban ile Eleskeri sensen yola salan, felek.
 Hemigolik yer üzünde olacağ mı galan, felek?
 Bu bir aydın hegigetdir; feyyadsan, ahsan, gocalıg.

Bir zamanda saz götürüp düşdüm ele obalara,
 Bağladım öz niyyetimi doğru yola, düz ilgara.
 Rehmet büyük üstâdıma, adlı, sanlı senetkâra.
 Ha yazdım, ha yaratdım, âşık oldum nazlı yara,
 Aldı elden gençliyimi sevgili canan, gocalıg.

Cavanlığın nebahartek benövşesi, lâlesi var.
 Saf üreyin, saf bedenin sanki senger galası var.
 Gocalığın, düşkünlüğün erşe çihan nâlesi var:
 Diş dökülür, üz gırışır, gör ne derdi, belası var,
 Ay boranı kesilmeyen garlı zimistan gocalıg.

Şemşir, sen yahşılıg ele el uzatma yamanlığa.
 Zemanenin övladısan, yeri, yetiş insanlığa
 Bedfikire, nâ-kışıye, le'net ohu, şeytanlığa,
 Özüne halkı dost ele, nefret ele düşmanlığa.
 Meylini salma kenara vefâlı dostdan gocalıg.

BU İL

Âşıklar, söz bağlayın cem edek dastanı bu il,
 Her gövherin, cevâhirin açılsın dükanı bu il,
 Zeri serrâfa satag, gen açag meydana bu il,
 Goy köçürsün defterine sözün sühendâni bu il,
 Her ne desem düz deyerem, demerem hedyanı bu il.

Bizim kendliler karvana boş gedip-geldi Tertere,
 Yâdigâr galsın dünyada bu sözü yazdım deftere,
 Bir pud buğda on manata tapılmır, dönüp zehere,
 Hardadır bir âdil divan, milleti alsın nezere,
 O goymasın gırılmağa cümle fügeranı bu il.

Gara öküz hestelenip, yaman eziyyet eyleyir,
 Danışır o molla kimi, negl-i hekâyet eyleyir,
 Ölen vahtı gövşek çalır, yohsa vesiiyyet eyleyir,
 Bîçâre mal sahibleri gedir şikâyet eyleyir,
 Deyirler ki, besdir size yerinde galanı bu il.

Et tökülüp, tük yolunup yahşı büzat camışdadı,
 Dırnagları sürüp çahıp, bedeni gayri işdedi,
 Yağış yağır, boran gopur ezabı hele gışdadı,
 O rehmetlik mallar bize öz ömrünü bağışdadı,
 Getdiler Sehran düzüne-gezmeye dünyanı bu il.

Öküz yoh, tohum, hış yoh, elinden çahıp ekenek,
 Bele çetin veziyyetde kendli ne etsin, de görek.
 Gara danam düşüp elden yüz vur, kâr etmir deyenek,
 Sağız, Fındıg, Göytepe, Göller, birde Gülgöz inek,
 Bol eyleyin hem gatiği, hem südü, ayranı bu il.

Yoldaşlar; indi gelin gayri bir haldan danışag,
 Bizim bu yohsul kendlerde olan ehvâldan danışag,
 Utanırığ söhbet açag, öküzden, kaldan danışag.
 Biz gâh dağdan, gâh arandan, cümle mahaldan danışag,
 Sığışmaz kitablara yohsulların sanı bu il.

Goyunların girğınını men gördüm arana düşüp
 İndi yüz min belâ gelip dövlete, heyvana düşüp
 Bir yer salamat galmayıp-âleme, her yana düşüp,
 Bizim Ağdaban kendinde mal leşi yan-yana düşüp,
 Bele felâket görürem gezirem her yanı bu il.

Vesfini başdan-başa deyerem aşkara, goyun,
 Garahal, gumral, küre, ağ, gırmızı, gara goyun,
 Tökülür hezan kimi, düşüp her hazara goyun,
 Mehv oldu neçe sürü, gahmadı dağlara goyun,
 O girilmiş sürülerin ağlayır çobanı bu il.

Âşığ dostlar verim heber, bu işi dost yana yazın,

Nağıl edin her meclisde vurulsun dastana, yazın

Heç gorhmayın, çekinmeyin, siz merd-i merdana yazın,

Şemşir'in bu sözlerini ârif ohuyana yazın,

Heç bir kesden çekinmeyin söyün beyi, hanı bu il.

SÖYÜDLÜ ÇAY

Eller gurup sende teze ne calal var, Söyüdlü çay.
 Olupsan gızıl yuvası ahar-bahar, Söyüdlü çay.
 Bezenip elvan otağa tamam dağlar, Söyüdlü çay.
 Zirvende maşın oynaşır gatar-gatar, Söyüdlü çay.
 Eger yüz min te'rif dâsem sene uyar, Söyüdlü çay.

Her yana yollar çekilip erise, argaca dönüp.
 Seligeli evler hamı merd başında taca dönüp
 Sendeki büyük ocag gullar geden Hac'a dönüp.
 Hörmeti garip mezarın mö'cüzlü mi'racâ dönüp.
 Sıdk-dilden sene gelén şefâ topar, Söyüdlü çay.

Bahırsan sola, sağa gurğudu, büsatdı hamâ.
 Muradına, metlebine arzusuna çatdı hamâ.
 İnsanları deyişdirip dağlar salamatdı hamı.
 Guşgonmaz elçim gayalar imâret, asfaltdı hamı.
 Bu vesfin eller diline uçar çatar, Söyüdlü çay.

Ufukdan tebessüm edir, güneşin, ayın dodağı.
 Kelbecer'in gediyyinin bahalı zerdır yatağı.
 Sen dilimde dastan oldun âleme saldım sorağı.
 Gaz uçan, ala göller bir yanın bedirbey dağı.
 Bu temkinin mirvariden bazar açar, Söyüdlü çay.

Açılıp algış ile sende seâdet seheri.

Benzerdi behişt evine tamaşası her teheri.

Seni kudret helg eleyip le'l-i bedehşan göheri.

Çekmez uzag, olmalısın sevimli me'den şeheri.

Senden bu servet payını çohlar umar, Söyüdü çay.

Daşkesen'e gönder salam ağ yatağı unutma sen.

Lebin gara gayasını, şorbulağı unutma sen.

Mercimekte Ağdaban'ın var sorağı, unutma sen.

Ağdaban'da, servetlidi alhan dağı, unutma sen.

Keşfiyyatda ahtarılar olar aşkâr, Söyüdü çay.

Otuz ilin ayrısıyam, Şemşir seni gördü bu il.

Bir dağıla belke dedim gam gussesı, derdi bu il.

Adına sovgat getirip halal süfre serdi bu il.

Bah gör, inan, gocalmışam, bu görüş hünerdi bu il.

Sözlerim bir yadigâr, sende galar, Söyüdü çay.

GIZINA

Hala men, ölüm incime, âşigem aşkar gızına,
 Mâilem, müştâğyam, gözlerim bahar gızına.
 Canımı heste salıp, oldum intizer gızına.
 Salmasın gözden meni, özüm de yalvar gızına,
 Nefesi etr-i behişt, gülüşü bahar gızına.

Gönlümün sevgilisi o, benim ezel şikarım,
 Dövletim, mülküm, malım ona gurban gülli varım.
 Rövnegim, eyşim, işretim, teze yazım, novbaharım.
 Yahına negdi otmeye layigse var canısarım.
 Olum gurban, sedegesi birce canım var, gızına.

Çokilip sorvi kimi boy-bîlaatı düzdü onun.
 Ziyâli mah-i tebah, üzü gemer üzdü onun,
 Gazabı payız gecesi, keremi gündüzdü onun,
 Şemşir'em, inanmışam, sözü doğru, düzdü onun,
 Möhkem olam vefâsına, vermişem ilgar gızına.

HORUZU

Oğurlayıp bir say oğlu bizim birce tek horuzu,
 Pipikleri gan gırmızı, gözleri şimşek horuzu.
 Ganadları âb-ı yaşıl, guyrugu gödek horuzu,
 Bir minek iki yaşar, lap yeke neheng horuzu,
 Filmisal bir ner idi kişinin gerçek horuzu.

Onu bize neve payı getirmişdi yazığ nenem,
 Menim için at evezi ele bil ki büyük en'am,
 Ferehlenip öz-özüme çoh deyirdim "menem-menem",
 Eşidende horuz sesi alovlanır, yanır sinem,
 Goymaram bir yerde daha, galmaya gerek horuzu.

Geceleri yarın bölüp o çekirdi doğru banı,
 Saati, saniyeni, unutmazdı degiganı;
 O yadardı yuhusundan yatanları seher danı,
 Bâis, senin uçsun güman, bu ağılta horuz hanı?
 İnanmıram bu bilikde ta bir de görek horuzu.

Hay vurup gonşulara gerek salag çalhaçalı,
 Kende bir çohnaşma düşe, uzun çeke işin dalı,
 Düşüp onun sorağına ahtaracam her mahalı,
 Benzeyirdi kebin kesen kamil ahunda saggalı,
 Kim gıyardı ölsün bele bu molla-mühek horuzu.

Mahizer uzagdadı, siz heber tutun Ayna'dan,
 Bestiye deyin görek kimdi gazamda gaynadan,
 Gemirip kemiklerin, kef çekip, şeşber oynadan,
 Reyga dağbeyidi soruşun saritel, Bani'dan
 Ahd verirem gizlemeyin, kim yeyip, bilek, horuzu.

Renginizin, ay oğrular, bizden artıg harasıdı,
 Size deyen söz güllesi, mende horuzyyarasıdı.
 Çekilen üzünüze çehennemın garasıdı,
 Kendimiz yüz derenin ,yeddi dağın arasıdı,
 Vermisiniz meharice çoh bele zirek horuzu.

Görüm horuz aparamın ölünce olmasın varı,
 Gazansın özgeler yesin, özü galsın zelil-zarı,
 Yay günü düşsün gotura, gış günü gulunç azarı,
 Uşagları ne yumurta, ne de, görsün toyug tarı,
 Çünki onların dedesi eleyip helek horuzu.

Üzölmüş gaçağan idi, gören niye keçip ele,
 Onu bedoy, köhlen atlar bir defe yormamış hele.
 Bedzatin uşagları yollarına gurup tele,
 Ya inanıp gohumluga özüünü gerg edip sele,
 Bir baqor utubambazdı etmese kalak, horuzu.

Sizi gelin inandırırım, tülkü, çaggal aparmadı,
 Ağdaban'dan, Bağırılı'dan olmuşam hal, aparmadı,
 Heşim, Geşem, Elif, Eli, Abdül ne zal aparmadı,
 Bizim horuzu itmeyi sorğu-sual aparmadı,
 Söyleyin nece oldu bes, yığilin gezek horuzu.

İzin izlemişem, keçmemişdi çay, dereden,
 Kesmişem reddine düşelgeli her bereden,
 Sorağın alabilmirem, bir ehval tutmur hereden,
 Eli'den Cahangir'den, şeklenmişem, Geddere'den,
 Deli hasiyyetü bir az, öldürdü ürkek horuzu.

Utanın, a gonşular, mende tutar goymadınız,
 Baltamı, deryazımı taladınız, doymadınız.
 Adınız meşhur edip ele az ha yaymadınız,
 Utanıp heyalanıp, senetkarı saymadınız,
 Deyin görüm neylediniz bu yeddi böyrek horuzu.

Göngülügde hörmet olar, sizde gümen ha galmadı,
 İtibarı terk etdiniz ilgar, iman ha galmadı,
 Gardalı, kartof ne var, lobya, bostan ha galmadı,
 Görende diri uddunuz, mende can ha galmadı,
 Ahır günü mehvettiniz yazbuğa bilek horuzu.

Görüm senin sinsın belin, guldur, oğru oğul eken,
 Le'net o pis yöndemine, nâ-hag yere ganlar töken,
 Gan soran filler kimi, canavartek ciyer söken,
 Barmağların olsun topal, boğazına bıçag çeken,
 Heyifin gelmedi mi sen kesdin tülek horuzu.

Mühteseri, yoldaşlar, söz gurtaranı tapmadıg,
 Dolandıg bu çölleri, dağı, aranı, tapmadıg.
 Meşelere saldıg sorag, gezdik gayanı, tapmadıg.
 Yeryüzünü elekleдик, yohdu nişanı, tapmadıg.
 Erşe damazlıg aparıp o hûri, melek horuzu.

Men ha dedim horuz eti ağızı getirer tama,
 Yağlı döşü sizin olsun, mene de besdi bir oma,
 Meslehet tutmadı baş, söz yene galdı ahşama,
 Bizim arvad da söyledi, bir yol deyerler adama,
 Demedim mi gelse gonag, o zaman kesek horuzu?

Yalan imiş bizim horuz, banlaması vega imiş,
 Arvad döyüp o gün meni, danlaması vega imiş,
 Gabırgama odun ile zorlaması vega imiş,
 Şemşir'in başa düşüp anlaması vega imiş,
 Eşidende bu dastanı öldürer gülmek horuzu.

ABŞERON`A

Gelen şâir vermelidir teze kıymet Abşerona.
 Halal olsun gurgu, büsat, bu şan, şövkət Abşerona.
 Yiğiləpdir gardaş kimi, bizim millet Abşerona.
 Goyupdu dövlətimiz gözəl adət Abşerona.
 İnkılabla goşa geldi bele hörmət Abşerona.

Dincelməyə çohdu gelen, ne hesəba, sana gelir.
 Ellər təmiz hava uçun dərđinə dərmenə gelir.
 Təbiblər həstə üstünə ələ bil ki, ana gelir.
 Təz sağalar, şəfə tapır guru bədən gənə gelir.
 Sayasını goyup çohdan, loğman, əlbət, Abşeron`a.

Həlğlərimiz behtiyardı, partiyanın güdretiylə.
 Bu torpağa gelen gonağ gərğilər hörmət ilə.
 Gulag verin hər büsatdan mən danışın çür`et ilə,
 Hərkes tapır isteyeni, kəmə çatır ləzzət eli,
 O səbəbtən bəslər hənı hıllən-rəğbət Abşerona.

Dəğır, təlatümləyir, "qara gınlı" in buləğı,
 Hər yan güllüstənə dönüp, dövrlümüzün bu şan çağı.
 İstisuyun, Neftələrin ələmə çatıp sorəğı.
 Azərbaycan torpağının sayılmaz sərvət, yatağı.
 Ahır dadlı Badamlı'dan sanki şərbət Abşerona.

Yüz yaşasın, sed aferin bu ışıklı seherine.
Külüng vurur, kanal çekir ehzen onun hünerine.
Süd gölünde üzür hamı eli alıp nezerine.
Görenler heyran galır, Bakı'nın sim ü zerine,
Şemşir, indi seâdetden, çatıp helet Abşeron'a.

Ş İ İ R L E R

5- MÜSEDESLER

Ciğalı (Yedekli) Müseddesler

HIRDACA GÜL

Ağrın alım, hansı dağın maralısan, hırdaca gül!?

Söyle görüm, ne menzile varalısan, hırdaca gül?!

Yohsa Guba ceyranısan, oralısan, hırdaca gül?!

Köks ötürüp ah çekme heç, saralısan, hırdaca gül?

Belke sen naşı ovçudan yaralısan, hırdaca gül?

Yaralısan sen neden?

Gözel, göyçek, gül beden!

Ey zülfü nergiz, çemen,

Anlamışam indi men,

Dilruba sensen hemen.

Öz bağımız gonçası,

Lebleri zer kimyası,

Hüsnü cennet alması,

Eyni gözeller hası.

Tanımışam, kürd balası, buralısan, hırdaca gül!

Goy gedem göz üstüne, bu mene minnetdi, güzel!

Dil şirin, zeban eşel, bir ayrı lezzetdi, güzel!

Leblerin şend-i zülal, çoh şirin, şerbetdi, güzel!

Necabetde gazandığın ne büyük şöhretti, güzel!

Sinen Savalan yaylağı, göynun da cennetdi, güzel!

Gametindi serv tek,
 Yanagların gül, çiçek,
 Gözel bele şuh görek.
 Hilal paşa sürme çek,
 Lazımdı ehzen demek.

Daim yana serefraz!
 Gören olsun cangünaz,
 Deme vesfim oldu az,
 Sinen bahar, fisl-i yaz.

Baş eyne heç zimistana, saralısan, hırdaca gül!

Gene teb'im çuşa gelip, düğdü canım derde, danış!
 Rehmin azıp, huşum çihap, ağıl yohdu serde, danış!
 Ey geşeng gız, bu ehvalı gedende her yerde danış!
 Gurban ölüm tuti dile, men ölüm, gel bir de danış!
 Elimizde, obamızda, ya kende, şoherde danış!

Danış şirin bal kimi,
 Goymen durum lal kimi,
 Gullugunda gul kimi,
 Nece ehl-i lal kimi,
 Sen ol bir maral kimi.

Tellerini yan dara,
 Gözün gara, gaş gara,
 Gemzelisen aşkara,
 Bes sen hara, men hara?

Bahıram ki, gocalardan aralısan, hırdaca gül!

Bağışlasın ustad meni, belke birden günahkâram,
 Arifler bu tegsirimi efv etseler minnetdaram,
 Çekinmişem eyri yoldan, doğru yolda düz ilgaram,
 Ezel günden derd ehliyem, var canımda çohlu yaram,
 Geyretini satan gelse, binamusla yohdu aram.

Öz yarınla düz dolan!
 Kes özgeden göz, dolan!
 Anla doğru söz, dolan!
 Hain bağrın ez, dolan!
 Süd gölünde üz, dolan!

Kalağay ört gıyğacı!
 Sen ey mehublar tacı!
 Olma namerd möhtacı!
 Şemşire ol sen bacı!

İnciner gelbin menden, garalısan hırdaca gül!

MENİ SEN

İnsaf et sevgili yar, salmısan haldan meni sen.
 Meçnun tek say eledin ıgl, kamaldan meni sen,
 Gözlerin min can alır, sahha savaldan meni sen.
 Gel gurtar, bir men ölüm, bu geyl ü galdan meni sen
 Govlayıp salma kenar elden, mahaldan meni sen.

Teze cavan,
 Gaşı kaman,
 Şirin zeban,
 Öldüm, aman!
 Halım yaman.

Bir şu h cavansan, perim!
 Gözel, göyçek dilberim!
 Uzun boylu ererim!
 . Etrim, mişk ü enberim!
 Dilde şirin ezberim!

Cismde bir can kimi,
 Ağilda ümman kimi,
 Tuti-yi imran kimi,
 Hüsündâ gılman kimi,
 Qöllerde ceyran kimi,

Qvçunam, salma uzag, gözel gezaldan meni sen!

Naz ile bir beri bah, ağıllı, kamallı gelin!
 Hoş gülüş, hoş danışığ, ey nice ufallı gelin!
 Gaşların tehr-i gelem, yanaglari hallı gelin!
 Boy güzel, beden letif, bir melek misallı gelin!
 Sinesi bir ilk bahar, benövşeli, allı gelin!

Gaşi hilal,

Huri misal,

Lebinde bal,

Eyler heyal

Bu hett-i çal.

Goy, guzu, alsın gadan!

Bezekli, tabus nişan!

Gel danışag mehriban!

Biz sen ile her zaman,

Sir bir olag can-ha-can...

Kendimizin göyçeyi!

Sinesi dağ çiçeyi,!

Var, kösme tel, birçeyi!

Budur sözün gerçeyi.

İnsaf et, ayırma heç ağ üzde haldan meni sen!

Gölgede, guzey yerde gün deymemiş gardı sinen.
 Hesteyem min dermana tekce barabardı sinen.
 Ele bil göy bağçada yetişmemiş nardı sinen.
 Gül açır, çiçek açır, bir yeni bahardı sinen.
 Simüzer, yagut, göher-açılıp, bazardı sinen.

Sanki melek,
 Bayaz bilek,
 Açma kelek,
 Etdim dilek,
 Öldüm, felek!

Sende neler var hele
 Özün salıpsan dile.
 Men yetime rehm ele,
 Zer düzülüp kakile,
 Dilin dönüp ehsele.

Yahda ağgan ana,
 Gezdi bütün dünyanı,
 Dolanıram her yanı
 Cümle Azerbaycanı,
 Senin kimi can hanı?

Ac arıyam bir doyuzdur dodagda baldan meni sen!

Gah gaçır könlüm guşu saçları ilana teref,
 Gah bahır hesret gözüm döşdeki bostane teref,
 Murg-i ruh ferar edir, uçur asimane teref,
 A dostlar, nezer salın bu canlar alana teref,
 Göz yetirsin herden o, biz tek gocalana teref.

Bel bükülüp,
 Can çekilip,
 Derd ekilip,
 Eng sökülüp,
 Diş dökülüp.

Kötük damag, boş ağız...
 Camalın bir ağ kağız,
 Bir buse ver sen, a gız!
 Yaram üste bağla buz,
 Kenar keçme, a duzsuz!

Ol benimle gol-boyun,
 İsterem olsun toyun,
 Toylarda odur oyun,
 Gızlar, siz de oynuyun,
 lezzeti var bu toyun.

Gel barı al könlümü, oldun gocaldan meni sen.

Telleri çin-çin edip, her yana gerdenden aşır,
 Arhalığı, zer yahalığı sene de eceb yaraşır;
 Camalın şö'lesine bahar-bahmaz göz gamaşır,
 Helede goca könlüm derya kimi aşır daşır,
 Seni ki, el tanıyır, cahanda olmusan meşhur.

Camalı ayı
 Gaşları yay,
 Aman, haray!
 Gımana tay,
 Saile pay.

Ancag o da dodagdan,
 Bir çüt buse yanagdan,
 Fikrim odu bayagdan,
 Men öldüm ağlamagdan,
 Düşdüm elden, ayagdan.

İnsaf eylesen eger,
 Derdimi alsan hâber;
 Aşığı için bir geder.
 Gapında galar nöker,
 Gulluğunda ser-be-ser.

De nedir gesdin, gerezin eyledin yoldan meni sen!

Şemşirem, geydime gal, halgı seven bir aşığam.
 Möhnetin şersemyem, derd elinden dolaşığam,
 Mehebbet çırağından şö'le çeken bir ışığam.
 Derin eşg deryasıyam, ele sanma bir gasığam.
 Toyların, nişanların meclisinde yaraşığam.

Elimde saz,
 Bülbül avaz.
 Oyna az-az,
 Sen ele naz,
 Ey gubagaz!

Meskendi göller sene,
 Çemendi çöller sene,
 Guldur gözeller sene,
 Yoncudu diller sene.

Oyna danış, gül barı,
 Dünyanın odu varı;
 Bizim terefeesarı,
 Mene de bah sen tarı!
 Bir gün olarsan garı.

Gözelde yohdu vefâ,

Çohu çekibdi cefâ,

Çohu gelip tevâfa,

Kimdi süren hoş sefâ?

Yar, sen de gel insafa

Yetir bir lütfün varına özün halaldan meni sen.

Ş İ R L E R

6- DEYİŞMELER

ÂŞIK ŞEMŞİR ile MİKÂİL AZAPLI'nın DEYİŞMESİ

Âşık ŞEMŞİR:

Yakın gohum, aziz dostum,
Bizim ele hoş gelipsen.
Öpüm seni budur kasdım,
Güle güle hoş gelipsen.

Mikâil AZAPLI:

Âşık Şemşir, dağlar oğlu,
Kökle sazın zile gelsin,
Söz koşunun alay alay,
Katar katar ile gelsin.

Âşık ŞEMŞİR:

Bu illeri gördü gözün,
Bir kâmil sarrafsan özün.
Koca kartal adlı sözün
Düşüp dile, hoş gelipsen.

Mikâil AZAPLI:

Duygularda zülâl kimi,
Min manalı sual kimi,
Gıy vuranda kartal kimi,
Dağlar, taşlar dile gelsin.

Âşık ŞEMŞİR:

Sanatımın nûr şuâsı,
Yüreğimde Hakk duâsı,
Sinendeki söz deryâsı,
Dönüp lâle hoş gelipsen.

Mikâil AZAPLI:

Vurgun ile gezen yerden,
O etirden, o eserden,
Gözler ile Elesger'den.
De gözlere şûle gelsin.

Âşık ŞEMŞİR:

Şemşir'den Miskin'dir babam,
Seni sevir elim, obam,
Geç gelipsen, senle davam
Çohdur hele, hoş gelipsen.

Mikâil AZAPLI:

Ne yetmiş, ne sekseni,
İsteyince yaşa seni.
Azaplı'nın el, vatani,
Dünya güle güle gelsin.

ÂŞIK ŞEMŞİR'in SEMERGEND'le DEYİŞMESİ

I

SEMERGEND:

Hay vururam, sen ürkersen ov kimi,
Baş alıp geçarsan elleri doğru.
Elimdece oynadaram gov kimi,
Havada bed esen yellere doğru.

ŞEMŞİR:

Men ümmânam sen bir sısga bulagsan
Ahıdaram seni sellere doğru.
Terlan gaynağına tab etmez turac,
Baş alıp geçarsan kollara doğru.

SEMERGEND:

Kalbime çoh deyip bu hedyan sözün,
Tepinerem, itirersen lap özün,
Gorhudan dikersen dağlara gözün,
Ağgedik'den aşan yollara doğru.

ŞEMŞİR:

Mende günah yohdu, haklı demişem,
Hedenden etmirem zerrece bir gem,
İzin versé bu dem lebinden emem,
Dehanın bal süze dillere doğru.

SEMERGEND:

Adım Semergend'di elim Garabağ,
Çekerem sinene yaralı min dağ,
Govduğum kimseden gelmir bir sorağ
Mecnûn olup düşür çöllere doğru.

ŞEMŞİR:

Bağışla ahşamın garip çağına,
Şemşir'i gonag et köksün bağına,
Secde gılım gaşlarının tağına,
Yüzüne tökülen tellere doğru.

II

SEMERGEND:

Kelbecer'in del âşığı,
Aklını topla başına!
Döyüp ağladaram seni,
Bahan olmaz gözyaşına.

ŞEMŞİR:

Gördüm seni, oldum deli,
Yandı canım ateşinde.
Vurup ağlatsan da meni,
Layla deyip bas döşüne.